

H - 10032

~~CL. 1000~~

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΑΡΑΣΛΗ

ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΗΣ
ΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΕΣΟΥΣ ΑΙΩΝΑΣ

ΑΠΟ ΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΥΠΟ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΩΣ

ΥΠΟ

ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΥ ΓΡΗΓΟΡΟΒΙΟΥ*

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΚ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ

ΜΕΤΑ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΗΚΩΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΤΟΜΟΣ Γ΄.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΔΔΑΡΙΟΥ
1906

Bibliothèque Maison de l'Orient

158802

Ε Γ Γ Ρ Α Φ Α

ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑ ΠΛΕΙΣΤΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐν σ. 51 τῆς ἐμῆς Εἰσαγωγῆς τῆς προτασσομένης τοῦ Α' Τόμου τῆς μεταφράσεως τῆς Ἱστορίας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν τοῦ Φερδινάνδου Γρηγοροβίου καὶ ἐν τῇ προσημειώσει τῇ ἀπευθυνομένη Ἐπιτομῇ ἀναγνώσταις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Β' Τόμου παρέρχεται ἡ ὑπόσχεσις τῆς μελλούσης ὑπ' ἐμοῦ ἐκδόσεως τρίτου συμπληρωτικοῦ τόμου. Ἐμελλε δὲ οὗτος νὰ περιλάβῃ τὰ ὑπ' ἐμοῦ εὑρεθέντα λατινικὰ ἢ ἰταλικά ἔγγραφα τάναφερόμενα εἰς τὴν μεσαιωνικὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἐν Βαρκελώνι φίλου καθηγητοῦ κ. Ἀντωνίου Rubió y Lluch παραχωρηθέντα μοι, ἅτε τῶν ἑλληνιστῶν γεγραμμένων νέων πηγῶν προσαρτηθεισῶν ἤδη ἐν τέλει τοῦ δευτέρου τόμου.

Ταχύτερον δὲ ἢ ὅ τι προσεδόκων ἐκδίδω σήμερον τὰς νέας ταύτας πηγὰς, χάριτας ὀφείλων εἰς τὴν ἀνεξάντλητον προθυμίαν τοῦ γενναίου χορηγοῦ τῆς ἀνὰ χεῖρας φερωνύμου αὐτοῦ Βιβλιοθήκης.

Εἶνε δὲ τὸ ἐνταῦθα ἐκδιδόμενον ὑλικὸν πλούσιον καὶ προσοχῆς ἄξιον καὶ τοιοῦτον, ὥστε πολὺς ἔπρεπε νὰ γείνη περὶ τῶν ἐγγράφων ἐκάστων λόγος. Ἀλλὰ, μὴ θέλων ναυξήσω ὑπὲρ τὸ μέτρον τὸν ὄγκον αὐτοῦ, εἰς τάναγκαιότατα καὶ μόνον θὰ περιορισθῶ, τοῦτο μὲν διότι πολλῶν τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων ἐγγράφων ἔγεινεν ἤδη χρῆσις ἐν ταῖς σημειώσεσι τῆς ἐμῆς μεταφράσεως, ἐν ἧ ἐπέστησα τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰς τὰ ἐξ αὐτῶν νέα διδάγματα, τοῦτο δὲ διότι πολλὰ αὐτῶν εἶνε ἄξια ἰδίᾳ πραγματείας πρὸς πλουτισμὸν τῶν ἡμετέρων γνώσεων περὶ τῆς μεσοχρονίου ἀθηναϊκῆς ἱστορίας. Ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὑπεμνημάτισα ἐν τῶν ἐγγράφων τούτων, τὴν

έν σ. 407 κ. έ. έπιστολήν τοῦ τελευταίου δουκός τῶν Ἀθηνῶν Ἀντωνίου Ἀτζαϊώλη πρὸς τὸν δοῦκα Μεδιολάνων Φραγκίσκον Σφόρτσαν ¹ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόδειξις τῶν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων. Καθ' ὅμοιον δὲ τρόπον ἐλπίζω ὅτι θά μοι δοθῇ εὐκαιρία καὶ ἄλλα τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων ἐγγράφων νὰ διαλευκάνω σὺν τῷ χρόνῳ διὰ μακρῶν καὶ εἰδικῶν μονογραφίας νὰ γράψω, ἀφορμώμενος ἐκ τῶν διαφόρων ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ περιλαμβανομένων νέων πηγῶν.

Εἶνε δὲ ἡ συλλογὴ αὕτη ἑξαμερῆς, περιλαμβάνουσα α') ἐγγραφα ἐκ τοῦ ἀρχείου τοῦ Βατικανοῦ· β') ἐγγραφα ἐκ τῆς ἐν Φλωρεντία Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης· γ') ἐγγραφα ἐκ τοῦ ἐν Φλωρεντία ἀρχείου τῆς βαρωνίδος Φιριδόλην - Ρικάζολη· δ') ἐγγραφα ἐκ τοῦ Δημοσίου ἀρχείου (R. Archivio di Stato) τοῦ ἐν Σικελία Πανόρμου· ε') ἐγγραφα ἐκ τοῦ Δημοσίου ἀρχείου Βενετίας (R. Archivio di Stato ἢ Archivio ai Frari) καὶ ς') ἐγγραφα ἐκ τοῦ ἐν Ταυρίνῳ καὶ Μεδιολάνοις Δημοσίων ἀρχείων (R. Archivio di Stato).

Περὶ ἐκάστου τῶν ἐξ τούτων μερῶν ἐπιτραπήτω νὰ διαλάβω ἐνταῦθα ἰδίᾳ δι' ὀλίγων.

Καὶ πρῶτον ἐκ τῶν πλουσίων ἀρχείων τοῦ Βατικανοῦ ἐξήχθησαν τὰ πρὸς τὴν μεσαιωνικὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως σχετιζόμενα τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ ἐγγραφα τοῦ πρώτου μέρους. Καὶ ἀντεγράφησαν μὲν ταῦτα ἐξ αὐτῶν τῶν ἀρχείων, ἀλλὰ δὲν εἶνε πάντα ἀνέκδοτα οὐδὲ ἄγνωστα. Οὐχ ἧττον ἐθεώρησα πρέπον νὰ συμπεριλάβω εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην πλὴν τῶν γνωστῶν ἐκ μόνης περιλήψεως αὐτῶν δημοσιευθείσης ὑπὸ προγενεστέρων ἐρευνητῶν καὶ τὰ τυχὸν ἐκδεδομένα, ὅπως ἀφ' ἐνός μὲν τὸ νέον ἀντίγραφον, ἐξ οὗ ἡ ἐμὴ ἔκδοσις παραβλήθῃ πρὸς τὰς προτέρας ἐκδόσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ συλλεχθῶσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐγγραφα ἐναποτεταμιευμένα ἐν συλλογαῖς τὸ πλεῖστον μὴ ἀποκειμέναις ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς Ἀνατολῆς καὶ δυσπροσίτοις εἰς τοὺς

¹ Ἴδε τὸν ἐμὸν Νέον Ἑλληνομνήμονα Τόμ. Α' (1904) σ. 206 κ. έ. Προβλ. Ἰωάννου Dräseke Aus dem Athen der Acciajuoli ἐν Byzantinische Zeitschrift Τόμ. ΙΔ' (1904) σ. 239 κ. έ.

όμοιαι μελετητὰς τῆς πατρῴου ἱστορίας. Ποιοῦμαι δ' ἐν-
ταῦθα λόγον περὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἀνα-
γομένων ἐγγράφων.

Τούτων τὰ ἐγγραφα τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου Γ' (1198-1216)
ὑπ' ἀρ. 1 (ἔτους 1210), 2 (ἔτους 1210), 3 (ἔτους 1211), 4
(ἔτους 1212), 5 (ἔτους 1212) καὶ 6 (ἔτους 1213) εὑρηνται
ἐκδεδωμένα ὀλόκληρα ἤδη παρὰ τῷ Baluze¹.

Ὅλως δὲ ἀνέκδοτα εἶνε τὰ πλεῖστα τῶν ὑπ' ἀρ. 7-22 ἐγ-
γράφων τοῦ πάπα Ὀνωρίου Γ' (1216-1227), ὧν μόνον βρα-
χυτάτη περίληψις εὑρηνται παρὰ τῷ Pressutti².

¹ Baluze Epistolarum Innocentii III. Ἐν Παρισίσις. 1682. Τόμ. Β'. Το 1
αὐτόθι ἐν σ. 418. Ἄλλο ἐγγραφοῦ τοῦ αὐτοῦ πάπα, ἔτους 1214 (XVII
Kal. Aprilis), ἀρχόμενον διὰ τῶν λέξεων Annuere consuevit sede καὶ ἀπευ-
θυόμενον εἰς τὸν ἡγούμενον καὶ τοὺς μοναχοὺς Hospitalis Sancti San-
sonis, ἐξεδόθη ὅλον ὑπὸ τοῦ Bosquet Ecclesiae Gallicanae historiarum liber
primus. Ἐν Παρισίσις. 1633 σ. 21. Πρὸς. Baluze ἐνθ' ἀν. σ. 418 καὶ Migne ἐν
Λατινικῆς Πατρολογίας Τόμ. ΣΙΓ' σ. 217. — Το 2 παρὰ Baluze ἐνθ' ἀν.
σ. 465. — Το 3 ἐνθ' ἀν. σ. 557. — Το 4 ἐνθ' ἀν. σ. 624. — Το 4 ἐνθ' ἀν. σ.
628. — Το 5 ἐνθ' ἀν. σ. 796. — Το 6 ἐνθ' ἀν. σ. 796.

² Honorii Papae III ex Vaticanis archetypis aliisque fontibus edidit P. Pres-
sutti J. B. D. Romae. Ex typis Vaticanis. 1888. Τοῦ ὑπ' ἀρ. 7 ἐγγράφου
(ἔτους 1217), ἀπευθυόμενον εἰς τὸν Λατῖνον πατριάρχην Κωνσταντι-
νουπόλεως Γερβάσιον, περίληψις εὑρηνται αὐτόθι ἐν Τόμ. Α' σ. 59 ὑπ'
ἀρ. 332. — Τοῦ 8 (ἔτους 1218) αὐτόθι ἐν Τόμ. Α' σ. 168 ὑπ' ἀρ. 986. — Τοῦ
9 (ἔτους 1218) αὐτόθι ἐν Τόμ. Α' σ. 200 ὑπ' ἀρ. 1206. — Τοῦ 10 (21 Ἰα-
νουαρίου 1218) αὐτόθι ἐν Τόμ. Α' σ. 362 ὑπ' ἀρ. 1819. Πρὸς. Raynaldi
Annales ecclesiastici ὑπὸ τὸ ἔτος 1219 ἀρ. 22. — Τοῦ 11 (19 Ἰανουαρίου
1219) αὐτόθι ἐν Τόμ. Α' σ. 301 ὑπ' ἀρ. 1816. — Τοῦ 12 (ἔτους 1213) αὐ-
τόθι ἐν Τόμ. Β' σ. 158 ὑπ' ἀρ. 4477. — Τοῦ 13 (ἔτους 1223) αὐτόθι ἐν Τόμ.
Β' σ. 164 ὑπ' ἀρ. 4509. — Τοῦ 14 (ἔτους 1223) αὐτόθι ἐν Τόμ. Β' σ. 163 ὑπ'
ἀρ. 4500. Πρὸς. Raynaldi Annales ecclesiastici ὑπὸ τὸ ἔτος 1223 ἀρ. 13. —
Τοῦ 15 (ἔτους 1223) αὐτόθι ἐν Τόμ. Β' σ. 163 ὑπ' ἀρ. 4504. Πρὸς. περίλη-
ψιν ἐν τοῖς τοῦ Raynaldi Annales ecclesiastici ὑπὸ τὸ ἔτος 1223 ἀρ. 13. —
Τοῦ 16 (ἔτους 1223) αὐτόθι ἐν Τόμ. Β' σ. 163 ὑπ' ἀρ. 4503. Πρὸς. Raynaldi
Annales ecclesiastici ὑπὸ τὸ ἔτος 1223 ἀρ. 13. — Τοῦ 17 (ἔτους 1223) αὐ-
τόθι ἐν Τόμ. Β' σ. 164 ὑπ' ἀρ. 4507. — Τοῦ 18 (ἔτους 1223) αὐτόθι ἐν Τόμ.
Β' σ. 159 ὑπ' ἀρ. 4480. Πρὸς. Raynaldi Annales ecclesiastici ὑπὸ τὸ ἔτος
1223. — Baluze Epist. Innocentii III Τόμ. Β' σ. 835. — Migne Λατινικῆς
Πατρολογίας Τόμ. ΣΙΓ' σ. 968. — Bullarium Romanum ἐκδ. Tomasetti. Ἐν
Ταυρίνῳ. Τόμ. Γ' σ. 390. — Potthast Regesta pontificum Romanorum. Ἐν
Βερολίνῳ. 1874 σ. 612 ἀρ. 7077. — Horoy Honorii opera omnia Τόμ. Δ' σ.
409 ἀρ. 10. — Τοῦ 19 (ἔτους 1223) αὐτόθι Τόμ. Β' σ. 163 ὑπ' ἀρ. 4502. — Τοῦ

Τῶν δὲ ὑπ' ἀρ. 23-27 βουλλῶν τοῦ πάπα Γρηγορίου Θ' (1227-1241) μόνον τῆς ὑπ' ἀρ. 23 (τοῦ ἔτους 1232) ἐξεδόθη πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Aunray¹ εὐρεῖα περίληψις καὶ τῆς ὑπ' ἀρ. 24 (τοῦ ἔτους 1237) ὀλόκληρον τὸ κείμενον ἐπ' ἐσχάτων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ², αἱ δὲ λοιπαὶ ἦσαν παντελῶς ἀγνωστοὶ μέχρι τοῦδε.

Ἡ δὲ ὑπ' ἀρ. 28 βουλλα τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου Δ' (1243-1254) τοῦ ἔτους 1243 εὑρηται ἐκδεδομένη ὀλόκληρος καὶ παρὰ τῷ Berger³. τῆς δὲ ὑπ' ἀρ. 29 τῆς ὑπὸ τοῦ πάπα Βονιφάτιου Η' (1294-1303) ἐκδοθείσης τῷ 1299 περίληψις μόνον ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Digard⁴. καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 30 ἐγγράφον εἶνε ἀνέκδοτον.

Αἱ δὲ δύο βουλλαι τοῦ πάπα Κλήμεντος Ε' (1305-1314) αἱ ἐκδιδόμεναι ὑπ' ἀρ. 31 (τοῦ ἔτους 139)⁵ καὶ 32 (τοῦ ἔτους 1313)⁶ εἶνε ἀμφοτέραι ἐκδεδομέναι ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Βενεδικτίνων μοναχῶν.

Τῶν δ' ἐπομένων ἐγγράφων τοῦ πάπα Ἰωάννου ΚΒ' (1316-

20 (ἔτους 1223) αὐτόθι ἐν Τόμ. Β' σ. 165 ὑπ' ἀρ. 4514. Πρὸς. *Raynaldi Annales ecclesiastici* ὑπὸ τὸ ἔτος 1223 ἀρ. 13. — Τοῦ 21 (ἔτους 1223) αὐτόθι ἐν Τόμ. Β' σ. 207 ὑπ' ἀρ. 4758. — Τοῦ 22 (ἔτους 1224) αὐτόθι ἐν Τόμ. Β' σ. 286 ὑπ' ἀρ. 5202. Ταυτόχρονον ἐγγράφον Dominis Nigropontis, principi Achaiae πρὸς. ἐν τοῖς τοῦ *Raynaldi Annales ecclesiastici* ὑπὸ τὸ ἔτος 1224 ἀρ. 26 καὶ Gaufrido de Villa Arduini καὶ ἐν τῷ κώδικι τῆς Biblioteca Vallicelliana τῆς Ῥώμης I, 53. — Τῶν ἀνωτέρω ὑπ' ἀρ. 11-18 καὶ 20 ἐγγράφων ἄλλο ἀντίγραφον εὑρηται ἐν τῇ Biblioteca Vallicelliana τῆς Ῥώμης ἐν τῷ κώδικι I, 23.

¹ L. Aunray Les Registres de Grégoire IX. Ἐν Παρισίοις. 1896 Τόμ. Α' σ. 635 ἀρ. 1109.

² Αὐτόθι Ἐν Παρισίοις. 1905 Τόμ. Β' σ. 607 ἀρ. 3583.

³ L. Berger Les Registres d'Innocent IV. Ἐν Παρισίοις. 1884 Τόμ. Α' σ. 112 ἀρ. 657.

⁴ G. Digard Les Registres de Boniface VIII. Ἐν Παρισίοις. 1891 Τόμ. Α' στ. 465 ἀρ. 3175.

⁵ Regestum Clementis Papae ex Vaticanis Archetypis, cura et studio Monachorum Ordinis S. Benedicti. Ἐν Ῥώμῃ 1885-1889. Τόμ. Δ' σ. 235 ὑπ' ἀρ. 5768.

⁶ Αὐτόθι Τόμ. Γ' σ. 45 ὑπ' ἀρ. 10167. Τῆς βούλλης ταύτης προηγείται ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Βενεδικτίνων μοναχῶν ἕτερον ἐγγράφον τοῦ αὐτοῦ πάπα πρὸς τὸν αὐτὸν πατριάρχην: Concedat bona Templariorum in ducatu Atheniensi Galthero de Castellione Conestabili Franciae. Ἀρχ. Dudum ad nostrum.

1334) ὑπ' ἀριθ. 33 (τῆς 27 Ὀκτωβρίου 1324) καὶ 34 (τῆς 12 Αὐγούστου 1333) καὶ τοῦ πάπα Βενεδίκτου IB' (1334-1342) ὑπ' ἀρ. 35 (τῆς 16 Μαρτίου 1338) καὶ 36 (τῆς 21 Ἀπριλίου 1338) οὐδὲν εἶνε ἐκδομένον.

Ὅμοίως δ' ἀνέκδοτον εἶνε καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 37 ἔγγραφον τὸ φέρον τὴν ὑπογραφήν μὴ ὀνομαζομένου δουκὸς τῶν Ἀθηνῶν, ὅστις ἐν τῇ ἐπιγραφῇ δηλοῦται ὡς ὁ Gualterius de Brenna. Εἶνε δ' οὗτος Βάλθερος Βριέννιος ὁ Β', ὁ υἱὸς τοῦ ἐν τῇ παρὰ τὸν Κηφισὸν μάχῃ πεσόντος καὶ ἐπὶ ψιλῶ ὀνόματι δοῦξ τῶν Ἀθηνῶν, ὧν ἐξηκολούθει διεκδικῶν τὴν ἀρχήν. Καὶ φέρει μὲν τὸ ἀχρόνιστον τοῦτο ἔγγραφον ἀπλῶς τὴν ἡμερομηνίαν 15 Μαρτίου πέμπτης ἰνδικτιῶνος, ἀλλ' εὐκόλως διὰ συνδυασμοῦ τῶν ἐτῶν καθ' ἃ ἐπάπευεν ὁ διάδοχος τοῦ ἐν τῷ ἔγγράφῳ μνημονευομένου πάπα I, ἦτοι Ἰωάννου KB', ὁ Βενέδικτος IB' (1334-1342), πρὸς τὴν πέμπτην ἰνδικτιῶνα καὶ τὰ ἔτη τῆς ἀρχῆς τοῦ εἰς ὃν ἀπευθύνεται βασιλέως τῆς Νεαπόλεως, ὅστις εἶνε ὁ Ῥοβέρτος (1309-1343), εὐρίσκομεν, ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἀπεστάλη πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Βαλθέρου τῷ 1337. Οὕτω τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἶνε ἀξιον πολλοῦ λόγου, ἀποδεικνύον, ὅτι ὁ Βάλθερος καὶ μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐν ἔτει 1331 κατὰ τῶν Καταλωνίων στρατείας¹ δὲν ἔπαυσεν ἀποβλέπων πρὸς τὰς Ἀθήνας πρὶν ἢ τελείως ἀπελπίσας στρέψῃ τὴν προσοχὴν πρὸς τὴν Φλωρεντίαν, ἧς ἐπέπρωτο νάναδειχθῆ τυράννος, γνωστὸς ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα δουκὸς τῶν Ἀθηνῶν.

Τῶν δὲ ὑπ' ἀρ. 38-42 τεσσάρων βουλλῶν τοῦ πάπα Κλήμεντος 5' (1342-1352) μόνον ἡ ὑπ' ἀρ. 38 (τῆς 21 Ὀκτωβρίου 1343)² καὶ ἡ ὑπ' ἀρ. 42 (τῆς 11 Ἰουλίου 1344)³ εἶνε ἐκδομένα ὅλαι. Τῆς δὲ ὑπ' ἀρ. 39 (τῆς 31 Αὐγούστου 1343) ἔχει δημοσιευθῆ μόνον περιλήψις⁴. Αἱ δὲ λοιπαὶ, ἡ 40 (τῆς 1

¹ Ἴδε *Γρηγοροβίου* Ἱστορίαν τῆς πόλεως Ἀθηνῶν Τόμ. Β' σ. 121 κ.έ.

² E. Déprez *Clement VI, Lettres closes, patentes et curiales*. Ἐν Παρισίοις. 1901 Τόμ. Α' σ. 204.

³ Ἐξεδόθη ὑπὸ F. Cerasoli ἐν τῷ Archivio Storico Italiano, Serie V, Τόμ. XXI σ. 306.

⁴ E. Déprez ἐνθ' ἀν. σ. 162. Πρὸβλ. ὁμοίον ἔγγραφον ἐν τοῖς τοῦ Raynaldi *Annales ecclesiastici* ὑπὸ τὸ ἔτος 1344 ἀρ. 2.

Ἀπριλίου 1344) καὶ 41 τῆς (15 Ἰουνίου 1346) εἶνε παντελῶς ἀνέκδοτοι μέχρι τοῦδε.

Καὶ τοῦ πάπα δὲ Οὐρβανοῦ Ε' (1362-1370) αἱ δύο βουλλαι αἱ ἐκδιδόμεναι ὑπ' ἐμοῦ ὑπ' ἀρ. 43 (τῆς 25 Δεκεμβρίου 1363) καὶ 44 (τῆς 10 Φεβρουαρίου 1369) ὡς καὶ πάντα τὰ ἐκ τῶν ἀρχείων τοῦ Βατικανοῦ ὑπόλοιπα ἔγγραφα εἶνε ἀνέκδοτα μέχρι τοῦδε.

Περὶ δὲ τοῦ ἐν σημειώσει τῆς 82 σελίδος μνημονευομένου Mathaei, τοῦ γράψαντος τὸ ὑπ' ἀρ. 45 ἔγγραφον, ᾄπτει, ὅτι οὗτος εἶνε Ματθαῖος ὁ Patavinus ¹. Τῶν δὲ κρυπτογραφικῶν λέξεων τοῦ ἔγγραφου 47 ἐν σ. 87 καὶ 88 τὴν ἐννοίαν δυστυχῶς ἀγνοοῦμεν, ἅτε μὴ εὐρεθείσης ἐν τοῖς ἔγγραφοις τοῦ Βατικανοῦ τῆς κλειδῆς, δι' ἧς θὰ ἰδύναντο νὰ ἐρμηνευθῶσιν αὐταί.

Κατὰ ταῦτα ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ εὐρεθέντων ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ Βατικανοῦ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ ἔγγραφων, ἐκδιδομένων δ' ἐνταῦθα κατ' ἀντίγραφον κατ' ἐντολὴν μου γενόμενον ὑπὸ τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἐγκεκριμένου ἀντιγραφέως ἀρχερακῶν ἔγγραφων κ. Β. Nasini, ἀντιβληθὲν ἐπισήμως, ἐκδεδομένα μέχρι τοῦδε καθ' ὀλοκληρίαν εἶνε μόνον δώδεκα, τὰ ὑπ' ἀρ. 1-6, 24, 28, 31, 32, 38 καὶ 42, ἐκ περιλήψεως δὲ μόνον ἦσαν γνωστὰ δεκαεννέα, τὰ ὑπ' ἀρ. 7-23, 29 καὶ 39, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ δεκαεπτὰ 25-27, 30, 33-37, 40, 41, 43 καὶ 44-48 ἦσαν μέχρι τοῦδε παντελῶς ἀνέκδοτα καὶ ἄγνωστα.

Ἐν τέλει θεωρῶ καθῆκόν μου νὰ ἐκφράσω τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τὸν ἐν Ῥώμῃ καθηγητὴν κ. E. Celani διὰ τὴν πολύτιμον συνδρομὴν ἣν μοι παρέσχε τὸ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνομένον Istituto bibliografico πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς μέχρι τοῦδ' ἐκδόσεως ἢ μὴ τῶν ὑπ' ἐμοῦ παρατιθεμένων ἔγγραφων, ἀδύνατον οὔσαν ἐν Ἀθήναις ἔνεκα τῆς περὶ τὰς σχετικὰς δημοσιεύσεις ἀνεπαρκειᾶς τῶν ἐνταῦθα βιβλιοθηκῶν.

¹ Πρόβλ. Lauteri Postrema saecula sex relig. Augustinianorum. Ἐν Τολεντίνῳ. 1858. Τόμ. Α' σ. 147.

Τὰ δ' ἐν τῷ **δευτέρῳ μέρει** περιλαμβανόμενα ἔγγραφα ἀντεγράφησαν ἐκ τοῦ γραματοφυλακίου τῶν Ἀτζαϊωλῶν τοῦ ἐναποκειμένου ἐν τῇ Λαυρεντιακῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Φλωρεντίας. Τὰ περὶ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ ἐπιφανοῦς ἐκείνου οἴκου, ἐξ οὗ κατήγοντο καὶ οἱ δεσπόσαντες τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ τρόπου καθ' ὃν αὕτη εἶχε περιέλθει εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Ἄγγλου λόρδου *Asburnham* καὶ τῆς ἐξαγοράσεως αὐτῆς δι' ἀδράς δαπάνης ὑπὸ τῆς ἰταλικῆς κυβερνήσεως, ἥτις καὶ κατέθηκε τοὺς πλουσίους ἐκείνους φακέλους ἐν τῇ ἐπιφανεστάτῃ τῶν βιβλιοθηκῶν τῆς πατρίου τῶν Ἀτζαϊωλῶν πόλεως, τῆς Φλωρεντίας, ἐξέθηκεν ἤδη διὰ μακρῶν ὁ Γρηγορόδιος, εἰς οὗ τὴν εἰδικὴν πραγματείαν παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην ¹.

Ἄλλ' εὐτυχῆσας νὰ ἐξερευνήσω ἐν Φλωρεντίᾳ τὸν Μάϊον τοῦ 1903 τὴν ὅλην συλλογὴν τῶν γραμμάτων ἐκείνων τῶν Ἀτζαϊωλῶν δὲν θεωρῶ ἄσκοπον νὰ εἶπω περὶ αὐτῆς καθ' ὅλου πλειότερά τινα τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Γρηγοροδίου. Καὶ ταῦτα διότι ἀπὸ τοῦ 1890, ὅτ' ἔγραψεν ἐκεῖνος τὰ περὶ αὐτῆς, προέβη ἰκανῶς ἡ ἐργασία ἣν ἐνεδεικνυε, λέγων· «Ἐτη ὅλα ἐπιμελοῦς καὶ μετ' ἐπιστάσεως γινομένης ἐργασίας θέλουσιν ἀπαιτηθῆ, ὅπως αἱ πολυπληθεῖς αὗται ἀλληλογραφίαι ἀναγνωσθῶσιν, ἐκκριθῶσιν, ταξινομηθῶσιν βιβλιογραφικῶς καὶ ἱστορικῶς, διαφωτισθῶσιν καὶ καταστῶσιν χρήσιμοι εἰς τοὺς ἐρευνητάς.» Ἀλλὰ τὰ πρὸ δεκαεξέτων γραφέντα δὲν δύνανται νῦν νὰ θεωρηθῶσιν ἰσχύοντα καθ' ὅλοκληρίαν, ὡς τοῦτο συνέβαινε, ὅτε πρόσφατος ἔτι ἦτο ἡ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ἐκείνῃ κατάθεσις τῶν ἀποκτημάτων ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ λόρδου *Asburnham*. Καὶ πολλῶ μὲν ἀπέχομεν ἔτι ἀπὸ τοῦ τελικοῦ ὅριου τῆς τοιαύτης ἐργασίας ², ὅπερ νῦνχετο ὁ Γρηγορόδιος, ἀλλ'

¹ «Ἐπιστολαὶ ἐκ τῆς ἀλληλογραφίας τῶν Ἀτζαϊωλῶν ἐν τῇ Λαυρεντιακῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Φλωρεντίας» ἐν τῇ ἐμῇ μεταφράσει τῆς Ἱστορίας τῆς πόλεως Ἀθηνῶν Τόμ. Β' σ. 627 κ. ἔ.

² Ἐκάστη ἐπιστολὴ τοῦ γραματοφυλακίου τούτου τῶν Ἀτζαϊωλῶν ἔχει τεθῆ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ ἐντὸς φακέλου, οὗ ἐξωθεν φέρονται ἐντυπασμειώματα κατὰ τὸ διάγραμμα τὸ παρατιθέμενον ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι τοῦ ἀνά χειρας προλόγου. Ἀλλ' ὅτ' ἐμελέτησα ἐγὼ τὴν ἀλληλογραφίαν ταύτην τῷ 1903, πλείστα ὅσαι τῶν ὑποδιαρέσεων τοῦ διαγράμ-

ὁπωςδήποτε ἢ ὑπὸ τῶν τεταγμένων ὑπαλλήλων τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης γενομένη μέχρι τοῦδε ταξινόμησις τῶν ἀπειροπληθῶν ἐκείνων γραμμάτων τοῦ οἴκου τῶν Ἀτσαϊωλῶν ἀρκεῖ, ὅπως εὐχερέστερον χειρίζονται καὶ μελετῶσιν αὐτὰ οἱ ἐρευνῶντες.

Ἐν τῇ ἐκθέσει, δι' ἧς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἐν Ἰταλίᾳ ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἰταλικὴν βουλὴν σχέδιον νόμου πρὸς ἀπόκτησιν τῶν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ λόρδου Asburnham ἀνηκόντων κωδίκων ἢ ἀλληλογραφία αὐτῆ ἐφῆρεν ἀριθμὸν 1751 καὶ ἐχαρακτηρίζετο διὰ τῶν ἐξῆς: *Corrispondenza di diversi membri della famiglia Acciajoli, fra loro, e coi personaggi piu illustri d'Italia nel secolo XIV e XV cart e membr. in folio et in quarto, del XIV e XV sec. in 15 Volumi. Autografo e inedito*¹.

Εἶνε δ' αἱ ἐπιστολαὶ αὐταὶ περὶ τὰς χιλίας πεντακοσίας ἐν ὄλφ, γεγραμμέναι σχεδὸν πᾶσαι ἐπὶ χάρτου πλὴν ἐλαχίστων ἐπὶ περγαμνῆς. Τοιαῦται περγαμναὶ εἶνε δεκαοκτῶ ἐκ τῶν εἴκοσι καὶ τριῶν δυστυχῶς ἀχρονίστων ἐπιστολῶν τῶν ἀπευθυνομένων πρὸς τὸν μέγαν στρατοπεδάρχην Νικόλαον ὑπὸ τοῦ *Rex Jerasalem et Sicilie*. Καὶ ἐκ τῶν στελλομένων δὲ πρὸς τὸν Δονάτον Ἀτσαϊώλην εἶνέ τινες γεγραμμέναι ἐπὶ περγαμνῆς, οἷον ἢ τῆς Μαργαρίτας, βασιλίσσης Οὐγγαρίας, Ἰερουσαλήμ καὶ Σικελίας, φέρουσα ἡμερομηνίαν 10 Ἰουλίου ἀνευ ἔτους, ἢ

ματος τούτου δὲν εἶχον συμπληρωθῆ, πολλαὶ δ' αὐτῶν οὐδὲ θὰ εἶνε δυνατόν νὰ συμπληρωθῶσι ποτε, οἷοτι λείπει ἐξ ἄλλων ἐγγράφων ἄλλοτε ἢ ὑπογραφή τοῦ γράψαντος, ἄλλοτε τὸ ὄνομα τοῦ εἰς ὃν ἀπεστέλλοντο, πλειστάκις δὲ ἡ χρονολογία· πολλαὶ δὲ φέρουσι μόνον ἡμερομηνίαν, ὄχι δὲ καὶ ἔτος.

¹ *Relazione alla Camera dei deputati e disegno di legge per l'acquisto di codici appartenenti alla biblioteca Asburnham descritti nell' annesso Catalogo. Ἐν Ῥώμῃ. 1884 σ. 80. Εἰς τὸ αὐτὸ ἀπόκτημα τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης ἀναφέρεται τὸ ἐξῆς ὀημοσίευμα: Indice alfabetico per autori e per soggetti e classificazione per secoli dei codici manoscritti della collezione Libri-Asburnham ora nella biblioteca Mediceo-Laurenziana di Firenze per uso del catalogo pubblicatosene in Italia premessevi la nota dei codici soprannumerari e dei posteriormente ritrovati. Estratto del giornale Il Buonarroti, Serie III Vol. II, Quaderno 11. 1886. Ἐν Ῥώμῃ. Εἰς 4ον.*

τῶν Antiani et vexillifer Lucani populi et communis justitiae, ἢ τῶν Priores artium et vexillifer justitiae populi et communis Florentiae, ἢ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν τῆς Βονωνίας, ἢ τῶν Priores populi civitatis Castelli, ἢ τοῦ Capitaneus partis Guelforum civitatis Florentiae καὶ ἢ τῶν Decem officiales balie civitatis Florentiae. Τῶν περγαμνῶν τούτων πρὸς τὸν Δονάτον Ἀτζαϊώλην αἱ πλεῖσται εἶνε βραχύταται, περιοριζόμεναι εἰς ἐπισήμους τινὰς κοινοποιήσεις.

Καὶ τοῦτο δὲ παρατηρητέον, ὅτι αἱ πλεῖσται τῶν ἐν τῷ γραμματοφυλακίῳ τῶν Ἀτζαϊώλων φυλασσομένων ἐπιστολῶν εἶνε γεγραμμέναι ἰταλιστὶ, πολὺ δὲ ὀλιγότερος εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν λατινικῶν.

Τὸ δὲ μέγιστον μέρος τοῦ πλουσίου τούτου ἀρχείου ἀποτελοῦσιν ἐπιστολαὶ τοῦ μεγάλου στρατοπεδάρχου Νικολάου Ἀτζαϊώλη, τοῦ θείου τοῦ πρώτου ἐκ Φλωρεντίας ἀρχοντος τῶν Ἀθηνῶν Νερίου Α' καὶ ἰδρυτοῦ τῆς παρὰ τὴν Φλωρεντίαν μονῆς τῶν Καρθουσίων, πρὸς ἣν ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπιδεικνύη νοσταλγίαν ἐν τισι τῶν ἐπιστολῶν, ἐκφράζων τὸν πόθον τῆς εἰς αὐτὴν ἐπιστροφῆς. Πλεῖσται δὲ ὅσαι τῶν ἐπιστολῶν τούτων τοῦ μεγάλου στρατοπεδάρχου, ἐν αἷς δυστυχῶς πολλαὶ ἄνευ πάσης χρονολογίας ἢ μετὰ μόνης τῆς ἡμερομηνίας, ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Ἰάκωβον Ἀτζαϊώλην υἱὸν Δονάτου τοῦ πρεσβυτέρου, τὸν πατέρα τοῦ Νερίου Α', καὶ Ἰωάννην τὸν ἐκλελεγμένον ἀρχιεπίσκοπον Πατρῶν. Διακρίνονται δὲ πολλαὶ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Νικολάου Ἀτζαϊώλη ὡς ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμέναι, καὶ ὅταν δὲν φέρωσι τὴν ὑπογραφήν αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ὀπισθεν γεγραμμένου ὀνόματος αὐτοῦ ἢ ἀπλῶς τῆς προσωνυμίας magnus senescalus.

Πλὴν δὲ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Νικολάου Ἀτζαϊώλη ἄλλοι Ἀτζαϊώλαι, ὧν περιεσώθησαν ἐν τῷ πλουσίῳ τούτῳ γραμματείῳ ἐπιστολαὶ, εἶνε κυρίως ὁ Ἄγγελος archiepiscopus Patracensis, ὁ Δονάτος καὶ ὁ Νέριος.

Μέγα δὲ εἶνε καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑπ' ἄλλων πρὸς Ἀτζαϊώλας σταλέντων γραμμάτων. Τοιοῦτοι εἶνε πλὴν ἄλλων, ἐν οἷς

καί τινες ἀνώνυμοι, ὁ συγγενῆς τοῦ οἴκου τῶν Ἀτζαϊώλων Ἄγγελος Ricasoli, ὁ Βάρτολος Bonciani, ὁ Παῦλος de Juvenacio (Giovenazzo), ὁ Ἄγγελος Bandini, οὓ σῶζονται δεκαπέντε ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Ἄγγελον Ἀτζαϊώλιν ὡς ἀρχιεπίσκοπον Φλωρεντίας, ὁ νοτάριος Φλωρεντίας Ἀντώνιος Ser Chelli, γράψας δεκατέσσαρας ἐπιστολάς πρὸς τὸν αὐτὸν Ἄγγελον Ἀτζαϊώλιν, ὁ Gerhardini (Niccholo di Niccholo), οὓ ἔχομεν δεκάδας ὅλας ἐπιστολῶν πρὸς Δονᾶτον Ἀτζαϊώλιν τὸν νεώτερον, τὸν ἀδελφὸν τοῦ δουκὸς Ἀθηνῶν Νερίου Α', τὰς πλείστας τοῦ ἔτους 1384. Καθ' ὅλου δὲ μέγιστον εἶνε τὸ πλῆθος τῶν πρὸς τὸν Δονᾶτον Ἀτζαϊώλιν ἀπευθυνομένων ἐπιστολῶν, ἀνερχομένων ἐν ὅλῳ εἰς 567. Ἄλλοι δ' ἐπιστολογράφοι τοῦ γραμματοφυλακίου τῶν Ἀτζαϊώλων εἶνε ὁ Βενετὸς Gherardo di Paolo, ὁ Ἰάκωβος de Phtolomeis (Tolomei), ὁ Ἰωάννης de Vaniciello, γράψας δεκαεπτὰ ἐπιστολάς ἐκ Νεαπόλεως πρὸς τὸν Ἄγγελον Ἀτζαϊώλιν, ὅλως ἀσχέτους πάσας πρὸς τὴν Ἑλλάδα, καθ' ἃ καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν τοῦ Νικολάου de Vigiliis. Ἰδίαν δὲ σημασίαν διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἱστορίαν τῆς Φλωρεντίας ἔχουσιν αἱ πρὸς τὸν Δονᾶτον ἐπιστολαὶ ἀρχῶν τινῶν, ἐν αἷς τῶν Decem officiales baliae communis Florentiae, τῶν Priores populi et vexillifer justitiae terrae Sti Geminiani, τῶν Antiani et vexillifer justitiae populi et communis Pistorii. Ἀξιολογώταται δὲ εἶνε αἱ πρὸς Δονᾶτον δύο ἐπιστολαὶ τῆς Φραγκίσκης Τόκκου, Ducissa Leucate et comitissa Cephaloniae, ἃς ἴδε κατωτέρω ἐν σ. 117 κ. ε'.¹ Τέλος δ' ὑπάρχουσι καὶ τριάκοντα ἐπιστολαὶ ἀπευθυνόμεναι πρὸς τὸν Ἰωάννην Ἀτζαϊώλιν, ἐκλελεγμένον ἐπίσκοπον Πατρῶν, ἐν αἷς πέντε τοῦ Νερίου Ἀτζαϊώλιν καὶ ἄλλαι τοῦ Λέοντος Ἀτζαϊώλιν, ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωάννου. Δεκαπέντε δ' ἐπιστολαὶ ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Ἰάκωβον Ἀτζαϊώλιν, ἐπίσκοπον Ἀργους, τεσσαράκοντα πρὸς τὸν Λαυρέντιον Ἀτζαϊώλιν καὶ δεκαπέντε πρὸς τὴν Λάπαν

¹ Τούτων ἡ ἐν σ. 117 (ἀπὸ 13 Μαρτίου) εἶχεν ἤδη πρότερον ἐκδοθῆναι ὑπὸ τοῦ *Γρηγοροβίου* (Ἱστορία τῆς πόλεως Ἀθηνῶν Τόμ. Β' σ. 648), ἀλλ' ἀτελῶς.

Ἀτζαϊώλη, τὴν γνωστὴν ἀδελφὴν τοῦ μεγάλου στρατοπεδάρχου Νικολάου ¹.

Ὁ διατρέχων τὸ ὀγκῶδες τοῦτο γραμματοφυλάκιον τῶν Ἀτζαϊωλῶν, οὗ βραχεῖαν μόνον περιελάβομεν ἐνταῦθα περιγραφὴν, εὐρίσκεται ἔχων ἐκτυλισσομένην πρὸ ἑαυτοῦ ζωνρῶς τὴν ποικίλην καὶ πολυσχιδῆ δρᾶσιν τοῦ μεγάλου ἐκείνου οἴκου τῆς Φλώρεντίας. Τραπεζιτικαὶ ἐργασίαι καὶ χρηματισμὸς, ἐπιδίωξις ἐπισκοπικῶν ἀξιωμάτων καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἐνδιαφέρον, στρατιωτικὴ δόξα καὶ αἱ ἐκ τῶν κατακτίσεων δάφναι καὶ ὠφέλεια παρουσιάζονται ἀναμῖξ καὶ ἐναλλάξ πρὸ τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν. Εὐλόγως δὲ ὁ ἀναλαμβάνων νὰ μελετήσῃ τὸ γραμματοφυλάκιον τοῦτο προσδοκᾷ πλούσιον τὸν ἀμπτὸν καὶ περὶ τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν, ὧν ἤρξαν οἱ Ἀτζαϊῶλαι ἐπὶ ἑπτὰ δεκάδας ἐτῶν. Ἀλλὰ, καθ' ἣ ἤδη εἶχε παρατηρήσει ὁ Γρηγορόβιος, ἐπιτροχάδην μελετήσας τὸ ἀρχεῖον, ὀλίγα ἦσαν τὰ ἐρμαῖα ². Ἐπιμονώτερον δ' ἐγὼ διατρίψας περὶ τὴν μελέτην τοῦ ἀρχείου ἐκείνου, δὲν ὑπῆρξα μὲν κατὰ πολὺ εὐτυχέστερος τοῦ ἐμοῦ προκατόχου, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἐξέλεξα πρὸς δημοσίευσιν πάντα τὰ ἐγγράφα τὰ σχετιζόμενα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως πρὸς τὰς Ἀθήνας ἢ ἄλλας ἑλληνικὰς χώρας καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ ἢ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος δρᾶσαντας Ἀτζαϊῶλας. Συμπεριέλαβον δ' εἰς τὴν ἐμὴν ἐκλογὴν καὶ τινὰ ἐγγράφα δυνάμενα χαρακτηριστικῶς νὰ διαφωτίσωσι τὰ τοῦ οἴκου ἐκείνου καὶ τῆς ὅλης αὐτοῦ δράσεως ἐν Ἑλλάδι. Παρατηρῶ δὲ, ὅτι αἱ φέρουσαι τὴν ὑπογραφὴν Νερίου Ἀτζαϊώλη ἐπιστολαὶ, ὅσαι ἐκδίδονται ἐν ταύτῃ τῇ συλλογῇ ἀποσταλεῖσαι πρὸς τὸν ἐκλελεγμένον ἐπίσκοπον Πατρῶν Ἰωάννην, ἀν εἶνε πράγματι πᾶσαι γεγραμμέναι ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Νερίου Α', εἰ καὶ δὲν ἄγει ἀναγκαίως εἰς τοῦτο τὸ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ αὐτοῦ *fratri suo*, οὗ ἐγίνετο καὶ ἄλλως χρῆσις, ἐγρά-

¹ Ἴδε περὶ αὐτῆς *Γρηγοροβίου* Ἱστορία τῆς πόλεως Ἀθηνῶν Τόμ. Β' σ. 648 ἐν τῇ πραγματείᾳ Ἐπιστολαὶ περὶ τῆς ἀλληλογραφίας τῶν Ἀτζαϊωλῶν, ἐν ἣ καὶ περὶ ἄλλων τινῶν ἐνταῦθα παραλειπομένων ἐπιστολογράφων ἢ λαδόντων ἐπιστολάς τῶν Ἀτζαϊωλῶν γίνεται λόγος.

² Ἐνθ' ἀν. σ. 636.

φησαν εικότως ἐν Ἰταλίᾳ, ὅπου εὐρίσκετο ἀκόμη ὁ Νέριος Α', μόλις τῷ 1363 μεταβάς εἰς τὴν Ἑλλάδα¹. Ὁ δὲ Ἰωάννης ἐχειροτονήθη μὲν ἐπίσκοπος Πατρῶν τῷ 1360, ἀπέθανε δὲ τῷ 1365.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἐκ τοῦ ἀρχείου τῶν Ἀτσαϊῶλων ἐξαχθέντων ὑπ' ἐμοῦ ἐγγράφων ἄξιον πλείστου ὅσου λόγου καὶ ἰδίας μελέτης εἶνε τὸ ὑπ' ἀρ. 1 ἐκδιδόμενον Quaderno dell'entrate (= dell' entrate), ὅπερ προέταξα πάντων τῶν λοιπῶν. Εἶνε δὲ τοῦτο σημειωματάριον περὶ τῶν εἰσοδημάτων τῶν ἐν Ἑλλάδι κτημάτων τοῦ μεγάλου στρατοπεδάρχου Νικολάου τοῦ ἰδρύσαντος τὴν ἐν Πελοποννήσῳ δύναμιν τοῦ οἴκου τῶν Ἀτσαϊῶλων². Ἐγράφη δὲ τοῦτο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου Φλωρεντίνου Aldobrando Baroncielli τοῦ γράψαντος πρὸς τὸν Λαυρέντιον Ἀτσαϊῶλιν τὴν ἀξιοσπούδαστον καὶ πρὸς τὴν ἀναγραφὴν ἐκείνην σχετιζομένην ἐπιστολὴν τῆς 15 Δεκεμβρίου³. Ἡ δ' ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκείνῃ μνημονευομένη Madama di Cifalonia εἶνε ἢ ἡ Μαγδαλνὴ de Buondelmonti, ἡ θυγάτηρ τοῦ Μάνεντος Βουονδελμόντη καὶ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Νικολάου Ἀτσαϊῶλη, τῆς Λάπας, καὶ σύζυγος τοῦ Λεονάρδου Τόκκου, ἢ ἡ σύζυγος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Καρόλου, ἡ θυγάτηρ τοῦ Νερίου Α' Φραγκίσκα.

Περὶ τῆς σπουδαιοτάτης ταύτης ἀναγραφῆς τῶν εἰσοδημάτων τῶν κτημάτων τοῦ Νικολάου Ἀτσαϊῶλη παρατηρῶ, ὅτι ἐν τῇ ἐκδόσει αὐτοῦ ἔνεκα τῆς ἐν τῷ τυπογραφείῳ ἐλλείψεως ἀναλόγου στοιχείου διὰ τὸ ἐν τῷ χειρογράφῳ σημεῖον *f* ἀντικατέστησα τοῦτο μεταξὺ τῶν ἀριθμῶν διὰ τοῦ γράμματος *f*. Οὕτως ἐν σ. 96 στ. 4 LXXXVI f VII, ἐν σ. 97 στ. 5 II f VI. Σημαίνει δὲ τὸ *f* τὴν λέξιν soldi. Ὁμοίως δ'

¹ Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται εἶνε μὲν ἀχρόνιστοι, ἀλλ' ἡ σχετικὴ αὐτῶν σειρά δύναται πιθανῶς νὰ καθορισθῇ ἐκ τῶν παλαιῶν ἀριθμῶν οὓς φέρουσιν. Ἴδε ἀρ. 54 καὶ ἀρ. 8 ἐν σ. 121, ἀρ. 35 ἐν σ. 122, ἀρ. 32 καὶ 59 ἐν σ. 123, ἀρ. 42 ἐν σ. 124, ἀρ. 37 ἐν σ. 125, ἀρ. 33 ἐν σ. 127, ἀρ. 18 ἐν σ. 128.

² Ἴδε ἐν τοῖς παροράμασι διορθώσεις τινὰς ἐξ ἀντιβολῆς τοῦ ἐν Φλωρεντία φίλου καθηγητοῦ κ. E. Rostagno, διευθυντοῦ τοῦ τμήματος τῶν χειρογράφων τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης.

³ Ἀρ. 20 σ. 129 κ. ε.

ἔνεκα τοῦ αὐτοῦ λόγου τυπογραφικῆς ἀνεπαρκείας ἔγραψα πανταχοῦ pp ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ χειρογράφῳ *pp*

Εἰς δὲ τὰ ἐκ τοῦ γραμματοφυλακίου τῶν Ἀτζαϊωλῶν ληφθέντα ἔγγραφα προσέθηκα ὑπ' ἀρ. 22 μακρὰν ἐπιστολὴν τοῦ Φλωρεντίνου περιγιητοῦ καὶ πρεσβευτοῦ Bonedetto Dei πρὸς τὸν ἐν Σιένην τραπεζιτικὸν οἶκον Πέτρου Turradini καὶ Συντροφίας¹. Ἐγράφη δ' ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τῇ 1 Ἰουλίου 1467 ἐκ Χίου καὶ περιέχει ἄλλα τε ἄξια γνώσεως περὶ τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἑλληνικῶν πραγμάτων καὶ δὴ καὶ εἰδήσεις περὶ τῶν κατὰ τὸ Ἄργος καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἄλωσιν καὶ δῆωσιν αὐτοῦ. Ἐλήφθη δὲ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐκ τοῦ γραμματοφυλακίου τοῦ Dei, περιελθόντος καὶ τούτου εἰς τὴν Λαυρεντιακὴν βιβλιοθήκην ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ λόρδου Asburnham. Καὶ ἐν μὲν τῷ ἀνωτέρῳ ἐν σ. δ' σημειωθέντι ἐντύπῳ καταλόγῳ φέρει τὸν ἀρ. 1761 καὶ ἀναγράφεται ὡς *Corrispondenza autografa di Benedetto Dei, ambasciatore fiorentino, con gli uomini piu celebri del suo tempo Cod. Cart. in folio del XV secolo in 2 volumi*. Ἐπιγράφεται δὲ σήμερον ἐν τῇ Λαυρεντιακῇ βιβλιοθήκῃ Carteggio Dei καὶ φέρει ἐπίσημον R 1841. Καὶ τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ γραμματοφυλακίου τούτου σύγκειται ἐξ ἐπιστολῶν ἄλλων ἀνδρῶν σταλεισῶν πρὸς τὸν Dei, αἵτινες εἶνε διακόσμιαι εἴκοσι καὶ τέσσαρες ἐν ὄλφ, γεγραμμένα ἀπὸ τοῦ 1453 μέχρι τοῦ 1493. Μεταξὺ δὲ τούτων ὑπάρχουσι γράμματα διαφόρων ἐπιφανῶν Ἰταλῶν ἀρχόντων καὶ ἰδιωτῶν πρὸς τὸν Dei, ἐν οἷς δεκαεννέα τῶν *Decem baliae communis Florentiae* τοῦ 1453, ὧν μία εἶνε πράγματι φάκελος, πολλὰ ἐνέχων τὰ συνημμένα, πλὴν δὲ τούτων εἰκοσιδύο βραχύταται ἐπιστολαὶ τοῦ δουκὸς Φερράρας Ἡρακλέους τῶν ἐτῶν 1488-1491, ὧν μία περιέχει συνημμένας ἄλλας πολλὰς καὶ περὶ τὰς δέκα τοῦ Ροβέρτου de Aragona de Santo Severino. Μόνον δὲ δεκαεννέα εὔρηνται ἐπιστολαὶ αὐτοῦ τοῦ Dei πρὸς ἄλλους, ἐν αἷς καὶ ἡ ὑπ' ἐμοῦ ἐκδιδουμένη. Τέλος δ' ὑπάρχουσιν ἀναμειγμένα ἐν

¹ Ἴδε περὶ τοῦ Dei ὄσα προσέθηκα ἐν τῇ τοῦ *Γρηγοροσίου* Ἱστορίᾳ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν Τόμ. Β' σ. 419.

τῷ γραμματοφυλακίῳ τοῦ Δεῖ καί τινες ἐπιστολαὶ ἄλλων πρὸς ἄλλους, ἐν αἷς καὶ τινες ἀνδρῶν ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Μεδίκων.

Ἀντέγραψε δὲ χάριν ἐμοῦ τὰς ἐκ τοῦ γραμματοφυλακίου τῶν Ἀτσαῖωλῶν καὶ τοῦ Δεῖ ἐνταῦθα ἐκδιδομένας ἐπιστολάς μετὰ τὴν ἐμὴν ἐξερεύνησιν αὐτοῦ καθ' ὑπόδειξίν μου ὁ ἐν τῇ Λαυρεντακῇ βιβλιοθήκῃ πεπειραμένος βιβλιοφύλαξ διδάκτωρ κ. Ἀμεδαῖος Nesi.

Οὐχ ἦττον δ' ἀξία λόγου εἶνε τὰ ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς ἐν Φλωρεντία βαρωνίδος Ἰουλιανῆς Ῥικάζολη-Φιριδόλφη ἐν τῷ *τρίτῳ μέρει* ἐνταῦθα ἐκδιδόμενα ἔγγραφα. Εἶνε δὲ τὸ ἀρχεῖον τοῦτο περισπούδαστον διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἡ βαρωνὶς ἀνήκει εἰς οἶκον ἀπὸ παλαιτάτων συγγενεύοντα μετὰ τοῦ τῶν Ἀτσαῖωλῶν ἐκ θηλυγονίας¹. Καὶ ἐπέτρεψέ μοι μὲν προφρόνως ἡ δέσποινα αὕτη τὴν χρῆσιν τοῦ ἀρχείου αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ διέλθω ἐκ Φλωρεντίας τῷ 1903 καθ' ὃν χρόνον αὕτη ἤθελεν ἐπιστρέψει εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐκ τῆς θερινῆς αὐτῆς διαμονῆς². Διὸ παρέσχον τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας περὶ τῆς ἐν τῷ ἀρχεῖῳ ἐκείνῳ ἐρεύνης τῆς ἀναφερομένης εἰς τὰ ἔγγραφα τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν μεσαιωνικὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν εἰς ἄνδρα καὶ ἄλλως ἐργασθέντα ἐν αὐτῷ καὶ εἶπερτινὰ γινώσκοντα τὰ κατ' αὐτὸ, τὸν καθηγητὴν τοῦ ἐν Φλωρεντία Λυκείου καὶ Γυμνασίου Δάντη κ. Ἀντώνιον Casabianca. Οὗτος δὲ, προθυμότατα ἐπιληφθεὶς τοῦ ἔργου, ἐφ' ᾧ ἐκφράζω εἰς αὐτὸν θερμὰς εὐχαριστίας, ἀνεκοίνωσέ μοι τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὴν ἐπιγραφὴν τῶν δυναμένων νὰ μ' ἐνδιαφέρωσιν ἔγγραφων ἐκ τοῦ ἐντύπου εὐρετηρίου, ἐκτετυπωμένου μὲν ἰδιωτικῶς δίκην χειρογράφου πρὸς ἰδίαν χρῆσιν τῶν ἐν τῷ ἀρχεῖῳ ἐργαζομένων, ἐν αὐτῷ δὲ μόνῳ ἀποκειμένου. Ἐπὶ τῇ βᾶσει δὲ τοῦ καταλόγου τούτου γενομένης τῆς οἰκείας ἐκλο-

¹ Ἡ Βαρθολομαία Ῥικάζολη ἦτο σύζυγος τοῦ Ἰακώβου Ἀτσαῖωλη καὶ μήτηρ τοῦ πρώτου δουκὸς τῶν Ἀθηνῶν Νερίου Α'.

² Ἴδε *Γρηγοροδίου* Ἱστορία τῆς πόλεως Ἀθηνῶν Τόμ. Β' ἐν τῷ ἐμῷ Ἐπιμέτρῳ σ. 672.

γῆς ἀντέγραψε ταῦτα χάριν ἐμοῦ ὁ ἐν Φλωρεντία ἔμπειρος τῆς μεσαιωνικῆς παλαιογραφίας διδάκτωρ κ. Caggese.

Εἶνε δὲ τὰ ἔγγραφα ταῦτα δεκαεννέα, εἰς ἃ προσθετέον καὶ τὴν ἥδη ὑπ' ἐμοῦ ἀνεκδοθεῖσαν λατινικὴν ἐπιστολὴν τῆς Φραγκίσκης Τόκκου, θυγατρὸς τοῦ Νερίου Α' Ἀτζαῖώλη¹. Τῶν ἐγγράφων τούτων ἡ σπουδαιότης εἶνε καταφανὴς ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ εἶνε περιττὸς ὁ περὶ αὐτῶν μακρότερος λόγος. Περιορίζομαι δὲ μόνον εἰς τὴν σχέσιν τινῶν τούτων τῶν ἐγγράφων πρὸς τὸν Buchon, ὅστις, μελετήσας τὸ ἀρχεῖον Ῥικάζολη, εἶχεν ἐκδώσει τινὰ τούτων ἐν ταῖς Nouvelles Recherches. Καὶ δὴ τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 ἀπλῆν μόνον ποιεῖται μνεῖαν, ὀλίγους μόνον στίχους αὐτοῦ ἐκδοὺς², τὰ δὲ ὑπ' ἀρ. 2-4, 3, 13 καὶ 16 εὑρῆνται παρ' αὐτῷ ἐκδεδομένα³, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα εἶνε ἀνέκδοτα πλὴν τοῦ ὑπ' ἀρ. 5, ὅπερ τοιαύτας ἔχει ἀπὸ τοῦ ὑπὸ τοῦ Buchon ἐκδεδομένου⁴ διαφορὰς, ὥστε καὶ τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῆ ἀνέκδοτον. Δὲν ἐθεώρησα δὲ περιττὸν νὰ ἐκδώσω καὶ πάλιν τάνωτέρω δηλωθέντα ὡς ἐκδοθέντα ἕνεκα τῶν διαφορῶν ἃς παρουσιάζουσιν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Buchon, συνήθως μὲν ὀρθογραφικῶν καὶ ἄλλως δὲ ἀξίων λόγου, οἷα ἡ ἐκ κακῆς ἕξεως μεταγραφῆ ὑπ' αὐτοῦ εἰς ἀραβικοὺς ἀριθμοὺς τῶν λατινικῶν ἢ καὶ ὀλογράφων ἀριθμῶν τῶν πρωτοτύπων. Ἐνίοτε δὲ καὶ διαφοραὶ περὶ τὰ ὀνόματα καὶ, τὸ χεῖριστον, παραλείψεις ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Buchon, οἷον ἐν αὐτῷ τῷ σπουδαιοτάτῳ τῶν ἐγγράφων, ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 4 διαθήκῃ τοῦ Νερίου Α'.

Τῶν δὲ ὑπ' ἐμοῦ ἐνταῦθα τὸ πρῶτον ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς βαρωνίδος Ῥικάζολη-Φιριδόλφη ἐκδιδομένων τὰ μὲν ὑπ' ἀρ. 17 καὶ 18 συμπεριελήφθησαν εἰς ταύτην τὴν συλλογὴν ὡς

¹ Ἴδε *Γρηγοροβίου* Ἱστορία τῆς πόλεως Ἀθηνῶν Τόμ. Β' ἐν τῷ ἐμῷ Ἐπιμύτρῳ σ. 672 καὶ 743.

² *Buchon* Nouvelles Recherches Τόμ. Β' σ. 280 ἀρ. LIX.

³ Τοῦ ὑπ' ἀρ. 2 αὐτόθι σ. 261 ὑπ' ἀρ. XLIX, τὸ ὑπ' ἀρ. 3 σ. 264 ὑπ' ἀρ. LI, τὸ ὑπ' ἀρ. 4 σ. 254 κ. ἐ. ὑπ' ἀρ. XLVIII, τὸ ὑπ' ἀρ. 7 σ. 232 ὑπ' ἀρ. XLIII, τὸ ὑπ' ἀρ. 13 σ. 280 ὑπ' ἀρ. LX, τὸ ὑπ' ἀρ. 16 σ. 271 ὑπ' ἀρ. LIV.

⁴ Αὐτόθι σ. 234 ὑπ' ἀρ. XLIV. Πρὸς τὸ ἐν σ. 223 ὑπ' ἀρ. XLI καὶ τὸ ἐν σ. 228 ὑπ' ἀρ. XLII.

καθ' ὅλου ἐνδεικνύοντα τὸν πλοῦτον τοῦ οἴκου τῶν Ἀτζαϊω-
λῶν καὶ χαρακτηρίζοντα τὴν ἐποχὴν, σπουδαιότατα δὲ εἶνε
τὰ ὑπ' ἀριθ. 9 καὶ 14 τὰ φέροντα ἑλληνιστὶ τὴν ὑπογραφήν
'Ο δεσπότης. Εἶνε δὲ πάντως γεγραμμένα ὑπὸ τοῦ Καρό-
λου Β' Τόκκου, τοῦ συζύγου τῆς θυγατρὸς τοῦ Νερίου Α'
Φραγκίσκης Ἀτζαϊώλη, καὶ ἀπευθύνονται πρὸς Νέριον Β' τὸν
ἀδελφὸν τοῦ Φραγκίσκου Ἀτζαϊώλη καὶ υἱὸν τοῦ Δονάτου,
ἀνεψιὸν δὲ τοῦ Νερίου Α', εὐρισκόμενον ἐν πολλαπλῇ ἐπικοι-
νωνίᾳ πρὸς τὸν Κάρολον Τόκκον καὶ ἐπισκεφθέντα αὐτὸν τῷ
1423 ἐξ Ἰταλίας¹.

Τὰ δ' ἐν τῷ *τετάρτῳ μέρει* ἑκατὸν ὀκτῶ ἔγγραφα, εἰλημμένα
ἐκ τοῦ ἀρχείου τοῦ σικελικοῦ Πανόρμου, συνελέχθησαν ὑπὸ
τοῦ ἐν Βαρκελῶνι καθηγητοῦ κ. Ἀντωνίου Rubió y Lluch, τοῦ
γνωστοῦ ἐρευνητοῦ τῆς ἱστορίας τῆς ἐν Ἑλλάδι κυριαρχίας
τῶν Καταλωνίων, καὶ ἀντεγράφησαν χάριν αὐτοῦ τὰ μὲν πλεῖ-
στα ὑπὸ τοῦ ἀντιγραφέως κ. Travalí, τινὰ δὲ ὀλίγα ὑπὸ τοῦ
διδάκτορος κ. Καρόλου Garufi. Περὶ τῶν ἐγγράφων τούτων
ἀρκοῦσιν ὀλίγαι μόνον λέξεις. Τὸ γεγονὸς, ὅτι τὰ πλεῖστα
τούτων ἐμελέτησεν ἐν τῷ ἀρχείῳ τοῦ Πανόρμου αὐτὸς ὁ Γρη-
γορόδιος, ὅστις καὶ ποιεῖται πολλῶν αὐτῶν μνησίαν ἐν σημει-
ώσεσι τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν, ἐνίοτε παραθέτων καὶ βρα-
χύτατά τινα ἀποσπάσματ' αὐτῶν, εἰ καὶ πῶς ἀνεπιστάτως,
καθιστάνει τὴν συλλογὴν ταύτην ἀναπόφευκτον ἐπίμετρον
τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ ἔργου, ὅπερ πολλαχῶς διαφωτίζουσι καὶ
συμπληροῦσι. Διὸ θερμὰς ὁμολογῶ χάριτας εἰς τὸν φίλον κ.
Lluch ἐπὶ τῇ παραχωρήσει αὐτῶν. Καὶ εἶνε μὲν τὰ πλεῖστα
τυπικὰ ἔγγραφα διορισμῶν Καταλωνίων καστελλάνων, βικα-
ρίων, νοταρίων καὶ ἄλλων ἀρχόντων ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ καὶ
τοιαῦτα ὄντα πολλαχῶς μὲν ἤδη ἐχρησίμευσαν εἰς τὸν Γρη-
γορόδιον πρὸς διαφώτισιν τῆς ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ Βοιωτίᾳ
καταλιωνοκρατίας, ἐτι δὲ μᾶλλον θάποδῶσιν ὠφέλιμα μελε-
τώμενα ἐν τῷ συνόλῳ.

¹ Ἴδε *Γρηγοροδίου* Ἱστορία τῆς πόλεως Ἀθηνῶν Τόμ. Β' σ. 296.

Ἄξια δὲ μελέτης εἶνε σὺν τοῖς ἄλλοις αἱ ἐν τοῖς ἐγγράφοις τούτοις ἑλληνικαὶ τοπωνυμῖαι, εἰς ἃς ἐφίστῳ ἰδίως τὴν προσοχὴν τῶν ἐρευνητῶν. Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι ἐξεταστέον, ἂν ὑπὸ τὸ ἐν σ. 312 μνημονευόμενον *de platea*, ἂν μὴ τοῦτο, ὅπερ οὐκ ἀπίθανον, εἶνε λατινικὸν ἐπώνυμον τοῦ ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἀναφερομένου *Johannucii*¹, ὑπόκειται ἴσως τὸ ὄνομα τῶν Πλαταιῶν, σωζόμενον ἄρα ἔτι τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα ἐν τῷ στόματι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ μόνον κατόπιν ἀντικατασταθὲν ὑπὸ τοῦ καὶ σήμερον κρατοῦντος ὀνόματος Κόκλα, κατὰ γενικὴν ἐμφαίνοντας τὸν ἄλλοτε κτῆτορα τοῦ χωρίου καὶ διάδοχον τῶν τελευταίων ξένων φεουδαρχῶν τῶν Πλαταιῶν. Οὐδόλως δ' ἀπίθανον νὰ διέσωζον αἱ Πλαταιαὶ καὶ ἐπὶ τῆς φραγκοκρατίας τὸ ἀρχαῖον ὄνομα, ἅτε καὶ κατὰ τοὺς βυζαντιακοὺς χρόνους συνεχῶς οἰκούμεναι². Ἄξια δὲ προσοχῆς εἶνε κατὰ τὴν μελέτην τούτων τε τῶν ἐγγράφων ὡς καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας τόμῳ ἢ διαστροφῇ τῶν τε τοπωνυμιῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν ὀνομάτων ἀνδρῶν ἐν τῇ μεταγραφῇ αὐτῶν εἰς τὴν λατινικὴν ἢ τὴν ἰταλικὴν. Οὕτως ἐν τινι τῶν ἐγγράφων μόλις διαγινώσκεται τὸ ὄνομα τοῦ Λοιδωρικοῦ μεταγεγραμμένον εἰς *Iodolichi* καὶ τὸ τῆς Βιτρινίτζης εἰς *Vitranize*³.

Ἄλλως δὲ τὰ πολυάριθμα ἐγγράφα τῆς συλλογῆς ταύτης, ἀποκείμενα ἐν τῷ Πανόρμῳ, ὅπου εὕρηνται συνειλεγμένα τὰ ἀρχεῖα τῶν βασιλέων τῆς Σικελίας, οἵτινες ὑπῆρξαν καὶ οἱ ἐπικυρίαρχοι τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Καταλωνίων, δὲν χρησιμεύουσιν εἰς μόνην τὴν γνῶσιν τῶν κατὰ τοὺς κρατοῦντας, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν κατὰ τοὺς ἀρχομένων γίνονται εἰς ἡμᾶς ἐξ αὐτῶν γνωστά. Ἰδίως δὲ

¹ Πρὸς. τὸ ἐγγράφον ὑπ' ἀρ. 73 ἐν σ. 314 *Pro Johannuccio de plana*.

² Ὅτι αἱ Πλαταιαὶ ἴσως καὶ ἐπὶ τῶν βυζαντιακῶν χρόνων καὶ ἢ ἀκρόπολις αὐτῶν ἐξηκολούθει οὕσα ὠχυρωμένη ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν μελετῶν τῶν ἐταίρων τῆς ἐν Ἀθῆναις Ἀμερικανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς. Ἴδε ἐν τῷ *American Journal of archaeology* Τόμ. Γ' (1890) σ. 108 κ. ἐ., 444 κ. ἐ. καὶ Ζ' (1891) σ. 390 κ. ἐ. τὰς συμβολὰς τῶν κ. κ. *Waldstein, Tarbell, Rolfe* καὶ *Washington*.

³ Ἐν σ. 743 ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 95 ἐγγράφῳ.

ἄξια λόγου ὑπὸ ταύτην τὴν ἐποψίν εἶνε τὸ ὑπ' ἀρ. 91 καὶ τὸ 94, ἀναφερόμενα εἰς δύο τῶν κυριωτάτων πλὴν τοῦ Ἀθηναίου Νικολάου Μακρῆ Ἑλλήνων συμβολαιογράφων τοῦ ἀθηναϊκοῦ δουκάτου, τὸν ἐξ Ἀθηνῶν Δημήτριον Ῥένδην καὶ τὸν ἐκ Λεβαδείας Νικόλαον Μαυρονικόλαν. Καὶ ἐκεῖνος μὲν εἶνε γνωστότατος ἤδη μὲν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Καταλωνίων, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τῶν διαδεχθέντων αὐτοῦς Φλωρεντίνων, ὧν ὁ Νέριος Α' ἐκ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ῥένδης Μαρίας, ἧς καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ ἐμνήσθη, ἐγέννησε τὸν νόθον υἱὸν Ἀντώνιον Ὁ δὲ Λεβαδεὺς νοτάριος ἐκαλεῖτο Νικόλαος ἢ μᾶλλον, ὡς ἐκ τοῦ ἐν σ. 337 ἐκδιδομένου ἐγγράφου φαίνεται, Νικολάκης, καὶ τὸ ἐπώνυμον αὐτοῦ ἦτο Μαυρονικόλας, ὡς δικαιούμεθα νὰ εἰκάσωμεν ἐκ τῆς λατινικῆς μεταγραφῆς τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Mauro Nicola¹.

Τὰ τρία τελευταῖα ἐγγράφα τῆς συλλογῆς ταύτης δὲν εἶνε εἰλημμένα ἐκ τοῦ ἐν Πανόρμῳ δημοσίου ἀρχείου, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπ' ἀρ. 102 ἐκ τοῦ ἀρχείου τοῦ Μεγάλου νοσοκομείου (Ospedale grande) τῆς αὐτῆς πόλεως, τὰ δὲ ὑπ' ἀρ. 103 καὶ 104 ἐκ τῆς ἐν τῇ αὐτῇ πόλει Δημοτικῆς βιβλιοθήκης (Biblioteca Comunale). Τούτων τὰ δύο τελευταῖα ἔχουσι προεκδοθῆ ὑπὸ τοῦ Buchon², ἀλλ' ἐπανελήφθησαν ἐνταῦθα ἕνεκά τινων παρουσιαζομένων διαφορῶν.

Ἐν τέλει παρατηρῶ, ὅτι, ἐπειδὴ τὰ ἐν τῷ μέρει τούτῳ ἐγγράφα δὲν ἐξεδόθησαν ἕνεκα διαφορῶν λόγων κατ' αὐστηρὰν χρονολογικὴν τάξιν, πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἐρευνητῶν εὑρῆνται ταῦτα κατατεταγμένα χρονολογικῶς ἐν τῷ ἐν τέλει τοῦ παρόντος τόμου Πίνακι τῶν περιεχομένων, εἰς ὃν καὶ ἀλλαι τινὲς καθ' ὄλου ἐπινέχθησαν ἐνιαχοῦ προσθῆκαι καὶ ἀναγκαῖαι συμπληρώσεις.

Τὸ δὲ πέμπτον μέρος ἀποτελεῖται ἐκ δεκαπέντε ἐγγράφων,

¹ Μαυρονικόλαν ὀνόμασα ἤδη τοῦτον ἑλληνιστὶ ἐν τῇ τοῦ Γεηρογορίου Ἱστορίᾳ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν Τόμ. Β' σ. 190 σημ. 3 καὶ ἐν τοῖς ἀλφαριθμητικοῖς Πίναξιν αὐτόθι σ. 788.

² Buchon Nouvelles Recherches Τόμ. Β' σ. 394 κ. ἐ., 395 κ. ἐ.

ἅτινα παρέλαβον ἐκ τῶν Commemoriali, πλὴν ἐνὸς ληφθέντος ἐκ τῶν Sindicati, τοῦ ἐν Βενετία μεγάλου Δημοσίου ἀρχείου (R. Archivio di Stato) τοῦ ἀπὸ τῆς διαλυθείσης ἀρχαίας μονῆς τῶν Φράρων, ἐν ἧ ἀπόκειται, φερωνυμουμένου. Εἶνε δὲ ταῦτα ἀξιολογώτατα πηγαὶ πρὸς γνῶσιν τῆς ἀθηναϊκῆς ιστορίας τῶν ἐτῶν 1308 1402 εἰς ἃ ἀναφέρονται, καθ' ἃ γίνεται δῆλον ἐκ τοῦ περιεχομένου ἐκάστου αὐτῶν. Καὶ τῶν μὲν λοιπῶν, πλὴν τοῦ ἐκ τοῦ τμήματος Sindicati ληφθέντος, ἔχομεν ἀπλῆν μόνον περιλήψιν ἐν τοῖς Regesta τῶν Commemoriali τοῦ ἀκαμάτου ὑποδιευθυντοῦ τοῦ ἀρχείου κ. Predelli τοῦ γινώσκοντος εἴπερ τις καὶ ἄλλος τὰ κατ' αὐτό. "Ἐν δὲ καὶ μόνον, ὅσον οἶδα, εὔρηται ἤδη ἐκδοδομένον, τὸ ὑπ' ἀρ. 4 τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν πώλησιν τῆς πόλεως καὶ τοῦ φρουρίου Καρύστου, ὅπερ μετὰ καὶ ἄλλων σχετικῶν ἐξέδωκεν ὁ Hopf¹, ὅς τις ἄλλως καὶ τῶν πλείστων τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἐκδιδομένων εἶχε γνῶσιν, καθ' ἃ ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν παραπομπῶν ἐν ταῖς ὑποσημειώσεις τῆς ὑπ' αὐτοῦ γραφείσης μεσαιωνικῆς ιστορίας τῆς Ἑλλάδος. Περιέλαβον δὲ καὶ τοῦτο εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην δι' ὃν λόγον καὶ τᾶλλα πρότερον ἐκδοδομένα τὰ συμπεριληφθέντα εἰς τοῦτον τὸν τόμον, ἕνεκα δῆλα δὴ διαφορῶν τινῶν καὶ μικρῶν παραλείψεων τῆς προτέρας ὑπ' ἄλλων ἐκδόσεως.

Τῆς δ' ἀντιγραφῆς τῶν ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς Βενετίας ἐγγράφων τῶν ἐκδιδομένων ἐνταῦθα ὑπ' ἐμοῦ ἐπεμελήθη κατ' ἐμὴν παραγγελίαν ὁ κ. Γαετᾶνος Μαρκόνης πλὴν μόνου τοῦ ὑπ' ἀρ. 2, ὅπερ εἶνε τῶν εἰς ἐμὲ ὑπὸ τοῦ κ. Rubió y Lluch παραχωρηθέντων.

Τέλος δ' ἐν τῷ *ἕκτῳ μέρει* περιλαμβάνονται δύο καὶ μόνα ἐγγράφα, ἢ ἐκ τοῦ Δημοσίου ἀρχείου τοῦ Ταυρίνου (R. Archivio di Stato) ἀξία πολλοῦ λόγου συνθήκη μεταξὺ τοῦ Νε-

¹ Dissertazione documentata sulla storia di Karystos . . . scritta dal Dr Carlo Hopf, versione dal tedesco con aggiunte dell' autore fatta da G. B. Sardagna. Ἐν Βενετία. 1856 σ. 79 κ. ἔ.

ρίου Α' 'Ατζαϊώλη και τῶν ἐπιτρόπων 'Αμαδαίου Ζ' τοῦ Σα-
 βαυδικοῦ τῆς 29 Δεκεμβρίου τοῦ 1391¹, καὶ ἡ σπουδαιο-
 τάτη ἐπιστολὴ τοῦ τελευταίου δουκὸς τῶν 'Αθηνῶν Φράγκου
 'Ατζαϊώλη πρὸς τὸν δούκα Μεδιολάνων Φραγκίσκου Σφόρτσαν,
 ἢν ἐξέδωκα ἤδη καὶ ὑπεμνημάτισα ἐν τῷ Νέφ 'Ελληνομνή-
 μοι², ληφθεῖσαν ἐκ τοῦ Δημοσίου ἀρχείου τῶν Μεδιολάνων,
 ἐν ᾧ ἐλάνθανεν ἀνέκδοτος μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου.

Κατὰ τὰ εἰρημένα ἢ συλλογὴ πηγῶν ἦν παρέχω εἰς τοὺς
 μελετῶντας τὰ τῶν 'Αθηνῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀρχῆς
 τῶν Γάλλων, τῶν Καταλωνίων καὶ τῶν Φλωρεντίνων δυνα-
 στῶν εἶνε ἀξία νὰ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν αὐτῶν, καὶ προώ-
 ρισται νάγάγῃ εἰς νέα ἀξία λόγου διδάγματα περὶ τῶν κατὰ
 τὴν πόλιν ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ξένης κυριαρχίας. Καὶ παρα-
 βαλλομένη μὲν πρὸς ὅσα μέχρι τοῦδε εἶχομεν εἶνε πολὺ αὐ-
 τῶν πλουσιωτέρα. 'Αλλὰ πολλῶ ἀπέχει τοῦ νὰ εἶνε πλήρης.
 "Ὅπως γείνη τοῦτο, εἶνε ἀνάγκη νὰ περισυλλεχθῶσι μετ' ἐπι-
 μονῆς καὶ ὑπομονῆς ἅπαντα τὰ γνωστὰ ἢ καὶ λανθάνοντα
 τυχὸν ἔγγραφα τὰ ἐκδοδομένα ἐν ἐντύποις βιβλίοις καὶ νὰ
 ἐξερευνηθῶσι συστηματικῶς ἅπαντα τὰρχεῖα ἐν οἷς δυνατόν
 νὰ περιέχωνται μνημεῖα ἀναφερόμενα εἰς τὰς μεσοχρονίους
 'Αθήνας. Καὶ δὴ ἰδίως μὲν πρέπει νὰ ἐρευνηθῶσι μέχρις ἐξ-
 ἀντλήσεως τὰρχεῖα, ἐξ ὧν ἐλήφθησαν τὰ ὑπ' ἄλλων ἀλλα-
 χοῦ ὡς καὶ τὰ ἐνταῦθα ὑπ' ἐμοῦ ἐκδοθέντα ἔγγραφα, πλὴν
 τοῦ Δημοσίου ἀρχείου τῆς Φλωρεντίας, ἐν ᾧ ὀλίγα, ἐτι
 ὀλιγώτερα ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Buchon, ἐναπόκεινται
 ἔγγραφα σχετικὰ πρὸς τοὺς 'Ατζαϊώλας. Πρὸς δὲ τούτοις

¹ Πρὸς τὴν περισπούδαστον ταύτην συνθήκην πρέπει νὰ συσχετισθῇ
 καὶ ἡ προγενεστέρα συνθήκη τῆς 26 Σεπτεμβρίου ἡ ὁμολογηθεῖσα με-
 ταξὺ τοῦ 'Αμαδαίου Ζ' καὶ τῆς Βενετίας, εὐνοούσης τὰς περὶ τῆς ἡγε-
 μονίας τῆς 'Αχαΐας ἀξιώσεις τοῦ κόμιστος τῆς Σαβαυθίας. Εὔρηται δὲ ἡ
 συνθήκη αὕτη ἐν τῷ Δημοσίῳ ἀρχεῖῳ τῆς Βενετίας ἐν *Commemoriali* III
 Βιβλ. VIII ὑπ' ἀρ. 352. Πρὸς δὲ *Γρηγοροδίου* 'Ιστορία τῶν 'Αθηνῶν Τόμ. Β'
 σ. 244.

² Τόμ. Α' (1904) σ. 216 κ. ἐ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ

1.

**Institui mandat Sacerdotes Latinos in castris et villis O
de Rocca Domini Atheniensis in quibus duodecim
habundantes habent mansiones*.**

1210

Preceptori et fratribus Hospitalis Sancti Sansonis Constantinopolitan Dilectus filius nobilis vir O. de Rocca dominus Atheniensis per litteras nostras vestram petiit providenciam ammoneri ut in castris suis et villis in quibus duodecim Latini habundantes certas habuerint mansiones proprios sacerdotes quibus integre a latinis laicis decime persolvantur instituere curaretis presertim cum iidem laici sint parati hujusmodi presbyteris quibus decime non sufficerent providere. Quocirca fraternitati vestre per apostolica scripta precipiendo mandamus quatenus petitionem ejusdem nobilis super hoc prout videritis expedire benivolum prebeat assensum Alioquin dilectis filiis magistro R. decano Davaliensi et B. cantori et Terrieco canonico Thebano dedimus in mandatis ut veritate super hoc diligentius inquisita illam nobis studeant fideliter intimare. Dat. Laterani etc. ut in alia per totum scriptum est ipsis super hoc in eundem fe. m. [sic] usque in finem. Quod si non omnes etc. duo etc. Dat. ut in alia per totum [Datum Laterani v Idus marci pontificatus nostri anno terciodecimo].

2.

**Otto de Rocca Dominus Athenarum statutum edidit
in praejudicium ecclesiasticae libertatis*.**

Archiepiscopo Thebano et Davaliensi et Sydoniensi episcopis. Venerabilium fratrum nostrorum archiepiscoporum et

*Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Innocentii III an. XIII Vol. 8 fol. 7 epist. 17.

*Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Innocentii III an. XIII Vol. 8 fol. 27^b epist. 110.

episcoporum ac dilectorum filiorum aliorum prelatorum Constantinopolitani Imperii gravem nuper accepimus questionem quod nobilis vir Otto de Rocca dominus Athenarum et alii barones et milites ipsius imperii communiter inhibuerunt in eorum gravissimum detrimentum ne quis de possessionibus suis in vita sua conferat vel in extremo articulo condat ecclesiis testamentum. Cum igitur ex inhibitione huiusmodi et ecclesiarum dispendium et inhibentium interitus procuretur fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus quatenus illos ut eandem inhibitionem relaxent moneatis attentius et efficaciter inducatis ipsos ad id si necesse fuerit per censuram ecclesiasticam appellatione remota sicut iustum fuerit compelletis. Quod si non omnes etc. duo vestrum etc. Dat. ut in alia [Laterani vi Idus Iulii anno teritiodecimo].

3.

**Oddonis de Rocca Domini Athenarum donatio facta
Capitulo Thebano ***

Thebano Capitulo. Ex parte vestra fuit propositum coram nobis quod cum vos nobilibus viris Oddone de Rocca domino Atheniensi et G. nepoti ejus trecenta viginti ypera et amplius teneremini nomine crustice reddere annuatim dictus O medietatem ipsius crustice pertinentem ad ipsum nobis pia liberalitate remisit pro remissione vero medietatis alterius prefato G. quingenta ypera solvere certo termino promisistis unde cum nobilis vir G. princeps Achaie ad quem ratione feudi dicta crustica pertinebat remissionem huiusmodi liberaliter acceptavit nobis humiliter supplicastis ut remissionem eandem dignaremur vobis auctoritate apostolica confirmare. Nos igitur vestris precibus inclinati remissionem crustice memorate sicut pie ac provide facta est et in autenticis inde confectis plenius continetur auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communi-

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Innocentii III Vol. 8, fol. 69^b epist. 110.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem etc. usque incursurum. Datum Laterani Kal. Octobris pontificatus nostri anno quartodecimo.

4.

O. de Rocca ut restituat ablata ecclesiae Corinthensi*.

Nobili viro O de Rocca. Cum quedam casalia, possessiones, homines, abbatias, ecclesias et omnia bona alia Corinthien. ecclesie dicaris non sine tue periculo anime ac ipsius prejudicio retinere. Nobilitatem tuam monendam duximus et ortandam per apostolica tibi scripta mandantes quatenus illius intuitu qui tibi manus suas magnifice ampliavit ac pro reverentia Beati Petri et nostra venerabili fratri nostro Corinthiensi archiepiscopo restituens ipsa bona et compellens ad restitutionem debitam alios potestate tibi tradita detentores eundem archiepiscopum et ecclesiam sue cure commissam taliter contra impugnatorum maliciam protegas et defendas quod ipsa ecclesia sub tuo patrocinio ab incursibus hostium conquiescat et tua exinde prudentia possit non immerito commendari. Alioquin venerabilibus fratribus nostris Thebano archiepiscopo et episcopo et dilecto filio decano Davalien. dedimus in mandatis, ut te ad id monitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione remota justitia mediante compellant. Dat. Laterani xv kal. Iunii pontificatus nostri anno quintodecimo.

5.

O. de Rocca gravamine illata ecclesiae Corinthensi*.

Archiepiscopo Thebano et Davaliensi et Zaratoniensis epi-

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Innocentii III an. XV Vol. 8 fol. 93 epist. 66.

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Innocentii III an. XV Vol. 8 fol. 94^b epist. 77.

scopis. Venerabilis frater noster Corinthiensis archiepiscopus proposuit coram nobis quod cum nobilis vir Theodorus Grecus quodam dominus Corinthii de prodictione convictus castrum de Argos nuper tradiderit quod tenebat Thesaurus Corinthiensis ecclesie quem illuc idem Grecus detulerat est inventus ibidem quem nobiles viri G. princeps Achaie O. de Rocca et quidam alii Latini, Thebane et Corinthiensis dioc. in proprie salutis dispendium detinentes eidem ecclesie restituere contradicunt. Ideoque fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus quatenus nobiles supradictos et alios ut thesaurum ipsum ecclesie restituant antedictae monitione premissa per censuram ecclesiasticam sicut justum fuerit appellatione remota cogatis. Testes autem qui fuerint nominati si se gratia, odio vel timore subtraxerint per censuram eandem appellatione cessante cogatis veritati testimonium perhibere. Quod si non omnes etc. duo vestrum etc. Dat. Laterani viij kal. Iunii pontificatus nostri anno quinto-decimo.

6.

O. de Rocca Dominus Athenarum jurium ecclesiarum suarum perturbator*.

Episcopo Amiclensi, electo Kernicensi et priori Patracensi. Venerabilis frater noster... archiepiscopus Patracensis pro se ac venerabilibus fratribus nostris Philippensi, Serrensi, Thesalonicensi, Neupatrensi, Thebano, Atheniensi, et Chorintiensi archiepiscopis ac suffraganeis eorundem in nostra proposuit presentia constitutus quod cum prefato Thesalonicensi archiepiscopo et Sidoniensi et Carditensi episcopis nostris dedissemus litteris in mandatis ut nobilem virum G. de Villa Arduini Achaye principem aliosque abbatiarum, ecclesiarum, papatum decimarum et possessionum ad eorum ecclesias pertinentium illicitos detentores per censuram ecclesiasticam ad restitutionem compelle-

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Innocentii III an. XVIV ol. 8 fol. 157^b epist. 98.

rent eorundem dicti princeps et alii citati legitime ab eisdem in eorum voluerint presentia comparere propter quod iudices ipsi excommunicationis in eos et in terris eorum interdicti sententias protulerunt quas idem archiepiscopus apostolico petiit munimine roborari, adicens nichilominus conquerendo quod per dictum principem homines suos sede propria et castro et dimossario (*sic*) Patracensi possessionibus et fructibus et rebus aliis contra justitiam fuerat spoliatus et quod tam idem princeps quam nobilis vir O. de Rocca dominus Athenarum jura ecclesiarum suarum graviter perturbantes eaque donantur venduntur vel legantur eisdem ab ipsis provideri pacifice non permittunt Ex adverso autem dilecti filii W. decanus Mothoniensis, magister I. de Borbonio et W. de Bicis miles, procuratores principis et nobilium predictorum ac omnium Latinorum sub illorum dominio consistentium respondentes confessi fuerunt iudices quidam antedictas sententias protulisse sed asseruerunt quod ante tempus infra quod earum fuit suspensus effectus cum fuerint sub conditione prolata ab eis ex legitimis causis extitit appellatum videlicet quia iudices ipsi dicto principi et parti sue suspecti merito videbantur cum eandem haberent penitus questionem. Et quia nostrarum copiam litterarum nequiverunt ullatenus obtinere licet eas cum instantia postularent nec in earum transcripto quod solum fuit eis exhibitum de compositione que super premissis inter ipsos et prefatum archiepiscopum intercesserat aliqua mentio haberetur inde procuratores ipsi humiliter postularunt ut cum propter causas predictas merito fuerit appellandum sententias ipsas decerneremus irritas et inanes. Ad ea vero que prefatus archiepiscopus super propria spoliatione proposuit responderunt quod ipsum nequaquam spoliatum credebant sed si de ipsius spoliatione constaret quod ei debita fieret restitutio promiserunt. Cum que ipse archiepiscopus fateretur contra jam dictas fuisse sententias provocatum sed provocationem ipsam negaret ex causis propositis factam esse ac procuratores predicti per duos ex ipsis et archidiaconus Argolicensis qui procurator non erat sed id in

presentia nostra dicerent probaturos et propter hoc etiam parati essent obligare omnia bona sua. Nos licet per hoc ad decisionem negotii legitime procedere non possemus cum iidem in una eademque de causa de jure non possent esse procuratores et testes ad cautelam tamen ipsorum juramentis receptis de fratrum nostrorum consilio sic duximus providendum ut videlicet dicti nobiles corporaliter exhibeant juramentum quod parebunt precise mandatis que ipsis per litteras aut legatum vel delegatum nostrum super hoc duximus facienda et tunc relaxare denuntientur sententie supradicte cognitione negotii principalis et aliorum que idem archiepiscopus proposuit coram nobis legato quem ad partes illas de latere nostro destinare proponimus reservata. Ideoque discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatenus recepto a prefatis nobilibus secundum formam expressam superius juramento sententias ipsas denuntietis auctoritate apostolica relaxatas et si prescripte appellationis cause coram ipso fuerint probate legato nichil eis occasione dictarum sententiarum injungatur sub debito prefati juramenti Quod si non omnes etc. duo vestrum etc. Vos denique frater episcope et filii electe super vobis ipsis etc. Dat. Signie vij kal. Septembris pontificatus nostri anno sextodecimo.

7.

Atheniensis abbas de Dafin Cisterciensis Ordinis*.

Patriarche Constantinopolitano. Ex parte nobilis viri G. de Villa Arduini et O. de Rocca nobis est oblata querela quod tu in eos excommunicationis et in terram eorum inderdicti sententias auctoritate propria sine causa rationabili contra generalis statuta Concilii promulgasti Ideoque fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatenus, si est ita dictas sententias infra octo dies post susceptionem presentium juxta formam ecclesie sine difficultate relaxes. Alioquin dilectis filiis abbati de Dafin.

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honor. III° an. I^o, Vol. 9 fol. 71 epist. 271.

Cisterciensis Ordinis. Atheniensis diocesis. Priori Dominici templi Athenien. et decano Davaliensi nostris damus litteris in mandatis ut ipsi ex tunc secundum eandem formam sententias ipsas relaxare precurent. Audituri postmodum siquid fuerit questionis et appellatione remota sine debito decisuri. Facientes quod decreverint per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Datum Laterani iij Id. Februarii pontificatus nostri anno primo.

8.

Athenarum Dominus O. de Rocca*.

. . *Patriarche Constantinopolitano*. Sua nobis venerabiles fratres nostri archiepiscopi. episcopi ac alii ecclesiarum prelati in terris nobilium virorum G. principis Achaie et O. de Roccha domini Athenarum constituti significatione monstrarunt quod tu quasdam ecclesias pertinentes ad ipsos ex eo dumtaxat quod in ipsis sunt quedam posita signa crucis, quasi immediate tibi subjectas, vendicare contendis, asserens universas tui patriarchatus ecclesias predicto modo signatas ad te nullo medio pertinere, licet nullo super hoc jure vel speciali privilegio muniaris. Ideoque fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatenus nisi aliud rationabile duxeris ostendendum a predictorum super premissis gravamine conquiescas. Datum Laterani v Idus Ianuarii anno secundo.

In eodem modo. Scriptum est super hoc . . Abbati de Dalphin. Cisterciensis Ordinis et . . priori Dominici Templi Athenarum, ut dictum patriarcham ad hoc moneant attentius et efficaciter inducere non postponant. Datum ut supra.

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honor. III an. II, Vol. 9 fol. 208 epist. 839,

**Patriarchae Constantinopolitano ut relaxet interdictum
latum a suis Legatis in terras O de Rocha seu de
Rocha Domini Athenarum post appellationem
ad sedem Apostolicam interpositam*.**

Patriarchae Constantinopolitano Non ita deberes in com-
misse tibi sollicitudinis honore superbire quod sedi apostolice
que te ad patriarchatus cathedram sublimavit et aliis in hiis que
ad eos pertinent derogares. cum dure agi consueverit cum in-
gratis et privilegium mereatur amittere. qui permissa sibi
abutitur potestate Sane sicut ex relatione multorum accepimus.
tu supra te volens extendere alas tuas simplices clericos et cum
capis manicatis interdum legatos de tuo latere dirigis cum ea
plenitudine potestatis qua legati sedis apostolice diriguntur.
Illi enim per patriarchatum tibi commissum causarum audien-
tiam que ad te vel ad ipsos per appellationem minime deferun-
tur. sibi vindicare presumunt. et inconsultis prelatiis eorum
subditos excommunicant. excommunicatos absolvunt. preponunt
episcopos archiepiscopis suis metropolitico jure subjectos. ap-
pellationibus non deferunt quas contingit ad sedem apostolicam
interponi. et eis qui in episcopos manus iniiciunt violentas abso-
lutionis beneficium impendendo cum tales juxta privilegium
tuum ad Romanum sunt Pontificem destinandi, ecclesiastica
enim beneficia conferunt non expectantes quod ad te potestas
eadem conferendi juxta Lateranensem Concilium devolvatur. Et
licet super hiis venerabilis frater noster. . archiepiscopus et ca-
pitulum Theban. ad . . abbatem de Dalphino Cisterciensis or-
dinis et conjudices suos olim a sede apostolica litteras impetra-
rint. tu tamen volens apostolicis mandatis illudi. et te ultra duas
dictas extra suam diocesim trahi non posse proponens. frustra-
torie appellationis obstaculum objecisti. propter quod non extitit

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honor. 111 an. 1°, Vol. 9 fol. 240^b epist. 100².

in negotio memorato processum. Insuper nuper G. Constantinopolitanus canonicus a te transmissus ad partes Thebarum et Achaie legatus veniens Andrevillam litteris sue legationis ostensis terras nobilium virorum G. principis Achaie et O. de Racha (*sic*) domini Athenarum sine rationabili causa sententiae subiciens interdicti, prelatis earum injunxit ut interdum hujusmodi tam per se quam per suos subditos inviolabiliter observarent, propter quod ipsi ad sedem apostolicam appellarunt, appellationi suae festum omnium sanctorum terminum prefigentes, sed idem G. appellationem more tuo temere parvipendens, interdicti sententiam postmodum protulit in eosdem. Idem quoque G. et venerabilis frater noster archiepiscopus Larisseus a te transmissi legati archidiaconatum Andrevillensem Slonensis diocesis et quandam in ecclesia Corinthiensi prebendam quibusdam clericis, et Bertrandus et Nicolaus Constantinopolitani canonici dicto . . . ipsorum college Thebanum archidiaconatum tempore non expectato semestri, a die vacationis eorum contra statuta Lateranensis Concilii contulerunt et dictus G. Wicardo militi Thebano per venerabilem fratrem nostrum . . . archiepiscopum Thebanum vinculo excommunicationis suis exigentibus culpis astrictus beneficium absolutionis impendit. Preterea B. et N. predicti in Thebanum capitulum quia non approbarunt quod ipsi de archidiaconatu Thebano fecere post appellationem ad nos interpositam excommunicationis sententiam promulgarunt. Et quidem si hec ita se habent que sunt specialiter Romani pontificis usurpando et aliorum justitiam ipsos multipliciter opprimens invadendo, videris non pastoralis curam regiminis, sed thronum superbie ac pestilentie cathedram conscendisse. Cum igitur quantumque dignitate prefulgeas, te nobis scias esse subjectum, qui tempus accepimus justitiam judicandi, et quantumcumque tibi deferre velimus, dissimulare non possimus nec debeamus talia contra Deum fraternitatem tuam monemus per apostolica scripta mandantes quatenus si est ita predictis relaxatis sententiis et revocato quod taliter factum est de absolutione prebenda

et archidiaconatibus memoratis ab hujusmodi penitus conquiescas ne si usurpare presumas presumptione dampnabili aliena hiis etiam que tibi competunt justo iudicio forte privetis. Nos enim dilectis filiis . . . thesaurario Atheniensi et . . . priori et . . . subpriori de Dalphino Cisterciensis ordinis Atheniensis diocesis nostris dedimus litteris in mandatis ut easdem sententias et quod sic factum est de archidiaconatibus absolute ac prebenda predictis te in mandati nostri executione cessante studeant auctoritate nostra legitime revocare ac super aliis nichilominus sicut expedire videbimus auctore Domino disponemus. Datum Laterani ij kal. aprilis pontificatus nostri anno secundo

In eodem modo scriptum est super hoc eisdem . . . thesaurario, priori et suppriori usque justo iudicio forte privetur. Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatenus easdem sententias et quod sic factum est et esset ut supra usque legitime revocare. Non obstante constitutione Concilii generalis qua cavetur ne quis per apostolicas litteras ultra duas dietas extra suam diocesim ad iudicium trahi possit Nos autem super aliis nichilominus sicut expedire videbimus, auctore Domino disponemus. Quod si non omnes duo vestrum etc Datum ut supra.

10.

**Confirmatio excommunicationis latae contra
O. dominum Athenarum ejusque fautores
detenentes bona ecclesiastica*.**

. . . *Archiepiscopo . . . decano et . . . archidiacono Thessalonicen.* Venerabiles fratres nostri . . . Corinthiensis . . . Patracensis . . . Larissensis, Atheniensis et . . . Neopatrensis archiepiscopi et eorum suffraganei et dilecti filii capitulum Thebanum suis nobis litteris humiliter supplicarunt ut excommunicationis quam in nobilibus viros G. principem Achaie, O. dominum Athenarum, ba-

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III an. 3° Vol. 10 fol. 48^b epist. 237.

rones. milites, servientes, consiliarios et fautores ipsorum et interdicti quam in terras eorum sententias dilectus filius noster l. tituli Sancte Praxedis presbyter Cardinalis apostolice sedis legatus de multorum prelatorum consilio exigente iustitia promulgavit. pro eo quod ipsi detinentes hactenus abbatias, ecclesias et possessiones earum papates et bona ecclesiastica mobilia et immobilia contra resignationem eorum factam apud Ravenicam confirmatam per felicis recordationis l. papam predecessorem nostrum et per eum postmodum sicut continetur in ejus litteris ampliatam ea reddere contradicunt apostolico dignemur munimine roborare. Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatenus sententias ipsas sicut rationabiliter sunt prolata faciatis auctoritate nostra usque ad satisfactionem condignam appellatione remota inviolabiliter observari. Quod si non omnes etc. Datum Laterani Xij kal. Februarii anno tertio.

11.

Compositio inter Ottonem de Rocca Dominum Athenarum aliosque Barones arceprescopus Romaniae*.

.. *Thessalonicensi*.. *Setrensi*.. *Larisseo*.. *Neopatrensi*.. *Thebano*.. *Atheniensi*.. *Corinthiensi* et.. *Patracensi archiepiscopis ac eorum suffraganeis*. In regesto felicis recordationis Innocentii pape predecessoris nostri in hunc modum perspeximus contineri. Innocentius episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus.. Patriarche Constantinopolitano.. Patracensi.. Thebano.. Larisseo et.. Neopatrensi archiepiscopis et ipsorum archiepiscoporum et subscriptarum ecclesiarum suffraganeis et dilectis filiis.. Atheniensi electo et capitulo Corinthiensi salutem et apostolicam benedictionem. Apostolice sedis sollicitudo continua providentie sue oculos circumquaque reflectit, ut in ecclesia Dei cuncta diligenter inspiciat et a malis bona discernat, noxia eradicans et utilia inserens more providi planta-

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III an. 3° Vol. 10 fol. 52 epist. 254.

toris, eisdem tue protectionis umbraculum et oportune irrigationis fomentum sollicitè ministrando, ut magis proficiant et validius coalescant. Hinc est quod nos olim hac consideratione prudenter inducti, resignationem ecclesiarum monasteriorum possessionum cum pertinentiis suis, nec non etiam presbyterorum et ecclesiasticarum personarum cum omni jure suo quam nobiles viri principes et barones commorantes a confinio Thesalonicensis regni usque Corinthum in manus bone memorie T. Constantinopolitani patriarche consentiente ac approbante karissimo in X^{po} filio H. Constantinopolitano imperatore illustri salvo tamen terrarum censu qui acrosticum greco vocabulo nuncupatur et dudum solvebatur a Grecis unanimi voluntate fecerunt sicut provide facta fuit quibusdam ex vobis et ecclesiis eorundem prout ipsi resignationem predictam juste ac pacifice obtinebant, auctoritate apostolica duximus confirmandam. Verum quia venerabilis frater noster, Albanensis episcopus dum in partibus vestris legationis officio fungebatur super predictis inter principes et ecclesiam quasdam compositiones minus utiles fecisse dinoscitur de priori compositione continente resignationem prescriptam nullam faciens mentionem. Nos attendentes quod prior compositio magis quam posteriores est utilis et necessaria illi terre non solum ipsam sicut extitit auctoritate apostolica confirmata, obtinere volumus aliis compositionibus non obstantibus debitam firmitatem. Verum etiam de fratrum nostrorum consilio duximus providendum ut eadem ampliora spatia comprehendat, auctoritate presentium statuente, ut tenor compositionis ejusdem per loca omnia citra Macram dudum acquisita vel imposterum acquirenda inviolabiliter observetur, ita quod universa que ad prescripta loca nunc vel imposterum spectare contigerit, libertate ac immunitate in eadem compositione descriptis absque omni contradictione libere potiantur maxime cum clare memorie B. marchio Montis Ferrati olim partium illarum dominus dudum in manibus venerabilis fratris nostri B. Portuensis epi-

scopi tunc sancte Susanne presbyteri cardinalis dum in partibus Romanie legationis officio fungeretur, clericis et ecclesiis possessiones et jura sua restituerit ac etiam libertates. Adicimus etiam ut secundum quod nuper fuit in sacro generali Concilio constitutum ecclesiis et clericis decime integre persolvantur tam a Grecis quam etiam a Latinis. Ut autem predicta compositio majorem obtineat firmitatem ipsam de verbo ad verbum presentibus duximus inserendam. Cujus tenor est talis: In nomine Domini amen. Ad honorem Dei et sancte Romane ecclesie et domini pape Innocentii tertii hoc est pactum sive conventio super universis ecclesiis positis sive sitis vel fundatis a Thesalonica usque Corinthum quod intervenit inter dominum Thomam Dei gratia Constantinopolitane ecclesie patriarcham et archiepiscopos Atheniensem, Larissinum, Neopatreensem et episcopos infra ponendos et barones inferius propriis nominibus declarandos. Renuntiaverunt quidem domini Nameus, Bovedus comestabulus regni Thesalonici Octo de Roccha dominus Athenarum, Wido Marco, Ravanus dominus Insule Nigripontis, Reynerius de Treval, Albertinus de Canosa, Thomas de Stromacorth, comes Bertholdus, Nycolaus de Sancto Omer, Willermus de Blenel, Willermus de Arsa pro se et hominibus suis fidelibus et vassallis in manibus supradicti domini patriarche recipientis pro ecclesia nomine domini pape et suo et archiepiscoporum et episcoporum infra predictos terminos positorum et ecclesiarum cunctarum omnes ecclesias, monasteria, possessiones, redditus, mobilia et immobilia bona et universa jura ecclesie sancte Dei. Volentes et firmissime promittentes dictas ecclesias, monasteria cum omnibus rebus suis, habitis et habendis et personas in eis positas et ponendas et claustra ecclesiarum et servientes et servos et ancillas et homines et universa suppellectilia et bona libera et absoluta per se successoresque suos, homines, milites, vassallos, fideles, servientes et servos imperpetuum permanere ab omnibus angariis et perangariis, talliis, servitutibus et servitiis universis, excepto achrostico tantum quod eis debent cuncti sive Latini seu

Greci tam in dignitatibus, quam in minoribus officiis et ordinibus constituti propter terras quas tenent ab ipsis si quas tenent vel tenuerint secundum quod tempore captionis regie civitatis Constantinopolitanae solvebatur a Grecis et nichil aliud debent et nichil aliud prefati barones per se vel per successores suos vassallos, homines, fideles, servientes et servos sibi in predictis ecclesiis sive monasteriis vindicare nichilque in posterum usurpare sed si qui ex predictis clericis tam prelati quam ceteris ecclesias vel monasteria destruere voluerint, debent quantum eis licuerit repugnare decenter et turbare ne compleant, quod nequiter conceperunt. Si qui vero fuerint de clericis Latinis vel Grecis sive monachis, papatibus vel calogeris in dignitatibus vel in minoribus ordinibus vel officiis constituti qui dictorum baronum terras detineant et laborent et achroscopicum solveere voluerint termino inter eos statuto nisi solverint que tenentur potestatem habeant nominati barones accipiendi de bonis eorum tantum quod eorum debitum et nichil amplius persolvatur sed in cunctis absoluti et liberi quantum ad personas et res ipsorum et ecclesiarum que superhabundant debitum perpetuo in posterum perseverent. Heredes quoque sive filios clericorum sive papatum et uxores eorum non capiant vel detineant vel faciant detineri vel capi, quamdiu ad mobilia eorum suas poterunt extendere manus sive de eorum mobilibus eis poterit secundum debiti quantitatem satisfieri competenter. Filii quoque Grecorum laicorum sive clericorum seu papatum in baronum servitio juxta morem solitum perseverent nisi per archiepiscopos et episcopos vel de eorum licentia fuerint ordinati. Post ordinationem vero eodem privilegio gaudeant quo funguntur clerici in obedientia Romane ecclesie constituti. Si qui vero papatum vel monachorum Grecorum baronum detinuerint et laboraverint terras que ad ecclesiarum vel monasteriorum non pertineant jura eodem modo predictis respondeant dominis quo fecerint laici qui eorum terras detinent et laborant. Alioquin si prefati barones contra jam dicta venerint vel aliquid premissorum post

ammonitionem per suos excommunicentur prelatos et tamdiu in excommunicatione persistent. quamdiu de dampnis et injuriis canonice satisfecerint irrogatis. Ut autem premissis fides plenior habeatur de voluntate atque consensu et auctoritate dominorum Thome patriarche et imperatoris Henrici Constantinopolitani et archiepiscoporum et omnium baronum in presenti cartula positorum appensa sigilla consistunt. salvis in omnibus domini pape auctoritate. reverentia et honore. Acta sunt hec apud Ravenicam anno Domini M^oCC^oX^o Indictione XIIJ^a presentibus archiepiscopis, episcopis et electis et clericis et militibus videlicet Aracliensi. Atheniensi, Larisseo, Neopatrensi archiepiscopis Aralensi. Formopilensi, Davaliensi, Zaratoriensi, Castoriensi, Sydoniensi episcopis Nazariensi et Citrensi electis de quorum consensu et voluntate sunt premissa peracta, et presentibus cantore Leonardo, iacobo presbytero, Henrico, magistro Bonifatio canonicis ecclesie Sancte Sophie de Constantinopoli et priore Cruciferorum Bononie, archidiacono Thebano, decano Davaliensi, domino Arduino et Arnuldo capellanis Imperatoris prefati, et presentibus Gaufrido marescalco totius imperii Romanie et Rolandino de Canosa et Raynerio de Gamula et Guillermo de Sauz et Bovone de Sancto Sepulchro et Gerardo de Gumula et iacobo de Affesso et Hugone de Sotoemhen et Abum de Pluges et Philippo de Mombis et aliis pluribus. Hec autem completa sunt mense maii die secundo intrante. Nulli ergo etc. nostre constitutionis et confirmationis infringere. Si quis autem etc. Datum Laterani x kal. Februarii, pontificatus nostri anno octavo-decimo. Nos itaque vestris venerabiles in X^{po} fratres precibus inclinati. quod super hiis idem predecessor noster fecit et statuit auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo etc. nostre confirmationis infringere etc. Si quis autem etc. Datum Laterani XIIJ kal. Februarii pontificatus nostri anno tercio.

12.

**Confirmatio laudum inter Episcopum et Capitulum Argolicen. et O. de Rocca Dominum Athenarum super juri-
bus et possessionibus ecclesiae Argolicen*.**

.. *Lacedemoniensi episcopo . decano et . archidiacono Corinthien.* Inter venerabilem fratrem nostrum . . episcopum et dilectos filios capitulum Argolicenses ex parte una et nobilem virum O. de Chargi militem et magistrum Henricum procuratores nobilis viri O. de Rocca domini Athenarum ex altera super possessionibus et juribus ecclesie Argolicensis et rebus aliis mota in nostra presentia questione in venerabilem fratrem nostrum P. Albanensem episcopum et dilectos filios nostros T. tituli Sancte Sabine ac I. tituli Sancte Praxedis presbyteros cardinales pars compromisit utraque quibus mediantibus hujusmodi compositio intervenit quod dictus nobilis dominus Athenarum ac sui ecclesie Argolicensi restituent possessionem omnium cum fructibus perceptis ex illis a tempore quo mandatum apostolicum emanavit ad quod idem resignationem Ravenice dicitur recepisse, que dicta ecclesia a coronatione Alexii Bambacoratii aliquando habuisse dinoscitur, seu etiam nunc habere. Cetera vero que in praticis ipsius ecclesie continentur, de quibus probare se possessionem a predicta coronatione non poterit habuisse cum fructibus perceptis ex eis a tempore predicti mandati, nec non percipiendi in vestris manibus sequestrentur, illi postmodum resignanda pro quo si dictus nobilis O. de Rocca super eis cum dicta ecclesia experiri voluerit infra annum diffinitivam sententiam contigerit promulgari. Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta de ipsorum episcopi et Capituli et procuratorum assensu mandamus quatenus compositionem ipsam provide factam et ab utraque parte sponte receptam faciatis per censuram ecclesiasticam appellatione remota firmiter observari.

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III an. VIII, Vol. 12 fol. 95, epist. 25.

Quod si forsā dictus nobilis de illis experiri noluerit infra an-
 num sequestrata cum fructibus memoratis Argolicensi ecclesie
 assignetis. Nullis litteris obstantibus preter assensum partium
 et harum tenore tacito a sede apostolica impetratis. Quod si non
 omnes etc. Dat. Signie iij Non. Septembris, pontificatus nostri
 anno octavo.

13.

**Absolutio pro quibusdam de terra O. Domini Athenarum,
 dummodo expensas quas facere deberent pro accessu
 ad sedem Apostolicam, impendant in muni-
 tione Castri de Sola*.**

... *Archiepiscopo Atheniensi.* Cum plures in terra nobilis
 viri O. de Rocca domini Athenarum auctoritate legationis di-
 lecti filii nostri I. tituli Sancte Praxedis presbyteri cardinalis
 tunc Apostolice sedis legati pro ecclesiarum juribus sint excom-
 municationis sententia innodati, qui licet cardinalis inhibuerit
 memoratus ne in partibus illis absolutionis beneficium impende-
 retur eisdem sed mitterentur ad sedem apostolicam absolvendi,
 pro eo quod tunc ibi contumaciter contempserunt absolvi, quia
 tamen propter terre necessitatem et viarum discrimina difficile
 foret ipsos ad sedem apostolicam personaliter laborare pro abso-
 lutionis beneficio obtinendo, nos eorum saluti et ejus terre ne-
 cessitati paterna volentes sollicitudine providere, fraternitati tue
 de conniventia cardinalis ipsius per apostolica scripta mandamus
 quatenus ab eis juxta formam ecclesie sufficienti cautione re-
 cepta ipsis auctoritate nostra dummodo expensas quas facturi
 essent in via ad sedem apostolicam veniendi et redemptionem
 laboris itineris expendant in munitionem castri de Sola prout
 necessitati ejusdem castri videris expedire beneficium absolu-
 tionis impendas et injuncto eisdem sub debito prestiti juramenti
 quod ecclesiis de suis juribus satisfactionem exhibeant compe-
 tentem. Dat. Anagnie vij kal. Octobris anno octavo.

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III an. VIII Vol. 12 fol. 96, epist. 29.

De terra nobilis viri O. de Rocca Ducis Athenarum*.

.. *Archiepiscopo Corinthiensi et... Mothonensi et... Coronensi episcopis.* Fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus quatinus postquam nobilis vir G. princeps Achaye ac sui concordiam inter dilectum filium P. de Altomagno militem procuratorem suum ex parte una, et venerabiles fratres nostros archiepiscopos et episcopos et clericos pro se ac aliis terre sue apud sedem apostolicam existentes ex altera super dampnis datis fructibusque perceptis tempore quo idem nobilis a dilecto filio nostro I. tituli Sancte Praxedis presbytero cardinali tunc apostolice sedis legato fuerat sententia excommunicationis astrictus ac de injuriis personalibus necnon fructibus perceptis et dampnis illatis a tempore quo mandatum apostolicum emanavit ad quod idem nobilis Ravenice resignationem recepit et quibusdam aliis certis articulis in forma ejusdem concordie inferius annotate plenius comprehensis initam plene ac fideliter adimpleverint vocatis prelatiis et capitulis ecclesiarum cathedralium terre ipsius principis citra passum Megare Corinthien terra nobilis viri O. de Rocca deducta et super satisfactione impensa receptis in testimonium litteris singulorum relaxetis sententiam interdicti, cui eadem terra noscitur subjacere. Forma vero concordie talis existit. Annuus redditus mille yperperorum primo a domino . . . principe Achaye cathedralibus ecclesiis assignetur de dampnis datis fructibusque perceptis excommunicationis sue tempore de quibus non satisfecit, ac de injuriis personalibus et fructibus perceptis et de dampnis illatis a tempore quo mandatum apostolicum emanavit, ad quod Ravenice resignationem recepit ab eodem principe ac suis congrue satisfiat. Ecclesiarum vero hedificia nisi castrum sit erectum in eis pro terre tutione

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III ann. VIII Vol. 12 fol. 97 epist. 35.

reddantur. Alioquin tam pro loco edificii sic erecti quam pro terris circumstantibus ad ecclesias pertinentibus recompensatio competens tribuatur. De castris quidem hedificatis vel rehedificatis in terris ecclesiarum pro necessitate terre idem servetur et ecclesiis cathedralibus de suis possessionibus et juribus nec non papatibus juxta formam pacis inite satisfiat. Pro reliquis vero de quibus interim non poterit satisfieri cautio mille yperperatarum terre auctoritate domini pape tenenda prestetur in manibus domini . . . Corinthiensis archiepiscopi P. de X^{po} et fratris R. preceptoris domus Sancti Sansonis ad hec videlicet ut quod fuerit in inquisitione inventum servetur et postmodum interdicti sententia relaxetur. Verum nisi infra annum post relaxationem sententie interdicti bona ecclesiastica tam a Constantinopolitana quam ab aliis ad quos fuerint postulata ex tunc pignus datum pro cautione domino revertetur ecclesiis super suis bonis et possessionibus salvo jure. Dominus vero interim pro terre defensione recipiet fructus per manus memorati Corinthiensis archiepiscopi et collegarum suorum. Quod si non omnes duo vestrum etc. Dat. Anagnie XVI kal. Octobris pontificatus nostri anno octavo.

15.

Indultum audiendi divinas pro Principe Achajae et O. de Rocca Athenarum Domino post juratam pacem ab ipsis et praelatis terrarum praedictorum Dominorum*.

Nobili viro G. de Villa Arduini principi Achaie. Devotioni tue presentium auctoritate concedimus ut jurata pace a te et a praelatis terre tue sponte recepta et a sede apostolica confirmata si nondum in terra tua interdicti sententia relaxata, te cum exercitu extra ipsam pro defensione imperii contigerit commorari, liceat tibi et hiis qui tecum fuerint audire divina et re-

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III an. VIII Vol. 42 fol. 99^b epist. 43.

cipere ecclesiastica sacramenta. Datum ut supra [Anagnie Xii kal. Octobris anno octavo].

In eundem modum scriptum est Nobili viro O. de Rocca domino Athenarum.

16.

1223
Principi Acajæ suisque conceditur, excepto O. de Rocca Domino Athenarum et suis, quod non teneatur restituere fructus ecclesiarum indebite perceptos*.

Nobili viro G. de Villa Arduini principi Achaie. Sedes apostolica pia mater nonnunquam rigorem mansuetudine temperat consideratis circumstantiis temporum et locorum ut sic ad devotionem provocet indevotos et devotorum nichilominus augeatur affectus. Licet enim graviter Deum offenderis bona ecclesiastica occupando et percipiendo proventus earum, quia tamen te volumus ad devotionem ecclesie beneficiis provocare, et provocatum alis apostolicis confovere, de voluntate prelatorum terre tue tibi ac tuis nobili viro O. de Rocca domino Athenarum cum suis deducto auctoritate presentium indulgemus, ne teneamini ecclesiis restituere fructus quos hactenus noscimini percepisse, illis dumtaxat exceptis qui percepti fuerunt tempore quo fuisti a dilecto filio nostro I. tituli Sancte Praxedis presbytero cardinali tunc apostolice sedis legato excommunicationis sententia innodatus. Nulli ergo etc. nostre concessionis infringere. Si quis autem etc. Datum Anagnie Xii kal. Octobris anno octavo.

17.

O. de Rocca Domino Athenarum conceditur, quod de consensu prelatorum terrae suae exceptis prelati Ar-golicensis ecclesiae non teneatur restituere fructus ecclesiarum indebite perceptos*.

Nobili viro O. de Rocca domino Athenarum. Sedes apo-

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III an. VIII Vol. 12, fol. 99^b epist. 43.

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III an. VIII Vol. 12, fol. 100 epist. 46.

stolica pia mater non nunquam rigorem mansuetudine temperat consideratis circumstantiis temporum et locorum ut sic ad devotionem provocet indevotos, et devotorum nichilominus augeatur affectus. Licet enim graviter Deum offenderis bona ecclesiastica occupando et percipiendo proventus earum quia tamen te volumus ad devotionem ecclesie beneficiis provocare et provocatum alis apostolicis confovere de voluntate prelatorum terre tue Argolicensis ecclesie prelatis exceptis tibi et tuis auctoritate presentium indulgemus ne teneamini ecclesiis restituere fructus. quos hactenus noscimini percepisse, illis dumtaxat exceptis qui percepti fuerint tempore quo fuisti a dilecto filio nostro I. tituli Sancte Praxedis presbytero Cardinali tunc apostolice sedis legato excommunicationis sententia innodatus, per hanc tamen indulgentiam nolumus ut fructus Argolicensis ecclesie remittantur. Nulli ergo etc. nostre concessionis infringere. Si quis autem etc. Datum Anagnie Xij kal. Octubris anno octavo.

18.

Confirmatur compositio inita inter principem Achajae et clericos dicti Principis deducta terra O. de Rocca Domini Athenarum*.

Nobili viro G. de Villa Arduini principi Achaie. Sedis apostolice circumspectio constituta super gentes et regna ut evellet et destruat hedificet atque plantet ubique retinens moderamen interdum rigore, interdum mansuetudine utitur, et interdum consideratis circumstantiis temporum et locorum medium faciens ex utroque, aspera in vias planas, et prava dirigit indirecta et lite confusionis implicita explicans et dirimens litem ipsam ad certas ymagines et rectitudinis normam provida distinctione reducit, ut que sunt Cesaris Cesari et que sunt Dei Deo congrua dispensatione reddantur. Sane cum ex principum imperii Romanie insolentia confutanda hujusmodi confusionis

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III an. VIII Vol. 12 fol. 100 epist. 47.

inoleverit corruptela ut nunc iidem bona conferrent ecclesiis et nunc ea ipsi auferrent pro sue libito voluntatis et collata precipue abbatibus juxta beneplacitum suum propriis usibus applicarent. ac Greci prelati receptis muneribus indifferenter quoslibet ad sacerdotium promoverent tuque innisus hujusmodi corruptele abbatias et possessiones ecclesiasticas in tuis manibus retinens et fructus earum propriis usibus applicans et quibus volebas pro libito tribuens papates tanquam rusticos retineres quia monitus ad abolenda corruptela predicta nolebas desistere te contingit excommunicationis laques innodari, set tandem tactus ab eo qui tangit montes et fumigant te mandatis ecclesie optulisti saniori usus consilio pariturum Et quia humiliter redeuntibus non est ecclesie aditus precludendus juxta formam ecclesie intra castra ipsius optinuisti per humilitatem reduci, a quibus ejectus fueras per contumaciam et contemptum. Nos ergo non minus tue saluti quam ecclesiarum utilitatibus providere volentes tibi precepimus ut vel resignationem Ravennice auctoritate sedis apostolice ampliata reciperes vel pacem quam cum ecclesie inierunt Constantinopolitani barones qui erga Romanam ecclesiam majorem devotionem habentes in servitiis defensionis Imperii potius sunt gravati. Verum licet resignationem predictam que gravior videbatur te dixeris recepisse quia tamen eam nullatenus effectui mancipasti set cum prelatibus terre tue citra passum Megare Corinthien. compositionem iniisti valde illicitam et penitus inhonestam. nos de tua salute solliciti teque de confusione consilii Anchitofel volentes eruere et ad devotionem ecclesie revocare duximus concedendum ut per venerabilem fratrem nostrum P. Albanensem episcopum et dilectos filios nostros T. tituli Sancte Sabine et I. tituli Sancte Praxedis presbyteros cardinales cum dilectis filiis clericis terre tue apud sedem apostolicam existentibus nec non P. de Alto magno milite ac nuntio tuo inter te ac ipsos pax tractaretur honesta et eisdem episcopo et cardinalibus mediantibus post tractatum diutius habitum in pacem hujusmodi convenerunt ampliata resignatione Ravennice

de prelatorum terre tue citra passum Megare supradicte assensu, deducta terra nobilis viri O. de Rocca domini Athenarum taliter moderata. Ut videlicet omnes ecclesie cathedrales infra predictę terre tue terminos constitute omnes possessiones suas quas optinent in presenti vel habuisse aliquando noscuntur a tempore coronationis Alexii Bambacoratii ab omni exactione ac jurisdictione liberas habeant laicali, salvis justis et debitis acrosticis secundum moderationem inferius annotatam, non obstantibus compositionibus si que repperiantur facte perpetuo nec illis super quibus non apparent aliqua instrumenta nisi a prelati et subditis ecclesiarum utilitate inspecta earum alique merito acceptentur. Ita tamen quod super possessionibus quas in presenti eedem tenent ecclesie nulla eis prorsus a quoquam questio moveatur. In Casali vero vigintiquinque et ultra usque ad septuaginta lares habenti duo erunt papates cum uxoribus, filiis et familiis suis, nisi forte filii manserint extra domos paternas, sub ecclesiarum dominio a laicali jurisdictione omnimodo liberi et immunes. Quilibet vero papas unum ennicarium in statia sua liberum habeat si ullum nunc habet vel habuit a tempore supradicto. Quod si larium numerus septuagenarium excesserit in Casali quattuor papates erunt in illo liberi et immunes cum singulis ennicariis sicut superius est expressum. Quod si ultra centenarium et vicesimum quintum excreverit numerus papatum excrescet in sextum, et sic deinceps papates addentur cum libertate prescripta. At si Casali viginti quinque lares non habeat, de vicinioribus Casalibus seu locis tot adjungantur eidem, quod prefatus vicesimus quintus numerus impleatur, et sic erunt duo papates in illo, prescripta libertate gaudentes. Ceterum reliqui rurales papates cuncta servitia et auxilia consueta et prescripta hactenus laicis exhibebunt, eo tamen salvo quod ipsorum dominus temporalis et sui in personas eorum manus mittere non audebunt nec permittent quod in terra contra latinorum clericorum celebrent voluntatem. Papates vero seu clerici Greci ecclesiarum cathedralium viventes a tempore quo manda-

Nota ultimum
precium hic
inceptit.

tum apostolicum emanavit ad quod resignationem Ravennice diceris recepisse erunt omnimodo liberi ut de aliis superius est expressum. Set et circa reliquos papates civitatum illud idem servetur quod est de ruralibus ordinatum Prelati quoque de laicorum hominibus contra voluntatem ipsorum tam in ecclesiis cathedralibus quam in aliis civitatum seu casalium de cetero aliquem non instituent nec ad ordines promovebunt ultra papatum numerum pretaxatum Set et papates a jurisdictione liberi laicorum debitum et antiquum acrosticum si quod debent pro terris si quas nunc tenent ex illis quas a predicto tempore tenuerunt, laicis sine difficultate persolvent Tu vero et Latini tibi subjecti decimas integre persolvetis et facietis a grecis vobis subditis et non rebellantibus simili modo persolvi. Porro prelati et clerici terre tue tibi et tuis ecclesiarum thesauros et alia mobilia eorundem necnon et injurias irrogatas preter personales omnino remittent. Verumptamen de personalibus fructibusque perceptis et dampnis datis tempore quo fuisti a dilecto filio nostro J. tituli Sancte Praxedis presbytero cardinali tunc apostolice sedis legato excommunicationis sententia innodatus nec non de perceptis fructibus ex possessionibus et bonis ecclesiasticis et dampnis illatis a tempore quo mandatum emanavit predictum, tu et tui prelati et clero satisfactionem exhibebitis competentem, et tu ac tui si a dictis prelati et clericis reputati in aliquo vos offensos pariter dimittetis eisdem, ac in recompensationem omnium predictorum ecclesiis cathedralibus terre tue citra passum predictum deducta Argolicensi ecclesia pro parte nobilis memorati mille yperperorum annum redditum curabitis assignare, ita quod cuilibet cathedrali ecclesie sors que ipsam contingit, videlicet centum septuaginta ecclesie Patracensi et Corinthiensi totidem, necnon centum quinquaginta Lacedemoniensi et Amiclensi ecclesiis Coronensi quoque centum quinquaginta et totidem Motonensi, nec non Olonensi ecclesie totidem, et Argolicensi ecclesie sexaginta certo loco et congruo in ejus diocesi assignetur, nisi forsam eadem ecclesia in acrostico teneatur, quod

pro quantitate ipsius eadem sibi reputabit in sortem siquid ex ipsa defuerit loco idoneo de aliis suppleturi. Quod si tu ac tui ab ecclesiis acrosticum duxeritis exigendum de ipso et quantitate ipsius nisi jam sit remissum erit prius veritas inquirenda. et cum constiterit de illo et quantitate ipsius inquire debet nichilominus utrum possessiones et bona pro quibus illud debetur acrosticum deteriorata sint propter malitiam temporis seu etiam imminuta. et juxta quantitatem deteriorationis vel diminutionis illorum acrosticum pro illis debitum minuat. reliquis in suo robore remanentibus in predicta resignatione Ravennice ac predicto mandato apostolico comprehensis. nec non et privilegio quod super ecclesiarum et clericorum libertatibus voluntarie concessisti. Tu quoque ac tui et illi quibus de novo terra dabitur vel baliva. pacem prescriptam servare jurabitis bona fide. ac contra ipsam penitus non venire. Quod si tibi vel tuis quisquam subjectus contra venire presumpserit et ob hoc laqueo excommunicationis ligatus super eo non satisfecerit infra annum, tu vel ille cui noscitur immediate subesse compelles ad satisfactionem competentem et debitam exhibendam, quem tanquam excommunicatum tu et tui in omnibus evitabis. preter quam in perceptione servitii quod tibi vel illis exhibere tenetur. Cum igitur tu et tui ex parte una nec non et sepe dictae terre tue prelati et eorum clerus ex altera prescriptam pacem sponte duxeritis acceptandam et tam ex parte tua quam illorum fuerit nobis humiliter supplicatum ut eandem dignaremur apostolico munimine roborare. nos tuis et illorum precibus inclinati ne negotium possit initerate laberinthum confusionis immergi, pacem ipsam sive concordiam predictis episcopo et cardinalibus mediantibus. auctoritate nostra provide factam et ultro receptam gratam et ratam habentes auctoritate apostolica confirmamus et precipimus firmiter observari. Ad majorem autem evidentiam sepe dictam resignationem Ravennice prout in exinde confecto autentico continetur. huic nostre pagine de verbo ad verbum fecimus annotari. In nomine domini, amen. Ad honorem Dei et Sancte

Romane ecclesie et domini pape Innocentii iij. Hoc est pactum sive conventio super universis ecclesiis positis sive sitis vel fundatis a Thesalonica usque Corinthum, quod intervenit inter dominum Thomam Dei gratia Constantinopolitane ecclesie patriarcham et archiepiscopos Atheniensem. Larissensem. Neopatreensem et episcopos infra ponendos et barones inferius propriis nominibus declarandos. Renuntiaverunt quidem domini Nameus. Bofedus. comestabulus regni Thesalonici. Octo de Rocca dominus Athenarum. Guido marchio. Ravanus dominus insule Nigripontis. Rainerius de Traval. Albertinus de Canosa. Thomas de Stromoncort. Comes Bertoldus. Nicolaus de Sancto Omer. Guillermus de Blaver. Guillermus de Arsa pro se et hominibus suis et fidelibus et vassallis in manibus supradicti domini patriarche recipientis pro ecclesia nomine domini pape et suo et archiepiscoporum et episcoporum infra predictos terminos positorum, et ecclesiarum cunctarum. omnes ecclesias, monasteria, possessiones, redditus, mobilia et immobilia bona et universa jura ecclesie sancte Dei. Volentes et firmissime promittentes dictas ecclesias, monasteria cum omnibus rebus suis habitis et habendis et personas in eis positas et ponendas et claustra ecclesiarum et servientes et servos et ancillas, et homines et universa suppellectilia et bona libera et absoluta per se successoresque suos, homines, milites, vassalos, fideles, servientes et servos imperpetuum permanere ab omnibus angariis et perangariis, talliis, servitutibus et servitiis universis, excepto acrostico tantum, quod eis debent cuncti sive Latini. sive Greci tam in dignitatibus quam in minoribus officiis et ordinibus constituti propter terras quas tenent ab ipsis si quas tenent vel tenuerint, secundum quod tempore captionis regie civitatis Constantinopolitane solvebatur a Grecis, et nichil aliud debent. Et nichil aliud prefati barones per se, successores suos, vassallos, homines fideles, servientes et servos sibi in predictis ecclesiis sive monasteriis vindicare nichilque in posterum usurpare. Set si qui ex predictis clericis tam prelatiis quam ceteris ecclesias vel

monasteria destruere voluerint, debent quantum eis licuerit repugnare decenter et turbare ne compleant quod nequiter conceperunt. Si qui vero fuerint de clericis Latinis vel Grecis sive monachis papatibus vel calogeris in dignitatibus vel minoribus ordinibus vel officiis constituti, qui dictorum baronum terras detineant et laborent et acrosticum solvere noluerint termino inter eos statuto nisi solverint que tenentur potestatem habeant nominati barones accipiendi de bonis eorum tantum quod eorum debitum et nichil amplius persolvatur, set in cunctis absoluti et liberi quantum ad personas et res ipsorum et ecclesiarum que superhabundant debitum perpetuo in posterum perseverent. Heredes quoque sive filios clericorum sive papatum et uxores eorum non capiant vel detineant vel faciant detineri vel capi quamdiu ad mobilia eorum suas poterunt extendere manus, sive de eorum mobilibus eis poterit secundum debiti quantitatem satisfieri competenter. Filii quoque grecorum laicorum, sive clericorum, seu papatum in baronum servitio juxta morem solitum perseverent nisi per archiepiscopos vel episcopos vel de eorum licentia fuerint ordinati. Post ordinationem vero eodem privilegio gaudeant quo funguntur clerici in obedientia Romane ecclesie constituti. Si qui vero papatum vel monachorum grecorum baronum detinuerint et laboraverint terras que ad ecclesiarum vel monasteriorum non pertineant jura, eodem modo predictis respondeant dominis quo fecerint laici qui eorum terras detinent et laborant, si prefati barones contra jam dicta venerint vel aliquod premisorum post ammonitionem per suos excommunicentur prelatos et tamdiu in excommunicatione persistent quamdiu de dampnis et injuriis canonicè satisfecerint irrogatis. Ut autem premissis fides plenior habeatur de voluntate et consensu et auctoritate dominorum Thome patriarche et imperatoris Henrici Constantino-politani et archiepiscoporum et omnium baronum in presenti cartula positorum appensa sigilla consistunt. Salvis in omnibus domini pape auctoritate, reverentia et honore. Acta sunt hec apud Ravenicam anno Domini M^oCC^oX Indictione Xiiij^a presen-

tibus archiepiscopis et episcopis et electis et clericis et militibus videlicet Aracliensi, Atheniensi, Larissensi, Neopatrensi archiepiscopis, Avalonensi, Fermopilensi, Davaliensi, Zaratoriensis, Castoricensi, Sidoniensi episcopis, Nazariensi, Citrensi electis de quorum consensu et voluntate et auctoritate sunt premissa peracta, et presentibus cantore Leonardo Iacobo presbytero Henrico, magistro Bonifacio canonicis ecclesie Sancte Sophie de Constantinopoli et priore Cruciferorum Bononie, archidiacono Thebano, decano Davaliensi, domino Arduino et Arnuldo capellano imperatoris prefati, et presentibus Guffredo marescalco totius imperii Romanie et Rollandino de Canosa et Ramerio de Gumbula et Willermo de Sarz et Bonū de Sancto Sepulcro et Gerardo de Gumbula et Iacobo de Assesso, et Hugone de Sottenguen et Albus de Plunges, et Philippo de Mombis et aliis pluribus. Hec autem completa sunt mense madii die secundo intrante. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis et jussionis infringere vel ei ausu temerario contraire Si quis autem etc. Datum Signie ij nonas Septembris anno octavo.

In eodem modo pro nobili viro Octone de Rocca domino Athenarum. Sedis apostolice circumspectio etc. usque a quaquam questio moveatur. Salvis tamen compositionibus inter te ac Atheniensem ecclesiam amicabiliter initis tempore quo predictus dominus cardinalis sancte Praxedis legationis fungebatur officio in partibus Romanie. In Casali vero viginti quinque et ultra etc. usque ac in recompensationem omnium predictorum ecclesiis cathedralibus terre sue quingentorum yperperorum annum redditum curabit assignare, ita quod cuilibet cathedrali ecclesie sors que ipsam contingit videlicet centum viginti sex Atheniensi ecclesie et ecclesie Thebane centum, Argolicensi vero ecclesie ducentorum et septuaginta quattuor, Davaliensi ecclesie certo loco et congruo in ejus diocesi assignetur. Nisi forsaneadem ecclesia etc. usque ecclesiarum et clericorum libertatibus voluntarie diceris concessisse. Tu quoque ac tui et illi quibus

etc. usque exhibere tenetur. Cum igitur predicti procuratores tuo nomine ex parte una et predicti prelati et clerici ex altera prescriptam pacem sponte duxerint acceptandam, et ex parte tua una cum prelati et clericis supradictis nobis humiliter supplicarint ut eandem apostolico dignemur munimine roborare. Nos utrorumque precibus inclinati ne negotium possit initerate labyrinthum confusionis immergi etc. usque in finem. Dat. ut supra.

19.

**Dismembratio Diocesis Nigriponten. et ampliatio
diocesis Athenien*.**

... *Archiepiscopo et Capitulo Athenien.* Officii nostri prosequimur actionem cum considerata ecclesie cujusquam eminentia dignitatis ipsius inopiam ex inferioris habundantia ex eredita nobis ministeriorum Dei dispensatione supplemus ut ad manus onus assumptus in emolumento ad minus vocato inferior non existat cum predictus dignitate majori magis debeat honorari. Cum igitur diocesis Nigripontensis ecclesie ex eo quod dilectus filius noster I. tituli Sancte Praxedis presbyter cardinalis tunc apostolice sedis legatus Abilonensem, Oriensem et Caristensem ecclesias adjunxerit eidem multum excreverit ita quod ecclesie vestre que metropolis ejus existit diocesim excedere videatur. Nos vobis et eidem ecclesie vestre volentes dispensatione provida providere predictae Nigriponten. ecclesie ea que infra limites hos existunt videlicet a primo fonte qui dicitur Chamae, qui est citra Nigrum pontem versus Athenas et sicut itur per ecclesiam Sancti Nicolai de Catapharo, et protenditur usque ad Thebanam diocesim per viam publicam qua Thebas itur a Nigroponte, et ea que habuit predicta Nigripontensis diocesis a fonte predicto citra mare versus Athenas duximus subtrahenda et Atheniensi diocesi salvis possessionibus Nigripontensis eccle-

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III an. VIII Vol. 12 fol. 104 epist. 49,

sie applicamus ut ea vobis et vestris successoribus auctoritate apostolica confirmantes, statuimus ut Nigripontensis episcopus nichilominus de procurationibus debitis tibi frater archiepiscopus ac successoribus tuis respondeat pro se adjunctis ejus diocesis ecclesiis memoratis. Nulli ergo etc. nostre subtractionis, applicationis, confirmationis et constitutionis infringere etc. Si quis autem etc. Dat. Anagnie Xiiij kal. Octubris anno octavo.

20.

Ut fiat inquisitio de possessionibus et juribus ecclesiarum pertinentium ad Patriarcham Capitulum et universitatem ecclesiarum Transigenarum Constantinopolitan. et assignatio Domini Athenarum per viginti annos favore dictarum ab ecclesiae obedientia*.

.. *Nigripontensi et .. Thebano decanis et .. cantori Thebano.* Discretioni vestre presentium auctoritate mandamus quatenus a syndicis vel procuratoribus venerabilis fratris nostri .. patriarche, capituli et universitatis ecclesiarum Francigenarum Constantinopolitan. et ab aliis per ordinationem dilecti filii nostri I. tituli Sancte Praxedis presbyteri cardinalis tunc apostolice sedis legati jus in subscriptis habentibus seu ab ipsorum procuratore vel syndico recepto corporaliter juramento quod nulla alia a nobili viro .. domino Athenarum ac suis repetent, nisi que sciunt et credunt ad Constantinopolitanas ecclesias pertinere, ac ea pretio gratia vel timore, petere non omittant, et de possessionibus, juribus et papatibus ecclesiarum nec non de acrosticis debitis laicis meram dicent prout sciverint et crediderint veritatem, ab eodem quoque nobili ac suis quos iidem procuratores vel syndici nominaverint similiter juramento recepto, quod de possessionibus et ecclesiarum juribus predictarum et eisdem acrosticis et deterioratione possessionum pro quibus debentur

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III an. VIII Vol. 12 fol. 114^b epist. 67.

crostica veritatem simili modo dicent, nec ex eis scienter quicquam suppresserint vel tacebunt, recipiant testes quos dicti synodici vel procuratores duxerint producendos et diligenter examinantes eosdem inquiratis nichilominus super hiis de quibus per testes productos sufficienter vobis constare non poterit ante quam productorum dicta testium publicentur ex officio vestro per alios legitime veritatem denunciando patriarche, capitulo universitati, et aliis supradictis ut in partibus Constantinopolitanis si velint testes producere vel practica seu alia exhibere instrumenta producant vel exhibeant coram illis quos eis duxeritis concedendos et illi ea que tam per depositiones testium quam practicum et instrumentorum exhibitionem sibi constiterint vobis sub sigillis suis remittant fideliter interclusas prenominato nobili ac suis per litteras vestras patentes citandis ut si velint receptioni testium sic producendorum et practicum et instrumentorum exhibitioni per procuratorem idoneum debeant interesse, et ea que tam per confessiones partium testes receptos et practicum et instrumentorum exhibitionem quam per inquisitionem sic factam vobis constiterit ad ecclesias pertinere predictas sublato cuiuslibet contradictionis et appellationis obstaculo sine more dispendio secundum quod nobili sepedicto et suis usque ad viginti annos indulsimus assignetis. Litterarum suarum ab illis cautione recepta, quod possessiones ipsas earundem ecclesiarum nomine possidebunt et pro ipsis sexaginta hyperperorum censu predictis ecclesiis in aliquo certo loco et congruo assignato eundem singulis annis facient mense Martii sine qualibet difficultate persolvi, proviso quod nec possessiones huiusmodi nec cultores earum contra concessionem nostram in deteriore statum interim redigantur. Verum si tempore Latinorum possessiones redditae quandoque fuerint ecclesiis reddantur eisdem. Non enim nostre intentionis est, ut nobilis ipse ac sui fructus possessionum ecclesiarum Constantinopolitanarum percipiant quas eodem ecclesie possiderunt tempore Latinorum set earum que a prefatis laicis nunquam redditae detinentur. Contradictores censura eccle-

siastica sublato appellationis obstaculo compescendo. Testes autem qui fuerint etc. Nullis litteris veritati et justitie etc. Quos non omnes hiis exequendis etc. Constitutione de duabus dietis in generali concilio edita non obstante. Dat. Anagnie ii Nonas Octubris anno octavo.

21.

1223

**Domino Athenarum ut assistat defensionem Regni
Thessalonicae*.**

Nobili viro G. de Villa Arduini principi Achaie. Ad subventionem Imperii Constantinopolitani eo studiosius intendentes quo graviora dampna illud accepimus estate preterita incurrisse. Ecce dilecto filio nobili viro Willermo marchioni etc. ut in aliis que mittuntur Imperatori Constantinopolitano usque expedire. Ideoque nobilitatem tuam rogamus et monemus attentius per apostolica tibi scripta mandantes quatenus securo de proximo adventu marchionis jamdicti interim ad defensionem predicti regni et specialiter castri Bondovitie intendens viriliter et potenter non considerando speciale odium alicujus persone set generalem statum ipsius regni et totius Imperii attendendo, te talem exhibeas in hac parte quod ex hoc Deo et hominibus et specialiter apostolice sedi debeas complacere. Speramus enim quod marchio sepedictus cum tanto transibit exfortio quod conjunctis viribus ejus et tuis divino preeunte auxilio taliter humiliabuntur scismatici Romaniae quod de cetero contra Romanam ecclesiam vel Latinos erigere calcaneum non presument. Datum supra [Laterani vj Idus Februarii anno octavo].

In eundem modum. Scriptum est nobili viro O. de Rocca domino Athenarum.

In eundem modum. Nobilibus viris dominis Nigripontis.

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III an. VIII Vol. 12 fol. 153 epist. 251.

22.

**O. de Rocca dominus Athenarum rogatur ut subsidium
ferat pro defensione Imperii Romaniae
contra Schismaticos*.**

1224

O. de Rocca domino Athenorum (sic). Usque adeo sumus anxii et solliciti pro te aliisque Latinis in Romanie imperio constitutis quod non solum ministrando in multa quantitate pecuniam et apostolicas indulgentias per loca in quibus expedire vidimus destinando studuimus ut dilectus filius nobilis vir Wilhermus marchio Montisferrati ad tuum et ipsius imperii succursum magnifice ac potenter accedat verum etiam medietatem molium omnium clericorum et religiosorum consistentium in ipso imperio citra Macram marchioni predicto, medietatem vero molium eorum qui ultra Macram consistunt karissimo in X^o fratri nostro imperatori Constantinopolitano illustri conferri mandavimus certis ad hoc executoribus deputatis ut videlicet ad ipsius marchionis ingressum ipse quoque imperator habitis stipendiis opportunis erumpere possit in hostes viriliter ac potenter sicque ipsis hostibus duplici terrore percussis uterque ad honorem et exaltationem alterius et utilitatem ac statum totius imperii victoriam Deo largiente celerius assequatur monemus igitur nobilitatem tuam et hortamur attente in remissionem tibi peccaminum injungentes quatenus attendens quando conamine adnitendum sit laicis quando pro eorum statu ecclesiis imponitur tantum onus efficias quod subditi tui una tecum hujusmodi negotium sic viriliter et potenter assumant quod hostibus utrobique Deo auctore conteritis et contritis brevis ipsis labor longam tibi aliisque Latinis pacem comparet et quietem. Ad hoc ipsis executoribus ita tuum si necesse fuerit exhibeas auxilium et favorem quod injunctum sibi negotium rite valeant sine dispendiosa dilatione complere. Ut autem tu et fideles tui contra excommunicatos et

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Honorii III an. IX Vol. 13 fol. 17 epist. 85. 1

scismaticos securius procedatis illis vestrum quos pugnando contra eos mori contigerit omnium peccatorum suorum de quibus vere contriti fuerint et confessi veniam indulgemus. Dat. Lathranii Nonis Decembris anno nono.

23.

Athenae sub Latinorum dominis*.

.. *Archiepiscopo . . cantori et Guillermo canonico Corinthien.* Significante dilecto filio M. Atheniensi decano nos novimus accepisse quod cum a tempore quo civitas et diocesis Athenien. devenerunt ad dominium Latinorum homines ejusdem terrae tam nobiles quam ignobiles matrimonia inter se contrahere libere consuerint . . archidiaconus vel alii pro Atheniensi ecclesia sola gallina et uno pane post matrimonium contractum sine aliqua exactione solutis, nunc . . Atheniensis archidiaconus, matrimonia contrahi non permittit nisi a contrahentibus certa summa pecuniae vel cautio de ipsa solvenda juxta voluntatem ipsius sibi vel ejus certo nuntio primitus tribuatur propter quod praeter hoc quod Graeci occasione hujusmodi legem Latinorum abhorrent, et ab obedientia Romanae ecclesiae subtrahere se nituntur, grave inter ejusdem provinciae homines tam Latinos quam Graecos scandalum est subortum. Quia vero haec si vera sunt coniventibus oculis pertransire nec volumus nec debemus mandamus quatenus si est ita, praefatum archidiaconum ut extorta taliter hiis quibus restituenda fuerint restituat et suspensus nostro se conspectui representet pro meritis recepturus per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo venire cogatis. Quod si non omnes etc. tu ea frater archiepiscope etc. Dat. Anagnini vij kal. Martii pontificatus nostri anno sexto.

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Greg. IX an. VI Vol. 16 epist. 304.

**Monasterium de Daphino Cisterciens. Ord.
Atheniens. dioec⁴.**

.. Decano .. archidiacono et Henrico canonico Theban.
cut olim dilecti filii. abbas et conventus monasterii de Dal-
phino Cisterciensis ordinis Atheniensis diocesis sua nobis peti-
tione monstrarunt cum in causa que inter ipsos ex parte una et
.. Bocherann. (sic) militem Nigripontensis diocesis tutorem fi-
arum quondam B. fratris sui nomine ipsarum ex altera super
osali eorum de Liconia et ejus pertinentiis vertitur post diversas
am a sede apostolica quam ejus legatis litteras ad diversos ju-
dices impetratas non posset haberi processus tamen intervenien-
tibus fortuitis casibus tum etiam nobili viro M. tertie partis Ni-
gripontensi domino alterius partis obtentu minis et terroribus
advocati. eis subsidium subtrahente sicut bo me. Corinthiensis
archiepiscopus ejusque conjudices quibus commiseramus ean-
dem suis nobis litteris intimarant, nos tandem venerabili fratri
nostro .. nunc Corinthiensi electo episcopo quondam Argolicensi
et suis collegis nostris dedimus litteris in mandatis, ut utramque
partem ex parte nostra citantes prefigerent eis terminum perem-
ptorium competentem, quo per se vel per sufficientes et idoneos
procuratores apostolico se conspectui presentarent, facture ac re-
ceptione quod justitia suaderet. Cum autem iidem utramque par-
tem mandati nostri auctoritate citantes, eisdem vigiliam beati
Andree proximo preteritam terminum preceptorium prefixis-
sent. demum procuratoribus utriusque partis apud sedem apo-
stolicam constitutis dilectum filium nostrum R. Sancte Marie in
Cosmidin diaconum cardinalem dedimus auditorem. Qui cum
P. miles et F. uxor ipsius adversarii dictorum abbatis et con-
ventus procuratores non nisi ad allegandum causas absentie, ac
petendum indutias destinarint, cautionem a procuratoribus ipsis

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Greg. IX an. XI Vol. 18 fol. 271^b epist. 5.

et parte militis ejusdem de speciali mandato nostro recepit, quod dicti adversarii in termino subnotato personaliter vel per procuratores idoneos sufficienter instructos coram nobis cum suis rationibus comparebunt et interim dictum casale in alium transferre vel alienare aliquatenus non presumant nullasque a se apostolica litteras impetrabunt super negocio memorato. Ideoque mandamus quatenus utramque partem auctoritate nostra citentur terminum eis peremptorium festum videlicet beati Michaelis Septembri venturum nunc proximo prefigendo quo per se vel per procuratores sufficientes et idoneos compareant coram nobis facture ac recepture quod ordo dietaverit rationis. Alioquin eam tunc in dictos P. et F. ac sorores ipsius F. excommunicationis sententiam proferatis, et faciatis eam usque ad satisfactionem condignam appellatione remota inviolabiliter observari. Quod si non omnes etc. Datum Viterbii iij kal. Aprilis pontificatus nostri anno undecimo.

25.

1237

... *Patracensi . . Corinthiensi . . Thebano et . . Atheniensi* archiepiscopis et eorum suffraganeis abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, archipresbyteris et aliis ecclesiarum prelatibus eorumque capitulis et conventibus tam exemptis quam non exemptis per Patracensem, Corinthiensem, Thebanam et Atheniensem provincias constitutis. Tristes de civitate Constantinopolitana rumores audivimus ex quibus concipientes dolorem non modicum, oportuna nuntiatis periculis adhibere remedium festinamus. Nam sicut intelleximus preter afflictiones multimodas quibus eadem civitas a Bathacio Dei et ecclesie inimico affligitur tanta victualium caristia tribulatur, quod jam habitatores suos quos nequit nimia venalium afflictia penuria regere luget et dolet ad hostium castra migrare tremens et dubitans ne de ipsa a suo defensore relicta, suum quod Deus avertat pars consequatur adversa propositum nisi congruum bel-

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Gregorii IX an. XI Vol. 48 fol. 349^b epist. 358.

atorum et frumenti succursum in proximo divina cooperante gratia receperit festinatum. Verum cum nobilis vir. . comes Britannie de mandato nostro ad succurrendum imperio Constantino-politano se cum grandi exfortio militum et aliorum bellatorum accinxerit, nosque alias eidem civitati subvenire in personis et congrua quantitate victualium proponamus. Quia tamen grandia intervalla locorum que a partibus illis nos dividunt, desideratum civitati predictae subsidium sic in brevi transmitti, sicut ipsius necessitas expetit non permittunt universitatem vestram rogandam duximus attente et monendam per apostolica vobis scripta mandantes ac in remissione peccaminum injungentes quatenus ob reverentiam Dei et nostram dicte civitati subvenire in tertia parte bonorum mobilium, reddituum et proventuum vestrorum juramento vestro declaranda et ipsam partem dilecto filio magistro Philippo clerico nostro viro provido et discreto quem ad partes vestras ob hoc transmittimus erogandam per ipsum in ejusdem civitatis subsidium exhibere curetis. Nos enim de Omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus auctoritate confisi vobis et aliis dicte civitati taliter succurrentibus. illam concedimus veniam peccatorum que Terre Sancte succurrentibus in generali concilio est concessa. Ceterum quia cum causa salutis et exterminii vestri a predicta civitate dependeat vobis ipsis in ipsius subventionem noscimini subvenire, dicto magistro damus nostris litteris in mandatis, ut vos ad id si necesse fuerit monitione premissa auctoritate nostra appellatione remota compellat. Datum Laterani XV kal. Februarii anno undecimo.

In eodem modo. Nobili viro Madio comiti Cephalonis et Iacinti usque non permittunt. Nobilitatem tuam rogandam duximus attente et monendam tibi in remissione peccaminum injungentes quatenus prudenter attendens quod tua res agitur si paries proximus accendatur, nec tu ipse aliqua ratione a facie persequentium subsistere poteris si quod Deus avertat Greci prefate obtinerent dominium civitatis ob reverentiam Dei, apostolice

sedis et nostram eidem civitati cum nos venerabiles fratres nostros archiepiscopos et episcopos et alios ecclesiarum prelatos Moree quod eidem in tercia parte bonorum mobilium et provenituum suorum subveniant compelli mandemus in victualibus et bellatorum subsidio eo plenius et honorabilius succurras et a nobilibus viris subditis tuis succurri facias ipsos ad id potestate tibi tradita compellendo, quo magis id ad utilitatem tuam noscitur pertinere, ita quod in subventionem civitatis ejusdem perpetue laudis lucreris apud homines gloriam et immarcessibilem in palatio consequaris eterno coronam. Nos enim etc. ut supra usque concessa. Ad hoc ad partes tuas ad hujusmodi negotium promovendum dilectum filium magistrum Philippum clericum nostrum virum discretum et providum destinamus, quem habens ob reverentiam sedis apostolice commendatum, sibi sic consilium, auxilium tribuas et favorem quod exinde nobilitatem tuam possimus merito commendare. Datum ut supra [Laterani XV kal. Februarii anno undecimo].

26.

Atheniens. Dioc. Lis inter Abbatem de Dalphino Cisterrien. Ordinis et Boccaran. Nigripontensis super casali de Liconia *

.. *Decano* .. *archidiacono et Henrico canonico Thebanis*. Cum olim dilectis filiis .. abbate et conventu monasterii de Dalphino Cisterciensis ordinis Atheniensis diocesis referentibus intellecto quod in causa que inter ipsos ex parte una et A. Boccarannum militem Nigripontensis diocesis tutorem F. ac sororum ejus filiarum quondam B. fratris sui nomine ipsarum ex altera super casali eorum de Liconia et ejus pertinentiis vertitur post diversas tam a sede apostolica quam ejus legati litteras ad diversos judices impetratas non poterat haberi processus, tum intervenientibus fortuitis casibus, tum etiam nobili viro M. tertie

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Greg. IX an. XII Vol. 49 fol. 25^b epist. 133.

partis Nigriponten. domino alterius partis obtentu minis et terro-
ribus, advocati eis subsidium subtrahente venerabili fratri nos-
tro . . . archiepiscopo Corinthiensi tunc Argolicensi episcopo et
collegis suis nostris dedimus litteris in mandatis. ut utramque
partem ex parte nostra citantes, prefigerent eis terminum perem-
ptorium competentem quo per se vel per procuratores suffici-
entes et idoneos apostolico se conspectui presentarent facture ac
recepture quod justitia suaderet. Cumque iidem iudices utram-
que partem mandati apostolici auctoritate citantes eisdem vigi-
liam beati Andree proximo tunc preteritam terminum perempto-
rium prefixissent, tandem procuratoribus partium apud sedem
apostolicam constitutis dilectum filium nostrum R. Sancte Ma-
rie in Cosmidin diaconum cardinalem dedimus auditorem. Set
cum P. miles et F. uxor ipsius adversarii predictorum abbatis
et conventus procuratores non nisi ad allegandum causas absentie,
ac petendum indutias destinarint et idem cardinalis cautio-
nem a procuratoribus ipsis et patre ejusdem militis de mandato
nostro receperit speciali, quod dicti adversarii in subscripto ter-
mino personaliter vel per procuratores idoneos sufficienter in-
structos coram nobis cum suis rationibus comparerent, et inte-
rim dictum casale nec transferrent in alium, nec alienare aliqua-
tenus attemptarent nullasque impetrarent a sede apostolica lit-
teras super negotio memorato, nos vobis direximus scripta nos-
tra, ut partem citaretis utramque terminum eis peremptorium
festum videlicet beati Michaelis venturum tunc proximo prefi-
gendo, quo per se vel per procuratores sufficientes et idoneos in
nostra presentia comparerent facture ac recepture quod ordo ex-
posceret rationis, ex tunc in dictos P. et F. ac sorores ipsius F.
si secus agerent excommunicationis sententiam proferentes et fa-
cientes eam usque ad satisfactionem condignam appellatione re-
mota inviolabiliter observari. Comparente itaque procuratore
ipsius monasterii in predicto termino coram nobis, ac petente
dictum casale cum pertinentiis suis nomine ipsorum abbatis et
conventus sibi restitui quod asserebat jure domini vel quasi ad

prefatum monasterium pertinere, ac fructus perceptos ex eis quo decem milia ypperpera extimabat, licet coram eodem cardinali denuo auditore concesso partis alterius comparuerit procuratorum iudicium tamen subire recusans fori exceptionem opposuit coram ipso. At idem cardinalis relatis nobis fideliter que fuerunt proposita coram eo, de speciali mandato nostro interloquendo decrevit, quod exceptione huiusmodi non obstante deberet apud sedem apostolicam de causa ipsa cognosci a qua interlocutoria quamquam idem procurator ad nostram audientiam appellasset, appellationem tamen emissam infra prefixum sibi terminum prosequi non procurans contumaciter ab ejusdem presentia cardinalis abscessit. Ne igitur contumax melioris quam obediens condicionis existat presentium mandamus quatenus dictum monasterium in possessionem casalis predicti causa custodie inductis et defendatis inductum, amoto ab eo quolibet detentore in quem post nostre citationis edictum translatum forsitan casale inveneris supradictum. Contradictores etc. Quod si non omnes etc. Dat. ut supra [Laterani vij kal Junii anno duodecimo].

27.

**De colligenda tertia parte reddituum ecclesiasticorum in
provincia Atheniensi pro subsidio
imperii Romaniae*.**

1238

.. Patracensi .. Corinthiensi .. Thebano et .. Atheniensi archiepiscopis et eorum suffraganeis et abbatibus prioribus, decanis, archidiaconis et aliis ecclesiarum prelati eorumque conventibus et capitulis ac etiam clericis Latinis et Grecis per Patracensem, Corinthiensem, Thebanam et Atheniensem provinciam constitutis. Miserabilem necessitatem et statum Imperii Romaniae pro quo sacrosancta Romana ecclesia et nonnulli viri catholici ob exaltationem fidei christiane diutius laborarunt et expensas maximas subierunt jugiter ante oculos

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Greg. IX an. XII Vol. 19 epist. 370.

nostri cordis habentes ac in ejus afflictionibus et pressuris destructionem negotii Terre Sancte plurimum formidantes, eidem Imperio tanto validioribus cogimur auxiliis subvenire quanto gravioribus noscitur periculis subjacere. Unde licet pro ipsius subventionem tertiam partem bonorum vestrorum mobilium atque proventuum per dilectum filium magistrum Philippum clericum nostrum anno proximo preterito mandaverimus colligendam, quia tamen urgentior necessitas quam nunquam institerit instat ad presens Imperio memorato et nos pro ejus preparando succursu transmissa nuper in Francia venerabili fratri nostro . . . episcopo Anagnino militum et aliorum etiam bellatorum multitudinem competentem ad Romanie partes in brevi proponimus destinare aliam cum dilecto filio nobili viro Bald'. (*sic*) herede Imperii prelibati subsequenter dante Domino directuri tertiam partem reddituum et proventuum eorundem anni presentis et ipsius Imperii subsidium cujus prosecutio ex necessitate vobis imminet speciali providimus erogandam. Quocirca universitatem vestram monemus et hortamur attente firmiter precipiendo mandantes quatenus interesse proprium ex animo prosequentes, ipsam tertiam dilecto filio magistro Bernardo subdiacono nostro clerico dilecti fratris nostri I. tituli Sancte Praxedis presbyteri cardinalis viro provide et discreto nobis et fratribus nostris accepto quem ad hoc specialiter destinamus libenter et liberaliter assignetis. Alioquin cum tante necessitatis negotium non sit negligentie committendum, sententiam quam idem propter hoc rite tulerit in rebelles ratam habebimus et usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari auctore Domino faciemus. Dat. ut supra [Laterani X kal. Februarii anno duodecimo].

28.

Quido de Rocca dominus Athenarum*.

Patriarche Constantinopolitano apostolice sedis legato.

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Innocentii IV an. I Vol. 21 fol. 102 epist. 656.

Ex parte dilecti filii nobilis viri Guidonis de Rocca domini Athenarum fuit propositum coram nobis quod quidam monachi Greci in quodam casali suo quod Laragie vulgariter nuncupatur vicino Grecis infidelibus commorantes, secreta sepe Grecis revelant eisdem ex quo magna pericula fidelibus oriuntur. Quare nobis humiliter supplicavit ut eosdem monachos in aliis abbatiiis Grecorum terre predicti nobilis collocari ac in eorum monasterio Latinos monachos seu alios clericos seculares poni paterna providentia faceremus Gerentes itaque de circumspectione tua fiduciam in Domino pleniorum fraternitati tue mandamus quatenus consideratis diligenter circumstantiis universis, statuas super hiis auctoritate nostra de loci diocesani consilio quod honestati ecclesie ac patrie saluti videris expedire. Contradictores etc. Dat. Laterani iij kal. Maii anno primo.

29.

**Dispensatio matrimonialis pro Guidone de Rocca
Duce Athenarum cum Mahaut filie
principis Achajae*.**

Dilecto filio nobili viro Guidoni de Rocca duci Athenarum et dilecte in Xpo filie nobili mulieri Mahaut nate quondam Florentii principis Achaje. Cum summus pontifex collatis sibi in persona beati Petri ab eo qui eterna providentia celestia simul et terrena disponit clavibus regni celestis ligandi obtineat pontificium (*sic*) et solvendi nonnunquam supra jus dispensans necessitatis vinculum quo ad ipsius juris observantiam cuncti tenentur laxat provide de potestatis plenitudine circa quosdam. Sane petitio vestra nobis exhibita continebat quod ab olim inter progenitores vestros gravia guerrarum discrimina et periculose discordie fuerunt procurate pacis emulo suscitata, ex quibus mala contigisse non modica dinoscuntur et quod in partibus

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Bonifacii VIII an. V Vol. 49 fol. 202^b epist. 301.

vestris persone alique inveniri commode nequeunt, cum quibus vestri status et generis conditione pensata decenter possitis matrimonialiter copulari, quodque vos ad bonum nuptiarum votis salubribus aspirantes ut legitimo uti possitis consortio conjugali ac etiam opem et operam impendentes sollicitam ut predicta cessent omnino discrimina discordie sopiantur. matrimonium invicem contrahere affectetis (*sic*) valeatis. Sed quia tertio ex parte matrum vestrarum et quarto ex parte patris tui fili Guido et matris tue filia Mahaut fore noscemini ad invicem consanguinitatis gradu conjuncti non potest impedimento hujusmodi obstante vestrum in hac parte desiderium adimpleri. Quare nobis humiliter supplicastis ut super hoc de oportune dispensationis gratia providere misericorditer curaremus. Nos itaque benignius attendentes quod per hoc sicut accepimus pax et tranquillitas patrie aliaque bona et utilia plurima exinde poterunt provenire quodque grecorum scismaticorum ecclesie Romane rebellium in vicinis consistentium partibus vires et potentia non modicam debilitatem incurrent, pensantes etiam qualitatem personarum vestrarum nec non et causas ac circumstantias universas que nos ad hoc movere possunt et debent vestris supplicationibus inclinati quod impedimento non obstante predicto inter vos matrimonium libere contrahere valeatis et tandem in contracto licite remanere vobiscum auctoritate presentium de speciali gratia dispensamus. Prolem suscipiendam ex vobis legitimam nuntiando. Nulli ergo etc. nostre dispensationis etc. Dat. Anagnie v Idus Augusti anno V°.

30.

Decima triennis imposita Ducatui Athenarum pro negotio Regni Siciliae Instrumentum*.

Noverint universi presentes litteras inspecturi, quod nos Iohannes miseratione divina Capuanus archiepiscopus collector de-

* Archiv. Vatic. Instrumenta miscellanea an. 1301, 30 Aug. n° 11.

cime in regno Sicilie litteras apostolicas non viciatas, non abolitas set vera bulla bullatas recepimus tenoris et continentie infrascripte: Bonifacius episcopus servus servorum Dei venerabilibus fratribus patriarchis, archiepiscopis et episcopis ac dilectis filiis electis, abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, prepositis, archipresbyteris et aliis ecclesiarum prelatiis, capitulis, collegiis et conventibus Cisterciensium, Cluniacensium, Premonstratensium, Sancti Benedicti, Sancti Augustini, Cartusien. Grandimontensium, et aliorum ordinum, nec non Hospitalis Sancti Iohannis Ierosolimitani et domorum Milicie Templi Beate Marie Theotonicorum et Callatraven. prioribus, preceptoribus seu magistris, ceterisque omnibus personis ecclesiasticis secularibus et regularibus exemptis et non exemptis per totam Italiam et insulas Sicilie, Sardinie et Corsice ac per principatum Achaie, ducatum Athenarum ac insulas adjacentes seu vicinas eisdem constitutis salutem et apostolicam benedictionem. Apostoli scriptura testatur ut nostis, quod si quis suorum et maxime domesticorum curam non habet, fidem negat, et est infideli deterior. Scitis equidem quod Sicilie regnum terra matris ecclesie peculiaris habetur, ad cuius curam sicut (*sic*) de re domestica ipsa invitatur ecclesia, nec ignorare vos credimus quod pro cura hujusmodi feliciter dirigenda ecclesia eadem persecutiones multimodas diutius pertulit innumera expensarum onera subiit ac injurias, contumelias et dampna portavit, que non possent de facili recenseri, et ut mittamus de hiis que quondam Frederici olim Romanorum imperatoris, et successive Conradi nati ejus et Manfredi olim principis Tarantini ac demum Corradini temporibus circa ipsius regni tuitionem ipsi ecclesie contingerunt. Quis enumerare sufficeret innumera sumptuum onera, labores immensos, multiplicia sollicitudinum studia, graviumque persecutionum dispendia, rerum dampna et pericula personarum, que prefata ecclesia, et clare memorie Karolus rex Sicilie et karissimus in X^{po} filius noster Karolus natus ejus ipsius ecclesie rex illustris per invasionem et occupationem insule Sicilie per condam Petrum

in regem Aragonum dampnabili temeritate presumpnam et per
Fredericum ipsius Petri filium dampnatis continuam auxilium
pertulerunt. Profecto hec non facile narratio quamvis diffusa re-
reret nec facilis repetitio quantum eumque seriosa narraret.
erum licet post promotionem nostram ad summi apostolatus
ficium super reformanda hinc et inde concordia et pace non
ne multis persone nostre vigiliis, cogitationibus, laboribus et
illicitudinibus sint diversi tractatus habiti, ex quibus votiva
dies ecclesie, prompta et felix Terre Sancte subvencio grata
pianitati tranquillitas bonaque innumera plurima sperabantur
mitter proventura, et insula eadem ad mandata et dominatio-
em ipsorum ecclesie et K. regis jam sit pro non modica prout
arte redacta, ita quod potest de totius insule memorate ve-
similiter recuperatione sperari quia tamen predicti Frederici et
uorundam rebellium siculorum est antiquata malicia ac dam-
nabiliter indurata, et ex hoc ipsius Terre Sancte subcursus ma-
ifestius impeditur mundi status in diversis concurrunt partibus
t alias, multa mala proveniunt, decet ac necessarium expedit,
t ad ipsorum Frederici et rebellium Siculorum nequiciam con-
erendam, continuatis studiis et ferventibus actibus per hostiles
exercitus viriliter procedatur, donec ad ipsorum ecclesie ac regis
mandata, et posse, redierint voluntarii vel coacti. Nolentes igitur
tantum negotium deserire inadiutum, ne in nostrum et ipso-
rum ecclesie ac regis et Terre Sancte dampnum, injuriam et
prejudicium miserabiliter pereat, set volentes ipsi negotio cura
debita et oportunis favoribus et auxiliis subvenire sicque sollolli-
cita (*sic*) meditatione pensantes insufficientiam et impossibilitatem
quodammodo dicti regis ad magnum immo permaximum pecu-
niarum subsidium prostrationi (?) tanti negocii ministrandum
quod ad id si sollerter attenditur noscitur oportunum, ac onera
etiam plurima et non facile numeranda que ipsum subire in
antea oportebit pro tanto negotio consumando quamvis vobis
compatiamur ab intimis in vestris oneribus et pressuris et super
eis sublevationis remedia libentius preberemus, tamen in evita-

bili quasi necessitate coacti decimam omnium ecclesiasticorum reddituum et proventuum in totis Italiae partibus et insulis Siciliae Sardiniae et Corsicae ac in toto principatu Achaiae ducatu Athenarum et aliis insulis adjacentibus seu vicinis eisdem per triennium annos a festo nativitatis beati Iohannis proxime praeterito numerandos de fratrum nostrorum consilio pro ipsius prosecutione negotii contra hostes et guerre imponimus auctoritate presentium colligendam per collectores deputatos a nobis secundum certorum locorum distinctiones in aliis nostris litteris exprimemus et per subcollectores deputandos ab ipsis ac assignandam pro premissis iuxta nostrum et apostolice sedis beneplacitum et etiam ministrandam Quocirca universitatem vestram attente monemus, affectuose rogamus et obsecramus in Domino Iesu Christo per apostolica vobis nichilominus scripta mandamus ac in remissionem peccaminum injungentes quatenus vos magnam et instantem negotii memorati necessitatem quod multam accelerationem promotionis exposcit, ac etiam non modicam indigentiam regis ejusdem diligentius attendentes, et compatientes ab intimis laboribus dispendiis [et jactu]ris memorate ecclesie matris nostre ob divinam et apostolice sedis ac nostram reverentiam omnium ecclesiasticorum reddituum, proventuum et obventionum decimam ut premittitur per hujusmodi triennium eisdem collectoribus deputandis a nobis prout ipsorum officia sub certis locorum distinctionibus super hujusmodi collectione decimae distinguemus, aut illi vel illis quem vel quos ipsi deputaverint ad collectionis hujusmodi ministerium exequendum in prefigendis vobis terminis liberaliter persolvatis, cum illis exceptionibus et moderationibus quas in aliis nostris litteris exprimemus. Alioquin collectoribus ipsis, et eorum cuilibet vos ad id et contradictores quoslibet ac rebelles per se ac alios auctoritate nostra appellatione postposita compescendi plenam et liberam per alias nostras sub certa forma litteras concedimus potestatem. Nos enim processus et sententias sive penas spirituales quas ipsi et quilibet eorum per se vel alios propter hoc rite fecerint, tulerint vel statuerint in

lles ratas habebimus et faciemus auctore Domino usque ad
 sfactionem condignam inviolabiliter observari, non obstante
 obis vel vestrum aliquibus aut quibusvis aliis ab eadem sede
 ultum existat vel contingerit indulgeri, quod interdici, sus-
 di vel excommunicari non possint per litteras apostolicas que
 ndulto hujusmodi et tota ejus continentia de verbo ad ver-
 a et de propriis locorum et personarum nominibus plenam
 xpressam non fecerint mentionem, sive quibuslibet aliis pri-
 giis, indulgentiis vel litteris quibuscumque dignitatibus, or-
 ibus, locis vel personis generaliter aut specialiter sub qua-
 nque forma vel conceptione verborum ab eadem sede concessis
 quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum in
 stris litteris specialis et expressa mentio sit habenda. Ceterum
 ricos illos ad prestationem ipsius decime teneri volumus quo-
 m ecclesiastici reditus et proventus summam septem floreno-
 m auri annis singulis non excedant de beneficiis tamen con-
 tentibus in Regno Sicilie supradicto quantumcunque sint mo-
 ea integram decimam precipimus exhiberi. Datum Anagnie
 kalendas Septembris pontificatus nostri anno vij^o. Bonifacius
 iscopus servus servorum Dei venerabili fratri . . . archiepiscopo
 apuano collectori decime in toto regno Sicilie tam citra quam
 tra farum, ac civitatibus, castris, terris, insulis locisque aliis
 nstitutis in eo per nos nuper imposite per triennium pro pro-
 ucione guerre, ac negotii ejusdem regni Sicilie contra hostes
 lutem et apostolicam benedictionem. Apostoli scriptura testar
 ut nosti quod si quis suorum et maxime domesticorum cu-
 am non habet fidem negat, et est infideli deterior. Scis equidem
 quod Sicilie regnum, terra matris ecclesie peculiaris habetur etc.
 t supra, et postea sequitur. Quocirca fraternitati tue de qua fi-
 uciam gerimus in Domino specialem presentium auctoritate
 mandamus, quatenus predictae decime colligende in toto regno
 icilie tam citra quam ultra farum, a civitatibus, castris, terris
 illis aliisque locis constitutis in eo subscripto modo sollicita[m
 uram] geras videlicet ut in singulis civitatibus et diocesisibus

ipsarum decretarum tibi provinciārum (;) tam quo ad non exemptas quam quo ad exemptas deputes unam vel duas prout expedire videris fide, facultatibus ac alias idoneas . . . ad hujusmodi ministerium exequendum. Collectores autem quos ut premittitur deprecaberis in forma jurare facias infrascripta, et nichilominus tu pariter circa eas diligentius scrutaturus qualiter in commissis sibi de collectis . . . fati se habeant et qualiter ipsis de decima satisfiat, collectam per illos ex decima ipsa pecuniam facias per collectores eosdem, illis de quibus per alias nostras litteras tibi mandavimus assignari, tibi quoque mutandi collectores ipsos quot expedire videris, ac eos compellendi ad redendum tibi competentem de collectis, et contradictores quoslibet, ac etiam omnes ipsos qui proventuum suorum ecclesiasticorum in predictis partibus consistenciarum decimam in terminis sibi [assignatis] solvere non appareret auctoritate apostolica per censuram ecclesiasticam per te vel alium seu alios compellendi plenam tenore presentium concedimus potestatem. Terminos autem ad hujusmodi decimam persolvendam per te sic volumus [assignari] videlicet ut predictorum annorum infra festum nativitatis Domini medietas, et demum infra festum beati Johannis Baptiste alia medietas ipsius decime persolvatur. Non obstante si aliquibus a sede apostolica indultum eadem quod [inter]dicti suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas et de indulto hujusmodi, tota ejus continentia de verbo ad verbum, et de propriis locorum et personarum nominibus plenam et expressam non fecerint mentionem, sive quibuslibet aliis [privi]legiis et indultis [vel] apostolicis] litteris quibuscumque dignitatibus, ordinibus locis vel personis generaliter aut specialiter sub quacumque forma vel conceptione verborum ab eadem sede concessis de quibus quorumve totis tenoribus de verbo ad verbum in nostris litteris specialis plena et expressa mentio sit habenda. Volumus denique ut frequenter quod supradictis tam circa collectores quam circa collectionem quantitatem collectam et solutionem ipsius scribere non obnitas. Consideres itaque quod in

emissis negotium Dei prosequeris, et in conspectu agis ejus
 si cuncta discernit, sibi que necnon et nobis qui circa hoc
 annem diligentiam adhibere intendimus teneberis redere ratio-
 nem ab utroque pro meritis recepturus. Sic prudenter in illis
 habere te studeas sic consulte quod in judicio non so-
 lum vires pene confusionisve discrimina set laudis titulos et gra-
 miam ac retributionis premium assequaris Forma autem jura-
 menti quod prestare volumus collectores eosdem hec est: Juro
 ego . . . a vobis domino . . . auctoritate apostolica deputatus colle-
 tor ad exigendam, colligendam et recipiendam decimam omni-
 um reddituum, proventuum et obventionum ecclesiasticorum ab
 omnibus personis ecclesiasticis exemptis et non exemptis in ci-
 vitatibus et diocesibus constitutis pro prosecutione hujusmodi
 guerre ac negocii contra hostes ab apostolica sede concessam
 quod fideliter exigam, colligam, recipiam ac custodiam decimam
 ipsam non deferendo in hiis alicui persone cujuscumque ordinis,
 status, conditionis aut dignitatis existat prece, amore, gratia vel
 favore seu quacumque de causa, et eam integre restituam et as-
 signabo prout a vobis recepero in mandatis, et super premis-
 sis omnibus et singulis plenam et fidelem rationem redam vobis,
 et si contingat vos officium quod in premissis geritis
 hec eadem faciam juxta mandatum illius qui substituetur in
 eodem officio. Sic me Deus adjuvet et hec sancta Dei evangelia.
 Datum Anagnie kalendis Septembris pontificatus nostri anno
 vij^o. In cujus rei testimonium nostrum sigillum duximus
 apponendum. Datum Capue XVij Decembris v indictione ¹.

31.

**Gualbertus Dux Atheniensis Christianos defendens
 a Graecis schismaticis.**

1309

Venerabilibus fratribus . . . patriarche Constantinopoli-

¹ Τὸ ἔγγραφον τοῦτου περιεσώθη ἐν πολλοῖς ἐφαρμένον, καθ' ἃ δεικνύουσι τὰ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐκδόσει κενά.

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Clemen. V an. V Vol. 57 fol. 158^b epist. 624.

tano et . . . archiepiscopo Patracensi. Dudum nobis curam administrationem omnium et singulorum bonorum ordinis rilitie Templi consistentium in ducatu Atheniensi per nostras s certa forma litteras duximus committendam. Verum cum sic fidedignorum relatione didicimus dilectus filius nobilis vir Guaterus dux Atheniensis ad defendendum fideles Xpianos illarupartium qui frequenter a grecis scismaticis de imperio Romanograviter impugnantur, et ad impugnandum eosdem scismaticetanquam solers Xpiane fidei propugnator se totis viribus expo suerit et exponat, nos volentes ei in hac parte favorem apostolicum impertiri fraternitati vestre mandamus quatenus facta pe vos fideliter de omnibus et singulis fructibus, redditibus et proventibus tam per vos seu deputatos a vobis aut per quoscumqu alios a tempore quo dicti ordinis fratres capi mandavimus usqu nunc de predictis bonis habitis et perceptis diligenti et plenaria ratione totam pecuniam quam habetis seu habere poteritis de fructibus redditibus et proventibus prelibatis ac insuper totam etiam pecuniam quam habere poteritis de fructibus redditibus et proventibus eorundem bonorum ex ipsis usque ad unum annum proximo futurum computandum ab hodie in antea proventuris prefato duci in subsidium defensionis et impugnationis predictarum nostro et ecclesie Romane ac dicti ordinis nomine mutare curetis. Recepta ab eo sufficienti et ydonea cautione de hujusmodi restituenda et tradenda pecunia nobis vel eidem ecclesie aut prefato ordini infra annum postquam ex nostra vel ipsius ecclesie parte fuerit requisitus. Dat. Avinione iij Idus Novembris anno quinto.

32.

Excessus nonnullorum in Ducatu Athenarum*.

Venerabili fratri . . . Patriarche Constantinopolitano. Ab olim clamor validus et multiplicitas querelarum de partibus du-

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Clem. V ann. IX Vol. 61, fol. 27^b epist. 100.

us Athenarum provenientes apostolicum pulsarunt auditum, mo nos qui sicut in cunctorum fidelium pace quiescimus et tranquillitate letamur, sic in eorum inquietudine et oppressio-ibus quas pestilentie inducit hostilitas multum offendimur gra-issime in intimis perturbarunt. Habet enim ejusdem clamoris in pluribus annis preteritis continuata et accumulans mala-alis assertio quod nonnulli qui olim ad partes illas credebant in favorem fidelium accessisse et a quibus sperabantur eodem fidelium partes defendi non exercentes eorum vires in-teros sed in ecclesias et personas ecclesiasticas eosdemque fi-eles prodhor (*sic*) convertentes in propria catholicorum viscera in misericordie crudelitate deseviunt et in ecclesias ac fideles eos-tem eorum conatus illicitos exercentes eisdem gravioris depou-ulationis jacturam et crudelium hostilitatum insultus non abs-ue personarum excidiis ac ecclesiarum et bonorum ecclesiasti-orum et fidelium illarum partium incendiis spoliis et depreda-ationibus inferunt quam fuissent quantumlibet perversi hostes fidei eisdem fidelibus illaturi et quod horribilius est ut licentius-possent mala hujusmodi perpetrare societatem ad invicem con-traxerunt ex quorum quidem consortio quot horrenda proven-erint status illarum partium miserabilis manifestat, nam intra-universa scelera que in illis partibus perpetrarunt quondam Gualterum de Brenna ducem Athenarum qui ad defensionem-ictorum fidelium tamquam X_{pi} verus atleta et fidelis pugil ec-clesie adversus grecos scismaticos laborabat nequiter occiderunt, filios ejus pupillos et nobilem mulierem Iohannam de Castel-lione relictam ejus viduam hostiliter impugnantes, bona eorum-et ecclesiarum ac personarum ecclesiasticarum multorumque-aliarum fidelium illarum partium data in predam et diripientium spolia occuparunt ac in personas tam ecclesiasticas quam-alias fideles innumeros funestis exertis gladiis strage data eorum-sanguinem immisericorditer effuderunt a quibus horrendis sce-leribus nondum cessant, sed clades cladibus continue hostili-tatis execrandis in cursibus dicuntur continue cumulare. Cum

itaque malis hujusmodi sit sollicitis studiis, celeribus et opportunis remediis per apostolice sedis providentiam obviandum. fraternitati tue per apostolica scripta districte precipiendo mandamus quatenus ad requisitionem dilecti filii . . capitanei ducatus ejusdem per dilectum filium nobilem virum Galtherum de Castellione comitem Porciensem constabularium Francie ad tuitionem ipsius ducatus deputatum vel procuratoris ejusdem capitanei juxta datam tibi a Deo prudentiam per te vel alium se ad alios salubribus viis, modis et studiis omnibus quibus expediret vigilantius et diligentius elabores precipuorum capitaneorum et majorum societatis ejusdem salubribus hortationibus et inductionibus mentales oculos quos diabolica fraus caligine cecitatis obduxit veritatis lumine illustrando, ut redeuntes ad cor de preteritis doleant dolenda ulterius non committant ipsosque capitaneos et majores necnon ceteros alios de societate predicta sub gravi interminatione penarum spiritualium et temporalium auctoritate apostolica acentius moneas et inducas ut ecclesiis et personis ecclesiasticis dictisque pupillis et vidue ac civitatibus, castris et aliis locis et personis dictarum partium que ipsis abstulerunt vel detinent occupata restituant easdemque partes omnino dimittant ad illas in impugnationem fidelium nunquam ulterius redituri. Alioquin eos qui tuis monitionibus et inductionibus hujusmodi inmo verius nostris super premissis efficaciter non parebunt necnon illos qui eis in premissis dederint auxilium consilium vel favorem quos omnes auctoritate apostolica de fratrum nostrorum consilio excommunicationis vinculo innodamus, tandiu excommunicatos per te vel alium seu alios publice nuntiare procures et ab aliis nuntiari facias et ab omnibus artius evitari donec ad mandata ecclesie redeuntes super hiis absolutionis meruerint beneficium obtinere. Ceterum omnes processus quos super premissis per te vel alium seu alios fieri contigerit fideliter et ordinate ac plene in scriptis redactos cum presentium serie sub sigillo tuo nobis destinare procures ut ipsos observari et nichilominus contra predictos faciamus procedi alias sicut vi-

mus expedire. Datum ut supra (Montiliis Carpentoratensis
esis XViiiij kal. februarii anno nono).

33.

**gentis commendatur Gauterius de Brienne Dux Athenien.
item gentes Pont. in Nigroponte*.**

Duci et Communi Venetorum. Dilectum filium nobilem vi-
na Gauterium de Brejne ducem Athenensem ac gentes suas
tre benivolentie commendantes, sinceritatem vestram rogamus
entius et hortamur quatinus tam per vos quam gentes vestras
Nigroponte prefato duci et gentibus suis in eis partibus com-
orantibus assistatis pro nostra et apostolice sedis reverentia
nsiliis auxiliis et favoribus oportunis. Hec enim carissimo in
ō filio nostro Carolo regi Francie et Navarre illustri grata cre-
mus existere plurimum et accepta. Datum ut supra [Avinione
kal. Novembris anno nono].

34.

Contra invasores ducatus Athenarum*.

*Venerabilibus fratribus . . Patracensi et . . Corinthiensi
archiepiscopis ac . . episcopo Olenensi salutem.* Apostolice
edis auctoritas cunctis prelata fidelibus consuevit nedum per-
onis sed negotiis providere prout illorum qualitatibus et cir-
umstantiis prudenter attentis rationabiliter et efficaciter noscitur
xpedire. Dudum siquidem ex gravi conquestione dilecti filii
nobilis viri Walteri ducis Athenarum, Brenne ac Lirii comitis
accepimus quod nonnulli iniquitatis filii omnis rationis expertes

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Ioannis XXII Secret. an. IX Vol. 113 fol.
100^b epist. 714.

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Ioannis XXII ann. XVIII p^e 1 Vol. 106 epist.
1020.

et solum detestabilis proprii persecutores arbitrii ducatum Anagninensem qui est antiqua et patrimonialis hereditas ipsius ducatus Anagninensis expulsis inde gentibus pro dicto duce morantibus in eodem ducatu tyrannice invaserant et occuparant illumque assumentes sibi in ducatu Anagninensi sui generis suarum malignitatum presidium et consortium scismaticos et Turchos aliosque hostes fidei Christiane detinebant dampnabiliter occupatum ecclesias et personas ecclesiasticas ceterosque fideles indigenas et habitatores ducatus ejusdem gravissimis oppressionibus affligentes in divine majestatis injuriam et contemptum grave fidelium scandalum et ejusdem ducis enorme et importabile detrimentum ac prefato duce dicti ducatus propter patrimonium spoliatus ut predictum ducatum de manibus occupatorum et detentorum predictorum eripere ac ecclesias et personas ecclesiasticas aliosque fideles habitatores ducatus ejusdem predictorum occupatorum manibus et rabie tirannidis eorundem liberare ac reducere posset in statum pristinae libertatis devotissime ad sedem apostolicam recurrentem nobisque humiliter supplicentem ut sibi contra eosdem occupatores et detentores de oportuno in hoc dignaremur remedio providere. Nos ecclesiis et personis ecclesiasticis ac duci et aliis fidelibus indigenis et habitatoribus ipsius ducatus prefatis super tot oppressionibus et jaculis quibus per hujusmodi occupatores et invasores afflicti erant antea et jugiter affligebantur paterno compatiens affectu et eis quantum cum Deo poteramus oportunis auxiliis adesse volentes prefati ducis supplicationibus inclinati tibi frater archiepiscopo Patracen. et duobus aliis collegis tuis per nostras litteras dedimus in mandatis ut vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios omnes et singulos occupatores et detentores hujusmodi per publice monitionis edictum in circumvicinis partibus et locis proponendum ita quod posset ad eorum notitiam pervenire sub pena excommunicationis quam nisi infra terminos subsequentes monitioni vestre cum effectu parerent deberent incurrere ipso facto ex parte nostra solemniter moneretis ut invasores et occupatores ac detentores predicti qui moram tra-

nebant in illis partibus infra quinque, alii vero invasores et occupatores ac detentores hujusmodi qui extra partes illas consistebant infra sex mensium spatium a tempore monitionis hujusmodi computandorum dictum ducatum prefato duci omnino dimitterent. Et quod si forte in sua nequitia perdurando prefatum ducatum eidem duci infra dictos terminos non ducerent libere dimittendum predictam excommunicationis sententiam propter hoc dampnabiliter in currendo eosdem in civitatibus et diocesis vestris omnibusque partibus et locis predictis in quibus vobis expediens videretur tamdiu excommunicatos publice nuntiaretis et faceretis per alios nuntiari et ab omnibus artius evitari donec dictum ducatum dimitterent et alias plene satisfacerent de premissis necnon absolutionis mererentur beneficium obtinere ac faceretis de monitione et denuntiatione hujusmodi fieri publica instrumenta ut si eorum forsitan contumacia et protervia exigerent fortius aggravaretur prout foret expediens censura ecclesiastica contra eos prout in predictis litteris plenius continetur, processu vero temporis perlatum extitit ad nostri apostolatus auditum quod tu prefate archiepiscopo Patracense auctoritate litterarum ipsarum earum forma exacta diligentia observata ex parte nostra per publice monitionis edictum in civitate Patracensi quam de locis vicinis prefato ducatu esse percepimus monueras et feceras moneri sollemniter omnes et singulos invasores occupatores et detentores ipsius ducatus prefatos quod infra dictos terminos assignatos et denuntiatos eisdem a die monitionis hujusmodi computandos prefatum ducatum sub excommunicationis pena predicta quam si secus facerent incurrerent eo ipso duci omnino dimitterent prelibato. Et quia invasores, occupatores et detentores jamdicti tamquam iniquitatis et inobedientie filii obturantes more aspidis aures suas et monitionem hujusmodi deducentes penitus in contemptum pejora prioribus committendo infra dictos terminos et post diutinus expectati ducatum ipsum juxta monitionem eandem prefato duci dimittere contempserunt tu predictae archiepiscopo in civitate predicta eosdem invasores,

occupatores et detentores excommunicatos publice nuntiasti presente cleri et populi multitudine copiosa et mandasti ab aliis in locis etiam vicinis publice nuntiari. Verum quia sicut eidem apostolatui fuit etiam intimatum invasores, occupatores et detentores jamdicti fortius indurati nomen Domini in vanum gerentes et non ponentes Deum in suis actibus adiutorem adhuc eundem ducatum detinent occupatum hujusmodi excommunicationis sententiam pertinaciter contempnendo in eorum salutis interitum, generale illarum partium scandalum, ipsiusque ducis gravissimum prejudicium et gravamen. Nos intendentes prout etiam prefate sedis decentiam respicit cujus interest occurrere periculis animarum et miserabili statui ejusdem ducatus paterne diligentie studio providere necnon contra invasores, occupatores et detentores jamdictos manum potestatis apostelice aggravare ad eorum proterviam conterendam fraternitati vestre per apostolica scripta mandamus quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel ialum seu alios auctoritate nostra de illis specialiter qui ducatum eundem decursis terminis supradictis prout distinguntur in monitione pretaeta detinuerunt et detinent dampnabiliter occupatum informationem sufficientem recipere procuretis ac eos quos per informationem hujusmodi repereritis post eosdem terminos fuisse ac esse tales nominatum et expresse ac publice intimetis supradictam excommunicationis sententiam incurrisse. Quoscumque autem cujusvis status vel conditionis existant participantes hujusmodi talibus excommunicatis ex parte nostra per publice monitionis edictum in circumvicinis locis et partibus proponendum ita quod possit ad ipsorum participantium notitiam pervenire solenniter moneatis ut infra illius temporis spatium de quo vobis videbitur ab hujusmodi participatione ipsorum excommunicatorum in invasione vel occupatione seu detentione prefatis et quibuslibet aliis actibus seu modis omnino resiliant et desistant. Et si secus facere presumpserint elapso hujusmodi spatio per vos eis assignando simili modo tales participantes hujusmodi auctoritate prefata generaliter ac publice nuntietis excommunica-

nis sententiam incurrisse prout eam incurrerunt invasores occupatores et detentores prefati post terminos superius nominatos nichilominus omnes et singulos cives et habitatores predictae provinciarum Nigroponten., Termipolen., Creten., Coronen., Moryonon. et Colosen. civitatum necnon Clarentie, Olenen. diocesis insularum incolas et accolas Nigroponten., Creten. et Roden. insularum quos haberi volumus pro nominatim expressis fe. re. Innocentii pape iij predecessoris nostri et quavis alia constitutione contraria non obstante ac etiam omnes et singulos quos procurator noster ducis habens ab eo super hoc sufficiens et speciale mandatum vobis duxerit nominandos in prenomatis civitatibus, insulis et loco Clarentie aliisque locis et partibus circumvicinis huiusmodi ducatus similiter per publice monitionis in eis proponendum edictum ita quod possit ad eorum notitiam pervenire ex parte nostra sub pena excommunicationis quam si infra alterius temporis spatium de quo vobis videbitur non paruerint cum effectu et contrafacere presumpserint ipso facto incurrant eadem auctoritate solenniter moneatis ut cum predictis invasoribus occupatoribus et detentoribus prebendo ipsis consilium vel auxilium seu favorem publice vel occulte aut ipsis quicquam vendendo aut emendo aliquid ab eisdem vel alias cum eis quomolibet contrahendo nullatenus participare presumant. Quod si secus facere presumpserint participantes huiusmodi per vos ut premititur monendos in civitatibus, insulis, loco Clarentie omnibusque aliis locis et partibus prelibatis in quibusquidem aliis locis et partibus nobis expedire videbunt tandiu sublato appellationis obstaculo ne dicti invasores, occupatores et detentores ex huiusmodi participatione ipsorum participantium monendorum fortius indurescant excommunicatos publice nuntietis et faciatis per alios publice nuntiari et ab omnibus artius evitari donec ab huiusmodi eorum participatione omnino destiterint et plenam ac debitam proinde satisfactionem impenderit absolutioisque beneficium meruerint obtinere facientes de monitione ac denuntiatione huiusmodi vestris confici publica ins-

trumenta, ut si eorum forsán contumacia et protervia exegeri dicta censura contra ipsos aggravetur fortius prout fuerit oportunum. Volumus autem quod si qui et quicquam in invasione vel occupatione aut detentione ipsius ducatus vel cujusvis loci seu quarumlibet partium ejusdem ducatus fortasse successerint eo ipso incurrant excommunicationis sententiam memoratam Datum Avinione ij Idus Augusti anno decimoctavo.

35.

Ducatus Athenarum Invasus*.

Dispensatio.

Dilectis filiis vicariis Constantinopolitane et Nigropontensis ecclesiarum salutem. Sicut cedit nobis ad gaudium fama laudabilis et operatio bona pontificum sic cum ex eorum actibus indigna nobis et culpis obnoxia referuntur tanto magis nec immerito ad eorum correctionem attendimur quanto in gravem exempli perniciem talia defererentur dampnabilius incorrecta. Sane tam ex relatione dilecti filii nobilis viri Galteri ducis Athenarum comitis Brenne et Licij quam ex processuum dudum per fe. re. Iohannem papam XXij predecessorem nostrum dum viveret habitorum tenore percepimus quod olim ad ejusdem predecessoris deducto noticiam quod nonnulli iniquitatis filii omnis rationis expertes ducatum Athenarum qui est antiqua et patrimonialis hereditas dicti ducis expulsis inde gentibus pro ipso morantibus in eodem hostiliter invaserant et etiam occuparunt sibi que assumentes in hujusmodi suarum malignitatum presidium et consortium scismaticos et turcos aliosque hostes fidei Xpiane eundem ducatum detinebant dampnabiliter occupatum ecclesias et personas ecclesiasticas ceterosque fideles indigenas et habitatores ducatus ejusdem gravissimis oppressionibus affligen-

* Archiv. Vatic, Reg. Vatic. Ben. XII an. V Vol. 127, fol. 122, epist. 163.

s in divine majestatis injuriam et contemptum, grave fidelium scandalum et ejusdem ducis enorme et importabile detrimentum prefato duce patrimonio dicti ducatus propterea spoliato ut sum de manibus occupatorum et detentorum predictorum erigere ac ecclesias et personas ecclesiasticas aliosque fideles habitatores ducatus ejusdem de dictorum occupatorum manibus et abie tiramnidis eorundem liberare ac reducere posset in statum pristine libertatis ad sedem apostolicam recurrente dictoque predecessore humiliter supplicante ut sibi contra occupatores et detentores prefatos de oportuno super hiis providere remedio dinaretur. Idem predecessor ecclesiis et personis ecclesiasticis ac duci et aliis fidelibus indigenis et habitatoribus dicti ducatus super premissis affectu paterno compatiens eisque quantum cum Deo posset adesse volens consiliis opportunis dicti ducis supplicationibus inclinatus bo. me. Guillermo archiepiscopo Patraensi tunc viventi ejus proprio nomine non expresso et duobus aliis ejus in hae parte collegis suis dedit litteris in mandatis ut ipsi vel duo aut unus eorum per se vel alium seu alios omnes et singulos occupatores et detentores hujusmodi per publice monitionis inductum in circumvicinis partibus et locis proponendum ita quod posset ad eorum notitiam provenire sub pena excommunicationis quam nisi infra terminos infrascriptos monitionis predictorum archiepiscopi et collegarum ejus cum effectu parerent incurrerent ipso facto ex parte dicti predecessoris solemniter monerent, ut invasores, occupatores et detentores predicti qui moram trahebant in illis partibus infra quinque, alii vero invasores, occupatores et detentores hujusmodi, qui extra partes illas consistebant infra sex mensium spatium a tempore monitionis hujusmodi computandorum dictum ducatum omnino duci dimitterent memorato et quod si forte in sua nequicia perdurando eidem duci infra dictos terminos non ducerent libere dimittendum dictam excommunicationis sententiam propter hoc dampnabiliter incurrerent eosdem in civitatibus et diocesis suis, omnibusque partibus et locis predictis in quibus eis expediens vide-

retur tam diu excommunicatos publice nunciarent et facer publice nunciari, et ab omnibus artius evitari, donec dictum ducatum dimitterent et alios plene satisfacerent de premissis, non absolutionis mererentur beneficium obtinere, ac facerent monicione et denunciacione hujusmodi fieri publica instrumenta, ut si dictorum detentorum contumacia et protervia exigerent fortius aggravaretur prout foret expediens censura ecclesiastica contra eos prout in certis litteris predecessoris ejusdem plenius continetur. At deinde tempore procedente perlato ad ejsdem predecessoris auditum quod prefatus archiepiscopus Patracensis auctoritate dictarum litterarum predecessoris ejusdem earum forma exacta diligentia observata ex parte dicti predecessoris per publice monicionis edictum in civitate Patracensi, quam de locis vicinis prefato ducatu existere idem perceperat predecessor monuerat et moneri solemniter fecerat omnes et singulos invasores occupatores et detentores ipsius ducatus quod infra certos terminos assignatos et denunciatos eisdem a die monicionis hujusmodi computandos prefatum ducatum sub excommunicationis pena predicta quam si secus facerent incurrerent eo ipso ducatum omnino dimitterent prelibato, et quod invasores, occupatores et detentores jamdicti tamquam iniquitatis et inobedientie filii monicionem hujusmodi penitus contempnentes quinimo pejora peioribus committendo infra dictos terminos et post diutius expectati ducatum ipsum contra monicionem eandem contempserant dimittere duci prefato et quod idem archiepiscopus in civitate predicta eosdem invasores, occupatores et detentores excommunicatos ob hoc publice nunciaret presente cleri et populi multitudine copiosa, et mandarat etiam ab aliis locis vicinis publice nuntiari, quodque invasores, occupatores et detentores jam dicti fortius indurati, nomen Domini recipientes in vacuum eundem ducatum detinebant temere occupatum dictam excommunicationis sententiam pertinaciter contempnendo in eorum salutis interitum generale illarum partium scandalum dictique ducis gravissimum detrimentum, idem predecessor volens periculis ani-

narum occurrere et miserabili statui dicti ducatus paterna diligentia providere ac contra invasores, occupatores et detentores predictos manum potestatis apostolice aggravare, eidem Patracensi et venerabilibus fratribus nostris . . . Corinthiensi archiepiscopo ac . . . episcopo Olenensi suis dedit litteris in mandatis, ut ipsi vel duo aut unus eorum per se vel alium seu alios de illis specialiter qui ducatum eundem decursis terminis supradictis prout distinguntur in monicione pretacta detinuerant et detinebant dampnabiliter occupatum informacionem sufficientem recipere procurarent ac eos quos per informacionem hujusmodi reperirent post eosdem terminos fuisse ac esse tales nominatim et expresse ac publice intimarent dictam excommunicationis sententiam incurrisse et quoscumque alios cujusvis status vel conditionis existerent participantes talibus excommunicatis hujusmodi ex parte predecessoris ejusdem per publice monicionis editum in circumvicinis locis et partibus proponendum ita quod posset ad ipsorum participantium notitiam pervenire solemniter monerent ut infra illius temporis spatium de quo eis videretur ab hujusmodi participatione ipsorum excommunicatorum in invasione, occupatione seu detentione prefatis et quibuslibet aliis actibus sive modis omnino desisterent ac etiam resilirent et si secus facere presumerent elapso hujusmodi spatio per dictos archiepiscopos et episcopum eis assignando simili modo tales participantes hujusmodi auctoritate prefata generaliter ac publice nunciarent excommunicationis sententiam incurrisse. prout eam incurrerant invasores, occupatores et detentores prefati post terminos supradictos, et nichilominus omnes et singulos cives et habitatores predictae Patracensis, Nigropontensis, Termipolensis, Cretensis, Coronensis, Mothonensis et Colocensis civitatum necnon Clarence, Olenensis diocesis ac incolas et acolas Nigropontensis, Cretensis et Rodensis insularum quos idem predecessor haberi volebat pro nominatim expressis fe re. Innocentii pape iiij predecessoris nostri et quavis alia constitutione contraria non obstante, ac etiam omnes et singulos alios quos procurator ipsius

ducis habens ab eo super hoc sufficiens et speciale mandatum eis duceret nominandos in prenominatis civitatibus et insulis atque loco Clarentie aliisque locis et partibus circumvicinis ejusdem ducatus similiter per publice monitionis in eis proponendum edictum ita quod posset ad eorum noticiam pervenire et a parte predecessoris ejusdem sub pena excommunicationis quam si infra alterius temporis spatium de quo eis videretur non parerent monicioni hujusmodi cum effectu et contrafacere presumerent incurrerent ipso facto eadem auctoritate solemniter monerent ut cum predictis invasoribus occupatoribus et detentoribus ejusdem ducatus prebendo ipsis consilium, auxilium, vel favorem publice vel occulte aut ipsis quicquam vendendo aut emendo aliquid ab eisdem vel alias cum eis quomodolibet contrahendo nullatenus participare presumerent, quod si secus facerent participantes hujusmodi per eos ut premittitur monendos in civitatibus, insulis, loco Clarentie omnibusque aliis locis et partibus prelibatis. In quibus quidem locis et partibus eis expediens videretur tamdiu sublato appellationis obstaculo ne dicti invasores, occupatores et detentores ex hujusmodi participatione ipsorum participantium monendorum fortius indurescerent excommunicatos publice nuntiarent et facerent per alios publice nunciari et ab omnibus artius evitari donec ab hujusmodi eorum participatione omnino desisterent ac plenam et debitam proinde satisfactionem impenderent absolutionisque mererentur beneficium obtinere, faciendo de monicione et nunciacione hujusmodi confici publica instrumenta, ut si eorum forsant contumacia ac protervia exigerent dicta censura aggravaretur contra ipsos fortius prout existeret oportunum. Voluit quoque idem predecessor quod si qui et quicumque in invasione vel occupatione aut detentione ipsius ducatus vel cujusvis loci seu quarumlibet partium ejusdem ducatus fortasse succederent eo ipso incurrerent excommunicationis sententiam memoratam, prout in diversis litteris predecessoris ejusdem plenius et serius continetur. Et licet sicut idem dux nobis exposuit per archiepiscopos et episco-

in prelibatos auctoritate dictarum posteriorum litterarum pressoris ejusdem earum forma diligentius observata ad monitiones hujusmodi et executionem aliorum contentorum in eis legitime processum fuisset dictosque invasores, occupatores et detentores ejusdem ducatus et alios participantes cum eis vel cum aliis commercia exercentes post et contra monitionem hujusmodi contra dictarum litterarum formam excommunicatos publice nuntiasset ac propter exerescentem contumaciam eorundem civitatem Thebanam et nonnullas alias civitates, castra et loca quorum cives et habitatores eisdem invasoribus, occupatoribus et detentoribus ejusdem ducatus prestabant auxilium, consilium et favore et cum eis commercia exercebant supposuissent ecclesiastico interdicto ac processus super hiis per eos habitos fecissent in illis partibus solemniter publicari, ac hujusmodi interdictum propterea in eadem civitate Thebana et locis aliis convicinis publice servaretur. Tamen venerabilis frater noster Isnaras archiepiscopus Thebanus si dici frater venerabilis mereatur in illis partibus minus veraciter publice fecit dici et per Gregorium de Papia ordinis fratrum Predicatorum vicarium in spiritalibus ejusdem archiepiscopi Thebani verbotenus publicari quod omnes processus predecessoris ejusdem contra dictos invasores, occupatores et detentores habiti per nos fuerant revocati et etiam annullati quorum pretextu dicti invasores, occupatores et detentores perseverandi in nequiciis pristinis et detentione dicti ducatus per eos nequiter ut premittitur occupati et faciendi in locis dicti ducatus et terris aliis sibi faventibus et obedientibus celebrari divina magnam audatiam receperunt. Cum autem ob hoc prefatus archiepiscopus Thebanus et dictus Gregorius vicarius si premissis veritas suffragetur non mediocriter excessisse quinimo plurimum deliquisse noscantur minus veraciter asserendo per nos processus revocatos fuisse predictos cum ob hoc dicti invasores, occupatores et detentores dictum interdictum propterea fecerint violari dictique archiepiscopus Thebanus et vicarius aliis malis que ex communiione dictorum ex-

communicatorum sunt secuta causam prestitisse noscantur. propter hoc idem archiepiscopus Thebanus coram nonnullis dictis invasoribus, occupatoribus et detentoribus dicti ducis per processus predecessoris ejusdem et alias per cedes et occisiones quamplurimum clericorum excommunicationis sententia publice innodatis scienter missarum solemniter celebravit. Nos premissa nolentes absque correctione debita conniventibus occurrere, discretioni vestre per apostolica scripta mandantes quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium vel alios eundem archiepiscopum Thebanum ejusque vicarium seu vicarios qui premissa minus veraciter publicaverunt ex parte nostra peremptorie citare curetis ut infra sex mensium spacium post citationem hujusmodi personaliter apostolico conspectui presentent excusaturi se de premissis si poterunt vel pro eorum demeritis recepturi et alias facturi et recepturi quod justitia sua debet. Alioquin contra eos et eorum quemlibet prout justum fuerit et expedire viderimus procedemus eorum absentia seu contumacia non obstante ac nichilominus in eisdem partibus, maxime in locis solemnibus et insignibus earundem ubi expediens fuerit per vos et alios quos ad id per censuram ecclesiasticam si expediat compellatis denunciare et publicare curetis quod per nos dicti processus revocati minime extiterint nec aliquam absolutio- nem vel relaxacionem fecimus eorundem. Diem vero hujusmodi citationis et formam et quecumque super premissis feceritis nobis per instrumentum seu instrumenta publica harum seriei continentia fideliter intimare curetis. Datum Avinionæ XVij kal. Aprilis anno quinto.

36.

Dispensatio matrimonialis pro Petro de Protino*.

Venerabili fratri . . . archiepiscopo Atheniensi salutem.
Porrecte nobis pro parte dilecti filii nobilis viri Petri de Protino

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Ben. XII an. V Vol. 127 fol. 262 epist. 553.

celli et dilecte in X^{po} filie nobilis mulieris Bonamie nate
 am Symonis Forese civium Nigropontinensium petitionis
 s continebat quod ipsi olim ignorantss aliquod consanguini-
 s et affinitatis impedimentum existere inter eos quo nequi-
 matrimonialiter copulari bannis prius editis in fatie ecclesie
 imonium per verba de presenti invicem contraxerunt, car-
 inter ipsos copula subsecuta. et quod deinde ad eorum per-
 notitiam quod ipsi quarto consanguinitatis et affinitatis
 u insimul se contingunt, quodque hoc usque tunc occultum
 erat propter quod nequeunt in dicto matrimonio licite re-
 ere, dispensatione super hoc apostolica non obtenta. Quare
 s ex parte dictornm Petri et Bonamie extitit humiliter sup-
 atum. ut cum ex hujusmodi separatione matrimonii si fieret
 set in civitate Nigropontensi magnum scandalum et pericu-
 exoriri providere ipsis in hac parte de apostolice dispensa-
 is gratia ex benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur
 salutem et pacem querimus singulorum volentes quantum
 a Deo possumus hujusmodi scandalis et periculis obviare hu-
 modi supplicationibus inclinati fraternitati tue de qua plenam
 Domino fidutiam obtinemus per apostolica scripta committis
 s et mandamus quatenus si est ita cum predictis Petro et Bo-
 nia ut impedimento quod ex predictis consanguinitate et affi-
 nitate provenit nequaquam obstante in dicto matrimonio licite
 manere valeant apostolica auctoritate dispenses. Prolem susce-
 m et suscipiendam ex dicto matrimonio legitimam nuntiando.
 t. Avinione Xj kal. Maii anno quinto.

37.

Gualterius de Brenna Dux Athenarum. Instrum*.

Beatissime pater et elementissime domine. Transumptum
 arundam litterarum archiepiscopi Thebani que dirigebantur

* Archiv. Vatic. 1337, 15 Mart. (Instrumenta Miscellanea).

per eum dompno Frederico de Aragonia interceptarum non mittitur per illustrem Ierusalem et Sicilie regem reverentissimum dominum meum sanctitati vestre suis litteris interclusis remanentibus originalibus penes eum. Ex quarum litterarum nomine beatitudo vestra si dignabitur, advertere poterit quae sit periculosa, et honori et reverentie sancte matris ecclesie via et iusticie filiorum prejudicialis conditio talium prelatorum qui verbo et opere conantur in erroris invium ducere alios a malo revocare sicut eorum exigit debitum, jam prolapsos illud, non deferentes in hiis eidem ecclesie, a qua post Deum ipsa iusticia dictorum filiorum dependet. Et cum littere contineant evidenter impedimentum precipuum negociorum vestrorum, qui pretextu terre mee quam ab eodem domino meo ratione regni teneo multiplices calamitates et dispendia sum perpessus et assidue subire non cesso, michique vestra clementer benignitas pie et paterne compatiens offerre dignata fuerit processus per bone memorie dominum I. predecessorem vestrum editos in mei favorem contra illam societatem nefandam derisoris illorum poscentibus confirmare. Dignetur vestra sanctitas tante presumptioni et temeritati que contumacie aggregata perterritiva semper excrescit, efficax prout expedire apostolica cense decreverit apponere remedium oportunum. Super quibus nobis viro comiti Terrenove, exinde noticiam habenti fidem si placet adhibere credentie dicta sanctitas vestra velit. Scriptum Neapoli die XV° Martii V^o indictionis.

Devotissimus et minimus filius vester . . . dux Athenarum.

Ὅπισθεν τοῦ ἐγγράφου τοῦ
του φέρεται γεγραμμένη ἡ ἐπι-
γραφὴ ἡδε·

Sanctissimo et clementissimo domino meo
domino summo Pontifici.

Devotissimus filius vester . . . dux Athenarum.

38.

**Curantur componi controversiæ Galteri ducis Athenarum
cum Societate Romanicæ.**

Venerabili fratri Henrico patriarche Constantinopolitano

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Clem. V Vol. 62 fol. 43v.

bus transmarinis apostolice sedis legato. Dudum felicitatis
Benedictus papa Xij predecessor noster diligenter at-
tendens quod licet inter infideles ubique optanda sit pacis unitas
vendenda in illis tamen terris et partibus quibus hostes et ad-
versarii catholice fidei propinqui et vicini ad confusionem et ex-
terminium fidelium aspirare, ipsosque molestare oppressionibus
et afflictionibus duris non cessant tanto inter fideles ipsos est
magis procurandum et nutriendum vinculum caritatis et pacis
quanto virtus unita fortior in eisdem fidelibus ad propulsandam
auctoritatem infidelium seviciam furientem fortior esse noscitur
dispersa quodque dissensiones et guerre que in partibus Ro-
manie propinquis et vicinis Turchis infidelibus et persecutoribus
orthodoxe olim inter dilectum filium nobilem virum Gal-
liam Ducem Athenarum et predecessores suos ex parte una, et
eos qui de Societate Magna Romanie se vocant ex altera rati-
one occupationis nonnullorum castrorum fortaliciorum, villa-
rum, terrarum, locorum Patrimonii et Demaniorum ducatus
Athenarum ad ipsum ducem, ut asseritur spectantium facte seu
concomitantate ut fertur per illos de Societate predicta ingruebant
et ingruebant temporibus retroactis magnam turbationem attu-
bant incolis fidelibus partium earundem ipsique fideles propter
hoc ad resistendum dictis Turchis eos frequenter invadentibus
et inferentibus multa dampna efficiebantur et effecti temporibus
preteritis fuerant velut divisi et suis exhausti facultatibus propter
guerras et dissensiones predictas minus potentes et fortes prefa-
cte Turchi hoc videntes et sencientes, audatius et presumptu-
s irruerant et irruerant in fideles predictos, et propterea cu-
rentes guerras et dissensiones hujusmodi sic eisdem dispendio-
s fidelibus tolli, et inter partes predictas pacis concordiam re-
servari, ac illis de Societate jam dicta super processibus dudum
per sedem apostolicam contra eos pretextu hujusmodi occupa-
tionis habitis diversas spirituales et temporales penas et senten-
sas continentibus salubriter provideri predictum ducem in sua
presentia personaliter constitutum paternis et salubribus exhor-

tationibus ad hoc inducere procuravit. Et quia ipsum tam devotionis et obedientie filium, ac virum circumspectum et vidum post exhortationes hujusmodi repperit circa hoc talem benivolum et benignum. Volens quod inter ipsum dicitur et illos de Societate jam dicta super reformatione pacis et concordie hujusmodi tractaretur. Et nichilominus prudenter accedens quod per te qui condicionem et statum dictarum partium docente magistra rerum experientia plenionem habere notum poterat et debebas poterat concordia hujusmodi melius et uti procurari tibi commisit per suas litteras et mandavit ut eam reformandam auctoritate ac vice sua viis et modis quae tibi videretur expediens, sedulis et fidelibus studiis laborares que super hiis ageres eidem nuntiare curares ut ad alia si necessaria forent vel utilia pro fulcimento seu perfectione ipsius concordie valeret idem predecessor intendere prout cognoscere oportu- num. Sane quia propter supervenientem infirmitatem et mortem, sicut Domino placuit predecessoris predicti litterae ipsius super premissis confectae tibi non fuerunt, ut intelleximus presentate. Nos qui concordiam hujusmodi velut ex premissis aliis multis causis utilem et necessariam desiderabiliter affectamus nolentes dimittere quod ipse in hac parte sic pie conceperat imperfectum fraternitati tue per apostolica scripta committimus et mandamus quatenus vice et auctoritate nostra circa reformandam hujusmodi pacis concordiam fidelibus et diligentibus studiis juxta datam a Deo tibi prudentiam laborare procure nobis que super hiis egeris, ut quoad processum predictos, et ad dictum negocium tangentia possimus utilius ordinare quod expedire videbimus nichilominus fideliter intimando Datum Avinionem Xij kal. Novembris anno secundo.

39.

Legatio apostolica in provincia Athenien*.

Venerabili fratri Henrico patriarche Constantinopolitano ap-

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Clem. VI Tom. 62 fol. 51, 52.

ce sedis legato salutem. Quia corporali presencia non pos-
sus locis singulis interesse de hiis qui in partem sollicitudi-
sunt assumpti nonnunquam pro emergentibus undique in al-
m apostolice sedis negociis et presertim catholice fidei et fi-
um defensionem ecclesiarum et personarum ecclesiasticarum
modum ac morum reformationem tangentibus aliquos desti-
nus exemplo ejus instructi qui pro salute humani generis de
erius celorum ad yma descendens discipulos quos elegit in uni-
sum orbem transmisit omni creature evvangeliū predicare.
ne jamdudum et nuper etiam prout evidencia facti prothdolor
e) notum reddit non sine amaritudine mentis accepimus quod
ates illorum infidelium paganorum que vulgari lingua Turchi
cantur sicientes sanguinem populi Xp̄iani et ad extinctionem
holicæ fidei anelantes collectis sue viribus nationis a certis re-
continuatīs temporibus cum maxima quantitate lignorum na-
lium armatorum in partibus Romanie et aliis locis fidelium
mittimus eisdem Xp̄ianorum fines ingressi exiverunt in mari
in Xp̄ianos et loca ac insulas eorundem atrociter sevientes
r mare discurrerunt hactenus et non cessant discurrere inces-
nter dampnificantes et depopulantes loca et insulas fidelium
rtium earundem ipsasque incendio miserabili supponentes et
od nephandius est fideles eosdem in predam abducunt, ipsos
ue subiciunt orribili ac perpetue servituti. ipsos vendentes ut
nimalia, ac eos ad abnegandum fidem catholicam compellentes.
uodque insulam Nigripontis diversis temporibus et vicibus cum
orum iniqua potentia et furore sevissime feritatis hostiliter in-
aserunt et post depopulationes, incendia, cedes et spolia per
nfideles ipsos, in dicta et aliis insulis ac terris dictarum par-
tum immaniter perpetrata innumerabiles personas fidelium eo-
undem cepisse ipsasque in servitutum predictam redeigisse proth-
dolor (*sic*) asseruntur. Cum autem de hujusmodi pravis conatibus
et oppressionibus quos fera paganitas in eosdem fideles sic exer-
cet atrociter in intimis doleamus et propterea vias et modos ex-
quisiverimus ut statui dictorum fidelium sic oppresso possemus

utiliter providere, tandem diligenti tractatu super hiis prehabuimus ordinandum ut certa armata galearum per nos in primo anno realibus subsidiis de nostra camera licet sit mense expensarum oneribus aggravata et deinde spiritualium et ecclesiasticarum subsidiis adjuvanda necnon dilectos filios magistrum fratres hospitalis Sancti Iohannis Ierosolimitani et carissimum in X^{po} filium nostrum Hugonem regem Cypri illustrem necnon dilectum filium nobilem virum ducem Venetiarum in instauranda fiat pro succursu et defensione fidelium predictorum usque ad triennium duratura. Et quod huiusmodi galee bellatoribus aliis gentibus oportunis et armis bene munite apud dictam urbem Nigripontis in proximo futuro festo omnium sanctorum Petri et Pauli debeant convenire contra infideles eosdem auctore Domino vobis liter profecture. Quia vero totis desideramus affectibus ut tale huiusmodi pium et sanctum negocium prosperetur feliciter quod ecclesie et persone ecclesiastice et alii fideles illarum partium quibus a longis retro temporibus legatus apostolice sedis non cessavit titi in statu et moribus reformentur. Et propterea intendentes super hiis de persona constanti, utili et necessaria providere de liberatione super hiis cum fratribus nostris sancte Romane ecclesie cardinalibus prehabita diligenti tibi tamquam viro timorato et provido ac de honestis moribus et promotione catholice fidei et fidelium commendato defensione multipliciter cuius etiam specialiter interest pro tuorum defensione subditorum oportuna habere potestatem in toto regno Cypri et in Cretensi, Patracensi, Atheniensi, Thebano, Corinthiensi, Colosensi, Nicxiensi, Corinphiensi, Duracensi, Neopatensi et Neopatrie archiepiscopatibus et provinciis eorundem et alias in toto patriarchatu Constantinopolitano. Non obstante quod ipsum archiepiscopatum Cretensem de legatione dilecti filii nostri Guillermi tituli Sanctorum quatuor Coronatorum presbyteri Cardinalis apostolice sedis legati in partibus Lombardie esse voluimus et quem a legatione ipsius Cardinalis omnino eximimus et excludimus per presentes pro subsidio fidelium et partium earundem plene legationis officium

etoritate apostolica tenore presentium duximus committendum, ut ibidem auctore Domino recta regens et dirigens indurata et aspera convertens in plana sicut diligens cultor edifices plantantes evellas et destruas dissipas et disperdas que pro promotione dicti negocii morum et ecclesiarum ac ecclesiasticarum personarum regni et provinciarum predictorum reformatione ac statu et alias ad legati officium pertinent. Et sicut tibi Dominus ministrabit. Quocirca fraternitatem tuam rogamus et hortamur contente per apostolica tibi scripta precipiendo mandantes ac in commissionem peccaminum injungentes quatenus tu de divina gratia et apostolico favore confisus, onus tam salubris negocii devota mente ac animo suscipias reverenti te in executione legationis hujusmodi talem verbo et opere redditurus quod ad Remptoris nostri gratiam salutemque fidelium eorundem idem negocium felicem Deo propitio consequatur effectum. Nos enim et ipsius legationis officium eo utilius exequi valeas quo majori meritis auctoritate munitus presentium tibi auctoritate concedimus ut in regno, patriarchatu et archiepiscopatibus supradictis super hujusmodi ac universis et singulis aliis negociis de quibus expedire videris, nostra tamen predicta ordinatione servata agere, disponere, statuere, ordinare aut precipere necnon contradictores et rebelles cujuscumque dignitatis status vel conditionis existant etiam si episcopali vel majori prefulgeant dignitate auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam compellere valeas fraternitati tue plenam et liberam auctoritate presentium concedimus potestatem. Nos obstantibus quibuscumque privilegiis apostolicis generalibus vel specialibus quibusvis locis aut ordinibus ab apostolica sede concessis per que presentibus non expressa vel totaliter non inserta hujusmodi tue legationis et potestatis officium posset quomodolibet impediri aut etiam retardari. Seu si aliquibus communiter vel divisim a dicta sit sede indultum quod excommunicari, suspendi, aut ipsorum civitates, castra, terre, ville et loca ecclesiastico interdicto supponi non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo

ad verbum de indulto hujusmodi mentionem Datum apud V
lamnovam Avinionensis diocesis ij kal. Septembris anno
cundo.

In eodem modo Venerabilibus fratribus . . Nicosiensi. C
tensi. Patracensi. Atheniensi. Thebano. Corinthiensi. Colocer
Nixiensi. Corphiensi. Duracensi. Neopatensi et Neopatrie
chiepiscopis eorumque suffraganeis ceterisque prelati et per
nis ecclesiasticis per patriarchatum Constantinopolitanum et
cosiensem. Patracensem. Cretensem. Atheniensem, Thebana
Corinthiensem. Colocensem, Nixiensem, Corphiensem. Dur
censem. Neopatensem et Neopatrie provincias constitutis sal
tem etc Quia corporali presencia etc usque Dominus ministr
bit. Quocirca fraternitati vestre per apostolica scripta mand
mus quatenus eundem patriarcham legatum benigne recipient
et honeste tractantes sibi in omnibus que hujusmodi sue lega
tionis contingunt officium pareatis devote ac humiliter intendatis
ipsius monita et precepta salubria premissa omnia concernenti
efficaciter adimplendo Ita quod vos de devotionis promptitu
dine ac obedientia commendari apud nos merito valeatis. Alio
quin sententiam quam idem legatus rite tulerit in rebelles ratan
habebimus et faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem
condignam inviolabiliter observari. Nos enim ut ipsius legacio
nis officium dictus patriarcha eo utilius exequi valeat quo ma
jori fuerit auctoritate munitus dictarum litterarum nostrarum
auctoritate sibi concessimus ut in regno et patriarchatu ac ar
chiepiscopatibus supradictis super hujusmodi ac universis et sin
gulis aliis negociis de quibus expedire viderit nostra tamen pre
dicta ordinatione servata agere, disponere, statuere ac precipere
necnon contradictores et rebelles cujuscumque dignitatis, status
vel conditionis existerent. etiam si episcopali vel majori preful
geant dignitate auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam
compellere valeat dicto patriarche plenam et liberam auctoritate
dictarum litterarum nostrarum concessimus potestatem. Datum
ut supra.

40.

**Curatur pax inter Galterum Ducem Athenarum et eos
de Societate magna Romaniae*.**

Venerabili fratri Raymuldo episcopo Morinensi in partibus transmarinis apostolice sedis legato. Dudum fe re Benedictus papa Xij predecessor noster diligenter attendens quod licet inter fideles ubique optanda sit pacis unitas et fovenda, in illis tamen partibus et partibus quibus hostes et adversarii catholice fidei propinqui et vicini ad confusionem et exterminium fidelium aspirare ipsosque molestare oppressionibus et afflictionibus diris non cessant tanto inter fideles ipsos est amplius procurandum et nutriendum vinculum caritatis et pacis quanto virtus unita in eisdem fidelibus ad propulsandam predictorum infidelium seviciam furientem, fortior esse noscitur se dispersa quodque dissensiones et guerre que in partibus Romaniae propinquis et vicinis Turchis infidelibus et persecutoribus fidei Orthodoxe olim inter dilectum filium nobilem virum Galterum ducem Athenarum et predecessores suos ex parte una, et illos qui de Societate Magna Romaniae se vocant ex altera ratione occupationis nonnullorum castrorum, fortalitiorum, villarum, terrarum, locorum Patrimonii et Demaniorum ducatus Athenarum, ad ipsum ducem ut asseritur spectantium facte seu attemptate ut fertur per illos de Societate predicta ingruerant et ingruerant temporibus retroactis magnam turbationem attulerant incolis fidelibus partium earundem ipsique fideles propter hoc ad resistendum dictis Turchis eos frequenter invadentibus et inferentibus multa dampna, efficiebantur, et effecti temporibus preteritis fuerant velut divisi et suis exhausti facultatibus propter guerras et dissensiones predictas, minus potentes et fortes prefatique Turchi hoc videntes et sentientes audatius et presumptuosius irruebant et irruerant in

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Clem. VI Vol. 62 fol. 69v.

fideles predictos Et propterea cupientes guerras et dissensionem hujusmodi sic eisdem dispendiosas fidelibus tolli et inter partes predictas pacis concordiam reformari, ac illis de Societate jam dicta super processibus dudum per sedem apostolicam contra eum pretextu hujusmodi occupationis habitis, diversas spirituales et temporales penas et sententias continentibus salubriter providentem predictum ducem in sua presentia personaliter constitutum, per litteras et salubribus exhortationibus ad hoc inducere procuravit. Et quia ipsum tanquam devotionis et obedientie filium, ac verum circumspexit et providum post exhortationes hujusmodi repperit circa hoc tractabilem, benivolum et benignum, volens que inter ipsum ducem et illos de Societate predicta super reformatione pacis et concordie hujusmodi tractaretur. Et nichilominus prudenter advertens quod per bone memorie Henricum Patriarcham Constantinopolitanum qui conditionis et status dictarum partium, docente magistra rerum experientia plenior habere noticiam poterat et debebat, poterat concordiam hujusmodi melius et utilius procurari, eidem patriarche comisit per suas litteras et mandavit ut circa eam reformandam auctoritate ac vice sua viis et modis quibus sibi videretur expediens, sedulis et fidelibus studiis laboraret, et que super hiis ageret eidem intimare curaret, ut ad illa si necessaria forent vel utilia pro fulfillmento seu perfectione ipsius concordie valeret idem predecessor intendere prout cognosceret oportunitate. Sane quia propter supervenientem infirmitatem et mortem, sicut Domino placuit, predecessoris predicti littere ipsius super premissis confecte, eidem patriarche non fuerunt ut intellexeramus presentate. Nos qui concordiam hujusmodi velut ex parte missis et aliis multis causis utilem et necessariam desiderabiliter affectabamus sicut et etiam affectamus, nolentes dimittere quod ipse predecessor in hac parte sic pie conceperat imperfectum, prefato patriarche quem in partibus transmarinis dicte sedis apostolice legatum deputaveramus committendum per nostras litteras duximus et mandandum ut vice et auctoritate nostra circa reformandam hu-

modi pacis concordiam fidelibus et diligentibus studiis juxta
 lam a Deo sibi prudentiam laboraret, nobis que super hiis
 sset ut quo ad processus predictos, et alia dictum et nego-
 um tangentia possemus utilius ordinare, quod expedire vide-
 mus nichilominus fideliter intimando. Verum cum percepimus
 viter eundem patriarcham fore sicut Domino placuit viam
 iverse carnis ingressum teque propterea legatum prefate sedis
 oviderimus in illis partibus deputandum, fraternitati tue per
 ostopolica scripta committimus et mandamus quatinus tractatus
 quos dictus patriarcha super premissis incepit resumens illos
 osequi usque ad perfectionem predictae concordie, sicut tibi
 ominus ministraverit non postponas. Alias autem si forsan
 rocessus inchoati non fuerint in hac parte circa reformationem
 ictae concordie juxta seriem et tenorem litterarum supradieta-
 um procedas, nobis per tuas litteras que super premissis quo-
 odolibet egeris fideliter intimando. Datum Avinione kal. Apri-
 s anno tercio.

41.

**Absolutio pro illis qui de Magna Societate vocantur
 in Ducatu Athenarum*.**

Venerabilibus fratribus . . . Patracensi et . . . Thebano archie-
 piscopis. Nuper expositum extitit coram nobis quod olim adver-
 sus illos qui de Magna Societate vocantur in ducatu Athenarum
 morantes ratione occupationis ducatus predicti et aliorum exces-
 suum per eos ut asserebatur commissorum ibidem certi proces-
 sus per sedem apostolicam exigente justitia facti fuerunt inter-
 dicti et excommunicationis promulgatas sententias inter cetera
 continentes quodque ipsi auctoritate processuum eorundem lon-
 gis temporibus eadem excommunicationis sententia innodati ster-
 terunt et predicto ducatu interdicto ecclesiastico subjacente di-

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Clem. VI Tom. 62, fol. 84.

vinis officiis caruerunt. Cum autem sicut habet expositio supradicta ipsi desiderantes redire ad sancte matris ecclesie unitatem ac prestare satisfactionem quam poterunt pro premissis humiliter supplicaverint ac supplicent ad hec de benignitate apostolica se admitti. et ut divina officia in ducatu predicto celebrentur et ipsi eisdem interesse valeant interdictum relaxari predictum vel saltem predictas excommunicationis et interdicti sententiam per nos usque ad alicujus temporis spatium de quo nobis videtur expedire de gratia speciali suspendi ut interim via satisfactionis tractari et ordinari valeat commodius ac ipsi qui ad negotium defensionis fidelium partium Romanie contra Turchos et fidei catholice dilatande ibidem afficiuntur quamplurimum in eodem negotio possint interesse meritorie infra communionem ecclesie ac fidelium constituti offerentes nichilominus si hoc per sedem apostolicam concedatur eisdem per triennium continuum centum equites et totidem pedites cum centum equis et totidem palafredis in armis sufficienter munitos tenere suis sumptibus et expensis in exercitu fidelium contra Turchos predictos sub obedientia et mandato vestris et ecclesie Romane ac dilecti filii nobilis viri Humberti dalphini Viennensis capitanei generalis et ducis exercitus supradicti auctoritate apostolica deputati Super quibus predictus dalphinus nobis humiliter etiam supplicavit nichilominus asserendo quod si per nos concedatur suspensio supradicta juribus et honoribus dilecti filii nobilis viri Galteri ducis Athenarum eidem in ducatu predicto competentibus exinde nullum prejudicium generari poterit ymo potius ad ea facilius assequenda et obtinenda per modum hujusmodi poterint aditus aperiri animarumque periculis providebitur et predictum negotium fidei et fidelium suscipient fulcimentum. Nos igitur premissis diligentius intellectis habitaque deliberacione matura et provida super eis fraternitati vestre de qua fiduciam gerimus in Domino pleniorum ut vos vel alter vestrum si illi de societate predicta in ducatu degentes eodem de parendo nobis et apostolice sedi super predictis omnibus beneplacitis et mandatis te-

lisque dictis equitibus et peditibus in eodem exercitu per
 anium continuum supradictum suis sumptibus et expensis
 et superius est expressum promittant factis et prestitis per
 is super hiis obligationibus ydoneis et cautelis interdicti et
 communicationis sententias possitis usque ad triennium aucto-
 re nostra suspendere supradictas vobis plenam et liberam
 cedimus facultatem. Adjecto tamen specialiter et expresse
 id si predicta que promittent et ad que se ut premittitur obli-
 unt non observarent, complerent et actenderent seu dictos
 tum equites et totidem pedites in eodem exercitu continue
 dictum triennium non tenerent sicut supradictum est con-
 ue ac complete statim postquam cessarent eos tenere necnon
 elapso dicto triennio si aliud per sedem eandem non esset
 per hoc interim ordinatum predicti processus et sententie in
 s efficacia, statu et vigore remaneant et persistant totaliter si-
 prius. Datum apud Villamnovam Avinionen. diocesis Xvij
 . Iulii anno quinto.

42.

Galterus dux Athenarum dispensatio ad matrimonium*.

*Dilecto filio nobili viro Galtero duci Actenarum et di-
 cte in Xp̄o filie nobili mulieri Iohanne nate dilecti filii no-
 bis viri Radulphi comitis Angi salutem et cetera. Cum
 mmus pontifex collatis sibi in persona beati Petri ab eo qui
 erna providentia celestia simul et terrena disponit clavibus
 gni celestis et pontificium ligandi obtineat et solvendi non-
 inquam supra jus de jure dispensans necessitatis vinculum quo
 l ipsius juris observantiam cuncti tenentur laxat provide de
 e potestatis plenitudine circa quosdam et precipue generis no-*

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Clementis VI an. III Vol. 166 fol. 131v
 dist. 52.

bilitate sublimes erga Deum et sedem apostolicam devotione
cipua refulgentes prout negotia personarum et negotiorum
litate pensata id in Deo conspiciet salubriter expedire. Sane
titio pro parte vestra nobis nuper exhibita continebat quod
tuorum fili Galtere et dilecti filii nobilis viri Rodulphi con
Angi patris tui filia Iohanna communium amicorum volun
procedit ut pro consideratione ac conservatione antiquae amic
que semper extitit inter eos et pro bono statu illarum parti
matrimonium invicem contrahatis. Verum quia prout eadem
titio subjungebat vos in quarto consanguinitatis gradu ex
latere tantum contingitis matrimonium hujusmodi non pote
contrahere dispensatione super hoc apostolica non obtenta, no
fuit pro parte vestra humiliter supplicatum ut providere su
hoc de oportune dispensationis beneficio misericorditer digna
mur. Nos igitur qui de cunctorum Xpi fidelium presertim g
neris nobilitate pollentium pace ac bono statu letamur premis
et aliis certis ex causis rationabilibus nobis expositis hujusmo
supplicationibus inclinati, ut vos hujusmodi matrimonium in
vicem contrahere ac in eo postquam contractum fuerit remane
licite valeatis impedimento quod ex consanguinitate hujusmo
provenit non obstante vobiscum auctoritate apostolica de sp
cialis gratie dono dispensamus. Prolem suscipiendam ex huj
modi matrimonio legitimum (*sic*) decernentes. Nulli ergo et
nostre dispensationis et constitutionis infringere etc. Datum Av
nionē v Idus Iulii anno tertio.

43.

**Ducatus Athenarum detentus a gentibus quae dicuntur
Magna Societas pro Interfectione
Gualterii ducis*.**

Ad futuram rei memoriam. Collata celitus ligandi atque sol
vendi beato Petro celesti clavigero potestate Romanus pontifex

* Archiv. Vatic. Reg. Vatic. Urbani V Indultorum ann. II Vol. 253 f. 48 v

successor X^pi que vicarius utitur prout secundum diversi-
locorum et temporum conspicit salubriter expedire. Olim
idem adversus gentes illas que congregate simul in partibus
anis Magna Societas nuncupabatur pro eo quod ducatum
narum post obitum quondam Galteri ducis Athenarum
a gentes ipse bello peremerant occuparunt et detinent occu-
m nonnulli auctoritate apostolica processus habiti extiterunt
mmunicationis in singulares personas gentium earundem et
dicti in ducatum ipsum sententias continentes. Postmodum
exposito felicis recordationis Innocentio pape vj predeces-
nostro quod propter hujusmodi sententias que tunc jam tri-
a annis et amplius elapsis promulgate fuerant quasi totus
ulus partium illarum que juxta infideles et scismaticos exi-
ant prout existunt derelicta fide catholica ad scismaticorum
s transiverant et idem de reliquis timebatur et verisimilis
haberetur quod ipsi si erga se apostolice sedis benignitatem
irent ad Romane ecclesie obedientiam et unitatem redirent.
m predecessor duxit hujusmodi sententias diversis successive
poribus usque ad certa tempora jam elapsa misericorditer
pendendas. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte
ectorum filiorum cleri et populi ducatus ejusdem peticio con-
ebat ipsi propter prefatas sententias periculis subjaceant ante-
tis. Nos qui cunctorum fidelium animarum salutem intentis
ideriis affectamus ipsorum cleri et populi in hac parte sup-
cationibus inclinati prefatas excommunicationis et interdicti
ntentias usque ad triennium a tempore quo presentes in ipso
catu fuerint presentate vel ab ipsarum data si per eos steterit
ominus infra tempus debitum considerata loci distantia pre-
ntari valeant condemnandum suspendimus de gratia spe-
li. Volentes quod nisi infra dictum triennium ad prefatas uni-
em et obedientiam redierint ut prefertur ex tunc eo ipso gen-
s in eandem excommunicationis sententiam relabantur et du-
tus predicti interdictione hujusmodi subjaceant sicut prius.

Nulli ergo etc. nostre suspensionis et voluntatis infringere
Datum Avinione viiij kal. Ianuarii anno secundo.

44.

Decima Romanie.

**Urbanus collectorem decimae triennalis deputat
in provinciae Atheniae*.**

Urbanus etc. Dilecto filio Nicolao de Mercadantibus c
nico et decano ecclesie Patracensis fructuum et proventuum
mere Apostolice debitorum in nonnullis partibus collector
ludem etc. Novit ille scrutator almus eordium etc. Cum ig
eam ob rem etc. decimam omnium reddituum et proventuum
clesiasticorum in Patracensi, Cretensi, Colacensi, Corinthie
Atheniensi, Thebana, Corfiensi, Duracensi, Neopatensi, Nec
trensi, et Nixiensi civitatibus provinciis et diocesibus consis
tium per tres annos a kalendis Iunii proxime venturi inchoan
et continue subsequentes in suprascriptis terminis et sing
annis debitorum trium annorum ab omnibus et singulis arc
episcopis, episcopis, prelati et personis ecclesiasticis etc. D
lanue iij Idus Februarii pontificatus nostri anno octavo.

Ev τῆ ᾠα

Indictione ix die lune vigesimasexta mensis ma
assignata Lazaro de Guinisiis qui ipsam mit
habet dicto collectori.

45.

*Copia littere misse domino Bol. iij Ianuarii
Et primo copia littere.*

**Ducissa Athenarum cum sit annorum 20 potest secundu
Canones matrimonium contrahere ad sui libitum
etiam invitis parentibus**.**

R. p. et domine singularis. Sicut ultimo scripsi V. r. p. p

* Archiv. Vatic. Armar. 33 Tom. 12 fol. 58v. [Urbanus V].

** Archiv. Vatic. Armar. 53 Tom. 9 pag. 64, et 87. (Ex litteris fr. Iaco de Asserico Ordinis Praedicatorum inquisitoris Regni Siciliae et fr. Matha prioris generalis Ordinis Haeremitarum S. Augustini).

s quos misimus dominus A. et ego negocium vestrum ho-
expediri non poterant quousque reversi fuissent ambaxia-
n Siciliam missi, que propter suspensionem subortam de
one civitatis Messine tardato regressu applicuerunt hic die
presentis mensis decembris referentes expresse quod do-
rex Trinacrie omnino petebat et volebat habere in ux-
stam dominam ducissam. licet ipsi sicut per dominam re-
in junctum fuerat, institissent pro sorore ipsius et non pro
x hoc autem secuta est turbatio magna nam quia dicta do-
ducissa ex causis quas alias scripsi V. r. p. proposuerat
oponebat ullo modo velle exire partes istas nec fieri regina,
mina regina et aliqui de consilio suo credebant quod do-
s Osce senescallus suus et quidam alii ipsam ad hoc indu-
t in favorem negocii vestri deliberatum fuit apud Aversam
caperentur sed ex causis delatum fuit usquequo domina
n castro istius civitatis. Itaque die Veneris XXij hujus de-
bris mensis illi fuerunt capti et dicta domina ducissa detenta
adhuc detinetur sub artissima custodia in tantum quod
quantumcunque magno vel parvo familiari vel extranes
t accessus ad eam, unde nec in die nativitatis Domini divi-
officium audit, et cum inter familiares sibi dimissos una
icellarum gravida infirmaretur periculose, utpote que infra
aum expiravit tunc demum potuit habere medicum quando
nil profecit. Sane ista detentio sicut dixi nuper domine re-
e licet sit scandalosa et injuriosa detente tamen clare probat
d dominus A. non venerat hic sine causa, et forte more fe-
eo fit ardentior animus ducisse ad eum, et quando domina
na videbit quod pax Sicilie non procedit ex causis quas
bo tangendo domino nostro et quibusdam aliis pridie per me
ptis, vel si procedat rex contentabitur sorore ducisse, que
n dico divinando spero quod receptis litteris vestris gratio-
et scito quod matrimonium istud placebit eidem domino
stro, ipsa domina regina potius placepit vobis qui nunquam
n offendistis et utiliter juvare potestis, quam quibuscumque

aliis semper in dolo sibi nocere paratis et utinam ipsa scire istam materiam quicquid ego scio et miror si vos lateat. Minus nostrum papam consideratis principiis que alias dixistis. Verum quia ipsa domina pridie fuit michi turbata de matrimonio isto utique quia jam turbationem habet aliunde, ego ex tunc reverentialiter declinans majestatem obmutui, et silui a bonis, ac silere propono quamdiu ne sic se habebunt. Aliquam personam idoneam breviter admitteremus ad sciendum mentem et ordinationem vestram quibusdam. Interim placeat vobis esse solliciti et ad procerum liberationem ducisse, que notorie contra Deum et justitiam detinetur quia cum sit etatis XX annorum et ultra invitis parentibus posset secundum canones nubere cui placet, vel religionem intrare. Sane licet expectemus de die in diem responsionem domini nostri pape super hiis que domina regina scripsit ei ac etiam litteras vestras et nuncios vestros, tamen deliberavi cum amicis et parentibus vestris hic existentibus quod domina A. secedat peregrinando versus Sanctum Nicolaum de Bari versus Brundisium dictas litteras expectando R. p. v. Omnia conservet. Scriptum, etc.

Ἐν σ. 87. . . Decimo quia ipsa ducissa timet istum tractatum Sicilia non posse breviter expediri, et ipsa non est apta diu remanere in nupta tum propter etatem, quia jam est XX annorum ultra et vellet esse ammodo sui juris et exire manum domine regine, tum propter periculum quod imminet sibi de perditis terris suas ex quo societates jam sunt in regno, et ipsa non habilis ad defendendum sine marito.

46.

**Invencula filia quondam Ducis Athenarum Cathelani
neptis Regis Trinacriae*.**

Episcopo Cameracensi.

verendissime pater et carissime domine frequenter michi
is de quo regrator et itidem ego rescribo cum possum
s autem et particulariter de singulis me tangentibus, scire
V. P. per Giletum et vicissim ego per dominum abbatem
Petri ad Aram qui aplicuit hic die Martis proxime pre-
Summe autem gratulor de conclusione facta in negotiis
s et bono exitu quem speratis et utinam cito fiat, tamen
deratis difficultatibus congregandi dominos cardinales tem-
vaccationum et aliis occupacionibus multis nullo modo
ur michi quod P. V. debeat recedere de curia usque habue-
finem optatum quia faciliter differri posset in absentia ve-
et cum hoc est tempus estivum et vie nondum pacate et par-
ameracenses forte in turbatione propter necem domini An-
quam comiti Litii amicissimo meo, qui est in suo comi-
significavi per quendam suum familiarem illuc euntem or-
o quod debeat illuc ire et visitare facta nepotis sui qui con-
entius posset nubere cum nepte regis Trinacriae Invencula
condam ducis Athenarum Cathelani quam cum sorore dicti
s quique est multorum annorum et ut credo nollet habere
um sed virum adultum, tamen de hiis conferam cum dicto
ite cum primum hic erit. De facto domini A. de Gebennis
scribo quia per dominum et per Giletum predictum plene
e potuistis. Et pro certo obitum illius magni domini de quo
bitis bene debuisset meliorasse negotium, et tamen nescio
spiritu illi qui tenebant partem suam adhuc omni die vi-

* Archiv. Vatic. Armar. 53 Tom. 9 pag. 131. (Ex litteris fr. Iacobi de As-
co Ord. Praedicatorum inquisitoris regni Siciliae et fr. Mathaei prioris gen-
inis Hacremitarum S. Augustini).

dentur effici duriores Obitum domini regis Francie cotit
liter scivi primum per litteras vestras licet prius vulgalite
retur et sum rogatus per istos dominos regales quod faciat
sam et sermonem pro eo. Postremo obtatis michi P. V
quam me deceat, et quod placeat Altissimo Ihesu X^{po} b^{ri}
videam in nobis impleri de nepotulo meo regrator quantur
sum. nec debetis a me petere quod de ipso fieri velim cu
solum patrem habeat et parentem unde quia sicut scribit
teratura ad omnia valet, in qua utinam proficere posset. n
tior de hac bona vestra ordinacione sperans quod loci mu
magistri correctio et exemplum proficientium nepotum ve
rum immutabunt maliciam suam. Deus vobis retribuatur que
tinue facitis pro me et meis. Deum autem invoco quod sicut
psi per magistrum Raymundum hic non inveniuntur libri
vultis et ita etiam reperiet dominus abbas Sancti Petri de c
adventu ita in veritate letatus sum ac si viderem hic alium
trem germanum quia frater qui adiuvatur a fratre etc. prese
in partibus istis oro Deum quod P. V. feliciter custodiat et
servet. Scriptum Xij Iulii.

47.

**Ducissa Athenarum nubilis quae est pulchra et dives
dotem habebit 50 florenorum*.**

Copia cedule intercluse littere domini Rolandi.

R. p. et domine singularis nuper videlicet XXj mensis
ptembris scripsi V. r. p. quod multum placebat michi si
noster etc. non veniret hic directe, quia licet principalis pers
que est hic non mutasset propositum sed potius confirmasset,
men quia omnes amici esse videbantur stare pro rege Trinac
nesciebam qualiter negotium bene posset procedere sine benef

* Archiv. Vatic. Armar. 53 Tom. 9. pag. 53. (Ex litteris Iacobi de As
fico Ordinis Praedicatorum inquisitoris regni Siciliae et Mathaci prioris ge
ralis Ordinis Haevemitarum S. Augustini).

psorum etc. Sane ex tunc adivi super hoc dominum Phim de Tarento et habui ipsum firmissime pro parte nostra, de locutus fui persone principali et inveni sicut prius. Brunus etiam interposuit partes suas valde efficaciter apud eam. Ita quod ipsa misit ad inquirendum de quibusdam horribus subgestis contra illum T. et ut transeam multa ad hoc tantum est, quod domina non sperans matrimonium illud habere effectum expresse commisit dictis Brundusino et Thebano archiepiscopis quod si possint tractent aplp Splplfa kxukplk. (sic) nisi etiam ad hoc sunt satis inclini nichilominus tamen ego cogitarem velle impedire pacem istius regni que per istud matrimonium habere speratur, dixi domine regine quod volo tractare quod Messias habeat ducissam Athenarum que est pulcherrima et dives etc., et licet rex et parentes nolint eam maritare cum sua, dabunt tamen circa L milia florenorum, et super hoc locutus fueram dictis archiepiscopis qui etiam vobis de hoc scripsit, dictus etiam Brundusinus michi dixit, quod nichil fieret contra eum juniore etc., et in hoc satis patet propter quod non propter quod alius haberet istam ambaxatam etc. In eadem opinione est magnus senescallus tamen non fui sibi locutus de ista materia jam sunt iiij^{or} menses ex causa. Sed postquam frater Iulius scripsit hic hiis diebus domine sue et fratri suo et aliis quibusdam, negotium fuit aliquantulum divulgatum, nec domina scilicet se celare dicens expresse ut audio multa contra avunculum suum et inter cetera que volebat fassof ufptks xfaselb. (sic)¹ et si non posset adminus semper fassoft fklkba dfxptb (sic). propter quod que facitis sibi et suis, et statim sicut recepit litteras lfgks xblflf mkskt fbs mkehk (sic), per quendam militem suum cum litteris vestris que michi dirigebantur multum regracians de hiis que facitis fratri Iulio, mandans etiam quod bene reperiebat me de omnibus et per omnia verum dixisse de personis alias sibi

¹ Περὶ τῶν ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ κρυπτογραφικῶν λέξεων ἴδε τὴν Εἰσαγωγὴν τοῦ ἁ χεῖρας τόμου.

nominatis. et promittens fiducialiter adherere consiliis mei-
 nique ante heri recepi litteras a Messia scriptas Florentie
 octobris secundum quas debet esse in Aquila in isto
 omnium sanctorum, et statim ego misi pro comite Nolano et
 consanguineo fideli etc. ut simul deliberarem. et omnibus
 sideratis tenemus quod matrimonio T. non fiet nichilomi-
 nus nostrum non potest honeste tractari usquequo appareat
 impediri ad quod si omnia dfafofelfkut sxcxllft dpmkuxs apoh
 (sic) ut dictum est supra. ideo non videtur expediens quod
 sias retrocedat. ymo conclusimus. quod potius leniat hic quas
 matrimonio kxukplks (sic) de quo nunc intendo agere cum
 mina regina. vel illo deficiente pro dxekssb bthfublxm (sic)
 dimus enim firmiter quod eo viso, illa que jam satis detexit
 mum suum se firmabit irrevocabiliter ad propositum nostrum
 Et p. r. non credatis quod in hoc ego parvipendam hono-
 vestrum vel Messie. sed considerato quod secundum communem
 opinionem prudentiorum istius regni kseb fase fxtxlb lfgl
 exm mbtfl ft bmkib pinnkup seflkrfs lfpxtbutxl fe flbtfl pblxx
 upu credat axketharkas (sic) visum est michi et dicto comiti quod
 pro tanto negotio aliquod faciendum est etiam cum aliquo
 trimento honoris ad quem tamen conservandum conabimur
 posse, et jam alique cogitavimus, que pro nunc nolo scribere
 sub incerto. Deo autem et Beate Virgini etc. committo nego-
 cium toto corde. Scriptum in Turre die XXIX mensis octobr-

48.

**Committitur publicatio Cruciatæ contra Turcos, qui
Athenarum Ducatum invaserant*.**

*Conceditur alia remissio peccatorum euntibus vel mittentibus ad
debellandum Turchos vel dantibus auxilium vel pecu-
niam vel aliter predictis bellatoribus.*

Venerabili fratri Iohanni archiepiscopo Neopatensi apostolice

* Archiv. Vatic. Armar. 53 Tom. 8 fol. 206. (Bonifac. IX in regesto ejusdem
Tom. 3 p. 261).

uncio salutem etc. Ex debita caritate qua cunctos Χρῆσ-
tiani omni sinceritate complectimur amarissime dolemus et
dum nostrum in publicum deducere quodque novissimis die-
bus flagellum Χρῆστιανorum peccatis exigentibus seviciam et
crudelitatem eorum infidelium et Χρῆστιανῶν nominis immanissimo-
rum hostium quos vulgus Turcos appellat insimul congregavit
et innavit impietas qui nomen invocantium Χρῆστιανῶν fruitivas illas
res ut pute opulentissimum et victoriosissimum quondam
regie Dalmacie, Croacie, Bohemie et Selavonie regna ac
ducatum Achaie ducatum Athenarum (*sic*) et alia loca Χρῆστιανῶν
circumscripserunt rabie quadam invadunt, discerpunt et prout
in Χρῆστιανῶν impietati felicitas favet sibi submigant et illos miseros
homines qui in eorum manus incidunt aut crudelissime trucidant
exquisitis tormentorum generibus afficiunt vel obducunt in
serrimam servitutem et ad posse cogunt misere negare fidem
et servare prophanos et detestabiles ritus eorum que possunt
in predam rapiunt in predam. loca vero Χρῆστιανῶν que quovis
modo devincunt calamitosis conditionibus affligunt ecclesias et
domos edes polluunt et plerumque dirimunt et quod nefandus
et venerabilem Χρῆστιανῶν nomen viribus totis conculcant et nephanas
et iniquas (*sic*) eorum cum celebritate erigunt ut sublata Χρῆστιανῶν vene-
ratione in illis invocetur nomen dampnatissimi Mahometi hor-
ret animus reminisci sed ad cumulum nostri gravissimi doloris
perccedit quod tota Χρῆστιανitas que in concordia posita tot majori-
bus malis salubriter possit occurrere adversum semetipsam vel
inimicis et patricidalis ac plusquam civili bello furit et sevit aut
in die ubi forsitan quiescere videatur animarum perniciosissimis pes-
simum, odiis videlicet acerrimis et simultatibus pessimis confun-
ditur et tabescit. Propter quod cum ad retundendum furores hos-
tium huiusmodi non multi alii modi ad hoc utiles ad presens vi-
deantur. Nos quorum permaxime interest fideles protegere et ro-
borare hostes vero prefatos eorumque conatus reprimere et eli-
dere et alias in premissis salubriter providere. Cum in hiis aga-
tur causa Dei adversus hostes eosdem in virtute Altissimi insur-

gere et ad prosecutionem talem Χρῖ fideles principes videlicet
 ceres et magnates ac inferiores personas decrevimus exci
 eam ob rem causam ipsam devote prosequentes de thesau
 crosancte Romane ac universalis ecclesie et preciosi Sancti
 Domini nostri Iesu Χρῖ et apostolorum ac martirum qu
 patrociniis gloriamur ditare et spiritualium gratiarum mun
 bus confovere cupientes ut omnibus proficiat ad salutem et
 dem causam eo ferventius prosequantur quo exinde majori
 tributionis merita se speraverunt adepturos de Omnipotentis
 misericordia et beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus a
 ritate confisi omnibus vere penitentibus et confessis qui co
 predictos hostes in personis et sumptibus propriis necnon
 qui in personis propriis alienis tamen expressis in prosecuti
 tam pii operis per tempus de quo tibi expedire videbitur la
 rabunt tam clericis quam laicis et hiis insuper qui suis dum
 xat juxta suarum exigentiam facultatum destinabunt seu ad i
 te deputandis sufficienter subsidia ministrabunt ut pro eis des
 nari possint persone ad ipsam prosecutionem ydonee per d
 tum tempus morature et laborature ibidem ecclesie videlicet s
 quendo vexillum illam concedimus indulgentiam et veniam pe
 catorum que concedi per sedem apostolicam proficiscentibus
 Terre Sancte subsidium consuevit et in retributionem justoru
 salutis eterne pollicemur augmentum. Eos autem qui non pe
 integrum tempus hujusmodi sed per ipsius temporis partem i
 hujusmodi Dei servicio laborabunt juxta quantitatem laborum et
 devocionis affectum participes esse volumus indulgentie memo
 rate. Quod si forsitan eorum aliquos post iter arreptum in prose
 cutione dicti negocii ab hac luce migrare contigerit vel interim
 negocium ipsum congrua terminatione compleri eos participes
 esse volumus indulgentie supradicte hujusmodi etiam indulgentie
 volumus esse participes juxta quantitatem subsidii et devo
 tionis affectum omnes qui ad prosecutionem cause predicte de
 bonis factis hujusmodi a te deputatis. Cum orationum frequentia
 ministrabunt. Cum autem te qui etiam ordinis fratrum Predica-

torum professor existis pro certis arduis negotiis ad predicta Dalma-
macie, Croatie, Bohemie et Slavonie regna presencialiter des-
tinemus fraternitatem tuam attente requirimus et monemus tibi
nichilominus discretè precipiendo mandamus quatinus per te
vel alios ad hoc idoneos in ecclesiis et locis in eisdem Dalma-
cie, Croacie, Bohemie et Slavonie regnis consistentibus de qui-
bus si et prout tibi videbitur diebus dominicis et festivis pre-
missa solempniter publicando et exponendo ac per alios quos ad
hoc deputavimus publicari exponi faciendo ut melius et elarius
intelligatur ab omnibus etiam in vulgari proceres et magnates et
personas supradictas et alios X^{p̄}ifideles instantius et efficacius per
verbum predicationis et alias prout expediens fuerit inducere stu-
deas ut suscipientes cum reverentia per manus tuas vel aliorum
ad hoc per te deputatorum venerabile signum Crucis illudque
suis humeris et cordibus affigentes ad proseguendum hujusmodi
causam Dei et fidei viriliter se accingant. Nos insuper te eorum
que pro subsidio cause hujusmodi fuerint quomodolibet erogata
collectorem harum serie deputamus. Volumus autem quod illa
que propterea quomodolibet recepta fuerint ad usum prosecutio-
nis hujusmodi integre et fideliter convertantur. Presentibus post
decennium minime valituris. Datum etc.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΚ ΤΗΣ ΛΑΥΡΕΝΤΙΑΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΙ

quaderno dellentrate che io Aldobrando di firenze agio trovato alli chasali di monsignor lo gran siniscalcho nelle parti di romanìa e chalamata adì primo di novembre derza indizione.

Al chasale dello sprone

Semente la quale si uole isbattere della soma

Grano in tutto . . mogia LXX . . . grano . . mogia XXVI
 Vena in tutto . . mogia ^o cclxxxvi . . vena . . mogia LVI
 Fave in tutto . . mogia xv . . . fave . . mogia III
 Vino con quello sachatto che fu metri ^e vlxxxv in tutto . . . metri m
 Sale in tutto mogia mogia mdcc

Di queste biade chome uedete isbattuto le semente e quello che dee auere il tosoliere e balio e altri ci resta pocho a uendere che non se uara circha pp c

Del uino credo ne chaueremo soldi x del metro uero e che dogni .c. metri si chaua x per la feccia si che resteria metri ^o dccc monteria circha pp ^o cccc l

Della sale la quale sara netta circha a mogia Mdc si uende mo soldi v il

mogio benchio afretero miglior uendita ma pure a quel pregio monteria	\overline{pp}	$\overset{o}{cccc}$	
Auete in danari da uilani	\overline{pp}	cc	lxxxvi f vii
Auete della peschiera e ghabella	\overline{pp}	c	xxx
Auete della preda di bestiame che trase dentro a lauori	\overline{pp}		$\overset{o}{xxviii}$

Soma tutto \overline{pp} Mccclxxxv f vii

Chome uedete io ui scriuo partichu-
larmente quanto monta questano
risaluato que le chose si uendono
quando piu e quando mancho ma
pure io trouo circha a perperi
Mccclxxxv soldi vii sono a perperi
m soldi xv il duchato ducati $\overset{ccc}{lxxiiii}$ soldi xxxi

Alla xpiana

Sementa

Grano in tutto mogia xl	grano	mogia viii
Vena in tutto mogia $\overset{o}{viii}$	vena	mogia vii ÷
Orzo in tutto mogia xx	Orzo	mogia xii
Vino metri grandi clxxxxi resta netto	metri clxxi	

Di questo uino se ne da metri xxx al
chastellano e dassene a quelli
aconciano le uignie circha metri v
siche resteria circha a metri cxxxvi
e il piu delle fiate si guasta che
non durano ma durando se uaria
circha \overline{pp} c xxxvi

Anchora si da al chastelano grano
mogia xii e orzo mogia viii siche

come uedete ci resta circha a
 mogia xx vagliono pp xx
 eteci olio sechondo e la stagione
 a pure questano libre xi ÷ ua-
 liono a f iii libra. pp ii f vi

Somma pp clviii f vi

come uedete di questa xpiana si
 chava pocho ma io truovo per al-
 tri ufficiali non ue stata mesa niente
 dentro imperoche quando il uino
 si guasta non cia altra guari en-
 trata, e quel pocho che uera non
 ue ne facieano menzione ma pure
 io trouo questi infino a mo che
 sono perperi clviii e soldi vi ua-
 gliono a perperi iii f xv il duchato . ducati xlii f xvi

At chasale del cromide

Sementa

grano in tutto	mogia xxxv ÷	grano mogia viii
orzo in tutto	mogia xiiii	orzo mogia vi
vena in tutto	mogia xv	vena mogia xxxiiii
figlio	mogia ii	presesi della vena dalla ma- cona per semina al cro- mide
ino in tre tauerne in tutto metri	metri dlxx	mogia xviii
dcxxxv netto	metri dlxx	

ello vino si chauera credo circha a
 soldi x del metro di tutto che sono
 in tre tauerne trarasene circha . . pp cclxxx f
 nelle biade ci resta chomo vedete
 poche chauerase circha in tutto . . pp xxx f
 nella crosticho del chasale cioe de

uilani che paghano cho loro mo- diatico in tutto	pp̄	ccc xliii	f	ii
Dellolio della chorte bene che non e fatto anchora ma agio fatto isti- marlo credono sara da liii pen- dari che uale il pendaro soldi xxx e quando piu o meno ma pure per auisarui uara	pp̄	lxxxii	f	
Della peschiera che e di sotto alla pila che si mette cho lentrata del cromide si uende netta	pp̄	c lxxv	f	

Somma pp̄^o decce viiii f ii

Chomo uedete si troua questa en-
trata sechondo e scritto di sopra
pp̄^o decce viiii f ii uagliano a per-
peri iii soldi xv il duchato . . . ducati cē xlii f xxxii

*Al chasale della machona e
charuaniza*

Sementa

Grano in tutto	mogia xlii	Grano mogia viii
Orzo in tutto	mogia xlii ÷	Orzo mogia xx
Vena in tutto	mogia l diede- sene al balio dal cromide per semi- nare al cromide mogia xviii resta mogia xxvii	vena mogia xx
Vino metri e restano netti	metri lxxxx	
Olio libbre viii	pp̄	i f xii
Delle biade non ui resta che se ne chavi circha	pp̄	xvii f x
Del uino uale sechondo si vende in		

tutto f VIII metro	pp	XXXVI	f
ollolio sechondo ugnano.	pp	I	f XII
ella crosticho che paghano i uilani			
monta	pp	XXIII	f VIII ^o

Somma pp lxxx viii f x

Montano questi a pp III f xv il du-
chato ducati xxiii f xlv

Alla chosmina

questo chasale della chosmina
istano III uillani i quali non sono
tenuti di darvi niuno seruigio ne
ciauete uino o biade, salvo che ui
debono dare ciaschuno anno pp
xxxvii f x che sono apunto . . . ducati x

Al chasale del grigio

Vino in tutto . . pendari celviii ÷			
netto pendari ccxxxii montera uen-			
duto circha	pp	e	xvi f
Olio pendari viii a f xxx pendaro			
montera circha	pp	xiii	f x
Sale mogia dcccxxvii ÷ trarasene per			
insalare luliue dal grigio e cro-			
mide ednisa circa a mogia c o piu			
resta netto circha a mogia dec a			
f. v il mogio	pp	e	lxxv f
Dellacrosticho delli uilani e modia-			
ticho paghano in danari	pp	cccc	xxxviii f ii ÷

Delli tarpiti da fare olio nauete lanno in danari	\overline{pp}	xvii f
Della dechatia delle bestie chonuna libra di ciera nauete sechondo il tempo ma per mo	\overline{pp}	xviii ^o f

Somma \overline{pp} declxxviii f xii ÷

Di questo chasale non si chava niuna
biada impero che in luogo di pie-
tre ne altre chose saluo quando
fosse buona uendita di sale o ne
faciesse assai e uino e chosi monta
piu ma per mo come uedete ci
trouo circha a \overline{pp} declxxviii f xii ÷
dentrata che sono a \overline{pp} iii f xv il
ducato. ducati cc vii f xlvii ÷

Alli draghani

Auetenci alchuno pocho di biada che dano i uilani e infino a viii ^o chapi di bestie che non uarano questano in tutto	\overline{pp}	xv	f —
Vino pendari xx uale	\overline{pp}	x	f —
Danno i uilani in danari per tere che tenghono	\overline{pp}	lxxxviii	f

Somma \overline{pp} cxxiii^o f —

Vagliano a \overline{pp} iii soldi xv il ducato . ducati xxxiii f v

A bulchano e chortichina Sementa

grano in tutto . . .	mogia cviiii . . .	grano	xxxvi
orzo	mogia v	orzo	iii
Vino pendari intutto	v ^o xiii netto .	pendari	ccccxii

elle biade ci resteranno paghati
tutti e chonestabile e balio e tutti
che varano circha. pp lxii f —
el uino se non si ghuasta se ne chacc-
ciera circha pp cc xxx f —
ella seta su questano libre vii che
uale pp vi la libra pp xlii f —
ella dechatia delle bestie cholla
ciera uale questano pp vii f vi
bellacrosticho de uilani che paghano
in danari pp lxxx f xiii

Somma pp ccccxxi f xviii^o

Vagliano questi a pp iii f xv il du-
cato. ducati c viiii f lxiiii

Adnisa e chalamata

Di questi due luoghi none chacciate
senone in danari pp xx f xii e
ciera libre xxvii ÷ che vale pp vi
f xvii monta in tutto pp xxvii f viiii^o

Vagliano a pp iii f xv il ducato . . ducati vii f xxiiii

Al chasale del pittone

Vino in tutto pendari cxxviii netto
pendari cv uale a soldi x il pen-
daro pp c ii f x

Grano che da alchuno uilano di tera che tiene mogia xxvii pp	xxvii f —
Della decima delle bestie chapi xvi . pp	viii f —
Dell tarpito che fa lolio aloghato per libre xxiii dolio uagliano a soldi iii la libra pp	iii f viii ^o
Della seta que fu libre vii uale a pp	
vi la libra pp	xlvi f —

Somma pp clxxxii f xviii^o

Vagliano questi a pp iii f xv il ducato ducati xlvi f lviii^o

*A santo archangiolo elli lachi
e gherbini*

Sementa

Grano in tutto mogia cclxiii . . . grano	mogia lxxv
Orzo mogia cxi orzo	mogia xxii
Vena mogia lxxiii vena	mogia xxxv
Ciecieri mogia xv	
Vino in tutto pendari dcclxvii netto pendari delxxxii	

Di questa uena e orzo e grano paghato il chastello ci restera di ualuta da circha pp c lxx f —

Dellino e ciera che danno i uilani monta questano in danari pp viiii f ii^o

Del uino checcisoperchia la a santo archangelo si ui si ricoglie tanto uino che non ui si fa tauerna benchio prouero pure questano a farne fare una faremo tempo e sempre

si gieta il uino e ne fano altro per
 chattiuita ma potendosi uendere
 viene resta tanto questano chan-
 chora uale circha pp lxxv f o piu
 lli danari che danno i uilani in
 tutto montano. pp lvi f x

Somma pp cccx f xii ÷

gliono a pp iii f xv il ducato . . ducati lxxxii f lxii ÷

entrata del chasale dello sprone . ducati ccc lxxiiii^o f xxxii
 entrata della xpiana ducati xlii f xvi
 entrata del chasale del cromide . . ducati cc xlii f xxxii
 entrata della machona e charuaniza ducati xxiii f xlv
 entrata della chosmina. ducati x f —
 entrata del grigio ducati cc vii f xlvi ÷
 entrata delli draghani ducati xxxiii f v
 entrata di bulchano e chortichina . ducati c viiii^o f lxiiii^o
 entrata dadnisa e chalamata . . . ducati vii f xxxiii^o
 entrata del pittone ducati xlviii^o f lviii^o
 entrata di santo archangiolo e delli
 lachi e gherbini. ducati lxxxii f lxii ÷
 entrata delli uostri feuditari che ten-
 ghono uostre tere e deonoui dare
 seruigio delle persone quando lo
 uolete e quando no deono dare in
 tutto pp cccclxxx sono a pp iii f xv
 il ducato ducati c i f xxv
 entrata di questano del mulino si fe-
 cie nuouo a dandrauilla chencho-
 mincia mo a macinare chauerasene
 questano circha a pp cxx che sono ducati xxxii f —

Somma ducati mccc̄xv f xxxvii

Di questa soma mo se ua a sbattere
i dare del tosoliere cice il suo
soldo e quello dello ducha e quello
di santo archangielo e alchun al-
tro i quali i non ui posso iscri-
uere a punto inpero chio sono
disposto a rechaglli a mancho ufi-
ciali che ciaschuno uuole mangiare
e non pure inumodo ma stando
pure chosi sono piu di ducati c̄
sanza lo mio che uoi sapete ma
per cierto in altra maniera uo-
gllio che uada risaluato sempre il
benipiacito della uostra signoria .

Vendita del sale che feci emesser bu-
sone da fabriano a ser nicoletto di-
chiaro e a mastro pietro ispeziale di
chiarenza che fu mogia

mogia ^m iii ^c v xxxii delle quali si

sbatte mogia ^c v lascio loro messer
busone per lunchato (=incarco)

di petruccio suo nipote resta

mogia ^m iii, xxxii.

Vaglliono a ^{pp} xxxiiii il cientinaio
^{pp} mcxvii, f v sono

ducati ccc̄ x, soldi lx

Ebene messer busone dalloro conta
comapare per una sua poliza

ducati cc

Annone dato a me Aldobrando cho-
mapare a libro a carte 2

ducati c x, f lx

Filippo delle mazze dee auere ducati ^e v di quando inpresto a messer busone per mandare a lorenzo cambiati con fradorne della magna ricieue il mezo in barletta . . .	ducati ^e v
Anue auto infino a di primo nouembre terza indizione che uenio in romania dal tosoliere del gran sijnischalco paghati i modon perperi . . .	\overline{pp} M XXX
Anne auto da lui detto libre xlii di seta vale a \overline{pp} v la libra . . .	\overline{pp} cc x
Anne auto da me contanti adi xi di nouembre terza indizione ducati ciento i quali sono di quelli ebi del sale uende messer busone comapare a libro . . .	\overline{pp} ccc lxxv f —

Somma \overline{pp} ^e M vi xv

Vaglliono a \overline{pp} III f xv il ducato . . ducati cccc xxx fl
Resteno anchora auere ducati lxxviii soldi xxv.

2.

Voi uiderete una lictera que io scribo a messer zenobio la quale fia con questa et dipoi senza dilatione la mandate.

Forse domani combattera la gente de la eclesia de la marca con questa gente di messer Bernabo et di anichino di nungardo et forte cosa me pare que in fra pochi di non sia in fra ipsi una bona battaglia di circa a tre milia barbute, pregate dio que di cio sia quello que debba essere per lo meliore.

Messer neri, messer angelino, donato, luca grimaldi et federico sono andati per trouarsi in questa bisognia et bene que

ipsi non siano andati secundo loro stato, ipsi habeno facto loro dovere. scripta in ancona domenica a uespero penultimo d'agosto.

Scribote a messer zenobio que per certo noi uinceremo questa guerra dio operante. io expecto in fra VI di le finali risposte di messer Bernabo. et forse non fia lo demone cosi aspero come alcuni lo pingono, et in questo mezzo fiano uenuti li ungari de lo re di ungharia. et spero que uenera messer lo re per la quale cosa solicitate et a da stare io o mandato a napoli Johanni malatacca, et per certo o noi haberemo grata concordia o optata uictoria satis cito deo faciente et ita credo firmiter non ostantibus tutte le contrarietate que non sono pauche. tutte queste cose li scribete tosto o li mandate questa lictera scripta festinanter ancona hodie die dominica penultima agusti hora uesperorum manu propria.

Solicitate si uostra uenuta que tosto siate qua et tosto possiate essere a patrasso.

Saluto Nicolo con tutto lo suo male de la gamba.

Num. 30.

Domino Archiepiscopo
Patrassensi etc.

Magnus
Senescallus

3.

Messer Johanni. nostro signore lo papa voi habe questa mattina pronunciato in concestorio Archiepiscopo de patrasso. de la quale cosa quanto sete tenuto reingraciare dio, et dimostrare uerso ipso debita gratitudine Iudicherallo uostra coscienza, se bene reducera ad examine uostra essencia, uostra etate, uostra dignitate, et nostra sciencia, et sufficiencia. ma impero que questa parte abisogna de plu longo sermone, reseruo farelo con la lingua, se sara placere de dio, que io sia tosto costa, sicome io spero de essere.

Quanta cosa sia essere Archiepiscopo de patrasso, potetelo quirere da messer Andrea bondelmonte et da lo nostro Piero icciardini lo quale se lo saperete bene pregare maxime quando le collere non lo signoriagino, forse ipso se inclinara ad uno uiagio de ponere uoi in possessione de patrasso, et uoi so de lo suo castello de la basilicata.

Credo io partire Jouidi, facendo la uia de milano, et multi onori et benefici, o receputo in questa corte de roma, dio in facto faciente et optime sono expedite le bisognie per le quali li miei signiori me mandareno insieme con messer lo Archiepiscopo de napoli, de le quali tucte cose, dio a noi permicta bona noscencia.

Io non uoi o scripto altra lictera de poi que io sono in questa corte de Roma Impero que io expectaba potereui scribere alcuna cosa certa de uostra promocione. Recommandami a li frati e certosa. Scripta in villanoua hodie die lune XVIII° madii hora nona manu propria. Volo que recommendetis me domino meo, domino episcopo florentino. et salutetis priorem Sanctorum Apostolorum et plebanum forensem.

Magister Zenobius optimus pater noster scribet vobis lacius.

Io non me potuto partire de qua ancora per uidere la fine de alcuno accidente de malatia de febre que nouamente soprauene a nostro signiore lo papa, ma se ipso fusse in termine de sanarsi lundì maectino li partiremo de qua domino permictente.

questa e copia de una lictera que uoi scripsi.

Num. 7.

Domino Johanni de Azzarolis
electo Patracensi.

Magnus Senescallus
Regni Sicilie.

copia.

4.

Magnifice domine post honorabilem salutem, Recepti iam binas litteras vestras continentes inter alia quod per litteras et in-

formationes Rogerij de Nauella perceperatis. quod dum fui partibus Romanie de bonis vestris receperam satis ultra XI milia yperparorum prout apparebat per meas apodixas eidem Rogerio exinde fattas super quibus et aliis multis agendis vestrarum partium hanc informationem veram et legitimum habere beatissimis et quando contrarium inuenietur reputabo me cum erroris absentia confusum atque mendosum.

Dum primitus perueni ad partes illas inueni terras vestras et iura omnia per imperialem curiam detineri ipsaque bona procurari per prothouestiarum, et fructus recipi per Thesaurarium me nichil de predictis intrumicente nec super eisdem aliquid innouante, demum venerunt michi mandata imperialia ut facta restitutione prius de ciuitate Corintii cuncta bona vestra vobis restituere deberem. Et sicut nouit Magnificus vir dominus Centurio vester et meus dicta mandata cum gaudio et alacritate suscepti et sine dilacione illa executioni debite mandari feci et de consilio ipsius domini Centurionis et aliorum vestrorum Requisitus fuit dominus Nerius quod deberet de restitutione ciuitatis Corintii operari secundum quod in licteris imperialibus continebatur et non obstante quod prefatus dominus Nerius inuentis quibusdam friuolis causis de restitutione dicte ciuitatis noluit aliquid facere, de consilio vestrorum et ad petitiones eorundem accessit ad eundem dominum nerium iterato Rogerius de nauella et dominus Carolus geno quibus ob reuerentiam uestram concessimus unam uestram galiottam armatam et sicut veritas se habuit nichil de commissis eidem cum dicto domino Nerio exequi potuerunt. Sed ipse dominus Nerius stetit continue in cogitationibus suis Ego vero videns quod restitucio terrarum et bonorum uestrorum impediabatur per fata dicti domini Nerij ad preces mihi fattas per dictum dominum Centurionem et Rogerium de nauella ex parte uestra, terras uestras omnes et iura quecumque restitui vobis mandauit. Et ipse dominus Centurio et prefatus Rogerius pro mea securitate per instrumentum publicum mihi promiserunt et in solidum quilibet, eorum se so-

impniter obligauerunt quod quodcumque ego vel aliquis pro arte imperialis curie peteret dicta bona cum omnibus fructibus exinde perceptis haberet sine dilacione aliqua eadem bona et fructus predictos, et hoc feci et ad istud assensi propter reuenciam vestram quia continue vobis desiderauī placere, et ab illa me quod de bonis vestris recipiendis vel expendendis me aequaliter intromiserim. Ista enim omnia nouit ad plenum pretus dominus Centurio qui ut fierent pro vestro honore satis contetit et laborauit, et concludimus a cetero quod nunquam uenietis quod de bonis vestris receperimus nec aliquid manauerimus recipi et vere vestri officiales non permisissent quando eos illud agere uoluissimus.

Sed non obmictimus vobis scribere quod Rogerius de nauella continue fuit amicus noster et tam pro factis vestris quam etiam pro suis libenter conplacimus sibi. Et dum eramus in patrasio per duos uel tres dies ante recessum nostrum ipse venit apud patrasium ad videndum me cum domino Carolo gena et ceteris illis amicis et mihi multum affectanter exposuit quod certitudinaliter credebat quod sussessor meus deberet sibi facere nouitatem in bonis vestris predictis et etiam in futuris perceptis. Et tunc cum omni humilitate et importunitate quibus sciuit et potuit rogauit et rogari fecit ut sibi facerem et concederem unam acceptatoriam de cunctis pecuniis per ipsum liberatis et expensis in aliquibus seruiciis et agendis vestris presupponendo quod de dictam exceptatoriam vobis quam plurimum complacebam Ego enim aduertens quod acceptatoria mea non poterat vobis esse ad dampnum aliquod pro ee quod nichil habebam administrare super bonis vestris dictam acceptatoriam pro honore vestro sigillauī Ego enim non reputo me esse tanti ut possim neque debeam iura vestra occupare. neque indebite tenere, deo duce cito ero in partibus ipsis et ista erunt vobis sic clara quod animus vester contentabitur et quando aliquod dubium remaneret, non recedam a iudiciis communium amicorum quia vere solacium nullatenus habere cupio nisi consolationem et pacem. Alissimus

vos conservet. Rogo ut istam litteram conservetis. Scripta in V
terbio XXVIII mensis augusti XII inditione.

Num. 123

Vester angelus archiepiscopus patracensis.

Magnifico domino domino A de
Aczarolis magno regni Sicilie Se-
nescallo honorabli sibi.

5.

Reuerendissime pater et domine mi, Recepi litteras patern
tatis vestre datas VIII presentis, ex quibus comprehendo transla
tionem meam nouistis ante quas receptas, sic conloquendo dixi
ram Johanni admodo oportet me esse totum domini episcopi
dixit ipse qua re hoc dicis, dixi quia moris est patrie mee quo
quanto plura incomoda et danpna recipit seruitor pro domini
suo, tanto plus seruitor ad dominum suum affici consuevit, pos
tea alia vice cum ipse exortaretur me in facto meo, dixi Ego
uiuio in hac fide quod potius dotius episcopus iret hostiatim que
rendo panem quam ipse vellet exequi pro se, contra me, desola
tionem quam pro ipso recipio. Nunc autem per litteras vestras
video quod sperabam ut poteram ita quod si quid super addi
poterat ut totaliter essem vester super additum est ita ut amici
tia nostra si sic de seruo ad dominum dici potest, nec dici pos
sit maior et indiuisibilis facta sit.

Ego autem de possessione mea non dubito quia nullum tan
git alium nisi vos et ita nullus se intromictere habet, nec oport
tet habere cum aliquo consilium, domino pape fuit datum ad
intelligendum ut Sanctitas sua misit mihi dicendo, et credo quod
amicus noster sic fecerit quod monasterium Nonantolanum va
lebat decem milia florenorum in anno et quod credebat me me
liorasse et quod postquam sic erat quod mihi non placebat trans
lacio, consolaretur me, ita quod in facto meo neminem timere
habemus. Sentio quod familia mea lassuiat, et fortius fecerit et
faciet, postquam translationem meam sciuit. Supplico mictatis

ro eis, et sub ferrula comende vestre, vel alia reducatis eas ad
onum regimen eorum. Ser laurentius et ser marianus sunt in-
ormati de eis et que propria mea est, sit vobis recommissa, ut
ic non susspirans de ea viuam, ut per alias scrictum est plu-
ies speratur hic de istis disscordiis bonus finis et iam fuisset,
isi quia uel deus nondum vult, uel partium negligentia hoc
peratur.

Considero si foret utile quia ut scitis ille archiepiscopus the-
banus iam scrissit domino Camerario quod daret operam, quod
haberetis im commendam patriarchatum constantinopolitanum et
quod ut scio, hic habet camara de affictu annuo 1400 florini. Mo-
nasterium nonantolanum nessesio quid sit nec quomodo eius pos-
sessio posset haberi, si esset quid utile, facile hic otlineretur com-
menda. Et si dictus archiepiscopus mediantibus dominis prioris-
ous rediret ut concluderetur vos habere predicta duo in commen-
dam, esset ipsum interim non turbare vos. Et si hic sequetur
finis quem Iohannes vobis promictit per litteras suas bene qui-
dem sin autem ista duo habere, ubi non possem melius, aliquid
esset. Et ego vobiscum conuiuerem et portarem mecum partem
meam, quo usque ad pinguiorem fortunam veniretis uiueremus
secundum quod alij similes pauperes faciunt in curia currente
malitia temporis. Credo tamen prouidebit deus, litteras vestras
quas apud boncianos esse dicitis non reperimus. Et ideo si vo-
bis videtur utile, et scribatis et faciatis scribi de nouo que ad ex-
cusationem vestram faciunt et curabimus mittere litteras, si rex
voluerit. Et finis ottatus continget tantum differre quod non
credo hec que contra dico de tranctando cum supradicto archie-
piscopo, non quia hic plus solito timeam. Sed si istic susspica-
remini, quod non credo de fauore oportuno vobis dominus ca-
merarius non obstante morte iam illata quantum in ipso est p
ut (*sic*) contra me in ira perducat et dicit quod ego veniebam ad
destruenda facta sua. Et quod quia vos non habetis aliam excu-
sationem nisi quia papa non scrixit vobis quod ipse mictet vo-
bis bullas cardinalatus et cappellum et bullas commende, ita

quod seitis aduisatus quid excusationis habituri estis admodum si ipse hoc faceret. Ut pluries vobis responsum est non permitimur ire nuceriam nec fuit nobis visum utile quia si habuissemus responsum negativum, nulla vobis erat excusatio de nobis. Si enim meum ire non putassem vobis esse contrarium potuissem furtim ire, ut alij ibant et non fuissem percusus, sed ut omnes alij qui ibant reportabant gratiam pro se ipsi, sic speretis petiissem habuissem. Si non erat spes pro vobis propter contrarium quod habemus ibi aliud pro nunc non video scribendum Paternitatem vestram conservet altissimus.

datum Neapolis XXIII aprilis

Seruitor vester N.
abbas florentinus.

Considerate si foret utile operari quod istinc domini scribentur domino pape admirando quod petatur episcopatus possessio non prouiso vobis unde viuere habeatis et quod ego veniens ut eorum ambaxiator sie tractatus sim. Tenete vos fortiter usque quo finis videatur quod differri posse neminem videtur, et si litigando vos tenere debentes.

L L L.

Reueredissimo in christo patri et
domino meo domino A. de acciaio.
lis episcopo florentino.

6.

Io conosco bene que de la morte della bartolommea ai riceputo danno grande et intrinseco displacere, ne dubito que auerai considerato piccolo spatio di tempo douere essere da noi a ipsa et que plu dei prendere di consolatione auere auuto una cosi laudabile mollie et matre di tanti tuoi filiuoli, la quale si uirtuosamante et cattolicamente seppe uiuere et morire, que afflictione per que forse auanti la tua opinione sia te uiuente uenuto la sua

a, la quale per nullo homo mundano si pote preterire, assai e in questo mundo qui bene more et tutte le laude si prendono lo fine, non saria perfectio amore se homo plangesse plu lo suo proprio danno que non si alletasse dello bene di quella persona e disiatamente ama sai que noi semo della secta de li cristiani la cui fide aproba la immortalitate dell'anima e la amplia misericordia diuina, massime a li bene morenti, per la quale cosa uemo indubiamente tenere que senza alcuna comparatione melistia la bartolommea que non istaua. io per me credo acierto e qualunque cristiano bene morente mellio istia, que qualunque Re plu beatamente uiuente impero se alcuna reliquia fusse te restata di molestia per alcuna consideratione della sua morte guardante a lo tuo proprio bene, sia in tutto exulata accio que non ti ritroui in quello grande numero di quelli que poco extimano que sia altra uita que questa ouero que la tua coscienza non te acusasse di non auere uera caritate uerso quella fenmina la quale per tutte rasoni tanto doueui amare, dolendoti plu della propria passione, que aletandoti della sua beatitudine, alla quale uole dimostrare amore e gratitudine con cerimonie et non con mentose dimostrazioni, ne pertanto ti uollio tacere, que se non ssono le sopradicte considerationi io sarei multo plu partefice della displicentia que leuemente non si extimeria, impero que ampliamente era la bartolommea dotata di laudabili condicioni e gratissime allo mio iudicio ma omnia pretereunt preter amare eum et plu per questa lictera non ti seriuo, confortati. scripta nocera di VI dottubre di propria mano racomandomi a lo cancelliero.

N° 26

Nobili viro Iacobo donati
di florenzia, carissimo fratri suo.

Magnus
Senescalleus

La morte di m[adonna] bar[tolommea].

Magnifico caualiere debita rechomandatione premissa. nerdi passato di 24 di questo mese scrissi alla vostra magnenza e lo stato de mio signor vostra frate, e la chagione de mia venuta, penso avete auuta la lettera e tutto veduto asperisposta da uoi.

Io scrissi in quella come argho fu renduto alli Viniziani di di giugno, e quello era costato a mio signore, che mai altrimenti dispoto nollo uolle rendere et penso facesse buona spesa per piu ragioni. prima i danari stanano qua in vinegia nelli man della signoria, e senza auessono auuto argo, mai non gliene aueno dato uno soldo. Anchora perche esso a riauuta la megra e bonissimo luogho. almancho a tempi sono stati di questi turchi o se auessono a uenire per lo inanzi. Anchora che questa signoria si mostra ed e molto contenta da mio signore, e credo e pensasse conseruera lamista colloro, gli sara molto destra e per quella possa uedere o sentire molto. In questo si lodano di lui. Et dicono di piacergli in ogni cosa.

Sopra la uenuta et partita del gran turcho e quello facesse nel paese non vi scrissi nulla pero madama sismonda e donato vi scrissono sopra di cio pienamente secondo mi disse donato, dipoi io senti da giacento da lionardo frate de lo ducha come gli 400 tra turchi e greci esso alla sua partita lassio alle dablice (*sic*) stauano male apunto, et con gran paura e stauano molto stretti per modo pensaua di subito si partirieno et anchora uauiso che di quelli piccioli luoghi i quali si dierono al turcho, come penso uauissano. mio signore aueua di quelli staggi assai loro figliuoli e loro mogliere, cioe. nella leuada e anchora acquando fero il tradimento di darsi al turcho lo signore non volle fessono tocchi, con isperanza sel turcho si partisse come fecie, che loro come serano dati al turcho cosi loro si rubellassono dallui, e cosi penso di cierto aranno fatto, piu oltre poi nonno sentito. Io uauisai della morte di madama, cioe

e mori di 24 di giugno, come, mi disse lionardo. Ricordoui
 a reuerenza e apresso ui pregho quanto posso lo tegnate a uoi
 preuedete a questo a quello vi pare sara buono, biliotto fu
 a alchuno di prima venissi bene lo uorrei auere trouato, parmi
 a sia alchuno pensa cioe di questi viniziani. Se mio signor
 andera a ritorre donna se potessono dargliete quelle fara non
 ma voi uauiso preghovi nollo sappia lui. Madama non pen-
 ua questo di morire inanzi allui ma piu tosto pensaua rima-
 re donna dongni cosa Iddio la perdoni mentre fu o fosse stata
 cho aresti fatto, secondo lo mio pocho vedere in quelle parti.
 e biliotto venisse presto volendo venire di la auremo bonissimo
 assaggio con una galea sottile ne dara la signoria, Il più in-
 no adi 2 o 5 del mese dagosto.

Io ui scrissi e auisai come allo signore saria stato di bisogno
 chuno balestriere. Infino a 30 ora il tempo mi pare corto a
 otere fornire tal faccenda almancho uolendo buoni huomini fa-
 nne mio potere se voi di costa uauessi aiuto alchuno da man-
 are presto saria stato buono pero non conoscho la gente. quelli
 andasti furono buoni e anno fatta buona proua.

Penso anchora abbiate sentito come sono stati qua alchuni
 a patrasso et per loro parte e anno cerchato dersi a questa si-
 noria di vinegia, secondo sento anno risposto e cosa apartiene
 l e della chiesa e pero non si uogliono impacciare, ma chelloro
 adano in corte e in quanto it papa sia contento piglieranno par-
 to Auisouene per li fatti di monsignore lo chardinale et per
 ngni altro rispetto. Egliue uero quando fui a corone e a modone
 enti la come albanesi di mio signore aueano corso a drusa et
 tao danno assai, anchora come corsono a patrasso e alla bo-
 anza, e auieno in patrasso arso biade assai, e preso gran preda
 ene senti poi da lionardo come il bordo auea scontrati quelli al-
 anesi e tolto loro la preda, e alchuno presone, di poi fu qua
 on sentito nulla di quello paese.

Secondo posso sentire questo iorno venono lettere dalla signo-
 a dallo re di bossina Il quale scriue della rotta dia alli turchi de

quali furono morti piu di turchi $\frac{a}{v}$ non alchuno preso. Apres
seriue di messer gianbano, il quale ando allo gran turcho a fa
suo huomo, e a fare il turcho facesse uno altro re di bossina
cosi dire a fatto uno altro re uno paesano, e questo re nouello
messer gianbano ello suo frate con aiuto e gente ebbono da
turcho sono uenuti nelli paesi di bossina per mettere in poss
sione questo re nouello, e dire sono circha a persone $\frac{a}{XL}$ co
alchuno paesano e colloro.

Scriue secondo per laltra vausai come i re dungheria ven
nelle contrade di bossina e come furono a parlare insieme,
anno fatto buono acordo et legha insieme, et come questo re fat
per lo turcho e messer gianbano con tutta loro gente si sono rin
chiusi in certi boschi in luogho ferte, nello quale luogho essi g
anno asediati e stretti asai per modo sperano collaiuto di d
auranno uictoria dessi, Anchora come questo re e messer gian
bano anno mandato uno fratello di messer gianbano e uno su
figliuolo allo turcho per soccorso e per aiuto, pensasi per tutti ch
per certo i due re andranno adosso allo turcho questo e pero l
re scriue anchora come insino a mo anno piu persone $\frac{a}{XL}$ dou
sono forestieri assai per sandro penso tosto sarete apieno infor
mato.

Apparecchiato sempre a uostri chomandamenti e a voi quan
to piu posso mi rachomando e cosi i miei fratelli monte si ra
chomanda a voi, di suo stato et come tolse moglie non ui stauo
pero penso donato di tutto vabbia auisato cristo ui conserui in
felice stato, auisoui staro pocho di qua. Scripta in Vinegia d
XXX di luglio 1394 per

lo vostro seruidore gherardo
di paolo danizi.

Magnifico ed egregio caualiere
messer Donato Acciaiuoli do-
mino suo In firenze.

8.

Magnifice miles et nobis carissime tamquam frater post de-
e salutis affectum. Statum nostrum Caroli ducis et leonardi
orum nostrorum magnifici domini Nerij fratris vestri et sue
ius familie prout per suas proprias litteras certe cognouimus
r nostrum lignum et alios familiares nostros qui reuerendum
minium fratrem Matheum de Empoli Archiepiscopum Coren-
num nobis per vos intime recommendatum sociaverant ad
norem christi gratia notificamus vobis personaliter fore sam-
m. De excellenti despoto ysau Germano nostro qui fuit versus
rtes Thesalonicenses pro quibusdam suis arduis negociis et
endis habemus per litteras recentes domine Despinae sororie
stre quod eadem christi gratia bene valet, et speramus quod
ine sit reuersus ad ciuitatis Jalline domum suam. Nos autem
e vobis et singulis nostris consanguineis affinibus et amicis
ostris affectamus noua prospera sepe sepius persentire pro
nsolatione et gratitudine mentis nostre. Si qua pro vobis fa-
re possumus cum fraternali fiducia rescribatis et libentissime
ent vobis rogantes vos affectione qua possumus et debemus ut
uando et quociens prefato magnifico domino nerio fratri vestro
ribetis per vestras litteras recommendare sibi placeat et velit
refatum dominum Archiepiscopum Corenthinum nam sue vir-
tutes et sufficientia semper merentur honorem. Erit etiam honor
fama prefati nerij fratris vestri.

Ceterum Andreas Compagni de florentia lator presentium
gius et familiaris noster se personaliter confert ad ciuitatem
orentie pro certis nostris serviciis atque suis, quem vobis re-
mandamus atque rogamus ut ea que vobis dixerit nostra
arte Credatis indubie sicut nobis, valet. Scriptum in castro
nanti Georgii de insula nostra Cephalonie die XIII mense
arci XI inditionis.

Si habetis noua de reverendissimo domino domino Cardi-

nali florentino fratre vestro nobis illa pro cordis consolatione scribatis.

Magnifico Viro domino donato de Aczayolis
de florentia militi fratre carissimo fratre nostro

Ducissa lucate et
Comitissa Cephalonie } palatina

9.

Magnifice et honorabilis frater post fraternalis et debite salutis affectum. Lo stato de li magnifici messeri nieri vostro fratre et nostro. Madama de Corintho sua consorte et nostra coynata francesca. duchessa nouella. loro figlia. et nostro noro. lo nostro de lo duca et leonardo nostri carissimi nati ve significammo per la grazia de dio essere bene allo presente. lo simile affectum di udire de vuy. Como de nostro carissimo et honorable fratre

Insuper notificammo alla vostra fraternitate como per lo venerabile et religioso homo fra nicola de nerino. receppomo una vostra lictera. la quale vedectomo cum allegro animo. sentendo lo prosperabile stato vostro, et de tucti li nostri et vostri dilla. Quali salutamo, lo dicto frate nicola portator de la presente re torna in de li parte dilla, per la quale venuta non ce istendimmo in troppo seriuere. pero ca per lo venerabile la vostra fraternitate sera informata de tucto plazauo crederli quanto ad la propria persona nostra. Offerimone sempre ad omne vostro honore et placere. lo qual potimo per vuy operare. dio sia cum vuy datum in castro Basilicate die XXV Marcii prima indictione

Magnifico et Egregio viro domino
Donato de Aczayolis de florentia
militi et carissimo et honorabili fratri nostro

Ducissa lucate et
Comitissa Cephalonie } palatina

10.

Reuerendissimo signore mio sappia la uostra magnificenza
uerenda et di questo per la grazia di dio giunsi in patrasso
no et saluo et qua trouai nouelle che messer Neri et tutta la
a famiglia stanno bene ed ebe adi 2 di questo lo chastello di
tino.

E uero che a settino e stato ed e grande mortalita di che
esser neri chon tutta la famiglia se ne andato e sta a stiué, di
a gente e di sua famiglia e morto Pino chaulchanti et chorso
no giouane fiorentino lo quale era suo chameriere et percio se
piace fatelo a sapere a parenti di pino et allo padre di chorso
come sono morti, et uo scriuo a monsignore lo chardinale per-
o chio penso chesso sara partito di cbosta, tutta uolta sello
sse anchora di chosta piaciaiui signor mio di rachomandarli me
miei figliuoli et per lo simile pregheo che siano rachomandati
uoi.

Anchora o trouato nouelle chome messer Neri a dato la figlia
er moglie al figlio del grande sinischalcho et aldobrando ba-
ncelli il quale sta in cifalonia e andato in puglia forse 20 di
al grande sinischalcho per formare la chosa, parmi che mes-
er neri abia fato bene et che ne deba seghuire bene et hore¹
er tutti et si per lo paece altro di nuouo per mo non cia, se
iacera dio questo di partire per andare a choranto quando pia-
era dio chio sia a choranto o doue sara lo signore faro tutto cio
hella uostra signoria mi chomando et responderoui et seriue-
oui apieno tutto cio che sera piaciaiui di rachomandarmi a ma-
onna honesta et a papi, scritta in patrasso di 9 Magio 1388.

Jachopo da prato seruidore della nostra signoria ui
si rachomanda

Al nobile et possente chauliere Messer
Donato aciaiuioli reuerendissimo signore
suo in firenze dat

¹ = honore.

Messere giouanni eglie piu di che da voi non auemo litt
 e ancora che daqua non uo scritto la cagione et stata per ise
 uere alcuna cora certa de fatti dello re essi del gran sinischa
 essi de uostri de fatti dello re semo spacciati non si dice anco
 ma so che anno gran parte di quello che domandauano de suo
 dello imperatore poco si fara insino aqqui che non pare uogli
 udire niente questi diauoli cardinali che promettono bene e ad
 perano male delli fatti di patrasso non cio piu speranza bene e
 Messere non lo abbi per abbandonato chello papa lo promis
 libero eccosi gran parte delli cardinali e mo tutti cenanno tr
 dito in prima lo papa epoi delli cardinali che aueuano pro
 messo e apposono una cagione la quale non e licita a scriuere
 piu contrario e stato il cardinale di capoccia, a detto lo papa
 uolere dare amalfi bene che messere non uoglia ancora rifiuta
 patrasso ma quando lo uorra rifiutare quello non fallira cred
 sello mondo non ne mancasse credo in bona fe chessara megli
 questa di quello per consolazione nostra e daltri e ancora pe
 uno poco dutile chessappiate che quello auea debito bene XI
 fiorini siche uedete quando si pagano e per altre ragioni chi
 non dico forse nonne peggio questo.

Dello fatto de danari chio ui scrissi non mi fanno mestier
 chio trouato altro modo pero non li mi mandate credo che no
 partiremo di qua fra XII di il piu alto effacemo la uia di lon
 bardia e da melano credo chesse questo uostro fatto si fa che
 messere uorra che stiate ne rengnio secondo ma detto la cagione
 nonne licita a scriuere e che omnino ne uole menare landrea
 la mo si che di cotali cancerie la potete fare acconciare non mo
 strando il perche, fate bene attendere a quello cauallo baio, se uoi
 non mauessi trouato nullo ronzino buono ui prego che mandiate
 in fino appisa che ne ua de begli esspezzialmente uno liardotoso
 chella uno di quelli centili uomini di pisa chessi chiamano conti
 che parente di gianni detto angello ed e uno gran ronzino e questo

conte acconpagnio messere infino asserezano e credo laurete per sessanta fiorini sello potete auere non lo lassate per parechhia piu chello uale bene e uarria cento ne rengno altro non uo addire scritta in uignione adi 5 di maggio di mano propria.

N° 54

Neri acciaiuoli

Messer giouanni acciaiuoli in firenze

12

Messer giouanni echo che noi siamo partiti questa mattina davignione colla grazia di dio facicemo la via di lonbardia e da melano questa mattina ma parlato il gran sinilscalcho e cho-mandato chio vi scriva che assai li piaceria che innanzi che voi vi consagrassi arcipiscopo voi vi dottorassi come fe messer piero e che uoi accio mettessi tutto lo uostro studio ebbene che accio non si possa dire se non come dieti per noi altri tutta fiata Messer dicea sessi potesse fare mettendo ancora il carro innanzi a buoi uno poco, ancora dico che sopra tutte laltre cose procacciate dauere uno dottore lo quale vi legga evvi studi chome gia a me auauate ragionato, ancora se potessi procurare di buoni cappellani chevvi saranno forte utili ancora duno buono vicario che avvoi sera forte utile di tutto questo vi informo per suo comandamento, ancora come per altra vi scrissi di fare di procacciare caualli e non daspettare allo stremo bene chio non dico chevvi grauiate al presente di bestie maddauere due buoni ron-zini per voi che briga a trovarne altro nono addire, noi abbiamo la pieue per messer piero el come ui dira esso che sono certo che messer angniolino gliene scrive, tutta la brigata sta bene salutatecci vi pare scritta in carpentrasso adi XXV di maggio di mano propria.

N° 8

Neri acciaiuoli

domino Jouahuni de azzarolis eletto patracensi
reuerendo fratri suo.

a messer Giouanni acciaiuoli

13.

Io ui mando una lettera che uenne questa mattina di pugla per uno fante deilo conte di malta la quale lettera uedrete sopra di cio non fa mestiere di scriuere che messere ui scriue esso quanto bisogna io non uo a dire altro noi partiamo lunedì di di qua per cierto se uoi non mi auessi mandata la sopraueta mandatelami accesena e ancora lo cauallo se non lo auessi mandato mandatelo la scritta in anchona adi X di settembre di mano propria.

Nº 35

Neri acciaiuoli

Domino Johanni de azzarolis
electo patracensi

14.

Messer giouanni di poi chio fui tornato qua parlai collo gran sinischalco dello uostro andare esso mi disse che uauera scritto e che in effetto sie che uoi uegnate qua affare riuerenza allo legato e io li dissi dello fatto della chonpagnia esso mi disse che essendo uoi qua vi troueresti chonpagnia di che io ui dichio che quanto io potessi venire leggere io ueneria ettosto quanto potessi piu non dichio sopra di cio, noi partiremo di qua fra X di il piu alto e andremo abbologna per certo el signore e tutto et dicesi per certo chelli suoi ungeri sono giunti appadoua e afferrara per certo sicche landata nostra non po rimanere, e pero ui pre che non falli chio abbi lo chauallo piutosto oggi che dimane ella sopraueta che rimase chosta e uoi pure aurete bisogno di chaualli a questa nostra andata e allora lo ui rendero, e ancora o qua uno chauallo palafreno di domenicho di bolongna lo quale porta bene e quando sarete qua lo potrete auere e de a chiedere a lingua buono e bello e onorata caualcatura per noi, dello fatto a piero pazzo che prigione o parlato ed e fatto lo comanda-

mento che sia schapolato la accessena altro non no a dire per mo
scritto in anchona adi 4 di settembre di mano propria.

N° 32

Neri acciainoli

Messer giouanni acciainoli eletto di
patrasso in Firenze

15.

Messere giouanni io ebbi uno di questi di una vostra lettera sollicitando lo fatto uostro dice io ui dico non vale sollicitate e non credate che io fossi cosi folle che insino che io uedessi spacciate tutte le bisogne di qua ispezialmente lo fatto uostro io mi partissi chessio fossi altroue verria qua per questa cagione si che a questo non uale pensare, noi semo adatti a uno parlamento chessi fa per li uomini di provenza tanto per signori quanto per parlati quanto per uniuersita delle terre e incontanente sara spacciato, altro non uo addire se non quando voi scriuete che non ui incresea di scriuere un poco distesamente piu che non fate che uno di questi di ue fosti ripreso da Messere o da altri dello scriuere brieue e di non iscriuere le nouelle tanto altro nono addire sio aro bisogno di danari ne prendero da questi di gagliardo e manderolli appigare gosta e non crediate chio ue ne faccia grado nullo salutate la brigata tutta effate chio abbi quello ronzino dantonio o alchuno altro bello che qua non ua nullo bello e dite a gerardo chemmi atenga la promessa ancora scritta di mano propria in natej adi viii di marzo.

N° 59

Neri acciainoli.

Messer giouanni acciainoli
in Firenze

Messere giouanni io ui mando certi capitoli duna littera che manda messer busone a messere per la quale uederete quanto auete affare e di prochurare dauere bolle chevvi sia assegnato il castello ella fortezza e di scriuere chome questi canonici che procurano queste chose sono uomini di mala condizione e che anno fatto morire altri arcipischopi e chon simonia procacciano queste chose per tiranneggiare la chiesa uostra esseccio faranno che abbiano le bolle che rimanga loro le fortezze la uostra chiesa si guasta e manderia questa copia della littera a Messer zenobi seppare a nicholo soderini.

Messere maffretta chio ui scriua chevvi affrettiate alla uostra andata e che uoi auessi xx uomini darne esspacciassivi dandare, poi mi disse se io uolessi fareui compagnia faria bene e mio onore e che fra vi mesi saria tornato allui io li disse cheffaria quanto mi chomandasse esso mi disse chemmi non chomanderia se non quanto io uolessi di questo sicche di questo lassero diliberare auoi che mi seriuiate quello di che ui contentassi piu esse uolessi chio uenissi son presto sicche scriuetemi che o affare esse ui fossi utile a uenire chosta ancora uerro se me lo scriuete lo uostro combattere e diffinite in tucto secondo mi pare altro uon uo addire scritta in cesena adi xxvi di settembre di mano propria.

N° 42

Neri acciaiuioli.

Reuerendissimo in christo parti et domino domino J. de Azzarolis
Electo Patracensi Reuerendo fratri suo.

Messer giouanni noi partimo domane di qua chome per littera di Messere uedrete e andemo arrimini ello altro di accesena ella si dara lordine colli soldati per andare addi liberare bo-

ogna o di combattere colla gente di quello di melano. Messere
 ti scriue duno tinuero che uole informateuene datomiso chesso
 non li uole scriuere ne a uoi uole scriuere che no lo doman-
 liate, noi stiamo tutti bene delle persone se auete tolto il cauallo
 mandatelomi il piu tosto che potete, non so se auete auuta la lit-
 tera di messer busone chio ui mandai, de fatti uostri non ui
 posso scriuere niente se non che ui ueguate apprestando bella-
 mente effatto questo fatto io uerro chosta informato bene don-
 gni chosa chauerete affare e di tutta la intenzione di Messere
 pienamente piu non ui dichio se non mandate lo cauallo fra sei
 di non fara poi mestiere percio fate di sollicitallo bene chesso
 chessiate male agiato eppure de caualli ui bisongneranno auuoi
 alla uostra andata e pero veradusto (*sic*) tanto che affare auete
 la spesa, io mapparechio di farvvi compagnia con XX caualli e
 con parecchi buoni compagni e schudieri se quando parlero con
 uoi diliberete chio uegna e per alchuna chosa chio ui diro che
 non e licita a scriuere piu non dichio scritta in gradara adi XV
 di settembre di mano propria donato e arrimino con messer an-
 gelino e tutta la brigata qua e messere e bouerello ed io e non
 altri ed ecci lo legato.

N° 37

Neri acciaiuioli

domino Johanni de Azzarolis
 electo patracensi reuerendo fratri suo

18.

Messere giouanni quella sera chio ebbi le littere da quello
 uostro cappellano cheuna a patrosso, mi parti lo mattino per
 uenire qua sicche io non ui posso rispondere a tutto quelle cose
 che uoi mi mandate le mandasti se apunto chio non lebbi mai
 anzi lanno lassate acciesena e conuienemi mandare la per esse,
 dello mulo che mi scriuete, non saria stato tardi chome uoi
 ammen secci fosse chello ui aueria mandato per questo fante ma
 uoi non mi rispondesti mai mo la menato giouanni malatacha

annapoli alla sua tornata lauro e auretelo, dello fatto dello calonacato che uolete alla tornata mia in ancona faro mio potere dauerlo, dello cane procacciero chenne auremo uno ma infino a mo non ne so nullo onne gia messe spie di puello darette dicho, che delli altri seppe si fare monte chello gran siniscalco li a uoluti per bouerello.

Uno di questi di uenne una lettera da messer zenobi che scriue chome lo papa ui riprende assai dello stare affirenze e dice che uoi douresti mo essere alla chiesa vostra e voi state costa parlando e riprendendoui assai il gran siniscalcho me ne parlo dicendo che uorria che uoi andassi dicendo soppraccio assai alla fine non dilibro nulla alla tornata mia sapro tutto e scriuerouui di sua intenzione pienamente io feci una informazione allocechio duno chauallo chio iuolo che chosta duno mozzo tramenduni li orecchi liardo inpero seppotete fare dauerlo ue ne priego assai se douessi porre pegno la chappa essopra di me io ui prometto di mandareui quello che chosta fra due mesi per certo chio mandato un mio schudiero infino allo rengno per larme e per dinari tanti chio ue ne porro mandare auuoi se uene bisongneranno e non penero trenta anni, io sono qua in questo chaso e richonpreria uno chauallo quanto al modo pero fate chio labbia il piu tosto chessi puo e non ui impacciate daltro ronzino per me eppure a uoi bisongneranno di chaualli tosto priegovi che non siate tardo di questo chome dellaltre chose chessio auessi schudiere aueria mo mandato per esso se viene chaso chello mandiate mandatelo qer la uia di perusa esse potessi prochacciare uno paro di belle couerte uene priego senza conperalle e mandatelemi per qualeche soma non le mandate in sullo chauallo chessi guasteria credo che sappiate chome Messere a mandato per lo conte di malta e per lo conte di Monte dorisi e per arme e per chaualli, piu non so che seriuerei priegovi che questo ehauallo non falli e mandateml la soprauesta mia che chosta rimasa noi credo che partiremo di ququa fra due o tre di chella cente di quello di melano torna adrieto se-

chondo si dice e non anno potuto fornire quella chastella perche
uenieno, ristoro tenete a uostra posta piu non dichio scritta in
lano adi, 1 di Settembre di mano propria.

N° 33

Neri acciaiuli

Messere giouanni acciaiuli
electo de patrasso

19.

Messer giouanni echo che ricieueti questo di una uostra le-
tera per la quale mi scriuesti nouele che mi piaciono chome
douete pensare, che poche altre nouele aure potuto auere che
piu mi fossero piaciute o piu mi fossero istate a grato, di che
asai ringrazio idio e priegholo che come ua dato per il tempo
pasato tribulazione di farui perdere uostro padre ed altri buoni
parenti gli piaccia che ui deba ristorare, idio operante per la
sua misericordia ui ristori e dieui tute quelle cose che ui pia-
ciano, chel meglio debono essere per lanima e per lo corpo son
certo chel fara, io ma ritrouai a Napoli quando messer iscrisse
queste nouelle feciesene gran festa che sono bene nouelle da
farne, e forse la chasa degli aciaiuli non nebbe da fare festa
gia xx ani quando di questa, quanto io dichio per me che io so-
non silieto che mai uo mi parue essere il decimo, e mai non mi
parue stare bene quanto mo pensando che stiate bene uoi, e
stando bene uoi, non credo mai potere istare male io, io non ui
dichio piu chel so male dire ma sono cierto che sapete si lanimo
mio che mi tenga per isqusato, sono cierto che sapete meglio
quello che uale la ciesa di patrasso, che per me non ui potria
essere iscrito ma tanio ui dichio quello che ne sa il conte, qua si
dicie che cie tornato uno nipote di messer busone da fabriano
che uiene di romania, e deci antonio delle maze e dicono amen-
due chal di dogi la ciesa di patrasso uale piu di sedici miglia
fiorini per anno, e questo dichono di fermo e sono uomini da
dare loro fede, e chosi si dise a napoli, e chi dicie di tropi piu

altro non uo a dire, se non chio mi ui racomando e preghou che mi metiate a entrata a menarmi con uoi ed io me ofero a uo me e le mie cosse di cosa chio potessi sapete lanimo mio, e quello che gia aute ragionato mecho, prieggo uoi che perche siate gran singniore e bene richo che me senpre disiderai e senpre credetti che uostri piccoli serui non uescheno pero di mente, ma anzi crescha la uostra buona uolonta, son siquro che non potrete fare altro che tuto bene, idio ue ne dia la grazia, mostra anche che messer proquarase la pie di chaste fiorentino a messer piero di che cosa che molto mi piacie, abiamo bene a preghare idio che presti lunga e buona uita al uostro messer che se mai non mi faciese niente mi pare che mo mabia fato richo istando uoi bene diche priegho idio operante che gli presti lunga e buona uita chome uuol esso altro non ui dicho io sono col coute e fami asai donore. prieghoui mi scriuiate chondistano i fati de rucielai e prieghoui mi faciate iscriuere le nouelle da costa distesamente, ricordoui che quando messer e costa se ui pare di racomandargli il fato del palagio mio, se ui si potesse dare nulo compimento, son cierto che ne adoperete come di nostra propria cossa e chosi ue ne priegho, racomandoui cotesti nostri fati, prieghoui che quando iscriuete a messer neri che me gli racomandiate io salutai techiaie da parte nostra, ebelo molto charo, e dissemi chio ui scriuessi che ui iscriuerebe se non che non sa come si uuole iscriuere a si gran singniore come uoi sete, e manduisi racomandando, marchio bonciani il quale e qua ui si racomanda. il conte so che ui iscriuete piu distesamente le nouele da qua che per me non si potrieno iscriuere si che pero mi tacio perdonatemi se ui do tropo che legiere, e prieghoui che per questo fante propio che torna in qua ui piacia di scriuermi una lettera che me gran piacere quando odo nouelle di uoi, idio ui guardi, iscrita in melfi di 4 di luglio per lioue acciaiuoli che ui si racomanda.

N° 18

Allo reuerendissimo padre in christo Messer Johanni delgli acciaiuoli
electo Arciuescouo di patrasso. Signore suo.

20.

Reuerendo domino dipoi la debita rechomandazione, Io uado insino a mo iscritte da quatro lettere per le quali credo nate riceuta pure alchuna ma per questa ui scriuero apieno di tutto.

Fra domenicho dallamagna uenne da rodi el priore di tolosa sono istati e chonsiglio e briue fra domenicho e fatto balio l a ricieuuato le bandiere. e in fra questo si fecie un consiglio di mettere una cholta sopra i paesani di fiorini XV^{M} acci auti molti dibbattiti e sono istati asai channo difeso quantanno posto di no, ed io cho loro insieme e la chagione e questa che mi pare chominciamento di malusanza che ogni balio uora oramai uosidio appresso che cia assai uillani e uostri et altri che uendendo loro propi non se ne ara uno fiorino e piu che tocherà per uno e temo che de uostri ed altri se ne anderano assai, di uoi che per lo chonsiglio si uinse di mettere questo sosidio, siaccia a dio sia per lo meglio.

Delli nostri seruigi agio trouati chome piace a dio, e uolendo contare tutto fora tropo ne non e di nicista ma io ui mando in questa iscritta quello trouo di qua nella morea e uedrete quello cie e per cierto io ci metto uno ordine si chiaro che per cierto ui piacera e uedrete infino a uno danaro quello che cie, delle chose fatte per li passati onestamente le ciercho bene che churadino secondo suo parlare gli pare essere male meritato ma pure minformerò a pieno e poi nauisero la uostra signioria, e monsignor lo gran sinischalcho si credea mi desse ducati vii chome si parlaua, ma chomio ui dicho, io cierchero tutto, e poi nauisero la uostra signioria eseguirone quanto mi chomanderete.

Dellostiere uostro di chiarenza perche comio ui dissi esso e picciolo per uoi e bisognierebeci fare grande ispesa sono in trattato se fatto mi uerra di changiarlo chonuno piu bello e di piu abituro che per cierto se fatta mi uiene sara tropo meglio cha

fare la grande ispesa in questo cioe per la uostra signioria c
 auete famiglli e chaualli assai, inanzi chio chiuda questa lette
 faro dauerne risposta accio che uoi siate auisato di tutto. mess
 busone e fatto friere di san giouani.

Madama di cifalonia a messa la sua ghaleotta di XX
 banchi in mare e a questi di uenne qua isau chon tutte due a
 mate il quale e ito a prendere la moglliera, a chorso, chella g
 dee esser mandata.

Chome uoi uederete per questa iscritta il chasale dello spro
 rende circha a ducati 600 per anno bene che di questo per niun
 uicario il trouo per iscritto se none chio uegho lentrata chafat
 questano ed io mingegniero anchora di farlo meglio ualere
 con bestiam e con semente, chome la uostra signioria uedera.

Anchora uedete per la detta iscritta quello che io cio trouat
 dellanno passato e chomio ui dichio anchora none sodisfatto filip
 perche della sale che uende messer busone glii sono uenuti a l
 mani ducati 10: i quali glii o dati io, ma terremo modo sar
 sodisfatto, e auiseroui di tutto.

Di questa sale che uende messer busone si monto ducati cccxi
 de quali ne ricieuette esso, ducati CC, agio ricieputo io ducati
 CXI, one dato a filipo chomio ui dichio ducati 100 e a ricieuit
 nella parti di chalamata circha a ducati ccc sicche de ducati 300
 ricieuesti narebe ancora auere da ducati 100 sonci mo lentrare di
 uino e biade della seconda indizione le quali uedete quelle dello
 sprone, di quelle di chalamata di la uedero che sara e auise-
 rouene chio non uoglio istare a quello me detto ma uoglio an-
 dare a uedere io cho lochio per auisarui piu chiaro.

Delle chose di messer mainardo credo ui sarete achordati
 insieme che per cierto elle stanno tropo bene a uoi e ano uno
 briuilegio che per cierto le chose ne uagliano assai di meglio
 che puo uendere franche di seruigio che per cierto asai ne uag-
 liono di meglio e trouerisene per questo, assai achattori, e
 molti me nano domandato, prieghoui se potete nolle lasciate
 egllie uenuto qua uno per parte di messer gianni laschari e dicie

e messer fra busone se uende a rodi al detto messer giouanni uero e la uendita e stata asai chattiua ma io lagio in tutto fino a mo isturbata perche uoi labiate uoi.

De fatti di churadino eso uedendo chio ui uolea mandare un uomo uole uenire esso di chio sono contento, e lui o inermato a bocha dateli fede quanto alla mia persona, delli suoi seruigi neseguite quanto pare a uoi e piacciaui di mandarlo o a mi od altri di presente indietro, benchel balio dicie challa mia persona di chalamata forse fara mestieri chio uengha in persona a messer signiore lo gran siniscalcho e a uoi per non si uolere fidare daltri, chome seguira saprete.

Io agio trouato una quistione tra churadino e dimitri e meualta di cierta tera la quale truouo chomandato, per giachonino da uercielli, e per messer busone chesso ne sia messo in custodia e parmi chosa da fare inpero cheglie asegniata sopra quello dee auere da uoi e se esso perdesse perderesti pur uoi che non uiene auesse altrettante daltre si che mi pare gli sia fatta la assegnazione o chomandatemi chio la lasci istare insino alla uostra uenuta.

E degli altri beni che tiene da uoi fateli fare la confirmatione accio chello sia tenuto di darui il seruigio chenfino che non sia tenuto.

Altro per questa noncia dire imperoche churadino uinformera di tutto, prieghoui di tutto agia risposta subita accio chio possa seguire quanto fa di bisogno, e quando iscriuete qua piacciaui di scriuere al chancelliere a messer asani a messer iachopo di gioia e a messer giouani misto e messer nichola chotrulli e a messer ruberto chauliere il quale e per cierto difenditore di tutte uostre chose a diritto, e a torto, e de chapitano della morea, eglie per cierto uostro amicho buono ello scriuere non ui nuocie e pare ui richordiate di loro, priegho la uostra signioria mi degiate auere per rachomandato sichome uostro picciolo ser-

uitore che senpre mi trouerete ed scriuete a madama di cifalnia. Iscritta a chiaraenza adi XV di diciembre terza indizione.

Vester umile seruitor aldobrando
baroncielli di firenze

Egregio e Nobili uiro lorenzo de acciaroli
de fiorenzia reuerendo sibi : —

21.

Spectabile et egregio fradel maiore, A questo di receui un uostra letera la qual vide voluntera, che per quella romaxe auisado del uostro ben essere, che dio per sua misericordia ue conserua de bene in meo. le offerte de la uostra nobilita a mi sunn carissime, et ole messe in caudale et perche sum certo che bisognandome me serano utilissime et a zo meto fine. De la uostra andata, e siando a uuy utile, E me dispiaxere quantuncha haueria consolacion non picola, ma grande hauere presso de my tanta notabile compagnia quantuncha vuy a Setine, et io a Nigroponte in questi luoghi essere cosi picola differencia houero distancia che me pareua essere sempre cum vuy, che prima che metesse el sole haueria de vuy nouelle continue, e, solo el colloquio cum le letere me seria propinqua visitacione, nondemondo la distancia de lo terreno non fara distancia de la mente, perche sempre lamore che ue porto, e quello che porta a mi sera sempre agzonto et unito. E perho prego laltissimo ue conduca a saluamento. Offerandome per ogni uia juxta posse de scriuerue. e, de notificarue, per farue auisato, se alcuna cosa io possa chi ue fosse de piaxere sauere doue a mi doueti scriuere, non restandome altro se no offerirme a li uostri piaxeri.

De nuoue non so che dirue piu de ponente saluo che per lo zonzere de una galea, per letere se ha da uenexia de 27 daurile, larmata de zenoexi auere habiuto Napoli cum tuti castelli daccordo saluo lauere e le persone. Da Salonicho ne nulla, 30 sa-

de a Nicolo drachimelli al quale me offeri a li suoy piaxeri.
allete in domino.

A messer Angelo non scriuo alcuna cosa per la breuita del
tempo. Ma ne prego che a quello me offerite a li suoi piaxeri.
ada in Nigroponte adi vi zugno 1424.

Jacobus de Neapoli
phisicus

N°. 28

Spectabili, ac generoso viro domino

Nerio de Azagiolis de Florentia quondam domini maiori meo honorando

Ἄλλη χειρὶ. Adi noue di zugno 6...

22*.

Carissimo mio il luogho di maggiore fratello etcietera. Solo
questa a lamicizia nostra antiqua a fraternita auto et tenuto per
passato: e per buona usanza e chostume chome tenuto ve ne
ono per piu chagioni rispetti e ragioni.

Ne tenpi passati e del mese di marzo chapito qua il leuante
naue fiorentina degli agli partita danchona chon panni e drap-
pi, saponi, oli e chartte e formento a saluamento Idio lodato con
3 fiorentini in su essa e 1° bolognese chon ueli e oltraccio 2
ostri sanesi persone dabbene eccholloro ragionando di uostr es-
sere intesi chosa la qual mi fu molto a gbrado ed ebbilo charis-
simo e per detta memoria e informazione dalloro o deliberato
holla presente lettera salutarui e uicitarui poiche personalmente
choll occhio uedere non ci possiamo almancho chon questa
liota roza e dozzinal lettera passerem tempo dandoui notizia e
plena informazione di tutte nuoue sono istate e achadute dall
anno 1462 in qua e del mese dottobre cheffu la mia giostrata
n chonstantinopoli chol magnifico appaltiere e amaltaro dot-
toman Ugholi gran turecho deglallumi e posandomi chollui affo-
glie chamarlingho et tesoriero suo ui stetti 3 anni a dilungo in
fini el signore lo misse in ferri e in prigione elli e morto e chosi

* Ἐκ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Benedetto Dei σ. 288 κ. εἰ.

e morto il suo fratello piero da cha micheli e nicholo da cha micheli e anno debito chol gran signore LXXXV migliaia di fiorini doro Viniziani dallumi mandati a uinegia nelle mani di bartolomeo zorzi e girolamo micheli e chonpagnia e chosi anno debito 42 Migliaia di fiorini doro chon fiorentini Inpera cioe strozzapartini, larioni, ughuccioni, chapponi e serristori e altri nostri di minor somma E 17 migliaia di fiorini doro chon ebrei e 6 migliaia di fiorini doro chon turchi e chon trebisondei e chon merchanti di burssia e di ghalipoli, filipopoli e pera effoglie e modo che al gran turcho venne in mura a 24 daghosto 1464 effiggiare il loro balio e chonsolo e ognaltro uiniziano e messoggero in fondo duna torre e alla fine si sono morti tutti quanti chon stento e chi di malinchonia e chi a liofante dato ecchi istato tagliato per mezo chome son chiaro arete udito dantonio da Siena che sta per giouane cho nicholo ardinghegli. Venuto dalle bande di chose e a moltaltri sono fuggiti e messi in esilio per detti allumi.

Venne dipoi cholla Signoria de uiniziani arrottura e ghuerra manifesta nella morea a 1° chastello chiamato Arghos per i schiaui turchi li fuggiti inhomincio detta pugna effu da gran turcho preso e saccheggiato e uenduto immerchato le femmine e maschi effurrotto li sammarcho e suo giente darmme e appie chon uituperio assai de uiniziani e questa fu la prima ghuerra puniha fra maumetto e samarcho insegna de uiniziani

E dipoi non posando larmme lanno 1463 e del mese di marzo ando a chanpo nellabbossina cho 116 migliaia fracchauagli e appie chondando e bascia e chadi essubasci e bagli alarbei e sangiah bei e matalossi e spacchi e chchappicci e assappi e giannizeri e ottenola e amazzo lo re chon suo propria mano e in detto chanpo fui senpre chollui || per chomandamento suo e tornando cholla uettoria e chon infiniti prigioni parti ghrecciamme di merdda e parte possinesi e ualacchi e giente tutta infedele paterini e eretici e nimici della chiesa romana che per dio i christiani gli anno da essere oblighati visto quanti ribaldi

i a dissipati e morti e bene merito che non uera nessuno ches-
bessi il paternostro nell aue maria chommai fattatto il maggior
acere a christo e essene uisto il paranghono.

Lanno vegniente la signoria de uiniziani venne per mare a
orinto e ponendo lo chanpo suo dintorno feciono di quelle
uoue che fero a charauaggio e a chaselmaiore al tempo di
ancescho sforza e assai peggio ora perehe fu morto il chapi-
no bertoldo chon tutti i principali e morto i chomesari e i
gouernatori e prochuratori loro e chon danno e strazio vilipen-
to e onta di sammarcho e de taliani che al soldo chol loro si
rouarono e rotti vinti e debellati e in fuga a nauili i miseri
canpati. Anchora in questo chanpo e al padiglione chol mae-
ro della bottega mi ritrouai e giouai a un nostro sanese me-
cho che a boceba appieno lontenderete. In questo anno di-
bi seghuendo lanno uegniente la signoria fe chanpo grosso e
misse in mare assai nauili e uele e per terra lo sigismondo e alla
uoua che fero allecches: milia chellaueuano murate da lun-
to a laltro infine furono rotti e presi e ischaccati dal bascia suo
propio e non uera la persona sua onde la signoria vistosi a mal
partito mando altri legni e galee e uno chapitano detto messer or-
atto giustiniani lo quale ando a chanpo allisola di mettelino ond
il magnifico signor granturcho armmo. In 15 di fra in pera e in
halipoli nel canale 83 fra ghalee e ghaleaze eppalandree atte
battaglia e giunto a metellino gli misse in fugga e in uolta
home chapronazi effu in quel di e in quellora e in quel punto
uituperata la nazione uiniziana nel chospetto de turchi che in
prima gli temeano e aueano assai paura dellitaliani ma per dio
la Signoria di uinegia gli a chaccati, sotterrati e uituperati in
un chachatoio di merdola di maesstro mariano dellabbagho di
Firenze che a mie di erauano 900 fanciugli amparare. che ma-
redetta possa essere la legha nuoua se a questo punto ella
non fa uendetta i so chettu mi debbi benissimo intendere senza
spianarla che non se ghrossolano e pur ti debbi richordare di
quello che feciono annoi e a francescho sforza e alle sue terre e

alle nostre. chessai vennono leghati chon alfonso di raona chol suo figlio in persona e chol principe di taranto e duc di sessa el ducha di bari el ducha di chomezano el ducha is * el principe di salerno el principe di rossano el principe di bisagno el marchese di chutrone e marchese di p chara el marchese de iracie ellamiraglio dello reame el marche dello ghuasto el chonte dotronto chonte di nola chonte di sarni chonte de la tripalda el chonte di seminara et chonte di tagli chozo et chonte di fondi el chonte dauellino et chonte di santagnolo el chonte di chanpobasso el chonte di sinopi el chonte sermoneta el chonte di monte dioriso el chonte di san ualentin el chonte daliano el chonte daltauilla el chonte di mantoua chon altri assai che mi tacio essai chellalloro suberbbia e signor auano fatto || tre chanpi adosso al nostro chollegato franco cho sforza lo primo nel mon ferrato il signore ghuglielmo messer giouanni della noce sechondario a pontolio a lato a chremona e chapitano il chonte iacopo piccholino e i gatteschi chanpo aguinzano e riuolta seccho e per loro chapitano el chonte charllo da chanpobasso el signore ghibertto da ghoreggio effatto 3 chanpi adossogli per la uirttu e potenza industria sapere se gharita** sollecitudine letti educati chennoi fiorentini in quel tempo ispendemo e demo et personaliter fumo cholloro alinchontro sottenne e saluossi lo stato di francescho sforza che a quel tempo era fatto nuouamente settrouato im melano la povertta la pesta ella fame onde annoi del giglio fumo chon frustibus ellanterne a rimedi.

E perche paio a uoi leggitori e a uoi uditori chi non frappa e chi non isbaci di tal chosa le pruoue e gli esserciti che pe fiorentini si missono in chanpo delanno 1451 e 1452 e 1453 furono questi e chol nome di dio in primo al soldo e personalmente venne losserenissimo Re Rinieri el sechondo el signore Alessandro sforza el terzo el sigismondo di rimino $\frac{1}{4}$ el signore simo-

* Το Ἐγγραφον εἶνε ἐφθαρμένον ἐνταῦθα καὶ δὲν ἀναγινώσκειται τὸ τέλος τῆς λέξεως.

** = securità.

netto $\frac{1}{5}$ e fidel signore Michelletto da chutignuola $\frac{1}{6}$ el signore addeo da imola $\frac{1}{7}$ el signore domenicho di malatesti da ciessena $\frac{1}{8}$ el signore asstore di faenza $\frac{1}{9}$ el signore napoleone orsino $\frac{1}{10}$ el signore giulio ciesere di chamerino $\frac{1}{11}$ el signore Giouanfrancescho del piano di meletto $\frac{1}{12}$ el signore charllo degliodidi $\frac{1}{13}$ el chonte piernofri da montedoglio $\frac{1}{14}$ ghottifredi da iseo a scaggia e i chonestaboli che furono 36 cioe ghirigoro danghiari francescho da modigliana lauecchia dallodi giouanni di lettrecchia francescho chacheregli giouanni unghero amadio darezo batista darezo liopardo datternni guogno dal borgho matteo danghiari giouan pazaglia gianino dafferara zambon da berghamo antonio dannghola marchionne da sanghodenzo antonello dapadoua e moltaltri. effatto i chanpi rimediamo a tutto ebomesai e uscissene chon onore che nel chospetto di tutta italia ci faceano ispacciati.

Or questo fraschorssio vo i fatto per molti nuoui chasi che di chosta venghono ditalia chomessono ghenouesi e marchigiani e aghontani e romagnatti e non anno altro in boccha che bartolemeo choglionti e che uoul fare e chegli affato e che fa e cbe ciesto e chanestro e i dicho e rispondo loro no ne sapendo altro e dicho cheffarnetichano e chennoi abian fatto le sopradette proue per lo passato e sel chapitano de viniziani a gran choglionti e marzoccho so e son cierto e son chiaro chegli ara un chapitano oddua che aranno un gran chazo di modo gli rompera il forame chome gli ruppe a n°* piccholino e al chonte iacopo cheran magioribabba di questo. I ti lascio adrieto lo re lanzalao el papa alesandro di chandia morto a questo modo nel 1409 e degli alti channo voluto farci chontro e benche sie mortto il maestro Cm** i richordo a tutti che al munimento non se ne portto e fiorini nelle gioie ne banchi ne fondachi ne palazi ne le posse, || ioni nel monte nelle botteghe nelle mulina nelle uesta nelle masserizie di chasa anzi sono rimasti sopra la terra

σ. 291.

= Niccolò;

= Camarlingo;

al figlio deta danni 50 soffiziente a uno mondo nouello nonche affirenze sola che per lo chorppo di christo se tutti li christiani ditalia sopponesino tutti dacchordo e dun pari uolere da un de lati e da laltro lato fussi la sua persona ignudo e disarmato e cho porri chotti immano e cholle rape o cholle charote voglio essere piu tosto dal suo perche non puo perdere volendo e que nostri matti dacchatena gli a ciechati il diauolo di modo che son chondotti in un chachatoio e benemeritochel bene e nimicho del meglio somma delle somme e si puo dire chome nella bibbia chi non si uolta alla \dagger non si puo saluare e chosi dichio e o detto e diro chi non si uolta a essere colle palle gli fie rotto la testa elle spalle e douere oramai essere chiaro ogni chazzo in questa italia e chonosciere cho quella chasa filicissima degna e trionfante e quella che stato la chorona el sostegno ghonfalone e uisillo chollonna e sbarra dellitalia che 5 fiare aboardollo Era la bella toschana a mie di propi se non fussi quellanima benedetta di chosimo chol suo sapere e chol suo aoperare cholle sue limosine incitare e far fare chiese ospedali epponti e dipinture a lolde effama ponpa e gloria dellonipotente iddio choma tutta Europa e africha e asia e noto e chiaro e manifesto fra tutti luoghi infedeli terrestri e marittimi che sottolsole sono e diesi di buona uoglia ognuomo che a questa uolta si fara chiaro piu duno inanzi valichi troppi tenpi.

I ui uoglio ritornare a la ualentia de uostri Viniziani e ueono a chastegli effuro uituperati dipoi el signore ando a chanpo a iaiza e a chroia e di bel nuovo nemento ¹² mila prigioni dipoi ando a chanpo a 3 daghosto 1466 a durazo e ruppe larmata a 27 daghosto e moriuui messer iachopo barbarigho lor ghouernatore e in questo anno el di delascensione apresso durazzo e amazati tutti da 15 anni in su e denne sto verso Rangia iddio aiuti chi na bisogno.

Io non dichio piu per foglio ma a bocho tisserbbo chom i sono per lui al soldano e allo re di cipri e a rodi e quello sserpente ma donato di braccia $7\frac{1}{4}$ lungho chon quattro ghanbe e

rosso 3 $\frac{3}{4}$ chon 44 denti in bocca chemmai innitalia fu simil
hosa ollo chommecho e in questo ognisanti saro in anchona e
li chosti uerro a uederui e noi e tutti i principali di siena
nia amici.

Cho messer christofano di nanni di ghabri maestro bartolo di
uro messer lodouicho petroni e messer G° bihi e lorenzo di ghino
e neri di marzi el fratello e memmo di francescho e riciardo sa-
racini gli altri mia e nostri ai quali mi rachomanderete et chio
so saranno . . . * ssimi dogni mio bene e dogni mio piacere.

data al primo di luglio 1467.

Sie data appiero turramini e ehonpagni.

Banchieri in Siena

Benedetto Dei allisola di seio
di leuante chosignore dessa

* Δὲν ἀναγινώσκειται ἐνταῦθα τὸ ἔγγραφον ἕνεκα φθορᾶς.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΙ ΑΡΧΕΙΟΥ

ΤΗΣ ΒΑΡΩΝΙΔΟΣ ΦΙΡΙΔΟΛΦΗ—ΡΙΚΑΖΟΛΗ

Bolla di Martino V a favore di Antonio Acciajoli¹.

Martinus episcopus servus servorum Dei. Dilectis filiis Capitulo ecclesie Cephalonensis salutem et apostolicam benedictionem. Apostolatus officium quanquam insufficientibus meritis nobis ex alto commissum quo ecclesiarum omnium regimini presidemus coadiuvante domino utiliter exequi cupientes solliciti corde reddimur et solertes ut cum de ipsarum regiminibus agitur committendis tales eis in pastores preficere studeamus qui sciant velint et valeant commissum sibi gregem dominicum non solum doctrina verbi sed etiam exemplo boni operis informare commissasque sibi ecclesias in statu pacifico et tranquillo duce domino salubriter regere et feliciter gubernare. Sane ecclesia vestra ex eo pastoris solacio destituta quod nos hodie venerabilem fratrem nostrum Gregorium Signin. tunc Cephalonensem episcopum apud sedem apostolicam constitutum a vinculo quo ipsi vestre ecclesie cui tunc preerat tenebatur de fratrum nostrorum consilio et apostolice potestatis plenitudine absolventes ipsum ad ecclesiam signinensem tunc vacantem duximus auctoritate apostolica transferendum preficiendo ipsum eidem signinensi ecclesie in episcopum et pastorem. Nos ad provisionem ipsius ecclesie vestre celerem et felicem ne longe vacationis exponeretur incommodis paternis et sollicitis studiis intendentes post deliberationem quam de preficiendo eidem vestre ecclesie personam utilem et etiam fructuosam cum dictis fratribus habuimus diligentem, demum ad dilectum filium Antonium de Azarolis Electum Cephalonensem tunc Canonicum florentinum in pres-

* Έκ τοῦ ἀρχείου τῆς βαρωνίδος Φιριδόλφη-Ρικάζολη. Περγαμηνή ἀρ. 579. Ἐπικρέματα μολυβδίνη βούλλα τοῦ πάπα Μαρτίνου.

biteratus ordine constitutum cui de litterarum scientia vite munditia honestate morum spiritualium providentia et temporalium circumspectione aliisque multiplicium virtutum donis apud nofidedigna testimonia perhibentur direximus oculos nostre mentis, quibus omnibus debita meditatione pensatis de persona eisdem Electi nobis et eisdem fratribus ob suorum exigentiam meritorem accepta eidem vestre ecclesie de ipsorum fratrum consilio auctoritate apostolica providimus ipsumque illi prefecimus in Episcopum et pastorem curam et administrationem ipsius vestre ecclesie sibi in spiritualibus et temporalibus plenarie committendo. In illo qui dat gratias et largitur premia confidentes quod dextera domini sibi assistente propitia ipsa vestra ecclesia per ipsius Electi circumspectionis industriam et studium fructuosum regetur utiliter et prospere dirigetur, grataque in eisdem spiritualibus et temporalibus suscipiet incrementa. Quo circa discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatinus eidem Electo tanquam patri et pastori animarum vestrarum humiliter intendentes ac exhibentes sibi obedientiam et reverentiam debitam et devotam eius salubria monita et mandata suscipiatis humiliter et efficaciter adimplere curetis. Alioquin sententiam quam idem Electus rite tulerit in rebelles ratam habebimus et faciemus auctore domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Datum Rome apud Sanctos Apostolos. idus octob. Pontificatus nostri anno decimo.

2*.

**Da Venezia si manda a Firenze il testamento
di Neri Acciajoli.**

Anthonium Venerio dei gratia dux Venetiarum, et cetera. Magnificis et potentibus dominis Prioribus artium et Vexillifero iustitie populi et communis Florentie amicis dilectis salutem et sincere dilectionis affectum. Iuxta continentiam et requisitio-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου. Περγαμηνὴ ἀρ. 587.

in litterarum Magnitudinis vestre fecimus assignari viro prolo Baldessaro de Ubriachis copiam textamenti Magnifici com domini Nerii in forma qua illam a nostris Rectoribus buimus dispositi eidem vestre Magnificentie inde longe maious complacere.

Data in nostro ducali palatio die quarto decembris terciē dictionis.

3*.

Esecutori testamentarii di Neri Acciaiuoli (1395).

In nomine domini nostri Jehsu Christi amen, anno a natiuitate eiusdem millesimo trecentesimo nonagesimo quinto, indictione tertia, die prima mensis Septembris pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Bonifatii divina providentia pape VIII, anno sexto. Sismunda de Azzarolis et et. Donatus de Azzarolis et Gerardus de Davicis de Florentia testamentarii et executores ultimi testamenti seu ultime placite voluntatis condam Magnifici domini Nerii de Azzarolis Corinthii homini et cet. constituti in presencia mei notarii publici et testium infrascriptorum, coram Reverendo patre domino Lodovico archiepiscopo Atheniense tamquam eorum meliori iudice ad quem debitum recursum in loco quo tunc temporis morabantur habere potuissent, ex quo de infrascriptis actis dominium Venetorum pluries rogaverunt et recusarunt se de ipsis negociis velle modo quolibet impedire, et petentes alium iudicem instancia qua debebant valuerunt neminem invenire, sic pro eorum cautela ad prefatum iudicem recurrentes omni meliori via iure modo et causa quibus accius et melius valuerunt hanc porresserunt protestacionem verbis istis expressam. Qualiter dudum in Cephalonia que insula existit personaliter constituti ubi magis inliberi quam liberi poterant reputari de Man^{to}**.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου. Περιγραφή ἀρ. 578.

** = Mandato.

predicte artati constricti et ascripti quamdam privatam cartam eidem duci seu comiti fecerunt contra quamdam aliam cartam e per dictum ducem seu comitem factam et suo sigillo munitam ad hoc ut prefertur astricti quid tunc aliud agere non valentes ex quo sistebant in manibus ducis seu comitis prelibati. Quare presentibus protestantur executores prefati quod non eorum velle presentibus consenserunt, ymmo ex nunc prout extunc et extunc prout ex nunc quicquid contra predictas ducales litteras eis prius concessas per eos gestum fuisse seu quoquomodo perpetratum, nullius in re roboris vel momenti sicque presentibus cassant delent finaliter et annullant rogantes me prefatum notarium ut de predictis publicum conficiam instrumentum.

Actum Veneciis, anno, indictione, mense, die et pontificatu quibus supra, presentibus nobilibus viris Sandro de Altoviti et Augustino Johanni de Florencia, testibus ad premissa vocatis specialiter et rogatis. Superius ubi legitur in nona linea versus principium recursum in loco silicet infra hoc duo verba, et ubi legitur in undecima linea sequens ipsi nonne negociis velle et ubi legitur munitam in decima nona linea versus finem, abrasa et emendata fuerunt non vicio sed errore.

Et ego Jacobus de Ugolinis Canonicus Atheniensis publicus apostolica auctoritate notarius prefatis omnibus et singulis dum sic ut premittitur agerentur et fierent, una cum prenominatis testibus presens interfui eaque fieri vidi et audivi ideoque hoc presens publicum instrumentum propria manum (*sic*) scriptum confeci et publicavi et in hanc publicam formam reddegi signoque et nomine meis solitis et consuetis signavi rogatus et requisitus in fidem et testimonium premissorum.

4*.

Testamento di Neri Acciaiuoli (1394).

Copia testamenti Domini Neri Acciaiuoli Domini Corinthii.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀρ. 826.

Nui Neri Acciaiuoli Signor di Corinto. et del Ducato di bene sano della mente, benchè infermo del corpo, volendo pro- dere la salute dell' anima nostra, et allo riposo di nostro paese cemo, et ordinamo per lo tenore di questa testimoniale lettera nosto testamento, et nostra ultima volontà. In prima ricoman- amo l' anima nostra all' omnipotente Iddio, lo quale laoro. lo rpo nostro inditamo che sia sepellito all' ecclesia di Santa Ma- a di Athene.

Item lassamo à tutte le persone del mondo verace perdono tutte ingiurie ricevute, et per guerra à loro debbia à noi per- onare.

Item lassamo all' ecclesia di Santa Maria di Athene la città i Athene con tutte sue pertinentie, et ragioni. Item lassamo alla detta ecclesia tutte le giumente della nosra razza. Item vo- emo. che le porte della detta ecclesia, la quale altra fiata furono rnate di argento. Anchora da capo si debbia ornare, et adobare i argento. Item volemo che tutti gioielli, paramenti, oro, ar- ento, pietre pretiose, le quali furono levati dalla detta ecclesia per nostra occasione siano comprate, et restituite alla detta ec- lesia di Athene Item volemo, che alla detta ecclesia siano di continuo preti vinti, oltra canonici, et preti della detta ecclesia, i quali vinti preti debbiano essere latini della fè cattolica, et che debbiano servire di notte et di giorno, et officiare la detta ecclesia di Athene, et celebrare messe per salute dell' anima nostra. Et volemo, che l' intrate della detta città di Athene, et delle giumente sia proveduti alli detti vinti preti di loro sosten- tamento, et di loro soldo, secondo la descrizione essecutori. Item volemo, che le sopradette intrate et cose sia provedute alla fabrica et reparatione della detta ecclesia di Athene, et volemo che la detta ordinatione delli detti vinti preti, et di altre cose pertinenti alla detta ecclesia di Athene sia in protezione, et risguardo dell' ec- celsa, et Illustre Ducal signoria di Venetia in questo modo, che se per alcuna persona fosse impedita la detta mia ordinatione tanto delli preti come dell' altre cose sopradette tangente la

detta ecclesia di Athene. et per negligentia delli nostri essecutori, che la detta Ducal signoria habbia potere et liberta mettere in essecutione con effetto tutto nostro ordinamento predetto si delli preti, come dell' altre cose sopradette, che toccar alla detta ecclesia di Athene. Item volemo, che tutti gioielli paramenti, oro, argento et pietre pretiose, le quali furono levate dalla ecclesia di Corinto siano restituite alla detta ecclesia, et così per lo simile a tutte l'altre ecclesie del nostro paese.

Item volemo, che la croce d'oro la quale ha li smeraldi, et altre pietre pretiose siano per l'anima nostra all' ecclesia di Argo.

Item volemo, che sia dato a M. lo Vescovo di Argo ducati cento cinquanta, li quali li pigliamo noi dell' intrate dell' ecclesia di Athene in quello anno, che lo detto messere lo Vescovo fu Vicario della detta ecclesia di Athene.

Item lassamo, che sia dato a messer lo Arcivescovo ducati cento d'oro, per l'affitto dell' ecclesia di Athene.

Item volemo, che tutte l' ecclesie cathedrali et altre, le quali sono per affitto in la vostra mano ò per altro modo finito l'affitto debbiano tornare liberamente in le mani delli loro prelati et di loro patroni.

Item volemo che tutte maniere di gente, li quali con ragione mostreranno dovere ricevere da noi debbiano essere pagati integramente.

Item volemo et ordinamo, che tutto lo nostro bestiame fora delle giumente siano vendute, et così tutto lo nostro mobile, fora di quello, che infra nelli trenta millia perperi della madamma la Duchessa nostra figlia, et fora delli altri lassi che si contengono in questo testamento, et tutto lo prezzo delle dette cose sia mandato a Fiorenza et messo nel monte per modo licito per mano di buono huomo, et dell' utile delli danari si facciano tre parti. La prima parte sia data per l'anima nostra all' ecclesia di Fiorenza, l'altra parte sia data per maritare poveri, et orfani, et la terza parte sia data per soventione di nostra casa.

Item volemo et ordinamo, che Maria figlia di Dimitri Rendi

libera, et habbia tutti li beni suoi mobili, et stabili là dove trovano.

Item lassamo à Messere Donato nostro frate et alli heredi noi tutti li nostri beni stabili, li quali havemo al presente in Lorenza; et lassamoli ducati d'oro ducento cinquanta, li quali agò per noi.

Item lassamo à Ser Donato Acciaioli ducati d'oro ducento.

Item lassamo à Monte Acciaioli con la sua moglie delli beni di Guglielmo Arnalto ducati d'oro mille, et che quando le moglie di Guglielmo Arnalto sarà di età, che habbia tutto quello dello patre loro.

Item volemo et ordinamo, che Ser Gioan Crimolise debbia essere pagato di tutto quello, che deve ricevere da noi di capitale, non mettendo danno, nè interesse, nè pene, si come ello mette.

Item lassamo a nostro figlio Antonio lo castello della Livadia, con tutte sue pertinentie, et ragioni, et tutto quello, ch' partene à noi della Livadia in là, et che habbia lo ritratto, et lo regimento della città di Thebe.

Item volemo, et ordinamo, che Baltrineto di Salai debbia ricevere tutto quello che possedeva in prima nello paese nostro.

Item volemo che quando Lucia figlia di Ser Saracin si maritarà, che habbia del nostro perperi mille.

Item lassamo à ciascuna che si truova servire in casa nostra perperi cento, et due canne di drappo, et cosi per lo simile alla figlia di Marco Accardo, et tanto a sua figlia nepote dell' Arcidiacono.

Item lassamo a ciascuno huomo et garzone che serve in la camera nostra perperi cento et due canne di drappo.

Item volemo et ordinamo che ciascuno servitore nostro, che si trova essere stato con noi infine al presente debbia havere ciascuno uno ronzino delli nostri, vero, che messere lo Vescovo di Argo possa pigliare prima uno delli nostri cavalli quale esso vorrà.

Item volemo, che li garzoni nostri della stalla, ciascuno g
durolati, bottegliere et cochi, et tutti li altri servitori nostri
casa habbia ciascuno perperi diece. et canna una et mezza
drappo.

Item volemo et ordinamo, che à Napoli di Romania sia fa
uno hospitale per li poveri, allo quale hospitale lassiamo tu
li nostri beni mobili et stabili di Argo, per edificatione et ma
tenimento del detto hospitale fora di cento coroloti di raxia p
anno, li quali volemo che sia dell' ecclesia di Argo, per dirsi cia
cuno lunedì una messa di requiem per l'anima nostra, il qua
hospitale, volemo che sia edificato et mantenuto per l'heredi
nostra, et per li ufficiali di Argo, et di Napoli, et per Messe
lo Vescovo di Argo; et quello che li detti quattro, li tre vo
ranno sia fatto.

Item volemo che l'amministrazione del nostro monasterio del
Chalogree di Napoli habbia lo sopradetto Vescovo di Argo,
che possa mettere, et cacciare la Abatessa, et altri ufficiali d
detto monasterio, come a lui migliore parerà, reservato ch
quello il quale deve pagare lo detto monasterio si paghi al so
pradetto hospitale, et non ad altri.

Item lassamo a Bartolomea Vasilisa nostra figlia, nov
millia et settecento ducati d' oro, li quali Disposito suo marit
pigliò dalla Signoria di Venetia, alla quale noi havevamo de
positati, lo quale lo detto dispoto è tenuto di renderli à no
integramente, et volemo che la detta Vasilisa nostra figlia del
nostri beni mobili et stabili non possa dimandare per qualunqu
ragione cosa nessuna più in tutti li altri beni nostri tanto mobili
come stabili.

Facciamo nostra herede la Duchessa Francesca nostra figli
generale et spetiale con questa conditione, che di presente la dett
Duchessa debbia havere la possessione pacifica dello castello
della Megara, et della Basilicata, et trenta millia perperi fra de
nari et gioielli, et dapoì facendo heredi debbia havere le posses
sioni di tutti li nostri paesi fora di quelle terre, che havemo las

ti ad altri in questo testamento, et à casione, che infra tre anni la detta Duchessa nostra figlia Francesca non facesse heredi plemo, che ella habbia la signoria di tutti quelli paesi delli quali havemo ordinato, che ella habbia facendo heredi. et se la detta Duchessa s' accorderà con il gran Sinescalco bene, et se non se lo gran Siniscalco vole rendere la moneta, la quale mi deve dare volemo che la detta Duchessa li renda Corinto.

Item volemo, che li essecutori del presente testamento siano la detta Duchessa figlia nostra, Gismondo Acciaioli nostra sorella mentre che lo sarà al paese Messer lo Vescovo di Argo, ser Donato Acciaioli mentre che lo sarà in lo paese, Monte Acciaioli, Matteo Castellano di Athene, Girardo di Viso, quando sarà nello paese. Et se di Fiorenza venissero donde è nostro leguaggio, o volessero essere essecutori insieme con li altri volemo, che habbiano ducati d' oro ducento ciascuno, et siano essecutori insieme con li altri, li quali volemo che siano Governatori di tutto lo nostro paese, et delli beni nostri, et che possano mettere et levare ufficiali, et castellani, et fare tutte l' altre cose, le quali appartenghino alli governamenti delli nostri paesi, et là dove si trovano li detti essecutori, esser più che in vero un' altro loco quello che la maggiore parte farà sia fermo; vero, che si alcuno di loro si troverà una giornata appresso, che debbia essere chiamato dalli altri fora del castello della Megara, et della Basilicata, et fora di trenta millia perperi, li quali lassiamo alla detta Duchessa nostra figlia in denari, et gioielli, li qualli volemo, che insieme con le dette due castelle l' habbia di presente. Et volemo, che tutti denari et gioielli nostri siano in guarda della detta Duchessa nostra figlia, per fin tanto, che la detta Duchessa sia pagata delli predetti trenta millia perperi, salvo, che li gioielli, o denari, che noi havemo lassati ad alcuno dell' infra essecutori, li quali volemo che siano pagati, et assignati à loro di presente.

Et qualunque persona volesse fare fora di questo, et volesse togliere di mano della predetta nostra figlia le sopradette cose volemo, che sia tenuto per traditore, et scacciato di ogni lassito,

che li havemo lassato; et che si faccia tanti inventarii per le dette cose, che ciascuno delli detti essecutori habbia l' uno, et cosi volemolemo, che Antonio sopradetto habbia il castello della Livadia, si come havemo ordinato di sopra.

Item volemo et ordinamo, che nostro paese sia in recomissione, et in recomandatione dell' eccelsa, et Illustra Ducale Signoria di Venetia, et che li essecutori nostri dello nostro testamento debbiano, et possano ricorrere alla detta Signoria per aiuto et favore ad ogni fiata, che bisogno farà, et che possano detti essecutori pattizzare, et ordinare con la detta Signoria tutto quello, che vederanno, che sia di bisogno per lo bene, et salvatione dello paese nostro, et che li detti essecutori debbiano far ogni honore alla detta Signoria, et destroddo paese nostro che bisognerà, et si in caso, che alcuna persona volesse per forza occupare o danneggiare, o guastare il paese della nostra heredità contra volontà della nostra herede Francesca Duchessa nostra figlia volemo et pregamo la detta Signoria Ducale di Venetia, che le piaccia, et possa cercare le ragioni della detta herede nostra.

Questo è lo testamento nostro, et la ultima volontà nostra, la quale volemo, che vaglia, come vero testamento, et che habbia lo rato, et lo firmo sempre, et per donatione intra vivos su testare, o ad altra persona possa contradire. Datum Corinto anno Domini millesimo trigesimo nonagesimo quarto, die septimo decimo mensis Septembris ind. 3. In testimonianza di Maestro Egidonor medico fisico, et di Gioan di Brioraligio, et di Antonio di Erisligio, et di Giacomo et di Messere Antonio Cantore, et per maiore cautela havemo fatto ponere al presente testamento la bulma nostra pendente.

Copia testamenti Domini Neri Acciaioli domini Corinthij.

5*.

Ladislao di Ungheria concede a Neri Accialoli la baronia di Basciano e Castagna (1392).

Ladislaus dei gracia Ungarie Jerusalem. Sicilie. Dalmacie, Croacie, Rascie, Serive (;) Galicie, Lodomerie, Comanie, Bulgarie-que Rex. Provincie et Forcalquerii ac Pedimontis Comes. Univer-sis presens privilegium inspecturis tam presentibus quam futuris. Que suadente maxime causa probabili persepe promictimus ut apto tempore fructum speratum afferant promptis affectibus reali exe-cucione complemus. Sane olim actendentes sincere devocionis in-violabilem nexum zelumque tenerrimum erga clare memorie do-minum Karolum Tercium dei gracia dictorum regnorum Regem inclitum reverendum dominum genitorem nostrum dum vixit et nos eciam multipliciter comprobatum viri magnifici Donati de Aczarolis de Florencia militis Consiliarii fidelis et devoti no-stri dilecti ipsius quoque promptitudinem et sinceritatem integer-riam quam pro incremento status paterni Regii et nostri tempo-ribus tunc usque lapsis ostenderat personam suam exponens for-midandis eventibus et imminencia subire pericula nullatenus ex-pavescens grataque grandia utilia et fructuosa servicia que Do-natus idem prefato condam domino genitori nostro dum rebus humanis potitus extitit nobisque perconsequens prestiterat queve tunc prestabat et cum confidebamus imposterum utilius presti-turum quibus gratiorem ex grato se nobis digna ratione reddi-derat seque nostre amplioris remuneracionis et graciae dignum effecerat et capacem eidem Donato ac suis utriusque sexus here-dibus ex suo corpore legitime descendantibus natis iam tunc et in antea nascituris imperpetuum annum redditum unciarum trecentarum de carlenis argenti ponderis generalis assequendum per ipsum dictosque suos heredes in et super quibuscunque ter-ris castris et bonis feudalibus excadencialibus seu fiscalibus ad

* 'Εκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀρ. 566. Λείπει ἡ ἐκκρεμαμένη βούλλα.

manus nostre curie ubicunque in regno nostro Sicilie provinciis et terris regni predicti coniuntum vel divisum per quorumvis rebellionem vel obitum sine legitimis liberis decedencium seu ex aliis causis legitimis excisis iam tunc rationabiliter vel primitus excisuris que de mero curie nostre demanio non existerent queve dictus Donatus vel prefati heredes sui acceptanda ducerent in feudum novum et sub contingenti proinde feudali servicio ac cum potestate per nos eis tradita quid possent et valerent per se vel ipsorum ad hec procuremus legitimum terras castra et bona predicta supradicti valoris annui excisa tunc vel primitu exciderent ad ipsius curie nostre manus queve taliter ducerent acceptanda nec existencia de mero curie nostre demanio pro concurrenti quantitate dictarum unciarum trecentarum auctoritate ipsorum propria ac cum favore et assistencia si expediret nostrorum officialium dicti regni tunc presencium et futurorum in toto vel in parte coniuntum sen divisim cum illa devolvi ad manus diete nostre curie in regno prefato provinciis et terris regni predicti contingeret cum castris seu fortelliciis hominibus vassallis tenementis territoriis iuribus iurisdictionibus et pertinenciis eorum omnibus capere et apprehendere illaque sibi in assecucionibus huiusmodi retinerunt libere et sine impedimento aliquo in super hoc quomodolibet inferendo ipseque ac prefati heredes sui in assecucionibus dicti annui redditus unciarum trecentarum in terris castris et bonis iamdictis seu terrarum castrorum et bonorum prefatorum supradicti valoris annui ceteris tam a supradicto domino rege Karolo genitore nostro dum vixit quam a nobis vel aliis de assecucionibus bonorum feudalium excadencialium seu fiscalium ad manus regie paterne seu nostre curie in dicto regno seu quibusvis provinciis et partibus illius primitus devolvendorum concessionones permissiones et expectaciones habentibus eosque precedentibus vel sequentibus penitus et infallibiliter preferrentur non obstantibus quibuscunque liceteris cedulis privilegiis concessionibus pollicitacionibus et rescriptis aliis paternis regiis et nostris vel cuiuscunque alterius eis prop-

terea concessis et factis vel im posterum concedendis et faciendis sub quavis verborum serie sive forma ac expressione temporum et dierum, nec obstante eciam edicto per dictum condam dominum genitorem nostrum olim facto et publicato Neapoli per quod statuebatur quod inter habentes gratias huiusmodi expectationum esset ille potior et ceteris aliis preferretur qui prior in tempore foret expectationis gratiam assecutus non obsistentibus quibuscunque clausulis derogatoriis appositis in liceteris et privilegiis graciaram ipsarum per quas clausulas diceretur quod dicti concessionarii in assecucione graciaram seu expectationum huiusmodi ceteris aliis preferrentur de certa nostra sciencia ac cum consensu et auctoritate reverendissimi in Christo patris domini Angeli ^{ss} _{tt} * Sancti Laurentii in Damaso presbyteri Cardinalis Apostolice sedis legati et serenissime domine domine Margarite dei gracia regnorum predictorum regine reverende genitricis et baliorum nostrorum dedimus donavimus et concessimus graciose prout hec et alia in quibusdam nostris liceteris eidem Donato concessis propterea sub datum Gayete per virum nobilem Gentilem de Merolinis de Sulmona legum doctorem magne nostre curie magistrum racionalem locumtenentem . . (*sic*) logothete et prothonotarii regni nostri Sicilie consiliarium et fidelem nostrum dilectum. anno domini millesimo trecentesimo nonagesimo, die primo aprilis tercie decime indictionis plenius continentur Noviter autem mortuo sicut domino placuit et fidelique percepimus viro nobili Francisco de Bondelmontibus de Florencia milite magne nostre curie magistro racionali consiliario et fideli nostro dilecto qui baroniam Bassiani et Castagne de provincia Aprucii ultra flumen Piscar. et certas alias terras castra bonaque feudalialia cum hominibus vassallis iuribus et pertinenciis omnibus ad baroniam et bona ipsa spectantibus in feudum immediate et in capite a curia nostra tenuit donec vixit nullis ex suo corpore legitimis liberis dereli-

* = Trinitatis ;

etis et per ipsius obitum sine legitimis liberis ut predicatur decedentis huiusmodi baronia terris castris et bonis feudalibus ad manus dicte nostre curie iuste et racionabiliter devolutis. nos dictam provisionem et concessionem nostram eidem Donato et dictis suis heredibus per nos factam que hucusque sub reali excencione perpendit in ea parte qua nunc comode possumus adimplere realiter intendentes nec minus advertentes quod supradictus dominus legatus tanquam frater et coniuncta persona dicti Donati statim per eum habita noticia de obitu dicti Francisci sine legitimis liberis ut predicatur decedentis. huiusmodi baroniam terras castra et bona feudalialia que fuerunt dicti Francisci vigore et auctoritate predictarum licterarum nostrarum quarum dat. prescribitur nomine et pro parte dicti Donati fratris sui per instrumentum publicum acceptavit prout de acceptacione huiusmodi ex tenore dicti instrumenti in curia nostra producti ipsi nostre curie plenius liquet. Et alias acceptacionem predictam per eundem dominum legatum de iamdictis Baronia terris castris et bonis feudalibus quo supra nomine factam ratam gratam ac firmam habentes et penitus admittentes inducentibus presertim nos ad id meritis sincere devotionis ac grandibus gratis utilibus et fructuosis predicti Donati serviciis quorum prestacione laudabili Donatum ipsum erga dictum condam dominum genitorem nostrum dum vixit et nos eciam novimus continue claruisse ob que nedum ad rei sibi promisse observanciam ei realem execusionem sed ad potiora per nos sibi exhibenda rependia nostram sibi obligari noscimus maiestatem eidem Donato et suis predictis utriusque sexus heredibus ex huiusmodi suo corpore legitime descendantibus natis ut predicatur et in antea nascituris imperpetuum tam dictam Baroniam Bassiani et Castagne que fuit dicti condam Francisci queve per ipsius obitum sine legitimis liberis decedentis est ad manus dicte nostre curie iuste et racionabiliter velut premicitur devoluta quam prefatas alias eius terras castra et bona feudalialia et singula ad ipsa spectantia que ex premissis casis sunt ad dictam nostram curiam

similiter devoluta cum hominibus vassalis vassallorumque redditibus casalibus fortellicis censibus serviciis feudatariis subfeudatariis domibus possessionibus vineis olivetis iardenis terris cultis et incultis montibus planis pratis silvis nemoribus pascuis arboribus molendinis bactinderiis aquis et aquarum decursibus tenimentis territoriis aliisque iuribus iurisdictionibus et pertinenciis eorum omnibus que videlicet sunt de demanio in demanium et que de servicio in servicium pro eo quidem valore annuo quo si de novo feudo fuerint in registris nostris regalibus annotantur, et si de antiquo prout per inquisitionem de mandato nostre curie faciendam exinde fuerint valerent comperta quemquidem valorem annum de supradicto annuo reddito unciarum trecentarum per nos prefato Donato et suis heredibus concesset per eos in dictis bonis excadencialibus ut predicatur assequendo excomputari volumus et deduci in feudum novum et sub feudali servicio proinde contingenti cum consensu et auctoritate supradictorum domini legati et domine regine genitricis et baliorum nostrorum damus donamus tradimus et ex causa donacionis proprii nostri motus instintu presentis privilegii tenore et premissorum consideratione concedimus de dicta certa nostra sciencia liberalitate mera et gracia speciali iuxta usum et consuetudinem dicti regni nostri Sicilie ac generalis et humane regie sanctionis edictum de feudorum successione in favorem comitum et baronum omnium dicti regni a tempore felicis adventus clare memorie domini regis Karoli primi in ipsum comitatus baronias et feuda inibi ex perpetua collacione tenencium factum dudum per inclite recordationis dominum regem Karolum secundum in parlamento celebrato Neapoli divulgatum dictumque Donatum et prefatos suos heredes in assecucione baronie terrarum castrorum et bonorum feudalium iamdictorum iamdictis ceteris aliis tam a dicto condam domino genitore nostro quam a nobis vel aliis de assecucione dictorum bonorum feudalium excadencialium seu fiscalium ad manus dicte regie paterne sen nostre curie in dicto

regno primitus devolvendorum ac signanter et specialiter de dictis baronia terris castris et bonis feudalibus concessionibus promissionibus et expectationibus ut prefertur habentibus eosque precedentibus vel sequentibus non obstantibus tam premissis licetis cedula privilegii concessionibus pollicitacionibus et rescriptis aliis regiis paternis et nostris vel cuiuscunque alterius concessionariis quibuscunque propterea concessis et factis sub quibusvis tenoribus sive formis ac expressionibus temporum et dierum quantumcunque clause derogatorie continerentur in illis et in eis apponeretur quod investitura per anulum nostrum haberet et habere deberet vim vere realis et corporalis assecucionis seu aliquem aut aliquos ex concessionariis predictis contingeret huiusmodi baroniam terras castra bona feudalicia excisam et excisa ut predicatur ad manus predictae nostre curie in toto vel in parte assequi reali tradicionem priores illamque et illa tenere noscantur quam predicto edicto paterno regio super predictis expectationibus et assecucionibus facta et clausulis singulis contentis in illo quas et que si et in quantum obsisterent prescripte et presentis nostre gratie tenori et effectui de dicta certa nostra sciencia ac cum consensu et auctoritate premissis nostreque potestatis plenitudine tollimus revocamus et annullamus ac viribus omnibus robore et efficacia totaliter vacuumus sublato anfractus et difficultatis cuiusque prepedio preferri volumus penitus et omnino. Ita quidem quod dictus Donatus et prefati heredes sui postquam predictam baroniam terras castra et bona feudalicia cum hominibus vassallis fortelliciis iuribus et pertinenciis earum predictis realiter assecuti fuerint illas et illa inmediate et in capite a nobis et nostris in dicto regno nostro Sicilie heredibus et successoribus in feudum perpetuo teneant et possideant nec ullum alium preter nos ac dictos heredes et successores nostros in regno iamdicto superiorem et dominum exinde recognoscant servire que propterea teneantur et debeant nobis ac dictis heredibus et successoribus nostris de feudali servicio proinde contingenti ad rationem videlicet de unciis auri viginti valoris annui pro unoquoque integro

servicio militari secundum quod est de usu et consuetudine dicti regni. Quod servitium sir Matheus de Sancto Miniato florentino dicti domini legati secretarius et familiaris pro eodem Donato et dictis suis heredibus in nostri presencia constituti prestari et fieri per eos nobis predictisque nostris heredibus et successoribus suis vicibus sponte obtulit et promisit. Investientes eundem Sir Matheum pro dictis Donato et suis heredibus de presenti nostra concessione et gracia per anulum nostrum presencialiter ut moris est modo predicto. Quam investituram vim robur et efficaciam vere donacionis et realis assecucionis dictarum baronie terrarum castrorum et bonorum feudalium volumus et decernimus obtinere.

Et quia dictus Donatus absens et distans presencialiter a nostra curia nequit personaliter ad illam se conferre comode ligium prout moris est de ritu nostre curie pro baronia terris castris et bonis ipsis feudalibus prestiturus in manibus nostris homagium et fidelitatis debite iuramentum. Nosque intendamus cum eo in hac parte agere graciose Donato predicto de ipsa certa nostra sciencia ac cum huiusmodi consentu et auctoritate plenam dantes licenciam concedimus intendimus et iubemus quod idem Donatus per se vel eius procuratorem legitimum possit et valeat ac teneatur et debeat infra menses sex a die adeptionis corporalis possessionis dicte baronie terrarum castrorum et bonorum feudalium iamdictorum in antea numerandos huiusmodi pro dictis Baronia terris castris et bonis feudalibus prestare in eisdem manibus nostris homagium ligium et fidelitatis debite iuramentum. Ritibus observanciis constitucionibus consuetudinibus capitulis et rescriptis quibuscumque contrariis quarum et quorum tollimus in hac parte vigorem nullatenus obstituris. Clausulis insuper condicionibus retencionibus reservacionibus omnibus et singulis ac modo et forma qui et que in privilegiis donorum regalium et nostris consueverunt exprimi et apponi in presenti nostro privilegio intellectis et habitis pro exp[re]ssis ac si forent in eo distincti et particulariter annotati. Salvis eciam ser-

viciis nobis exinde debitis secundum usum et consuetudinem dicti regni ac omnibus quibuslibet aliis que nobis et nostre curie maioris nostri domini ratione competunt et debentur in illis prout habemus ea et habere debemus in terris et locis aliis dicti regni eiusdem maioris domini ratione. Salvis nichilominus et reservatis nobis dictisque nostris heredibus et successoribus usibus et consuetudinibus regni prefati ac iuribus aliis nostre curie et alterius cuiuscunque, Beneficiis insuper cappellaniarum et iuribus patronatus si qua sunt sub baronia terris castris et bonis predictis ac ipsorum collacionibus et presentacionibus nobis predictisque nostris heredibus et successoribus specialiter reservatis. Volumus autem et presenti nostro privilegio declaramus quod dictus Donatus seu prefati heredes sui procurent cum solercia debita et instanti infra iamdictos menses sex numerandos ut supra de valore annuo dictarum baronie terrarum castrorum et bonorum feudalium ac aliorum ad illas et illa ut prefertur spectantium si quidem de antiquo feudo fuerint inquiri facere per alias nostras licteras inde dandas et processum inquisitionis ipsius infra iddem tempus nostre curie presentare ut habita certificacione de ipsorum bonorum valore annuo iuxta inquisitionis seu processus eiusdem merita quantum ad valorem ipsum pertinet presens privilegium refici valeat absque ulteriori conscientia nobis exinde facienda vel super eiusdem servicii distincione debita pro ipsius nostre curie certitudine et cautela alie nostre lictere concedantur. Et tunc infra dictum semestre tempus vel aliter prout mandaverimus in quaternionibus nostre camere penes nostros thesaurarios conscribantur, ut tempore quo in eodem regno nostro Sicilie aliis dicti regni comitibus Baronibus et feudotariis militare servcium per nostram curiam generaliter indicetur contingat eundem Donatum et dictos suos heredes tanquam novos dictarum Baronie terrarum castrorum et bonorum feudalium possessores et dominos predictique contingentis exinde feudalis servicii debitores in quaternionibus ipsis manualiter et habiliter reperiri, alioquin presens nostra gracia nullius

boris censeatur. In cuius rei testimonium presens privilegium exinde fieri et pendenti maiestatis nostre sigillo iussus communiri. Actum Gayete presentibus magnificis et nobilibus viris Nicolao de Ursinis Nolano et palatino ac Socii Comite, Johannello Thomacello domini nostri pape germano collateralibus: Nicolao de sancto Flaymundo militibus: Aurello Aurilia legum doctore magne nostre curie Magistro rationali locumtenente magni Camerarii regni nostri Sicilie: Raynundo Bulcano de Neapoli milite nostri hospicii Senescallo: Mello Maltacca Bello Pica de Gayeta et Gaspare Cossa ac quampluribus aliis consiliariis et fidelibus nostris dilectis.

Datum vero ibidem in ausencia . . . logothete et prothonotarii regni nostri Sicilie eiusque locumtenentis per manus viri nobilis *Donati de Aretio** legum doctoris, Cancellarii dicti regni consiliarii et fidelis nostri dilecti. Anno domini Millesimo Trecentesimo Nonagesimo secundo die decimo mensis octobris prime indictionis, regnorum nostrorum—*anno—sexto—*** . Nos *Angelus Cardinalis Florentinus legatus et balius consensimus.*

6***.

**Conferma di Gregorio XII del testamento di A. Acciajoli,
anno 1408.**

Gregorius episcopus servus servorum dei ad futuram rei memoriam. Ultimarum dispositionibus voluntatum quarum ultra non redit arbitrium si quando personarum aut forme eas contingat defectibus impediri apostolici roboris libenter presidium impartimur ne ea que ultra reformari non possunt contingat penitus viribus vacuari sane peticio pro parte dilectorum

* Αἱ τρεῖς αὐταὶ λέξεις προστεθειμέναι ὑπ' ἄλλης χειρός.

** Καὶ αἱ τελευταῖαι λέξεις αἱ διὰ κυρτῶν γραμμάτων ἐν τῷ κειμένῳ εἶνε γεγραμμέναι ὑπ' ἄλλης χειρός.

*** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀρ. 681.

filiorum . . . Prioris Monasterii sancti Laurentii de Monteacuto
 ordinis Carthusiensis florentine diocesis ac nobilium virorum
 Vannis de Castellano militis Donati de Acciarolis Johannis de
 Medicis domicellorum et Bartolommei Valoris laici florentini
 executorum ultime voluntatis sive testamenti quondam Angeli
 olim episcopi Ostiensis et Sancte Romane ecclesie Vicecancellarii
 nobis exhibita continebat quod nuper idem Angelus eiam
 vigore quarumdem licentiarum felicis recordacionis Bonifatii papa
 VIII predecessoris nostri per quas ipse predecessor eidem Angelo
 tunc trinitatis sancti Laurentii in Damaso presbitero cardinali
 sub datum 11 Kalendarum Septembris pontificatus eiusdem pre-
 decessoris anno tercio testandi ordinandi et disponendi libere de
 omnibus bonis ad eum pertinentibus cuiuscunque quantitatis seu
 valoris forent eiam si illa ex proventibus ecclesiasticis seu ec-
 clesiis sibi commissis vel alias intuitu persone sue seu cardi-
 nalatus sui contemplacione ad ipsum pervenuissent aut perveni-
 rent in futurum sub certa forma tunc expressa licenciam duxerat
 concedendum testamentum de hoc presenti anno et vicesima
 octava Maii condidit in quo multa ad pias causas diversis personis
 et piis locis legavit et in quo eiam dilectos filios nobiles viros
 Nerium Donati di Acciarolis militis et Angelum quondam Jaco-
 pi nati dicti Donati domicellos florentinos eiusdem Angeli
 testatoris nepotes in reliquis bonis suis sibi heredes universales
 instituit et eiam circa hoc certas substitutiones fecit nec non
 inter alia in eodem testamento voluit reliquit iussit et mandavit
 quod pro incertis et male ablatis seu non licite receptis per
 ipsum Angelum testatorem darentur erogarentur et distribueren-
 tur ac vere et realiter solverentur mille floreni auri per eosdem
 executores et fidei commissarios piis locis pauperibus et egenis
 personis et pro dotibus pauperum puellarum et pro eis maritan-
 dis et sicut eisdem executoribus semel et pluries videretur atque
 placeret consciencias ipsorum executorum et fideicommissario-
 rum super hoc strictissime onerando quod circa distribuciones
 et erogaciones dictorum mille florenorum vere bene et realiter

perent et exequerentur pro ut viderent et crederent deo esse
magis acceptum atque gratum et propter ea possent quarumque
cuniarum et florenornm auri quantitates usque in dictam
summam de suis penes quarumque personas existentes solvere
solvī facere pro exoneracione anime predicti testatoris quod-
die postea predictus Angelus addendo eidem testamento certos
codicillos anno et mense predictis die vigesimanona composuit
ordinavit et eciam quedam legata fecit et executores et in eis-
dem codicillis ultra eadem prius legata sive relicta per eum in
dicto testamento prout in eisdem testamento et codicillis dicitur
contineri, cum autem dictus Angelus contra prohibicio-
nem per nos inter alia ex certis racionabilibus causis animum
constituit moventibus factam ne a civitate Lucana in qua tunc
in curia nostra residebamus pro ut ad huc residemus recede-
ret eciam sub pena privacionis ecclesie Ostiensis cui tunc pree-
rat necnon omnium officiorum et ecclesiasticorum beneficiorum
quae tunc ex concessione et dispensacione sedis predictae quomo-
libet obtinebat quam alias eum incurrere voluimus ipso facto
dehilominus illicentiatus nobisque invitis et contumaciter ab
eadem curia recedens necnon ad civitatem Pisanam recedens in
curia infra paucos dies postea infirmitate ex qua decessit gravatus
in eadem infirmitate testamentum et codicillos huiusmodi fece-
rit et propterea nec non eciam alias de ipsorum testamenti et co-
dicillorum viribus dubitetur pro parte dictorum executorum nos
fuit humiliter supplicatum ut ne propterea ipsa legata ad pias
alias causas ac instituciones facte ut prefertur fiant inutilia
et que domicelli et eis substituti institucionē ac substitucioni-
bus huiusmodi defraudentur aut eos forsan super illis velearum
occasione molestari contingat testamento et codicillis huiusmodi
obur apostolice confirmacionis adiacere necnon alias in pre-
missis salubriter providere de benignitate apostolica dignare-
tur. Nos attendentes quod huiusmodi dispositio testamenti am-
plius immutari aut reformari non potest, et ne pie cause ad quas
relates dispositioes testamenti et codicillorum huiusmodi diri-

guntur suis fraudentur effectibus ex apostolice sedis gratia vestris supplicationibus inclinati testamentum et codicillos predicta quorum tenores hic haberi volumus pro sufficienter expressis et quecunque inde secuta rata habentes et grata ea certa sciencia auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Supplentes illos qui huiusmodi contumacia et quoslibet alios defectus si qui quavis alia causa intervenerunt forsitan in eisdem dictosque executores de octingentis florenis florentinis currentibus duratim taxat quos ipsi ex predicta summa mille florenorum de nostro mandato pro commutatione dicti legati ad pias causas facere camere apostolice efficaciter per ipsum Johannem de Medicis persolverunt auctoritate apostolica tenore presencium quitamus etiam totaliter liberamus volentes et auctoritate predicta decernentes quod gentes dicte camere seu eius officiales deputati deputandi pro tempore ratione bonorum et iurium quorumlibet prelatorum decedencium dicte camere reservatorum de omnibus bonis ipsius Angeli relictis. Et qui in eius hereditate remanserunt in quibuscunque rebus existant ab eisdem executoribus et heredibus directe vel indirecte nil penitus exigere debeant si non possint quodque ipsi executores occasione dictorum octingentorum florenorum a quoquam quavis auctoritate in iudicio vel extra iudicium quovis quesito colore nequeant molestari premissis ac constitutionibus apostolicis necnon iuramentis seu prohibitionibus nostris seu dictorum licencie testamenti et codicillorum irritationibus sub quacunque forma verborum per nos hactenus factis et aliis contrariis non obstantibus quibuscunque. Ita tamen quod ipsi executores residuum dicte summe mille florenorum scilicet ducentos florenos super quibus nos etiam coram conscientias oneramus iuxta eadem voluntatem et mandatum testatoris eiusdem pro incertis et male ablatis seu non licite receptis pro anime huiusmodi salute predicti testatoris dare erogare distribuere nec non vere atque realiter solvere teneantur prout viderint credantque deo magis esse gratum pariter et acce-

um, decernentes eciam irritum et mane si secus super hiis a
loquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit
temptari. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam nostre
nfirmacionis municionis supplecionis mandati quitacionis li-
eracionis voluntatis decreti et constitucionis infringere vel ei
usu temerario contraire. Si quis autem hoc actemptare pre-
mpserit indignacionem omnipotentis dei et beatorum Petri et
auli apostolorum eius se noverit incursum. Datum Luce,
Idus Julii Pontificatus nostri anno secundo.

7*.

Neri Acciajoli investito del Ducato d'Atene, anno 1394.

Ladislaus dei gracia Hungarie Jerusalem Sicilie Dalmacie
Croacie Rascie Servie Galicie Lodomerie Comanie Bulgarieque
Rex. Provincie et Forcalquerii ac Pedimontis comes. Reverendis-
simo in Christo patri domino Angelo tituli sancti Laurencii in
Damaso presbitero cardinali apostolice sedis legato balio et amico
nostro carissimo salutem et prosperos ad vota successus. Signi-
ficamus paternitati vestre quod nos actendentes constantis fide-
litatis ac grandium et utilium serviciorum merita viri magnifici
Nerii de Azarolis militis consiliarii et fidelis nostri dilecti nec-
non sumptus et labores varios quos subiit in adquisicione ducatus
Athenarum illiusque revocacione de manibus nonnullorum
emulorum nostrorum qui dictum ducatum contra nos occupa-
tum tenebant, eidem Nerio et suis heredibus imperpetuum
civitatem et ducatum predictum Athenarum cum terris fortel-
liciiis casualibus villis hominibus vassallis iuribus et pertinenciis
omnibus ad dictum ducatum spectantibus per patens privilegium
nostrum concessimus, ipsumque Nerium in ducem Athenarum
prefecimus et constituimus ac cum honore et titulo dicti ducatus

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀρ. 567.

decoravimus per seriem dicti nostri privilegii hec et alia pleni continentis. Noviter autem advertentes quod predictus Nerius propter loci distanciam et viarum discrimina ad nostram neque venire presenciam de huiusmodi ducatus titulo per circulum aureum ut moris est recepturus investituram a nobis necneque ligium pro dictis ducatu civitate terris castris et aliis supradictis prestiturus in manibus nostris homagium et fidelitatis debite iuramentum. Et intendentes quod Nerius ipse predictam nostram reat ter consequatur gratiam et collato per nos sibi premissis fungatur honore. nec minus de paternitate vestra ex palpata diucius experientia in his et maioribus confidentes, vobis quod possitis et valeatis loco et vice nostri eundem Nerium de titulo et honore dicti ducatus Athenarum investire per circulum aureum et ab eodem pro dictis ducatu et civitate Athenarum cum terris castris et aliis omnibus quas et que sibi concessimus ligium nostri parte recipere in manibus vestris homagium ac fidelitatis solite iuramentum et in casu occupacionis vestre ad alia uni vobis fido vices vestras in hac parte committere plenam harum serie de certa nostris sciencia ac cum consensu et auctoritate serenissime domine domine Margarite dei gracia regnorum predictorum regine reverende genitricis et balie nostre licenciam concedimus et liberam potestatem. Quocirca paternitatem vestram affectuose precamur quatenus recepto prius loco et via nostri per vos vel alium quam ad hoc deputaveritis ab eodem Nerio pro supradictis ducatu civitate terris castris et bonis per nos sibi ut prefertur concessis iamdicto ligio homagio et fidelitatis debite iuramento. Nerium ipsum de honore et titulo dicti ducatus Athenarum quo eum decoravimus velit vigore presencium ac loco et vice nostri per circulum aureum investire seu investiiri facere ipsumque inducem Athenarum mandare publice bucinari ac predictum Nerium vel eius procuratorem pro eo si expedierit assecurari ab hominibus et vassallis predictis iuxta usum et consuetudinem principatus nostri Achaye recepto prius per vos vel alium loco vestri solito fidelitatis iuramento pro nobis nostrisque heredibus

successoribus ab eisdem necnon fieri pro cautela nostre curie dicti Nerii de exequuncione presencium cum earum ^Afor (;) tria publica consilia infrascripta quorum uno vestre paternitati vel li quem ad premissa loco vestri deputaveritis pro cautela re-
nto, alio dicto Nerio traddito, tercium mandetis ad nostram
uriam destinari inibi conservandum, has nostras licteras ma-
no nostro pendentis sigillo munitas vobis in premissorum te-
monium concedentes. Datum Gaiete in absentia logothete et
rothonotarii regni nostri Sicilie eiusque locumtenentis per vi-
um nobilem Donatum de Aretio legum doctorem locumtenen-
em, cancellarii dicti regni Sicilie consiliarium et fidelem no-
strum dilectum, anno domini Millesimo trecentesimo nonagesimo
quarto, die duodecimo ianuarii secunde indictionis, regnorum
nostrorum anno septimo.

8*.

Instrumenti riguardanti Neri e Angelo Acciaiuoli.
anno 1414.

Priores artium et vexillifer Justitie populi et communis Flo-
rentie universis et singulis ad quos presentes advenerint salutem
et prosperos ad vota successus. Noveritis quemadmodum Cam-
pius quondam Nicolai de Salviatis civis noster qui sub an-
no domini ab eius incarnatione Meccoquartodecimo indictione
octava, et die ultima mensis Januarii rogitus fuit conficere et
confecit quoddam publicum instrumentum actorie et mandati
facti per officiales pupillorum et adulatorum communis nostri
tutores et pro tempore curatores Nerii quondam filii egregii mi-
litis domini Donati et Angeli Jacobi ipsius domini Donati de
Acciaiuolis constituentes suos et dicti eorum officii et prefato-
rum Nerii et Angeli heredum universalium Reverendissimi in
Christo patris et domini domini Angeli de dictis Acciaiuolis mi-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀριθ. 585.

seratione divina Ostiensis episcopi Cardinalis actorem nobile virum Francum olim [fili]um eiusdem domini Donati ad petendum exigendum ac finiendum et capi faciendum et litigandum et alia faciendum. Et Nicolaus Bonamichi nunc mortuus qui tunc notarius dictorum officialium rogatus confecit de anno domini ab eius incarnatione Mccc nono et die xiii mensis Junii quoddam publicum instrumentum et seu instrumenta acceptationis tutelae et pro tempore cure dictorum Angeli et Nerii heredum predictorum et acceptationis dictae hereditatis pro eisdem Nerio et Angelo in solidum et aditionis per ipsos officiales factae. Et Pierus quondam Ser Michaelis Guidonis civis noster qui sub anno domini ab eius incarnatione Mccc octavo indictione prima et die vigesimo octavo mensis Maii rogatus fuit conficeret et confecit quoddam publicum instrumentum testamenti et ultime voluntatis factum per prefatum dominum Cardinalem in quo testamento inter cetera et post multa legata suos universales heredes instituit memoratos Nerium et Angelum equis portionibus modis et conditionibus in eodem testamento contentis. Et qui dictis anno, indictione et die vigesimonono mensis maii * confecit quoddam publicum instrumentum codicillorum per ipsum dominum Angelum episcopum cardinalem in quibus codicillis in aliquibus suam voluntatem mutavit et declaravit ac iussit quod dicti Nerius et [Angelus]** sibi heredes prefati et quilibet ipsorum et quicumque ex eis supervixerit non possint de bonis immobilibus ipsius testatoris et eis relictis alienare quoquo modo donec ipsi Nerius et Angelus et quilibet ipsorum et quicumque ex eis supervixerit compleverint vigesimum quintum annum. Et Christoferus olim Francucci de Aretio habitator Florentie qui de presenti anno indictione et die quintodecimo presentis mensis Februarii sumpsit exemplavit et in publicam formam redegit et insinuavit dicta instru-

* Τὸ ἔγγραφον ἐνταῦθα δυσξέμελλον ἕνεκα κηλίδος.

** Ὁμοίως κεκληθωμένον ἐνταῦθα τὸ ἔγγραφον.

menta testamenti et ultime voluntatis et codicillorum et qui etiam sumpsit et publicavit quedam acta civilia facta in curia potestatis civitatis nostre per que constat in effectu qualiter ipse dominus Potestas et eius iudex collateralis commiserunt de dictis anno indictione et presenti mense Februarii quod citarentur omnes volentes contradicere ad videndum insinuari dictum exemplum et alia faciendum et qualiter dicta citatio solemniter et rite facta fuit et commissio insinuationis dicti instrumenti et codicillorum interpositio auctoritatis et decreti dicto sumptui et exemplo per ipsum dominum Potestatem et iudicem facti. Et Christoferus Andree de Laterino et Johannes filius Ser Mattei Ser Loris de Fineschis de Radda et Talduccius Sandri Francisci cives nostri qui dicto sumptui et exemplo de mandato dicti domini Potestatis iudicis collateralis se subscripserunt et quilibet ipsorum Cambii Nicolai Pieri, Christoferi Francucci, Christoferi Andree, Joannis et Talducci fuerunt et nunc omnes sunt excepto Nicolao predicto qui diem clausit extremum legales publici et autentici notarii et artem notarie diu fideliter et bene exereuerunt, et nunc viventes exercent et ipsorum et cuiuslibet eorum scripturis tam publicis quam privatis in iudicio et extra indifferenter ab omnibus et singulis adhibita fuit et adhibetur plenissima fides. Et sic per presentes fidem facimus et testamur. Datum Florentie, die xxii Februarii. Mcccclxiii, viii^o indictione.

9*.

Lettera di dispensa a Neri Acciaioli. 20 Nov. II ind.

Magnifice vir et nepos noster carissime tanquam fili post salutem. Recepimmo la vostra litera per la quale mi scrivite della litera che vi mandao lo nostro fratello sengnore Antonio supra la vostra andata dilla rodi. E per tanto nuy vy scrivino che se facea achonciare la galliota e di poy che serà in punto vuy

* 'Εκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ. ἀριθ. 416.

poterite andare cum ipsa securamente, perochè per la novitate facta per lo signor Antonio a Corintho e di dubitare della barbara fede delli greci e poy anchora non seria nostro honore che andassino cum altro che cum la galliotta.

Item supra lo facto della mortalitade vy scrivimo che a nuy pare che conrata la galliotta possate andare alla presentia del dicto sengnore Antonio e dove staran la vostra persona e la sua speramo che non serà altro che bona sanitade, e cussì per vostra lictera poterite rispondere allo dicto Sengnore Antonio predicto. Valet feliciter. Scriptum in castro civitatis nostre Johannie die XX mensis novembris secunda indictione.

Ἰωάννης τῆς (= ὁ δεσπότης).

10*.

Gli Otto di guardia contro Neri Acciafoli. anno 1422. 20. X.

In Christi nomine amen. Anno domini ab eius salutifera incarnatione millesimo quadragesimo vigesimosecundo inditione prima, die vigesimo mensis octobris.

Nos

Christofanus ser Franciscii Masini

Antonius Vieri de Altovitis

Nicolaus Alessi de Albiççis

Johannes Ser Falconis de Falconibus

Giannoçço Zenobii de Cafferellis

Ugo Niccolai de Vecchiettis

Mariottus Sandri Filippi cultriciarius.

Otto officiales custodie civitatis Florentie absens tamen Betto Johannis de Businis nostro consotio coadunati in loco nostre solite residentie ut moris est pro nostro officio exercendo vita infrascripta tanburatione et notificatione facta coram nostro offi-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀρ. 818.

cio de infrascripto Nerio cuius quidem tenor in effectu talis est, videlicet, die secundo octobris inditione prima Mccccxxii Neri di Messer Donato Acciaiuoli tiene due poderi in Val di Pesa luogo detto al gabbiano i quali poderi sono del comune di Firenze et la ragione è questa che Madonna Andrea sirocchia che fu di messer Donato Acciaiuoli fu maritata al conte da Poppi et diegli di dota fiorini secento et gl' infrascripti poderi per altri fiorini secento che in tutto furono fiorini milledugento et di poi seghui chella detta Madonna Andrea rimase vedova, il perchè messer Donato suo fratello ricomperò dalla infrascripta Madonna Andrea i detti due poderi come appare per lo libro segreto di messer Donato et per fuggire la spesa della gabella la detta Madonna Andrea glene fece donagione et così vi chiarirà il libro di messer Donato. Di poi come voi sapete il detto messer Donato fu rubello del comune di Fireuze et il comune incorporò ogni suo bene, il perchè la infrascripta Madonna Andrea difese i detti due poderi per suoi perchè non si palesò il libro di messer Donato il quale à Neri suo figliuolo il quale libro chiarisce tutto. Il perchè signori otto, voi siete tenuti da aumentare le ragioni del comune et questo cosa certa et chiara per modo che non si può dinegare et però io ve lo notifico et se farete venire il libro segreto di messer Donato il quale à Neri sarete certi di molte cose che s' appartengono al comune.

Et visa citatione et requisitione modo mandato facta de dicto Nerio per nostros numptios ad videndum dictam notificationem et tamburationem et ab ea se excusandum et defendendum. Et visa comparitione coram nobis facta per dictum Nerium coram nobis dicentem sua fide qualiter nunquam habuit vidit nec cognovit dictum librum secretum dicti domini Donati olim patris sui de qua in dicta tamburatione et notificatione fit mentio et quod tempore quo dictus dominus Donatus fuit bannitus dicti communis Florentie erat in utero matris et quod tempore mortis dicti domini Donati habebat tres menses ac etiam coram nobis dicent. quod dicta duo predia de quibus supra fit mentio in dicta tanbura-

tione et notificatione tempore banni dicti domini Donati de-
 nerunt et confiscata fuerunt per officiales bonorum rebellium in
 commune Florentie tanquam bona et ut bona et de bonis dicti
 domini Donati. que duo predia per officiales bonorum rebellium
 data et restituta fuerunt domine Andree sorori dicti domini Do-
 nati tanquam bona propria ipsius domine Andree habita fide
 quando dicta domina Andrea quando nupta fuit comiti Franci-
 sco de Battifolle habuit pro suis dotibus et dedit eidem Comiti
 Francischo florenos sexcentos auri et dicta duo predia extimatione
 florenorum sexcentorum. Et qualiter postea dicta domina An-
 drea remansit vidua et rehavuit florenos sexcentos et dicta duo
 predia. Et quod semper dicta domina Andrea toto tempore rite
 sue ipsa bona semper habuit tenuit et possedit pro suis et ut
 sua bona propria. Et qualiter dicta domina Andrea suum fecit
 testamentum de mense iunii anno millesimo quadrigendesimo
 undecimo in quo inter alia in dicto testamento contenta legavit
 dicto Nerio et Angelo Jacobi domini Donati dicta duo predia de
 quibus supra fit mentio et in aliis suis bonis sibi heredes insti-
 tuit Mainardum et Donatum fratres et filios olim domini Car-
 ruli olim domini Mainardi de Cavalcibus nepotes dicte testa-
 tricis; de quo testamento Ser Christofanus Andree de Laterino
 composuit instrumentum et qualiter postea per Antonium de
 Davanzatis arbitrum et arbitratorem dicti Nerii ex una parte et
 dictorum Mainardi et Donati ex altera latum fuit laudum in quo
 laudo in quo laudo (*sic*) inter alia in eo contenta dictus Anto-
 nius rationibus et causis in dicto laudo contentis dedit et adiu-
 dicavit dicto Nerio dimidium dictorum duorum prediorum de
 quibus supra fit mentio. de quo laudo ser Filippus Jacobi de
 Vincio publicum composuit instrumentum de mense iunii anno
 millesimo quadrigentesimo vigesimo. Et qualiter postea per do-
 minum Guasparrem magistri Lodovici egregium utriusque iuris
 doctorem arbitrum et arbitratorem dicti Nerii ex parte una et di-
 cti Mainardi et Donati ex alia latum fuit laudum in quo inter
 alia in dicto laudo contenta dictus dominus Guaspar rationibus

et causis in dicto laudo contentis dedit et adiudicavit eidem Nerio dimidiam dictorum duorum prediorum, de quibus supra fit mentio, de quo laudo Ser Ubertus Martini Berti notarius florentinus de mense Aprilis proxime preteriti millesimoquadringentesimo vigesimo secundo publicum composuit instrumentum et dicente et altante (*sic*) qualiter occaxione dicti testamenti et dictorum duorum laudorum, de quibus supra fit mentio tenet et possidet dimidiam dictorum duorum prediorum in dicta tanburatione et notificatione contentorum et qualiter ipse Nerius de simili tanburatione et notificatione alias notificatus fuit coram nostris in officio precessoribus et qualiter dicti nostri in officio precessores ipsum a dicte notificatione et tanburatione absolverunt et libera-verunt de mense octobris anno millesimo quadringentesimo vige-simo primo. Et visa dicta tanburatione et notificatione facta co-ram nostris in officio precessoribus de dicto Nerio. Et visa abso-lutione facta de dicto Nerio per nostros in officio precessores de mense octobris millesimo quadringentesimo vigesimoprmo et omnibus et singulis in ea contentis de quibus constare vidimus manu Ser Laurentii Francisci Andree tunc notarii dictorum octo nostrorum in officio precessorum. Et viso dicto testamento et laudis de quibus supra fit mentio et habita bona et idonea pro-batione qualiter dominus Nerius de omnibus et singulis coram nobis dictis et expositis exposuit et dixit veritatem Et visis statutis et reformationibus comunis Florentie ad predicta facientibus. Et reperto quod dicta tanburatio et notificatio facta de dicto Nerio facta fuit pro vexando et molestando eun-dem indebite potius quam iuste et omnibus aliis visis et consi-deratis que videnda et consideranda fuerunt vigore nostri offi-cii auctoritate et balia nobis concessa omnique iure nostro et formis quo et quibus magis melius et efficacius possumus et de-bemus Christi nomine invocato misso inter nos diligenter et se-crete scrupitino et obtento partito ad fabas nigras et albas secun-dum formam statuta et ordinamenta communis Florentie dictum Nerium a dicta tanburatione et notificatione et ab omnibus et

singulis in ea contentis absolvimus et liberamus et insuper imponimus et mandamus Ser Stefano nostro notario infrascripto et provisorio nostro quatenus dictum Nerium et quibuscunque nostris libris ubi reperiretur descriptus a dicta notificatione et tanburatione cancellent libere licite et impune.

† Ego Stephanus quondam Ser Naddi olim Ser Nepi de Florentia imperiali auctoritate iudex ordinarius atque notarius publicus et nunc notarius et scriba dictorum otto custodie predictis omnibus et singulis dum agerentur interfui eaque rogatus de mandato voluntate et deliberatione ipsorum scripsi et publicavi et me meo consueto signo subscripsi.

11*.

Lettera di Lorenzo a Donato Acciaiuoli (1413).

Carissime et honorande ut frater. Io t'ò scripte tante lettere et non avuto risposta da te che per questo poco t'ò a dire, ma solo perchè non mi possi chiamare nè dire essere negligente nello scriverti perchè io mi rendo certo che di tante te n'ò scripte n'arai avuta qualcuna et sarai per essa avisato di tutto a pieno sì che per questa non ti scrivo se non delle nuove ci sono da calendi di Febraio in qua. Avisoti come il duca avuto Imola et preso il signore et il nipote come l'ebbe non si sa ancora di certo, che chi dice el signore ne fu consenziente et chi dice in nun modo et chi in nun altro come si sia ella è tua et evi dentro Agnolo della Perghola con quanti cavagli no tel so dire ed avuto alcun suoi castelleti el signore et il nipote ne son iti presi a Melano è tenuta una trista novella sonsi soldati molti fanti et mandati a confini, la gente del duca è pure a Furli con quella medesima quantità che molte volte t'ò scripto, et così la gente nostra è a Furlimpopolo et a Castrocaro et il capitano è a Cesena et parecchi ne furono presi inn Imola, qualche 15 o 20 cavagli di chi non tel so dire, gl' inbasciatori come t'ò scripto

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀριθ. 432.

sono a Ferrara et così quegli del duca et trafficano la pace insieme, che Idio ci dia buona pace. e nostri sono messer Rinaldo legl' Albizi, messer Giuliano Davanzati et Vieri Ghuadagni, e fatti dell' aquila stanno a umodo (*sic*) Braccio v'è pure a campo et stimasi di di in die l'arà avisati come Sforza aneghò et in che maniera et tutto e dieci ciercono di soldare di quella sua gente. Di poi ti scripsi non s'è posto prestanze, ordinasi di porre 8000 fiorini a preti et 3000 fiorini a contadini, che sarà un buon fatto, et Francesco Tornabuoni et Ridolfo Peruzzi vanno in questi di al papa per la licentia della 'mposta de preti che si stima la darà.

Egl'è ogimai de di anti che non n'è morto due persone di pestilentia a Firenze, che a Dio piaccia cieserla (*sic*) et levarci di tanti affanni per tutto lo contado si sta presso a bene, et così nel distretto pure ognuno sta a vedere come la cosa passa et non ci si parte persona ed ecci sanissimo d'ogni male. Monna Fecha et la Lena et le sue fanciulle stanno molto bene et non manca lor nulla et non mancherà se non manca a noi et nonn'anno altro pensiero che di te sichè posto credo il facci ingegnati di tornare presto, et con più honore et utile puoi.

Io vo spesso a vedere ucellare astore, coll' astore et è mi si piaciuto et entrato nell' ànimo quell' ucellare che in tutto dillibero del continuo uno, sichè ti pregho me ne rechi uno schiavo et bello quanto è possibile et costì che vuole son certo el farai meglo non tel dico che so come io farei a te.

Tutti e tua compagni stanno bene et sono in diversi luoghi sichè non ti posso fare scrivere come ti promessi, vedi il perchè.

De fatti tua se ne fa come de nostri propii. Saluta et conforta Nicolo per mia parte et per parte di Bartolomeo, piglandole prima a te.

De fatti del mare non ti scrivo nulla, perchè penso essendo presso a cotanti porti a quanti se ne sia bene informato.

Messer Palla et tutti noi stiamo bene et così t'ingegna di star tu.

Altro non m'occorre a dirti se non che soprattutto torni presto, che Christo ti guardi. In Arezo a di xvii di Febraio 1413
Lorenzo di Messer Palla tuo.

12*.

**Lettera di Davanzato Davanzati
a Nerl Acciaiuoli. 8 Giugno.**

Fratello charissimo per pue altre lettere t'ò isscritto abastanza questa ti fae solo per avisarti chome le chosse passano di quae que s'è possto in fino qui in sulla novine (*sic*) 28 prestanze ma egli si istarà 3 o 4 mesi senza portine che Dio voglia no se ne pongha fine. qua si fae un grande isforsso per essere questo magio alle mani. Fo chontto (*sic*) il chomune arà per tutto aprile cinque milla chavagli e bracio vene chon tre milla e tre singnor Charlo e il leghato di Bolongna dumille e penso gratia di Dio chon tutto sia grande ispesse daremo gran faticha a quell ghibellino et chossi ir re di raona si mette in punto una grande armatta e fia maggiore armata fusse mai in questi mari che tutto fa per noi bracio e anchora al'aquila e no posso pue tenessi che si chomiciano a morire di fame sichè presso arà ispatio que che isstate (*sic*) bene e da parechi die in qua ci chomicia a far danno, che ddiio provegha a bisongni nostri la tua brighatta à Arezo e ista bene chome per atra t'avisai cheglia (*sic*) piacutto al nostro singnore chiamare assè la benedetta anima d'Antonio mio padre a chui iddio abi fatto verace perdono; di a Nicholò che Piero suo vae podesstà di Lari ch'è una buona podessteria e che lla sua brighatta istà bene e simile Angnolo di save (*sic*) e tutti gli atri. Io no t'aviso de pregi delle chosse m'avisassti perchè nonne era tempo a ragionare nulla per lla moria quando fia tempo di tutto sarai avisato; di a Nicholò ch'io none ischrivo a lui perchè tu gli mostrerai questa per no

* 'Εκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀριθ. 430. 'Η ὅλη ἐπιστολή γέμει πταισμάτων.

are faticha a chui la manda de fatti tua sarò solecito quando tarò a Firenze ma io mi penso partire per amore della moria tro no dichò Christo ti ghuardi. Ingegnati di fare bene e di ar sano vegho che è fatto migliore servizio delle lettere mandate voi che di quelle venghono di qua perchè ò auto molte lettere di chosse pel tuo

Davanzato Davanzati in Firenze.

13*.

**Lettera di Antonio Accialoli al fratello Neri a Firenze.
16 Dic. 1422.**

Spettabile egregio fratello nostro et cet. Ieri per Nicholò Machiavelli ricievemo una vostra lettera e per quella e da Nicholò abbiamo sentito come grazia di dio di voi e sempre bene che chosi e meglio preghiamo iddio per lunghi e infiniti tempi possiamo sentire della fraternitade vostra; noi v' abbiamo scritto per più nostre lettere come grazia di dio di qua... assetine (*sic*) grazia di dio da agosto in qua la mortalità è ristata in tutto e grazia di dio niuno non ci muore e vero che astivera (*sic*) per lo nnanzi ma ora anche astivera grazia... di iddio rista là, sicchè piacendovi di venire non bixongna abbiate pensiero per la pistolenzia e venendo voi siate lo ben venuto che disideriamo vedervi come nostro caro fratello e c. Noi grazia di dio noi e llo nostro paexe stiamo bene chome dall' apotatore vostro famiglio sarete informato. Nè altro per la presente. Iddio con voi. Data in nattene (*sic*) a di 16 di dicenbre 1422.

Antonio de Azaiolis e cet.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀριθ. 433.

14*.

**Lettera del despota di Romania a Neri Acciaioli.
12 Maggio 1424. (26 Aprile).**

Spectabilis et egregie vir affinis noster predilectissime po salutem et cet. Nui habiemo recevuto la litera vostra e quel habiemo bene intexa a nui maximamente dispiace e condolemos che de quelle bande della vui habiati alcuno sinistro e de sconzo e tutta fiata arecordamoi come a fio che per vostro honor vi debiate stare a soffrire ed esser paciente, azò chel para la descricion esser da vui e la colpa il biasemo esser d' altri, e per questo modo non poriti esser imputato, echo come alcune vostre littere me son venute in nostra mano per via da Ragusa, le qua nui ve mandemo insieme con questa, pariate semble come pe fratello nostro carissimo a zascaduna cossa che ve sia im piazer data in castro civitatis nostre arte die 26 Aprilis inditione secunda.

Ποδτασος Ην (=ό δεσπότης).

"Οπισθεν φέρονται γεγραμμένα τάδε: Nobili viro, m. 12 V 1424.

15**.

**Lettera di Palla Acciaioli a Neri Acciaioli in Romania.
14 Dicembre 1423.**

Ieri ricevetti tua lettera fatta in Santa Maura in Romania a di XII del passato, la quale mi fu gratissima sentendo eri sano, di buona voglia e quanto eri suto honorato e ben veduto da ma-

* Έκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀριθ. 429.

** Έκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀρ. 435. Ἡ ἐπιστολή αὐτή εἶνε κατατεθρυμματισμένη, καὶ ἡ γραφή αὐτῆς εἶνε σχεδόν ὅλως ἐξίτηλος.

Ma el disposto, e per littera di messer Nanni anche il com-
rendo, perchè. tornò là e pare fosse sì strano che non potè
passar più in qua, ma molto mi dice messer Nanni dell' onore
è suto fatto, che mi piace assai. Veggo sè per andare al Signore
Antonio, piaccia a dio sia in buon punto e piacemi il dispoti ti
andi sicuro, e tu anche in ogni cosa t' ingegna con sicurtà pro-
cedere, e nell' andare e nel ritornar qua, che oggimai dovrà esser
tempo alla tornata. E mi dispiaci assai che tu non abbia ri[cevuto]
ultima mia da poi che ti partisti che posto io sia st[at]o assai oc-
cupato per l' uficio e anche non habbi ben saputo ove ma[ndarle]
non di manco pur no scritte e mandato a Vinegia ma non. . . sa-
uto ove mandarle e saranne suto fatto cattivo servizio, per que-
ta mi di ch' io adirizi le lettere per la via di Negroponte e per
la via di Corfù nelle mani di Jacomello Bondan e così sì farà.
Ma questo mi dimostra che tu non abbi il pensiero a tornare
così presto come desti intentione da poi che ordini onde ti sien
mandate le lettere. E noi aspettavam la tua tornata presto, e
così ti conforto facci. E posto che delle prestanze si paghino elle
non si perdono però son quelle che mantengono la libertà e anche
nella fine s' assegnano e fanno frutto. E hora che nuovamente
s' è riformato il monte, àno provveduto cio che è tuto pagato sia
assegnato a genhaio che viene al monte al 5 per cento come è
usato, sichè non si perde però non si vuol pigliare in ciò dispe-
ratione, ma provvedere e starsi honestamente a poter pagare. E per
la gratia di dio spero così farai. Ingegnati tornar presto di qua.
E fatti tuoi seguitano con quello ordine che tu ordinasti, e così
si seguirà il meglio che sarà possibile. Finito l' uficio io ancor
ne venni qui in Arezo alla brigata Madonna Teccha, la Lena,
le tue fanciulle e tutta tua e nostra brigata stanno bene gratia di
dio, sonci molti fiorentini e stanosi bene, e ogni di ce ne viene
per la cosa pur segue a Firenze, siche ingegnati venirne qua,
dove spero ti contenterà assai la stanza. In Arezo a di XIII di
dicembre 1423.

Palla di Nofri.

16*.

Lettera d' Antonio, duca d' Atene a Neri Acciajoli,
suo fratello. 1423.

Spetabile egregio fratello nostro carissimo e cet. abbiamo ricevuta lettera della fraternitade vostra en la quale si contiene com voy non siete venuto perchè vi è stato detto che di qua è la mortalitade e cet. avisandovi come gracia di dio adesettino (*sic*) mortalità è ristata già è più d'uno mexe e gracia di dio da un mexe in qua non vi muore anima di pestelenzia ma è chosì sano com mai così gracia di dio alla Megra e così al Suchamino è vero che a Stivel fa e potrete fare senza entrare dentro a Stivel ma cercate di venire bene armato perchè noi abbiamo guerra colla Morea acciò che quelli della bosteza non vy facessero novità poy sendo a Riva d'oustria voy venete sichuro assettine; non di meno sopra di questo noy ve ne abbiamo scritto per più lettere chenpensamo di poy l'arete aute e per tanto mettetevy in punto venire a vedere che abbiamo volontà vedervi.—Dall'apportatore della vostra lettera abbiamo ricevuti i bracchi e chany ello falcone ringraziamovy di ciò pregandovy a messer Nanni ci schusiate che ci schusi allo marchexe inperò che aremo auto accharo avere auti delli astori mudati di qua ma non lo sapavamo e non ne facemo mutare inperò che la nostra caccia di qua è tutta a pernici e non ne chacciamo a riviera, ma per lo'nnanzi ne saremo forniti e pensiamo alla venuta vostra da . . . parte, e per tanto in quello modo che a vuy pare schusateci ma per lo'nnanzi c'ingengeremo avere quello singnor lo marchexe per amico con delle cose si truovano di qua.

De fatti o portamenti di messer Agnolo ben dicie lo proverbio che tristo a cchi ci nascie se non pegiora; ma pensiamo alla venuta vostra insieme con voi provvedere sopra di ciò con iscri-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀρ. 427. Ἐπιστολή κατατεθρυμματισμένη καὶ ἐν πολλοῖς ἔξιτηλος.

re a ffirenze a nostri amici e spezialmente a singnori di Fi-
nze, e penxiamo la ragione starà in suo lugo, nè altro, appa-
chiati per voi da le portate faccino avisato appieno delle parti
qua.

Dala alla Megra a di 25 settembre 1423.

Antonio de Azaiolis e cet.

Ὅπισθεν φέρονται γεγραμμένα ταῦτα: Spetabilly egregio viro Neri
de Azaiolis fratri nostro carissimo.

17*.

**Procura di Neri Acciaiofi
in persona di Luigi de Pitti. 1441.**

In dei nomine amen. Anno domini nostri Jehsu Christi ab eius
alutifera incarnatione millesimo quadringentesimo quadragesimo
primo. indictione quinta et die vigesimoquarto februarij Actum in
populo Sancti Felicis in platea de Florentia presentibus testibus
Juliano Johannis Giani Surifice dicti populi et Angelo Bartolo-
nei Bertini populi Sancti Fridiani de Florentia. Magnificus do-
minus Nerius olim Franchi domini Donati de Acciaiuolis de Flo-
rentia dominus Athenarum et Thebarum omni modo via iure
nomine causa et forma quibus magis et melius potuit fecit consti-
tuit et ordinavit suum et suorum heredum et hereditatis esse
facientis et non adite verum inrevocabilem procuratorem acto-
rem factorem et certum nuntium speciale tam in vita quam
post mortem ipsius constituentis et cum hoc quod presens man-
datum non spiret post mortem ipsius constituentis sed duret eti-
am post et transeat ad et in heredes eius et etiam in hereditatem
facientem et non aditam, discretum virum Thommasium olim
Luigi Nerii de Pictis de Florentia Presentem et accipientem
ad omnes et singulas lites questiones et causas quam vel quas
dictus constituens et seu eius heres vel heredes et seu hereditas

* 'Εκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀρ. 776.

etiam iacens habet haberet et seu habiturus est vel habere sperat, et seu habituri sunt vel essent vel habere sperarent vel haberent in futurum cum quacunque persona et cum quibuscunque personis loco communi collegio societate et seu universitate de civitate Florentie eiusque comitatus fortie et districtus et seu aliunde ad comparandum et se personaliter presentandum predicto constituyente et eius heredibus et hereditatem iacentem et eius et eorum vice et nomine coram magnificis et potentibus dominis dominis prioribus artium et vexillifero iustitie populi et communis Florentie et eorum collegiis tam presentibus quam futuris et coram dominis potestate et capitaneo populi civitatis et communis Florentie tam presentibus quam futuris et coram quibuscunque suprascriptis officialibus presidentibus et seu magistratibus quibuscunque et tam ordinariis quam extraordinariis et tam ecclesiasticis quam secularibus et tam dicte civitatis quam eius comitatus fortie et districtus et seu etiam aliunde et tam civibus quam forensibus et iam presentibus quam futuris quibuscunque nominibus censeantur et in qualibet curia et foro et tam ecclesiastico quam seculari ad agendum causandum et defendendum civiliter et criminaliter et civiliter tantum* et criminaliter tantum libellum et seu libellos et petitiones et informationes notificationes et simplices expositiones dandum et porrigendum et data corrigendum diminuendum et augendum in melius reformatum libellis et petitionibus, respondendum litem et lites contestandum et sine litis contestatione procedendum iuramentum calumpnie et de veritate dicendum et cuiuslibet alterius generis sacramentum ante et post litis contestationem prestandum et subeundum terminos et dilationem petendum et dari statui etiam prorogari petendum audiendum et faciendum confitendum vel negandum, comparitiones intentiones positiones et capitula ponendum et faciendum et exhibendum et ipsis responderi petendum et faciendum et partis adverse posi-

* Ἡ ἴσως tamen.

onibus et capitulis respondendum confitendum vel negandum etiam per verbum credit vel non credit et seu aliter prout sibi acuerit testes infrascripta et iura quelibet et quaslibet et quæbet probationes et probationum genera inducendum et producendum et recipi citari iurari examinari et demum publicari petendum audiendum videndum et faciendum et tam suos quam partis aderse testes et ipsorum dictorum et testimoniorum et cuiuscunque instrumenti et scripture et tam originalis quam in copiis et pro quocunque interesse copias et exemplaria petendum et recipi et sibi dari et restitui petendum et faciendum et eos et eas impugnandum redarguendum reprobandum et tam civiliter quam criminaliter et etiam accusandum et accusationem cause prosequendum usque ad finem in causa et causis concludendum punetum et articula formandum et firmandum et ipsis consentiendum consilium sapientis petendum et consilio sapientis committendum alaria deponendum et huiusmodi consilia aperiri et publicari petendum et faciendum sententiam et sententias et pronuntiationes et precepta quaslibet et quelibet et tam interlocutiones quam diffinitiones ferri et pronuntiari petendum et faciendum iudicem notarium* et loca eligendum et suspecta recusandum et ab huiusmodi sententiis pronuntiationibus et preceptis et a quolibet gravamine et tam latis quam inferendis appellandum et provocandum et de nullitate opponendum et appellationis et nullitatis causam prosequendum usque ad finem, et omnia generaliter faciendum procurandum et exercendum que merita causarum exigunt et requirunt et que subcausari quomodolibet comprehenduntur et veniunt. Item ad intrandum nancidendum et adipiscendum tenutam et corporalem possessionem omnium et quorumcumque bonorum dicto constituti vel eidem debitorum seu obligatorum vel debendorum seu obligandorum et se in huiusmodi bonis immicti in tenutam et corporalem possessionem petendum et faciendum et ea tenendum et possidendum et huius-

* H indices notarios.

modi bona et de quibuscumque aliis et prout dicto procurato videbitur in solutionem et pagamentum petendum et sibi in solutionem dari et adiudicari petendum et faciendum. Item ad faciendum capi et detineri et carcerari debitores quoscumque et debitorum debitores dicto constituenti et eidem quomodolibet obligatos et de bonis rebus et iuribus huiusmodi debitorum et debitorum debitorum et etiam ipsos debitores et debitorum debitores sequestrari et arrestari petendum et faciendum et huiusmodi bona in solutionem petendum et sibi procurandum in solutionem dari et adiudicari petendum et faciendum et huiusmodi captos et sequestratos et seu capiendos et sequestrandos et bona sequestranda liberanda et pristinae libertati reponi petendum et faciendum. Item ad compromittendum et compromissa quaecumque et generalia et specialia et totiens et quotiens dicto procuratori videbitur faciendum de et super quacumque re causa et negotio etiam liquido cum quacumque et quibuscumque persona et personis loco communi collegio societate et universitate in quemcumque et quoscumque arbitros et seu arbitratores amica-biles compositores et bonos viros et huiusmodi compromissiones etiam prorogandum, et ad dandum potestatem et auctoritatem huiusmodi arbitris et arbitratoribus uno et seu pluribus prout libuerit et seu convenerit cognoscendum et procedendum et sententiandum de iure et de facto et seu de iure tantum vel de facto tantum et seu cognoscendum de iure et de facto procedendum et sententiandum tantum de iure et pro eo termino et tempore quibus ipsi procuratori videbitur, et ad promittendum de observatione plenaria huiusmodi compromissi et laudorum inde sequendorum et sub pena et obligo bonorum renuntiatorum beneficiorum preceptorum guarentigio et cum et sub illis pactis et aliis clausolis capitulis et cautelis quibus et prout sibi procuratori videbitur et in similibus consuetis secundum stilum notariorum civitatis Florentie, et huiusmodi lauda interessendum et ipsa approbandum et notificandum et notificari petendum et faciendum et notificata in se recipiendum. Item ad componendum transi-

gendum et paciscendum et compositiones trasactiones (*sic*) pacta quaslibet et quelibet iniendum faciendum et firmandum de et super quocumque negotio re causa et contractu etiam quamcumque liquido et cum quacumque et quibuscumque persona et personis loco communi collegio societate et universitate et semel et pluries et quotiens et prout dicto procuratori videbitur et placebit. Item ad locandum et dislocandum possessiones et de possessionibus et bonis quibuscumque dicti constituentis semel et pluries et illi et seu illis et pro eo fictu vel pensione et tempore et cui et quibus et prout dicto procuratori videbitur et placebit. Item ad alienandum et vendendum et venditionis et cuiuscumque alienationis titulo in quoscumque et seu in quemcumque concedendum et transferendum quecumque et de quibuscumque bonis et possessionibus dicti constituentis tam mobilibus quam immobilibus et pro eo pretio et pretiis quo et quibus sibi placuerit et seu cum emptore convenerit et possessiones tradendum emptori et inde cedendum omnia iura sibi constituti pertinentia, et pretia confitendum et recipiendum, et ad promictendum plenissimam defensionem huiusmodi bonorum en de evictione cavendum et promictendum et cum fideiussoribus et sine et cum precibus et sine et sub penis obligationibus renuntiationibus preceptis guarentigiis et sub et cum illis pactis capitulis et aliis in huiusmodi contractibus usitatis et debitis etiam secundum stilum notariorum civitatis Florentie et prout dicto procuratori libuerit et seu cum emptore convenerit. Item ad exigendum petendum et recipiendum et sibi dari restitui solvi et consignari petendum et faciendum omnes et quascumque quantitates florenorum auri et pecunie et bona quecumque scripturas et iura sibi constituti quomodolibet pertinentia et seu debita vel debenda a quocumque et seu quibuscumque persona et personis loco communi collegio societate et universitate quacumque ratione causa vel iure cum scriptura vel sine publice vel privatim et de receptis et seu confessatis finiendum et finem generalem et seu specialem quietationem liberationem absolutionem et pactum de

ulterius non petendo semel et pluries faciendum et rogari petendum et faciendum et cum et sub promissionibus penis capitulis et cautelis in similibus consuetis etiam secundum stilum notariorum civitatis Florentie et prout dicto procuratori videbitur. Item ad petendum et sibi tradi compleri et restitui petendum et faciendum et recipiendum omnia et quecumque instrumenta scripturas et iura eidem constituenti quomodolibet debita vel debenda et principaliter et seu etiam pro quocumque interesse. Item ad substituendum et loco sui in predictis et quocumque vel alterum predictorum semel et pluries ponendum et subrogandum unum et seu plures alias procuratores et substitutos revocandum et de novo substituendum et quem et quos et quando et quotiens et prout dicto procuratori videbitur principali mandato nihilominus in suo robore permansuro. Item ad et pro predictis et circa predicta rogandum et rogari et etiam confici petendum et faciendum instrumenta et unum et plura cum et sub pactis promissionibus penis obligationibus renuntiationibus preceptis gaurentigiis et aliis clausolis et semel et pluries et quotiens et quando et prout dicto procuratori et seu substituendo ut supra videtur et secundum consuetudinem et stilum notariorum civitatis, Florentie et generaliter ad omnia et singula faciendum procurandum et exercendum que in predictis et circa predicta quomodolibet fuerint opportuna et seu requisita de iure vel consuetudine et que dicto procuratori et seu substituendo ut predicatur videtur et placebit et que ipsemet constituens facere posset si presens esset et que etiam mandatum magis exigerent speciale quam superius sit expressum, dans et concedens eidem procuratori et substituendo ut predicatur in predictis et circa predicta plenum liberum generale ac speciale mandatum cum plena libere generali ac speciali administratione et ex nunc finivit quietavit et liberavit per se et suos heredes et hereditatem etiam iacentem et non aditam et si iaceret et non adiretur dictum Thommasium et substituendum ut predicatur et eorum et cuiuslibet eorum heredis ab omni ratione reddenda et restitutione facienda eorum que ges-

erint vel ad eorum vel alterius eorum manus pervenerint
pretextu presentis mandati liberans et absolvens inde ipsum
Tomasum presentem et acceptantem pro se et substituendo
per aquilianam stipulationem precedentem acceptantem subse-
quentem et eorum et cuiuslibet eorum heredibus, dicens et as-
serens ex certa scientia se constituentem habuisse recepisse a
dicto Thommaso omnes et quascumque quantitates florenorum
auri et pecunias et bona et res et iura que et quas inde pretextu
silicet presentis mandati quomodolibet deberentur dicto consti-
tuenti et de eis se bene et integraliter satisfactum et quietum
vocavit et dixit nec non promictens et solempniter conveniens
dicto Thommaso ut supra presenti et recipienti presens mandatum
et omnia predicta firma et rata et grata perpetuo habiturum et
observare et non revocare et contra non facere vel venire per se
vel alium aliqua ratione iure modo vel causa sub pena florenor-
um mille auri solempni stipulatione promissa et legitime sti-
pulata, qua commissa vel non exacta vel non nihilominus pre-
dicta omnia et infrascripta perpetuo durare et valere dixit et
voluit et que pena totiens commictatur et peti et exigi possit et
debeat quotiens fuerit conventum et volens relevare ad cautelam
dictum suum procuratorem et substitutum ut predicatur ab omni
honore satisfactione quod in causis et seu extra exigeretur pro-
misit dicto Tomaso presenti et ut supra recipienti et mihi Ni-
colao notario infrascripto ut publice persone recipientes et stipu-
lantes pro parte adversa et pro omnibus et singulis quorum
interest vel posset quomodolibet interesse de iudicio sistius (*sic*)
et iudicat (;) solvendum per omnes suas clausolas debitas et
consuetas pro quibus omnibus et singulis observandis et pro di-
cta pena solvenda si et quotiens commissa fuerit obligavit dictus
constituens nobis Tomaso et Niccolao ut supra recipientibus et
stipulantibus se ipsum et eius heredes et hereditatem et bona
omnia mobilia et immobilia presentia et futura et renuntiavit in
predictis except. (;) doli mali condit (;) sine causa in factis acti-
bus quod metus causa fori privilegio omnibus beneficiis et iuri-

bus pro se contra predicta quomodolibet disponentibus et maxime legi et iuri dicenti generalem renuntiationem non valere, cui domino Nerio presenti et volenti et predicta omnia confitenti precedi ego Nicolaus iudex ordinarius et notarius infrascriptus prout teneor et mihi licuit et licet ex forma statuti communis Florentie de guarentigia disponentem quatenus predicta omnia et singula per garantigiam et vinculo seu nomine iuramenti attendat adimpleat et observet in omnibus et per omnia ut supra promisit continetur et scriptum est.

† Ego Nicolaus olim Berti Martini de Gentiluzis de Sancto Geminiano civis et notarius florentinus publicusque imperiali auctoritate notarius et iudex ordinarius predictis omnibus et singulis dum sic agebantur interfui eaque omnia rogatus scribere scripsi et aliis occupatus ea omnia publicanda commisi infrascripto Ser Baldovino ideo me subscripsi et solitum signum apposui.

† Ego Baldovinus Dominici de Baldovinis de Florentia imperiali auctoritate iudex ordinarius atque notarius publicus florentinus predicta omnia et singula suprascripta in presenti et alio petio cartarum pecudinum simul sutarum et in eorum suturis meo bino signo signatis ex imbreviaturis et protocollis suprascripti Ser Niccolai vigore commissionis ut supra patet per eum mihi facte fideliter et diligenter sumpsit et exemplavi prout ibidem inveni et quod supra in duodecima linea remissum est videlicet Nerii mea propria manu remisi quia per errorem obmissam, secundo me subscripsi et signum meum apposui consuetum.

18*.

Lodo dato da Antonio di Donato, a. 1424.

In nomine domini amen. Nos Antonius olim domini Donati de Acciaiuolis de Florentia canonicus florentinus arbiter et arbi-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀρ. 734.

trator amicus compositor et comunis amicus electus et absumptus a venerabili domina, domina Margherita vidua filia condam Bardi Malpigli de Florentia et uxore condam nobilis viri Franchi condam domini Donati predicti de dictis Acciaiuolis cum consensu sui legiptimi mundualdi compromitente ut et tanquam tutrice et tutorio nomine Nerii et Antonii fratrum et filiorum olim et heredum dicti condam Franci et filiorum ipsius domine Margherite, ac etiam vice et nomine dictorum Nerii et Antonii filiorum et heredum dicti condam Franchi et cuiuslibet eorum pro quibus Nerio et Antonio et quolibet eorum dicta domina Margherita suo nomine proprio se obligando de rato et ratihabitione promixit sub certa forma modo et pena in superscripto compromisso contentis et quolibet modo et nomine in solidum se obligando, ex parte una, et a magnifico et egregio milite domino Angelo filio condam Jacopi olim dicti domini Donati de Acciaiuolis compromitente suo nomine proprio ac etiam ut et tanquam heredis in solidum ab intestato ut dixit esse et esse velle dicti condam Jacopi patris sui et quolibet dictorum modo et nominum in solidum se obligando ex parte altera ut de compromisso in nos facto constat manu Ser Uberti Martini civis et notarii florentini et notarii infrascripti sub die vigesimo sexto mensis Settembris proxime preteriti; viso nanque dicto compromisso in nos facto et balya et potestate nobis a dictis partibus et compromitentibus predictis dictis modis et nominibus quibus supra et in compromisso continetur concessa et attributa. Et viso et reperto etiam quod postea et post dictum factum compromissum videlicet hodie hoc presenti infrascripta die supradicte pactis et compromitentis predicti dictis modis et nominibus quibus supra ratificando et confirmando dictum compromissum in nos factum ut supra patet, per pactum expressum iterum et de novo voluerunt et consinserunt et dederunt et concesserunt nobis arbitro et arbitratori predicto balyam auctoritatem et potestatem laudandi et sentiendi etiam super quibuscunque liquidis vel non liquidis decisis vel non decisis et super qui-

buscunq̄ue laudatis vel sententiatis inter dictas partes dictis nominibus et etiam de et super quibuscunq̄ue instrumentis guarantigiatis et non guarantigiatis et aliis quibuscunq̄ue prout nobis videretur et placeret de quibus omnibus etiam constat publicum instrumentum manu dictor̄ Ser Uberti hodie hac presenti die quarta mensis ottubris. Et auditis pluries et pluries dictis partibus et compromicientibus predictis dictis nominibus et eorum et cuiuslibet earum procuratoribus et advocatis. Et visis petitionibus et responsionibus exceptionibus et replicationibus partium predictarum dictis nominibus. Et viso lecto et considerato quodam publico instrumento promissionis et confessionis et recognitionis et guarantigie publice scripto manu publici notarii florentini cuius quidem tenor per omnia sic describitur, videlicet:

In nomine domini amen, anno dominice nativitatis millesimo quadringentesimo primo indictione nona pontificatus santissimi in Christo patris et domini nostri Bonifatii divina providentia pape noni anno eius duodecimo die vero settima mensis Aprilis. Actum Rome in regione Parionis apud sanctum Laurentium et Dammasum in domo habitationis infrascripti domini Cardinalis presentibus testibus ad hec vocatis habitis et rogatis reverendo in Christo patre domino Alamanno de Alammanneschis de Florentia archiepiscopo tarentino et provido viro Albertaccio del Bene de Florentia et Filippo Beltrami de Florentia. Certum esse dicitur quod de anno domini millesimo quadringentesimo decimo tertio mensis maii. Egregius vir Iacopus filius spectabilis et egregii militis domini Donati de Acciaiuolis de Florentia cum velle discedere de civitate Viterbii cuius tunc temporis erat potestas et in eadem haberit plures res mobiles quas secum proferre nolebat, dimisit dedit et consignavit in custodiam et conserbationem nobili et egregio viro domino Bellebono de Viterbio iuris doctori presenti et recipienti et sic se habere confitenti et asserenti infrascriptas res et bona mobilia, videlicet unum cofanettum corii cotti ferrati in quo erant infrascripte res et bona videlicet: unum fermalium cum sex perlis circum et cum uno brachetto in medio. Item unum fer-

malium cum uno balascio in medio et circum quattuor perle cum duobus balascis et duobus zaffiris. Item una crux aurea cum uno cordone perlarum. Item unum balascium ligatum in anulo aureo. Item unus anulus aureus ligatus cum uno balascio. Item unus anulus aureus cum una perla grossa. Item unus anulus aureus ligatus cum une zaffiro. Item unus adamas ligatus in anulo aureo. Item unus smaragdus ligatus in anulo aureo. Item una turchiesca ligata in auro. Item una catenetta cum una perla portatilis in collo. Item due virgule auree. Item viginti uncie argenti aurati et omnes suprascripte res erant in dicto cofanetto. Item unam scatolam auratam pictam et in dicta scatola erant infrascripte res et bona videlicet: Unum collarium aureum. Item unum collarium perlarum. Item unum birretum perlarum. Item una ghirlanda perlarum. Item duo cueuzoli racamatis cum perlis. Item una abbottonatura perlarum. Item unum caputium veluti rubei racamati cum perlis. Item quattuor cinguli fulciti cum argento. Et omnes suprascripte res erant in dicta scatola. Item unam tunicam velluti nigri duplam pellibus variorum. Item unam tunicam zofadi duplam gondado. Item unam tunicam nigram duplam panno nigro. Item unam cottam velluti et chremûsi fulcitam bottonibus perlarum. Item unam gammurram rosadi cum bottonibus argenteis. Item unam tunicam velluti azzurri pro pueris. Item duo cinguli argenti pro pueris. Item unam tunicam biscam pro viro duplam pellibus vulpium. Item unam tunicam velluti in chremusi duplam pellibus vaiorum. Item unam tunicam velluti nigri duplam pellibus vaiorum. Item unam tunicam coloris rosei duplam pellibus marturarum. Item unam giorneriam velluti rubei. Item unam tunicam coloris rosei duplam zondato. Item giorneriam velluti azzurri. Item duos bacinus argenteos cum duobus nappis in vaginis coreis. Item decem tazzas argenteas in vagina corei. Item unam cultelleriam cum sex cultellis fulcitis argento. Item unam tafferiam argenti aurati. Item duodecim choclearia argentea. Idem duodecim furculas argenteas. Item unum elmettum copertum velluto rubro cum uno

pardo argenti aurati. Item unum elmettum copertum velluti azurro cum guancis argenteis cum collo austris (;). Item unum elmettum cum uno capite leonis argenti. Item unum pilleum velluti rubri racamatum leonibus perlarum. Item unum cascum cum cingulo argenteo. Item unam celatam cum una ghirlanda argentea. Item quattuordecim panzerias, quarum decem acciarum et quattuor ferri. Item otto paria braccialiorum. Item quattuor corazzias et duo paria spallacciorum et duo paria arnensium. Item quattuor spiedos. Quas res et bona dicti Jacopus et dominus Bellebonus de Viterbio de mente concordata extimaverunt et esse voluerunt et remanserunt valoris et communis extimationis ducatorum duorum milium ottingentorum. Et propterea idem dominus Bellebonus pro ipsarum rerum restitutione promixit et se obligavit solepniter dicto Jacopo ad omnem eius voluntatem et requisitionem res ipsas aut dictam extimationem restituere eidem, ut hec et alia latius patebant et in eadem obligatione et conventionione inter partes predictas contracta et facta Postea de anno domini millesimo quadringentesimo die vero vigesima prima mensis novembris dictus dominus Franchus domini Donati de Acciaiuolis prefatus cum dictus Jacopus diem clausisset extremum habuit et suscepit a dicto domini Bellebono prout confessus fuit habuisse et recepisse per quandam scriptam privatam manu propria dicti Franchi scriptam et confectam omnes et singulas suprascriptas res pro ipsis restituendis et dandis heredibus dicti Jacopi aut concesserint iura sua. Unda cum hac presenti suprascripta die dicte suprascripte res et bona supradicta esse reperiantur et sint penes dictum Franchum quia eas nunquam restituit consignavit aut dedit heredibus dicti Jacopi ad quos pertinebant nec alicui pro ipsis neque aliquam eorum extimationem vobis se heredibus dicti Jacopi et eorum procuratori obligere ad restitutionem predictarum rerum vel eorum extimationem promixit et solepni stipulatione convenit idem Franchus per se et suos heredes reverendissimo in Christo patri et domino. Domine Angelo de Acciaiuolis de Florentia Trini-

tis sancti Laurentii et Damasi presbitero cardinali presenti et
ce et nomine heredum dicti Jacopi et cui concesserint iura sua
cipienti et stipulanti, ac etiam michi notario infrascripto ut
ublice persone recipienti et stipulanti pro heredibus dicti Jacopi
cui concesserint iura sua dare restituere et consignare here-
ibus dicti Jacopi aut cui concesserint iuro sua omnes et singulas
es suprascriptas et earum quamlibet hinc ad unum annum
roxime secuturum non levas nec in aliquo deterioratas sed in
o statu et valore quo erant eo tempore quo recepit; et in casu
uo res ipsas in dicto tempore non restitueret ut prefertur pro-
mixit ut supra dare et solvere heredibus dicti Jacopi aut cui
oncesserint iura sua infra duos menses proxime secuturos post
ictum annum duo milia ottingentos ducatos pro valore et exti-
natione rerum predictarum. Et dictam solutionem et restitutio-
em ut prefertur promixit ut supra facere in civitate Florentie
Viterbii Rome Pesarum Senarum et Luce et generaliter ubique
ocorum et terrarum in qua ipsum convenier. (sic) convenire con-
ingerit aliquo fori vel iudicis privilegio non obstante. Quibus
mnibus ex nunc prout ex tunc renuntpiavit specialiter et ex-
presse, et contra presentem obligationem et promissionem non
dicere facere vel opponere aliquam oppositionem alligationem
vel exceptionem iuris aut facti seu verborum neque restitutio-
nem aut solutionem rerum vel extimationem in quantitate pre-
fata probare nisi per instrumentum publicum finis et confessio-
nis heredum dicti Jacopi manu publici et autentici notarii con-
fectum. Quia ymmo voluit et pacto expresso solepni stipulatione
vallato consensit ac promixit dicto domino Angelo Cardinali
prefato et michi notario infrascripto ut supra recipienti et stipu-
anti quod in casu quo dictam restitutionem et solutionem non
fecerit in tempore suprascripto ut prefertur quod tunc eo casu
liceat heredibus dicti Jacopi vel alio pro eis aut cui concesserint
iura sua ipsum convenire et capi facere personaliter et in bonis
de facto et omni iure ordinamento vel statuto aliquo non servato,
ymmo penitus pretermisso, et quacunque die etiam feriata, et

in quocunque loco etiam de iure vel ex forma statutorum prohibito non obstante aliqua obiectione vel oppositione que predictis fieri posset, ac etiam propria auctoritate et absque a cuius iudicis requisitione vel decreto aut licentia, quecunque bona ut supra capere intrare et ea tenere usufructare et fructu lucrari quousque predictum Franchum fuerit de dictis rebus a ipsarum extimatione ut prefatur integraliter satisfactum, et ipsa bona vendere et quocunque titulo alienare et pretium in satisfactionem debiti prefati convertere et facere quemadmodum ipse Franchus potest et posset molestia et contradictione quacunque et omni penitus iuris et facti exceptione submota, et nulla aliam iuris aut facti exceptionem vel allegationem dicere facere porrigere quo minus predicta sortiantur effectum aut modo aliquo viribus evacuentur; sed ea omnia et singula dicere facere observare et contra non facere vel venire aliquo ratione vel causa de iure vel de facto seu etiam verbo sub pena florenorum mille auri solepni stipulatione promissa; que pena totius committatur cum effectu exactionis quotiens circa predicta vel circa aliquod ipsorum dictum aut factum fuerit, et ea soluta vel non rata maneant nichilominus omnia et singula suprascripta et subrefectione dapnorum et expensarum et interesse litis et extra. sub obligatione sui suorumque heredum et bonorum omnium presentium et futurorum, renunptians in predictis exceptioni de quod metus causa in facto actioni et exceptioni non sic facta obligatione pacti et consensus prefati et rerum non sic receptorum vel habitarum et omni alio iuris statuto auxilio quomodolibet competenti vel competituro, qui quidem Franchus presentis contenti ut prefatur et volenti. Ego Zucharus iudex ordinarius et notarius infrascriptus pro guarantigia precepi auctoritate mea hi ab ipsis concessa quatenus observet et faciat in omnibus per omnia ut supra continetur et scriptum sst. Rogans me Zucharum notarium infrascriptum ut de predictis publicum confererem documentum. Ego Zucharus Ser Antonii Zuchari de Florentia publicus inperiali auctoritate notarius et iudex ordinarius

redictis dum agerentur interfui eaque rogatus scribere scripsi et publicavi et meo solito signo signavi ad fidem et robur omnium remissorum.—Ad quod quidem instrumentum nos totaliter referimus. Et visa quadam sententia et pronuntpiat ten.* et commissione licen.** lata data et facta in favorem et ad petitionem ficti domini Angeli seu eius procuratoris pro eo per tunc iudicem collateralem domini potestatis Florentie in qua et per quem continetur et apparet qualiter de anno domini millesimo quadringentesimo vigiesimo tertio et die decimanona mensis Julii dicti anni vel alio tempore veriori, dominus tunc iudex collateralis domini potestatis civitatis Florentie in quarteriis sancti Johannis et Sancte Marie Nouvelle civitatis Florentie deputatus viso suprascripto instrumento promissionis confessionis recognitionis et garantigie de quo supra fit mentio et contentis in eo, et viso quodam instrumento aditionis hereditatis publice scripto manu publici notarii in quo et per quod patere dicitur qualiter nobilis miles dominus Angelus filius condam Jacopi domini Donati hereditatem dicti Jacopi habuit et adprehendit tam ex persona sua quam Johannis condam fratris sui et filii dicti condam Jacopi, et visa adepatione et ratificatione facta de dicto instrumento recognitionis et promissionis et garantigie per dictum dominum Angelum que instrumenta coram dicto iudice producta ostensa et executioni mandari petita fuerunt per Ser Antonium condam Nicholai Ser Pierozzii civem et notarium florentinum procuratorem et procuratorio nomine dicti domini Angeli filii olim dicti Jacopi domini Donati de Acciaiuolis in bonis de bonis et super bonis dicti Franchi et que in eius hereditate et bonis fuerunt et remanserunt, et in bonis et super bonis quibuscunque eidem domino Angelo obligatis et ypothecatis pro dicto instrumento promissionis et garantigie, et pro iuribus, rationibus et causis suprascriptis et pro expensis legitimis et ultra

* = tenere ;

** = licentia ;

secundum formam statutorum et ordinamentorum communis Florentie, et recepta fide de hiis que secundum formam statutorum communis Florentie recipere debebat, et pro iuribus rationibus et causis latius et serius in dicta sententia pronunziata immissa ten^o. et licen^o. concessione contentis. Pronunziavit et sentiavit et pronunziando et sentiando decrevit et declaravit tenutam corporalem possessionem dictorum bonorum esse dandam et dari debere eamque pronunziavit et dedit domino Angelo heredi predicto licenti et absentis et dicto Ser Antonio eius procuratori pro eo tunc presenti petenti et recipienti in bonis de bonis et super bonis dicti condam Franchi que in eius hereditate et bonis fuerunt et remanserunt et in bonis et super bonis quibuscunque eidem domino Angelo obligatis et ypothecatis pro dicto instrumento promissionis et garantigie et pro iuribus rationibus et causis suprascriptis et pro expensis predictis. Et commixit imposuit et mandavit Dominico Tos publico nunptio communis Florentie et cuilibet alii nunptio dicti communis in solidum quatenus iret et ex sui parte commissionem et mandato poneret miceret et iudiceret dictum dominum Angelum et vel quemlibet eius procuratorem pro eo in tenutam et corporalem possessionem dictorum bonorum, quem Dominicum et quemlibet alium nunptium dicti communis in solidum suum et dicte sue curie et communis Florentie executorem fecit et esse voluit in predictis et ad predicta. Ac etiam ad petitionem dicti Ser Antonii dicto nomine visis suprascriptis instrumentis et iuribus de quibus supra fit mentio dedit et concessit licentiam dicto nunptio et cuilibet alii nunptio dicti communis in solidum staggiendi et sequestrandi bona et de bonis et rebus et fructibus et recollectis dictorum bonorum dicti condam Franchi et hereditate predicta et penes ydoneas personas recommendandi et alii faciendi prout et sicut in dicta pronunziatione et sententia et concessione licentie latius et plenius aut sic vel aliter continetur et de quibus omnibus constare dicitur in actis et per actum curie dicti iudicis et communis Florentie manu publici notarii

ad quam quidem sententiam et pronunptiationem tenute et commissionem de immictendi et concessionem licentie nos totaliter referimus; et visa productione instrumentorum et iurium facta ad dicta causa per dictum Ser Antonium dicto nomine et ipsorum expositione et demissione; et visa relatione inmissionis tenute facta per Michelum Nerii publicum nunptium communis Florentie in qua et per quam in effectu inter alia continetur qualiter et dicto anno indictione et mense iulii predictis ad petitionem facti Ser Antonii dicto nomine Michael Nerii nunptius publicus communis Florentie executor dicte sententie et pronunptiationis tenute et commissionis et mandato dicti iudicis et post dictam commissionem sibi per dictum iudicem factam ivisse possuisse immixisse et induxisse Dominicum olim Buccii populi Sancti Johannis in tugana Vallis Pese communis Florentie procuratorem et procuratorio nomine dicti domini Angeli in tenuitatem et corporalem possessionem infrascriptorum bonorum tanquam in bonis de bonis et super bonis dicti condam Franchi homini Donati et que per dictum Franchum tempore sue vite et mortis tenebantur et possidebantur et in eius hereditate et bonis fuerunt et remanserunt. et tanquam in bonis de bonis et super bonis dicto domino Angelo obligatis et ypothecatis pro iuribus rationibus et causis de quibus in dicta sententia et pronunptiatione tenute et commissione de immictendi fit mentio; et eidem Dominico procuratori predicto tenuitatem et corporalem possessionem infrascriptorum bonorum dedisse et tradidisse et alia fecisse secundum formam ordinamentorum communis Florentie et dicte sue commissionis. que relatio inmissionis tenute fuit facta per dictum Michelem nunptium predictum die veneris de sero vigiesimatertia dicti mensis Iulii dicti anni et quam inmissionem et traditionem tenute dictus Michael retulit se fecisse die martis que fuit dies vigiesima dicti mensis Iulii et seu aliis temporibus verioribus prout in actis et per acta curie dicti iudicis et communis Florentie dicitur contineri ad que nos referimus. Bona vero de quibus supra fit mentio et eorum confinia et

quorum dominus Michael nuntius predictus retulit se dedisse tenutam et corporalem possessionem dicto Dominico Bucco procuratori dicti domini Angeli et de quibus in dicta relatione dicte inmissionis tenute supra fit mentio, sunt infrascripta. videlicet:

1. Unum podere cum domo pro labore et cum area ortu capanna et furno ac terris laboratorii vineatis et sodis et cum olivis et aliis arboribus fructiferis et non fructiferis positibus in populo sancti Petri a Montepaldi Vallis Pese comitatus Florentie loco dicto *la Castellina*, quibus omnibus a primo et ii° via a iii° dicti domini Angeli et seu Nerii domini Donati, a iii° Johannis Mattei de Corsinis de Florentia, a v° ecclesie sancti Petri de Montepaldi, a vi° heredium Foresis Nicholucci de Florentia.

2. Item unum aliud podere positum in dicto populo Sancti Petri a Montepaldi loco dicto *a Massoli* cum domo pro labore et capanna furno cella et area et orto et cum uno petio terre populate site ultra flumen Pese, cui petio terre a primo dictum flumen, a ii° Lodovici de Giandonatis de Florentia, a iii° domini Angeli sive Nerii predicti, et cum aliis terris laboratorii vineatis ulivatis et sodis et cum arboribus fructiferis et non fructiferis quibus a primo via de Taglafuni a ii° ecclesie sancti Stefani de Gabbiolla a iii° Johannis Bernardi de Ardinghellis de Florentia, a iii° flumen Pese, a v° via de Ferraglia, a vi° dicti domini Angeli et Nerii de Acciaiuolis, a vii° ecclesie sancti Petri de Montepaldi.

3. Item unum podere cum domo pro labore furno area et orto et terris laboratorii et vineatis et arboratis et sodis et ulivatis positibus in populo sancti Michaelis a Morzano vallis Pese comitatus Florentie loco dicto *la Ginestrizza* quibus omnibus a primo via, a ii° flumen Vergigni pro parte et per partem heredium Michaelis de Acciaiuolis, a iii° bona plebis Sancte Marie *acelimavole* (;) a iiiii° et a v° dicte plebis, a vi° Chechi et Gori de Seraglis, a vii° Fossato naccoli, a viii° Bocche giudicis, a viiiii°

ppi giudicis, a x° fossato d'Albagno, a xi° heredum Michael-
de Acciaiuolis et a xii° infrascripti poderis de Naccholi.

4. Item unum petium terre sodum pertinentem ad dictum
dere situm in dicto populo loco dicto *a Tuzachole*, cui u primo
delicet a capite et secundo plebis sancte Marie *acilimavole* (;),
iii° Cionis Francisci dicti populi sancti Michaelis, a iii°
ssato.

5 Item unum aliud petium tene sodum pertinentum ad di-
um podere situm in dicto populo loco dicto *Conibretoli* cui a
primo videlicet a capite Nuti Bartoli, a ii° Bartolomei et Andree
phannis Betti de Florentia, a iii° fossato, a iii° Boche del giu-
icie.

6. Item unum aliud poderettum cum domo pro laboratore
t cum forno area et terris laboratoriis vineatis et sodis positis
n dicto populo Sancti Michaelis loco dicto *a Vagheli* quibus
mnibus a primo via a ii° fossatum de Vagoli, a iii° heredum
Michaelis de dictis Acciaiuolis, a iii° suprascripti poderis della
Ginestrizza, a v° heredum Franchi de Acciaiuolis videlicet cum
podere de Cilimavoli.

7. Item unum podere cum domo cum colunbaria et capanna
et una alia domo cum puteo porticu et uno casolari et cum fur-
no positis omnibus super dicto podere et cum terris laborato-
riis vineatis olivatis et sodis et cum arboribus fructiferis et non
fructiferis cum via per medium qua itur ad montem Spertoli
omnibus positis in populo Sancte Marie a Mandri pro parte et
pro parte in populo sancti Jacopi a Fezzana Vallis Pese comita-
tus Florentie in loco qui dicitur *a ponte a Vergigno* quibus omni-
bus a primo via, a ii° flumen Virgigni, a iii° Francisci Pieri de
Acciaiuolis, a iii° ecclesia Sancte Marie predicte a
Mandri, a v° Nuti Bartoli de Montespertoli, a vi° Filippi Simo-
nis de Montespertoli, a vii° et viii° Francisci Filippi de Floren-
tia, a viii° Francisci Pieri de Acciaiuolis.

8. Item unum petium terre querciate positum in dicto po-
pulo Sancte Marie a Mandri loco dicto *et querceto*, cui a primo

via, a n^o Pieri Jacopi dicti populi Sancte Marie, a m^o ecclesie Sancte Marie predictae a m^o ecclesia Sancti Laurentii de Montgrifoni, a v^o heredum Michaelis Zanobii de Acciaiuolis.

9 Item quinque partes ex settem partibus dictorum infrascriptorum bonorum, que quidem bona sic confinantur videlicet

10. Unum podere cum domo pro domino et labore curia factorio canalibus porcili cantina furno area capanna terris laboratoriis vineatis et olivatis cum arboribus fructiferis et non fructiferis positus in dicto populo Sancti Michaelis de Morzano loco dicto Morzano seu Laiale quibus omnibus a primo via, a n^o via et pro parte fossatum, a m^o olim domine Chaterin uxori olim Banchi Tosti ed hodie Marci Bartoli predicti, a m^o ecclesie Sancti Michaelis predictae et a v^o et per totum fratris Nicholai Mattei ordinis fratrum omnium sanctorum de Florentia seu capituli et seu conventus dictorum fratrum.

11. Item unum petium terre laboratorie et ulivate positum in dicto populo Sancti Michaelis cui toti a primo fratris Nicholai seu conventus et capituli predicti, a n^o fossatum, a m^o heredum Michaelis Cionis, a m^o via.

11. Item unum petium terre sode situm in populo predicto loco dicto *Levale*, cui toti a primo via, a n^o dicti fratris Nicholai seu capituli et conventus predicti, a m^o heredum Francisci Cionis, a m^o fossatum.

13. Item unum petium terre pro parte vineate et pro parte boscate positum in dicto populo Sancti Michaelis loco dicto *Turbone*, cui tote a primo via sive *rinus*, a n^o heredum Tuccii Montis, a m^o Lapuzzii Andree et pro parte Nanuis Mei Guazaronis, a m^o *Turbine*

14. Item due relique partes ex dictis settem partibus supradicti poderis et bonorum supra proxime contentorum et confinatorum.

15. Item unum poderettum positum in populo Sancti Michaelis de Morzano predicto loco dicto a *Pignone* cum domo pro labore cum terris laboratoriis vineatis boscatis ulivatis

et arboratis fructiferis et non fructiferis cum via per medium quibus omnibus a primo olim Marci predicti et hodie heredum suprascripti Franchi, a 1° Sandri de Capponibus et pro parte Lapuzzii Andree et pro parte Clementis Andree, a 11° Turbone, a 12° Antonii Bartolomei de Mazochi et pro parte ecclesie sancti Michaelis predicti et pro parte fratris Nicholai Mattei ordinis fratrum omnium Sanctorum suprascriptorum de Florentia seu capituli et conventus dictorum fratrum. Una pars ex quinque partibus pro indivisis cum dicto domino Angelo et Nencio de Acciaiuolis et filiis Montis Martinacci de dictis Acciaiuolis unius pallatii pro parte diruti quod hodie dicitur *el palagiaccio* olim dicebatur *el palagio del vescovo* positi in castro seu fortelitio Montisgrifonis vallis Pese comitatus Florentie cui a primo loda magna dicti castri, a 1° via, e 11° heredum Michaelis Zanobii de Acciaiuolis predicti, a 12° repes seu ripa dicti castri.

16. Item unum podere cum domo pro labore capanna et furno porcili cum terris laboratoriis vineatis et ulivatis et querciatibus positis in dicto populo sancti Martini a Martignana diete Vallis Pese loco dicto *a ghiacceto* quibus a primo strata que etiam transit per medium dicti poderis, a 1° Nicholai Masi de Florentia, a 2° hospitalis sancte Marie Nove de Florentia, a 3° Pauli Antonii Mei de Florentia, a 4° Aghinolfi de Popoleschis de Florentia, a 5° Lauberti Luce Monis de Florentia, a 6° heredum Michaelis Zanobii de Acciaiuolis, a 7° strada predicta a 8° dicti Michaelis a 9° dicti Pauli Antonii.

17. Item aliud podere cum domo pro labore furno et porcili et cum terris laboratoriis vineatis et olivatis cum querculis et aliis arboribus positis in populo Sancti Nicholai *a cipol-latico* vallis et comitatus predicti loco dicto *al poggio* quibus omnibus a primo via videlicet strada, a 1° dicti domini Angeli et Nerii de Acciaiuolis, a 2° Nicholai domini Donati de Barbaribus de Florentia, a 3° bona olim montis de Acciaiuolis, a 4° fratrum sancti Laurentii de Cartusio de prope Florentiam, a

vi^o Nicholai Fecini de Poppiano a vii^o ecclesie Sancti Nicholai *de Cipollatico*, a viii^o Lapi Sandri de Fortis, a viii^o dicte ecclesie.

18. Item una domus cum palehis capanna seu stalla et cum uno stariero ad granum terre laboratorie vel circa cum olivis iuxta et contiguo ipsi domui sita in populo sancti Martini a Montagnana loco dicto a *Montagnana*, quibus omnibus a primo via a ii^o et iii^o Nerii olim domini Donati predicti a iii^o Silvestri Cianpelli, unus ortus seu petium terre ortive cum vitibus et aliis arboribus cum muro castellano cingente dictum ortum et cum ripa et fosso infrascripti castri prout tenet et trahit dicta ripa et fossum predictum a dicto muro castellano usque ad viam ac etiam medietatem pro indiviso totius muri domus dicti Franchi site in infrascripto castro illius videlicet tantum muri qui est versus et iuxta dictum ortum simul positus omnibus ac contiguis in populo Sancti Laurentii predicti in castro et apud castrum seu fortilitium Montis grifonis vallis Pese comitatus Florentie quibus a primo Nerii olim domini Donati predicti, a ii^o via et a iii^o dicti Francisci Petri.

19. Item unum podere cum domo pro labore ferno capanna area et orto et terris laboratorii vineatis et ulivatis ac arboribus fructiferis et non fructiferis positus in populo Sancti Laurentii supradicti loco dicto a *piè della ripa* de Montegrifoni quibus a primo via que est sub dicta ripa, a ii^o strada, a iii^o via que est supra fontem, a iii^o heredum Luce Monis *delle calvane*, a v^o dicti Franci, a vi^o dicti Nerii domini Donati.

20. Item unum petium terre laboratorie posite ultra flumen Virgigni in dicto populo sancti Laurentii seu sancti Andree de Montespertoli comitatus Florentie loco *la stufa* cui a primo dictum flumen, a ii^o et iii^o et iii^o heredum Michaelis olim Zanobii de Acciaiuolis predicti.

21. Item unum petium terre partim laboratorie et partim sode posite ultra flumen predictum in dicto populo sancti Laurentii seu sancti Andree predicti pro parte in loco qui dicitur *poggio savino*, cui a primo dictum flumen, a ii^o ecclesie sancti

Laurentii predicti, a 11° et 111° sancti Andree supradicti, a 1° dicti Franchi.

22. Item unum petium terre laboratorie posite citra dictum lumen in populo Sancti Laurentii suprascripti loco dicto *piano di Virgigno* cui a primo dictum flumen, a 1° dicti Franchi, a 11° strada, a 111° heredum Michaellis Zanobii predicti.

23. Item unum petium terre sode posite in populo sancti Jacopi a Fezzana Vallis Pese comitatus Florentie loco dicto Bachaiano cui a primo strada a 11° dicti Franchi, a 111° Francisci Nerii Cambi de Florentia, a 1111° quoddam petium terre poderis infra proxime descripti et seu heredum dicti Franchi.

24. Item unum podere cum domo pro labore furo capanna area orto el terris laboratoris vineatis et ulivatis et arboribus fructiferis et non fructiferis per cuius medium transit quedam via que itur ad Montem spertoli positis omnibus in populo sancti Laurentii supradicti loco dicto *la torricella* quibus omnibus a primo dictorum heredum Michaellis predicti, a 1° dictum flumen Vergigni, a 11° dicti Michaellis, a 111° strada, a 1° dicti Michaellis.

25. Item unum petium terre sode posite in populo sancti Jacopi supradicti loco dicto Bachaiano, cui a primo strada, a 11° Franchi predicti, a 111° dicti Francisci Nerii Cambi a 1111° dicti Michaellis.

26. Item unum petium terre partim laboratorie et partim sode cum aliquibus querebus positum ultra flumen Vergigni in populo Sancti Andree predicti seu dicti sancti Laurentii cui a primo dictum flumen, a 11° dicti Michaellis a 111° et 1111° ecclesie sancti Laurentii supradicti.

27. Item una domus cum loda curia volta stabulo furo et cum ripa et fossato et cum aliquantulo terreno sodo iuxta ipsum fossam via fossi mediante quod terrenum protenditur usque ad agrum ecclesie sancti Laurentii de Montegrifoni positis omnibus in dicto populo sancti Laurentii, videlicet in et apud castrum seu fortilitiam Montis grifonis predicti quibus omnibus a

Nerii domini Donati de Acciaiuolis, a 11° dicti Franchi, a 11° via et bona ecclesie sancti Laurentii predicti, a 111° Michaellis Zanobii de Acciaiuolis predicti, a 1° curia communis magna dicti castra.

28. Item omnis pars quam dominus Franchus domino Donati olim habebat super quodam palagio seu palagiaccio quod olim vocabatur *el palagio del veschovo* posito in populo sancti Laurentii a Montegrifoni Vallis Pese comitatus Florentie in castro montis grifonis cui pallagio a primo lodia magna dicti castri pro parte et pro parte curia magna dicti castri, a 11° via, a 11° heredum Michaellis Zanobii de Acciaiuolis predicti, a 111° ripa dicti castri.

29. Item unum petium terre pro parte laboratorie et pro parte vineate stariorum in totum sex vel circa ad granum posite in populo Sancti Michaellis predicti, loco dicto *a cholle*, cui a primo via a 11° et 111° Luce Tommasii Borsi et a 111° fratrum sancti Laurentii de Cartusio.

30. Item unum petium terre pro parte laboratorie et pro parte sode stariorum in totum novem vel circa ad granum posite in dicto populo Sancti Michaellis loco dicto *a torri* loco dicto *liracolesi*, cui a primo via, a 11° et 111° fratrum predictorum a 111° heredum dicti Franchi, a 1° fossatum, a 1° Stefani Andree alias razina Rino vocato Burione della Bertuccia mediante, a 1° heredum dicti Franchi

31. Item una domus cum orto et terris laboratoriiis ulivatis et arboratis simul positus in dicto populo Sancti Michaellis loco dicto *la Strada* quibus omnibus a primo via, a 11° fratris Nicholai fratris ordinis omnium Sanctorum de Florentia et seu capituli et conventus dictorum fratrum, a 111° dicta fratris Tommasii fratris capituli et conventus Sancte Marie Nouvelle de Florentia, a 111° dicti fratris Nicholai et seu ipsius capituli et conventus.

32. Item unum petium terre vineate et ulivate posite in dicto populo sancti Michaellis loco dicto *al petraccio*, cui a primo via, a 111° dicti fratris Nicholai et seu dicti capituli et conventus

omnium sanctorum, a III° olim Marci Bartoli Linaiuoli et hodie heredum dicti Franchi. a III° fossato.

33. Item unum petium terre partim vineate et partim sode posite in dicto populo Sancti Michaelis de Morzano loco dicto le *Valli* cui a primo via, a II° heredum dicti Franchi, a III° fossato. a III° pro parte dicti Franchi et pro parte ecclesie plebis Sancte Marie *decilimavole*

34. Item aliud petium terre laboratorie et partim sode cum aliquibus olivis posite in dicto populo sancti Michaelis loco dicto *all'acero* sive *alla fornace*, cui toti a primo via a II° plebis Sancte Marie predictae, a III° fossatum, a III° Pieri Miglioris de Florentia.

35. Item aliud petium terre partim laboratorie et partim sode cum olivis et pergolis ac ficibus posite in dicto populo Sancti Michaelis loco dicto *arnoti* cui toti a primo et II° dicti Pieri Miglioris, a III° fossatum, a III° Francisci Pieri de Acciaiuolis predicti, a V^o via.

36. Item una domus cum volta orto et una donmuncula sive capanna simul posita ac contiguas posita in castro sancti Chassiani a decimo vallis Pese comitatus Florentie, quibus omnibus a primo via. a II° dicti domini Angeli, a III° via, a III° Guidonis olim Cionis alias Vaggino de dicto castro sancti Chassiani.

Ac etiam viso et reperto quod eisdem anno, indictione et die suprascriptis quibus facta fuit relatio inmissionis tenute de qua supra fit mentio et seu alias tempore veriori, ad petitionem dicti Ser Antonii dicto nomine dictus Michael Nerii publicus nuntius communis Florentie retulit dicto iudici et curie et notario dicte curie se ex parte et commissione dicti iudicis et curie et vigore et licentia per dictum iudicem concessa ad petitionem dicti Ser Antonii dicto nomine ivisse staggisse et sequestrasse omnem quantitatem grani et omne bladum vinum oleum et uvas et omnes et singulos fructus redditus et proventus existentes in et super dictis suprascriptis bonis supra in relatione dicte inmissionis tenute contentis et confinatis tam recollectis quam re-

colligendis dicto anno tanquam fructus redditus et proventus re collectos et seu recolligendos in et super dictis bonis in dicti suprascripta relatione dicti inmissionis tenute contentis et confinatis et tanquam bona fructus redditus et proventus dicto domino Angelo domino dicti Ser Antonii obligatis pro re causa et quantitate et pro iuribus rationibus et causis alias suo loco et tempore dicendis proponendis et declarandis. Et dictum granum bladum vinum et oleum fructus redditus et proventus recommendasse apud et penes infrascriptos hominos et personas laboratores dictorum bonorum, videlicet: Giuntinum Dolfi populi Sancti Martini a Montagnana comitatus Florentie. Nencium Jacopi vocatum Vanzo populi Sancti Chirichi a *luchio* comitatus Florentie. Antonium Firenzis vocatum Scanpoletto populi sancti Laurentii de Montegrifoni comitatus Florentie. Jacopum vocatum Papa Guidonis populi Sancti Laurentii Johannem Dominici populi Sancti Michaelis a Morzano comitatus Florentie. Antonium Nannis et Nofrium eius fratrem ambos populi sancti Michaelis a morzano comitatus Florentie. Antonium Nanni populi sancti Michaelis predictum. Chechum Dolfi populi Sancti Jacopi a Fezzana plebatus sancti Pranchatii comitatus Florentie. Matteum Michaelis populi sancti Nicholai a cipollaticho vallis Pese comitatus Florentie. Pippum et Papium fratres et filios Angeli populi Sancti Nicholai predicti. Matteum et Chechum Nannis populi sancti Petri a Montepaldi comitatus Florentie et Ambrosium Tommaselli populi sancti Martini Argiano plebatus Settimi Vallis Pese comitatus Florentie laboratores et inquilinos suprascriptorum bonorum, videlicet penes illos laboratores et inquilinos fructus et res bonorum quorum est laborator et inquilinus singula singulis congrue referendo eisque et cuibet eorum precepisse et mandasse quatenus dictos fructus et res salvent et custodiant et nemini dent vel auferre permittant sine licentia dicti iudicis vel sui in offitio subcessorum. Et quod infra tertiamdiem legiptime compareant coram dicto indice et curia ad confitendum dictas res et bona penes se habere singula singulis

referendo sub pena dicti iudicis arbitrio auferenda, que omnia retulit dictus nunptius se fecisse supradictis Juntino et aliis personaliter et cum dimissione cedule secundum formam statutorum communis Florentie. Ac etiam viso et reperto quod dicta eadem die qua facta fuit dicta relatio dicte inmissionis tenute et staggimenti de quibus supra fit mentio vel alio tempore veriori ad petitionem et instantiam dicti ser Antonii dicto nomine dictus dominus iudex pro tribunali sedens visis predictis et que videnda fuerunt conmixit inposuit et mandavit Piero Blaxii nunptio publico communis Florentie et cuilibet alio nunptio dicti communis in solidum quatenus iret et ex dicti iudicis parte commissione et mandato semel personaliter vel bis sub diversis diebus domus et ecclesie et vicinis et senper cum dimissione cedule secundum formam statutorum et ordinamentorum communis Florentie preciperet et mandaret omnibus et singulis hominibus et personis stantibus et morantibus detinentibus aut quomodolibet ingonbrantibus dicta bona supra contenta et confinata et quamlibet eorum partem et eorum tenutam quatenus ipsi et quilibet eorum infra triginta dies tunc proxime futuros a die seu diebus dicti huiusmodi facti precepti dicta bona et quamlibet eorum partem et eorum tenutam predictam evacuarent et desgonbrarent et evacuata et disgonbrata pacifice et quiete dimicterent et relaxarent dicto domino Angelo et seu dicto Ser Antonio eius procuratori pro eo, vel infra ipsum tempus et terminum ipsi et quilibet ipsorum legitime comparerent coram dicto iudice et curia et probarent monstrarent producerent et alligarent et in actis dicti iudicis et curie et communis Florentie scribi et poni facerent legiptimam causam et iustum titulum eorum et cuiuslibet ipsorum possessionis et detenptionis. Et qua re dicta bona et eorum tenutam predictam dimictere evacuare et disgonbrare non deberent sub pena librarum quinquaginta florenorum parvorum pro quolibet ipsorum prout predicta et omnia alia sic vel aliter aut latius vel alias veriori tempore patent et constant in actis et per acta dicti iudicis et curie et communis Florentie ad

que nos totaliter referimus. Et visa relatione dictorum preceptorum de disgonbrando postea per nunptium communis Florentie facta de qua in actis et per acta dicti iudicis et curie et communis Florentie latius constat.

Et visa comparitione confessione et recognitione facta per tenentes et possidentes dicta suprascripta bona et quibus dicta precepta facta fuerunt, et omnibus et singulis aliis exinde secutis et factis usque in presentem diem de quibus constat in actis per acta curie domini potestatis et communis Florentie, et visis auditis et consideratis omnibus et singulis exinde et seu vigore supradicti instrumenti promissionis confessionis et recognitionis et garantigie de quo supra in principio presentis laudi fit mentio et seu vigore aut occasione cuiuscunque alterius instrumenti vel scripture aut iuribus secretis (;) factis et gestis in favorem et seu ad petitionem dicti domini Angeli et seu dicti Ser Antonii dicto nomine et in quacunque curia et coram quocunque iudice cuiuscunque curie communis Florentie contra heredes et bonorum possessores et bona quecunque dicti olim Franchi domini Donati et seu que in eius hereditate et bonis fuerunt et remanserunt Et visis et diligentius recensitis quampluribus petitionibus et reponsionibus dictorum partium dictis nominibus; et visis lectis atque diligentius examinatis et discussis quam pluribus libris et scripturis publicis et privatis, iuribus et alligationibus dictarum partium dictis nominibus et cuiuslibet earum; et auditis et intellectis pluries et pluries dictis partibus dictis nominibus et qualibet earum insimul separatim et *de perse* et quidquid dicte partes dictis nominibus et quelibet earum tam in iure quam in facto et tam verbotenus quam in scriptis coram nobis dicere producere ostendere et alligare voluerunt; et cognitis et intellectis litibus et questionibus dictarum partium dictis nominibus et cuiuslibet earum et inter ipsas partes dictis nominibus vertentibus ipsisque bene discussis ei examinatis. Et factis nonnullis inquisitionibus publicis et secretis pro veritate investiganda et invenienda de et super predictis et infrascriptis.

volentes ac desiderantes ipsas huiusmodi lites et questiones placare decidere et terminare et eis debitum finem imponere et iustitiam unicuique tribuere et ministrare. Et habito de super hiis consilio et colloquio cum nonnullis in iure et factis et cum quampluribus egregiis doctoribus ac mercatoribus et hominibus bone conscientie. Et cum quampluribus nominibus et in nos met (*sic*) deliberatione matura et bono pacis et concordie partium predictarum dictis nominibus et cuiuslibet earum et ut dicti filii dicti condam Franci domini Donati et dictus dominus Angelus Jacopi dicti domini Donati qui adinvicem conjuncti et consortes sunt. in pace et quiete persistent. et ad tollendum in toto inter partes predictas dictis nominibus in futurum materiam litium. Sedentes ad causam Christi nomine invocato vigore dicti compromissi in nos dicti et balye et potestatis nobis a dictis partibus dictis nominibus et qualibet earum concessa et adtribute in compromisso predicto ac etiam vigore dicte balye auctoritatis et potestatis nobis etiam de novo hac presenti suprascripta die a dictis partibus dictis nominibus et qualibet earum concessa et adtribute de iudicando et sentiendo etiam de et super laudatis et sententis liquidis vel non liquidis decisis vel non decisis inter dictas partes et etiam de et super quibuscunque instrumentis garantatis vel non garantigatis prout nobis videbitur et placebit. in omni meliori modo via et iure qua et quibus magis et melius possumus et debemus iustis et rationabilibus ac evidentibus et manifestis causis moti et que nos merito movere debuerunt et maxime bona pura et recta conscientia equitate et veritate fundati predictis et infrascriptis et quolibet predictorum et infrascriptorum viam arbitratoris eligentes et eam sequentes laudamus et contentiamur arbitramur declaramus pronuntiamus et amicabiliter inter dictas partes componendo dicimus et mandamus omnia singula infrascripta et prout inferius per capitula continetur in hunc modum, videlicet:

In primis quidem ex certa scientia et iustis de causis cōpnamus cassamus cancellamus et adnullamus supradictum publicum instrumentum promissionis confessionis recognitionis garantigie publice scriptum manu dicti Ser Zuchari Ser Antonii Ser Zuchari de Florentia notarii publici rogati et publicatum de anno dominice nativitatē millesimo quadringentesimo primo indictione nona, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini, domini Bonifatii divine providentia pape noni anni eius duodecimo die settima mensis aprilis et de quo quidem instrumento supra in principio presentis nostri laudi et latius mentio, et omnia et singula in dicto instrumento contenta promissa facta stipulata apposita et inserta, et nullius valoris efficacie vel effectus esse censemus et laudamus, et declaramus laudamus dictum instrumentum promissionis confessionis recognitionis et garantigie de quo supra fit mentio et contenta eo nullam executionem meruisse vel mereri posse quoquo modo et dicto domino Angelo filio et heredi dicti condam Jacopi fuis et esse integre realiter ac totaliter et plenarie satisfactum a dicto condam Franchō et ab heredibus et hereditate dicti condam Franchi et dictis partibus et compromittentibus predictis dictis nominibus et cuilibet eorum in de et super dicto instrumento omnibus in eo contentis et ab eo dependentibus et connexis perpetuum silentium et finem. Cassantes insuper et hoc nostro presenti laudo et sententia revocantes et adnullantes omnia et singula et quecunque quocunque quandocunque ubicunque et quacunque curia ecclesiastica et seculari civitatis Florentie cuiuscunque alterius loci et quocunque tempore usque in presentem diem quomodolibet facta secuta et gesta in favorem seu ad petitionem dicti domini Angeli dicto nomine seu cuiuscunque eius procuratoris pro eo contra et adversus dictum condam Franchum vel ipsius Franchi heredes hereditatem aut bonorum vel bonorum possessores et seu contra bona quecunque que ipsius Franchi hereditate et bonis fuerunt et remanserunt etiam si vigore dicti instrumenti et seu super ipsis omnibus exine

secutis vel aliquo predictorum secuta esset vel appareret sententia lata fer quencunque iudicem et tam super possessores quam super petitores et tam in causa principali quam appellationis, et etiam si de eis et seu quolibet sive qualibet vel aliquo aut aliqua ipsarum deberet fieri mentio specialis aut magis certam si esset sententia diffinitiva et etiam si in rem iudicatam transisset, eaque omnia supradicta et quodlibet predictorum nullius valoris efficacie vel effectus esse censemus et laudamus et nullam executionem habuisse vel habere aut mereri posse quocumque modo; etiam ad cautelam in de et super predictis omnibus et predictorum quodlibet inponentes dicto domino Angelo dicto nomine perpetuum silentium et finem. Ac etiam ad omne duplicium removendum laudamus sententiamus et arbitramus quod dictus dominus Angelus dicto nomine ullo unquam tempore in perpetuum non possitant veleat per se vel alium aliquo modo iure vel causa seu aliquo quesito colore tacite vel expresse directe vel indirecte in iudicio vel extra uti dicto instrumento promissionis confessionis recognitionis et garantigie et supra per nos adnullato et casso nec aliquibus exinde et seu vigore dicti instrumenti ut supra dictum est quomodolibet secutis factis et gestis et de quibus supra in presenti capitulo fit mentio sub dicta pena in dicto compromisso in nos facto contenta et apposita

Item etiam ad omnem dubitationem tollendam que quomodolibet oriri posset ex certa scientia et iustis et rationabilibus causis animum nostrum moventibus revocamus cassamus adnullamus et iuritamus expresse et nominatim et nullius valoris efficacie vel effectus esse censemus laudamus et declaramus omnia et singula que et de quibus infra proxime fit mentio videlicet: In primis quidem revocamus cassamus adnullamus et iuritamus et nullius valoris vel effectus esse declaramus supradictam sententiam et pronunpationem tenute et commissionem de inmicendo et licentie concessionem et omnia suprascripta lata data et facta per tunc iudicem collateralem domini potestatis

civitalis Florentie in favorem et ad petitionem dicti domini Angeli dicto nomine et seu eius cuiuscunque procuratoris pro eo anno domini millesimo quadringentesimo vigesimo tertio et decimo decima nova mensis Julii dicti anni et seu alio tempore veriori et manu cuiuscunque notarii scripta vel rogata et de qua sententia pronunptiatione tenute et aliis predictis supra in presenti nostro laudo latius continetur et fit mentio, et omnia et singula in dicta sententia pronunptiatione tenute et commissionis de inmiendo et concessione licentie contenta et inserta et appositae et per dictum iudicem facta in favorem dicti Ser Antonii dicti nomine

Item etiam cassamus revocamus iuritamur et adnullamus et nullius valoris vel effectus esse censemur et declaramur supra dictam relationem inmissionis tenute postea de dicto mense Julii dicti anni vel alio tempore veriori per Michelem Nerii nuptium publicum communis Florentie et executorem dicte sententiae factam (*sic*) de Dominico Buccii populi plebis Sancti Johannis in Soana comitatus Florentie procuratorem et procuratorio nomine dicti domini Angeli dicto nomine in de et super supradictis poderibus et bonis tam in relatione dicta inmissionis tenute quam supra in presenti nostro laudo contentis et confinatis et de quibus supra fit mentio et quolibet eorum tanquam in bonis de bonis et super bonis dicti condam Franchi domini Donati et que per dictum Franchum tempore sue vite et mortis tenebantur et possidebantur et que in eius hereditate et bonis fuerunt et remanserunt. et tanquam in bonis de bonis et super bonis que dicebantur dicto domino Angelo obligatis pro iuribus rationibus et causis de quibus in dicta sententia et pronunptiatione tenute fit mentio. et omnem et quamlibet tenutam et possessionem datam quancunque per dictum Michelem Nerii nuptium predictum dicto domino Agnolo vel cuicunque eius procuratori pro eo et seu per ipsum dominum Angelum dicto nomine vel quencunque eius procuratorem pro eo quomodolibet et quancunque adeptae in de vel super supradictis poderibus et bonis supra con-

entis et confinatis et seu quolibet vel aliquo eorum et de quibus supra fit mentio; et etiam in de vel super quibuscunque aliis bonis aut iuribus dicti condam Franchi vel que in eius hereditate et bonis fuerunt et remanserunt ubicunque positis et existentibus et per eorum loca vocabula et confinia etiam quantunque in dicta relatione dicte inmissionis tenute et seu supra in presenti laudo contenta et specificata aut nominata vel confinata non essent vel sint aut reperiantur, et omnia et singula in dicta relatione dicte inmissionis tenute contenta apposita declarata aut narrata.

Item etiam cassamus revocamus et adnullamus et nullius valoris vel effectus esse censemus et declaramus supradictam relationem dictorum staggimentorum et sequestrorum de dicto mense Julii dicti anni vel alio tempore veriori etiam per dictum Michhelem Nerii publicum nunptium communis Florentie vel alium quencunque nunptium communis Florentie ad petitionem dicti domini Angeli et dicti eius procuratoris pro eo factam de omni quantitate grani et omni blado vino oleo uvis et omnibus et singulis fructibus redditibus et proventibus existentibus in et super dictis suprascriptis bonis supra in relatione dicte inmissionis tenute contentis et confinatis et tam recollectis quam recolligendis dicto anno, et omnem et quamlibet adcomandigiam et seu recommendationem factam per dictum nunptium de dicto grano blado vino oleo uvis fructibus redditibus et proventibus supradictis penes et apud supradictos Giuntinum Dolfi et alios suprascriptos laboratores et inquilinos supradictorum bonorum supra in relatione dicti staggimenti et sequestri et in presenti nostro laudo contentos nominatos et declaratos et seu quamlibet vel aliquem ipsorum et omne et quocunque preceptum sive precepta eisdem Funtino et aliis quibuscunque laboratoribus supradictis supranominatis ut dictum est et cuilibet eorum per dictum nunptium in dictis staggimenti (*sic*) et sequestris quomodolibet factum et facta ex parte dicti iudicis et curie etiam sub quacunque pena, et omnia et singula et quecunque in dicta re-

latione dicti staggimenti et sequestri facta contenta apposita declarata.

Item etiam cassamus revocamus et adnullamus et nullius valoris vel effectus esse declaramus supradictam commissionem dictorum preceptorum de disgonbrando dicta eadem die qua facta fuit suprascripta relatio dicti inmissionis tenute de qua supra facta mentio et seu alio tempore veriori ad instantiam et petitionem dicti Ser Antonii dicto nomine per dictum iudicem et curiam factam Piero Blaxii nunptio publico communis Florentie et cuiuslibet alio nunptio dicti communis in solidum de precipiendo et mandando omnibus et singulis hominibus et personis stantibus et morantibus detinentibus vel quomodolibet inghonbrantibus dicta suprascripta bona supra contenta et confinata et quamlibet ipsorum partem et ipsorum tenutam quatenus infra triginta dies tunc proxime futuros evacuant et disgonbrarent et evacuata et disgonbrata pacifice et quiete dimicterent et relaxarent dicto domino Agnolo sub certa pena, et omnia et singula in dicta commissione dictorum preceptorum de disgonbrando contenta et apposita et per dictum iudicem facta.

Item etiam cassamus revocamus et adnullamus et nullius valoris vel effectus esse censemus et laudamus omnem et quemlibet et quancunque relationem dictorum preceptorum de disgonbrando et omnia et singula et quecunque preceptum et precepta de disgonbrando per dictum Pierum Blaxii nunptium predictum et per quencunque alium nunptium dicti communis Florentie quomodolibet et quancunque et quocunque tempore et coram quocunque iudice et in quacunque curia ad petitionem dicti domini Angeli vel cuiuscunque sui procuratoris factam et facta dictis et seu de dictis omnibus et singulis hominibus et personis stantibus morantibus detinentibus vel quomodolibet inghonbrantibus dicta suprascripta bona supra contenta et confinata et quodlibet vel aliquod eorum et etiam quibuscunque aliis etiam sub quacunque pena et omnia et singula in quacunque relatione dictorum preceptorum de disgonbraudo quomodolibet facta con-

ta et declarata et apposita; et omnem et quamlibet comparationem promissionem confessionem et recognitionem in eadem et extra quomodolibet et quocumque et per quencumque sive quascumque cui vel quibus huiusmodi precepti facta fuissent etiam si dicta suprascripta bona recognovissent tenere et possidere pro dicto domino Angelo vel sindico evacuata et disgonbrata misisset vel dimisissent.

Item etiam cassamus revocamus et adnullamus in genere et in specie omnia et singula et quecumque dicta et actitata facta secuta et gesta quocumque tempore usque in presentem diem in curia domini potestatis Florentie et coram quocumque iudice et in quacumque alia curia communis Florentie in favorem et seu ad petitionem dicti domini Angeli sive dicti Ser Antonii dicto nomine et etiam cuiuscumque alterius procuratoris dicti domini Angeli contra et adversus suprascriptos heredes aut hereditatem et bona quecumque et bonorum possessores dicti condam Franchi domini Donati et seu contra dictam dominam Margheritam dicto nomine et seu contra dicta suprascripta bona supra contenta et confinata et contra quoscumque laboratores et inquilinos et alios quoscumque detinentes vel possidentes dictorum suprascriptorum bonorum aut dicta suprascripta bona, et omnem et quancumque sententiam et pronunptiationem tam in causa principali quam appellationis et tam super possessores quam super petitores et per quencumque iudicem et quancumque curiam communis Florentie usque in presentem diem quomodolibet et quocumque tempore latam datam et factam in de vel super dicta causa et causis per dictum dominum Angelum vel eius procuratorem ut supra dictum est motis et factis contra dictos heredes hereditatem et bona quecumque et bonorum possessores dicti condam Franchi et seu in de vel super suprascriptis bonis supra contentis et confinatis, et omnia et singula et quecumque instrumenta et iura quecumque cuius et seu quorum vigore predicta omnia de quibus supra fit mentio vel aliquod eorum in favorem dicti domini Angeli secuta et facta fuerunt contra dictos heredes here-

ditatem et bona et bonorum possessores dicti condam Franci
 Et volumus declaramus laudamus et mandamus dictam don
 nam Margheritam compromictentem dictis nominibus et die
 heredes hereditatem et bona et bonorum possessores dicti condam
 Franchi domini Donati et dicta suprascripta bona supra co
 tenta et confinata et dictos ipsorum laboratores et inquilinos s
 pra nominatos, et omnes et singulos et quoscunque alios quib
 pro predictis et ad instantiam dicti domini Angeli vel eius pro
 curatoris aliqua vel aliquod preceptum vel precepta facta fui
 sent vel apparerent et quemlibet et quodlibet ipsorum esse per
 sistere et remanere ipsosque et ipsas et ipsa et quemlibet quan
 libet et quodlibet earum et eorum ex nunc hoc nostro presen
 laudo reintegramus in eisdem iuribus et in eadem tenuta et po
 sessione et in eorum pristino statu et iure et ad eadem iura te
 nutam possessionem et eorum pristinum statum in quo et quibu
 et prout et sicut et quemadmodum erant et stabant et permane
 bant ante dictam sententiam et pronunptiationem tenute ut su
 pra dictum est in favorem et ad petitionem dicti domini Ange
 et dicti Ser Antonii dicto nomine latam datam et factam per di
 etum iudicem de dicto mense Julii anni domini millesimi qua
 dringentesimi tertii proxime preteriti indictione prima vel alio
 veriori tempore.

Et ac si dicta sententia et pronunptiatio inmissionis tenute
 et commissionis de inmicendo et licentie concessio et omnia et
 singula alia exinde postea secuta facta et gesta et de quibus su
 pra fit mentio et quodlibet eorum et earum lata data et facta
 non fuissent vel essent et non fuisset vel esset aut non reperi
 rentur vel apparerent quoquo modo; inpronentes insuper etiam
 iterum ad cautelam dicto domino Angelo et heredibus et heredi
 tati dicti caudam Jacopi domini Donati. in de et super predictis
 omnibus supra in presenti laudo contentis et narratis et connexis
 ac dependentibus et emergentibus ab eisdem perpetuum silen
 tium et finem laudantes insuper et sententiantes et decla
 rantes dictam suprascriptam sententiam et pronunptiationem te

nute et commissionem de inmiectendo et licentie concessionem et relationem inmiectiois tenute et staggimenti et sequestrorum predictorum et dictam commissionem preceptorum de disgonbrando et eorum relationem et omnia et singula suprascripta et de quibus supra fit mentio, et omnia alia in favore (*sic*) et seu ad petitionem dicti domini Angeli vel cuiuscunque sui procuratoris ut supra dictum est quomodolibet lata data facta secuta et gesta contra dicta suprascripta bona et in dictis suprascriptis bonis supra contentis et confinatis et contra dictos heredes hereditatem et bona quecunque et bonorum possessores dicti condam Franchi non valuisse et non tenuisse et non valere et non tenere et executionem aliquam non meruisse vel mereri posse aut debere quoquo modo eaque omnia ut supra dictum est revocamus cassamus et adnullamus expresse et ex certa scientia

Item etiam salvis senper suprascriptis per nos superius laudatis iustis et rationabilibus causis moti ex certa scientia et ad hoc ut dicte partes et compromictentes predicti ad invicem amplius litigare non veleant et a litigiis penitus tollantur laudamus sententiamus et arbitramur quod dicte partes et compromictentes predicti dictis modis et nominibus quibus supra singula singulis referendo teneantur et debeant hinc ad tres dies proxime futuros et infra ipsum tempus et terminum per publicum instrumentum conficiendum manu publici notarii de iure valiturum fecisse et facere et faciant sibi inter se ad invicem et vicisim, videlicet, una pars alteri et e converso dictis modis et nominibus quibus supra generalem finem quietationem liberationem absolute transactionem et pactum perpetuum de ulterius non petendo generaliter de omnibus et singulis et de omni et toto eo quod vel que et seu ad que una pars alteri et seu ab altera et e converso dictis modis et nominibus quibus supra, singula singulis referendo quomodolibet tenetur sive teneretur vel obligatus est aut esset vel apparere posset et seu quomodolibet petere exigere recipere vel habere deberet aut posset vel potest usque in presentem diem virtute et

seu occasione cuiuscunque instrumenti guarantigiati vel non guarantigiati et manu cuiuscunque notarii scripti e sub quocunque tempore vel datati seu virtute seu rigore cuiuscunque alterius scripture tam publice quam private et cuiuscunque sententie quomodolibet et quandocunque late vel date, et generaliter quacunque alia de causa vel occasione iure vel modo qui vel que quomodolibet diei vel exogitari posset cum scriptura vel sine, publica vel privata pure in diem vel sub conditione et seu alio quocunque modo iure vel causa actione reali vel personali aut mixta vel alio quocunque iure et ex nunc ad cautelam nos arbiter et arbitrator predictus rigore balye nobis a dictis partibus dictis nominibus ut dictum est concessisse dictas partes dictis modis et nominibus quibus supra ad invicem et vicissim, videlicet unam partem ab altera et e converso dictis nominibus et modis quibus supra singula singulis referendo finimus quietamus absolvimus et liberamus ab omnibus et de omnibus et singulis de quibus supra laudamus sive mandamus finem fieri debere inponentes iterum at cautelam dictis partibus dictis nominibus et cuilibet earum et omnibus et singulis et quibuscunque earum litibus et questionibus et differentiis parpetuum silentium et finem, salvis senper et in suo robore et firmitate permanentibus et remanentibus omnibus et singulis suprascriptis per nos superius laudatis et sententiatis et contentis in presenti laudo et sententia.

Et predicta omnia et singula et quodlibet predictorum laudamus sententiamus et mandamus nos arbiter et arbitrator predictus fieri observari et executioni mandari debere per dictas partes et compromictentes predictos dictis nominibus et modis quibus supra singula singulis referendo sub pena et ad penam in dicto compromisso in nos facto contenta apposita et adiecta.

Latum datum pronunptiatum et promulgatum fuit dictum laudum sententia arbitrium et arbitramentum et omnia et singula suprascripta facta fuerunt per supradictum dominum Antonium domini Donati arbitrum et arbitratorem predictum pro

tribunali sedentem ad cautelam Florentie in ecclesia sancti Petri Scheradii sub anno domini nostri Jehsu Christi ab eiusdem salutifere incarnationis millesimo quadringentesimo vigesimo quarto indictione tertia die vero quarta mensis octobris. presentibus volentibus audientibus intelligentibus et consentientibus supradictis partibus et compromitentibus predictis dictis modis et nominibus quibus supra videlicet dicto domino Angelo dicti nomine et dicta domina Margherita vidua dicto nomine et ipsa domina Margherita cum consensu et licentia suprascripti Nerozzi Luisii de Pictis eius mundualdi legitimi eidem domine presenti et petenti per me Ubertum notarium infrascriptum ante omnia supradicta auctoritate qua fungor dati et confirmati ibidem presentis et eidem in supradictis et infrascriptis omnibus et singulis consentientis; et ipsis domino Angelo et domina Margherita dictis nominibus ab consensu et dictum laudum sententiam arbitrium et arbitramentum et omnia et singula suprascripta ratificantibus approbantibus et omologantibus ipsunquē et omnia in eo contenta observare et executioni mandare promittentibus in omnibus et per omnia secundum in eiusdem laudi et sententie continentiam et tenorem, et ex nunc pro executione et observantia dicti laudi et contentorum in eo, dictus dominus Angelus dictis nominibus habens pre manibus dictum suprascriptum originalem instrumenti promissionis confessionis recognitionis et garantigie de quo in principio presentis laudi fit mentio publice scripti et publicati manu propria dicti Ser Zuchari ut ibidem legebatur in presentia mei notarii et testium infrascriptorum et dicte domine Margherite ipsum instrumentum incisit et cancellavit et sic incisum et cancellatum dedit et consignavit suprascripto domino Antonio eorum arbitrio et arbitratore predicto. Ac etiam ad cautelam et exabundantiam dictus dominus Angelus dicto nomine expresse renunptiavit omni et cuique tenute et possessioni per eum vel quencunque eius procuratorem quomocunque et quandocunque adoptate in de vel super supradictis bonis supra contentis et confinatis, et supradicte pro-

nunptiationi iumissionis tenute et concessionis licentie et eorum relationi et sequestris predictis et dicte commissionis preceptorum de disgonbrando et eorum relationi et omnibus et singulis et quibuscunque sententiis actis et actitatis exinde secutis factis et gestis in quacunque curia in eius favorem contra dictos heredes hereditatem et bona et bonorum possessores dicti condam Franchi et omni et cuicunque iuri quod exinde seu ipsorum occasione sibi quomodolibet quesitum esset vel queri potuisset vel posset pro predictis vel aliquo predictorum. et presentibus testibus ad hec vocatis habitis et rogatis egregio utriusque iuris doctore domino Guasparre magistri Lodovici Bartoli de Florentia et Ser Dino Cole Cechi de Montetopoli notario et civibus Florentinis.

Item postea incontinenti eisdem anno indictione die et loco suprascriptis et presentibus testibus ad hec vocatis et rogatis supradictis domino Guasparre et Ser Dino testibus supradictis.

Supradicte venerabili domine domine Margharite vidue uxori olim Franchi condam domini Donati de Acciauiolis de Florentia et filie olim Bardi Malpigli de Florentia presenti petenti et volenti: Ego Ubertus iudex ordinarius et notarius publicus infrascriptus iudiciaria ordinaria auctoritate et decreto quibus fungor dedi constitui et decrevi in suum et pro suo vero et legitimo mandualdo Nerozzium Luisii de Pictis civem florentinum et de populo Sancti Felicitatis de Florentie ibidem presentem et esse volentem cuius consensu licentia et auctoritate dicta domina Margherita possit se et bona sua obligare et omnia eius negotia exercere et maxime infrascripta meam et communis Florentie auctoritatem atque decretum predictis omnibus et singulis interponens.

Item postea incontinenti eisdem anno indictione die loco et coram dictis testibus ad hec vocatis et rogatis

Supradicta domina Margherita vidua uxor olim Franchi domini Donati de Acciauiolis faciens omnia et singula infrascripta cum licentia parabola et consensu dicti Nerozzii Luisii eius mun-

lualdi legiptimi supradicti eidem ut supra patet dati ibidem presentis et eidem domine in infrascriptis omnibus et singulis consentientis et licentiam dantis et prestantis certificata et docta primo et ante omnia per me Ubertum notarium infrascriptum de omni suo iure et de hiis omnibus que agebat et contraherat et quid et quantum predicta et infrascripta sibi domine poterant importare, et faciens etiam ipsa domino Margherita dicto consensu omnia et singula infrascripta ut et tanquam tutrix ut dicitur et tutorio nomine Nerii et Antonii eius filiorum et fratrum et filiorum olim et heredum dicti condam Franchi domini Donati prout de confirmatione dicte tutele adprehensionis hereditatis et inventario et aliis circa dictam tutelam facientibus constare videtur Ego Ubertus notarius infrascriptus publico instrumento ut ibidem legebatur rogato et scripto per Ser Johannem de Pole condam Ser Petri publicum inperiali auctoritate notarium et iudicem ordinarium et tunc cancellarium Nigropontis sub die sabbati vigesimo quinto mensis Maii anni domini millesimi quadringentesimi vigiesimi indictione XIII^a vel alio tempore veriori et seu etiam manu cuiuscunque alterius notarii dicto tutorio nomine et nominibus ac etiam pro et vice et nomine dictorum Nerii et Antonii filiorum suorum et fratrum et filiorum et heredum in solidum dicti condam Franchi et cuiuslibet eorum pro quibus quidem Nerio et Antonio heredibus predictis et quolibet eorum ipsa domina Margharita suo nomine proprio se obligando pacto expresso et stipulato solepni promixit et cauit infrascripto domino Agnolo ut infra recipienti et stipulanti de rato et ratihabitione, videlicet, se facturam et curaturam et facere et curare ita et taliter cum effectu omni et qualibet iuris et facti exceptione remota, quod dicti Nerius et Antonius heredes predicti et quilibet ipsorum in solidum perpetuo observabunt et firmum et ratum habebunt et tenebunt presentem finem et omnia et singula infrascripta in presenti contractu contenta et contra non facient vel venient per se vel alium ullo tempore quoquo modo in iudicio sibe extra de iure vel de facto sub infrascripta stipulata pro

missa rato senper manente pacto et quolibet modo et nomine in solidum se obligando per se et suos heredes ex parte una. Et supradictus magnificus et egregius miles dominus Angelus filius olim Jacopi condam dicti domini Donati de Acciaiuolis predictis faciens omnia et singula infrascripta suo nomine proprio et privato acetiam ut et tanquam heres et hereditario nomine in solidum ut dixit esse et esse velle ab intestato dicti condam Jacopi patrio sui et ipsam hereditatem ad cautelam hadeundo in solidum, et quolibet modo et nomine in solidum se obligando per se et suos heredes ex parte altera. Et anbo simul videlicet dicti domina Margherita et dominus Angelus dictis modis et nominibus quibus supra singula singulis referendo, constituti in presentia supradicti venerabilis viri domini Antonii domini Donati de dictis Acciaiuolis eorum arbitri et arbitratoris supradicti nec non in presentia mei Uberti notarii infrascripti et testium suprascriptorum; et pro executione et vigore et observantia supradicti laudi sententie et arbitramenti per dictum dominum Antonium arbitrum et arbitratozem predictum ut supra patet lati et dati et contentorum in eo et secundum formam et tenorem dicti laudi et sententie et contentorum in eo et omni meliori modo via iure et forma qua et quibus magis et melius potuerunt sponte et ex certa scientia fecerunt sibi inter se ad invicem et vicissim, videlicet una pars alteri et e converso dictis modis et nominibus quibus supra singula singulis referendo generalem finem quietationem absolutionem liberationem transactionem et pactum perpetuum de ulterius non petendo; generaliter de omnibus et singulis et de omni et toto eo quod vel que et seu ad que una pars alteri et seu ab altera et e converso dictis modis et nominibus quibus supra singula singulis referendo quomodolibet tenebatur et seu tenetur vel obligatus est et seu apparere posset vel potest et seu quomodolibet petere exigere recipere vel habere deberet aut posset vel potest usque in presentem diem virtute et seu vigore vel occaxione cuiuscunque instrumenti guarantigiati et non guarantigiati et manu cuiuscunque

que notarii scripti et sub quocunque tempore vel datali et seu virtute sine vigore vel occasione cuiuscunque alterius scripture tam publice quam private et cuiuscunque sententie quomodolibet et quandocunque late vel date in quacunque curia ecclesiastica et seculari, et generaliter quacunque alia de causa vel occasione iure vel modo, qui vel que quomodolibet dici vel excogitari posset cum scriptura vel sine publica vel privata pure in diem vel sub conditione et seu alio quocunque modo iure vel causa actione reali vel personali aut mixta vel alio quocunque iure. Et hec ideo fecerunt dicte partes dictis modis et nominibus quibus supra, singula singulis referendo tum pro executione et observantia et vigore suprascripti laudi et sententie et contentorum in eo, et tum etiam quia dicte partes dictis modis et nominibus quibus supra singula singulis referendo fuerunt confessi et contenti et recognoverunt sibi inter se ad invicem et vicissim, videlicet una pars alteri et e converso dictis nominibus fuisse et esse integre totaliter et realiter ac plenarie et in veritate solum pagatum et satisfactum de omnibus et singulis suprascriptis et quolibet predictorum, et de omni et toto eo quod vel que una pars ab altera et e converso dictis nominibus quomodolibet petere exigere vel recipere deberet et posset vel potest usque in presentem diem, causis sive occasionibus suprascriptis vel aliqua earum et seu alia quacunque de causa que ut suprascriptum est quomodolibet dici vel excogitari posset, vocantes et dicentes sere ad invicem et vicissim, videlicet unam partem ab altera et e converso dictis nominibus et modis quibus supra singula singulis referendo bene pagatas tacitas et quietas et contentas, cassantes et adnullantes omnia et singula et quecunque instrumenta garantigiata et non garantigiata et omnes et singulos libros et scripturas quascunque tam publicas quam privatas in quibus et per quas vel que quomodolibet appareret vel apparet unam partem alteri et e converso dictis nominibus et modis quibus supra esse vel apparere quomodolibet obligatam et hypothecatam, nec non liberantes et absolventes etiam ad

cautelam sese adinvicem et vicissim videlicet una pars alteram et e converso dictis nominibus per aquilianam stipulationem precedentem et adceptillationem subsequentem et legitime interpositam.

Quem quidem finem et omnia et singula suprascripta et infrascripta in presenti contractu contenta promixerunt et solepni stipulatione convenerunt dicte partes et contrahentes predicti dictis modis et nominibus quibus supra, sibi inter se adinvicem et vicissim, videlicet dicta domina Margherita dicto consensu dictis nominibus et modis quibus supra dicto domino Angelo dictis nominibus et ibidem presenti et pro se et heredibus et subcessoribus suis et habentibus et habituris ius ab eo recipienti et stipulanti et e converso dictus dominus Angelus dictis nominibus dicte domine Margherite dictis nominibus ibidem presenti et pro se et vice et nomine dictorum Nerii et Antonii eius filiorum et filiorum olim et heredum dicti condam Franchi et pro eorum et cuiuslibet eorum domine Margherite Nerii et Antonii heredibus et subcessoribus et habentibus et habituris ius ab eis et quolibet eorum recipienti et stipulanti perpetuo firma et rata habere tenere adtendere et observare et contra non fecisse nec facere in futurum per se vel alium ullo tempore quoquo modo in iudicio sive extra de iure vel de facto sub pena et ad penam dupli eius unde pro tempore ageretur aut lis vel questio esset, et insuper florenorum mille auri hinc inde in singulis capitulis partibus et membris huius contractus et instrumenti in solidum solepni stipulatione promissis cum refectione dapnorum et expensarum ac interesse litis et extra quam penam pars fallens et predicta non servans parti servanti et in fide stanti dare et solvere promixit et teneatur, que pena totiens conmixtatur et peti et exigi possit quotiens in aliquo contrafactum fuerit sive ventum vel ut dictum est cum effectu non fuerit observatum, qua pena commissa et seu soluta aut gratis remissa vel non nichilominus predicta omnia et singula perpetuo firma perdurent et cum eadem pene obligatione observare pro-

ixerunt et teneantur ipse partes et quelibet earum dictis modis
 nominibus quibus supra sibi inter se ad invicem et vicissim,
 videlicet una pars alteri et e converso. Pro quibus omnibus et
 singulis suprascriptis senper observandis et firmis et ratis ha-
 endis et tenendis et pena predicta si conmicteretur solvenda,
 obligaverunt dicte partes et contrahentes predicti dictis modis et
 nominibus quibus supra sibi inter se ad invicem et vicissim, vi-
 delicet dicta domina Margherita dicto consensu et dictis modis et
 nominibus quibus supra dicto domino Angelo dictis nominibus
 et supra recipienti et stipulanti se ipsam dominam Margheritam
 dictis nominibus nec non dictos Nerium et Antonium et quemli-
 bet ipsorum in solidum et ipsorum et cuiuslibet in solidum here-
 des et bona omnia presentia et futura, et e converso dictus dominus
 Angelus dictis nominibus dicte domine Margherite dictis nomi-
 nibus ut supra recipienti et stipulanti se ipsum dominum Angelum
 dictis nominibus et eius heredes et bona omnia presentia et fu-
 tura, que bona omnia sese constituerunt ad invicem et vicissim,
 videlicet unam partem pro altera et e converso dictis nominibus
 precario nomine possidere usque ad integram et plenariam ob-
 servationem omnium predictorum, ratis senper manentibus
 omnibus et singulis suprascriptis renunptiantes dicte partes et
 contrahentes predicti dictis nominibus et quelibet earum in hiis
 omnibus et singulis suprascriptis exceptioni contractus non sic
 solepniter celebrati rei non sic vel aliter geste finis ac promissio-
 num et obligationum predictarum non sic factarum exceptio-
 ni doli mali conditioni sine causa et ex iniusta causa in facto
 actioni beneficio nove et novarum constitutionum de fideiussori-
 bus et de pluribus reis (*sic*) debend. (*sic*) eple domini Adri-
 ani privilegio fori beneficio velleanense senatusconsultu omnique
 alii legum iurium et statutorum auxilio eis vel alicui eorum
 contra predicta vel aliquod predictorum competenti et competi-
 turo et presertim legi decenti generaliter renunptianti non suf-
 ficere. Quibus quidem domine Margherite et domino Angelo

partibus et contrahentibus predictis dictis modis et nominibus et cuilibet eorum presentibus et predicta omnia et singula voluntibus et confitentibus precepi ego Ubertus notarius infrascriptus per garantigiam nomine iuramenti prout michi licebat forma capituli constituti communis Florentie de garantigia ludentis quatenus predicta omnia et singula attendant et observent in omnibus et per omnia ut supra promixerunt continentur et scriptum est. Rogantes predicti dominus Antonius arbiter arbitrator domina Margherita et dominus Angelus dictis nominibus me Ubertum notarium infrascriptum quatenus de predictis omnibus et singulis publicum conficerem documentum.

+ Ego Ubertus filius Martini Berti de Sancto Donato in poggiis florentinus civis imperiali auctoritate notarius publicus iudex ordinarius atque notarius publicus florentinus predictis omnibus et singulis supra in presenti et aliis quinque proximis precedentibus petitis cartarum pecudinarum simul sutis et in eorum qualibet sutura meo bino solito signo signatis contentis dum sic agerentur interfui eaque rogatus scribere scripsi et fideliter publicavi et in hanc publicam formam redegi ideoque me propria manu subscripsi et signum meum apposui consuetum.

19*.

Neri Acciajoli ascritto alla cittadinanza di Roma.

1498, 15 Aprile.

Simon domini Andree olim de Bondelmontibus nunc de Montebonis de Florentia comes Grietefrancole dei gratia alme urbis Senator. Tomas Cecchi Janvecte. Petrus de Leys et Petrucius Barthellutii conservatores camere dicte Urbis, ad perpetuam memoriam. Sacri Senatus populique romani providentia inextinguenda qualitates considerans personarum, et debita meditatione

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ὑπ' ἀρ. 565.

prospiciens quod omnis res publica bonorum adiuta consiliis sublevata suffragiis et nobilitate famosorum hominum roborata cui melioris status continua suscipit incrementa, famosos homines quamvis extrinsecos ad Romanam civilitatem allicere et in aliorum verorum Romanorum civium felici consortio favorabiliter agregare ac ad honorificentie culmen erigere merito consuevit; hoc alta mente considerans quod sicuti celum lucet stellis sic civitas splendet bonorum lumine dignitatis. Et si talis laudabilis consuetudo in forensibus molevit (*sic*) tanto magis in illis qui in corpore dicte Urbis procreati atque nati verissime extiterunt decernimus laudabilius observari debere quanto eos naturali quadam affectione cognoscimus semper ad locum sue nativitatis afficere et ad eius honorem et comodum intendere diligenter. Instinctu quidem quodammodo nature docentis procedit quod natale solum dulcedine quadam cunctos allicit et immemores non sinit esse sui. Sic est enim et sic prope modum universa testantur Aves ipse per aera vagantes proprios nidos amant; erratiles feve ad cubilia dumosa festinant; voluptuosi pisces campos liquidos transeuntes cavernas suos studiosa indagatione perquirunt. Cunctaque animalia ubi se norunt refugere longissima cupiunt etate constare. Unde non mirum cum quis se nocet in aliquo loco famoso productum si ad illam habeat singularem affectum et in eo se desiderat honorari. Propositum itaque nobilis Viri Nerii nati quondam magnifici viri domini Donati de Acciayolis militis florentini qui Romanus civis est merito. reputandus in domino multipliciter commedamus (*sic*) cuius nuper pro parte nobis exhibite senes petitionis ostendit, quod cum olim constante legitimo matrimonio inter dictum dominum Donatum virum legitimum nobilis mulieris domine Feeche eius uxoris legitime, et ipsam dominam Feecham legitimos parentes dicti Nerii, et ipsis in hac alma Urbe morantibus simulque habitantibus in eadem domo prefatus Nerius ex illis legitime pocreatus atque natus extitit eorum legitimus et naturalis filius in domo solite habitationis eorum vicinis ipsorum

scientibus | et pro eorum legitimo et naturali filio ab ipsius parhentibus ac omnibus vicinis et consanguineis eorundem aliisque eos cognoscentibus publice et comunitè reputatum. Ex quo dictus Nerijs verum Romanum se reputans esse certum, et pro tali se desideret ab omnibus reputari pro parte sua nobis fecit humiliter supplicium ut querentes super premissis omnibus veritatem si sic reperiebamus finaliter esse verum ipsum Nerijs esse verum Romanum civem declarare, ac omnibus privilegijs civilitatis Romane civitatis decernere prout ad nostrum officium pertinet ad perpetuam rei memoriam dignamur, faciens coram nobis quandam petitionem summariam cum certis super inde formatis articulis exhiberi. Super quibus nonnullos testes examinari petiit atque fecit. Nos itaque visa petitione predicta visis dictis articulis visisque testibus supradictis et actestationibus eorundem, quia ex dictis et actestationibus supradictis predicta repperimus esse vera prefati Nerijs supplicationibus inclinati, auctoritate sacri senatus et nostrorum huiusmodi officiorum tenore presentium ad perpetuam rei memoriam declaramus prefatum Nerijs fuisse in dicta Urbe ex dictis domino Donato ac domina Fecca legitime genitum atque natum et per consequens Roma[rum] esse civem verissimum et pro tali debere ab omnibus reputari. Quam ob rem firmissima spe tenentes quod ipse Nerijs prefate Urbi in multis concernentibus statum eius esse poterit multipliciter fructuosus eum dignum tanti muneris reputantes, eadem auctoritate volumus et sancimus quod ipse Nerijs pro vero Romano cive ubilibet de cetero reputetur et ab omnibus habeatur, prout nos habemus et reputamus etiam per presentes, quodque omnibus et singulis preheminentijs honoribus dignitatibus privilegijs libertatibus exemptionibus gratijs et favoribus ac immunitatibus potiatur et gaudeat quibus alij Romani cives potiuntur et gaudent tam de consuetudine quam de iure. Vivat igitur ipse felix ut civis verissimus tante Urbis quam celestis altitudo concilij caput orbis constituit, et deo sibi propitiante securus. Hoc est enim felicis-

num felicitatis genus se scilicet posse Romana libertate letari. proinde sollicite studeat sicut Romano nomini convenit Romanis moribus predicari, Urbem ipsam veluti matrem et dominam eum suorum uberum lactis dulcedine nutrientem in cunctis sibi occurrentibus venerans et honorans Nos enim amicos rogamus subditis quoque Senatus populi que Romani stricte precipiendo mandamus quatinus dictum Nerium applicare ad eorum loca contingerit pro reverentia tante Urbis honorifice recipiant et in Romana libertate conservent. In quorum omnium testimonium presentes nostras licteras per Nicolaum Signorilem Secretarium nostrum et Romani populi magistratus super inde fie. nostrorum sigillorum magnorum iuximus impressione muniri. Datum Rome in palatio Capitolii die xv mensis Aprilis sexte indictionis, anno domini MCCCC XXVIII [pontifi]catus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Martini divina providentia pape quinti.

Leonardus de Bucchamatiis notarius dictorum dominorum conservator.

N. Signorilis.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΝΟΡΜΩ: ΑΡΧΕΙΟΥ

Pro belingerio soleri.*XXVIII° eiusdem (28 Μαΐου 1368).*

Scriptum est nobili vicario generali ducatum Athenarum et neopatrie consiliario familiari et fideli suo per haec verba. Belingerius soleri civis thebarum fidelis noster in esame magnae nostrae curiae, noviter constitutus tamquam procurator ut asseruit venerabilis preceptoris domus sancti Johannis Jerosolimitani de corento sue expositione iuravit in eadem quod cum preceptor nomine dicte domus habeat nonnulla bona sita in ducatibus supradictis quorum redditus et proventus comode recolligere non potest nisi sibi nostre curie brachium favorabiliter impendatur propterea nostre celsitudini humiliter fuit supplicatum sibi super hoc assistenciam nostri brachii secularis Impartivi mandare vobis nostre maiestas dignaretur, cuius supplicacionibus benigne admissis quia tenemur supradicta iura ecclesiis et earum procuratoribus seculare brachium Impartiri vestre fidelitati mandamus quatenus constituto vobis prius de dicta procuracione ipsius belingerii, eidem belingerio procuratori super recolligendo percipiendo et habendo nomine dicte domus sancti Johannis predicta bona eorumque redditus et proventus juxta fines mandati procuracionis predictae, brachium nostre curie vestri officii quociens sibi opus fuerit impartiamini justicia mediante datum ut supra.

* Έκ τοῦ ἀρχείου τοῦ ἐν Σικελίᾳ Πανόρμου R. Cancellaria Registro VII, φ. 194α.

2*.

Pro billingerio soleri.*Eodem ibidem (28 Μαΐου 1368).*

Scriptum est eidem nobili vicario Generali etc in haec verba belingerius soleri civis thebarum fidelis noster coram nostra celsitudine non sine gravi querimonia recitavit quod dum ipse exponens esset castellanus castrum veteranisse de licencia petri de puteo civis thebarum fidelis nostri presidentis in dictis ducatibus in vicarium generalem seminavit seu seminari fecit in territorio veteranisse certam quantitatem victualium quam dum vellet recolligere dictum petrum eidem exponenti prohibet atque vetat in juris injuriam et ipsius preiudicium exponentis, et humiliter supplicavit sibi super hoc oportuno juris remedio subveniri qua supplicacione admissa fidelitati vestre mandamus quatenus, si premissa veritati suffragentur et aliud legitimum non repugnet, soluto jure terragii nostram curiam contingente eundem exponentem que sunt sua recolligere permutati justicia mediante.

Datum ut supra.

3**.

Pro billingerio soleri.*Eodem ibidem (28 Μαΐου 1368).*

Scriptum est eidem nobili vicario in haec verba. belingerius soleri civis thebarum fidelis noster adiens magnam nostram curiam in eadem graviter est conquestus quod eo habente tenente et possidente per se et alios nomine suo in eadem civitate et ejus territorio certorum porcorum et pecunie quantitates ac alia

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VII φ. 194α.

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VII φ. 194α.

bona mobilia dum predictus exponens ad excellenciam nostram vellet se conferre presencia corporali, petrus de puteo civis eiusdem civitatis fidelis noster in dicti vicariatus presidendo officio nulla causa cognita pradieta bona mobilia porcos et pecuniam a possessione et tenuta ipsius exponentis minus debite abstulit et accepit suis comodis aplicando in dampnon et prejudicium exponentis et nostro culmini humiliter suplicavit sibi super hoc oportuno juris remedio provideri ejus itaque supplicacione audita fidelitati vestre commitimus et mandamus quatenus partibus ipsis in vestra presencia convocatis et auditis summarie juribus earundem super recuperacione dictorum bonorum debitum justicie complimentum studeatis infallibiliter ministrare dilacionibus frivolis amputatis

Datum ut supra.

4*.

Pro petro soleri.

XXVIII° eiusdem (28 Μαΐου 1368).

Scriptum est nobili vicario generali ducatum athenarum et neopatrie consiliario familiari et fideli suo in haec verba. petrus soleri catalanus civis cathanie devotus noster coram nostra majestate presens sua gravi querimonia nunciavit quod cum idem exponens cum quodam ligno suo armato de remis quadraginta octo onusto diversis rebus ac suis assisis et apparatus recederet de partibus romanie. causa tranfretandi ad dictam civitatem cathanie et esset in insula *cugneri*; parcium romanie cujus est dominus nobilis johannes friderice consaguineus familiaris et fidelis noster idem nobilis armata manu cum suis subtitis in eundem exponentem et ejus lignum irruit et ab eo violenter abstulit lignum ipsum et omnia que in eo erant penes se totaliter retinendo eodem exponente nichilominus aliquo tempore carce-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registio VII φ. 196^a.

rato. Cumque idem exponens ex capcione dicti ligni et bonorum que in eo erant sit dampnificatus in non modica pecunie quantitate nostro exinde culmini humiliter supplicavit sibi super hoc oportune juris remedio providere qua supplicacione utpote juste audita fidelitati vestre mandamus quatenus convocatis in iudicio coram vobis partibus que tanguntur et audito summarie jure earundem predicto petro super restitutione precii et valoris dicti ligni et aliorum bonorum existentium in eo vobis legitime probandi efficax et celere complimentum justicie solleniter ministretis.

Datum ut supra.

5*.

Pro belingerio soleri.

eodem ibidem (28 Μαΐου 1368).

Scriptum est eidem nobili vicario generali in haec verba. belingerius soleri civis thebarum fidelis presens in auditorio magne nostre curie querulose narravit quod dum petrus de puteo civis thebarum fidelis noster in dicti vicariatus officio presideret eidem exponenti tamquam castellano castri nostri veterannisse mandavit expresse quod armaret seu armari faceret predictus exponens quamdam barca[m] nostre curie ibi sistentem pro habendis rumoribus hostium nostrorum albanensium ad cujus execucionem mandati dictus exponens preter dilacionem aliquam dictam barca[m] armari fecit et dum pro dicta causa navigaret a dictis nostris hostibus albanensibus dicta barca[m] capta fuit. Cumque preffatus petrus pretextu amissionis barce predictae quamdam aliam barca[m] propriam ipsius exponentis pro emendo ipsius barce abstulit ab eodem in ipsius preiudicium atque dampnum. Et propterea nostro culmini humiliter supplicatum sibi super hoc oportuno juris remedio provideri. ejus itaque suppli-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VII φ. 196^α.

cacione admissa fidelitati vestre mandamus quatenus receptis presentibus partibus que tanguntur in vestri presencia. constitutis et auditis summarie juribus earundem dicto exponenti super restitutione dicte barce debite studeatis complimentum justicie ministrare. datum ut supra.

6*.

Pro belingerio soleri.*Eodem ibidem (28 Μαΐου 1363).*

Scriptum est eidem nobili vicario generali in haec verba. belingerius soleri civis thebarum fidelis noster in judicio magne nostre curie noviter constitutus affatu querulo enarravit quod de questione vertente in nostra curia coram vobis seu vestro in eodem vicariatus officio precessore inter guillelmum de pino curatorem bonorum quemdam bernardi muallerii attorem ex una parte et dictum exponentem fidecomissarium dicti quondam bernardi conventum ex altera. dum idem exponens ad magnam nostram curiam personaliter accessisset non auditis rationibus et computis suis contrariam exinde sentenciam reportavit per quam extitit sentencialiter condempnatus ad solucionem tradicionem et assignacionem perperorum quatringerorum quinquaginta a qua ipsius exponentis procurator infra legitima tempora ad maius nostrum tribunal vive vocis oraculo provocavit. quam quidem appellacionem sibi admitere noluistis in ejus prejudicium et propterea nostro culmini supplicavit sibi super hoc oportuno juris remedio subveniri. qua supplicacione utpote juste audita fidelitati vestre mandamus quatenus si a dicta vestra sentencia per procuratorem dicti supplicantis infra legitima tempora extiterit appellatum cum sollempnitatibus oportunis ipsum exponentem per viam ordinariam saltim per viam gravaminis ad dictam mag-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VII φ. 197^a.

nam nostram curiam audiatis legitime provocantes sibi huius cause apostolos et processum sub vestri sigilli munimine tradituri et quia appellacione pendente nil debet innovari contra eundem appellantem nec eius fideiussores nullam faciatis indebitam novitatem donec causa appellacionis huiusmodi finem suscipiat per ipsam magnam curiam decisivam. datum ut supra.

7*.

Pro belingerio soleri.*Eodem ibidem (28 Μαῖου 1368).*

Scriptum est dicto nobili vicario generali in haec verba. belingerius soleri civis thebarum fidelis noster presens in magna nostra curia exposuit conquerendo quod dum idem exponens in dictis ducatus iusto titulo et bona fide tanquam verus dominus et patronus empcionis nomine teneret possideret quemdam grecum suum nomine michali petrus de puteo civis thebarum fidelis noster dum in dicti vicariatus generalis officio presideret ab eodem exponente dictum grecum obstulit (*sic*) minus iuste asserendo illum fora liberum et exemptum penitus ab omni vinculo servitutis. Cumque asseratur successu modici temporis dictum petrum eundem michali tanquam servum vendidisse et propterea apud mayoricis destinasse ex quibus aparet eundem belingerium in possessione servitutis dicti michali fore minus debite aggravatum et propterea nostri culmini humiliter supplicavit sibi super hoc oportuno juris remedio. providere qua supplicacione utpote justa audita fidelitati vestre precipiendo mandamus quatenus si est ita ut assercio superius indicat exponentes et aliud non supersit legitimum quod obsistat predictum petrum ad restitutionem precii et valori dicti servi vobis legitime probandi eidem exponenti faciendam per res et bona sua cohercione qua convenit debet compellatis. datum ut supra.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VII φ. 197α.

8*.

Pro beringario baldomari.*Penultimo madii (30 Μαΐου 1368).*

Scriptum est nobili vicario ducatum athenarum et neopatrie consiliario familiari et fideli suo in haec verba. beringarius baldomari civis thebarum fidelis noster in magna nostra curia presens graviter est conquestus quod anni octo vel circa sunt elapsi vertente questione in nostra curia coram nobili quondam consalvo eximer de arenis vestro in eodem vicariatus officio precessore inter dictum exponentem actorem ex una parte et johannem sardine civem thebarum fidelem nostrum conventum ex altera super petitione non modice pecunie quantitatis ad cuius requisicionem idem johannes conventus per dictum vicarium eidem exponenti extitit sentencialiter condempnatus. A qua sententia item johannes sentiens se gravatum ab ipsa appellavit. quam appellacionem infra legitima tempora est minime prosecutus nec solepnitates ut de jure debuit adimplevit. quare ipsa sententia rata remansit et si abfuisset unquam nullatenus appellatus. Et propterea per tunc dominum vicarium dicta sententia fuit execucioni debite demandata cum nil eidem exponenti alias profuisse certa quantitas buffalorum ipsius johannes per dictam curiam fuit vendita et distracta iude de eorum precia ipsi exponenti integraliter satisfactum de debito et expensis. verum quod successu temporis dominante serenissimo domino genitore nostro clare memorie idem johannes per se seu alium pro eo adiens magnam curiam ducalem dicti domini genitoris nostri tacita ofritate literas a dicta magna curia impetravit asserans dictum exponentem pro dicto debito habuisset a dicto suo debitore non modicam buffalorum quantitatem, ad cuius sentencie execucionem procedi ut asserabat

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VII φ. 200^α.

aliquatenus non debebat pro eo quia appellacio pendebat in ipsius exponentis prejudicium et justicie detrimentum cum quia ut reffertur idem exponens buffallos non habuit tum quia sententia rata mansit eo quod infra fatalia de jure concessa idem johannes dictam appellacionem est nullatenus prosecutus et propterea nostro culmini humiliter supplicavit sibi super hoc oportuno juris remedio subveniri, qua supplicacione admissa fidelitati vestre mandamus quatenus si ita est ut ipsius continet assercio exponentis et aliud non supersit legitimum quod repugnet pretextu predictorum contra eundem exponentem et bona ejus minime procedatis, sed idem johannes contra dictum exponentem intendit jus habere, ibidem suo ordine prosequetur et si forte in bonis dicti exponentis dum absens fuit pro re puplica nostre celsitudinis delegatus pretextu dictarum literarum in aliquo processistis processum tuum in irritum revoces: datum ut supra.

9*.

Pro nicolachio de ardoyno.

V^o eiusdem ibidem (5 Ὀκτωβρίου 1366 ε' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est nobili rogerio de lauria ducatum athenarum et neopatrie vicario generali et marescalco consiliario familiarii et fideli suo per haec verba.

Nicolachus de ardoyno de civitate thebarum familiaris fidelis noster in curia nostra presens majestati nostre humiliter supplicavit quod cum vertente dudum questione in curia nostra officii vigerie coram tunc vigerio civitatis predictae inter quondam petrum de ardoyno patrem dicti nicolachii attorem ex una parte et quondam blancam mulierem uxorem quondam boninati de clauana conventum ex altera super petitione certorum bonorum stabilium dicti quondam petri ab alium per eandem blancam

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro X φ. 10 α.

indebito detentorum questio ipsa visis prius et inspectis causis et meritis questionis eiusdem per dictum vigerium prolata per eos sententia fuerit ac fine debito terminata et per consequens dictus quondam petrus indictus fuerit in corporalem possessionem dictorum bonorum per eundem defunctum vita sibi comite possessorum in quibus dictus nicolachius filius et heres eiusdem petri successit et tenet et possidet ac subsequatur post obitum dicti petri super questione petitionis fructuum et reddituum dictorum bonorum stabilium perceptorum per dictam quondam blancam a tempore quo illa ut prescribitur in eius vita tenuit usque ad diem late sentencie predictae nec non expensarum factarum in prosecutione cause questionis prefate provisum extiterit et sentencialiter terminatum per Raymundum francum tunc iudicem et assessorem curie dicti vigerie officii quod successores dicte defuncte seu habentes jus et causam ab ea restituant atque salvant dicto nicolachio fructus et redditus et expensas eciam prelibatas. ad cuius executionem sentencie usque nunc procedi bono modo nequiverit eo quod dictus nicolachius ex causa partialitatis a dicta civitate thebarum spacio certi temporis exilium passus est in eius grave dispendium et jatturam providere sibi super hoc oportuno iusticie remedio dignemur. qua supplicatione benigne admissa quia nil prodest proferre sententiam nisi exequcio subsequatur.

Fidelitati vestre mandamus quatenus informati prius super questione precitata per iudicem antedictum seu eius in eodem officio successorem si vobis constiterit de dicta lacione sentencie ad executionem in aliquo vero predictae et aliud non repugnet legitimum quod obsistat huiusmodi sententiam prout expedierit faciatis executione debite demandari ita quod non oporteat supplementum eundem defectu iusticie nostram iterato repetere maiestatem. datum etc.

16

sub sigillo dicti nicolachii retento et alterum ipsi nicolachio sub vestro sigillo e lestigio assignetis datum ut supra.

11*.

Pro nicolachio de ardoyno de thebis.

Eodem ibidem (5 Ὀκτωβρίου 1366 ε' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est reverendo in christo patri episcopo anconensi Cappellano devoto ac nobili peri de pussarelnis fideli seu marvasuris aut tutoribus nobilis frederici de Aragona commorantis (;) consaguinei nostri familiaribus et fidelibus suis per haec verba.

Noverit fidelitas vestra quod nobili rogerio de lauria etc per alias nostras licteras scribitur in hac forma.

Fridericus etc. nobili Rogerio de lauria etc posita forma proximo precedencium literarum est conclusum per haec verba.

Cumque ad supplicationem prefati nicolachii asserentis predicta bona in litteris nostris contenta fore posita atque scita infra tenimenta pheudorum dicti nobilis friderici in paranciis castri

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro X φ. 11α.

10*.

Pro eodem nicolachio.*Eodem ibidem (5 Ὀκτωβρίου 1366 εἰς ἰνδικτιῶνος).*

Scriptum est eidem nobili rogerio de lauria etc per haec verba. Cum ad supplicationem factam nuperius nostro culmine per nicolachium de ardoyno habitatorem civitatis thebarum familiarem et fidelem nostrum eius precipue consideratis et attentis serviciis per eum diu in partibus ducatum predictorum diversimode fideliter et cum tota animi puritate collatis sue persone jacturas et pericula non parcendo et potissime consideratione damnorum que sicut vere didicimus passus est post sui exilii ab eius patria spacio longi temporis ubi non solum propria verum etiam alienum subsidium mutuo pro vita et sustentatione Reliquum (;) expendidit et convertit que etiam in presenciarum conferre non desinit et in antea Deo propicio conferre poterit meliora. velimus et celsitudine nostra placeat quod omnes proventus fructus et Redditus Jurium et bonorum que fuerunt quondam armangaldi de nouvelles et maxime truxovalus sitorum et positorum in territoriis et tenementis neopatrie quorum procuratio ac jurium et proventum perceptio vobis pro parte nostre curie sunt commissa factis vobis sub sigillo nostri culminis commissionis litteris oportunis percipiantur et habeantur per dictum nicolachium pro presenti anno sanctum huius quinte indicionis suis utilitatibus applicandas.

citonis ejusdem nobilis volumus et majestatis nostre cedat a gratiam quod idem nicolachus per vos ceterosque officiales et personas alias dictorum nostrorum ducatum in possessione et tenuta dictorum bonorum sibi per excellenciam nostram ut prescribitur concessorum manteneantur et defendantur

Fidelitati vestre precipiendo mandamus quatenus ad requisitionem dicti nicolachii vel ejus procuratoris nobis pro parte nostre curie faciendi in omnibus hiis ad pacificam possessionem et perceptionem proventuum dictorum bonorum spectaret noscuntur assistatis ei ope favore et auxilio oportunis ipsunque vel ejus procuratorem ad id manteneatis et si opus fuerit defendatis qualiter idem nicolachus predicta bona cum perceptione proventuum sine contradicione procuret justa dictarum litterarum nostrarum continenciam et tenorem. et si forte quod non creditur ad premissa processeritis tepide et remisse si quod damnum propterea dictus nicolachus incurret seu incurere potuerit illud culpa et defectu vestris commissum vobis volumus impunitate et per vos etiam reserari Datum ut supra.

12*.

Pro nicolachio de ardoyno.*Vº iusdem octobris Ibidem (5 Ὀκτωβρίου 1356 εἰς ἰνδικτιῶνος).*

Scriptum est eidem nobili Rogerio de lauria etc per haec verba. Nicolachus de ardoyno habitator civitatis thebarum familiaris et fidelis noster in curia nostra presens nostro culmini humiliter supplicavit ut cum olim infra mensem junii quarte indicionis proximo preterite officium capitanie seu vigerie civitatis Thebarum fuit et sit ei per celsitudinem nostram concessum pro annis tribus continuis et completis a die quo dictum capitanie officium inceperit exercere in antea numerando factis sibi proinde commissionis nostre litteris oportunis Et vereatur ne pretextu

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro X φ. 12^a.

liarum litterarum nostrarum subsequenter factarum nobili alberto de bonacolsis de mantua consanguineo familiari et fideli nostro de exercendo per triennium predictum vigerie officio eadem nicolachio inpedendum aliquod inferatur providere sibi super hoc oportuno Remedio nostra serenitas dignaretur cujus applicatione admissa volentes vestramque formam dictorum binarum litterarum nostrarum factarum predictis nicolachio et successive alberto prefato debitum sorti effectum.

Fidelitati vestre firmiter mandamus quatenus finito tempore dictorum trium annorum pro quo dicto alberto predictum capitane officium per nostram curiam et commissum deinde prefatum nicolachium officium ipsum in civitate predicta justa predictarum litterarum nostrarum continenciam et tenorem durante tempore dictorum trium annorum auctoritate presencium exercere nullo alio super hoc a curia nostra expettato mandato sine molestia et condicione aliqua permictatis datum etc.

13*.

Pro eodem nicolachio.

Eodem Ibidem (5 Ὀκτωβρίου 1366 ἐ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est eidem nobili Rugerio de lauria etc nicolachus de ardoyno habitator civitatis Thebarum familiaris et fidelis nostrer nostram nuper adiens majestatem querula exposicione narravit quod cum ipse ab olim per viam parcialitatis fuerit exul a patria et tempore annorum quinque et ultra extra civitatem predictam invitus et quasi cohatus fuerit commoratus infra quod exulacionis tempus certe persone cives dicte civitatis thebarum asserentes se creditores esse exponentis prefati habentes proinde Recursum ad curiam vigerie seu capitane officii civitatis ejusdem pecierunt a vigerio civitatis ipsius execucionem fieri super

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro X φ. 12^a.

bonis exponentis prefati qui vigerius ejus vel imparcialitat predicta consistebat contra exponentem eundem animosius procedendo predicta bona dicti nicolachii dictis creditoribus modica satis et vili extimacione insolutum assignari mandavit et fecit in ejusdem exponentis prejudicium atque damnum et nostrum culmini humiliter supplicavit ut cum in predicto vigerio incompetencia judicii consistebat cum quia idem vigerius eundem nicolachium odio habebat ex causa parcialitatis prefate nec erat ordinarius capitaneus sive vigerius scilicet in ausencia ordinarii vigerii per aliquos subrogatus cum etiam quia impeticione creditorum predictorum nulla affuit coram eo persona legitima qui pro eodem nicolachio causas opitulantes eum in causa petitionis ipsius offerret defensiones per scripturas et legitimos testes ostenderet providere sibi super hoc oportuno juris Remedio nostra excellencia dignaretur. Cujus supplicacione utpote Racione consona clementer admissa volentes ut unicuique tribunatur jus suum dictumque exponentem ultra debitum nullatenus aggravare.

Fidelitati vestre districte mandamus quatenus receptis presentibus prestita vobis per dictum nicolachium fidejussoria cautione de stando juri et judicato solvendo dictum ipsum nicolachium in dictorum bonorum suorum possessionem pristinam ducatis seu reduci etiam faciatis. et si forte creditores predicti contra dictum nicolachium actionem habent seu habere sperant ex creditis seu alia questionis causa eis ad eorum requisicionem faciatis seu fieri faciatis efficit et opportunum justicie complementum adeo quod non oporteat eundem nicolaum pro causa ipsa nostra demum repetere majestatem. datum ut supra.

14*.

Pro dicto millte.

Eodem Ibidem eiusdem (6 Ἀρχαίου 1368 Ἔ' ἰνδικτιώνος).

Facte sunt patentes per haec verba.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχαίου Regia Cancellaria XI φ. 110α.

Fridericus etc nobili Rogerio de lauria vicario generali miscalco consiliario familiari et officialibus aliis civitatum Terrarum et locorum ducatum Athenarum et neopatrie predictorum iam presentibus quam futuris.

Cum haecenus per Recollende memorie nostri culminis precessores fuerit degesto Consilio et matura deliberacione provium quod majestas Regia Regni Sicilie que eosdem athenarum et neopatrie ducatus fuerit pro tempore dominata ordinet et constituat judicem anno quolibet vel ad beneplacitum in ducatus supradictis super decisione quarumcumque earum ad maiestatem Regiam per appellacionis remedium volvendarum Civilium et Criminalium a sentenciis per vicarios dictorum ducatum proferendis prout in quodam Capitulo per dictos precessores nostros in vulgari sermone Catalano ydyomate Constituto nec inter alia Continentur. Confisi noviter de fide sufficiencia et legalitate bartholomei de valeriis militis familiaris et fidelis nostri laudabiliter de eo fama costante nec minus Considerantes puram fidem et devocionem sinceram quas ipse in preteritum erga persona majestatis nostre gessit quasque gerit ad presens et geret auctore domino in futurum sibi officium judicatus appellacionum causarum civilium criminalium sicut supra ducatum eorundem que a sentenciis per eosdem preferendis vicarios devolvuntur ammoto inde quolibet alio in eodem judicatus officio haecenus forsitan ordinato recepto prius a dicto bartholomeo fidelitatis et predicti officii bene fideliter et legaliter exercendi corporali ed debito ad santa dei evangelia juramento sub solidis juribus racionibus et honoranciis ad ipsum officium spectantibus et cum quibus consuevit predictum officium Retroatis temporibus exercere usque ad nostrum beneplacitum graciosè duxerimus committendum prout in sue commissionis literis per excellenciam nostram propterea sibi factis plenius continetur.

Fidelitati vestre mandamus quatenus vos rogerius dictum

bartholomeum in dicto officio Indicatus appellacionem admittentes, Illumque ad honorem et fidelitatem nostri culminis nostrorumque fidelium ducatum predictorum statum pacificum et tranquillum sub solidis salariis Juribus et honoranciis supraddictis exercere Juraque proinde consueta et debita percipere et habere pacifice et sine contradicione aliqua permittentes sibi assistetis pro parte nostre curie ope favore et auxilio oportunis a vos alii eidem bartholomeo super hiis devote pareatis et efficaciter intendatis qualiter idem bartholomeus predictum sibi commissum per maiestatem nostram Indicatus officium laudabiliter valeat exercere vosque proinde possitis in conspectu nostri culminis commendabiles apparere. datum.

15*.

Pro eodem milite bartholomeo.

Ἀχρονολόγητος (6 Ἀπριλίου 1368 ἢ Ἰνδικτιῶνος).

Facte sunt patentes per hec verba.

Fridericus etc. universitatibus Civitatum Terrarum et locorum ducatum athenarum et neopatrie etc.

Cum bartholomeus de valeris miles familiaris et fidelis nostri qui in nostre maiestatis serviciis huc usque laborando fideliter in insula nostra sicilie moram tranxit proponat ad presens ad partes Romanie nostrorum videlicet ducatum se Conferre ac civitatem Thebarum eius dulcem patriam Revidere in qua proprii domicilii obtinet Fucolatam Et vereatur ne pretextu guerrarum turbinis dundum¹ in dictis nostris ducatibus Invalentum Cuius occasione multos de loco ad locum oportuit se transferre aliqua apud vos sit suspicione notatus ex qua aut huiusmodi

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XI φ. 141α.

¹ Οὕτως ἀντι *dudum*.

materia causarum dante per vos sibi minime faveatur aut aliqua bona sua sibi in eius dispendium occupentur.

Fidelitati vestre mandamus quatenus attendentes dictum militem de mandato nostri culminis in predicta Insola nostra ut predicatur fuisse moratum. In celsitudinis nostre serviciis fideliter et obsequiose vacando eundem militem favore debito defendentes et manutinentes a qualibet molestante persona gratum acceptum Infallibiliter habeatis iuvamine et auxilio oportunis ob mandati nostri Reverenciam adeo prosequentes eundem ut vobis super hoc nostri culmunis Iterari litteras non sit opus. datum etc.

Scriptum est in simili modo et forma nobili Rogerio de lauria dictorum ducatum vicario generali consiliario familiari et fideli suo per hec verba.

16*.

Pro curia.

Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοήνης 4 Ὀκτωβρίου 1373 ἰβ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est Universitati hominum Civitatis Athenarum fidelibus gratiam suam et bonam voluntatem. tam ex serie licetarum universati civitatis thebarum nostre excellencie noviter directarum quam ex fide digna Informacione percepimus nonnullas dissensiones atque discordias Inter certos nobiles dictorum nostrorum ducatum ortas fore ex quo fidelibus nostris ducatum eorumdem multifaria damna et gravamina inferuntor et tam ipsi quam per consequens predicti nostri ducatos periculo subiacent evidenti quod grave atque molestum ferentur in animo ac volentes circa statum salubrem et tranquillum Ipsorum nostrorum ducatum oportunis remediis providere volentes etiam capitula dictorum ducatum observare que dictant expresse vigerios seu

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XII φ. 411α.

capitaneos Ipsorum dicatum tantum triennium in eodem officio duraturos. Calzaranum de peralta capitaneum vigerium et castellanum predictae civitatis et castri athenarum per nostram celsitudinem hactenus ordinatum usque ad nostre beneplacitum majestatis seu forte in vita a predictae vigeriatus et capitaneie officii exercitio et administracione propter lapsum dicti triennii cum maturi deliberacione consilii ex nunc duximus amovendum cui desciscendo rescribimus per aliud serenitatis nostre mandatum intendentes nichilominus aliquem aliud concivem vestrum eligendum per vos in vestrum vigerium et capitaneum ordinare.

Quare fidelitati vestre mandamus quatenus Receptis presentibus aliquem civem dicte civitatis athenarum sufficienter tamen et fide dignum et quo sit merito confidendum nostri nominis et Rey publice zelatorem. Qui affectum aliquorum nobilium non declinet in vestrum vigerium et capitaneum diligenti cura obligere studiat, ac eo vel electo de ipsius nomine et cognomine ac qualitate persone per vestrum nuncium aut per literas debeatis nostram conscienciam informare ut Ipsum in eodem officio deinde consulte excellencia nostra confirmet. In presentis vero nostri exequcionem mandati defectu seu Inutilem delacionem temporis nullatenus conmicetatis sicuti indignacionem nostram cupitis evitare insuper vobis Iterato mandamus quatenus cum de alis vigerio eligendo per vos ut supra per nostram celsitudinem intendatur nobili matheo de peralta consaguineo familiari fideli nostro tamquam vicario generali ducatus ipsis per nostram celsitudinem deputato in omnibus que ad dicti vicariatus officium pertinent devote pareatis efficaciter Intendatis statueri quod predictas literas universitatis thebarum solito et noto sigilli santi Georgii recepimus sigillatis. datum etc.

17*.

Pro curia.

III° octobris apud Messanam (Ἐκ Μεσοήρης 4 Ὀκτωβρίου 1373
ιβ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est Guillelmo de Almanaro militi capitaneo vigerio et castellano terre et castri livadie consiliario familiari fideli nostro etc.

Tam ex serie quarundem licetiarum universitatis civitatum thebarum nobis noviter directarum quam ex fide digna Informatione excellencia nostre facta percepimus nonnullas dissensiones atque discordias Inter certos nobiles dictorum nostrorum ducatum ortas fore ex quo fidelibus nostris ducatum eorundem multifaria damna et gravamina Inferuntur et tam ipsi quam per consequens predicti nostre ducatus periculo subiacent evidenti quod grave atque molestum ferentur in animo ac volentes circa statum salubrem et tranquillum nostrorum ducatum predictorum oportunis remediis providere. volentes etiam capitula dictorum ducatum observare que dictantur expresse vigerios seu capitaneos ipsorum ducatum tantum per triennium in eodem officio duraturos Te quem vigerium capitaneum et castellanum terre et castri livadie ordinavimus hactenus usque ad nostre beneplacitum majestatis a predicti vigeriatus et capitanie officij exercicio et administracione propter lapsum dicti triennij cum matura deliberacione consilii ex nunc decrevimus amovendi Intendentes nichilominus aliquem alium civem eligendum per universitatem ipsius terre livadie in vigerium et capitaneum ordinare. Cui universitati per alia rescripta nostra mandamus ut aliquem civem dicte terre sufficientem tamen et fide dignum de quo sit merito confidendum nostri nominis et Rey publice

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XII φ. 111α.

zelatorem qui ad affectum aliquorum nobilium non declinet diligenti cura eligere studeant. In eorum vigerium ac eo electo de ipsius nomine et cognomine ac qualitate persone per eorum nuncium aut per literas debeant nostram conscienciam Informare ut Ipsum in eodem officio deinde consulte excellencia nostra confirmet. Quare fidelitati vestre mandamus quatenus sub obtenta gracia nostre mandamus expresse quatenus Receptis presentibus ab exercicio et administracione dicti vigeriatus et capitanie officij omnino desistens predicta universitate alium vigerium seu capitaneum eligere ac dictum mandatum nostrum effectualiter exequi sine contradicione permictatis ac nobili matheo de peralta consanguineo consiliario familiari et fideli nostro tamquam vicario generali ducatum eorundem per maiestatem nostram haecenus ordinato in omnibus que ad dictum vicariatus officium pertinent devote pareas et Intendas sciturus quod predictas literas universitatis thebarum solito et noto sigillo sancti Georgii universitatis eiusdem recepimus sigillatas. datum etc.

Scriptum est simili modo et forma verbis computenter (*sic*) et mutatis universitati terre livadie quod elegant et alium vigerium et capitaneum et notificent Regie maiesta (*sic*) et quod parent vicario generali predicto.

Item in simili modo et forma scriptum est calzarano de peralta dexistendo.

18*.

Pro Iambardo Dessau de civitate thebarum.

*III februarii XI Inditionis apud Messanam (Ἐκ Μεσοήρης
3 Φεβρουαρίου 1373 κα' Ἰνδικτιῶνος).*

Factum est privilegium per hec verba.

Fridericus etc Presentis privilegii Serie notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris quod in nostri presentia

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XIII φ. 72α.

constitutus lambardus dessau filius ugonis dessau presens in curia nostra ostendit et presentabit quoddam sacrum privilegium Regis friderici continencie sobsequentis. Fridericus de gracia etc Gloriosum cedet regnantibus quociens Ipsi subiectorum merita dignis beneficiis prosecuntor per presens Itaque privilegium notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris. Quod ad humilem supplicacionem Ugonis dessau et nicolay de magistro paulus de civitate tebarum fidelium nostrorum ad presens in nostris serviciis militantes (*sic*) considerantes gratis satis et accepta servicia per eundem dessau nec non et considerantes servicia per dictum de magistrum pauli (*sic*) et precipue per comitem brende avum patrualem nobis diversimode prestitorum (*sic*) excellencie nostre multaque persone pericula atque damna in bonis et facultatibus suis quibus fecundissime habundabant et pro conservatione fidei nostre precipue infra varios turbines guerre tam in turbine hierusalem acriter instituentes diversimode substinendo quam nobis animique constantes prestant ad presens et prestare possunt dante domino meliora. Et cum tanta et talia servicia maiestatem nostram non deceat sine remuneracione ymo suam (;) eque dignam saltim ex eis que nobis accurrunt in aliquo compensare eisdem nobilibus tamquam benemeritis et condignis et heredibus suis uncias auri centum pro qualibet racione sue provisionis annue nec non et omnia bona que fuerant, guillelmi de sancto stefano proditoris regii sub debito et consueto militari servicio per eosdem nobiles et heredes suos predictis unciis centum ut supra bonis predictis etc. fidente etc. in cuius rey testimonium presens privilegium exinde fieri fecimus et sigillo maiestatis nostre pendentis iussimus communiri. Datum cathanie anno domini millesimo ducentesimo tricesimo primo, mense madii xv. eiusdem etc.

Et maisteti nostre humiliter supplicavit ut dictam concessionem ut supra ipso lambarbo filio dicti ugonis dessau portionem suam conferre donare et de novo concedere nostra serenitas dig-

naremur. cuius supplicatione his benignius inclinati attendente satis grata et accepta servicia per eosdem nobiles eundem Regem tam in partibus hyerusalem et cathalunie non sine personarum periculis quam venendo abinde in sicilia cum eo nec non considerantes fidem puram et devocionem sinceram quam idem nobilis lambardus erga excellenciam nostram semper gessit et gerit et quod mandati nostre prestare potuit in futurum dante domino meliora predictas uncias auri centum et medietatem omnium bonorum que fuerunt dicti de sancto stephano ut supra eidem lambardo et suis heredibus de novo concedimus et donamus ac pleno favore regio cofirmamus sub debito et consueto militari servicio per eundem lambardum ejusque heredes curie nostre prestando auri scilicet unciarum viginti pro uno equo armato secundum annuos redditus et proventus juxta usum et consuetudinem regni nostri quod servicium idem nobilis in nostra presencia constitutus sponte facere obtulit et promisit prestans proinde fidelitatis debitum iuramentum et homagium manibus et ore commendatum iuxta constitucionum imperialium dicti regni continenciam et tenorem in ejus rey testimonium etc.

Ita tamen etc — datum etc.

19*.

Pro nobilij Rogerio de lauria.

XVI° may apud Messanam (*Ἐκ Μεσσηνῆς 16 Μαΐου 1367 εἰς ἰνδικτιῶνος).

Factum est privilegium per haec verba.

Fridericus dei Gracia Rex Trinaclic ac Athenarum et Neopatrie dux presentis privilegij serie notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris quod pro parte nobilis Rogerij de lauria dictorum nostrorum ducatum Athenarum et neopatrie consiliarii familiaris et fidelis nostri vicarij generalis majestati nostre fuit humiliter supplicatum Ut cum idem no-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XIII φ. 122β.

bilis olim suis gratis consideratis obsequiis certas concessioniones donaciones et gracias ab inclitis iohanne et subsequenter Fridericico primogenito suo comite eis vita ducibus dictorum ducatum patruo et consobrino nostris dilectis ac denuum a serenissimo domino Iodovico Rege dicti Regni reverendo Karissimo fratre nostro dum huius vite lumine fungeretur et subsequenter a nostra excellencia nonnullas concessioniones donaciones et gracias obtinuerit et impetrauerit graciose ut in privilegijs et literis sibi inde confectis sub sigillis dictorum Regis et ducum atque nostre majestatis plenius et serius contententur Concessioniones donaciones et gracias supradictas ac predicta privilegia et literas ipsarum concessionum et confirmationum propterea sibi facta sub sigillis predictorum illustrium Regis et ducum atque nostro iuxta ipsorum continencias et tenoris Acceptare Ratificare et confirmare de benignitate Regia dignaremur. Cujus supplicacione elementer admissa considerantes puram fidem devocionem sinceram quam Idem nobilis erga excellenciam nostram gessit semper et gerit nec non grata satis notabilia strenuaque servicia per eum dictis Illustribus Regi et ducibus atque nobis Indefessis collata laboribus maxime in partibus dictorum ducatum ubi personam suam Imminentibus semper periculis viriliter et strenui exponere minime formidavit et que Idem nobilis majestati nostre confert ad presens et in antea conferre poterit concedente domino graciona. Volentes que dicto nobili per dictos Regem et duces atque nos collata et confirmata sunt presentes nostre confirmaciones Viribus Roborati predictas concessioniones donaciones et gracias ac privilegia et litteras exinde subsecuta iuxta Ipsorum privilegiorum et litterarum continencias et tenores de nostra liberalitate largitate munifica et speciali gracia ac expressa consciencia acceptamus Ratificamus et pleno favore Regio confirmamus.

Ad hujus autem nostre confirmaciones etc. datum etc.

20*.

Eodem Ibidem ('Εκ Μεσσήνης 16 Μαΐου 1367 ε' ἰνδικτιῶνος).

Factum est privilegium per haec verba.

Fridericus dei Gracia Rex Trinaclicie etc. Inter ceteros virtutum actus et opera que principalem providenciam deceat meditari moderacio provida arduum vindicat sibi locum Cujus pietas summis plebis et populi nec immerito dicitur contra servatum presentis Itaque privilegi serie notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris quod universitates hominum civitatum Terrarum et locorum dictorum nostrorum ducatum Athenarum et neopatrie fidelium nostrorum per earum capitula data thebis sub sigillo beati georgi quo ipse universitates utuntur per valentinum ferrandi felicis societatis francorum. Ibi degentis cancellarium anno dominice Incarnaciones millesimo trecentesimo sexagesimo sexto secundo januarij quinq; indictionis nostre majestati per franciscum de cremona eorum ad hoc syndicum et principalem nuncium fidelem nostrum transmissa nostre supplicaverunt humiliter majestati ut cum olim occasione discordiarum odij et errorum tunc commotorum in dicta civitate thebarum inter certas et diversas personas congregatas in unum pro certis negocijs tangentibus Regimen statumque cunctamque civitatem ejusdem et ducatum prefatorum agente humani generis inimico nobilis Rogerius de lauria nunc vicarius generalis dictorum ducatum consiliarius familiaris et subscripti alii fideles nostri prefatorum ducatum videlicet Giullelmus de lamannara miles antonius de lauria Albertus de bonacolsis de mantua jacobus guardia Alfonsus cavalerius berardus Lalistarius nicolachus de maniachi Jacobus columbrino periconus pittinerius giullelmus de vita et be

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XIII φ. 123^a.

Rogerius de lauria et certi alij complices eorumdem in subscriptos
 suos fideles nostros inimicos eorum capitales precedentibus ipso-
 rum inimicorum maieficijs actibus illeceitis et tractatibus gravi-
 bus eligentes potius nostre misericordie stare spei quam paci-
 bus eorumdem inimicorum eorum excessus atrocissimos et enormes
 ostiliter irruerunt et eos in publico insulto crudeliter trucidarunt
 videlicet Petrum de putheo angelinam mulierem uxorem dicti petri
 iacobum sardanum vigerium petrum balagerium tunc thebarum
 andricum michaellem ollerium bernandum ysmilari bartholo-
 meum canonicum bonum de scives balayer et certos alios in eo-
 rum consarcio congregatos ac postmodum dum nobilis matheus
 de monte cathino comitatus auguste dominus consiliarius con-
 sanguineus familiaris et fidelis noster in eisdem ducatus pro-
 parte nostre majestatis gerens se vicarium generalem mitteret
 eam gentem armigeram ad capiendum certos homines dicti Ro-
 gieri sibi ut mariscalco subditos et armorum viribus acquisitos
 in terra grecorum in partibus scilicet Achaje homines dicti Ro-
 gieri de hoc habentes noticiam missi per eundem Rogerium pre-
 fatam gentem dicti mathei tamquam eorum inimicam impetum
 facientes ipsam in gladium et aliorum armorum furoribus
 peremerunt ac nunc benedictus deus universitates dictarum civi-
 tatum terrarum et locorum ducatum prefatorum sedatis et di-
 visis totaliter seminibus scandalorum et aliorum predictorum
 sint atque maneant in statu pacifico et tranquillo et perniciosum
 censeatur et non sine recidiva errorum priorum prioribus si de
 dictis interfectis contra interfectores eosdem vindicta sive justi-
 tia in posterum peteretur. Eidem nobili Rogerio prefatisque suis
 collateraalibus et sequacibus superius nominatis et alijs quibus-
 cumque tam civitates thebarum quam ducatum athenarum et
 neopatrie vel aliorum locorum qui dictorum interfectorum su-
 perius nominatorum in prefatis duobus excessibus interitus si-
 cut prescribitur ac excessus et disrobaciones secutas contra Ipsos
 Interfectos et alios exinde patrauerunt Culpam et offensas per eos
 commissas ut supra in nece sive interitu dictorum interfecto-

rum ac percussionibus et disrobbacionibus prenotatis de gracia speciali remittere eosque et quemlibet eorumdem ac bona eorumdem Res ipsorum et cuiuslibet eorumdem ab huiusmodi criminibus et delictis per eos commissis ei patris sicut predicatur liberari et absolvere perpetuo nec non ad plenam et liberam restitutionem personarum rerum et bonorum ipsorum in integrum restituere et restitutos manutenere et defendere nostra serenitas dignaretur. quorum supplicationibus de innata nobis clemencia inclinati Considerantes quod pietas principum totum custodit imperium et dum subditis sinum misericordie sue pandit incolumenta Rej publice meliora servantur quodque materia est generalia principales delinquentes reatus quia nisi culpae occasiones emergerent locum pietas sibi minime vendicaret eo maxime quod si dictorum interemptorum superstitionibus daretur vendicandi licentia inter prefatos delinquentes et eos privata odia manifeste vigerent que tanquam sintilla tenuis certis alimentis nutrita sub cinere in adurentes flammam et turbines guerrarum futuris temporibus faciliter esalaretur dictorum ducatum incolis perniciosam et importabilia que deus avertat discrimina parituras volentesque tot malis imponere silentium atque finem eidem Rogerio et omnibus predictis delinquentibus qui cum eo et sine eo fuerint in dictis nece et excessibus ac disrobbacionibus prenotatis consulta deliberacione prehabita Culpas et offensas predictas expresse de benignitate Regia speciali gracia et ex certa nostra sciencia de nostre potestatis plenitudine remittimus et etiam relaxamus ac concedimus et donamus eisdem omnibus et eorum cuilibet in integrum plenam et largam ac expressam et liberam Restitucionem personarum Rerum et bonorum eorum omnium atque solvimus et liberamus absque aliqua Retencione et exceptione personas Res et bona eorum ab omnibus et singulis supradictis excessibus delictis criminibus atque culpis potissime occasione necis et mortis predictarum personarum interfetarum ac percussionibus et disrobbacionibus prenotatis. Nobilibus vicarijs consiliarijs familiaribus ac vigerijs capitaneis et uni-

ersis officialibus alijs dictorum nostrorum ducatum tam presentibus quam futuris fidelibus nostris tenore presentis privilegii sub obtentu nostre gratie firmiter Iniungentes et districte mandantes quatenus predictos delinquentes ac homicidia percussiones et disrobbaciones ipsaque commictentes ut supra nec non Respona et Res eorum tamquam a dictis delictis et predictis excessibus omnibus per nostram excellenciam liberatos Restitutos et absolutos unquam successivis temporibus Racionibus et causis prescriptis nullatenus impetant vel molestent nee de eis se aliquatenus intromictant sicut nostram gratiam caram habent nosreque indignationis aculeos desiderant evitare quibuscumque legibus constitutionibus consuetudinibus capitulis presentibus nostris gratie Remissioni et Restitucioni forte contrarijs quibus derogamus expresse ad hec minime obstituris.

In cujus Rey testimomio et predictorum Rogerij et aliorum omnium predictorum et quorum cumque interest et interesse poterit in futurum certitudines et cautelam presens privilegium eis exinde fieri ac subscriptione nostre manu proprie nostreque majestatis sigillo jussimus Communiri datum etc.

21*.

Pro nobili Rogerio de lauria.

XIIJ may apud messanam (Ἐκ Μεσσήνης 18 Μαΐου 1367, ε' ἰνδιζιυῶνος).

Factum est privilegium per haec verba.

Fridericus dei Gracia Rex Trinaclic etc. presentis privilegij serie notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris Quod ad supplicacionem factam nuperius nostro culmini per franciscum de cremona fidelem nostrum nuncium specialem ad hoc ut constitit nobilis Rogerij de lauria vicarij generalis dictorum nostrorum ducatum Athenarum et Neopatrie consiliaris familiaris et fidelis nostri presentem in conspectu nostre maje-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XIII φ. 124α.

statis et asserentem nomine et pro parte dicti nobilis fidey commissarios et executores testamenti quondam armingai de novellis de dicto ducatu Athenarum fidey commissario et executorio nomine supradicto vendidisse et ipsius vendicionis nomine tradidisse et assignasse eidem Rogerio ementi pro se heredibus et successoribus suis in perpetuum Castrum dictum lu Estiri positum in eodem ducatu Athenarum cum que dicitur lu machocyn nec non juribus Racionibus redditus proventibus proprietatibus pertinenciis et divisis omnibus eorundem nec non mixtum et merum imperium quod dictus quondam armingaus vita sibi comite Habebat et possidebat in castro turri et eorum juribus supradictis pro precio et Integro pagamento perparorum de auro decem millium et decem secundum cursum monete parcium Romanie per eundem Rogerium prefatis fidey commissarijs et executoribus eodem fideycommissario et executorio nomine manualiter solutorum prout Hec et alia in quodam instrumento de vendicione predicta publica manu confecto asseritur plenius contineri. Et propterea supplicantem predictam vendicionem eorundem castri et turris cum juribus et Racionibus eorum omnibus supradictis prefatum merum et mistum Imperium. Eidem Rogerio et suis heredibus et successoribus in perpetuum justa tenorem dicti instrumenti vendicionis prefate per nostram excellenciam acceptari ratificari et etiam confirmari supplicacioni huiusmodi de innata nobis clemencia inclinati considerantes puram fidem et devocionem sinceram quam idem Rogerius erga majestatem nostram gessit semper et gerit nec non grata notabilia et accepta servicia per eum excellencie nostre prestita maxime circa manutencionem et defensionem prefatorum ducatum contra parthos christi fidelium inimicos in qua viriliter et strenui continue laboravit nullis sive persone parcendo periculis et expensis que ipse majestati nostre prestat ad presens et in antea prestare poterit dante domino meliora Volentes sibi proinde eque dignis compendijs Respondere Eidem nobili Rogerio tamquam benemerito et condigno dictisque ejus heredibus et successoribus in perpetuum prefa-

am vendicionem prefatorum castri et turris cum eorum juribus
acionibus pertinecijs proprietatibus et divisis omnibus supra-
dictis nec non predictum merum¹

22*.

Pro nobili Johanni de aragona.

*Ultimo Januarij apud cathaniam (Ἐκ Κατάνης 31 Ἰανουαρίου
1376 ἰνδικτιῶνος ιδ').*

Scriptum est per patentes literas universis hominibus Insule
melineti fidelibus suis etc.

Cum de fide sufficiencia et legalitate Johannis de aragona fa-
miliaris et fidelis nostri nostra celsitudine confidente eidem Jo-
hanni officium capitanie dicte Insule ammoto Inde quolibet alio
in eodem officio hactenus ordinato per nostram celsitudinem or-
dinato. Recepto prius ab eo fidelitatis et predictum officium bene
et legaliter exercendo corporali et debito ad santa dei evangelia
iuramento ex nunc in anthea usque ad nostrum beneplacitum
prout in alijs nostre majestatis liceris commissionis sibi exinde
factis continetur graciose duximus committendum. Vestre fide-
litati et cuilibet vestrum districte mandamus quatenus dictum
Johannem in capitaneum dicte Insule per serenitatem nostram
sicut predictur ordinatum habentes eciam et tractantes ipsum
dictum officium exercere juraque proinde consueta et debita per-
cipere et habere suis utilitatibus applicanda ad honorem et fi-
delitatem nostri culminis sine contradicione aliqua perdurantes
dicto nostro beneplacito permittatis. datum etc.

¹ Τὸ ἔγγραφο τοῦτο μένει ἀτελές, τὸ δ' ἐπόμενον 125 φύλλον ἀνήκει εἰς ἄλλο ἔγ-
γραφο, ἅτε τοῦ XIII τόμου τοῦ Registro τῆς R. Cancellaria συγκειμένου ἐκ διαφό-
ρων τετραδίων ἀνερχομένων εἰς διάφορα ἔτη.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XII φ. 147α.

*Ultimo Januarij apud cathaniam (Ἐκ Κατάνης 31 Ἰανουαρίου 1376,
ιδ' Ἰνδικτιῶνος).*

Scriptum est per commissionis literas Johanni de Aragona familiari et fideli suo etc.

de fide sufficiencia et legalitate suis nostra excellencia confidente sibi officium capitanie tocius Insule meliveti cum cognitione causarum criminalium ammoto Inde quolibet alio in dicto officio hactenus per nostram majestatem forsitan ordinato, Recepto prius a te fidelitates et predictum officium bene et legaliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento ex nunc in antea usque ad nostrum beneplacitum graciose duximus committendum.

Tue fidelitati committimus et mandamus quatenus Receptis presentibus ad dictam Insulam exinde te conferens personalem predictum officium exercens et singulis coram te recurrentibus cum consilio iudicis et actorum notarii dicti tui officij per serenitatem nostram tibi dandorum vel assumendorum per te interim nemini deferendo prece precio odio timore vel amore justiciam studeas ministrare juraque proinde consueta et debita huiusmodi officij percipi et haberi consueta per tuos in eodem officio precessores auctoritate presencium exigas et permictas tuis utilitatibus applicanda et ecce universis hominibus dicte Insule quod sibi pareant et Intendant tamquam capitaneo per nostram celsitudinem sicut predicatur ordinato per alios nostre majestatis patentes literas traditur in mandatis. datum etc.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XIII φ. 147α.

24*.

Pro nobili Johanni de aragonia.

Ultimo januarij apud cathaniam (Ἐκ Κατάνης 31 Ἰανουαρίου 1376, ἰδ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est Guillelmo murine castellano castris maris Julae meliveti familiari et fideli suo etc.

Cum de fide sufficiencia et legalitate Johannis de Aragona familiaris et fidelis nostri nostra celsitudine confidente eidem Johanni officium capitaneie predictae Insule meliveti causa cognitionis causarum criminalium. Recepto prius ab eo fidelitatis et predictum officium bene et legaliter exercendo corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento ex nunc in antea usque ad nostrum beneplacitum duximus committendum.

Tue fidelitati mandamus quatenus dictum Johannem qui predicta causa ad prefatam Insulam se contulit personalem in caso quo cives et arbitores civitatis dicte Insule eundem in capitaneum per nostram celsitudinem ordinatum sicut predictum Recipere digne contravenerint et ipsum in dicta civitate habitare et stare exinde contradicerint eundem Johannem in dicto castro stare et habitare permittas quousque quod fiendum super dicta causa per alias nostre serenitatis literas tibi detur in mandatis — datum etc

25**.

Pro universitate thebarum.

Eodem ibidem (Ἐκ Μονταλβάνου 6 Ἰουνίου 1376, ἰδ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est per patentes literas syndacis probis hominibus consiliarijs et universitati Thebarum fidelibus suis etc.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XIII φ. 147^α.

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XIII φ. 176^α.

¹ Σήμερον Montalbano di Elicona ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς ἐν Σικελίᾳ Μεσσήνης.

Per litteras vestras scriptas in civitate predicta terciodecim february presentis X iiii^o indicionis majestati nostre per Raymundum straneum fidelem nostrum ad hoc nuncium presentatus cum mini nostro humiliter supplicastis nobis ad futuram rei memoriam nostras fieri mandare literas continentes quod si qua gratia si quod beneficium si quod officium contra privilegia libertates atque franchicias et consuetudines vestras per divos precessores nostros felicis recordii et subsequenter per majestatem nostram precessoribus vestris et vobis concessas et sacramento nostra celsitudo concederet illa tamquam per surrectionem elicitam et tacita veritate obtenta nostra excellencia vacuaret prout franciscus leonelli fidelis noster vestri concivis cum literis nostris de credencia ad vos pridie rediens recitavit qua petitione ut rationi congrua exaudita presencium tenore vobis edicimus—quod intentiones nostre est dicta privilegia libertates franchicias consuetudines vestras per dictos precessores nostros et nos precessoribus vestris et vobis concessas et juramenti firmitas rata firma et illibata tenere observare et facere observari et si quodam processu temporis contra ea per majestatem nostram scriptum aut mandatum illud ex nunc prout ex tunc tamquam per surrectionem elicitum et tacita veritate obtentum irritamus et executionis viribus evacuamus.

In cujus rei testimonium presentes litteras nostras in archivo cancellarie dicti ducatus diligenter observare infallibiliter faciat. Datum etc.

26*.

Pro nicholachio de ardoyno de thebis.

VII Junij apud montem albanum (**Ἐκ Μονταλβάνου 7 Ἰουνίου 1376*
ιδ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est per commissionis litteras nicolachio de ardoyno de thebis vigerio civitatis thebarum familiari et fideli suo etc.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XIII φ. 177α.

de fide sufficiencia et legalitate suis nostra excellencia plenarie confidente sibi dictum officium vigerie prefate civitatis thebarum quod ad alias serenitatis literas sibi concessum fuit tantum pro anno presenti et pro annis proximo futurarum quintedecime et prime indicionum. Recepto prius a te per nobilem vicarium dictorum ducatum censanguineum consiliarum familiarum et universitatem dicte civitatis fideles nostros nostre nomine majestatis fidelitatis et predictum officium bene et legatiter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento ut est moris gracie duximus committendum

quiare (*sic*) fidelitati tue committimus et mandamus quatenus prestito prius per te more solito prefatis vicario et universitati pro parte nostre celsitudinis recipientibus fidelitatis et predictum officium bene fideliter et legaliter exercendi predicto debito juramento Iddem officium vigerie presenti anno et dictis duobus annis perdurantibus videlicet quintedecime et prime indicionum proximo futurarum ad honorem et fidelitatem nostri culminis statumque pacificum et tranquillum nostrorum fidelium dicte civitatis prout exerceri hactenus extitit consuetum studeas exercere juraque proinde consueta et debita percepies suis utilitatibus applicanda dictis nichilominus vicario et universitati quod te cognoscant in vicarium dicte civitatis per nostram excellenciam sicut predicatur ordinatum aliisque universis hominibus eiusdem civitatis thebarum fidelibus nostris quod tibi tamquam vicario ut supra civitatis prefata presenti anno et dictis annis duobus quintedecime et prime indicionum subsequentibus ad honorem et fidelitatem nostri culminis pareant et Intendant expresse tenore presencium dantes in mandatis privilegiis et consuetudinibus dictorum ducatum in omnibus et per omnia semper salvis. datum etc.

27*.

Pro calzarano de peralta.*VII° Januarii (7 Ἰανουαρίου 1372, ἡ ἡνδικτιῶνος).*

Facta est concessio per haec verba.

Fridericus etc. calzarano de peralta familiari et fideli suo etc de fide sufficiencia et legalitate tuis celsitudine nostra plenarie confidente tibi officium vigerie seu capitanie cum cognitione causarum criminalium civitatis athenarum quod officium ad alias nostras commissorias literas usque ad beneplacitum nostre majestatis exerceas Recepto prius a te fidelitatis et predicti officii bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento ex nunc in antea in tota scilicet vita tua graciose duximus confirmandum et de novo fiducialiter committendum et quia pro defensione et tutela nostrorum ducatum predictorum est expediens et sepe sepius personaliter laborare et ad diversa loca multaciens se transferre causa ad uberiorem gratiam et ad munificenciam ampliorem quam ut nostre serenitas agenda exequi possint utilius et comodius expediri tibi potestatem concedimus et licenciam liberam auctoritate presentium impartimur quod possis et valeas in dicto vigerie officio quibuslibet tribus annis prout est et extitit hactenus consuetum secundum mores civitatis barchimonie aliquem statuere loco tui aptum tamen ydoneum et expertum de quo sit merito confidendum curia nostra tibi exinde totaliter incumbente quare fidelitati tue committimus et mandamus quatenus prefatum vigerie seu capitanie officii cum cognitione causarum criminalium predictae civitatis athenarum ad honorem et fidelitatem nostri culminis nostrorumque fidelium civitatis ipsius statum pacificum et tranquillum laudabili cura et solertia diligenti

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XIII φ. 209α.

Durante termino vite tue studeas custodire adeo quod agente tue sollicitudinis studeo fideles nostri civitatis eiusdem sub fidelitate nostra et libra justicie salubriter conserventur tuque proinde a celsitudine nostra merito comendandus occurras singulis vero conquerentibus coram te de consilio judicis et actorum notarii tibi per curiam nostram datorum vel per te assumendorum neutri partium deferendo prece precio timore odio vel amore sed deum habendo semper preoculis justiciam administras appellaciones autem faciendas per quoscumque litigantes a sentenciis per se proferendis quorum decisionem et determinacionem magne nostre curie reservamus prout iustum fuerit audias et admittas et ecce universitati hominum predictae civitatis athenarum fidelibus nostris quod tibi tamquam capitaneo siue vigerio per nostram celsitudinem ordinato ut supra vel predicto tuo substituendo loco tui in omnibus et singulis que ad exercicium et administracionem dicti vigerie officii pertinet durante termino vite tue pro parte nostre civitatis devote pareant et intendant per alias patentes nostri calminis literas traditur in mandatis — Datum etc

28*.

[Pro] calzarano de peralta.VII°. *Januarij apud Messanam N^o inditionis**(Ἐκ Μεσοήνης 7 Ἰανουαρίου 1372 ἰ ἰνδικτιῶνος).*

Facte sunt patentes per haec verba.

Fridericus etc nobilibus vicarijs consiliariis fidelibus aliisque officialibus ducatum eorumdem tam presentibus quam futuris fidelibus suis etc fidelitatem vestram scire volumus quod pervento noviter ad nostre majestatis auditum quod dudum certe possessiones et bona stabilia ad castrum civitatis athenarum spectancia ac ad eiusdem castri tutela defensione et custodia de-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XIII φ. 209a.

putatata per serenissimum principem dominum regem fridericum avum nostrum illustrem memorie gloriose ab ipso castro divisa segregata et alienata fuissent ac per eiusdem principis concessionem quondam jaymo siplanes catalano graciose donata sub condicione tamen in forma dicte concessionis aducta quod Idem Jaymus et ejus heredes tercii tantam ab eodem Jaymo legitime descensuri predicta bona et possessiones vigore concessionis eiusdem justo titulo possiderent jura redditus et proventus eorum comodis applicando et quod dicta concessio subsequenter per inclitum et spectabilem dominum Johannem duce (*sic*) ducatum predictorum patrum nostrum memorie celebris relecta et confirmata condam Johanni siplanes filio dicti Jaymi ut asseritur extitisset demum cum prefata bona ad quartos heredes defunctis dictis terciis heredibus pervenissent in quibus quartis heredibus concessis prefati principis avi nostri debeant aspirare ad supplicationem culmini nostro factam diminuta et tacita veritate eadem bona ad dictum castrum spectancia sicut supra quondam Jaymo patri Johannis siplanes ad cujus tenutam dicta bona actualiter sunt perventa nostra serenitas concessit dicti castri prejudicium non advertens qualiter ad presens cum maturi consilii de liberatione providemus omnia predicta possessiones et bona ad tenutam et possessionem dicti castri fore infallibiliter revocanda adeo quod eorundem bonorum redditus et proventus et jura per dicti castri castellanos singulos successive intergraliter sine percepta et ad defensionem tutelam atque custodeam dicti castri utiliter distributa eaque semper et omni tempore pro comodis dicti castri in nostro demanio et dominio reserventur revocantes irritantes et annihilantes expresse omnia predicta privilegia literas et scripturas illustrium predecessorum nostrorum ac majestatis nostre et quelibet alia quibus cumque personis sub quacumque verborum forma de predictorum bonorum concessione iam facta et presertim dictam confirmationem bonorum ipsorum prefato Jaymo per celsitudinem nostram confectam postmodum ut prefertur cum immunitates et

gracie nostrorum fidelium esse non possint in nostri culminis dirimentum et munera privatorum nostre rei publice intelligi non debeant ad jacturam cum vassallis dominus (*sic*) et publica sint preferenda privatis quare fidelitati vestre firmiter expresse mandamus quatenus vos presens vicarius si premissa contineant veritatem presentem castellanum castri predicti vel alium vita sua in possessionem omnium bonorum ipsorum auctoritate presentium inducatis quoslibet detentores et maxime dictum Johannem a possessione predicta non expectato alio mandato nostri culminis spoliantes vosque alii dictum castrum et castellanus singulos successive in possessione prefata pro parte nostri demanii manutenere de cetero studeatis.

Presentes autem literas nostras post oportunam inspectionem ipsorum prefato castellano resignetis per eum et suos successores vestris successoribus ostendendas data etc.

29*.

Pro calzarano de peralta.

eodem ibidem (ἐκ Μεσσήνης 7 Ἰανουαρίου 1372 εἰ Ἰνδικτιῶνος).

Facte sunt patentes per haec verba.

Fridericus etc. universitati hominum civitatis athenarum fidelibus suis etc. de fide sufficiencia et legalitate calzarano de peralta familiaris et fidelis nostri celsitudine nostra plenarie confidente sibi officio vigerie seu capitanie et castellanie castri et civitatis athenarum cum cognicione causarum criminalium que officia ad alias nostras commissorias literas usque ad beneplacitum nostre majestatis exercet Recepto prius ab eo fidelitatis et predictorum officiorum bene fideliter et legaliter exercendorum corporali et debite ad sancta dei evangelia iuramento ex nunc in antea scilicet vita sua gracieose duximus confirmandum et de

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XIII φ. 210^α.

novo fiducialiter committendum. et quia pro defensione et tutela nostrorum ducatum predictorum est expediens dictum calzarano sepe sepius personaliter laborare et ad diversa loca multociens se transferre tam ad uberorem gratiam et ad munificentiam ampliorem quam ut nostre serenitatis agenda exequi possint utilius et comodio expediri sibi potestatem concedimus et licenciam liberam auctoritate presencium impartimur quod possit et valeat in dicto vigerie seu capitaneie officio quibuslibet tribus annis prout est extitit (*sic*) hactenus consuetum secundum mores civitatis barchinonie aliquem statuere qui dictum officium exerceat loco sui aptum tamen ydoneum et expertum de quo sit merito confidendum prout in aliis commissariis curie nostre literis proinde sibi factis plenius continetur quare fidelitate vestre mandamus quatenus prefato calzarano tamquam castellano et vigerio sive capitaneo per nostram excellenciam in eisdem castro et civitate ut predicatur ordinato vel predicto suo substituendo in omnibus et singulis que ad dicta officia pertinent ex nunc in antea durante merito vite sue devote pariat et efficaciter intendatis qualiter idem calzaranus predicta sibi commissa officia valeat laudabiliter exercere usque provide possitis et majestati nostra (*sic*) merito comendari data etc.

30*.

Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοήνης 7 Ἰανουαρίου 1372 εἰς Ἰνδικτιῶνος).

Facte sunt patentes per haec verba.

Fridericus etc universis officialibus in dictis ducatibus constitutis et constituendis et personis aliis presentes literas inspecturis fidelibus suis etc pro parte nicolai embaij baiuli civitatis athenarum fidelis nostri fuit culmini nostro nuper humiliter supplicatum ut cum dictus nicolaus obtinuerit publicum instrumentum omni debita solemnitate vallatum libertatis excepcionis et

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XIII φ. 210α.

franchicie a novellam (*sic*) muliere iaymi sanchii de leyda cui novelle idem nicolaus in certis servitutibus realibus et personabilibus angarijs tamquam eius villanus aut villicus tenebatur sibi instrumentum libertatis et exemptiones prefate de consueta mansuetudine confirmare nostra serenitas dignaretur. cui supplicationibus elementer auditis quia per tenorem dicti puplici instrumenti scripti manu Johanni seraio notari actorum curie civitatis eiusdem et aliorum testium subscriptionibus roborati in carta videlicet de pappiro et vulgari catalanorum eloquio secundum usum et mores civitatis eiusdem de concessione predictae libertatis et exemptionis constitit satis plene eidem nicolao consideratis ejus devocionis obsequijs predictum instrumentum prefate exemptionis libertatis absulcionis atque frankicie ratificamus acceptamus ac ducali auctoritate firmamus volentes quod earumdem libertatis et frankicie beneficium eatenus quatenus per dicti instrumenti seriem sibi conceditur inviolabiliter observetur quare fidelitati vestre firmiter et expresse mandamus quatenus eidem nicolao prefatas libertatem exemptionem absolucionem atque frankiciam sibi a predicta novella concessas ut supra juxta dicti instrumenti continenciam observari efficaciter studeatis dictum nicolaum gaudere et utifrui supradictis libertatibus et frankicijis ut prefertur pacifice permictentes. data etc.

31*.

Ibidem (28 Μαΐου 1367 ε' ἰνδικτιῶνος).

Factum est privilegium per haec verba.

Fridericus dei gracia Rex Trinaclie etc Presentis privilegii serie notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris Quod omnibus bonis tam mobilibus quam stabilibus positis in terra livadie et terretorio suo ducatum prefatorum que fue-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IV φ. 140α.

runt uxoris quondam peri stagnoli fidelis nostri tunc nomine in greca lingua anua postmodum assumpto per eam sacra crismate confirmatam in sancta fide catholica nomine predicto mutare agnesa que in dicta fide catholica perseverans per annos quatuordecim subsequenter circa mortis dicti viri sui Repudiata per eam dicta fide catholica se reduxit ad] grecam ac deinde assumptit habitum sancti basili more greco stans et perseverans habitu in heretica pravitate secundum justiciam et morem in dictis ducatus [athen]arum eo etiam quod servatis in his per archipresbiterum et parrochiam dicte terre [livadi e prima secunda tertia et quarta ammonicionibus precedentibus de gracia speciali dictaque [non] modo compraverit in iudicio ymo se ab inde absentavit tamquam profuga abinde nigropontem et deinde salonich pertineciarum unde comparere per se vel procuratorem suum et stare in iudicio sui iudicis . . . [accus]avit ad manibus nostre curie juste et Rationabiliter devolutis et d nuperius nostro culmini pro parte bernardi de balistari capi[tane]i dicte terre livadie familiaris et fidelis nostri consideracione precipue [devocion]is et fidei quam idem bernardus erga excellenciam nostram gessit semper et [gerit;] gratorum serviciorum per eum majestati nostre gratanter [et fideliter;] que ipse prestat ad presens et prestari in an[tea]¹

32*.

Pro se ipso.XXVIII° octobris apud messanam

('Εκ Μεσσηνίας 28 Ὀκτωβρίου 1370 θ' Ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est guillelmo de almanara militi capitaneo et castellano Castri et terre livadie familiari et fideli suo etc

¹ Τὸ Ἐγγράφον τοῦτο μένει ἀτελές, πρὸς δὲ τούτοις εἶνε ἐφθαρμένον ἐν τῇ ἀριστερᾷ ὄψι.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IV φ. 207α.

Cum nostra Celsitudo te ad predictae Capitanie et castellanie officium bene et legaliter exercendum usque ad nostre beneplacitum voluntatis statuendum providerit et fiducialiter ordinantum fidelitati tue committimus et mandamus quatenus durante beneplacito nostro predicto circa officia memorata sic te geras sollicitum et expertum quod predicta terra et castrum tuo studio mediante sub fide nostri culminis valeant salubriter comendari. Volentes nichilominus quod nobili matheo de peralta nostrorum dicatorum ducatum vicario generali in omnibus hiis que ad dicti vicariatus officium rationabiliter pertinent tamque capitaneus et castellanus dicatorum castri et terre livadie per nostram Excellentiam constitutos efficaciter pareas et intendas datum etc.

33*.

pro se ipso.

Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοήνης 28 Ὀκτωβρίου 1370 θ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est predicto guillelmo de almenara etc. volentes quieti et pacifico statui ducatum predictorum salubriter provideri Tibi presencium Tenore promittimus et firmiter pollicemur quod si tuis studio vigilijs operibus et labore barones et fideles nostri in eisdem ducatibus habitantes qui post mortem nobilis Rogerij de lauria ortis screciis (;) et materia scandalorum exercebant eorum inimicicias et exercente devenerunt ad veram concordiam et ad pacificam unitatem adeo quod guerre et turbines in eisdem ducatibus suscitata sub fide nostri culminis sint sopite officium Capitanie et castellanie prefatorum terre et castri livadie quod usque ad nostrum beneplacitum ex collacione nostre serenitatis exerces durante vite tue termino conferemus et graciouse nostra celsitudo concedet Tibi nichilominus permittentes suo loco et tempore exinde fieri mandare commissorias licteras oportunas. datum etc.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IV φ. 207^a.

34*.

pro guillelmo de almanara milite.*Eodem ibidem* (Ἐκ Μεισοήνης 28 Οκτωβρίου 1370 θ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est nobili matheo de peralta ducatum athenarum et neopatrie vicario generali consanguineo consiliario familiari et fideli nostro etc.

Cum nostra Celsitudo commiserit et de novo firmaverit guillelmo de almanara militi Capitano et castellano castri et territorii livadie Familiari et fideli nostro dicte capitaneie et castellanie officium per eundem militem exercendum usque ad nostre beneplacitum voluntatis. Fidelitati vestre mandamus expresse quatenus Eundem guillelmum pretextu vestri vicariatus officii amovere nullatenus debeatis qui guillelmus tamquam Capitaneus et castellanus castri et terre predictae vobis velut excellencia nostre vicario parere devote et intendere efficaciter teneatur datum etc.

35**.

pro nobili Matheo de peralta.*Eodem ultimo madii Ibidem.* (Ἐκ Μησοήνης 31 Μαΐου 1370, η' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est Capitano sive vigerio syndicis procuratoribus et consilio aliisque officialibus et personis Civitatis thebarum fidelibus suis etc. Tunc principis prudens maturetas salubriter providet regimini popolorum cum personas eligit laudabili singularitate notabiles quibus regalis autoritatis vicis distribuens sub secunda fiducia onus gubernacionis imponat ut subiectorum devocio pacis defensione temporibus et bellorum gaudeat utrobique principalis domini presenciam invenisse in virtutibus substituti. Cum itaque de fide conspicua sufficiencia Circumspecta et legali-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IV φ. 207α.

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VI φ. 151β.

re probata quibus dexteram Regis Regum erga personam nobilis mathei de peralta consanguinei consiliarij familiaris et filii nostri fuisse conspicimus multipliciter liberalem ac de eius moribus vitaque decoris nobis cognitum experimento domestico merito confidentes considerantes nec minus devociones accense et dei pure fervorem quibus erga serenitatem nostram nostreque persone servicia dictus nobilis matheus se affectibus claris exhibuit semper promptum nec non grata satis et accepta tempore utriusque fortune servicia prestita fidelitate ferventi progenitoribus nostris bene memorie per suos nobiles precessores de quibus nonnullos pro culminis nostri fidelitate servanda nostrique defensione domini officij nullis parcendo laboribus et discrimini personarum in eventibus bellicis vitam et sanguinem contigit viriliter effudisse queque serenitati nostre nobilis ipse prestitit ad presens et in antea prestando poterit dante domino graciosam attendentes etiam et firmiter opinantes cunctos nostrorum ducatum populos sub eiusdem nobilis discreciones. tutela et justicie tramite esse pacifice gubernandos ac quociens affuerit necessitatis articulus assiduo militari labore fovendos prefatum nobilem matheum in vicarium generalem nostrorum ducatum predictorum cum generali et libera administratione justicie et omnium aliorum que ipsius vicariatus officij natura Racionabiliter exigit et requirit queque de jure noscuntur ad ipsum officium pertinere tam ob mortem nobilis Roggerij de lauria qui vita sibi comite dictum officium exercebat quam immoto inde nobili matheo de montecathino Comitatus auguste domino consanguineo consiliario familiari et fideli nostro cui dictum officium fuerat sub certa forma commissum recepto prius a predicto nobili matheo de peralta etc cum omnibus juribus rationibus justicijs proprietatibus jurisdictionibus dignitatibus honoribus prerogativis et privilegijs alijs ad ipsum officium de jure spectantibus quoquomodo ac cum quibus prefatum officium dudum per alios vicarios precessores geri administrari et exerceri comuniter retroactis temporibus consueverit sub solidis provisionibus et honorancis dictis vicarijs precessoribus suis lar-

giri annis singulis consuetis ex nunc in antea usque ad nostrum beneplacitum fiducialiter duxerimus statuendum ac in dictorum ducatum gubernacione atque tutela sibi iuxta formam superius descriptam vicem nostram generaliter committendum pro in alijs sue commissionis litteris sibi exinde per curiam nostram factis plenius continetur fidelitati vestre mandamus expressim quatenus prefato nobili matheo de peralta tanquam generali vicario ipsorum ducatum de serenitatis nostre provisione solemniter ut prescribitur ordinato in omnibus et singulis ad dictum vicariatus officium spectantibus et in predictis commissionibus nostre literis expressis donec in eodem officio de dicto beneplacito nostro fuerit ad honorem et fidelitatem nostri culminis utrum que servicium pacificum valeat vosque proinde possitis in conspectu maiestatis nostre merito commendari datum etc.

36 *

Commissio pro Johanne de bonacolsis de mantua milite.

Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοίρης 18 Μαγτίου 1366 δ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est Johanni de bonacolsis de mantua militi consanguineo familiari et fideli suo per commissionis literas in haec verba de fide sufficiencia et legalitate tuis nostra excellencia confidente Tibi officium castellanie castri nostri livadie dictorum ducatum ammotis inde tam arnaldo terrades castellano castri predicti familiari et fideli nostro quam quibuslibet alijs in eodem castellanie officio tam per curiam nostram quam quemcumque alium officialem in eisdem ducatibus hactenus forsitan ordinatis recepto prius a te fidelitatis et predicti castellanie officij bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento ex nunc in antea in tota scilicet vita tua duximus fiducialiter committendum propter quod fidelitati tue

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 19α.

mittimus et mandamus quatenus predictum castrum cum actualibus armis ingenijs et Rebus alijs curie nostre in eodem castro sistentibus ab eodem Arnaldo requires atque percipiens quod cum numero servientum in eodem castro per nostram curiam hactenus deputatorum die noctuque sic custodias et diligenter facias custodiri quod nullum proinde damnum possit recipere vel sinistrum set tua agente diligenciam atque cura sub nostra fidelitate salubriter conservetur. Tuque proinde possis in conspectu nostri culminis comendabilis apparere. Et ecce dicto Arnaldo quod tibi dictum castrum cum victualibus armis et Rebus alijs supradictis assignet et faciat pro parte nostre curie assignari per alias celsitudinis nostre literas traditur In mandatis. Datum etc.

37*.

Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοήρης 18 Μαρτίου 1366 δ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est dicto Arnaldo quod assignet castrum predicto Johanni et faciet inde fieri quatuor quaternus consimiles in forma solita.

38**.

Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοήρης 18 Μαρτίου 1366, δ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est predicto Johanni de bonacolsis consanguineo familiari et fideli suo per haec verba. de fide sufficiencia et legalitate tuis nostra excellencia confidente, tibi officium capitanie eum cognicione causarum criminalium terre livadie dictorum nostrorum ducatum ammoto inde Arnaldo terrades familiari et fideli nostro recepto prius a te fidelitatis et predicti capitanie officij bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento ex nunc in antea in tota scilicet

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 19β.

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 19β.

vita tua duximus fiducialiter committendum propter quod fidelitati tue committimus et mandamus quatenus statim receptis presentibus, ad predictam terram livadie te personaliter conferens, predictum capitaneie officium terre predictae cum cognitione dictarum causarum criminalium toto tempore vite tue ad honorem et fidelitatem nostri culminis nostrumque fidelium terre eiusdem statum pacificum et tranquillum exerceas et studens cum diligencia exercere singulis autem fidelibus nostris conquerentibus coram te de consilio iudicis et assessoris ac actorum notarij tibi per curiam nostram datorum vel dandorum et ipsorum defectu per te interim assumendorum memini defendendo prece precio odio vel amore set deum semper habendo preoculis justiciam administres, appellaciones vero faciendas per quoscumque litigantes coram te a sentencijs per te proferendis quarum cognitionem et decisionem magne nostre curie reservamus, prout iustum fuerit more solito audias et admictes in cuius officij exercicio et administracione sic te geras vigilanter laudabiliter et prudenter quod terra predicta sub nostra fidelitate salubriter conservetur, ac nostri fideles et subditi terre eiusdem sub tuo regimine statu pacifico et tranquillo congaudeant tuque proinde possis per effectum laudabilium operum a nostra celsitudine merito commendari. Et ecce tam dicto Arnaldo quod ab eodem officio capitaneie omnino desistat illudque per te exerceri modo predicto pacifice paciatur, tibi que acta mandataque pendencia et captivos si quos habet assignet et faciat assignari quam universis hominibus terre eiusdem fidelibus nostris quod tibi tamquam capitaneo cum cognitione dictarum causarum criminalium terre predictae in tota tua vita prefata in omnibus et singulis ad predictum capitaneie officium spectantibus devote pareant et intendant per alias maiestatis nostre literas tradimus in mandatis.

39*.

Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοήνης 18 Μαρτίου 1366 δ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est dicto Arnaldo terrades capitaneo dicte terre
ivadie quod desistat a dicto officio capitanie et assignet acta
mandataque pendencia et captivos si quos habet dicto Johanni
in forma solita.

40**.

Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοήνης 18 Μαρτίου 1366 δ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est per patentes universis hominibus dicte terre
ivadie pro dicto Johanni de parendo sibi in forma solita.

41***.

Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοήνης 18 Μαρτίου 1366 δ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est nobili Rogerio de lauria mariscalco dictorum
ducatuum quod assistat dicto Johanni super premissis favoribus
oportunis.

42****.

pro guillelmo friderici de aragonia commissio.

XVI° eiusdem Ibidem (Ἐκ Μεσοήνης 16 Σεπτεμβρίου 1366 ε' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est per commissionis literas guillelmo friderici de
aragonia consanguineo familiari et fideli suo per haec verba.
de fide sufficiencia et legalitate tuis nostra excellencia confiden-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 20^α.

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 20^α.

*** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 20^α.

**** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 65^α.

te tibi officia castellanie castri vigerie et capitanie cum cognicio-
 causarum criminalium Terre livadie predicti ducatus athena-
 rum ammotis inde tam guillelmo de almanara quam quibus
 cumque aliis in eisdem castellanie vigerie et capitanie officii
 haecenus forsitan ordinatis Recepto prius a te fidelitatis et pre-
 dictorum officiorum bene fideliter et legaliter exercendorum cor-
 porali et debito ad sancta dei evangelia juramento ex nunc in
 anthea in tota scilicet vita tua duximus fiducialiter committendi
 propter quod fidelitati tue committimus et mandamus quatenus
 ad predictam terre livadie Te personaliter conferens predictum
 castrum a servientibus Ibi degentibus pro parte curie nostre Re-
 cipias Illudque cum numero servencium ibidem deputationum
 die noctuque diligenter custodias et facias custodiri ac predic-
 tum Capitanie officium terre eiusdem cum cognicione dictarum
 causarum criminalium ad honorem et fidelitatem nostri culmi-
 nis exercens singulis coram te conquerentibus de consilio judi-
 cis et assessoris ac actorum notarii per nostram curiam tibi da-
 torum vel dandorum et in Ipsorum defectum per de Interim
 assumendorum nemini deferendo prece precio timore odio vel
 amore sed deum semper habendo preoculis admini-
 stres in quorum officiorum administracione sic te gerere studeas
 laudabiliter et prudenter quod dictum Castrum sub nostra fide-
 litate dictique nostri fideles terre predictae cum libra justicie con-
 serventur ac proinde possis coram nostra maiestate comendabi-
 les apparere. Et ecce tam dicto castellano dicti castri quod ca-
 strum ipsum cum armis victualibus et rebus aliis curie nostre
 Ibi sistentibus sibi assignet per se quam universis hominibus
 terre eiusdem quod tibi tamquam capitaneo cum cognicione dic-
 tarum causarum criminalium in tota tua vita predicta per nos-
 tram excellenciam sicut prescribitur ordinato in omnibus et sin-
 gulis ad dictum capitanie officium spectantibus devote pareant
 et intendant per se per alias patentes celsitudinis nostre literas
 traditur. In mandatis. datum etc.

43*.

Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοῆνης 16 Σεπτεμβρίου 1366, ε' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est per patentes nobili Rogerio de lauria dictorum ducatum mariscalco consiliario familiari nec non syndicis procuratoribus et consilio eorundem ducatum fidelibus suis quod faciant assignari dicto guillelmo friderici de aragonia dictum castrum cum annis victualibus et quod assistant ope favore consilio et auxilio opportunis.

44**.

Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοῆνης 16 Σεπτεμβρίου 1366, ε' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est per patentes guillelmo de almanara castellano castri nec non universis hominibus terre livadie tam presentibus quam futuris presentes literas inspecturis videlicet dicto guillelmo quod assignet castrum dicto guillelmo friderici et aliis quod dicto guillelmo devote pareant et intendant.

45***.

**pro Reverendo in christo patre symone
thebano Archiepiscopo.**

Xo marci apud messanam (Ἐκ Μεσοῆνης 10 Μαΐου 1367, ε' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est per patentes consilio sindicis et universis hominibus civitatis thebarum fidelibus suis per haec verba.

Cum Reverendus in christo pater symon thebanus archiepiscopus dilectus capellanus consiliarius fidelis et devotus noster ad dictam thebarum civitatem pro regimine commisse sibi ple-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 65β.

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 65β.

*** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 89β.

bis ex indicto pastoris officio se conferat personalem quem innate sibi virtutes et mores laudabiles de quibus tam fama publica quam eius iudicia plenam fidem assumpsimus nostre Reddunt celsitudini satis gratum vobiscum utile ut speramus qui cognoscetis aperte vobis de pastore laudabili fore provisum. Volentes sibi ex eminentia nobis credite desuper dignitatis etiam hiis omnibus que ad dictum sibi commissum regimene spectare necessario dignoscuntur favorabiles nos prebere quia dum ecclesiis sub nostro dominio editis equabilia prestamus misericordiam divine speramus acquirere pietatis maxime ubi salus vestrarum animarum tangitur et decus vestre rej publice universe fidelitati vestre mandamus expresse quatenus dictum archiepiscopum tam nostre Iniunctionis Intuytu quam sui Reverencia presulatus cui vos universaliter subicit Juris equitas spiritualis honorificencia debita assumentes et alacriter Intuentes sibi tamquam vestro pastori in omnibus et singulis que ad regimen et gubernacionem salubrem tam animarum vestrarum prout ad dictum suum pastorale spectat officium quam dicte eius ecclesie Iurium Reddituum et honorum suorum omnium assistatis ope favore consilio et auxilio oportunis quodque utique deo gratum nostre veniet acceptum et placidum maiestati. datum etc.

46*.

Eodem ibidem ('Εκ Μεσοήρης 10 Μαρτίου 1367, ε' ἰνδικτιῶνος).

Simili modo et forma verbis competenter mutatis scriptum est nobili Rogerio de lauria generali vicario et mariscalco exercitus societatis francorum sistencium in partibus ducatum Athenarum et neopatrie consiliario familiari et fideli suo pro eodem.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 89β,

47*.

Commissio pro nobili rogerio de lauria.*Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοήνης 14 Μαΐου 1367 εἰς Ἰνδικτιῶνος).*

Scriptum est per commissionis literas nobili Rogerio de lauria dictorum ducatum mariscalco consiliario familiari et fideli suo per haec verba.

dum ad ea que statum pacificum et tranquillum omnium et singulorum nostrorum fidelium ducatum eorundem inspiciunt sollicitudinem convertimus mentis nostre et cognicionum nostrarum precordia curis assiduis agitamur virum virtutibus meritis premijs relucentem strenuitate armorum et fidei claritate conspicuum vicarium illis prefici pre ceteris necessarium experimur qui lucrorum vanis appetitibus vilipensis rem publicam summis honoribus amplectantur nec eorum secuta substancia est que committitur approbatis merito refugium omnium dicitur ubi universorum securitas invertitur. de fide igitur sufficiencia strenuitate et morum perspicacitate probabili quibus primam vestram fidedignis relatibus insigniri didicimus nostra celsitudine plenarie confidente Considerantes nec minus puritatem devocionis et fidei quam erga nostram excellenciam claris semper affectibus habuistis nec non grata satis notabilia strenuaque servicia per vos nostre continue bellicose ferventer et strenue prestita majestati in defensione et manutencione civitatum terrarum et locorum ducatum prefatorum potissime contra parthos christi fidelium Inimicos nullis immanibus persone parcendo periculis et expensis in quibus studuistis fidem virtutibus exhibere et que majestati nostre prestatis ad presens et in antea prestare poteritis dante domino graciona. Attendentes etiam dictos fideles nostros prefatorum ducatum per vos sub libra justicie et provida gu-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 104α. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω ἀρ. 19 ἐν σ. 254 κ. ἑ., ἀρ. 20 σ. 256 κ. ἑ. καὶ ἀρ. 21 σ. 259 κ. ἑ.

bernacione tamquam diligentis patris familias gubernandos cum firmum sit iudicium cujus tenetur exemplum nec locus ambiguitate Relinquitur ubi experimenta probabilia suffragantur nostramque clemenciam deceat incunctanter tribuere promotionis assensus quos labor milicie meretur assiduus quia sicut equum est dissidiosis laborancium premia denegare ita convenit excumbantibus optata concedere premiorum vos vicarium generalem nostrorum ducatum predictorum cum generali et libera administratione iusticie et omnium aliorum que ipsius vicariatus officij natura requirit et ad ipsum dignoscuntur iuste et racionabiliter pertinere ammoto inde nobili matheo de montecathino comitatus auguste domino consanguineo consiliario familiari et fidei nostro olim ibidem vicario, Recepto prius a vobis fidelitatis et predicti vicariatus officij bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento cum omnibus iuribus racionibus iusticijs proprietatibus iurisdictionibus dignitatibus honoribus et prerogativis ad ipsum officium spectantibus quoquomodo et cum quibus prefatum officium per eundem matheum et alios precessores suos geri administrari et exerceri retrohactis temporibus consuevit sub solidis salarijs provisionibus et honorancijs predicto matheo dictisque precessoribus eius tribui annis singulis consuetis ex nunc in antea usque ad beneplacitum nostrum preficiendum fiducialiter duximus et etiam statuendum de habundacione nostre regie majestatis commictentes vobis proinde generaliter vices nostres.

Quare fidelitati vestre commictimus et mandamus quatenus statim Receptis presentibus prefatum officium generalis vicariatus cum omnibus sibi connexis in eisdem civitatibus terris et locis predictorum nostrorum ducatum ex nunc in antea usque ad dictum nostrum beneplacitum ad honorem et fidelitatem nostri culminis ac statum pacificum et tranquillum nostrorum fidelium civitatum terrarum et locorum predictorum sub libra iusticie ac laudabili gubernacione adeo manutenere defendere et Regere studeatis quod civitates terre et loca ipsa dictique nostri

fideles sub nostro felici regimine fideliter et salubriter gubernentur vosque proinde possitis a nostra celsitudine merito commendari atque gaudeamus in vobis nostra floruisse iudicia et letemur dignum presulem nostris subditis prestitisse. Et ecce Capitaneis seu vigerijs baiulis iudicibus syndicis procuratoribus et consilio aliisque officialibus et personis civitatum terrarum et locorum ducatum predictorum fidelibus nostris quod vobis tamquam generali vicario dictorum ducatum per nostram excellenciam sicut prescribitur ordinato in omnibus et singulis ad predictum vicariatus officium spectantibus donec in eodem officio de nostro beneplacito fueritis devote pareant et intendant per alias patentes majestatis nostre literas traditur in mandatis. datum Mesana 14 maii V indiet scriptum est Vigerio seu capitaneo civitatis thebarum familiari et fideli suo.

48*.

pro Johanne de taxarolis decani ecclesie sancte marie de athenis.

Eodem ibidem (28 Μαγτίου 1367 ἢ Ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est per patentes nobilibus vicarijs consiliarijs fidelibus singulisque officialibus alijs tam presentibus quam futuris et personis dictorum ducatum presentes lieteras inspecturis fidelibus suis pro Johanne de Taxarolis decani ecclesie sancte marie de Athenis domini nostri de familiaritate et capellanatu in forma solita.

49**.

Commissio (pro aloysio friderico de aragonia).

VI° aprilis apud cathaniam (Ἐκ Κατάνης 6 Ἀπριλίου 1375 ἢ Ἰνδικτιῶνος).

De universis extra regnum anni decimetercie indicionis apud cathaniam

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 110α.

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotaro Registro I φ. 133α.

Scriptum est nobili aloysio friderici de aragonia post grāciam per hec verba.

De strennytate fide sufficiencia et virtutibus vestris plenarie confidentes vos in vicarium nostrum in eisdem ducatus quolibet alio inde ammoto receptoque prius per excellenciam nostram a francisco lunello fideli nostro nuncio vestro ac universitatum eorundem ducatum ad nostram excellenciam serio destinato pro parte vestra fidelitatis et ipsius vicariatus officij bene legaliter et fideliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento ex nunc in antea usque ad nostrum beneplacitum ita quod vos in manibus dicti francisci pro parte nostri culminis nec non sindicorum et nunciorum universitatum civitatum terrarum et locorum ducatum predictorum prestetis simile juramentum duximus fiducialiter statuendum propter quod vestre fidelitati committimus et mandamus quatenus Receptis presentibus dictum vicariatus officium adeo diligenter strenue fideliter et benigne procuretis summis studijs exercere quod vestra agente solercia dicte civitatis ville et loca omnia et singula ducatum predictorum ac omnis et singuli fideles nostri habitantes in eis sub nostre fidelitatis domino prospere salubriter et pacifice conserventur ac bono pacis perfruantur et gaudeant seque commissos senciant utili et optimo defensori vosque proinde effectu laudabilium operum valeatis ubique pro vestris meritis commendari et maioribus officijs promoveri. Et ut ipsum vicariatus officium eo melius et uberius valeatis favorabiliter exercere, quo maiori fueritis potestate muniti, vobis ex certa nostra scientia quod possitis in ipsis partibus exercere et exerceri facere cultus et actus justicie, ac ordinare et statuere amovere et repellere, manutenere et defendere, corrigere et emendare ceteraque adimplere, que ipsius vicariatus officij natura requirit et que precessores vestri in eodem officio consueverunt in ipsis partibus facere et complere, sub honoribus muneribus prerogatives gracijs honorancijs immunitatibus et indempnitatibus solidis et provisionibus consuetis et debitis. Et ecce uni-

versis et singulis officialibus et personis alijs ipsorum ducatum fidelibus nostris quod vobis tamquam vicario in eisdem per nostram excellenciam ordinato devote pareant et intendant per nostras alias patentes literas tradimus in mandatis. Datum etc.

50*.

(**Pro eodem Aloysio Friderici de Aragonia**).

(Ἐκ Κατάνης 9 Ἀπριλίου 1375)

Facte sunt patentes litere per hec verba.

Fridericus presentis patentes scripti serie notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris quod de strenuitate fide industrie et proprietate nobilis aloysi friderici de Aragonia consanguinei consiliarii familiaris et fidelis nostri plenarie confidentes cum in vicarium nostrum in omnibus et singulis ducatibus terris villis et locis dictorum nostrorum ducatum ammoto inde quolibet alio in eodem vicariatus officio hactenus ordinato recepto prius in manibus nostris corporali et debito fidelitatis et ipsius vicariatus officii bene legaliter et fideliter exercendi ad sancta dei evancia juramento prestito per franciscum lunelli nuncium dicti nobilis ad id serie destinatum duximus fiducialiter statuendum committentes eidem nobili aloysio quod possit et valeat sibi sit licitum in eisdem ducatibus ac civitatibus terris villis et locis eorum undique justiciam exercere et colere ac exercere facere administrare gubernare reformare corrigere emendare statuere et ordinare in omnibus et per omnia vicias nostras salvo semper quod uti teneatur et veritate universis et singulis fidelibus subditis et devotis nostris dictorum ducatum quod prestito prius similis juramento per eundem nobilem in manibus sindicorum per universitates civitatum terrarum et locorum ipsorum ducatum propterea ordinandorum eidem nobili aloysio tamquam vicario nostro in eisdem ducatibus ac civitatibus terris villis et locis ducatum predictorum per nostram excellenciam

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 129β.

ut predicatur ordinato ad honorem et fidelitatem nostri culminis dictorumque ducatum ac ecciam nostrorum fidelium habitantium in eisdem devote pareant obediant et intendant nichilominus iniungentes. Datum etc.

50^{α*}.

Pro nobili aloysio friderici de aragonia.

Eodem ibidem (Ἐκ Κατάνης 6 Ἀπριλίου 1375 γ' ἰνδικτιῶνος).

Facte sunt patentēs litere in hac forma.

Fridericus etc presentis patentis scripti serie notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris quod de strenuitate fide industria et probitate Nobilis aloysi friderici de aragonia consanguinei consiliarij familiaris et fidelis nostri plenarie confidentes eum in vicarium nostrum in omnibus et singulis civitatibus terris villis et locis dictorum nostrorum ducatum, amoto inde quolibet alio in eodem vicariatus officio hactenus ordinato, recepto prius in manibus nostris corporali et debito fidelitatis et ipsius vicariatus officij bene legaliter et fideliter exercendi ad sancta dei evangelia juramento prestito per franciscum lunel nuncium dicti nobilis ad id serio destinatum duximus fiducialiter statuendum. commictentes eidem nobili aloysio quod possit et valeat sibi que sit licitum in eisdem ducatibus ac civitatibus terris villis et locis eorum undique justiciam exercere et colere ac exerceri facere administrare governare reformare corrigere emendare statuere et ordinare in omnibus et per omnia vices nostros salvo semper quod uti teneatur et debeat veritate universis et singulis fidelibus subditis et devotis nostris dictorum ducatum quod prestito prius simili juramento per eundem nobilem in manibus sindicorum per universitates civitatum terrarum et locorum ipsorum ducatum propterea ordinandorum, eidem nobili Aloysio tamquam vicario nostro in eisdem ducati-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotario Registro I φ. 1338. Τὸ ἔγγραφο τοῦτο εἶνε τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ἀνωτέρω. Παρεθέσαμεν δ' αὐτὸ ἐνταῦθα ὅπως καταδειχθῶσιν αἱ περὶ τὰς γραφὰς διαφοραὶ τῶν διαφόρων ἀντιγράφων.

us ac civitatibus terris villis et locis ducatum predictorum per
 ostram excellenciam ut predicatur ordinato ad honorem et fi-
 elitatem nostri culminis dictorumque ducatum ac etiam no-
 rorum fidelium habitantium in eisdem devote pareant obediant
 intendant nichilominus iniungentes. datum etc.

51*.

Pro nobili-aloytio friderici de aragonia.

Eodem ibidem (Ἐκ Κατάνης 6 Ἀπριλίου 1375 γ' Ἰνδικτιῶνος).

Facte sunt patentes lictere in hac forma.

Fridericus etc presentes scripti serie notum fieri volumus
 universis tam presentibus quam futuris quod licet olim insur-
 rentibus et suscitatis in eisdem nostris ducatus aliquantibus er-
 roribus et discessionibus sive discordijs, ex quibus cultus justi-
 tie statusque pacificus et tranquillus populorum nostrorum fide-
 lum ducatum predictorum diversimode turbabatur. Nobilis
 Aloysius friderici de aragonia consanguineus consiliarius famili-
 aris et fidelis noster zelo nostre serenitatis inductus volens circa
 reformationem partium predictarum ac conservacionem et regi-
 men earundem intendere tam debite quam devote se tamquam
 vicarium eorundem ducatum, ad petitionem et instanciam uni-
 versitatum terrarum et locorum ducatum predictorum ipsum ad
 id univoce eligencium et approbancium salva nostre consciencie
 maiestatis gesserit colendo justiciam et gubernando regendo et
 defendendo populos civitates terras et loca aliasque gerendo et
 administrando que ad huiusmodi vicariatus officio pertinere nos-
 cuntur. nullis sibi commissionibus previis nostre maiestatis, ei-
 dem nobili inde factis, tamen quia ex informacione veridica ac
 fide probabili excellencie nostre facta comperimus eundem nobi-
 lem in hijs sic laudabiliter sic honeste sic strenue, sic benigne
 pro dicto officio se gessisse, quod inde renunciacionis et premia

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotaro Registro I φ. 133β.

consequi a nostra celsitudine promeretur, omnia et singula gesta et facta per eundem nobilem pro officio supradicto temporibus retrohactis usque nunc ex certa nostra sciencia acceptamus ratificamus et confirmamus ac si sibi fuissent per nostram excellentiam commissa specialiter et expresse In cuius rei testimonium etc, Datum etc.

51^a*

(Pro eodem).

('Εκ Κατάνης 9 Ἀπριλίον 1375 γ' ἰνδικτιῶνος).

Facte sunt patentes literas per hec verba.

Fridericus etc presentis patentes scripti serie notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris.

Quod licet olim insurgentibus et subsistatis in eisdem nostris ducatibus aliquilibus erroribus cum scissionibus sive discordiis ex quibus cultus justicie statusque pacificus et tranquillus populorum nostrorum fidelium ducatum predictorum diversi modo violabatur nobilis aloysius Friderici de aragonia consanguineus consiliarius familiaris fidelis noster zelo nostra serenitati inductus volens circa reformationem partium predictarum ad preservationem et regimen eorundem intendere tam debite quam devote tamquam vicarium eorundem ducatum ad petitionem et instantiam universitatum civitatum terrarum et locorum ducatum predictorum ipsum ad id univoce eligendum et approbandum salva nostra consciencia maiestatis gesserit colendo justiciam ac gubernando regento et defendendo populos civitates terras et loca aliaque gerendo et administrando que ad huiusmodi vicariatus officium pertinere noscuntur nullis sibi commissionibus previis nostre maiestatis eidem nobili inde factis tamen quia ex informacione veridica ac fide probabili excellencie nostre facta comperimus eundem nobilem in hiis sic laudabiliter sic honeste sic strenue sic benigne pro dicto officio se gessisse

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 130^a. Καὶ τὸ ἔγγραφο τοῦτο, ὃν τὸ αὐτὸ καὶ τὸ προηγούμενον, παρετέθη ἑνταῦθα δι' ὃν καὶ τὸ ὑπ' ἀρ. 50^a λόγον.

quod inde remuneraciones et pecunia consequi a nostra celsitudine promeretur omnia et singula gesta et facta per eundem nobilem pro officio supradicto temporibus retroactis usque nunc ex certa nostra sciencia acceptamus ratificamus confirmamus ac si sibi fuissent per nostram excellenciam commissa specialiter et expresse in cuius rei testimonium etc. Datum etc.

52*.

pro francisco lunel.

Eodem ibidem (Ἐκ Κατάνης 6 Ἀπριλίου 1375, γ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est per patentes licteras Nobilibus vicarij consiliario familiari alijsque officialibus et personis dictorum ducatum tam presentibus quam futuris presentes licteras inspecturis fidelibus suis etc. Cum ad humilem supplicacionem francisci lunel fidelis nostri noviter excellencie nostre factam, eidem francisco consideracione gratorum serviciorum per eum nostro culmini in obsequijs dictorum ducatum prestitorum nec non dapnorum plurimorum que ipse pro nostra serenitate diversimode est perpressus, eidem francisco et suis heredibus in perpetuum in uncias auri quindecim de pecunia sicilie in subsidium expensarum suarum duxerimus providendum volentes quod dicte uncie quindecim super juribus censualium debitorum et solvi consuetorum per armenicos degentes in ducatibus supradictis, universitatibus et officialibus dictorum ducatum per vos predictos vicarios vestrosque officiales et substitutos anno quolibet exsolvantur, vestre fidelitati mandamus quod eidem francisco et dictis eius heredibus in perpetuum predictas uncias auri quindecim de pecunia proventura ex juribus dictorum censualium armenicorum deputata ut predicatur ad opus universitatum et officialium dictorum ducatum anno quolibet tribuatis recepturi

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotaro Registro I φ. 134^a.

exinde vice quolibet apodixam vel scriptum competens ad cauetelam¹.

53*.

pro Francisco lunel.

(Ἐκ Κατάνης 9 Ἀπριλίου 1375 ὑφ' ἰνδικτιῶνος).

Factum est privilegium per hec verba.

Fridericus etc. presentis privilegii serie, notum fieri volumus universis, tam presentibus quam futuris, quod ad humilem supplicationem Francisci lunel familiaris et fidelis nostri noviter Excellencie nostre factam. Eidem Francisco consideracione gratorum serviciorum perenni nostro Culmini in obsequiis dictorum ducatum prefatorum, nec non dampnorum plurimorum que ipse pro nostra serenitate diversimode est perpeusus, maxime in carceribus castri megre, quod hostes nostri detinent occupatum, Eidem Francisco et suis heredibus, de suo corpore legitime descendentibus in perpetuum in unciis auri quindecim in pondere argenti, de pecunia Regni nostri sicilie, recipiendis recolligendis et habendis per eisdem Franciscum, et dictos suos heredes, vel alios loco eorum, ex juribus censualium debitorum et solvi consuetorum tam per armenitos degentes in civitate thebarum eorundem ducatum, quam per quoscumque alios habitantes in domibus nostre ducalis curie eiusdem civitatis thebarum annis singulis in cera prout est hactenus consuetum, graciose et benigne ex certa nostra sciencia duximus providendum, nobilibus vicarie dictorum ducatum, consiliariis, familiaribus aliisque officialibus et personis eiusdem civitatis thebarum tam presentibus quam futuris fidelibus nostris presenti privilegii tenore mandantes, quatenus eundem Franciscum et dictos eius heredes in

¹ Τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἶνε διαγεγραμμένον ἐν τῷ οἰκείῳ τόμῳ διὰ δύο σταυροειδῶν γραμμῶν, ἐν δὲ τῇ ᾗ ἀναγινώσκονται τάδε· Vacat quod refferta fuit per aliam formam. Πράγματι δὲ πρὸς τὸ κατωτέρω ἔγγραφον ὑπ' ἀρ. 53.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 18a.

perpetuum predictas uncias quindecim, ex juribus dictorum censualium, solvendis et solvi consuetis et debitis annis singulis in terra vel censu per armenitos et quoscumque alios in domibus nostre ducalis curie habitantes atque degentes ut prescribitur in dicta civitate thebarum percipere recolligere et habere per se substitutos, vel procuratores eorum annis singulis suis applicandas comodis, preter contradiccionis obstaculum paciantur, sibi que et dictis suis heredibus ac procuratoribus ipsorum cum recollectione et percepcione dictorum jurium censualium, quolibet anno usque ad summam dictarum unciarum quindecim presentent auxilium consilium et favorem. In cuius rei testimonium certitudinem et cautelam presens privilegium sibi exinde fieri, et maiestatis nostra sigillo pendenti jussimus communiri.

Datum Cathanie per nobilem henricum Rubeum etc. anno dominice incarnationis 1375, 9º aprilis 13º indicionis.

54*.

pro nicolachio de ardoyno.

Eodem ibidem (Ἐκ Κατάνης 6 Ἀπριλίῳ 1375 γ' ἰνδικτιῶνος).

Facta sunt patentes licteras in hac forma.

Fridericus etc. universis hominibus civitatis thebarum presentes literas inspecturis fidelibus suis etc. Cum de fide sufficiencia et legalitate nicolachij de ardoyno fidelis et familiaris nostri plenarie confidentes cum in vigerium civitatis eiusdem recepto prius a francisco lunel nuncio et sindico dictorum ducatum pro parte eiusdem nicolachij fidelitatis et ipsius vigerie officij bene legaliter et fideliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento ex nunc in antea per totum annum quartedecime indicionis proximo future ammoto inde quolibet alio in eodem vigerie officio per nostram excellenciam hactenus ordinato duxerimus statuendum, vestre fidelitati manda-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotaro Registro I φ. 134β.

mus quatenus eidem nicolachio tamquam vigerio per nostram excellenciam in dicta civitate sicut prescribitur deputato, in omnibus et singulis ad dictum vigerie officium spectantibus, ad honorem et fidelitatem nostri culminis et eiusdem civitatis et nostrorum fidelium habitantium in eadem statum pacificum et tranquillum devote pareatis obediatis et efficaciter intendatis. Datum etc.

54^a*

Pro nicolachio de Ardoyno.

(Ἐκ Κανάνης 10 Ἀπριλίου).

Facte sunt patentes lictere per hec verba.

Fridericus etc. universis hominibus civitatis thebarum presentes licteras inspecturis fidelibus suis etc

Quoniam de fide sufficiencia et legalitate nicolachii de ardoyno familiaris et fidelis nostri plenarie confidentes cum in vigerium civitatis eiusdem recepto prius a Francisco lunelli nuncio et sindaco dictorum ducatum pro parte eiusdem nicolachii fidelitatis et ipsius officii bene legaliter et fideliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento ex nunc in antea per totum annum quartedecime indicionis proximo futuro ammoto inde quolibet alio in eodem vigerie officio hactenus ordinato duxerimus statuendum.

Vestre fidelitati mandamus quatenus eidem nicolachio tamquam vigerio per nostram excellenciam in dicta civitate sicut prescribitur deputato in omnibus et singulis ad dictum vigerie officium spectantibus ad honorem et fidelitatem nostri culminis eiusdem civitatis ac nostrorum fidelium habitantium in eadem statum pacificum et tranquillum devote pareatis obediatis et efficaciter intendatis Datum etc.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 131β. Πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφο ὑπ. ἀρ. 54.

55*.

Eodem ibidem (Ἐκ Κατάνης 6 Ἀπριλίου 1375, γ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est per commissionis licteras nicolachio de ardo-
no post gratiam per hec verba. de fide sufficiencia et legalitate
ais nostra excellencia plenarie confidente, te in vigerium civi-
tatis thebarum ammoto inde quolibet alio in eodem vigerie of-
ficio haecenus ordinato, recepto prius a francisco lunel nomine
uo fidelitatis et ipsius vigerie officij bene legaliter et fideliter
exercendi corporali et debito ad sancta dej evangelia juramento
ex nunc in antea per totum annum quaterdecime indicionis pro-
ximo future duximus statuendum, propter quod tue fidelitati
committimus mandamus quatenus prestito prius per te in ma-
nibus dicti francisci nec non sindicorum universitatis civitatis
ipsius simili juramento, prefatum vigerie officium in eadem ci-
vitate thebarum dicto tempore adeo diligenter vigilanter et so-
licite studeas exercere quod civitas ipsa sub nostre fidelitatis
dominio prospere conservetur ac omnes et singuli fidelis nostri
habitantes in ea salubriter et pacifice gubernentur tuque proinde
occurras in conspectu nostro effectu laudabilium operum merito
commendandus. singulis autem civibus civitatis eiusdem coram
te conquerentibus vel causantibus de consilio iudicis et assesso-
ris ac actorum notari tecum per nostram curiam deputandorum
vel eorum defectu per te pterum assumendorum fine debito ne-
mini deferendo prece precio odio vel amore ymmo deum ha-
bendo preoculis prout ad ipsum vigerie spectat officium justici-
am administres appellaciones vero quas per quoscumque fideles
nostros ad magnam nostram curiam seu ad vicarium nostrum
in eisdem deputatum ducatibus de sentencijs per te conferen-
dis fieri contigerit quarum cognicionem et defensionem eidem
magne curie volumus reservari prout de jure fuerit audias et

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotaro Registro I φ. 134β.

admictas. Et ecce universis hominibus dicte civitatis thebarum fidelibus nostris quod tibi tamquam vigerio civitatis eiusdem per nostram celsitudinem ut predicatur ordinato in omnibus et singulis ad ipsum vigerie officium spectantibus ad honorem et fidelitatem nostri culminis et ipsius civitatis et eorundem fidelium statum et ordinem pacificum et tranquillum devote pareant obediant et intendant per alias nostras damus licteras in mandatis Datum etc.

55^a***Commissio (pro Nicolachio de Ardoyno).**

(Ἐκ Κατάνης 10 Ἀπριλίου 1375).

Facte sunt commissionis lictere per hec verba.

Fridericus Nicolachio de ardoyno familiari fideli suo etc.

De fide sufficiencia et legalitate tuis nostra excellencia plenarie confidente et in vigerium civitatis thebarum ammoto inde quolibet alio in eodem vigerie officio hactenus ordinato recepto prius a Francisco lunel nomine tuo fidelitatis et ipsius vigerie officii bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evancelia juramento ex nunc in antea per totum annum decimequarte indictionis proximo futuro duximus statuendum.

Propter quod tue fidelitati committimus et mandamus quatenus prestito prius per te in manibus dicti Francisci nec non subditorum universitatis civitatis ipsius simili juramento prefatum vigerie officium in eadem civitate thebarum dicto tempore adeo diligenter vigilantem et sollicite custodias exercere, quod civitas ipsa sub nostre fidelitatis dominio prospere conservetur ac omnes et singuli fideles nostri habitantes in ea salubriter et pacifice gubernentur tu quod proinde occurras in conspectu nostro affectu laudabilium operum merito comendandum, singulis autem civibus civitatis eiusdem coram te conquerentibus vel causantibus, de

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria VIII φ. 131^a. Πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφον ὁπ. ἀρ. 54^a.

consilio iudicis et assessoris ac actorum notarii ceterum per nostram curiam deputandorum vel eorum defectu per te iterum assumendorum sine debito nemini deferendi prece precio, timore, odio vel amore, ymmo deum habendo pre oculis prout ad ipsum vigerie spectat officium justiciam administretis, appellationes vero quas per quoscumque fideles nostros ad magnam nostram curiam seu ad vicarium nostrum in eisdem deputatum ductibus de sentenciis per te proferendis fieri contigerit quarum cognicionem et decisionem eidem magne curie volumus reservari prout de jure fuerit audias et admittas Et ecce universis hominibus dicte civitatis thebarum fidelibus nostris quod tibi tamquam vigerio civitatis eiusdem per nostram excellenciam ut predicatur ordinato in omnibus et singulis ad dictum vigerie officium spectantibus, ad honorem et fidelitatem nostri culminis et ipsius civitatis ad eorumdem fidelium statum et ordinem pacificum et tranquillum devote pareant obediant et intendant per alias nostras damus licteras in mandatis. Datum etc.

56*.

Pro Nicholachio de ardoyno

(Ἐκ Κατάνης 6 Ἀπριλίου 1375 γ' ἰνδικτιῶνος).

Facte sunt patentes litere per hec verba.

Fridericus etc. presentis patentis scripti serie notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris Quod licet olim vacante vigerie officio nostre civitatis thebarum propter aliquales discordias in civitate ipsa operante patre zizanie suscitas nichilominus ardoyni familiaris fidelis noster pocius pro bono regimine ac reformacione statuque pacifico civitatis eiusdem quam vicio ambicionis honoris et officii se tamquam vigerium dicte civitatis ad petitionem eleccionem et instanciam universi-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 130β. Ἐπαναλαμβάνεται δὲ τὸ αὐτὸ καὶ ἐν R. Protonotario Registro I φ. 135α.

tatis prudentium virorum et consilii civitatis eiusdem ipsum ad id tamquam ydoneum et condignum eligencium et approbancium, nostre serenitatis beneplacito semper salvo, gesserit colendo iusticiam ac regendo administrando et defendendo populos et negocia civitatis eiusdem que ad huiusmodi vigerie officium pertinere noscuntur nullis sibi previis nostre serenitatis commissionibus inde factis, tamen quia informacione veridica ac fide probabili excellencie nostre facta nostra comperit celsitudo eundem nicolachium in hiis sic laudabiliter honeste et fideliter se gessisse quod inde comparuit coram nostra excellencia merito comendandus omnia et singula gesta facta et acta per dictum nicolachium pro eodem vigerie officio a retrohactis temporibus usque nunc ex certa nostra sciencia acceptamus ratificamus confirmamus ac si fuissent per nostram celsitudinem expressa commissa et inde fuissent sibi facte nostre maiestatis commissionibus litere speciales.

In cuius rei testimonium etc Datum etc.

57*.

(**Pro francisco lunel**).

VIII° aprilis apud Cathaniam (Ἐκ Κατάνης 8 Ἀπριλίου 1375).

Factum est privilegium per hec verba.

Fridericus etc presentis privilegii serie notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris quod ad humilem supplicacionem francisci lunel familiaris et fidelis nostri noviter excellencie nostre factam, eidem francisco consideracione serviciorum per eum nostro culmini in obsequijs dictorum ducatum prestitorum nec non dapnorum plurimorum que ipse pro nostra serenitate diversimode est perpessus, maxime in carceribus castri megare, quod hostes nostri detinent occupatum, eidem francisco et suis heredibus de suo corpore legitime descendenti-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotaro Registro I φ. 135β. Πρὸς τὸ ἄλλο ἀντίγραφον ἀνωτέρω ὑπ' ἀρ. 53.

bus in perpetuum in uncijs auri quindecim in perrealibus argenti de pecunia Regni nostri sicilie, recipiendis recolligendis et habendis per eosdem franciscum et dictos suos heredes vel alios loco eorum ex juribus censualium debitorum et solvi consuetorum tam per armenicos degentes in civitate thebarum eorundem ducatum quam per quoscunque alios habitantes in domibus nostre ducalis curie eiusdem civitatis thebarum annis singulis in cera prout est haecenus consuetum, graciose et benigne ese certa nostra sciencia duximus providendum. Nobilibus vicarij dictorum ducatum consiliarijs familiaribus alijsque officialibus et personis eiusdem civitatis thebarum tam presentibus quam futuris fidelibus nostris, presentis privilegi tenore mandantes quatenus eundem franciscum et dictos suos heredes in perpetuum predictas uncias auri quindecim ex juribus dictorum censualium solvendis et solvi consuetis et debitis annis singulis in cera vel censu per armenicos et quoscunque alios in domibus nostre ducalis curie habitantes atque degentes ut prescribitur in dicta civitate thebarum percipere recolligere et habere per se vel substitutos et procuratores eorum annis singulis applicandas comodis preter contradiciones obstaculum paciantur, sibi que et dictis suis heredibus et procuratoribus ipsorum circa recollicionem et percepcionem dictorum jurium censualium quolibet anno quousque ad summam dictarum unciarum quindecim prestant auxilium et favorem.

In cujus rei testimonium etc Datum etc.

58*.

pro antonio de turri.

*XXVij^o marcii apud cathaniam (Ἐκ Κατάνης 27 Μαρτίου 1375
ὑ' ἰνδικτιῶνος).*

Scriptum est magnifico viro domino andree cuntareno dei gracia duci veneciarum ac prudentibus viris comuni et populo

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotaro Registro I φ. 139^a.

civitatis eiusdem honorabilibus et dilectis devotis suis. Pro parte antoni de turri de syracusis fidelis nostri fuit noviter coram majestatis nostre conspectu humiliter supplicatum quod cum idem antonius intendat de proximo, cum quodam ligno suo ad navigium deputato una cum certis mercatoribus atque nautis ac rebus et mercibus eorundem ab insula nostra sicilie descendere et ad partes vestras veneciarum ipso navigio transfretare, et vereatur ne forte propter aliquos actus illicitos vel excessus ac depredaciones factas atque commissas ut asseritur contra certos venetos mercatores, vestros subditos et concives nostrosque amicos intimos et devotos in personis rebus spolijs et mercibus eorundem preter nostre consienciam majestatis ymmo etiam contra nostra beneplacita vel decreta, per henricum Rubeum de messana comitem et certos trapanesis et messanenses, qui civitatem ipsam messane contra obedienciam nostri culminis detinent occupatam, dicti antonius et consortes per vos vel officiales et subditos vestros represalias sive incomoda ibidem quod absit propterea paterentur, provideri sibi super hijs oportune remedio dignaremur, qua supplicacione admissa cum dicti excessus preter nostri consensum ut prescribitur sint commissi munificentiam et devocionem vestram requirimus et rogamus quatenus dictos antonium et consortes cum eodem navigio transfrectantes cum rebus et mercibus eorundem securos preservetis ac preservari et tractari faciatis amicabiliter et illesos cum de dictis excessibus contra patratores eorum satisfacio debita suo loco et tempore fieri poterit et condigna. datum etc.

59*.

II° aprilis XIII indictionis (Ἐκ Κατάνης 2^η Ἀπριλίου 1375 γ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est Nobilibus vicarijs consiliarijs familiaribus vicarijs alijsque officialibus dictorum ducatum tam presentibus

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotaro Registro I φ. 439β.

quam futuris presentes licteras inspecturis fidelibus suis gratiam suam et bona voluntatem. Cum propter crimen rebellionis commisse contra majestatem nostram per franciskinum de cremona, qui nostra fidelitate pretermissa hostibus et rebellibus nostris proditorie se adhesit et in ipsa rebellionem perseverando diem clausisse asseritur ultimam vite sue cui franciskino officium notariatus actorum huiusmodi vicariatus et vigerie dictorum ducatum sub certa forma per Excellenciam nostram hactenus fuit concessum atque commissum dictum notariatus actorum officium in manibus nostre curie vacaverit diucius atque vacet ad humilem supplicationem Mathei de Juenio familiaris et fidelis nostri considerantes enim fidem puram et devocionem sinceram quam erga majestatem nostram idem matheus gessit semper et gerit nec minus eius grata servicia culmini nostro prestita, que etiam prestat ad presens et prestare poterit in futurum dante domino graviora, eidem matheo a tempore quo officium ipsum vacavit in antea in tota vita sua prefatum notariatus officium cum auctoritate substituendi alium vel alios loco sui fideles et fidedignos de quibus sit merito confidendum amoto inde quolibet alio in ipso officio hactenus ordenato receptoque prius ab eodem matheo fidelitatis et ipsius officij per se vel per alios sui substituendos ut supra bene legaliter et fideliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento duximus fiducialiter committendum, propter quod vestre fidelitati mandamus quatenus prefatum matheum suosque subrogandos decetero in tota eiusdem mathei vita in eodem notariatus actorum officio ubicunque locorum ducatum predictorum recipientes et admittentes eum dictosque eius subrogandos et substituendos loco et vice suis prefatum officium exercere atque jura proinde consueta et debita percipere et habere eiusdem mathei comodis applicanda, preter contradiciones ostaculum permittatis preterea quoscunque detentores et exercitores dicti officij a tempore quo officium ipsum vacavit ut supra ad respondendum dicto matheo vel eius nuncio de omnibus et singulis juribus et proventibus dicti officij

per eos haecenus ex eodem officio habitis et perceptis omni coercionem que convenit cautellatis. Datum ut supra.

60*.

pro nobili matheo de montecathino.

*XXIIij^o februarii iij^o. Inditionis apud Cathaniam (Ἐκ Κατάνης
24 Φεβρουαρίου 1365, γ' Ἰνδικτιῶνος).*

Scriptum est Egregio Jaymo friderici de aragonia consanguineo consiliario familiari et fideli suo etc. Sicut per alias nostri culminis lieteras, quas didicimus casualiter fore amissas, fidelitati vestre meminimus rescripsisse, de fide strenuitate et opera militari nobilis mathei de montecathino Comitatus auguste domini consanguinei consiliarij familiaris et fidelis nostri, nostra Celsitudo confidente, cum in nostrum vicarium et vicegerentem in ducatus ipsis recepto prius ab eo fidelitatis et homagij et predicti vicariatus et vicemgerentis officij bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelja juramento, ex nunc in antea in tota videlicet vita sua duximus proficiendum et fiducialiter ordinandum, factis proinde nostris sive commissionis lieteris opportunis Qua propter fidelitati vestre mandamus quatenus prefato nobili circa exercitium et administrationem predicti vicariatus et vicemgerentis officij et aliorum sibi per nostram celsitudinem commissorum iuxta tenorem dictarum lieterarum commissionis per nostram Excellenciam sibi facte, in tota scilicet eius vita, ad honorem et fidelitatem nostri culminis pareatis et efficaciter intendatis qualiter ipse nobilis predictum vicariatus et vicemgerentis officium laudabiliter exequi valeat et complere, vosque proinde possitis in conspectu nostri culminis commendabiles apparere. Et quia dicto nobili receptio castro livadie, neopatrie et siderocastri nostri dominij eorundem ducatum a nobilibus et personis illa tenentibus ipsorumque custodia et conservatio nostre nomine majesta-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotaro Registro I φ. 309B.

tis inter alia signanter per nostram celsitudinem sunt commisse volumusque propterea dicto nobili suisque commissarijs et nuncijs per eum mictendis propterea ac deputandis in custodia ipsorum castrorum per vos ad omnem requisicionem eorundem vobis liciteris vel oretenus faciendam, pareri et assisti pro parte nostre curie favore consilio et auxilio opportunis eidem vestre fidelitati iterato mandamus quod predicto nobili predictisque eius commissarijs et nuncijs super premissis devote parentes et efficaciter intendentes, eis assistatis ope, favore, consilio et auxilio opportunis, cum idem nobilis ad ducatus ipsos pro administrando ibidem dicto vicariatus et vicemgerencie officio sit in proximo personaliter accessurus. datum etc ¹.

61*.

pro magistro Johanne de montepesolano.

VIII° februaryi apud messanam (Ἐκ Μεσοήνης 8 Φεβρουαρίου 1356.
θ' Ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est universis officialibus et personis civitatis thebarum fidelibus suis in hec verba. Referente fama publica prefatam civitatem medicorum expertorum in arte chirurgie et ecciam medicine pati penuriam et defectum magister Johannes de monte pesolano in dictis arte et sciencia medicine sufficiens et instructus qui longis et continuatis temporibus tamquam medicus servivit nostris regalibus atque nobis hoc actendens cum uxore et famulis suis versum prefatam civitatem ad habitandum et exercendum ibi dictam chirurgiam et scientiam medicine de nostre majestatis licencia noviter proficisti, quarum ipsum gratanter suscipere amicabiliter et trattare sibi juxta condicionem eius merita et servicia providentes quod veniet nobis gratum ².

¹ Ἐν τῇ δεξιᾷ ὡς ἀναγινώσκονται τάδε: Vacat quia debet registrari in quaterno privilegiorum. Πράγματι τὸ ἔγγραφο τοῦτο εἶνε διαγεγραμμένον διὰ δύο σταυροειδῶν γραμμῶν.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotaro Registro II φ 147 β.

² Κατωθι τοῦ παρόντος ἔγγραφου, διαγεγραμμένου διὰ δύο σταυροειδῶν γραμμῶν, ἀναγινώσκονται τάδε: Vacat quia registrate sunt in quaterno extra siciliam.

62*.

(Pro Guillelmo Sesplanes).

Eodem ibidem (Ἐκ Μεσοήνης 8 Φεβρουαρίου 1356 θ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est vicario eorundem ducatum athenarum et neopatrie consiliario familiari et fideli suo per hec verba

Fridericus etc. Gum ad supplicacionem guillelmi sesplanes filij Johannis sesplanes civis civitatis athenarum fidelis nostri asserentis dudum Irini villanam eiusdem Johannis.

63**.

(Pro Petro Scopet).

XXIII° decembris apud messanam (Ἐκ Μεσοήνης 23 Δεκεμβρίου 1355 ἰνδικτιῶνος θ').

Facte sunt patentes lictere vicarijs suorum ducatum athenarum et neopatrie tam presentibus quam futuris per hec verba.

Cum ad supplicacionem humilem fratris petri scopet ordinis minorum capellani familiaris et devoti nostri presentis nuper in curie nostra et asserentis beneficium ecclesie sancti michaelis de livadia eiusdem ducatus nostri athenarum ad collacionem nostram ex dignitate ducatus ipsius pleno jure pertinere ac per obitum presbiteri berengarij mellion olim beneficalis eiusdem beneficii qui ipsum vita sibi comiti tenebat ex collacione inclite et spectabilis domini Infantis Johannis olim ducis ducatus eiusdem felicis recordij patruj nostri Karissime vacare in manibus nostris, eo quod post dicti presbiteri berengarij transitum iam dictum beneficium per eundem dominum ducem Johannem seu spectabilem Infantem fridericum filium et here-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotaro Registro II φ. 147β. Κάτωθε τοῦ παρόντος ἔγγραφου, ὅπερ εἶνε διαγεγραμμένον διὰ δύο σταυροειδῶν γραμμῶν, ἀναγιγνώσκονται τάδε: Vacant quia registratae sunt in quaterno extra siciliam.

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotaro Registro II φ. 206β.

dem eius ducem eiusdem ducatus consobrinum nostrum dilectum bone memorie nemini fuit collatum culmini nostro factam predicto fratri petro dictum beneficium eiusdem ecclesie cum omnibus suis proventibus juribus et redditibus quibuscunque, dummodo quod dicta eius assercio veritatem contineat contulerimus graciose, fidelitati vestre mandamus expresse ut tu presens vicarius constito prius tibi ad dictam collacionem nostram pertinere et vacare dictum beneficium sicut supra, prefatum fratrem petrum in possessione eiusdem beneficij inducens, eum inductum manuteneatis in possessione ipsa favorabliiter defendatis facientes sibi suisque nunciis procuratoribus et factoribus de dictis juribus redditibus et proventibus eiusdem beneficii integre respondere, nichilominus tu predictus presens vicarius de dicta inductione fieri facias tres quaternus consimiles formam presentium ac diem induciones in possessionem predictam totumque processum tuum in premissis habendum continentem particuliter et distincte, quorum uno sub sigilli eiusdem fratris petri tibi retento, alio sub tuo sigillo sibi dimisso, tercium serenitate vestre sub eiusdem sigillis mictas et facias assignari.

64*.

(25 Φεβρουαρίου 1393 β' Ἰνδικτιῶνος).

Datum in terra Licate per nobilem Petrum de Fenolteto militem et vicecomitem insule, et decanum Regnique Sicilie Cancellarium Consiliarum familiarem et dilectum nostrum dei vicesima quinta Februarii secunde Inditionis Anno dominice incarnationis millesimo tricentesimo nonagesimo tercio Regnique nostri dicti Regis secundo et dicte Regine decimo septimo.

Dominus Rex mandavit R. De Cumbis.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Protonotario Registro IV φ. 52α. Πρὸς τὸ κατωτέρω ἐν σ. 324 κ. ἑ. ὑπ' ἀρ. 82 ἔγγραφοι τοῦ αὐτοῦ βασιλέως τῆς Σικελίας Μαρτίνου Α' καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας.

(Pro Reatrice uxore quondam Bernardi de Suliari).

(29 'Ιουλίου 1366, δ' ἰνδικτιῶνος)**.

Nuper autem pro parte beatrix mulieris uxoris olim quondam bernaldi de suliari et nunc uxoris bernardi balistarii fuit magne nostre curie non sine gravi querimonia expositum ut cum olim post mortem quondam Johannis sacci nonnulla bona ipsius quondam Johannis exponderentur venalia publice per cursorem publicum, dictus quondam bernardus de sulari emerit et empcionis nomine habuerit quamdam massariam ipsius quondam Johannis in contrata de condiscali cum villanis terris possessionibus Johannis sacci predicti pro certa pecunie quantitate per eundem bernardum propterea soluta dictusque bernardus fuerit et sit mortuus superstiti sibi minilia filia et herede sua que post dicti patris sui mortem fuerit et sit mortua superstiti sibi dicta exponente eius matre que sibi successit in omnibus bonis suis specialiter juxta consuetudinem ducatum predictorum que bona post empcionem predictam tenerit et possederit dictus bernardus usque ad tempus mortis sue et post eius mortem dicta manilia dicta exponens certi temporis spacio a tempore videlicet empcionis predictae usque ad tempus et tempora quo destituta extitit possessio eorumdem bonorum vigore et auctoritate literarum predictarum quarum vigore eadem possessio ipsorum destituta extitit non obstante quod fuerit et sit de ritu more et observantia ac capitulis civitatis barchinonie diu obtentis et observatis secundum quam et que cives et habitatores ducatum predictorum vixerunt et vivunt ac ipsa observarunt et observant quod si quis aliquam rem emerit que publice vendatur per cursorem publicum non potest ipsa res ab emptoris manibus auferri per aliquem jus in ipsis bonis habentem quomodocumque nec primo

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 27α.

** Ἡ χρονολογία αὕτη καθίσταται πιθανὴ ἐκ τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ τόμῳ VIII προηγουμένου ἐγγράφου.

stituatur precium ipsi emptori pro quo ipsam rem emerit in
 us exponentis preiudicium et jacturam Et humiliter supplica-
 am ut eidem exponenti providere super hoc ac sibi predicta
 ona restitui mandare nostra serenitas dignaretur, qua suppli-
 catione benigne admissa quia quod dicta bona dicti quondam
 phannis sacci post eius obitum fuerint vendicioni exposita pu-
 blice per cursorem publicum ac empte per prefatum quondam
 ernardum de suilari primum maritum beatricis prefate, quod-
 ue dicta beatrix in predictis bonis per successionem heredita-
 am successerit atque possederit usque ad tempus quo ab ipsa-
 am tenuta et possessione extitit destituta ut in dictis literis con-
 netur nec non de observancia et capitalis barchinonie diu ob-
 entis et observatis in dictis ducatus sub quibus semper vixe-
 unt et vivunt nostre curie plene constat. Fidelitati vestre man-
 amus quod predictam beatricem in possessionem dictorum bo-
 norum restituatis ac etiam reducatis ipsamque restitutam in pos-
 sessionem ipsorum manuteneatis et etiam defendatis a qua pos-
 sessione nullatenus destituatis seu destitui faciatis nec primo
 precium empconis eorundem bonorum fuerit dicte beatrici cum
 qualibet integritate solutum. Datum etc.

66*.

Pro eodem Nicolao (de Sosa).

Scriptum est nobili Rogerio de lauria vicario generali consi-
 iario familiari et officialibus aliis ducatum eorundem, tam
 presentibus quam futuris fidelibus suis per hec verba. Cum ad
 applicationem factam nuperius maiestati nostre per Nicolaum
 de sosa familiarem et fidelem nostrum proponentem ad predic-
 os ducatus personaliter se conferre et ibidem degere et trahere
 empus aliquod vite sue, consideracione precipue pure devocio-
 nis et fidei, quam ipse erga nostram maiestatem gessit semper

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Vol. 4. φ. 136.

et gerit nec non gratorum servitorum per precessores suos divi Regibus progenitoribus nostris subsequenter per eundem nicolaum maiestati nostre devote et fideliter prestitorum que ipse prestat ad presens et prestare in antea poterit dante domino gratiora, nec non consideracione occupacionis Castri et aliorum bonorum suorum in sicilia positorum ob maliciam presentis guerre qua ex causa ad necessitatem maximam est deductus nostram que decet clemenciam secundum eius condicionem in aliquo providere unde se interea valeat substinere Eidem nicolao in subsidium eius vite et familie sue degere sicut prescribitur in eisdem ducatus proponentis omnia bona mobilia et stabilia que fuerunt quondam Raynaldi zabacterii dictarum parcium mortui sine heredibus de suo corpore legitime descendentibus et provenientibus ad manus unius ex fidelibus dicti quondam Raynaldi et per ipsum fidelem huiusque contra tenorem dispositionis prefati quondam Raynaldi detentis et occupatis ut nostre asserturum extitit maiestati cum omnibus iuribus rationibus proventibus redditibus et pertinenciis eorum omnibus universis tenenda possidenda et utifruenda per eundem nicolaum et alios suo nomine in tota vita sua eorum proventibus et redditibus retinendis et acquirendis eidem pro vita et sustentacione sua dicteque eius familie, tam de gracia quam de nostre plenitudine potestatis gracie duxerimus concedenda, fidelitati vestre mandamus quatenus predictum nicolaum in corporalem possessionem dictorum bonorum iurium et pertinenciarum suorum omnium predictorum auctoritate presencium inducentes dicto fideli a tenuta ipsorum bonorum per vos totaliter destituto, eundem nicolaum eius procuratores et nuncios super pacifica tenuta et possessione bonorum predictorum ac percepcione iurium et proventuum eorundem manuteneatis pro parte nostre curie et etiam defendatis, iuribus quibuscumque personis in bonis ipsis forsitan competentibus in posterum nichilominus reservatis. Datum etc.

67*.

Commissio (Pro Nicolao de Sosa).

(*Ἐκ Μεσοῆνης 11 Ἰουνίου 1367).

Scriptum est per commissionis licteras Nicolao de sosa fami-
 liali et fideli suo per hec verba. De fide sufficiencia et legalitate
 vis nostra excellencia confidente, Tibi officia Castellanie Castri
 et Capitanie cum cognicione causarum criminalium Terre Side-
 rocastri positi in dictis ducatus, cessante ab officijs ipsis egre-
 gio Aloysio Friderici de aragonia consanguineo fideli et familia-
 ri nostro dilecto propter eius minoritatem etatis et ammotis inde
 quibuslibet aliis per nostram curiam in eisdem officiis hactenus
 forsitan ordinatis, recepto prius a te fidelitatis et predicti offi-
 cii bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito ad San-
 cta dei evangelia juramento, sub solidis provisionibus jurisdi-
 cionibus honoribus et prerogativis huiusmodi castellanis et ca-
 pitaneis dictorum Castri et terre dari hactenus consuetis et cum
 quibus dicta officia consueverunt retrohactis temporibus exer-
 ceri, ex nunc in antea in tota scilicet vita tua fiducialiter du-
 ximus committenda. Quare fidelitati tue committimus et man-
 damus quatenus ad predicta Castrum et terram te persona-
 liter conferens ibidem predicta Castellanie et capitanie cum
 cognicione dictarum causarum criminalium officia ad hono-
 rem et fidelitatem nostri culminis nostrorumque fidelium dic-
 te terre statum pacificum et tranquillum adeo diligenter exer-
 cere dictumque Castrum die noctuque custodire studeas quod
 Castrum ipsum sub fidelitate nostra prospere conservetur, dic-
 tique fideles nostri sub libra justicie tue sollicitudinis et dili-
 gencie agente studio salubriter gubernentur. Et ecce tam dicto

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R^a Cancellaria φ. 110β. Τὸ ἔγγραφο τοῦτο, εὑρισκόμε-
 νον καὶ ἀλλαγῶ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀρχείοις, μένει ἐνταῦθα ἀτελὲς μέχρι τῶν λέξεων custodire
 studeas quod, τὸ δὲ τέλος εὔρηται ἀκέφαλον, ἀρχόμενον ἀπὸ τῶν λέξεων Castrum
 ipsum, ἐν Registro IV φ. 136^a.

egregio Aloysio quod dictum Castrum ac acta mandataque per
 dencia et captivos si quos habet tibi assignet et faciat assignari
 quam universis hominibus dicte terre Siderocastri quod tibi tan-
 quam capitaneo ipsius terre cum cognicione dictarum causarum
 criminalium per nostram curiam sicut predicatur ordinato
 omnibus et singulis ad dictum capitanei officium spectantibus
 devote pareant et intendant, per alias majestatis nostre literas
 traditur in mandatis.

Datum etc.

68*.

pro Nicolao de Sosa.

(Ἰούnius 1367).

Scriptum est Egregio Aloysio Friderici de aragonia consan-
 guineo familiari et fideli suo dilecto, quod desistat ab officiis ca-
 stellanie et capitanie cum cognicione causarum criminalium terre
 Siderocastri et quod permittat exercere dicto Nicolao de Sosa
 dictum officium capitanie et quod assignet eidem castrum cum
 armis et aliis rebus curie existentibus in eodem Datum etc.

69**.

Pro Nicolao de Sosa.

Eodem ibidem (Ἰούnius 1367).

Scriptum est per patentes nobili Rogerio de lauria dictorum
 ducatum vicario generali consiliario familiari ei universis ho-
 minibus terre siderocastri fidelibus suis dicto videlicet Rogerio
 quod assistat eidem Nicolao de Sosa ope favore consilio et auxilio
 oportunitis, aliis vero quod devote pareant et intendant eidem.

Datum etc.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IV φ. 136α. Ἔπεται ἀμέ-
 σως εἰς τὸ ἀκέφαλον τέλος τοῦ προηγουμένου ἐγγράφου.

** Ἐν συνεχείᾳ τοῦ ὑπ' ἀρ. 68 προηγουμένου ἐγγράφου.

70*.

(Pro Raynaldo de Splanes).*(Ἐκ Μεσοήρης 13 Ἰουνίου 1367).*

Scriptum est nobili Rogerio de lauria vicario generali consiliario, familiari et officialibus aliis dictorum ducatum fidelibus suis per hec verba. Cum ad supplicationem factam nuperius maiestati nostre per Raynaldum de splanes familiarem et fidelem nostrum consideratione precipue pure devotionis et fidei quam ipse Raynaldus erga maiestatem nostram gessit semper et gerit, nec non gratorum serviciorum per eum celsitudini nostre devote et fideliter prestitorum, que prestat ad presens et in antea prestare poterit, dante domino gracione. Eidem Raynaldo et eius heredibus de suo corpore legitime descendantibus in perpetuum subscripta bona stabilia et mobilia que fuerunt quondam Rogerii de lauria posita in dicto nostro ducatu athenarum et propter eiusdem Rogerii mortem nullis heredibus legitimis sibi superstitibus fuerunt et sunt aperta iuste et racionabiliter fisco nostro scilicet vinea una, item familie villanorum tres inter quos est sacerdos unus et certe terre vacue, cum omnibus iuribus racionibus pertinentiis et limitibus universis, ad bona ipsa spectantibus et cum quibus per eundem Rogerium dum vixerit tenebantur, liberaliter et gracione duxerimus concedenda fidelitati vestre mandamus quatenus si rei veritas sic se habet, dictum Raynaldum in corporalem possessionem dictorum vos vicarius et officiales presentes auctoritate presentium pro parte nostre curie inducentes, tam vos quam futuri ipsum Raynaldum dictosque eius heredes in pacifica tenuta et possessione predictis ac percepcione proventuum eorundem manuteneatis et etiam defendatis. Fidelitate nostra heredum et successorum nostrorum in eisdem ducatus, constitucionibus,

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R, Cancellaria Registro IV φ. 136β.

consuetudinibus, ordinacionibus, capitulis et edictis ducatum eorumdem curie nostre et cuiuslibet alterius juribus semper salvis.

Ad huius autem rei etc. Datum etc.

71*.

pro Georgio clarenclano de thebis.

(Ἐκ Μεσοήνης 18 Νοεμβρίου 1368).

Facte sunt patentes per hec verba.

Fridericus etc. Nobilibus vicariis dictorum ducatum, tam presentibus quam futuris consiliariis familiaribus et officialibus aliis Civitatis thebarum fidelibus suis etc.

Cum ad supplicacionem factam nuperius nostro culmini per Georgium clarenclanum de eadem civitate fidelem nostrum, consideratione precipue pure devocionis et fidei, quas erga Excelenciam nostram semper gessit et gerit, eidem Georgio de eius nichilominus sufficiencia fide et legalitate confisi, officium alguziratus eiusdem civitatis thebarum, quod ob diuturnam absentiam Johannucii de platea, a dictis ducatus, cui officium ipsum a curia nostra sub certa forma concessum extiterit, vacat ad presens ammoto inde dicto Johannucio receptoque prius ab eodem georgio fidelitatis, et predicti alguziratus officii, bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito, ad sancta dei evangelia juramento, sub racionibus, et juribus omnibus ad predictum alguziratus officium spectantibus, ex nunc in antea in tota scilicet vita dicti Georgii duxerimus committendum. Fidelitati vestre mandamus quatenus predictum Georgium in officio prelibato auctoritate presencium admittentes, eum officium ipsum ad honorem et fidelitatem nostri culminis, nostrorumque fidelium civitatis predictae, statum pacificum et tranquillum exercere ex nunc in antea in tota scilicet eius vita prefata, juraque proinde consueta

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 248α.

et debita, suis comodis applicanda, percipere et habere pacifice et sine contradicione aliqua permictatis. Datum etc.

72*.

pro georgio clarenclano de Thebis.

(Ἐκ Μεσοήνης 15 Νομβρίου 1368).

Facte sunt patentes per hec verba. Fridericus etc. Nobilibus vicariis dictorum ducatum, tam presentibus quam futuris, consiliariis familiaribus et officialibus aliis civitatis thebarum fidelibus suis etc.

Cum ad supplicacionem noviter culmini nostro factam per Georgium clarenclanum de dicta civitate fidelem nostrum, consideratione pure devocionis et fidei, quas idem Georgius erga maiestatem nostram semper gessit et gerit. sibi ex nunc in antea in tota scilicet vita sua, uncias tres. anno quolibet, super proventibus redditibus et juribus census cere civitatis eiusdem, graciose nostra elargire decreverat celsitudo, fidelitati vestre mandamus quatenus dicto Georgio vel eius pro eo nuncio presentes vobis licteras ostendentes, prefatas uncias tres, sibi elargiri graciose provisas ut supra, de pecunia reddituum proventuum et jurium census cere eiusdem civitatis thebarum in vestris manibus existente vel in posterum proventura a die date presencium in antea numerando, anno quolibet in tota dicta eius vita, solvere seu solvi facere integraliter studeatis, recepturi ab eo vel dicto eius nuncio exinde apodixam suo tamen sigillo munitam.

Presentes autem literas nostras post oportunam inspecionem ipsarum, dicto Georgio vel dicto eius nuncio resignetis, per eum deinde nostris successoribus ostendendas. Datum etc.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου E. Cancellaria Registro VIII φ. 248B.

73*.

pro Johannucio de splana minore.

(*Ἐκ Μεσοήνης 16 Νοεμβρίου 1368).

Scriptum est nobili Rogerio de lauria dictorum ducatum vicario generali et mariscalco consiliario familiari et fideli suo per hec verba.

Beringerius de castro habitator civitatis athenarum fidelis noster presens coram maiestate nostra pro parte Johannucii de splano minoris humilibus precibus supplicavit, quod dum hactenus pater minoris eiusdem per Universitatem civitatis predictae ad tenendum equum unum cum quo nostre curie serviretur, vita sibi comite cogeretur. qui equus in eisdem vacans serviciis fuerit ammissus pro quo eadem universitas debitam dicto patri suo promisit emendam, quam hucusque non duxit ad executionis effectum eidem pupillo de juris digno remedio provideri nostra serenitas dignaretur, qua supplicatione benigne suscepta, fidelitati vestre mandamus quatenus si dicti beringerii precibus veritas sit conformis et aliud legitimum non obsistat, eandem universitatem ad emendam equi predicti dicto minori ut expedit faciendam, ut curie nostre non desit servicium, omni qua curie nostre comodis expeditum visum erit compulsione cogatis. Datum etc.

74**.

(Pro Matheo de Peralta).

(*Ἐκ Μεσοήνης 31 Μαγτίου 1370).

Facte sunt commissionis lictere per hec verba.

Fridericus etc. Nobili Matheo de peralta consanguineo, consiliario familiari et fideli suo etc. Tum principis prudens matu-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 249α.

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VI φ. 150α.

ritas salubriter providet Regimini populorum cum personas eligit landabili singularitate notabiles quibus regalis auctoritatis vices distribuens sub securo fiducia onus gubernacionis imponat ut subiectorum devocio, pacis defensa temporibus et bellorum gaudeat utrobique principalis domini presenciam invenisse in virtutibus substituti, digne quidem virtus strenua principantis suorum familiarium representatur in speculo, de quorum moribus infallibile quodammodo argumentum, de qualitate colligitur dominorum. Itaque de fide conspicua sufficientia circumspecta et legalitate probata, quibus desteram Regis Regum, erga personam vestram fecisse conspicimus multipliciter liberaliter ac de vestris moribus vitaque decoris nobis cognititis experimento domestico merito confidentes. Considerantes nec minus devocionis accense et fidei pure fervorem, quibus erga serenitatem nostram, nostrequae persone servicia vos claris exhibuistis affectibus semper promptus nec non grata satis et accepta tempore utriusque fortune servicia prestita fidelitate ferventi proienitoribus nostris bone memorie per vestros nobiles precessores de quibus non nullos pro culminis nostri fidelitate servanda, nostrique defensione domini, nullis parcendo laboribus et discrimini personarum in eventibus bellicis vitam et sanguinem contigit viriliter effudisse quoque serenitati nostra prestatis ad presens et in antea prestare poteritis dante domino graviora, actendentes eciam et firmiter opinantes, cunctos dictorum nostrorum ducatum populos, sub discrecionis vestre tutela, et justicie tramite esse pacifice gubernandos ac quociens affuerit necessitatis articulus assiduo militari labore fovendos, vos in vicarium generalem nostrorum ducatum prefatorum cum generali et libera administracione justicie et omnium aliorum que ipsius vicariatus officii natura racionabiliter exigit et requirit, queque de jure noscuntur ad ipsum officium pertinere, tam ob mortem nobilis Rogerii de lauria, qui vita sibi comite dictum officium exercebat, quam ammoto inde nobili Matheo de montecathino comitatus auguste domino con-

sanguineo, consiliario familiari et fideli nostro, cui dictum officium fuerat sub certa forma commissum, recepto prius a vobis fidelitatis et ipsius officii bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento cum omnibus juribus rationibus justiciis proprietatibus jurisdictionibus dignitatibus honoribus prerogativis et privilegiis aliis ad ipsum officium de jure spectantibus, quoquomodo ac cum quibus prefatum officium, dudum per alios vicarios precessores geri administrari et exerceri comuniter retrohaetis temporibus consuevit, sub solidis provisionibus et honoranciis, dictis vicariis precessoribus vestris largiri annis singulis consuetis, ex nunc in antea usque ad nostrum beneplacitum fiducialiter duximus statuendum, ac in dictorum ducatum gubernacione atque tutela, vobis juxta formam supradescriptam vices nostras generaliter committendum. Quare fidelitati vestre committimus et mandamus expresse quatenus receptis presentibus ad partes ducatum eorundem vos personaliter conferentes, prefatum generalis vicariatus officium, cum omnibus ab eo dependentibus et connexis in civitatibus terris et locis ipsorum ducatum ex nunc in antea, usque ad dictum nostre beneplacitum maiestatis, ad honorem et fidelitatem nostri culminis, ac nostrorum fidelium dictorum ducatum statum pacificum et votiva tranquillitate securum, sub moderacione justicie tribuentis singulis quod est suum ac sub virtute magnanima et gubernacione laudabili adeo populos nostrorum ducatum prefatorum manutenere viriliter defendere strenue et regere salubriter studeatis, quod Civitates terre et loca ipsa gubernacionis strenuitate congaudeant nostraque absentia in vestra presencia suppleatur, eciam demum taliter probitatis judicium quod de vobis assumpsimus oportune verificetur effectu, quod coram Excellencie nostre conspectu, possitis merito comendabiles apparere. Et ecce capitaneis sive vigeriis baiulis iudicibus syndicis procuratoribus et Consilio aliisque officialibus et personis Civitatum terrarum et locorum dictorum ducatum fidelibus nostris, quod vobis tamquam generali vicario ipsorum ducatum de serenitatis

nostre provisione solemniter ut prescribitur ordinato obedienter intendant et devote pareant vice nostra per alias patentes maiestatis nostre literas traditur in mandatis. Datum etc¹.

75*.

(Eodem ibidem).

('Ἐκ Μεσοήνης 24 Ἰανουαρίου 1371).

Scriptum est nobili Matheo de peralta vicario generali ducatum ducatum consanguineo, consiliario, familiari et fideli nostro etc.

Cum nostra celsitudo commiserit et de novo confirmaverit Calzarano de peralta familiari et fideli nostro Castellano castri civitatis Athenarum eisdem Castellanie officium per eundem Calzarano exercendum usque ad nostre beneplacitum voluntatis, fidelitati vestre mandamus expresse quatenus eundem Calzarano pretextu dicti vestri vicariatus officii amovere aut requirere contra sue commissionis terminos nullatenus debeatis, qui calzarano tamquam castellanus Castri civitatis predictae per nostram excellenciam principaliter ordinatus vobis velut Excellencie nostre vicario in omnibus que ad dictos (*sic*) vicariatus officium rationabiliter pertinent incedat efficaciter obedire. Datum etc².

76**.

(Calzarano de Peraltia).

('Ἐκ Μεσοήνης 24 Ἰανουαρίου 1371).

Scriptum est Calzarano de peralta Castellano Castri civitatis athenarum fideli suo etc. Cum nostra celsitudo ad predictae castellanie officium bene et legaliter exercendum usque ad nostre beneplacitum voluntatis statuendum providerit et fiducialiter or-

¹ Πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφο ὑπ' ἀρ. 35 ἐν σ. 274 κ. ἑ.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria VI φ. 32α.

² Πρὸς τὰ ἀνωτέρω ὑπ' ἀρ. 27 - 29 ἔγγραφα ἐν σ. 266 κ. ἑ.

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellerie VI φ. 32β.

dinandum, Fidelitati tue mandamus et committimus quatenus durante beneplacito nostro predicto circa officium sic te geras sollicitum et expertum, quod predictum Castrum, tuo studio mediante sub fide nostri culminis valeat salubriter conservari, volentes nichilominus quod nobili Matheo de peralta nostro dictorum ducatum vicario generali in omnibus hiis que ad dicti vicariatus officium rationabiliter pertinent, tamquam Castellanus Castri ipsius per nostram Excellenciam principaliter ordinatus studeas et obedire, si forte compullus (*sic*) fueris ad aliquam requisicionem et coercionem indebitam nostre celsitudini rescripturus. Datum etc.

77*.

(Pro Francisco Lionello).

(*Εκ Μεσοήτης 19 Ἰανουαρίου 1374).

Scriptum est guillelmo de almanara militi vigerio et castellano civitatis et castri livadie Familiari et fideli suo etc.

Licet dudum pro observancia capitulorum dictorum ducatum quod dictant expresse vigerios et castellanos eorumdem tantum per triennium in eisdem officiis duraturos, tibi dederimus in mandatis ut a predictorum vigeriatus et castellanie officiorum exercicio et aminestratione propter lapsum dicti trienni omnino desisteres et illa per eligendas per universitatem ipsius civitatis livadie nobis insinuandas ac deinde per nostram celsitudinem confirmandas permittentes exerceri, tamen propterea morosam responsionem universitatis predictae circa significantum nobis personas electas per eos ad officia supradicta actendentes hoc in dampnum republice universitatis eiusdem et per consequens ducatum prefactorum circa quorum statum pacificum et tranquillum cura pervigili excittamur, amputatis inde seminibus sedicionum et turbinum ex quibus manifesta discrimina posunt oriri officium castellanie dicte civitatis livadie Francisco leonello de tebis fi-

* *Εκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VI φ. 62β.

deli nostro de cuius fide et legalitate excellencia nostra confidit, te inde amoto, recepto prius ab eo fidelitatis et predicti castellanie officii bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evancia juramento ex nunc in antea usque ad nostrum beneplacitum fiducialiter duximus committendum prout in commissionis literis maiestatis nostre proinde sibi factis plenius continetur. Quare fidelitati tue firmiter et expresse mandamus quatenus statim receptis presentibus ab exercicio et amministrazione dicti Castellanie officii omnino desistens castrum predictum cum armis et rebus aliis curie nostre in eodem castro existentibus dicto Francisco pro parte curie nostre assignes custodienda et conservanda per eum prout sibi datur per dictas commissionis literas in mandatis, facturus de assignacione dicti castri tres quaternos consimiles, formam presencium dicte assignacionis eiusdem arma et res predicta districte et particulariter continentes quorum uno tibi sub sigillo dicti Francisci retento et alio eidem Francisco sub tuo sigillo dimisso tercium cancellarie dictorum ducatum mittas et facias pro parte dicte nostre curie assignari. Datum etc.

78*.

(Pro Gilberto Vitali).*(Ἐκ Μεσοήνης 19 Ἰανουαρίου 1374).*

Scriptum est guillelmo de almanare militi vigerio Capitaneo et Castellano civitatis et castri livadie familiari et fideli suo etc.

Licet dudum pro observancia capitulorum dictorum que dicant expresse vigerios et castellanos eorundem tantum per triennium in eisdem officiis duraturos tibi dederimus in mandatis ut a predictorum vigeriatus et castellanie officiorum exercicio et admistracione propter lapsum dicti triennii omnino desisteres et illa per eligendum per universitatem ipsius civitatis livadie no-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VI φ. 63α.

bis insinuandum ac deinde per nostram celsitudinem confirmandum permitteres exerceri tamen propter morosam responsionem universitatis predictae circa significandum nobis personas electas per eos ad officia supradicta accedentes hoc in dampnum rei publice universitatis eiusdem et per consequens ducatum prefatorum circa quorum statum pacificum et tranquillum cura pervigili excitamur amputatis inde seminibus sedicionum et turbinum ex quibus manifesta discrimina possunt oriri officium vigerie et capitaniae dictae civitatis livadie gilberto vitali seu Imballastat de livadia fidei nostro de cuius fide et legalitate excellentia nostra confidit te inde ammoto recepto prius ab eo fidelitatis et predicti vigerie seu capitaniae officii bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evancia juramento ex nunc in antea usque ad nostrum beneplacitum fiducialiter duxerimus committendum prout in commissionis literis maiestatis nostre proinde sibi factis plenius continetur.

Quare fidelitati tue firmiter et expresse mandamus quatenus statim receptis presentibus ab exercicio et administracione dicti vigerie seu capitaniae officii omnino desistens illud per dictum gilbertum exerceri et administrari juxta predictarum commissionis sue literarum nostrarum tenorem pacifice et sine contradicione aliqua patiaris. Datum etc.

79*.

(Pro Gilberto Vitali Guillelmo Impuyal et Bernardo de Vinki).

(Ἐκ Μεσοήνης 19 Ἰανουαρίου 1374).

Scriptum est Nobili Matheo de paralta generali vicario ducatum predictorum, consanguineo, consiliario familiari et fidei nostro.

Fidelitatis vestre literas per andream de antonio socium vestrum fidelem nostrum, nostre celsitudini destinatas benignitate

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VI φ. 63β.

recepimus consueta, quarum serie dictique andree relatibus plenius intellectis rescribimus, quod circa salubre regimen et tranquillum cura pervigili intendentes et disponentes omnino periculis quibus, quorundam agente nequicia subduntur oportuno remedio subvenire Guillelmum de almanara militem castellanum et vigerium seu capitaneum castrum et civitatis livadie ab eisdem officiis amoveri et Franciscum in Castellanum Gilbertum vital seu Imbalistat vigerie officiis subrogari, ac calzaranum de peralta castellanum et vigerium seu capitaneum Castrum et civitatis Athenarum ab eisdem officiis amoveri et guillelmum Impuyal Castellanie et bernardum de Vinki vigerie seu capitaneie predictis subrogari nostra serenitas consueta deliberacione decrevit, factis proinde eisdem subrecogatis sub nostre maiestatis sigillo commissionum literis oportunis Quare fidelitati vestre committimus et mandamus, quatenus recepto prius per vos et universitatem dictorum ducatum loco maiestatis nostre ab eisdem subrogatis et dictorum officiorum commissorum eisdem bene fideliter et legaliter exercendorum corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento deinde dictis officialibus subrogatis super administracione et exercicio officiorum ipsorum assistentis (*sic*) pro parte serenitatis nostre ope favore consilio et auxilio oportunis qualiter predicta officia valeant ad honorem et fidelitatem nostri culminis statumque pacificum et tranquillum nostrorum fidelium eorundem ducatum laudabiliter exercere vosque nichilominus circa laudabilem et oportunam administracionem dicti vobis commissi vicariatus officii adeo vos geratis scienter et prudenter quod dicti nostri fideles laudabili regimine vestro gaudeant dictorumque ducatum status pacificus restauretur vosque propterea a nostra celsitudine laudum gloriam reportentis (*sic*). Datum etc.

(Pro Bernardo de Vinki).

(Ἐκ Μεσοσήνης 20 Ἰανουαρίου 1374).

Scriptum est calzarano de peralta vigerio seu capitaneo et castellano civitatis et castri athenarum familiari et fideli suo etc. Licet dudum pro observancia capitulorum dictorum ducatum que dictant expresse vigerios et castellanos eorumdem tantum per triennium in eisdem officiis duraturos tibi dederimus in mandatis ut a predictorum vigerie et castellanie officiorum exercicio et administracione propter lapsum dicti triennii omnino desisteres et illa per eligendas per universitatem ipsius civitatis athenarum nobis insinuandas ac deinde per nostram celsitudinem confirmandas permitteres exerceri propter morosam responcionem universitatis predictae, circa significandum . . .¹ predictorum circa quorum statum pacificum et tranquillum cura pervigili excitamur, amputatis inde seminibus sedicionum et turbinum ex quibus manifesta discrimina possunt oriri, officium vigerie seu capitanie dicte civitatis athenarum, bernardo de vinki de eandem (*sic*) civitate fideli nostro de cuius fide et legalitate excellencie nostre (*sic*) confidit, te inde ammoto, recepto prius ab eo fidelitatis et predicti officii vigerie seu capitanie bene fideliter et legaliter exercendi, corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento, ex nunc in antea usque ad nostrum pleneplacitum fiducialiter duximus committendum, prout in commissionis literis maiestatis nostre pro inde sibi factis plenius continetur.

Quare fidelitati tue firmiter et expresse mandamus quatenus statim receptis presentibus. ab exercicio et administracione dicti vigerie seu capitanie officii omnino desistens, dictum officium per dictum bernardum exerceri et administrari, iuxta predictarum commissionis seu literarum nostrarum tenorem pacifice et sine contradicione aliqua paciaris.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VI φ. 71α.

¹ Μετὰ τὴν λέξιν significandum κενόν.

81*.

Pro nobili aloysio Friderici de aragonia Commissio.*(Ἐκ Κατάνης 9 Ἀπριλίου 1375, γ' ἰνδικτιῶνος).*

Facte sunt commissiones et litere per hec verba.

Fridericus etc. Nobili aloysio friderici de aragonia consanguineo, consiliario familiari et fideli suo etc. De strenuitate fidei sufficiencia et virtutibus vestris plenarie confidentes vos in vicarium nostrum in eisdem ducatus quolibet alio inde ammoto receptoque prius per excellenciam nostram a Francisco lunello fideli nostro nuncio vestro, ac universitatum eorundem ducatum ad nostram excellenciam serie destinato pro parte vestra fidelitatis et ipsius vicariatus officii bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evancia juramento ex nunc in antea usque ad nostrum beneplacitum ita quod vos in manibus dicti Francisci pro parte nostri culminis nec non sindicorum et nunciorum universitatum civitatum terrarum et locorum ducatum predictorum prestetis simile juramentum. Propter quod vestre fidelitati committimus et mandamus quatenus receptis presentibus dictum vicariatuum officium adeo diligenter extrenue fideliter et benigne procuretis summis studiis exercere quod vestra (a)gente solercia dicte civitates terre ville et loca omnia et singula ducatum predictorum ac omnes et singuli fideles nostri habitantes in eis sub nostre fidelitatis dominio prospere salubriter et pacifice conserventur ac bono pacis perfruantur et gaudeant se sequere commissos senciant utili et optimo defensori vosque proinde efectum laudabilium operum valeatis ubique pro vestris meritis comendari et maioribus officiis promoveri et ut ipsum vicariatus officium eo melius et uberius valeatis favorabiliter exercere quo maiori fueritis potestate muniti vobis ex certa nostra sciencia quod possitis in ipsis partibus exercere

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 129α.

et exerceri facere cultus et actus iusticie et ordinare et statuere amovere et repellere manutenere et defendere corrigere et emendare ceteraque adimplere que ipsius vicariatus officii natura requirit et que precessores vestri in eodem officio consueverunt facere plenam concedimus facultatem sub onoribus muneribus prerogativis graciis honoranciis immunitatibus et indepnitatibus solidis et provisionibus consuetis et debitis et ecce universis et singulis officialibus et personis aliis ipsorum ducatum fidelibus nostris quod vobis tamquam vicarius in eisdem per nostram excellenciam ordinato devote pareant et intendant per nostra alias patentes literas tradimus in mandatis. Datum etc.

82*

**Vicecomitis de Insula privilegium vicariatus
Athenarum et Neopatrie.**

(Ἐκ Κατόνης 1 Σεπτεμβρίου 1392, α' ἰνδικτιῶνος).

Nos Martinus et Maria etc. et Infans Martinus etc. Justicia e celo prospiciens regnancium solia erexit in populis et diversorum etiam principum potestates ad extollendum videlicet justorum preconia et restringendum insolencias transgressorum humana etenim condicio, iugo domini Cariussim (*sic*) liberancium nec homines libertatem a se quam eis natura donaverat abdicassent nisi quod in totalem generis humani perniciem licenciam scelerum impunita ob quod in temeritate quadam oportuit humana subesse justicie subiicereque iudicio libertatem, divina namque censura reges populorum prefecit ad regimen quibus diversas subiit naciones non ad hoc solum ut eis imperando preessent sed ut ipsis potius justicie copiam ministrando prodessent. Inter alias igitur curas quibus more pelagi fluctuantis pro salubri rei publice statu mens nostra fatigatur continue occurrit cogitationi nostre potissimum fatigatione

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro XXI φ. 178β.

necessabili et mordibili revolventes quod ducatus Athenarum et Neopatrie sistentes in partibus Romanie qui sunt de pertinentiis nostri Regni Sicilie a cuius dominio extiterunt per longibram *sic*) tempora separati propterquod non solum nostri fideles in supradictis ducatus residentibus immo etiam nonnulli declinantes in eis in personis iniurias et in rebus dampna non modica novimus fuisse perpessus preter occupationes non paucas tyrannice factas per aliquos de aliquibus Civitatibus Villis et Castris quibus aliquid jus eis minime competit. Ne ergo talentum traditum nobis ab alto per negligenciam postponere videamur ad procurandum statum prosperum Ducatum predictorum dirigimus aciem mentis nostre ut debite provisionis instancia salubriter gubernetur. Quia autem ad presens circa regnum nostrum Sicilie necessario detinemur pro reformatione ipsius quod fuit temporibus longioribus violenta tiranide lacessitum nec interim Ducatus nostri iamdicti tantis per fructu nostre providencie careant quibus potentis nostre preseciam a qua fuerunt diucius elongati nec non et potentie nostre vires proximas pollicemur. De nostri nobilis et dilecti consiliarii nostri Petri de fonolletto militis vicecomitis insule et de tancto *sic*) providencia aptitudine ac legalitate confisi quem proposuimus de latere nostro assumere velut nostre consciencie generalem vicarium administratorem et presidem tenore huiusmodi in Ducatibus prelibatis ducimus fiducialiter destinandum, ut vices nostras geratis ibidem dum vos aura vitali potiri contingerit. Ita quod vos quamdiu vixeritis ut prefertur sitis generalis vicarius administrator et preses in Ducatibus memoratis et presideatis omnibus officiis ducatum eorundem presentibus et futuris et exerceatis in eis et tenementis. tenementis *sic*) et territoriis eorundem eum omni gladii potestate merum et mixtum imperium et iurisdictionem omnimodam civilem et criminalem altam et baxiam et aliam quamlibet quam nos habemus et habere debemus nobisque spectat et competit in predictis ducatus jus reddendo cuilibet et justiciam omnibus faciendo jura nostra et regalias quaslibet manutenendo deffendendo et etiam conservan-

do. Dantes et concedentes vobis plenam et liberam potestatem regendi gubernandi procurandi defendendi et administrandi pro nobis et nomine nostro Ducatus predictos nec non universas et singulas civitates villa castra et loca et alia quelibet que sint de pertinentiis Ducatum jamdictorum et officiales quoscumque constitutos et ordinatos in eis amovendi. Et eos vel alios semel et pluries ponendi et constituendi ordinandi etiam et creandi prout vobis videbitur expedire causas civiles et criminales audiendi et eas decidendi et determinandi et sententias executioni mandandi malefactores et criminosos absolvendi vel condemnandi ac eos pecuniariter vel corporaliter puniendi secundum quod causarum merita et justitia suadebunt. Nec non cum delatis seu deferendis vel etiam condemnatis de criminibus seu excessibus componendi et eis remissiones et absoluciones faciendi prout discrecioni vestre fuerit bene visum. Item et petendi exigendi colligendi habendi et recipiendi ac recuperandi pro nobis et nomine nostro omnes et singulos census redditus exitus introitus obventiones subsidia emolumenta dona fructus et iura quibus quocumque nomine cesseantur (*sic*) nobis pertinentia et pertinere debentia quovismodo et eos ac ea ad illud tempus et illis personis et precii ac sub illis pactis modis et formis quibus et prout nobis utilius videbitur vendendi et revendandi (*sic*) et precia recipiendi exigendi et habendi et a quibuscumque officialibus procuratoribus collectoribus receptoribus et personis qui seu que de premissis aliquod reciperint tenuerint et administraverint computa et rationes petendi et audiendi et reliquarationum recuperandi recipiendi et habendi et apocas absoluciones et remissiones faciendi et ab omnibus officialibus militibus civilibus et burgensibus ducatum predictorum, hoemagium (*sic*) et fidelitatis iuramentum recipiendi nostro nomine et pro nobis Et demum omnia alia et singula tam in exercicio jurisdictionis predictae quam alias in regimine et administracione ducatum jam dictorum faciendi et libere exercendi, que per alios ministros justicie ducatum predictorum nec non rectores admi-

nistratores et presides ac locumtenentes regios sunt soliti exerceri et que circa regimine dicti procuratores officii necessaria fuerint vel eciam oportuna et que nos facere possemus si personaliter adessemus quoniam nos vobis super predictis omnibus et singulis et dependentibus seu emergentibus ex eisdem ac eis annexis conmicimus plenarie vices nostras et liberam ac generalem administracionem cum omni plenissima facultate conferimus cum presenti per quam mandamus universis et singulis officialibus militibus generosis civibus et burgensibus ac aliis personis quibuslibet cuiusvis condicionis existant, ducatum predictorum quatenus vos et neminem alium pro generali vicario administratore et preside ac locumtenente nostro habeant et teneant ac de predictis omnibus et singulis respondeant et mandatis ac jussionibus vestris pareant obediant satisfaciant et attendant et non contraveniant nec aliquem contravenire permittant aliqua ratione quin potius prestetur vobis consilium auxilium et favorem si de nostri confidunt gracia et amore iramque et indignacionem nostram cupiunt evitare et ut tanti onus officii melius et honorabilius sufferre possitis omnes et singulos fructus redditus exitus proventus emolumenta et jura quecumque ducatum predictorum solutis tamen oneribus castrorum et aliorum necessariorum quorumlibet cum hac eadem nobis donamus concedimus graciose de quibus vobis disponere liceat ut libebit. In cuius rei testimonium hanc fieri iussimus siggilli nostri ducis predicti munimine roboratam. Datum Cathanie prima die Septembris, anno Dominice Incarnacionis millesimo cccxii^o 1° Indicionis, Regnique nostri dicti regis primo predictae regine xvi^o ho Duch.

Dominus dux mandavit mihi Guillelmo Poncii.

Pro nobili Rogerio de Iauria.*(Ἐκ Μεσοήνης 14 Μαΐου 1367).*

Scriptum est per patentes capitaneis sive vigeriis syndicis procuratoribus et Consilio aliisque officialibus et personis civitatum terrarum et locorum dictorum ducatum tam presentibus quam futuris fidelibus suis per hec verba :

Cum de fide sufficiencia strenuitate perspicacitate probabili nobilis Rogerii de Iauria mariscalci dictorum ducatum consiliaris familiaris et fidelis nostri, nostra celsitudine plenarie confidende, de quibus fama publica referente nostre perhibitum extitit maiestati testimonium fide dignum, considerantes nec minus puritatem devocionis et fidei, quam nobilis ipse erga nostram excellenciam claris semper affectibus habuit, nec non grata satis notabilia strenuaque servicia per eum nostre continue bellicose ferventer et strenue prestita maiestati in defensione et manutentione civitatum terrarum et locorum ducatum prefatorum potissime contra parthos christi fidelium inimicos, nullis immanibus persone parcendo periculis et expensis in quibus studuit fidem virtutibus exhibere, que maiestati nostre nobilis ipse prestat ad presens et in antea prestare poterit, dante domino graviora. Attendentes etiam dictos fideles nostros prefatorum ducatum per eum sub libra justicie et provida gubernacione tamquam diligentis patris Familias gubernandos cum firmum sit iudicium cuius tenetur exemplum, nec locus ambiguitati relinquatur ubi experimenta probabilia suffragantur, nostraque clemencia deceat incunctanter tribuere promocionis assensus quos labor milicie meretur assiduus . . . sicut equum est dissidiis laborancium premia denegare ita convenit excubantibus optata concedere premiorum, eundem nobilem vicarium generalem nostrorum duca-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 105α.

tuum predictorum cum generali et libera administracione justicie et omnium aliorum que ipsius vicariatus officii natura requirit et ad ipsum dignoscuntur juste et racionabiliter pertinere, ammoto inde nobili Matheo de montecathino comitatus auguste domino consanguineo consiliario familiari et fideli nostro ab olim ibidem vicario generali. recepto prius ab eodem nobili Rogerio fidelitatis et predicti vicariatus officii bene fideliter et legaliter exercendi corporali et debito ad sancta dei evangelia juramento cum omnibus juribus racionibus justiciis proprietatibus jurisdictionibus dignitatibus honoribus et prerogativis ad officium ipsum spectantibus quoquomodo et cum quibus prefatum officium per eundem matheum et alios precessores suos geri administrari et exerceri retrohactis temporibus consuevit sub solidis salariis provisionibus et honoranciis predicto matheo dictisque precessoribus eius tribui annis singulis consuetis ex nunc in antea usque ad beneplacitum nostrum fiducialiter preficiendum duximus et etiam statuendum de habundanciori nostre gracie maiestatis committentes sibi proinde generaliter vices nostras prout in literis nostris commissionis per maiestatem nostram propterea sibi facte plenius continetur. — Fidelitati vestre mandamus quatenus predicto nobili Rogerio tamquam vicario generali dictorum ducatum per nostram excellenciam sicut prescribitur ordinato in omnibus et singulis ad dictum vicariatus officium spectantibus et in predictis commissionis literis nostris expressis donec in eodem officio de dicto beneplacito nostro fuerit, ad honorem et fidelitatem nostri culminis vestrumque statum pacificum et tranquillum devote paceatis et efficaciter intendatis qualiter nobilis ipse prefatum officium laudabiliter exercere valeatis, vosque proinde possitis a maiestate nostra merito comendari. Datum etc.

84*.

Pro Arnaldo de spug de livadia.*(Ἐκ Μεσοήνης 5 Ὀκτωβρίου 1366).*

Scriptum est nobili Rogerio de lauria ducatum athenarum et neopatrie vicario generali et mariscalco consiliario familiari et fideli suo per hec verba. Pro parte arnaldi de spug habitator livadie fidelis nostri maiestati nostre fuit nuper expositum quod cum olim per viam parcialitatis fuerit et sit indebite spoliatus nullo juris ordine reservato per bernardum sanal fidelem nostrum de quadam turri et quodam casali vocato lespileya cum villanis suis in eo sistentibus sitis et positis in territorio dicte terre livadie in eiusdem exponentis preiudicium atque dapnum, et nostro culmini fuit humiliter supplicatum ut cum dictus Bernardus non fuerit tunc vigerius nec capitaneus ordinatus in dicta terra vel odio habebat dictum exponentem ex causa parcialitatis prefate ex quo predicta bona a dicto exponente propria auctoritate per inde abstulerat et usque nunc indebite ipsa teneat et possideat providere sibi super hoc oportuno juris remedio nostra excellencia dignaretur huiusmodi supplicacione utpote juste ammissa volentes propterea ut unicuique restituatur id quod suum est et quod indebite contra jus ablatum extiterit fidelitati vestre mandamus quatenus si premissa sunt vera et aliud non intercessit legitimum quod repugnet predictum bernardum ad restituendam et assignandam dictam turrim et casale predictum eidem exponenti cum villanis suis juribus et redditibus omnibus dicti casalis strictius compellatis et si forte dictus bernardus aliquod jus contra bona dicti exponentis habere pretendat quacumque ex causa faciatis sibi efficax et debitum justicie complementum.

Datum etc.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 70α.

85*.

(Pro Michaelē de Gaspo).

('Ἐκ Μεσοήνης 23 Σεπτεμβρίου 1366).

Scriptum est per patentes nobili Rogerio de lauria mariscalco ac futuris vicariis consiliariis, familiaribus nec non syndicis procuratoribus consilio ducatum predictorum tam presentibus quam futuris fidelibus suis per hec verba.

Cum mortuo stephano de mastro theodoro filio quondam magistri theodori mercatoris cive civitatis thebarum dicatorum ducatum qui vivens more latino fideque romana fruebatur et cum ad diem veniret extremum preposita dicta fide latina ad fidem grecam se reduxit et in ipsa decessit et propterea secundum mores et capitula eorundem ducatum non obstante quod ex eo filius remanserit omnia bona sua consistencia in dictis ducatibus et quibuscunque rebus possessionibus atque prediis villanis et juribus aliis sint ad manus nostre curie juste et racionabiliter devoluta ad supplicacionem factam nuperius nostro culmini per michaelē de gaspo familiarem et fidelem nostrum consideracione precipue pure devocionis et fidei quam ipse erga excellenciam nostram gessit semper et gerit nec non gratorum serviciorum per eum nostre celsitudini prestitorum que ipse prestat ad presens et prestare in antea poterit dante domino graciōra, eidem michaeli tamquam benemerito et suis heredibus de suo corpore legitime descendentibus in perpetuum omnia bona predicta in casu quo, predicta racione, ad curiam nostram pertineant, ut prefertur, cum omnibus juribus racionibus proventibus redditibus introytibus exitibus et divisio omnibus universis de liberalitate mera speciali gracia et ex certa nostra sciencia liberaliter et graciōse duxerimus concedenda, fidelitate nostra con-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 67^α.

stitutionibus edictis consuetudinibus capitulis et statutis dictorum ducatum curie nostre et cuiuslibet alterius iuribus semper salvis. fidelitati vestre mandamus quatenus predictum michaelem vel eius ad id procuratorem vel nuncium vos presentis in corporalem possessionem dictorum bonorum iurium pertinentiarum et reddituum eorum in casu prescripto auctoritate presentium inducentes, tam vos predicti quam futuri ipsum michaelem dum vixerit et post eius obitum predictos eius heredes in pacifica tenuta et possessione ipsorum ac perceptione proventuum eorumdem manuteneatis et etiam defendatis. Datum etc.

86*.

Pro nobili Georgio de grapheo.

(Ἐκ Μεσοῆνης 23 Σεπτεμβρίου 1366).

Scriptum est magnifico Marco Cornario duci veneciarum etc. Karissimo amico suo per hec verba:

Magnifico dominus Marco Cornario duci veneciarum etc. Karissimo amico suo. Fridericus dei gracia Rix trinaclie ac athenarum et Neopatrie dux salutem et votive prosperitatis continuum incrementum. Laudabilis Fame vestre ubique diffusa vulgaritas qua veneciarum civitas inter ceteras urbes mundi fulgere iusticia predicatur et mutue hinc inde dileccionis affeccio a primevis Regibus et ducibus propagata deo propicio diuturnitate duratura perpetua nos ortantur, ut pro subditis nostris maxime quos nobilis ornat condicio et iusticie causa fovet intercedamus apud vos precibus oportunis. Cum igitur quondam nobilis consalvus eximeni de arenosa tunc noster ducatum predictorum vicarius et Serena jugales dum in ipsis adessent ducatibus certa jocalia et arnesia eorum quondam Johanni Sannuto incole nigropontis depositaverint que propter ipsorum jugalium mortem ad nobilem

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 67α.

Georgium de grapheo una cum sociis Regni nostri magistrum rationalem consiliarium familiarem et fidelem nostrum tamquam heredem heredis dictorum quondam jugalium pertinent pleno jure de huiusmodi hereditate, nostre constituto curie per legitima documenta ad petitionem prefati nobilis baiulo et capitaneo dicte civitatis nigropontis super cogendo predictum quondam Johannem vel eius heredes ad restituendum et assignandum eidem nobili vel eius ad id procuratori vel nuncio jocalia et arnesia supradicta per nostras scripsimus in forma justicie literas speciales iidemque officiales vestri nostras recipientes et intelligentes literas nobis juridice responderunt super hoc eos non posse procedere nec nobis proinde respondere absque deliberacione vestre ducalis dominacionis eorum de quo fuimus et sumus merito contentati, unde ad vos ad quem huiusmodi cognicionem et deliberacionem cause spectare cognoscimus recurrimus confidenter magnificenciam et amicitiam vestram affectuose rogantes ut cum justicie vestre favor ea ubique faveat indigentes et ex debito hinc inde vigentis amoris nostris subditis talis condicionis precipue minime debeat abnegari. Cum maiestati nostre constet ad plenum dictum nobilem esse heredem nobilis quondam virdine filie et heredis universalis dictorum quondam jugalium ac dictum nobilem nec non et nobilem benevenutum fratrem eius in principio medio et fine guerrarum intrinsece et extrinsece imminencium hactenus Regno nostro satis fideliter notabiliter atque strenue nostre excellencie servivisse et pro fidei nostre constancia personas et bona eorum singula nullis parcendo periculis liberaliter posuisse nec a nostra fidelitate quibuscumque supervenientibus adversitatibus divertisse, quibus de causis ipsi Fratres nostro representantur aspectui satis grati placeat vobis premisorum consideracione nec minus nostre intercessionis intuitu eidem nobili Georgio super recuperacione dictorum suorum jocalium et arnesiorum mandare et celere justicie complementum et suum procuratorem quod

equidem maiestati nostre erit gratissimum. mandare
vel illud idem. Datum etc.

87*.

pro eodem nobili Georgio de grapheo.

(Ἐκ Μεσοήνης 23 Σεπτεμβρίου 1366).

Scriptum est dominico Michaelis de ducali mandato veneciarum et baiulo et capitaneo nigropontis et consiliariis eius vel eorum in eisdem officiis successoribus devotis suis post eius gratiam et salutem per hec verba: Solita benivolencia serenitas nostra vestras recepit literas responsales ad nostras quas pro nobili Georgio de grapheo super restitutione jocalium et arnesiorum suorum ad eum spectancium tamquam heredem heredis quondam nobilis serene de yuar uxoris quondam nobilis consalvi eximeni de arenosa tunc nostri vicarii in ducatus supradictis depositatorum per dictam quondam nobilem dum viveret nec minus et dictum eius maritum quondam Johanni sanuto tum dicti incole nigropontis serio miseramus, quarum literarum vestrarum comperto tenore huiusmodi vestra responsio nobis tamquam rationabilis grata cessit dum vellet pretenditis super hoc prout vobis per vestram ducalem dominacionem successive dabitur in mandatis, verum cum dicti nobilis justicia suadente et sincerum erga nos et subditos nostros magnifici domini ducis veneciarum propositum clarissime agnoscamus scire vos volumus dicto duci super eadem materia per nostras speciales literas rescripsisse quibus ut speramus et tenemus indubie debito suadente justicie idem dux audienciam dabit benivolam cum effectu. Quare devocionem vestram requirimus quatenus habito per vos super hoc dicti ducis mandato super expedicione celeri et totali nuncium et procuratorem dicti no-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 68^a.

bilis ad premissa expediri cum instancia faciatis quod valde gratum habebimus et pro vobis et aliis districtualibus dicti communis fieri mandabimus illud idem. Datum etc.

88*.

Pro eodem.

Eodem ibidem.

Scriptum est nobili Rogerio de lauria ducatum Athenarum et Neopatrie Mariscalco consiliario familiari et fideli suo per hec verba:

Cum nobilis Georgius de grapheo una cum sociis Regni sicilie magister racionalis consiliarius familiaris et fidelis noster suum nuncium et procuratorem pro eius arduis et expressis negociis ad civitatem negropontis in brevi destinare proponat, fidelitati vestre mandamus quatenus eidem procuratori seu nuncio dicti nobilis super exequendis et complendis agendis eisdem in civitate predicta ad omnem requisicionem ipsius assistatis ope favore consilio et auxilio oportunis quod nostre veniet excelencie valde gratum. Datum etc.

89**.

pro nobili bonifacio de Aragonia.

(Ἐκ Μεσοήγης 3 Αὐγούστου 1366).

Scriptum est nobili Rogerio de lauria ducatum Athenarum et neopatrie Vicario generali consiliario familiari et fideli suo per hec verba Nobilis bonifacius de aragonia consaguineus consiliarius et fidelis noster in conspectu nostro presens nuperius nomine et pro parte dulcis consortis eius maiestati nostre humi-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ἐν συνεχείᾳ τοῦ ὑπ. ἀρ. 87 ἐγγράφου.

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IV φ. 127β.

liter supplicavit, ut cum vertente olim in curia civitatis thebarum questione petitionis certorum bonorum inter dictam nobilem actricem ex una parte et heredes quondam Johannis lunignani conventos ex altera et in questione ipsa processo usque ad sentencias inclusive, ac demum per curiam officialium nigropontis, pro dicta nobili fuissent due sestencie promulgate, per quas obtinuit suum intentum, atque execucio dictarum sentenciarum fuissent hucusque in preiudicium dicti nobilis prorogata, providere sibi super hoc oportuno juris remedio nostra serenitas dignaretur, qua supplicacione clementer admissa, quia nil prodest proferre sentenciam nisi execucioni debite demandetur, fidelitati vestre mandamus requirentes eandem quatenus tenoribus sentenciarum predictarum per vos diligenter attentis, illas faciatis et mandetis instanter, per illos officiales ad quorum officium hoc cognoscitur racionabiliter pertinere, pro parte nostre celsitudinis exequcioni debite demandari, adeo quod super hoc, ad vos alias nostras iterari literas non sit opus, volentes atque jubentes quod omne damnum et interesse incurrens seu incursurum dicte nobili occasione dilacionis execucionis predictae resarciatur sibi super bonis de bonis officialium eorundem.

Datum etc.

90*.

Eodem ibidem.

Simili modo et forma scriptum est universitati syndicis et consilio civitatis thebarum fidelibus suis verbis competenter mutatis.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου, ἐν συνεχείᾳ τοῦ ὑπ' ἀρ. 89 ἐγγράφου.

91*.

(Pro Nicolachio de mauro nicolao de livadia).

(29 Ἰουλίου 1366 δ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est per patentes Nobili vicario dictarum ducatum consiliario ac vigeriis et universis officialibus aliis in ducatibus ipsis constitutis et constituendis familiaribus et fidelibus suis etc. per hec verba.

Pro parte nicolachii de mauro nicolao de livadia fidelis nostri fuit maiestati nostre humiliter supplicatum ut cum a tempore acquisitionis et recuperacionis castri dicte terre livadie acquisiti per felicem societatem francorum nostrorum fidelium certeque persone alie que tunc in dicti castri fortilio morabantur et se dicte societati spontaneo tradiderint ac castrum predictum cum rebus omnibus in eo sistentibus assignaverunt eisdem fuerint in francorum numero aggregati vigore scilicet concessionis et promissionis sollemnis facte eis per principales civitatis prefate sicut in patentibus literis eorum sub sigillo beati Georgii quo tunc dicta societas generaliter utebatur exprimitur ita quod persone ipse eorumque filii et heredes ac successores semper et omni tempore ubique locorum dictorum ducatum pro francis et tamquam francis haberentur et etiam tractarentur dictusque nicolachus per alios olim officiales tamquam francus fuerit inde tractatus salvo tamen quod eidem nicolachio pro se suisque filiis et filiabus matrimonium contrahere prohibetur in eiusdem nicolachii preiudicium manifestum providere sibi super hoc oportuno remedio nostra serenitas dignaretur, qua supplicatione benigne admissa quia quod dictus nicolachus fuerit una cum certis aliis in dicto castro tempora assignacionis de eo facte dicte societati francorum et de tenore dictarum literarum societatis eiusdem de libertatibus scilicet et franchiciis factis

*** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 27β.

personis prefatis curie nostre constat volentes cum eodem nicolachio gratiose nos gerere in hac parte. Fidelitati vestre mandamus quod predictum nicolachium eiusque heredes de suo corpore legitime descendentibus in perperuum tamquam Francum et unum de Francis dictorum ducatum pro parte nostre curie tractetis ac per quoscumque fideles nostros dictorum ducatum tractare facere studeatis concedentes nichilominus gratiose nicolachio predicto quod possit et licitum sit ei pro se filiis et filiabus suis quandocumque voluerit uxorem francam ducere seu matrimonium contrahere ita quod unusquisque contrahentium matrimonium ipsum in ea fide quam tenet remaneat non obstante quod in capitulis editis per dictam societatem francorum inter alia contineatur quod nulla de catholicis christianis detur in uxorem alicui greco vel qui fuerit grecus sub certa pena in capitulo ipso contenta cuius tenori clausule tenore presencium derogamus et quod emere possit et vendere in ducatu toto predicto ad eius libitum voluntatis ac uti frui et gaudere privilegiis libertatibus et immunitatibus quibus franci dictorum ducatum uti frui et gaudere consueverunt et debent. Datum etc.

92*.

(Pro Francisco de Cremona).

(28 Ἰουλίου 1366 δ' ἰνδικτιῶνος).

Scriptum est per patentes vicario vigerijs syndicis aliisque officialibus in ducatus athenarum et neopatrie constitutis et constituendis consiliariis familiaribus et fidelibus suis etc. per hec verba :

Franciscus de cremona civis cathanie familiaris et fidelis noster nuper nostram adiens maiestatem nostro culmini humiliter supplicavit ut cum officium scribanie sive notariatus actorum

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 28β.

dictorum ducatum Athenarum et neopatrie eidem Francisco eius consideratis gratis et acceptis servicijs diversimode celsitudini nostre collatis et fideliter prestitis tamquam benemerito gratiose contulerit atque concesserit ad certum tempus in patentibus nostris literis sibi proinde factis destintum et etiam declaratum quod idem Franciscus in presenciarum exercet predictum officium scribanie seu notariatus prefati ipsi Francisco de benignitate regia confirmare et in tota eius vita concedere nostra serenitas dignaretur. Cuius supplicacione benigne admissa quia de premissa primeva concessione ipsi Francisco de hulmo de notariatu ut predicatur facta nostre curie plene constat volentes eidem Francisco condignis meritis respondere, attentis precipue dictis eius collatis obsequiosis serviciis que assidue confert ad presens et conferre poterit deo propicio graciora predictum scribanie seu notariatus officium predicto Francisco in tota scilicet eius vita liberaliter et gratiose duximus concedendum et etiam confirmandum.

Propter quod familiaritati vestre firmiter et expresse mandamus quod singuli vestrum officialium predictorum ad quod spectare dignoscitur predictum Franciscum in administracione et exercicio predicti notariatus officii pro parte nostre curie recipientes et etiam admittentes omnia agenda ad officium ipsum spectantia facere tractare exequi et complere eius ut predicatur vita durante sine contradicione aliqua permittatis ita quod nichil de contingentibus et pertinentibus ad dictum officium eiusdem Francisci conscienciam lateat quoquomodo volumus tamen et presencium tenore jubemus quod dictus Franciscus possit et debeat ad eius eleccionem substituere in singulis civitatibus terris et iurisdictionibus dictorum aliquem vel aliquos loco sui viros utique fide dignos conscios et expertos de quibus sit merito confidendum. Datum etc.

Pro Francisco de crimona.

93*.

(Pro pace Regine Johanne)

('Εκ Μεσοήνης 24 Σεπτεμβρίου 1366).

Scriptum est nobili Artali de alagona Comitatus mistrette domino et Regni Sicilie magistro justiciario consanguineo consiliario familiari et fideli suo per hec verba: Dum vellet divina potencia imminentem cladem guerre pestifere subditorum nostrorum removeere dum vellet fere singulorum baronum nostrorum et procerum sedare discordias et tam periculis hominum quam rerum exciis providere serenissime domine Regine Johanne consanguinee nostre ut matris Karissime et nostrum animos inclinavit ad pacem que tractata diucius per solemnes hinc inde ambassiatores et nuncios qui ad hoc efficaciter et valde fideliter laborarunt votivum exitum est sortita. Noverit itaque vestra fidelitas quod die vicesima prima proximo preteriti mensis augusti apud neapolim per nostros ambassiatores auctoritate nostra suffultos cum predicta Regina Johanna sedatis et compositis omnibus ex quibus discordia nascebatur pacis et cum inclita domina margarita nata illustris ducis Duracii bone memorie cum persona maiestatis nostre felicis coniugii et quarto die presentis mensis septembris apud messanam per ambassatores et nuncios earumdem domine Regine et domine margarite ad nostram presenciam propterea venientes dictorum pacis et matrimonii cum maiestati nostra interveniente sacramentorum celebritate mutua et sollempni in dei nomine hinc inde sub capitulis vobis notis ac successive lacius declarandis petita et accepta utrique parti federa sunt firmata ac immediate palacium nostrum et quarterium terrenove dicte civitatis messane ceteraque forticia que per dictam reginam detinebantur nostre sunt redita potestati.

** 'Εκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 57β. Ἐπαναλαμβάνεται δὲ τὸ ἔγγραφο τοῦτο αὐτόθι ἐν φ. 61α.

Itaque omnipotentis agente clemencia que facta Regum pro sua voluntate disponit tot bellorum discrimina inter tantas discordie tempestates germinancia malorum exicialis eventus dissipantur de medio que conversa in pacis beneficium et quietum corda nostrorum omnium subiectorum ad ipsius largitoris laudem et gloriam serenabunt, propter quod fidelitati vestre mandamus quatenus de huiusmodi bono nobis et Regno nostro dato desuper una nobiscum leticiam assumentes ipsique Regi Regum altissimo condignas gracias cum luminaribus et honorificenciis debitis referentes pacem ipsam Regnicolis et aliis subditis dicte regine cum integritate qualibet inviolabiliter observetis et faciatis tenaciter observari. Datum etc.

Simili modo et forma scriptum est subscriptis aliis nobilibus videlicet :

Ἐπονται ἐν τῷ φ. 58^α πολλὰ ὀνόματα εὐπατριδῶν καὶ ἀρχόντων εἰς οὓς ἀπηυθύνθη τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφο, ἐν δὲ τῷ τέλει τάδε·

Eodem ibidem

Simili modo et forma scriptum est cum adiuncione quod observet dictam pacem subditis tam dicte Regine quam illustris domini philippi constantinopolitani imperatoris ac tarenti et achaye principis dilecti consanguinei nostri Rogerio de lauria ducatum Athenarum et Neopatrie mariscalco consiliario familiarum et fideli suo.

Eodem ibidem.

Simili modo et forma scriptum est per patentes Consilio syndicis procuratoribus et universis habitatoribus civitatum terrarum et locorum ducatum Athenarum et neopatrie fidelibus suis cum adiuncione quod faciant pacem ipsam ubique locorum dictorum ducatum voce preconia divulgari et quod observent dictam pacem tam subditis tam dicte Regine quam Illustris domini philippi constantinopolitani imperatoris ac tarenti et Achaye principis dilecti consanguinei nostri etc.

94*.

(Pro dimitrio Riende de athenis).*(29 Ἰουλίου 1366 δ' ἰνδικτιῶνος).*

Scriptum est per patentes universis officialibus in predictis ducatibus constitutis et constituendis familiaribus et fidelibus suis etc. per hec verba.

Pro parte dimitri Riende notarii de athenis fidelis nostri fuit maiestati nostre humiliter supplicatum quod cum idem dimitrius licet ab olim et usque nunc in Francorum numero fuerit aggregatus nulli tamen patroniatu aliquo tempore submissus extitit aut subiectus, et cupiat idem dimitrius in dictorum Francorum numero aggregari etiam et tractari ita quod idem dimitrius possit et licitum sit ei quandocumque elegerit cum eisdem Francis et quibuscumque aliis matrimonium contrahere pro se suisque filiis et filiabus natis jam et nascituris et omnibus ab eis descendentibus ita quod contrahentes huiusmodi matrimonium in ea fide quam tenent remaneant non obstante quod in capitulis editis per dictam societatem inter alia contineatur quod nulla de catholicis christianis detur in uxorem alicui greco vel qui fuerit grecus sub certa pena in capitulis ipsis contenta, quopque idem dimitrius eiusque heredes et successores per lineam descendentem in perpetuum possit licite emere vendere donare alienare et permutare quascumque res et omnia bona mobilia et stabilia tanquam Franci habitatores civitatis prefate ad eius libitum voluntatis Excellencia nostra eidem dimitrio dictisque eius heredibus et ex eis descendentibus ut supra premissa omnia graciosè concedere dignaretur, qua supplicatione benigne admissa consideratis dicti dimitrii gratis et acceptis serviciis per eum diversimode celsitudini nostre collatis que confert assidue

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancelleria Registro VIII φ. 29α.

et conferre poterit in antea dante deo eidem dimitrio tamquam benemerito dictisque eius filiis et successoribus et omnibus ex eis descendantibus imperpetuum graciosè concedimus quod ex nunc in antea Franci sint et pro Francis tractentur emendo vendendo donando alienando quascumque res et bona mobilia et stabilia tamquam Franci Et quod matrimonium contrahere possint et debeant in forma et modo prescriptis non obstantibus Capitulis editis per dictam societatem Francorum presenti nostre concessionis et gracie repugnantibus quibus in hac parte volumus derogari.

Propter quod fidelitati vestre mandamus quatenus attentè forma concessionis nostre prefate eam quatenus declaratur superius pro parte nostre curie observetis et observare in dictis ducatus faciatis. Datum etc.

Pro dimitrio
Riende de
athenis.

95*.

pro nobili bonifacio de aragona.

(Ἐκ Μεσοήνης 3 Αὐγούστου 1366).

Facte sunt patentes per hec verba.

Fridericus dei gracia Rex Trinacrie etc. Tenore presencium notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris quod nobilis bonifacius de aragonia consanguineus, consiliarius familiaris et fidelis noster in conspectu nostro presens nuperius maiestati nostre humiliter supplicavit ut cum olim ad supplicationem tunc factam nostre excellencie, per nobilem quondam Johannem de aragonia fratrem dicti nobilis, nomine et pro parte nobilis Jacopi Fratris eorum, petentis sibi restitui Castra eorum scilicet sole lodolichi et Vitranize posita in dictis ducatus que contra eos per petrum de putheo, tunc vicarium dictorum ducatus eiusque complices et consortes occasione guerre, tunc vi-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IV φ. 127α.

gentis ibidem occupata detenebantur, contra pisticiam et per vim de premissis nostra constituto maiestati tunc vicario ibidem per maiestatis nostre literas scripsimus iniungentes, ut castra predicta prefato Iacobo restituerint instanter. ipseque Petrus, predicto nostro negligens obtemperare mandato, ipsius vigore, dicta castra restituere totaliter recusavit, sed pepigit et recepit propterea quasi per vim ab eodem Jaymo tamquam aliud facere nequeunte, quinque milia perparorum que predictus petrus eis restituere neglexit, ymo prius fuit morte preventus, idem nobilis Jaymus dum viveret cesserit eidem bonifacio omnia bona sua atque jura, que habebat et habere possit in futurum in eodem ducatu Athenarum et propterea idem bonifacius asserat dicta quinque milia perparorum tamquam bona dicti Jaymi et captarum illicite et iniuste per dictum quondam petrum ab eodem quondam Iacobo, ad eum rationabiliter pertinere in excambium seu compensacionem dictorum perparorum quinque milium, Turrim que dicitur giffinam positam in eodem ducatu que fuit dicti petri et post eius obitum pervenit et est in posse¹ et manibus dicti nobilis bonifacii cum juribus omnibus et pertinenciis suis, sibi suisque heredibus et successoribus in perpetuum concedere nostra serenitas dignaretur. Qua supplicacione clementer admissa, quia dignum est cum pena restitui quod per calupniam malignancium et sublatum, Eidem nobili bonifacio suisque heredibus in perpetuum si rei veritas sic se habet ut eius continet exposicio prelibata, predictam Turrim cum juribus et pertinenciis suis omnibus supra dictis de benignitate regia et ex certa nostra sciencia graciosè concedimus et donamus.

In cuius rei testimonium etc. Datum etc.

¹ = possessione.

96*.

(**Philippo imperatori**).

(Ἐκ Μεσοήνης 11 Σεπτεμβρίου 1366).

Scriptum est serenissimo domino philippo imperatori constantinopolitano ac tarenti et achaye principi dilecto consanguineo suo ut patri per hec verba:

Serenissime princeps Karissime tamquam pater letati sumus in hiis que vestrarum paternalium literarum series expedicionis ambassiatorum nostrorum cum effectu eisdem per nostram celsitudinem commissorum ac dicti ambassiatores nobis oretenus retulerunt, vestreque serenitati de tam bono tamque benivolo animo vestro erga nos nostrique Regni negocia nec immerito gratulamur atque rogamus quatenus ad perfeccionem restancium et mittendam nobis dominam Reginam consortem nostram et restauracionem Regni nostri solitam curam libeat adhibere referentes ad refocillacionem spiritus vestri nos per gratiam salvatoris sospites residere ac de incolumitate vestra affeccione filiali leticiam suscepisse, rogantēs propterea paternitatem vestram de vestro servicio quod optamus ut proprium mentem nostram crebrius litteratorie

97**.

(**Pro Guillelmo Friderici de Aragonia**).

(Ἐκ Κατάνης 6 Ἰουνίου 1366).

Facte sunt patentes per hec verba :

Fridericus dei gracia Rex sicilie ac Athenarum et neopatrie dux presentis scripti serie notum fieri volumus universis dicto-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 62β.

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 43β.

rum nostrorum ducatum presentibus et futuris quod considerantes puram fidem et devocionem sinceram quam Guillelmus Friderici de aragonia consanguineus familiaris et fidelis noster erga celsitudinem nostram gerit, nec non grata et accepta servicia per eum Maiestati nostre collata. que ipse confert ad presens et in antea conferre poterit, dante domino graciona. eidem Guillelmo tamquam benemerito in tota vita sua tantum Castrum Stiri positum in dicto nostro ducatu athenarum cum territorio suo ac juribus racionibus et proventibus omnibus curie nostre ad dictum castrum et territorium suum spectantibus pro habitatione et substentacione sua sueque familie ex nunc in antea de speciali gracia et ex certa nostra sciencia gracionose duximus concedendum.

In cuius rei testimonium etc.

98*.

(**Pro Jacobo Sacco et filiis**).

(29 'Ιουλίου 1366 δ' ἰνδικτιῶνος)¹.

Scriptum est vicario vigerio et universis officialibus civitatis Thebarum consiliario familiari et fideli regio etc.

Noverit fidelitas vestra quod olim de mense junii anno proximo preteriti quartodecime indictionis universis officialibus et personis aliis dicatorum ducatum fidelibus nostris per alias literas nostras scriptum extitit in hac forma.

Fridericus dei gracia Rex sicilie etc universis officialibus et personis aliis ducatum predictorum fidelibus suis etc. pridie de mense junii proximo-preterite tercie decime indictionis vobis per alias nostras literas post gratiam scripsimus in hac forma.

Jacobus saccus de messana hostiarius familiaris et fidelis noster presens nuper in curia nostra exposuit quod quondam jo-

¹ Ἡ χρονολογία αὕτη ἐξάγεται ἐκ τῆς τοῦ ἐγγράφου τοῦ προηγουμένου ἐν τῷ τόμῳ τοῦ ἀρχείου.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 26α.

hannes saccus frater suus civis nostre civitatis thebarum fidelis noster in ultimus suis condidit testamentum in quo filios ipsius Jacobi nepotes suos heredes eius universales instituit in omnibus bonis suis et in huiusmodi dispositione decessit nullis filiis derelictis. Et culmini nostro humiliter supplicavit quod cum dicti filii sui eidem quondam johanni fratri eius tamquam heredes testamentarii in casu quo johannes ipse testator decessuit sicut supra in bonis suis omnibus succedere debeant atque velint et ubi prefatus Johannes ab intestato obierit ad successionem eius dictus jacobus tamquam suus frater legitimus atque heres sit legitime admittendus atque idem prefatus jacobus tam proprio nomine quam pro parte dictorum filiorum suorum quorum est legitimus administrator ad adipiscendum et obtinendum omnia predicta bona eiusdem quondam johannis fratris sui intendat ad partes ipsas personaliter proficisci, vereanturque ne propter residenciam eius et dictorum filiorum suorum tempore obitus eiusdem quondam johannis in nostra civitate occupata per hostes nostros antiquos ad quam predicti jacobus et filii fuerunt addicti per hostes nostros eosdem dum in terra jaccii tempore occupationis ipsius ad nostra ibi deputata obsequia morarentur in prosecutione jurium eorum et obtentu dictorum bonorum hereditariorum contingat procelari aliquatenus seu deferri, providere sibi super hoc oportuno remedio dignemur. Qua supplicatione admissa quia prefatum jacobum et filios fuisse captos in dicta terra jaccii in qua de mandato nostri culminis residebant adductos captivos ad dictam civitatem messane per dictos hostes nostros ac semper habuisse erga nos mentem puram et nunquam a fidelitatis nostre rectitudine deviasse nostre preheminentie plene constat. Ea propterea eosdem jacobum et filios pro nostris fidelibus ubique haberi volumus et tractari.

Fidelitati vestre mandamus quod hii vestrum officialium ad quorum jurisdictionem dignoscitur pertinere sibi proprio et administratorio nominibus quibus supra in prosecutione obtentu et abicione dictorum honorum omnium dicti quondam Joannis

Fratris sui qui sibi et eisdem filiis suis tam ratione successionis hereditarie institutionis vel legati vel quocunque alio juris titulo sive causa sibi et dictis eius filiis aut nostre curie iudice acquirantur debitum efficaciter et celere faciatis in iusticie complimentum vosque persone alie assistatis ope favore et auxilio oportunis qualiter omnia bona ad eum vel dictos eius filios ex bonis et rebus dicti quondam Joannis fratris sui spectantia ut supra dictum est preter contradictionis obstaculum vel more dispendium valeat consequi integraliter et habere. Datum etc.

99*.

(Pro Jacobo Sacco et filiis).

(Ἐκ Μεσοσήνης 29 Ἰουλίου 1366)¹.

Nuper autem dictus Jacobus nostram repetens maiestatem culmini nostro predictis nomine proprio et administratione eorumdem filiorum suorum humiliter supplicavit quod cum presentatis vobis officialibus nostris literis supradictis Vos eo quod nobilis matheus de montecathino comitatus auguste dominus et Regni sicilie senescalcus ac dictorum ducatum vicarius generalis Consanguineus consiliaris familiaris et fidelis noster asserens egere pecunia pro solutione castellanorum et serviencium castrorum nostrorum eorumdem ducatum vendiderit et distraxerit bona hereditaria supradicta eiusdem quondam Joannis Fratris sui sibi in prosecutione obtentu habicione dictorum bonorum omnium eiusdem quondam Johannis fratris sui qui sibi et eisdem filiis suis tam ratione hereditarie institutionis vel legati quam quocunque alio iure titulo sive causa sibi et dictis filiis eius aut nostre curie ut premittitur iudice acquirantur iuxta dictarum nostrarum literarum continenciam recu-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VIII φ. 26β.

¹ Τὸ ἔγγραφο τοῦτο εἶνε ἀχρόνιστον, ἀλλ' ἡ χρονολογία ἐξάγεται ἐκ τοῦ προηγουμένου ἐγγράφου, ἀναφερομένου εἰς τὸν αὐτόν.

saveritis iusticie debitum ministrare in suum et dictorum filiorum eius grave preiudicium et iacturam providere sibi super hec et dictis filiis suis oportuno remedio dignaremur. Qua supplicacione admissa quia dato quod dictus vicarius eguerit pecuniam ipsam pro satisfacione dictorum solidorum castellanorum et serviencium eorundem castrorum nostrorum tamen gerere non debuit negocia puplica cum dispendiis privatorum sicque vendiciones et distraciones eorundem bonorum facte ut supra per ipsum vicarium nullius esse debere efficacie vel valoris. Volentes dictum Jacobum eisdem nominibus super obtentis dictorum bonorum omnino consequi sua jura, fidelitati vestrum officialium mandamus firmiter et expresse quatenus ad omnem requisicionem dicti Jacobi eisdem nominibus seu dictorum filiorum suorum vobis ex parte nostri culminis faciendam sibi vel dictis filiis suis in prosecucione habicione et obtentu eorundem bonorum per quascunque manus ambulaverint juxta dictarum nostrarum continenciam literarum, vos officiales justicie debitum ministretis, eisdem vendicionibus seu distracionibus minime obstituris, vosque persone alie in tenuta et possessione bonorum hereditariorum predictorum et qui adeptus fuit dictus Jacobus nominibus quibus supra infallibiliter assistentes adeo quod dictus Jacobus ad curiam nostram recurrere denuo propterea non sit opus. Datum etc.

100*.

Pro ferrando de Zaguda.*(Ἐκ Κατάνης 22 Ἰουνίου 1361, ιδ' ἰνδικτιῶνος).*

Facte sunt patentes lictere in hac forma.

Fridericus etc. Presentis patenti scripti serie notum fieri volumus universis tam presentibus quam futuris, quod ad suppli-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro VII φ. 436β.

cacionem Ferrandi de Zaguda fidelis nostri Excellencie nostre factam, considerantes grata servicia per eum culmini nostro collata que ipse prestat ad presens et conferre poterit in futurum, sibi in tota vita sua totum et integrum jus census seu tributum cere debitum curie nostre pro solo quarumdam domorum constructarum in civitate thebarum eorundem ducatum in solo scilicet curie nostre ex certa nostra scientia liberalitate mera et munifica largitate concessimus gratiose, nobilibus vicariis dictorum ducatum consiliariis nec non vigeriis dicte civitatis thebarum tam presentibus quam futuris familiaribus et fidelibus nostris tenore huius patentis scripti. Inungentes quod ad omnem requisicionem ipsius ferrandi seu certi eius procuratoris vel nuncii sui pro eodem quoscumque debitores dicti juris census seu tributum Cere ad tradendum et assignandum eidem Ferrando in tota predicta vita sua seu eidem procuratori vel nuncio eius jus ipsum per res et bona eorum omni cohercione qua convenit urgeant et compellant.

In cuius rei testimonium etc.

101*.

(**Pro Antonio de Fasana**).

(Ἔτος 1366).

Scriptum est nobili Rogerio de lauria ducatum athenarum et neopatrie mariscalco consiliario familiari et fidei suo per hec verba

Antonius de Fasana fidelis noster in conspectu nostre presencie presens nostre maiestati humiliter supplicavit ut cum dudum tamquam syndicus universitatis dicte civitatis neopatrie et Familiaris quondam nobilis armingai de novellis militis conspectum nostre celsitudinis adiens quedam pro parte ipsorum universitatis et nobilis oretenus explicaverit que quamprimum ad

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου R. Cancellaria Registro IX φ. 138α.

eius noticiam pervenit dicti nobilis obitus totaliter prosequi destitit et cessavit, qua ex causa vobis exosus merito non censetur, proponatque propterea ad eius redire patriam atque lares, fidelitati vestre mandamus quatenus omnem sibi nocendi occasionem propterea desinentes, cum nostre intercessionis intuitu recipiatis effectualicer comendatum de quo nostre satis complacebitis maiestati.

Datum etc.

102*.

(Pro Beatrice muliere uxori quondam Bernardi Sullarii).

(19 Ἰουνίου 1334).

In Christi nomine amen. Anno nativitatis eiusdem millesimo trecentesimo trigessimo quarto Indicione secunda die nono mensis Junii.

Nos Leonardus Pissani archidiaconus thebarum et Jacobus Viadro archidiaconus Nigropontis et Canonicus thebanus cognitores cuiusdam cause restitutionis in integrum petite per damicolam Beatricem filiam quondam belengerii de thebis, et domine Amendule contra quadam sententiam olim latam per reverendum in christo dominum Fratrem Ysnardum Archiepiscopum thebanum in quadam matrimoniali causa que coram eodem vertabatur inter Jacobum Natalis et beatricem predictam per quam quedem sententiam dicta beatrix dicebat se fore lessam, et tanquam minor viginti quinque annis petebat contra eadem debere restitui, cuius quidem cognicio nobis commissa fuit, per bone memorie dominum Cardinalem olim patriharcam Constantinopolitanum, cuius commissionis tenor talis est. Noverit universi ad quos presentes pervenerint, quod nos Cardinalis divina et apostolica gracia sancte constantinopolitane Ecclesie Patriarca, cui Nigropontis Ecclesia est unita, plurimum et circa maiora ac distractiones plurimas occupati, considerantes de sciencia et

* Ἐκ τοῦ ἀρχείου τοῦ ἐν Πανόρμῳ Μεγάλου νοσοκομείου (Ospedale grande) περιγραμμένη ὑπ' ἀρ. 8.

discretionem reverendorum virorum dominorum leonardi pissano archidiaconi thebani et Jacobi Viadro Canonici thebani eisdem specialiter et singulariter ac in solidum comitimus et dellegamus omnem cognitionem et diffinitionem cause et questionis et appellationis ac in integrum restitutionis si peteretur de questione et in questione diu orta inter damicolam beatricem filiam domine Amendule de thebis et quemdam nomine Jacobum natalis ut auditis juribus per eosdem et allegationibus earumdem super premissis conexis et adarentibus ac dependentibus ab eisdem quod iuris fuerit per sententiam possint et debeant diffinire promittentes ratum habere quod per eosdem rite fuerit diffinitum. In cuius rei testimonium et cerciorem fidem presentes duximus nostri sigilli impressione muniri. Actum in nostro Patriharcali palacio, curente anno domini millesimo trecentesimo trigessimo quarto die undecimo mensis Januarii. Porecto igitur coram Nobis libelo per procuratorem ipsius beatricis, cuius libelli tenor talis est Coram vobis venerabilibus viris dominis Leonardo pisani archidiacono thebano, et Jacobo viadro Canonico thebano iudicibus in presenti causa deputatis per Reverendum in christo patrem et dominum Cardinalem divina providentia Patriharcam constantinopolitanum, cui Nigropontis Ecclesia est unita, propono Ego Matheus de bononia procurator et procuratorio nomine damicelle beatricis filie quondam berengerii, et domine Amendule quod cum quedam matrimonialis questio verteretur inter beatricem predictam et Jacobum Natalis, coram Reverendo in christo domino Fratre Ysnardo Archiepiscopo thebano, et per dictum dominum Archiepiscopum fuerit sententia quedam prolata, per quam sententiam dicta beatrix dicit se fore lesam, et lesionem se offert incontinenti probare. Ideoque nomine quo supra, peto et supplico dictam beatricem quia minor viginti quinque annis tanquam lesam per benefitium restitutionis in integrum vestrum offitium, implorando contra sententiam predictam, admitti ad probandam lesionem predictam. hec autem peto omni modo et forma quibus melius possum. Protestans de omnibus expensis dampnis et interesse.

Et coram nobis et citationibus legitime factis, lite quodamodo contesta per negationem rei et affirmationem actoris propositis et quibusdem exceptionibus per procuratorum ipsius Jacobi hinc et inde, sed non probatis datis sibi terminis ad probandum easdem, et super eisdem quedam sententia interlocutoria per nos fuerit prolata, auditis etiam que utraque pars voluerit dicere coram nobis, licet pars dicti Jacobi aliquando se contumaliter absentaverit, ac etiam et probationibus et allegationibus quas pars dicte beatricis probavit et allegavit coram nobis, nec contra illas aliquando dictum fuerit seu etiam allegatum, dato sibi termino competente ad allegandum contra easdem propter quod fuit per procuratorem ipsius beatricis in ipsa causa conclussum, et super dictis sententiam feci postulante parte ipsius Jacobi se contumaliter absentante. — Quare Nos Leonardus et Jacobus predicti examinato diligenter tenore eiusdem sentencie, ac etiam et actis agitatibus in Curia ipsius domini Archiepiscopi diligenter examinatis, et quibuscunque aliis juribus investigatis ad plenum, quia invenimus ex tenore ipsius sentencie ipsum dominum Archiepiscopum fuisse deceptum tum quia continebatur in illa quod per attestaciones ipsius Jacobi fuerit sufficienter probatum quod ipse cum dicta beatrice matrimonium contraxerit per verba legitima de presenti, Cum tamen per attestaciones illas minus sufficienter probatum fuisset, et per tales que ad probandum admitti non debuerant, propter villitatem et conditionem ipsarum, Tum etiam et pluribus aliis de causis que coram nobis allegate et probate fuerunt per procuratorem ipsius beatricis ut in actis nostris plenarie continentur. Idcirco Christi nomine invocato, partibus ad hanc sententiam audiendam legitime citatis, presentibus procuratore dicte beatricis et procuratore eiusdem Jacobi Natalis diffinimus et pronuciamus auctoritate nobis commissa, dictam beatricem tanquam minorem viginti quinque annis et lesam contra eandem sententiam esse restituendam, et debere restitui, et ei restitutionis beneficium duximus indulgendum. Et sic in hiis scriptis sentencialiter promulgamus partem adversam in expensis legitimis condepnantes, taxatione

nobis in posterum reservata. Lata et leta fuit dicta sententia per iudices predictos, presentibus discretis et sapientibus viris dominis Andrea Canonico Nigropontis, Petro baxno Canonico eiusdem Ecclesie, Presbitero Marino testa Canonico davalienti et beneficiato sancti Catarie de Abillom, domino presbitero Johanne dalfino Capelano sancti Martii de Nigroponte, Presbitero leomarangarerio maioris ecclesie Nigropontis, et Johanne Cito Chigiensi et nunc habitatore civitatis Nigropontis et aliis quampluribus ad hec specialiter vocatis et rogatis. In cuius rei testimonium et roboris firmitatem presenti scripture sigillum nostrum duximus apponendum. Actum et datum in maiori Ecclesia Nigropontis sub dicto millesimo indicione et die suprascriptis.

Ergo Jacobus quondam domini henrici de Padua autoritate imperiali Notarius, et Curie Ecclesiarum constantinopolitane et Nigropontensis scriba hiis omnibus interffui et de mandato suprascriptorum dominorum ut de suprascriptis deberem conficere publicum Instrumentum et sic feci et bona fide suscripsi et meo signo consueto munimine roboravi.

103*.

(Ἐκ Μεσσήνης 8 Ὀκτωβρίου 1316).

Hoc est translatum commissionis facte Notario Petro de Ardoyno de Messanu de officio Cancellarie felicis francorum exercitus in Ducatu Athenarum morante per dominum nostrum Regem videlicet.

Fridericus Dei gracia Rex Sicilie Notario Petro de Ardoyno de Messana fedeli suo gratiam suam, de legalitate tua nostra Excellencia confidente te Cancellarium felicis exercitus Francorum in Ducatu Athenarum morancium nostrorum fidelium recepto

* Ἐκ τῆς ἐν Πανόρμῳ Δημοτικῆς βιβλιοθήκης (Biblioteca Comunale) ὑπ. ἀριθ. μόν Qq. G. 2 φ. 21^a. Ἴδε καὶ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἐγγράφου τούτου ὑπὸ Buchon (Nouvelles Recherches Tόμ. Β' σ. 395 κ. ἑ.).

rius à te fidelitatis, et ipsius Cancellarie officij legaliter exercendi corporali, et debito ad Sancta Dei Evangelia juramento, amotis inde quibuslibet aliis in eodem officio hactenus ordinatis duximus usque ad nostram, vel Incliti Infantis Manfridi Karissimi filij nostri domini Societatis predictae beneplacitum ordinandum, fidelitate tue mandantes, quatenus ad predictam Societatem se conferens predictum Cancellarie officium in predicta societate, et partibus Ducatus predicti, prout olim temporibus retroactis, usque ad tempus quo dicta Societas nostra, et dicti filij nostri assumpsit dominium ipsum officium ad honorem et fidelitatem nostram, et dicti filij nostri usque ad nostrum, et eiusdem filij nostri beneplacitum pro parte Curie nostre, et ipsius filij nostri diligenter, et prudenter debeas exercere Nos enim Capitaneo Societatis predictae, et eidem Societati per litteras nostras coniungimus, quod in eorum Cancellarium admittentes, predictum Cancellarie officium quemadmodum officium ipsum predictis exercuisti temporibus usque ad nostrum vel dicti filij nostri beneplacitum exercere sine molestia, et contradictione permittant. Dato Messine VIII Octobris XX Indictionis.

104*.

(* Ἐκ Μεσοίνης 9 Ὀκτωβρίου 1316).

**Hoc est transumptum litterarum dicti Dni Regis missarum
Guillelmo Thomasij Capitaneo felicis Francorum exerci-
tus, et eidem Exercitui de permittendo exercere
officio Cancellarie dicto Notario Petro.**

Fridericus Dei gracia Rex Sicilie Guillelmo Thomasij Capitaneo Societatis felicis Exercitus Francorum in Athenarum Ducatu morancium, et eidem exercitui fidelibus suis gratiam

* Ἐκ τῆς ἐν Πανόρμῳ Δημοτικῆς βιβλιοθήκης (Biblioteca Comunale) ὑπὸ ἀριθμὸν Qq. G. 2 φ. 20^a. Ἴδε καὶ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἐγγράφου τούτου ὑπὸ Buchon (Nouvelles Recherches Τόμ. Β' σ. 394 κ. ε.).

suam et bonam voluntatem, cum de fide sufficiencia, et legalitate Notarij Petri de Ardoyno de Messana fidelis nostri, nostra Excellencia confidente ipsum Cancellarium vestrum receptum prius ab eo fidelitatis, et ipsius Cancellarie officij legaliter exercendi, corporali, et debito ad sancta dei Evangelia juramento ammotis inde quibuslibet alijs in eodem officio hactenus ordinatis duximus usque ad nostrum vel incliti Infantis Manfredi Karissimi filij nostri Domini Societatis vestre beneplacitum ordinandum fidelitati vestre mandamus quatenus predictum Notarium Petrum in vestrum Cancellarium admittentes ipsum dictum Cancellarie officium Societatis vestre predictae in dictis partibus prout olim temporibus retrohactis usque ad tempus, quo vos nostrum dicti filij nostri dominium assum[psimus] officium ad honorem, et fidelitatem nostrum et ipsius filij nostri beneplacitum pro parte Curie nostre, et eiusdem nostri filij exercere sine molestia, et contradicione aliqua permittatis. data Messane VIII Octobris xv Indictionis.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ

(13 'Οκτωβρίου 1308).

Hoc est exemplum littere misse domino duci experte Nobilium Virorum Andree Danduli et Henrici Mauroceni Consiliarium Nigropontis.

Vestre Magnificencie consentibus declaramus, quod facta ratione unius comunis Nigropontis occasione murorum restat in manus nostras yperpera ccxxxiiij grossos viij tor. iij ponderis Nigropontis. Item facta ratione intrate et exitus unius Comunis Nigropontis predicti superfuerunt yperpera viiiijxxxvj et grossos viij ÷ ab expensis. pue yperpera nobilis Vir dominus Petrus Quirino olim baiulus Nigropontis secum portat sive ducit Venetias. Item idem dominus Petrus Quirinus predictus ducit, sive portat secum yperpera vecccxxvj. grossos V. tor j que yperpera fuerunt sibi data et assignata per dominum Bartholomeum Michaellem, que fuerunt de rebus navis Januensian que passa fuit nafrangium ad Insulam Cie. civitas vestra Nigropontis statu gaudet pacifico, nisi quod dominus dux Atheniensis die veneris, V octubris, de hoc mundo migravit ad christum, et propter hoc nulle novitates fiunt nec fieri credimus nec speramus.

Item fuit expensum per incantum et alias expensas pro yperperis suprascripti domini Bartolomei Michaelis yperpera ij, grossos ij. Data Nigropontem die xiiij Octubris.

* Έκ τοῦ δημοσίου ἀρχείου Βενετίας (R. Archivio di Stato) Commemoriali I, φ. 135β ἀρ. 382 (*Predelli* Regesta Libro I σ. 89 ἀρ. 383).

(18 Ἰουλίου . . .).

**Nobili et discreto viro domino Francisco Dandulo
Capitano et baiulo Nigropontis Eiusque
consillarijs carissimis.**

Alfonsus Frederici excellentissimi domini domini Frederici dei gratia Serenissimi Regis Sicilie filius et felici francorum exercitui existente in ducatu Athenarum, et in alijs partibus Imperij Romanie presidens, salutem et amorem sincerum Litteris vestre Nobilitatis receptis, et eis diligenter inspectis, perceptisque hiis que circa predicta pater Johannes de Albirigana et frater Coradinus de ordine minorum nobis ex parte vestra super capcione militum oretenus retulerunt, Vestre Nobilitati taliter duximus respondendum, quod valde miramur super hijs que per gentes nostras vestris subditis asseritis atemptata, et ea si sic se habeant in quantum possumus et debemus moleste gerimus in inmensum, nec talia credere potest nostra nobilitas ullo modo cum edictum generale et expressum a nobis exierit, ne mala vestris gentibus inferrantur, cum quibus treugnam et pacem habemus. Nos enim illico post recepcionem litterarum vestrarum per partes ducatus predicti diligenter de predictis inquire iussimus veritatem, et ut dicti milites cum rebus et bonis suis omnibus libenter, et nichilominus de malefactoribus fiat iuris et iusticie complementum, taliter quod pena eorum sit alijs in exemplum. perpendere enim deberet vestra discrecio, quod nostra non interest talia consentire, nec modo aliquo substineres, non enim decet honoris nostri nobilitatem, ut sub pacis et securitatis occasione aliquem ledere permittamus. Scriptum est enim quod occasionem querit, qui vult discedere ab amico. Nos enim treugnam amore pacis et tranquillitatem vobis et vestris intendimus inviolabiliter observare. Si vero ex parte vestra,

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου Commemoriali II φ. 32α. Ἀντίγραφον παραχωρηθέν μοι ὑπὸ τοῦ ἐν Βαρυελῶνι κ. Rubió y Luch.

quod credere non possumus, nobis iniuria nasci inceperit, unde iusticiam, amorem et rectum iudicium expectamus. displicebit nobis multum, et hoc coram Deo et hominibus liquide et manifeste apparebit. Considerabit etiam vestra providencia, quod varius belli contencionis et dubius sit eventus, et insuper rumpere tanti amoris amicitiam, que inter nos utrimque duravit longo tempore incorrupta, quam ydoneum censeatur. Date in Athenis XVIII Junij prime indicionis.

3*.

(24 Ἀγούστου 1359).

**Exemplum litterarum comitis Litij pro damno illato
suis subditis per ser Gratianum Zorzj.**

Excelens domine honorabilis et reverende, post salutationem, et me totum excellentie vestre notifico per presentes, quod ser Gratianus Georgius de Venetijs, habuit ad certum servitium a quodam bone memorie, ducali excellentia Athenarum, castrum sancte Maure et insulam Lucatam in partibus Romanie et sub illo certo servitio michi propterea prestando tanquam heredi et sucesori dicte ducalis Athenarum excelentie, prefatus ser Gratianus possidet et possidere tenetur Castrum et insulam supradictam, tamen hec non obstante predictus ser Gratianus inmemor benefitij accepti, olim his pro omnibus diebus, cum quibusdam Vassalis armatis hostili more navigari fecit contra Vassalos et jura mea castri Bonoditie (*sic*) et destruens terras cabellas et piscarias meas, aliquos de meis Vassalis capi fecit de personis ac ipsos detinet diro carceri mancipatos dannificando exinde me et jura mea, nunc usque secundum informationem michi factam in vutijs septuaginta vel circa, nec desistit, Vassalos et jura mea persequi partium Romanie, ad suum posse tanquam capitale minuens, propter quod benignitatem excellentie Vestre,

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου Commemoriali VI φ. 70^α, ἀρ. 145 (*Predelli* Libro VI σ. 303 ἀρ. 145).

quam cito carius, quantoque efficacius possimus affetosissime deprecor, ut ve litis et dignemini consideratis justitie et intuytum mei, tenore viam et modum in premissis, quibus prefatus ser Gratianus agnoscat erga me veram fidem ut tenatur et debet ac michi satisfaciat integro de dannis predictis, michi et Vasallis meis, per eum hostiliter illatis quodque liberet dictos Vassalos meos quos tenet carceri mancipatos et decetero et alia contra me, Vassalos et jura mea pertentare non presumat contra debitum rationis quia valde durum esset et contra justum me patienter sufferem quod prefatus ser Gratianus qui pro bonis supradictis michi bona fide servire tenetur pro bonis eisdem contra me terras Vassalos et jura mea partium illarum hostiliter insurgat. offero et enim me paratum et dispositum posset enim ad omnia predicte excellentie vestre, et comunis Veneciarum nunc et semper beneplacita et mandata. Scriptum Licij, die xxiiij Augusti. xij. Indictione.

4*

(3 *Οκτωβριου 1359).

**Exemplum cuiusdam publici Instrumenti ab autentico
revelati cuius tenor talis est. Ut sequitur.
Venditio et emptio Caristi.**

In nomine dei eterni amen, anno ab Incarnacione Domini nostri Yhesu Christi, millesimo trecentesimo quinquagesimo nono, mensis octubris, die xvj°. Indictione terciadecima Nigropontem, tempore excellentissimi et Illustrissimi domini nostri, domini Johannis Delphino, Dei gratia Incliti Veneciarum ducis et cetera, infrascripta sunt pacta, et conventiones, acta et firmationes in contractus emptionis castri Caristi, inter magnificum et potentem dominum dominum Petrum Maurocenum, honorabilem capitaneum et baiulum Nigropontis de suprascripto du-

* Έκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου Commemoriali VI φ. 403α (104α παλαιᾶς ἀριθμῆσεως) ἀρ. 228 (Predelli Libro VII ἀρ. 433 allegato).

cali mandato, et nobilem et sapientem virum, dominum Nicolaum Civrano. eius consiliarium altero consiliario eius, videlicet domino Mafeo Barbadico absente, propter infirmitatem eius persone agentem et contrahentem. nomine et vice domini ducis et comunis Veneciarum supradicti, et magnificum et potentem dominum, dom Bonifacium de Aragono, quondam clare memorie, magnifici domini, dom Alfonsi de Aragono, videlicet quod idem dom Bonifatius de Aragono. sponte et ex certa scientia, omni modo jure et forma, quibus melius et efficacius potuit, dedit vendidit, tradidit atque deliberavit, magnifico et potenti domino, domino Petro Mauroceno, honorabili capitaneo et baiulo, eiusque consiliario supradictis ementibus et recipientibus, nomine et vice supradicti domini ducis et comunis Veneciarum, totum et super totum quondam eius castrum, vocatum caristum, positum in insula Nigropontis, cum omnibus ipsius castri confinibus, adiacentijs et pertinentijs, ac cum omni pleno jure actione dominio honore et jurisdictione seu requisitione quos et que tam de jure quam de consuetudine habet vel habebat in eo, nec non cum omnibus turibus rochis muris et palatijs et cum jntroitu et exitu dicti castri, atque cum omnibus et singulis portibus aquis et palludis, villis casualibus castris et fortificijs habitatis et non habitatis et cum omnibus et singulis vineis, campis, pratis, pascuis, et alijs quibuscunque terris, laboratorijs, et non laboratorijs, et cum nemoribus et alijs arboribus fructiferis, et non fructiferis, et cum montibus et vallibus, atque cum omnibus alijs et singulis, juribus actionibus dominijs honoribus, jurisdictionibus, atque villanis, dicto castro quocunque modo et forma, seu quibuscunque modis et formis, pertinentibus sive spectantibus vel quod pertinere seu spectare posset, aequaliter in futurum, in quocunque loco Insule Nigropontis, et in quibuscunque alijs locis, exceptis aliquibus villanis dicto castro spectantibus, qui habitant in ducatu Athenarum, videlicet qui ab uno anno citra jvissent ibidem, ad habitandum promissit eciam et tenetur Idem dom Bonifacius, dare arma et balista competentia,

pro hominibus xvj. et frumentum, vinum et legumen pro dictis usque ad novum, et omnia vasa pro tenendo vinum munitiois, castris pro predictis hominibus xvj. Et hoc pro pretio et nomine precij, inter dictas partes solepniter firmati, conventi constituti et stabiliti videlicet, ducatos vj^m. ad rationem soldorum lxvj. pro quolibet ducatu dandorum et solvendorum, per suprascriptum dominum capitaneum et baiulum eiusque consiliarium, hoc modo videlicet, statim habito dominio et possessione dicti castris et jurium ipsius, dare promiserunt eidem dom Bonifacio, et tenentur ducatus iij^m ad rationem supradictam, et reliquos ij^m usque ad tempus novum, videlicet per totum mensem aprilis proximum venturum nomine supradicti comunis, quod quidem dominium et possessionem Idem dom Bonifacius, dare tenetur et promiserit dicto domino capitaneo et baiulo eiusque consiliario, nomine dicti comunis vel nuntio seu procuratore seu nuntijs vel procuratoribus eorum, ad omnem beneplacitum et requisitionem ipsorum domini capitanei et baiuli eiusque consiliarij de quibus vero supradictis, ij^m ductis, ad rationem supradictam, predicti domini capitaneo et baiuli eiusque consiliarii prestare tenentur dicto dom Bonifacio, ydoneam fideiussionem in thebis de predictis denarijs solvendis ad dictum terminum, sibi vel eius nuntio, et renuntiavit dictus dom Bonifacius, quod nunquam opponet vel alegabit se fore deceptum, ultra dimidiam justis precij dicti castris, et jurium, villanorum, ac jurisdictionem ipsius quod si quo tempore reperiretur ex nunc pro ut ex tunc, et ex tunc pro ut ex nunc, jnter vivos fecit puram et irrevocabilem donationem, de omni superfluo, supradictis domino capitaneo et baiulo eiusque consiliario nomine supradicto, que tempore aliquo propter aliquam ingratitudinis causam revocari non possit et cetera, verumtamen iam celebrato et perfecto contractu, dicte vendicionis, pacti et conventionis, cum diceretur, quod idem dom Bonifacius tenebatur de solempni evictione cavere predictae partes fuerunt contente, quod super hoc scilicet de dicta promissione et evictionis obligatione tantum modo fieret id tantum quod ordo juris postulat et requi-

rit. Actum in civitate Nigropontis in ecclesia sancti Marci anno, mense, Indictione et die supradictis presentibus sapientibus et discretis viris, dominis Saraxino de Saraxino burgense Nigropontis, Vitali de Calvis de Mantua, Juliano de Levalossis de Regio notario et cancelario Nigropontis, testibus ad hec specialiter vocatis rogatis et requisitis et alijs, quam pluribus, ac me notario cancellario infrascripto cum ser Michaleto Venetiano advocatore Nigropontis, ad premissa teste similiter vocato, rogato et requisito una cum supradictis testibus et alijs omnibus habitatoribus civitatis Nigropontis. Ego Saracenus de Saraxenis testis manu mea propria subscripsi. Ego Vitalis de Calvis iudex jure licentiatto, civis Mantue testis supradicte vendicioni, presens fui et vocatus et rogatus mea propria manu subscripssi, una cum suprascriptis et infrascriptis testibus. Ego Michaletus Venecianus advocator civitatis Nigropontis testis vocatus et rogatus mea propria manu me subscripsi. Julianus de Levalossis de Regio publicus Imperiali auctoritate notarius, nuntius et scriba et nunc cancellarius Nigropontis predicti domini capitanei et baiuli, vocatus et rogatus testis ad premissa, cum suprascriptis testibus, mea propria manu me subscripssi et presens fuj.

Ego Bartholameus de Baixio civis Veneciarum publicus Imperiali, ac ducatus Veneciarum auctoritate notarius et nunc supredicti domini capitanei et Baiuli Nigropontis Cancellarius, una cum suprascriptis testibus specialiter ad suprascriptum rogatis et requisitis scripsi complevi et roboravi et in publicam formam redegi et in eo me subscripssi, et signum meum consuetum apposui.

(20 Φεβρουαρίου 1367).

**Confessio et absolutio facta pro galea Johannis Aaghinis
comitis Litij. Tenor autem littere dicti domini
Johannis de Anghnio talis est.**

Magnifico et potenti principi domino duci totique consilio civitatis Veneciarum, Johannes de Anghnio comes Litij amicitiam cordialem cum omni reverentia et honore, cum quedam galea que ad nos tanquam ad nepotem et proximiorum heredem nobilis memorie dominis ducis Athenarum quondam carissimi et metuendi domini et avunculi nostri cuius anima cum Deo requiescat noscitur pertinere a longo tempore elapso fiunt et stetint in dominio et potestate civitatis Veneciarum sub custodia nobilis et honorabilis viri amici nostri carissimi Nicoleti Orio civis Veneciarum. Amicitie vestre cupimus fore notum quod eandem galeam cum omnibus suis pertinentijs vendidimus bene et legitime ipsamque erga nos bene et iuste acquisivit et comparavit honorabilis vir Minelus de Viterbio ad opus Marini Superantio et Laurentii Bembo pro certa peccunie summa, quam recognoscimus et integraliter recepisse et de qua nos tenemus pro bene contentus et plenarie satisfactus. Et ideo prefatos Minelum Marinum et Laurentium, eorumque heredes et successores de ipsa peccunie summa sit a nobis ut prefertur habita et recepta quitamus et quitos clamamus per presentes. Renunciantes in hoc exceptione non numerate et non recepte peccunie, excepte doli fraudis, et omnibus alijs exceptionibus que contra premissa obici possint vel proponi presertimque viri dicenti generalem renunciantem non valere, nisi precesserit specialis qua propter Vos dominum ducem totumque consilium civitatis Veneciarum predictae requirimus et cordialiter deprecamur, quatenus prefatam galeam cum suis pertinentijs, universis predictis Marino et Laurentio vel

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου, Commemoriali VII φ. 92β (89β παλαιᾶς ἀριθμῆσεως) ἀρ. 507 (*Predelli* Libro VII σ. 73 ἀρ. 433).

eorum certo sufficienti nuntio velitis gratulanter delibrare vel facere deliberari. Et vos comes Litij prenotatus tam deliberationem dicte galee per Vos faciendam quam venditam eiusdem per nos factam dictis Marino et Laurentio ratam et gratam habere promittimus bona fide et sub nostris legalitate et honore garendire, Vosque dominum ducem totumque consilium civitatis Veneciarum predictae, ac etiam Minelum Marinum et Laurentium sepe-dictos, eorumque heredes et successores vel eorum nuntios ab impedimento et dampno quibuscunque erga quascunque personas prefati quondam domini ducis Athenarum nostri avunculi causam habentes tenere et observare liberos in perpetuum.

Anchim die xx mense februarij anno dicto Mcccclxvij.

Ego Bartholameus de Gallarate et cetera.

6*.

(Περὶ τὸ 1370).

Lo tenor de li patti et composicion de la paxe facta intro lo magnifico miser Guy de Anghin da una parte, et lo magnifico miser lo Vicario et Universita del ducame de Athene da laltra parte Sic questo, zoe.

Primeramente che lo secundo capitolo de la sovrascrita paxe tratada, lo qual revocava lo matrimonio contrato infra lo nobel Zam de Luria, et madona Maria fia del Magnifico miser Guy de Anghin sia revocado in tanto, chel dicto matrimonio romagna in sua fermeza, como lo era davanti la dita paxe tratada.

Item volse et azonse le dite parte, zoe lo dito ser Piero Emfolgher per nome sovradito.

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου, Commemoriali VII φ. 449^a (1448 παλαιᾶς ἀριθμησεως) ἀρ. 682^a (*Predelli* Libro VII σ. 96 ἀρ. 606).

(2 Μαΐου 1390).

Copia pactorum firmatorum, inter Viros nobiles ser Phylippum Pisani Castellanium Coronis et Mothon's ser Michaelem Contareno, et ser Gabrielem Aymo militem provisosores in partibus Romanie et magnificum dominum Nerium de Azaiolis ac dominum Asanium Zacharia comestabilem Amoree.

In nomine Domini amen. Millesimo trecentesimo nonagesimo die vigesimo secundo mense Maij Indictione xij^a. penes castrum Avosticie longe ab ipso per miliaria duo vel circha.

Questi son li pati fati et contrati intro li egregij et nobeli signori, miser Phylipo Pisani, Castellan de Modon et de Coron e Michiel Contarini et Gabriel Emo cavalier provededori in le parte de Romania de comandamento del Serenissimo miser lo doxe et de la Signoria de Veniexia da una parte, et magnifico et egregio miser Nerij de Jaçayoli signor de Coranto et cetera dal altra parte el magnifico miser Asanio Zacharia gran Contestabelle de la Amorea dala terça parte, ayqual pati et convention fo presenti el magnifico et egregio miser Piero de San Sovirano general Vicario del principado de Achaya, Emoyno de Polay, et ser Zan Cotie de Spoleta e Beltraneto de Salachaia, et Rodies de Haairo.

primo Prometo. Jo Nerij de Jaçaioli, avanti ch io exia de força podesta e man de miser lo Vicario de Achaia, et de miser Ansanio Zacharia, over de la soa compagnia, che io daro o faro dar et assignar in man et podestade e forza de miser lo doxe e de la Signoria de Veniexia o dy signori provededori per so nome ricevando, mia fiola Francescha per hostazio e segurtade dele infrascripte promission fate ala dita Signoria per Jo Neri, la qual mia fiola debia star in Negroponte in força de la dicta Si-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου, Commemoriali VIII φ. 178^a κ. ε. (180^a κ. ε. παλαιᾶς ἀριθμήσεως) ἀρ. 406 (*Predelli* Libro VIII σ. 206 ἀρ. 343).

gnoria. fin che la dita Signoria avera abudo et castello e la citade de Argos. con le raxon et pertinentie suo.

Item che la dicta mia fiola per uno anno computado dal di presente in avanti debia star per ostazio e segurtade di pati i qual lo Nerij o promesso a miser lo Vicario a miser Ansanio e ali alteri dela soa compagnia in man et força et podestade de la Signoria de Veniexia.

Item in caso che la Signoria de Veniexia avesse el castello, e la citade de Argos, avanti el complimento del anno predicto. et Jo Nerij non atendesse le cose promesse a miser lo Vicario a miser Ansanio e ay altri de la compagnia soa, la Signoria de Veniexia sia tegnuda et debia dar e assignar a miser lo Vicario o a miser Ansanio, over ay altri de la compagnia, mia fiola predicta. Veramente se passado lanno la dicta mia fiola se trovasse esser in man de la Signoria, habudo la dicta signoria Argos, la Signoria debia renderme la dicta mia fiola, façando mi Nerij a miser lo Vicario quietation de le promission facte per luy a mi, per questo fato de mia fiola et se avanti l anno lo avesse ayteso e observado si ala Signoria como a miser lo Vicario e a miser Ansanio e ay altri de la compagnia soa, quello lo o promesso, debia la Signoria predicta restituirme mia fiola.

Item prometo lo Nerii de Jaçaioli che avanti che io exia de podestade et de baylia de miser lo Vicario de miser Ansanio e dei altri de soa compagnia, faro dar e asignar in le man e baylia de la Signoria de Veniexia o dei signor provididor per so nome, el castello e la terra de la Megra con le raxon e pertinence suo, e questo faro far a mia possa. Veramente se avanti che sia libero non poro far questo, perche mia moier non voya dar lo dicto logo, prometo che subito como sero insido de man de miser lo Vicario. e de miser Ansanio, et dei altri de la compagnia, Jo daro e asignero in força de la signoria, o dej signor provididor predicti, et dicto castello, e la terra de la Megra con le so pertinenze et raxon Et diebasse guardar ale mie spexe, romagnando a mi oltra quele, tute altre intrate e rendede, el qual Castello e terra de

la Megra con le suo raxon e pertinence debia tegnir et possider la Signoria de Veniexia, fin tanto che la havera habudo Argos et che ala varda del dicto logo per la Signoria se debia deputar ser Anzelo Permarin, e se luy per algun caso esser non podesse, altrý che plasesse ala Signoria e oltra quello possa la Signoria deputar per la guardia de quello logo quey balestrieri e homeni d' arme li plaxera a tute mie spexe

Item che habudo la Signoria et Castello e la citade de Argos et dicto Castello e la terra de la Megra debia esser ala condition de mia fiola, como se conten de sopra, per segurtade de miser lo Vicario e de miser Ansanio et dela soa compagnia.

Item prometo che avanti sbe io exia de forza de miser lo Vicario et de miser Ansanio, e de i altri dela soa compagnia che daro o faro dar in le man e baylia de la signoria de Veniexia, o dei signor provididor, tute quelle mie mercadantie le qual al presente se trova in Coranto, le qual la Signoria debia far vender, e i denner tegnir apresso dessi per segurtade, fin che la Signoria havera habudo Argos, el qual habudo la Signoria debia restituirme i dineri i qual dela dita mercadantia sera stado trati.

Item prometo quando sero ensido dela podestade e baylia de miser lo Vicario et de miser Ansanio e i altri de la soa compagnia procurar con miser lo despoti de la Amorea de plano et equo, che l restitua liberamente el Castello e la citade de Argos con le raxon e pertinencie suo ala Signoria de Veniexia, e se questo non poro otegnir, e la Signoria voia aquistar el dicto logo de Argos con le suo raxon e pertinence per forza. Io prometo ad ogni requisicion dela Signoria de Veniexia muover e far guerra con tute mie force et possança contra miser lo despoti de la Morea, fin tanto che la dicta Signoria havera recuperado Argos con tute so raxon e pertinencie.

Item che habudo el dicto logo de Argos per la Signoria como e dito, lo debia possider i mie beni e haver li rendide de quelli i qual digo esser dela Castellania de Coranto sovra el territorio de Argos e de Napoli per quel modo e quelle condition con le

qual Io haveva e possideva al tempo che miser Piero Corner jera signor de Argos et de Napoli.

Item che la mia fiola e la Megra non possa esser retegnuda ne inpaçada per debito ne per altra raxon, se non per lo Castello e la citade de Argos.

Item prometo Io Nerij far che miser Sarasin de Sarasini fara scriver ala Cancellaria de Negroponte uno dej so fioli per ostaço e segurtade, per anni do computando dal di presente inañçi che io atendero a Beltraneto quello che io li o promesso, e se miser Saraxin questo non vora far son contento che mia fiola sia ostaço e segurtade in man dela Signoria de Veniexia, con quelle condition et pati che la die star, per quelle cosse che Io ho promesso a miser lo Vicario, e a miser Ansanio e ai altri de la compagnia.

Nuy Castellan e provededori prometemo che assignada la fiola de miser Nery, el castello e la terra de la Megra con so raxon et pertinentie in baylia et força de la Signoria de Veniexia, o nostra per so nome la Signoria fara chalar e abassar el ponte de Negroponte, et che tuti mercadanti con suo mercadantie e chose, pora trafegar et andar seguramente como poteva avanti queste novitate per i tempi passadi secondo usança.

Io Ansanio Zacharia prometo non lassar may in soa libertade miser Nerij de Jaçaioli fin che soa fiola madona Francescha non sera in Negroponte in força de la Signoria de Veniexia, e como la sara la voyo esse in mia libertade de far de miser Neri quello Io posso far al presente. Et questa promission faço de voluntade e consentimento de miser Neri.

Ego Bernardus de Andalo notarius et cetera.

Io Neri Azayoli Signor de Coranto et cetera Confermo et prometo tuto quello che di sopra e scripto, et pro maggiore confirmatione o bollato la presente scriptura, de mia bolla, et fato sacramento sora de cio.

Io Asane Zacharia gran Conestabele de la Morea, prometo e confermo zo che de sopra e scripto che pertegna a mi per consentimento de miser Neri e voluntade e bollato de mio vizo.

(27 Μαΐου 1390).

Universis et singulis presentes litteras inspecturis.

Tenore presentium notum facimus. Nos Philippus Pisani Michael Contareno et Gabriel Aymo miles. tanquam cives particulares Veneciarum. Quod non recuperante Inclito dominio ducale Veneciarum, Castrum et Civitatem Argos per pacem et amicitiam, quod castrum et civitatem iniuste et indebite obtinet dominus despotus Amoree, et infra tempus decem octo mensium computandum a die date presentium litterarum, prefatum ducale dominium Veneciarum nolet incipere ad recuperandum dictam Civitatem et Castrum Argos per vim promittimus procurare et sollicitare totis nostris ingenijs penes ducale dominium prefatum, quod idem dominium restituet magnifico domino Nerio de Azayolis Corinthi et cetera Nobilem dominam Franciscam natam suam, quam ipse promisit dare pro obside et securitate premissorum ipsi ducale dominio Veneciarum pro recuperatione castri et civitatis Argos et similiter castrum et terram de la Megra. In quarum testimonium et evidentiam plenioris presentis fieri fecimus et nostrorum sigillorum impressione muniri data in castro Avosticie die vigesimo septimo Madij.

Indictione xiiij^a. Mecc Lxxxx.

(28 Ἰουλίου 1390).

In nomine Domini amen. Millesimo trecentesimo nonagesimo. Indictione XIIij^a die vigesimo octavo Junij in Castro Listrine presentibus Bertraneto de Salahaya, Erodes de Arro.

Io Neri de Jaçayoli signor de Corintho. et cetera prometo per

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου, Commemoriali VIII φ. 179^a (181^a παλαιᾶς ἀριθμῆσεως) ἀρ. 408 (*Predelli* Libro VIII σ. 207 ἀρ. 345).

** Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου, Commemoriali VIII φ. 179^a (181^a παλαιᾶς ἀριθμῆσεως) ἀρ. 407 (*Predelli* Libro VIII σ. 208 ἀρ. 348).

ni et per mie heredi e cosi oblige, che andando a Chorintho miser Francescho Foscolo, miser Michiel Contarini et miser Gabriel Emo cavalier over parte de lor over so messo con soa lettera per so nome, et infra oto di da puo non li vegna assignada et dada in soa possança, ço e de la Signoria, el Castello e la terra dela Megra, con le suo raxion et pertinentie. Io debia cager a pena e in pena de ducati vinticinquemilia doro, la qual pervegna et debiase pagar et dar per mi Neri, et per mie heriedi e successori ala dita Signoria de Veniexia. E a questa obligation sotozasa et chusi se possa pagar la dita Signoria sovra tutti mie beni e haver mobeli et immobili.

Io Ansanio Zacharia gran comestabelle del principado de Achaya. prometo e zuro per mio sacramento che non lassero may miser Neri in so libertade, ni partir de mia possança fin che l dito miser Neri non havera fato assignar e dar como ha promesso ala dicta Signoria over ad altri per so nome ricevando el Castello e la terra de la Megra, con le suo raxion, e pertinentie, over ducati vinticin que millia per pena. Veramente assignandoli la Megra con le suo raxion e pertinentie over ducati xxv^M per pena. Voio esser asolto dal primo sacramento fato sovra de zio Mece Lxxxx di xxij de maço, e questo açoio fato de consentimento et voluntate de miser Neri e a so pregiere et non per algun forço li sia fato.

Io Neri de Azçaioli ho promesso obligato et zurato como de sopra e scripto, e cussi son contento, e a cautella bolato de mia bolla.

Io Ansanio Zacharia gran Comestabelle de la Morea, prometo e zuro de observar como de sopra so obligato, e a cautela bollato de mia bolla.

10 *.

(27 Μαΐου 1394).

Instrumentum pacis et concordie celebrate, per castellanos Coroni et Mothoni cum Ambasiatoribus et sindicis Illustris domini dispoti pro civitate Argolicense.

In Christi nomine amen. Inter divine bonitatis munera, humano generi distributa, nichil pace jocundius, nichil optabilius, nichil salubrius reperitur in ipsa et enim pace divinus cultus augetur, multiplicantur opes, proficiunt(;) populi, legum servatur autoritas et rei publice comodum propagatur. E contra vero, propter discordiam hominum cedes, virginum raptus, legitimi thori violatio, tectorum incendia, urbium eversiones, sacrorum profanatio templorum, proprij conditoris oblivio, et ut breviter colligam malorum universorum seminarium generatur. Hac itaque consideratione inducti, serenissimus et excellentissimus dominus dominus Antonius Venerio Dei gratia Inclitus dux Veneciarum et cetera eiusque gloriosa comunitas ex parte una, et illustris et excelsus dominus dominus Theodorus Paleologo Porfirogenitus grecorum dispotus ex altera. Inter quos dudum, procurante seminatore zençanie humani generis inimico, discordia viguit odiosa per eorum infrascripta publica instrumenta eorum bullis munita, plumbea videlicet ad cordulam canapis inpendenti ut ducalis excellentie moris est, et cerea rubei coloris impressa ac subscriptione in fine instrumenti rubearum literarum manu propria domini dispoti, ut ipsius soliti moris est a me notario visis, fecerunt constituerunt et ordinaverunt suos legitimos syndicos et procuratores, nobiles infrascriptos in sindicatibus nominatos ad concordiam et pacem inter prenomintas partes tractandam et firmandam. Qui infrascripti syndici et procuratores ad infrascripta capitula pacta et conventiones, in infrascriptorum testium roga-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου, Commemoriali VIII φ. 180^α, κ. ε. (180^α κ. ε. παλαιᾶς ἀριθμήσεως) ἀρ. 410 (*Predelli* Libro VIII σ. 223 ἀρ. 408 Allegati A e B).

torum presentia, per me Filippum Bartholameum de Tarvisio notarium publicum infrascriptum, lecta et publicata vulgariter et distincte, concorditer devenerunt. Quorum capitulorum pactorum et conventionum tenor, per omni sequitur in hac forma. In Christi nomini amen. McccLxxxxiiij^o die xxvij^a mense Maij. Pacti. convention concordia umde conveynude fermade tra li egregii et possenti miser Nicolo Vallaresso et miser Felipo Chorer per la excellentissima dogal signoria et comonitade de Veniexia honorabili Castellani de Coron et de Modon et suo sindici et procuradori como del so sindicado apar per publico et autentico instrumento bollado como de sovra se contien, del qual questo e lo tenor da parola a parola. In Christi nomine amen. anno nativitatis eiusdem. McccLxxxxiiij, Indictione secunda die X mense februarij

Illustris et Excelsus dominus dominus Anthonius Venerio Dei gratia dux Veneciarum et cetera una cum suis consilijs ad infrascripta et alia exercenda libertatem habentibus ad sonum campane et voce preconia specialiter convocatis et congregatis, et ipsa consilia una cum ipso domino duce unanimiter et concorditer nemine discrepante, pro se et suis successoribus et nomine, et vice comunis Veneciarum omnibus modis jure forma et causa, quibus melius potuerunt, fecerunt constituerunt et ordinaverunt suos et dicti comunis Veneciarum syndicos actores factores procuratores et nuncios speciales et quicquid amplius dici possunt. Nobiles Viros et Sapientes dominos Nicolaum Vallaresso et Fhylippum Corratio castellanos suos Coroni et Mothoni, honorabiles cives Veneciarum absentes tanquam presentes et utrumque eorum in solidum, ita quod occupantes conditio potior non existat, secundum quod ipsi vel unus eorum inceperint, alius possit prosequi et finire. In omnibus eorum et dicti comunis Veneciarum, causis litibus controversijs et querelis civilibus et criminalibus presentis et futuris. Et specialiter ad tractandum conveniendum paccissendum et concordandum, ac tractatus conventiones pacta et concordias jniendum, et firmandum, cum excelso

et illustre domino Chir Theodoro despoto Misistre sive cum ambaxiatoribus procuratoribus et nuncijs suis, super omnibus et singulis causis quæstionibus discordijs et differentiis existentibus inter ipsum dominum Chir Theodorum ex una parte, et dictam ducalem dominationem ex altera, tam causa et occasione Civitatis Argolicensis, quam qualibet occasione vel causa. Et pro predictis bona comunis Veneciarum obligando. cartas et instrumenta quelibet rogandum faciendum et recipiendum, cum stipulacione et promissionibus terminis pactis condicionibus penarum adiectionibus juramentorum prestationibus renunciantes, cautelis et et clausulis oportunitis, et generaliter ad omnia alia et singula gerendum et faciendum. que in predictis et singulis, et in dependentibus et connexis et prorsus extraneis necessaria fuerint et oportuna, et que merita causarum et negociorum exigunt et requirunt, et que ipsimet constituentes facere possent, si personaliter interessent, dantes et concedentes dictis eorum sindicis et procuratoribus et utrique eorum in predictis et circa predicta et in dependentibus et connexis ac prorsus extraneis, plenum liberum et generale mandatum ac etiam speciale ubi exigitur, cum plena libera et generali administratione et potestate, ac promittentes firma rata et grata habere tenere attendere et observare quecumque dicti eorum syndici et procuratores, et uterque eorum in predictis et circa predicta et in dependentibus et connexis duxerint facienda. Et non contrafacere vel venire aliqua ratione vel causa de jure vel de facto sub obligatione omnium bonorum comunis Veneciarum mobilium et immobilium presens in futurum.

Actum Veneciis in ducale palacio presentibus Sapiente et circumspecto viro domino Petro de XL^{ta}. Cancellario comunis Veneciarum, ac providis viris ser Nicolao de Girardo, ser Bernardo de Andalo et ser Francisco Bevaçano notario ducatus Veneciarum, testibus ibi vocatis specialiter et rogatis, et alijs. In premissorum autem fidem et evidentiam pleniorẽ prelibatus dominus dux presens sindicatus instrumenti fieri man-

davit. et bulla sua plumbea pendente muniri. Ego Iohannes de Oteldo de Veneciis quondam ser Andree publicus Imperiali auctoritate notarius et ducalis aule comunis Veneciarum scriba his omnibus interfui, et rogatus scribere scripsi et in publicam formam redegi. Signumque meum apposui consuetum da mi noder publico infrascripto veçudo et leto da una parte, et li nobeli homeni, Chir Manuli Francopulo Chir Manuli Paleologo Lascari, Chir Dimitri Gassi et ser Piero Vendramino, messi sindici et procuratori de lo eccellente signor miser Theodoro Paleologo dignissimo despoti di Griegi Porfirogenito como del dito so sindicado apar in una carta de bambaxi in griego scritto et bollado et sotoscripto de man del dicto miser lo despoto como de sovra fi dito et se contien, et translatao de griega gramatica in latina, per lo venerabel homo miser Bertoldo da la Vaçola canonico archidiacono et cantor de le gliexie de Coron et de Modon et secretario del nostro signor papa, et per lo nobel miser Manuli Francopulo sovrascrito et per magistro Andrea Malacarne et per Franceschin Gezzo tuti do scrivani de la corte de Coron. homeni parte amaistradi in gramatica et lingua griega et latina et parte in lingua griega et latina. del qual sindicado como de sovra translatao lo tenor siegue in queste parole. Theodorus. in Christo Deo fidelis despotus, Paleologus Porfirogenitus per presentem nostram scripturam. facio constituo domesticos Imperij mei dominum Manuelem Francopulum dominum Manuelem Paleologo Lascari, et dominum Dimitrum Gassi procuratores syndicos et ambaxiatores proprios Imperij mei, et similiter nobilem Virum dominum Petrum Vendramino, quoniam a principio laboravit et interposuit se in isto negocio. Constituo autem et facio ipsos in omnibus augendis Imperij mei, jdest litibus controversijs accusationibus civilibus et criminalibus preteritis presentibus et futuris, ut possint convenire et concordare et adquare et facere concordias et pacta. cum egregijs et nobilibus viris dominis Nicolao Valaresso et Philippo Corario pro ducale excellentia nobilis comunitatis Veneciarum, ho-

norabilibus Coroni et Mothoni Castellanis sindicis et procuratoribus diete ducalis excellentie in omnibus causis litigijs differentijs controversijs existentibus inter ducalem excellentiam comunitatis Veneciarum et Imperium meum, ordinando et constituendo prefatos procuratores et syndicos Imperij mei tam pro causa et occasione civitatis Argolicensis quam pro alia occasione et causa Quibus sindicis et procuratoribus et ambaxatoribus nostris dat Imperium meum libertatem quam debent observare heredes et successores Imperij mei. obligando me in omnibus bonis Imperij mei presentibus et futuris. Scripturas et instrumenta qualiacumque facienda et recipienda. sub obligatione et penas et terminis et pactis concordijs et adiectionibus penarum et prestamento juramentorum negationibus affirmationibus et clausulis oportunis. Et generaliter in omnibus alijs et quibuscumque agendis et faciendis illa que in predictis et quolibet eorundem et in dependentibus et connexis et omnino extraneis. que essent necessario et quomolibet oportuna, et que merita causarum et negotiorum exigunt et requirunt. et universaliter illa que facere posset Imperium meum si personaliter interesset. dans et concedens prefatis sindicis et procuratoribus nostris in predictis et circa predicta in dependentibus et connexis et prorsus extraneis plenum liberum et generalem mandatum et speciale ubi exigitur, cum plena et generali potestate et auctoritate. Promittens Imperium meum quod ego heredes et successores mei observabimus firma rata grata et irrevocabilia, illa que predicti procuratores et syndici Imperij mei in premissis et circa premissa. et in dependentibus et connexis et prorsus extraneis determinarent procurarent et facerent et non opponere neque contrafacere quacunque ratione vel causa de jure vel de facto, sub obligatione Imperij mei omnium bonorum mobilium et immobilium presentium et futurorum et ad cautelam predictorum et pleniorum evidentiā, precepit Imperium meum fieri presentem procurationis et sindicatus scripturam et consueto sigillo roborari et propria manu secundum consuetudinem subscripsi de mense aprilis Indictione secunda vj^m. viij^c. ij. anno

despotus Porfirogenitus, da mi noder infrascrito cossi translatao veçudo et lecto dal altra parte. çoe una parte al altra e l'altra al altra e fermada bona deligente sinciera perpetua et ferma paxe benivolentia et bona vicinitade tra le dictae parte, per lor et per suo heredi et successori siando remesse et perdonade et aquietade, tute jncurie offension, et danni per chadaun muodo che fosse facti fin al di presente per una parte al altra et e converso. Et chel dicto miser lo despota et la soa dona, madona la Vasilissa, et tuti li suo et le suo cose et haver in tuti li luogi de Coron et de Modon, et de cadaun altro luogo dela Signoria de Venetia, sera ben tractadi como benivoli et cari amisi dela dicta Signoria, et e converso chadaun fedel et subdito de la dicta Signoria con le suo chose et haver in tuti luogi del dicto miser lo despota, et dei baroni et subditi suo sera ben tractadi como benivoli et cari amisi del dicto miser lo despota con li muodi promission et capituli infrascripti. Prima che lo dicto miser lo despota se offerre et promete de dar o far dar liberamente ali sovradietti signori castellani et sindici per nome dela dicta dogal signoria over a suo commessi la citade et luogo de Argo, con tute le suo pertinentie raxon jurisdiction et luogi et forteçe che tegniva miser Piero Corner et madona Maria soa muyer, che dapuo lo dicto miser lo despota avesse occupado et occupasse et facto occupar e tagnisse fin al presente di et con tute altre suo raxon et pertinentie che pertegnisse si ala citade de Napoli como ala citade de Argo e Cimere* e Tremissi, el qual luogo d'Argo como se contien de sovra, i dicti sindici de miser lo despota a proferto et he tagnudi de dar o far dar ali dicti signor Castellani et sindici de la Signoria, over a chi sera per so nome adesso, ad ogni requisitiom de predicti sindici de la Signoria, mandando a tuor i dicti sindici da mo infra uno mese justa soa possa a bona fe. Item che restituida la dicta citade de Argo como de sovra se

* Πιθανῶς παρανεγρόσθη ἀντὶ Civere (ἦτοι τοῦ Τζιβερίου, Κιβερίου πλησίον τοῦ Ναυπλίου).

contien, in quella li dicti sindici de la Signoria et tegnudi de dar o far dar lo Castello de la Megara a miser Ranier liberamente o a so comesso sença contradiction Item li dicti signor Castellani et sindici dela Signoria predicta dara o fara dar a miser lo dispoto over a suo commessi la torre de Vasilopotamo liberamente siando restituída la citade de Argo como he dicto. Item promete i dicti signor Castellani et sindici de dar o far dar al dicto miser lo dispoti o a so commesso, se ando de voluntade et consentimento del magnifico miser Ranier de Jaçaioli signor de Chorito et cetera, tuti li deneri che e in man dela signoria de Veniexia de raxon del dicto miser Nerij defalcado tute le spexe che la Signoria havesse facte per la varda dela Megara, dei qual deneri i dicti signor Castellani et sindici promete de dar o far dar al dito miser lo dispoti, over a chi comparera per so nome legitimamente perperi vintitremillia in Coron dele monede che core et che se spende in Coron, çoe i soldi over tornesi di. V. da puo che li diti signor Castellani et sindici haverá habudo per letera de miser lo capetanio del Colfo over de miser lo podestade de Napoli, che la citade de Argos ut supra sia dada et consignada a miser lo capetaneo del Colfo over a miser lo podestade di Napoli, predicto per li qual yperperi vintitremillia se debia defalcar libre xxii^j^m de pizoli in Veniexia dele monede che se spende in Veniexia, et lo resto di dicti deneri de miser Ranier sera dado in Veniexia a chi legitimamente comparera per nome del predicto miser lo dispoti Item che chadaun debitor che per cadauna raxon et caxon si de Napoli como de Argo, et de cadaun luogo de la Signoria, vechio over nuovo, che parera dover dar quomodocunque miser lo dispoti over ad altri per so nome, sia constreto dali Rectori over ufficiali che sera per nome dela Signoria in quelle parte, a pagar secondo la forma del debito che li siando cognosudo per li dicti Rectori over ufficiali che li dicti debitori justa et juridicamente debia dar. Item che corso over coraria furto over altro danno che da mo avanti fosse fati per algun subdito de alguna dele dicte parte, et in l'altra parte, over a suo

subditi se debia a requisition dela parte offesa, far o far far plena et intiegra restitution e menda intro li beni de choluy over de quelli che havera fato el danno, et chel sia punida quella persona over persone che havera commesso el dito delicto, per quello muodo che parera al so superior per conservation d amor e de paxe e de bon exemplo d altri. Veramente se per algun tempo miser lo dispoti, se schusiasse licitamente non poder far ni far far la dicta menda, sia licito ala Signoria de Veniexia et ali suo Rectori, de farse far la dicta menda et restitution per chadaun muodo che parera ai dicti Rectori non se possiando impaçiar lo dicto miser lo dispoti de dar alguna ayda conseio ne favor, a quello over quelli che havera commesso et delicto, ma maormente de dar ogni aida che li sera domanda da dali dicti Rectori, siandoli possibile, fina che sera satisfacto la dicta emenda et restitution. Item che da mo avanti se alguna persona over persone subditi dele dicte parte, fara o fara far algun depuposito, over havera alcuni altri beni mobeli over stabelli in li luogi del altra parte, che i dicti beni cossi facti non possa esser tolti ni molestadi per alguna altra persona ehe dovesse dar, ma solamente possa esser tolti per lor proprij debiti over si fosse pleçi, over havebbe beni de quelli che dovesse dar, ma zaschaduna persona la qual non fosse tegnuda ni ubligada per algun de sovradietti modi possa andar star vegnir et partir, comprar vender et marchar secondo usanza et tractadi como amixi. Et che altramente algun non sia impaço ni reregnudo ni in haver ni in persona per debito ni per altra caxon per altri. Et che chadauni debitori che dovera dar si da una parte como dal altra, sia constrecti a pagar in haver et in persona aço che i paga quello che i dovera con integritade, sença alguna diminutiom, sicomo vien fato per li Rectori de la Signoria de Veniexia a quelli che die haver dali suo subditi, veramente sel fosse intradito, sequestrado over impaçado per algun muodo per alguna dele parte di beni del altra parte over so subditi, che quelli beni cossi intradietti sia liberadi. Item chel dicto miser lo dispoti promete de non far ni

far far ni consentir a soa possa, che altri faça, alguna moneda ala stampa dela moneda de la Signoria de Veniexia che al presente se usa over se usasse de qua avanti, over che fosse stade usade per li tempi passadi. Veramente chel sia in libertade de miser lo despoti de far ogni moneda, chel vora le qual sia de so stampa deferentiada del tuto da quella de la Signoria dogal. Item che miser lo dose et la Signoria de Veniexia non debia dar may passaço algun ad algun signor over hoste, che andesse o volesse andar contra miser lo dispoti over so suosero miser Ranier predicto. Et simelmente i dicti sindici de miser lo dispoti promete per nome de quello miser lo dispoti et promete per lo dicto nome de far che miser Nieri predicto prometera versa vice, de non dar may passaço ni passo ni vituaria a turchi ni ad alguna altra zente che volesse vegnir over vegnisse contra li luogi dela Signoria de Veniexia ne far vegnir ni esser caxon iusta soa possa che turchi ni altra çente che volesse vegnir, over vegnisse contra li luogi dela Signoria de Veniexia, ni far vegnir ni esser caxon iuxta soa possa, che turchi ni altra çente vegna contra la Signoria como e dicto et e converso. Ancora che alguna dele parte non debia dar ali subditi del altra parte che fosse revelli, alturio, conscio, ni favor et e converso. Item che se alguna persona de Argo infin. 11j mesi da che Argo sera in la podestade de la Signoria de Veniexia, vora insir con le suo fameie per andar a star in altra parte, possa insir xx fameie, et del so haver mobelle et stabelle possa far como li plaserà non siando ubligadi i dicti beni suo ad alguna persona. Veramente intendando che queste xx fameie non sia stade ni sia de serva condition, ni etian dio debitori ala corte over ad alguna special persona. Ancora ch el sia perdonado a tuti quelli d Argo che havesse falido, contra la signoria in favor de miser lo dispoti per li tempi passadi. Item sel occorresse alguna differentia per algun muodo, tra le parte, che perço alguna dele parte non se debia muover ne far alguna novitade ma debiase tuor et eleger. 11j. zentil homeni venetiani, et 11j zentil homeni griesi i qual tuti sia et debia esser

insebre ad oldir et examinar et defenir le dicte deferentie. Et in caso le dicte non se podesse acordar in quella debia esse proveçudo per le dicte parte over signorie de trovar altri muodi per defenir le dicte diferentie aço chel possa romagnir bona et perpetual pase.

Item che algune deschadentie de Argo, che e dade per miser lo dispoti a. iij. over a. iij. persone, che quelli a chi le e dade le debia haver e tegnir. façando verso la Signoria quelli incargi chi doveva far a miser lo dispoti, veramente romagna in libertade de la Signoria de Veniexia. de tuorle ai dicti et lassarle como i plasera.

Item che jntrambe le parte, çoe i sindici zurera et sagramentera in le aneme de lor constituenti, de observar tuti i dicti pacti et convention. Et etiandio i predicti sindici de la Signoria dogal, promete de far vegnir una letera dogal per la qual la Signoria contentera et confermera i pacti confermadi con miser lo despoti et quella dara a luy over a so comesso, et e converso che li diti se ubliga de far che miser lo dispoti fara un altra letera simel, per la qual miser lo dispoti contentera et confermera i pacti fermadi con li sovradietti signori Castellani et sindici et darla ali dicti over a suo commessi. Item che cadauna de le predicte parte promete et e tegnude l una al altra et e converso, per lor et suo heredi et succedori de observar tuti, et cadauni capitoli contignudi de sovra in pena de ducati cinque milia per cadauna dele parte et per cadauna fiada, che la contrafesse ali dicti capitoli over ad algun d essi la qual pena debia vegnir ala parte che observera, da fir pagada per la parte che contrafesse et nientemen li predicti pacti et cadaun d' essi romagna in soa fermeça. Acta et publicata ac firmata fuere predicta capitula et pacta Mothoni in Cancellaria superiori, anno nativitatis domine, M^occ^oc LXXXIIII°. Indictione secunda die xxviij mense Maij. presentibus nobilibus et sapientibus viris dominis Neapoliense Fusculo et Sipione Bembo. honorabilibus consiliariis Mothoni, nobilibus Viris dominis Luca Barisano quondam domini

Francisci, Simeone Delfino nato domini Maphei Filipo de ca da Pesaro quondam domini Iohannis Petro Permarino quondam domini Nicolai Marco Corario nato prefati domini Filippi Corario honorabilibus civibus Veneciarum ad presens habitatoribus et existentibus in Mothono providis quoque et discretis viris magistro Iohanne physico de Papia nato quondam ser Bartholamei salariato in Coronò magistro Donato de Tarvisio physico quondam magistri Nerij salariato in Mothono, dominis Henrico Bursa nato quondam domini Nascinbeni honorabile cancellario Mothoni Michaelè Marcello honorabile cancellario Coronì, ser Silvestro Buosi de Luca quondam ser Francisci ser Petro Gabriele de Brondusio quondam Angeli, ser Petro de Bononia nato quondam Alberti, ser Simone de Rodo quondam ser Filippi et ser Thoma de Verona quondam ser Luce partim habitatoribus Mothoni partim Coronì repertis ad presens in Mothono testibus ad suprascripta vocatis specialiter et rogatis ac sindicis et procuratoribus suprascriptis. Post quorum pactorum confirmationem et capitulorum prescriptorum publicationem per me Phylippum Bartholameum notarium factum de voluntate prelibatorum sindicorum in testium prescriptorum presentia, prenominati sindici et procuratores factis sacrosanctis scripturis in quadam anconeta, cancellarie Mothoni impressis et cologatis et sacris ymaginibus Christi et beate Virginis in eadem pictis. Iuraverunt omnes ad sancta Dei evangelia eisdem corporali exhibito sacramento per Franciscum Geçço scribam curie Coronì in animas suorum constituentium capitula et pacta suprascripta dictis nobilibus in omnibus et per omnia firmiter observare. De quibus omnibus et singulis suprascriptis Rogaverunt suprascripti procuratores et sindici me suprascriptum et infrascriptum notarium conficere debere duo publica et autentica instrumenta consoni tenoris, unum videlicet pro parte, Et ad maiorem cautelam et evidentiam pleniorè, muniri apensionibus sigillorum sancti Marci et ipsius domini despoti.

Ego Philippus Bartholameus natus quondam domini Jacobi de Tervisio publicus apostolica et Imperiali auctoritate notarius et scriba curie Mothoni jublicationi et eonfirmationi suprascriptorum pactorum et conventionum juramentis et omnibus alijs et singulis suprascriptis una cum prenomminatis testibus pressens fui eaque omnia et singula scripsi et in hanc publicam formam redegi rogatus et requisitus. Signumque meum apposui consuetum.

11*.

(2 Ἰουλίῳ 1394)

Quietatio facta per dominum Nerium de Azaiolis pro pecunia sua, danda domino dispoto genero suo.

In Christi nomine amen. Anno Domini Millesimo trecentesimo nonagesimo quarto Indictione secunda, die secundo mense Junij, in Corinptio in camera jnfrascripti magnifici et potentis domini domini Nerij de Açıolis domini Corinptij et cetera. Prefatus magnificus et potenns dominus Nerius per se et suos heredes sponte libere et ex certa scientia et non per errorem aliquem de plano animo et bona voluntade fuit contentus et est, voluit et vult, quod omnis quantitas pecuniarum ipsius domini Nerij prelibati, que in deposito reperitur ad presens panes Serenissimam et excellentissimam ducalem dominationem, per prefatam ducalem dominationem seu per honorabilem Castellatum Coroni et Mothoni, detur et assignetur Illustri et excelso domino domino dispoto Porfirogenito de Misistra, se eius legitimo nuncio, et procuratori deducta tamen de dicta pecunia tota quantitate pecunie, que pro custodia castri Megre usque ad diem quo prefatum castrum in manibus prefati domini Nerij assignabitur, fuit expensa per prefatam Serenissimam et excelsam ducalem dominationem vel ipsius officiales, assignato tamen primitus Argo

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου Commemoriali VIII φ. 181β κ. ε. (183β παλαιᾶς ἀριθμῆσεως) ἀρ. 411 (*Predelli* Libro VIII σ. 224 ἀρ. 409).

cum omnibus suis pertinentijs per prefatum dominum dispotum in manibus Serenissimi et excellentissimi dominij Veneciarum vel eius officialium, de qua quidem reliqua quantitate pecuniarum, ipse magnificus et potens dominus Nerius prelibatus fecit et facit plenam finem remissionem liberationem quietationem pactum et concordium de amplius non petendo prefate Inelite dominationi seu habentibus causam ab ea dictam pecuniarum quantitatem. Renuncians super hoc omni et cuilibet suo juri legum et quarumque civitatum, et quod de cetero prelibatus dominus Nerius vel eius heredes seu habens causam ab eo idem eis pro dictis denarijs petendis, coram aliquibus regibus principibus coram collegio et iudicibus, tam ecclesiasticis quam civilibus comparere et peterenon possit. Quam finem remissionem liberationem quietationem pactum et concordium, et omnia alia et singula suprascripta prefatus dominus Nerius per se et suos heredes promisit dicte ducali dominationi seu habentibus causam ab ea, firma rata et grata habere et tenere et nulla ratione vel causa contrafacere vel venire, per se neque per interpositam personam de jure vel de facto, et hoc sub pena et in pena ducatorum X^M solemnem stipulationem appositam et firmatam que pena totiens peti et exigi possit, quotiens contrafactum fuerit et pena soluta vel non, nichilominus presens contentus in sua permaneat firmitate. Insuper prefatus Magnificus et potens dominus Nerius dixit et voluit per me notarium infrascriptum presens confici instrumentum et ad maiorem cautelam suo sigillo pendente muniri.

In presentia reverendissimi in Christo patris et domini domini fratri Jacobi Dei gratia Episcopi Argolicensis, multe sapientie et probitatis viri magistri Ciliij de Lionissa physice medici, Nicole de Schallo, Gerardi olim Pauli de Dameis de Florentia, testium vocatorum et rogatorum et aliorum quam plurium.

Ego Saraphynus quondam ser Galvani dicti Sclavi de la Mota auctoritate Imperiali notarius et Cancellarius Neapolis Romanie his omnibus interfui et rogatus scribere subscripsi.

12*.

(2 Ἰουλίου 1394).

Quietatio facta per Reverendissimum patrem dominum fratrem Jacobum procuratorem magnifici domini Nerij, ac episcopum Argolicensem, de castro Megare sibi assignato et restituito per capitaneum dicti loci nomine ducalus domini Venetiarum.

In nomine Dei eterni amen. Anno ab incarnatione domini nostri Ihesu Christi, millesimo trecentesimo nonagesimo quarto Indictione secunda die secundo mense Julij. Actum in castro Megare, in domo habitationis infrascripti ser Grisoni Grisono, presentibus reverendo patre domino fratre Marco, Dei gratia episcopo Sabastiense, domino fratre Laurentio de Danicis de Florentia, ordinis sancti Iohannis Ierosolimitani, Petro de Megolis de Florentia, ser Andriolo filio ser Benedicti de Aprilis de Venetiis, habitante Nigropontis, et Spanolino theotonico familiare domini Nerij de Azaiolis, testibus ad hoc vocatis specialiter rogatis et alijs. Cum per formam unius instrumenti pactorum alias confecti, et celebrati inter Regimen Nigropontis, nomine ducalis domini et comunis Venetiarum ex una parte, ac nuncios et ambasiatores magnifici et potentis domini domini Nerij de Azaiolis, Corintij domini et cetera ex altera, Millesimo trecentesimo nonagesimo Indictione quartadecima, die xij^o mense octubris et cetera, ut in ipso plenius legitur, dictum regimen, nomine dicti ducalis domini et comunis Venetiarum, teneatur reddere, restituere et consignare pasifice et quiete in manibus potestate et baylia dicti domini Nerij, vel heredum et sucessorum suorum, aut ab eo causam habentium. Castrum, fortiliciam et locum Megare, cum omnibus suis juribus, habentijs et pertinentijs, dummodo civitas, castrum et fortiliciam Argos cum suis juribus,

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου Commemoriali VIII φ. 186^a (188^a παλαιᾶς ἀριθμῆσεως) ἀρ. 418 (*Predelli* Libro VIII σ. 224 ἀρ. 411).

habentijs et pertinentijs, prius pervenerit in potestate, dominio, et baylia dicti ducalis dominij et comunis Venetiarum, vel nunciorum et sindicorum suorum sub pena in dicto iustrumento contenta. Et jam die undecimo mense Junij proxime preteriti, dicta civitas, castrum et fortificia Argos, in manibus et potestate sindicorum et procuratorum dicti ducalis dominij, cum omnibus suis juribus, habentijs et pertinentijs, pervenerit, et reddita sit, prout clare constat regimini Nigropontis predicto, de habitatione tenute et possessionis dicte civitatis et loci Argos, cum suis juribus, habentijs et pertinentijs, per literas castellanorum Coroni et Mothoni, ac domini potestatis et capitanei Neapolis Romanie. Propterea magnificus et potens vir, dominus Andreas Bembo, honorabilis baiulus et capitaneus Nigropontis, una cum egregio et nobile viro domino Antonio Bolani, honorabile eius consiliario, nomine dicti ducalis dominij et comunis Venetiarum, fecerunt, constituerunt, et ordinaverunt pro restitutione fienda de dicto castro et loco Megare, cum omnibus suis juribus, dicto domino Nerio, seu heredibus et successoribus suis, vel nuncio et procuratori suo, nobilem virum ser Grisonum, Grisoni, honorabilem capitaneum dicti loci, eorum nuncium, sindicum et procuratorem ad designandum, restituendum et relassandum, castrum fortificia et locum predictum Megare in manibus et potestate dicti domini Nerij, seu heredem et successorem suorum, vel habentis causam ab eo, prout de dicto sindicatu et procura constat manu ser Johannis de Horigono de Mediolano, notarij et cancellarij Nigropontis, millesimo trecentesimo nonagesimo quarto Indictione secunda die vigesimo octavo mense Junij, a me notario infrascripto viso et lecto plenius continetur. Qui ser Grisonus predictus vigore mandati procure et bailie predictae in presentia suprascriptorum testium et mei notarij infrascripti, dedit, consignavit et relassavit dictum castrum, fortificiam et locum Megare in manibus potestate et baylia, reverendissimi in Christo patris et domini, domini fratris Jacobi, Dei et apostolice sedis gratia episcopi Argolicensis tanquam procuratoris et nuncii predicti domini Nerij, prout de dicta procura

constat manu Phylippi Bartholamei quondam domini Jacobi de Tervisio publici auctoritate Imperiali notarij. anno a Nativitate dominice McccLxxxiii^o. Indictione secunda die xv^o mense Junij a me coram dicto notario visa et lecta plenius continetur. Et in signum relaxationis et consignationis predictae, in manibus dicti domini episcopi, claves dicti castri et loci, dictus ser Grisonus nomine predicto, dedit et consignavit. Qui dominus episcopus predictus recipiens et stipulans ut supra, fuit confessus, contentus et manifestus dictum castrum fortilicium et locum, cum omnibus suis juribus, habentijs et pertinentijs, habuisse et recepisse. Renuncians exceptioni non habiti et non recepti loci predicti, cum omnibus suis juribus habentijs et pertinentijs, et omni alij legum et jurium auxilio super hoc competenti et competituro, pro quo facit dicto ser Grisono, recipienti et stipulanti ut supra, finem remissionem et quietationem generalem, promittens stipulatione promissa, quod dictus dominus Nerius aut sui heredes, et successores, vel alius causam habens ab eo, non postulabit vel requiret in posterum dictum castrum locum et fortilicium Megare, ducali dominio predicto, neque dicet ipsum castrum et fortilicium cum omnibus suis juribus integre non habuisse nec recepisse, sub pena ducatorum x^m auri solemniter stipulatione promissa. Qua soluta vel non, firma et rata maneant omnia et singula suprascripta. Que partes predictae nominibus suprascriptis rogaverunt me notarium infrascriptum ut de predictis publicum conficere instrumentum ad perpetuam rei memoriam.

Ego Simon quondam Andree de Pergula, publicus Imperiali auctoritate notarius et Iudex ordinarius et nunc cancellarius et officialis maleficiorum Nigropontis, predictis omnibus et singulis interfui et ea rogatus a partibus suprascriptis scribere scripsi et publicavi. Signumque meum apposui consuetum.

(27 Μαΐου 1396).

Copia litterarum apostolicarum obtentarum contra Macaronum Archiepiscopum Atheniensem.

Bonifatius episcopus servus servorum Dey. Venerabili fratri Gilberto episcopo Civitatis Nove in loco de Venetijs, Castellanense diocesi commoranti, salutem et apostolicam benedictionem. Ad audientiam nostram pervenit quod iniquitatis filius Macaronus qui natione grecus et fide scismaticus est, et se episcopum nominat et per alium grecum scismaticum. pro patriarcha Constantinopolitano se gerentem ad Atheniensem ecclesiam, quamvis nulliter pretendit se promotum. Ihesu Christi domini nostri et nominis christiani perfidus hostis nonnulla terras et loca, que per grecos qui quanquam scismatici sint, Christum tamen invocant et adorant, tenebantur, multosque grecorum populus suis contagiosis artibus, et venenosis tractatibus, ad jugum tyrannidem, et perfidiam Turcorum eiusdem christiani nominis immanissimorum persecutorum adduxit, ipsisque turcis et eorum domino ad subversionem et exterminium christianorum, astitit et consuluit incessanter, ac vias et modos ostendit per quos dicti Turci, magnam imperij Grecorum partem occuparunt et reliquam possent verisimiliter occupare, et ad id ipsis Turcis solícite prestitit auxilium consilium et favorem. Verum cum dictus Macaronus ad Christi fidelium perniciem, cum nonnullis Turcis more solito intenderet. Deo volente incidit in manus gentium dilectorum filiorum, nobilis virj Anthonij Venerio et per eos in loco de Venecijs Castellanensis diocesis carceribus mancipatus, In quibus personaliter detinetur. Interim vero dum dictus Macaronus sic mancipatus carceribus teneretur, quendam Grecum Venetijs comorantem se duxit et ad se suis

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου Commemoriali IX φ. 15^α ἀρ. 20 (*Predelli* Libro IX σ. 238 ἀρ. 25).

falsis deceptionibus et oblationibus amplis attraxit, sibi que litteras propria manu scriptas tradidit ut eas ad eundem Turcorum dominum sollicite et propere deferret, et eum de huiusmodi captione plenius informaret et per easdem litteras dictum dominum toto ingenio provocabat, ad Christianorum persecutionem fortius continuandam, presertim ad invasionem ac destructionem locorum, que dicti dux et comunitas, in illis partibus tenere noscuntur, ut habilis et expeditus, ad aliorum que alij Christiani in illis partibus tenent, locorum occupationem prefatus dominus vacare posset, in gravem divine maiestatis offensam Christiane fidei confusionem, anime dicti Macaronj grandis periculum et scandalum plurimorum. Nos igitur attendentes quod veris existentibus supradictis, Idem Macaronus magnis est supplicij puniendus. Et si tanta facinora transirent inulta, alijs delinquendi prebere possent incentivum et in damnosam pessimi exempli perniciem redundarent, et longe prestat ut eius pena ceteris transeat in exemplum fraternitati tue, de qua in hijs et alijs specialem in domino fidutiam obtinemus, per apostolica scripta, comittimus et mandamus, quatenus vocatis prefato Macarone, et alijs, qui fuerint evocandi, super premissis et eorum circumstancijs, universis etiam ex officio summarie simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura Iudicis auctoritate nostra inquiras diligentius veritatem, et si per inquisitionem huiusmodi, premissa seu eorum aliqua repereris veritatem fulciri, eundem Macaronum predicta auctoritate punias, juxta canonicas sanctiones. Contradictoris per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compensando. Invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis, non obstantibus constitutionibus apostolicis contrarijs quibuscunque. Aut si prefato Macarone vel quibusvis alijs comuniter vel divisim, ab eadem sede apostolica sit indultum, quod ad interdicti suspendi vel excommunicari non possint, per litteras apostolicas non facentes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Data Rome apud Sanctum Petrum vj kl̄ Junij, Pontificatus nostri Anno septimo.

14*.

(30 Ὀκτωβρίου 1402).

Sindicatus in personas Nobilium Virorum Dominorum Thomę Mocenigo Provisoris Nigropontis, Danielis Sexendolo, et Marci Polani Consillarum, ad tractandum pacta etcet, cum domino Thebarum.

In Christi nomine Amen: Anno Nativitatis ipsius Millesimo quadringentesimo secundo, Indictione x^a, die penultimo mensis octobris et cet.^a Excelsus, et Illustris Dominus Dominus Michael Steno Dei gratia Dux Venetiarum etcetera, una cum suis Consilij ad hæc deputatis etcet.^a more solito congregatis, nemine eorum discrepante etcet. nomine, et vice Communis Venetiarum, facerunt, constituerunt, et ordinaverunt suos, et dicti Communis Venetiarum syndicos, actores, procuratores, et Nuncios speciales egregios, et sapientes viros dominos Thomam Mocenigo honorabilem civem Venetiarum provisorum Nigropontis, Daniellem Sexendolo et Mareum Polani cives Venetiarum Consillarios suos absentes, tanquam presentes in omnibus eorum, et dicti Communis Venetiarum causis, litibus, et controversijs civilibus, et criminalibus. Specialiter tractandum, firmandum, et complendum per ipsos tres, vel duos eorum cum egregio viro Antonio de Azaiolis Domino Thebarum, seu cum Commissariis, et procuratoribus suis pacem, concordiam, vel treugam sub, et cum illis pactis, modis, conditionibus, obligationibus, terminis, promissionibus, conventionibus, penis cautelis, formis articulis, et clausulis quę dictis procuratoribus, et sindicis, vel duobus ex eis videbuntur. Et ad faciendum, et recipiendum finem, quietationem, absolutionem, et pactum de ulterius non petendo, pro-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου, Sindicati Vol I 1329-1425 φ. 439 β. ε. (φ. 465 β. ε., διὰ μολυβδίδος).

missiones. et pacta ab ipso Domino Antonio Azzaiolis, vel ab agentibus pro eo accipiendum. Cartas. et Instrumenta quęcunque in prædictis faciendum cum stipulationibus, promissionibus pactis, et clausulis opportunis; et ad obligandum prælibatum Illustrem Dominum Ducem, et successores suos, ac Commune Venetiarum, et eorum bona omnia mobilia. et immobilia presentia et futura; et generaliter ad omnia alia. et singula facienda, dicenda promittenda. firmanda. et validanda, quę in prædictis, et singulis necessaria fuerint; et quę ipsimet constituentes facere possent. si præsentibus forent. etcet^a

Dantes. et concedentes dictis eorum procuratoribus. et duobus eorum in prædictis. et dependentibus plenum. liberum. et generale mandatum, ac etiam speciale ubi exigitur. cum plena libera, et generali adimistratione, et potestate.

Promittentes vice. et nomine prefati Domini Antonii de Azzaiolis et omnium, et sigulorum, quorum interest. vel interesse poterit se firma, rata, et grata perpetuo habere. tenere. attendere, et observare quęcunque eorum procuratores predicti. aut duo eorum in præmissis duxerint facienda, promittenda. et non contrafacere sub obligatione omnium bonorum Communis Venetiarum etcet^a.

Actum Venetijs Ducale Palatio, presentibus Aulę Ducalis Notarijs qui supra testibus etcet^a.

Ego Marcus Bono filius quondam ser Jacobi publicus Notarius et Ducatus Venetiarum Scriba de mandato etcet^a. scripsi et signavi et cet^a.

15*.

(31 Ματίου 1405).

**In Christi nomine amen. Anno Nativitatis eiusdem.
Millesimo quadringentesimo quinto Indictione ter-
ciadecima, die ultima mensis Marcij.**

Cum guerra fuerit, et discordia foret, occasione civitatis Athenarum, et alijs certis causis, inter Illustrem et excelsum dominum Michaelem Steno, Dei gratia Inclitum ducem et comune Veneciarum seu aliquas terras et loca sua ex parte una, et magnificentum virum Antonium de Açaiolis, filium olim magnifici et potentis militis domini Nerij de Açaiolis, terras et loca sua, seu que possidet, ex altera parte. Et sanctissimus in Christo pater ac beatissimus dominus dominus Innocentius septimus sacrosancte romane, ac universalis ecclesie sumus pontifex cum sua solita clementia, et reverendissimus in Christo pater et dominus, dominus Angelus de Açaiolis testis Sancti Laurentij in Damaso presbiter sancte Romane ecclesie cardinalis, cum sua innata caritate, ac serenissimus dominus dominus Ladislaus, Dei gratia Hungarie, Jerusalem et Sicilie Rex, cum sua consueta dilectione, instanter rogaverint prelibatum dominum dominum ducem et comune Veneciarum, ut placeat recipere dictum magnificentum Antonium de Açaiolis ad gratiam et amorem suum, Ipseque magnificus Antonius de Açaiolis pluries fecerit fieri supplicationes superinde, dicto domino duci et comuni Veneciarum, ut dignaretur de gratia suscipere ipsum, in verum amicum et servitorem suum paratum et dispositum, nunc et semper obedire omnibus mandatis et beneplacitis ipsius domini ducis et comunis Veneciarum. Idecirco nobiles et sapientes viri, domini Marcus Iustignano, et Silvester Mauroceno, honorabiles cives Veneciarum, sindici et procuratores prelibati Illustris et excelsi domini do-

* Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου Commemoriali X φ. 3β ἀρ. 4 (*Predelli* Libro X σ. 309 ἀρ. 2).

mini Michaelis Steno, Dei gratia Incliti ducis Veneciarum et cetera, ac comunis Venetiarum, ut patet instrumento sindicatus et procurationis publicato per providum virum Antonium Plumacio imperiali auctoritate notarium et ducatus Veneciarum scribam. in suprascriptis millesimo Indictione, die et mense, a me notario instrumento viso et lecto, pro ipso domino duce, et successoribus suis, et pro comuni Veneciarum ex una parte. Et nobilis vir Francus filius olim domini Donati de Acaiolis, procurator prefati magnifici viri Antonij filij olim magnifici et potentis militis domini Nerij de Acaiolis, ut de suo mandato plene constat. per publicum instrumentum scriptum et publicatum per providum virum Nicolaum Marori* notarium publicum, et Cancellarium Athenarum Millesimo quadringentesimo quarto, Indictione duodecima, die vigesimo secundo, mensis Junij, et sigillatum sigillo dicti magnifici Antonij de Acaiolis, a me notario infrascripto visum et lectum pro ipso Antonio, heredibus et successoribus suis, fecerunt et faciunt, contraxerunt et contrahunt, firmaverunt et firmant, inter dictas partes, bonam, veram et puram ac perpetuam pacem, Deo propitio perpetuis temporibus duraturam, cum capitulis, modis, tenoribus, et conventionibus infrascriptis. Primo quod ob devotionem et reverentiam prelibati sanctissimi summi pontificis, et intuitu precum reverendissimi domini cardinalis Florentie, et prelibati serenissimi domini regis Ladislai. Illustris et exselsus dominus dux et comune Veneciarum fuerunt et sunt contenti dare audientiam supplicationibus dicti magnifici viri Antonij de Acaiolis, et benigne recipere ipsum ad gratiam suam, et remittere ei iniurias et offensas et cassare remove et annullare taleam et alias impositam et datam, et sperantes suas oblationes corespondere bonis et amicabilibus verbis suis, quia asseruit diligere honorem et exaltationem status ipsius Incliti domini domini ducis et comunis Veneciarum, atque promittit esse bonum filium et amicum suum, et

* Ἰσως παραγεγνώσθη. Νοεῖται ἐνταῦθα ὁ γνωστός νοτάριος τῶν Ἀθηνῶν Μακρῆς,

attendere observare et adimplere infrascripta. Acceptaverunt et acceptant ipsum magnificum virum Antonium de Acaiolis in filium et amicum suum, volentes et de gratia consentientes dicto magnifico Antonio, quod ipse dominetur habeat et teneat et possideat terram castrum, et locum Athenarum, moderno tempore vocatum Sythines, cum iuribus iurisdictionibus et pertinentijs suis, quas et que habet tenet et possidet ad presens salvis semper et reservatis contentis in quolibet capitulorum infrascriptorum videlicet. Quod dictus magnificus vir Antonius de Acaiolis cognoscat et recognoscat dictam terram castrum et locum Athenarum vocatum nunc Sythines, cum iuribus, iurisdictionibus et pertinentijs predictis, a prelibato illustri, et inclito domino, domino duce et comuni Veneciarum, et in signum huius recognitionis teneatur et debeat dictus magnificus Anthonius et heredes, et successores suis mittere Venecias, et facere dari et assignari ecclesie nostre Sancti Marci in die Nativitatis domini nostri Jesu Christi omni sigillo anno, unum palium, videlicet tantum finum catassamitum, vel pannum de syrico finum, qui sit valoris ducatorum centum, incipiente hoc festo Nativitatis proxime. Item quod dictus magnificus Antonius teneatur et debeat esse amicus amicorum, et inimicus inimicorum dicti Incliti domini ducis ei comunis Veneciarum, et amicari et innimicari quibuscunque, iuxta mandatum dicti incliti domini ducis et comunis Veneciarum tocians quociens eidem domino duci et comuni Veneciarum videbitur et placebit. Item quod predictus magnificus Antonius teneatur et debeat non dare nec dari permittere alicui offendenti, vel offendere volenti dictum inclitum dominum dominum ducem, et comune Veneciarum, terras loca, vel territoria cives subditos, vel fideles suos, vel aliquem, aliquam, vel aliquod eorum auxilium consilium, vel favorem, nec victualia, transitum receptum neque passum per terram nec per aquam, ullo modo vel forma, sed toto suo posse vetare. Et si dicti tales offendentes vel offendere volentes essent turchi, vel eorum subditi et in tanta potentia, quod ipse Antonius non esset potens ad ve-

tandum passum faciat id quod sibi sit possibile bona fide, et ultra hoc teneatur et debeat subito, cum habuerit aliquod sentimentum vel avisamentum de adventu vel apparatu dictorum turchorum vel subditorum suorum notificare et avisare rectores cuiuslibet terre et loci nostri ad damnum quorum dicti tales turei vel eorum subditi ire vellent vel possent, et tantum presto quantum facere poterit, ut possint sibi providere, quod non recipiant damnum, nec lesionem, et ultra hoc teneatur et debeat dictus magnificus Antonius dare in terris, locis et territorijs suis, vel, que possidet vel possidebit in futurum receptum transitum et passum liberum omnibus gentibus dicti incliti domini ducis et comunis Veneciarum et victualia pro sua pecunia. Item quod iuxta oblationem factam per dictum procuratorem dicti magnifici Antonij de Açaiolis, omni vice qua offenderetur vel damnificaretur aliqua terra locus castrum vel territorium dicti domini ducis et comunis Veneciarum de circumstantibus terris et locis suis, vel que possidet vel possidebit in futurum, dictus magnificus Antonius teneatur venire personaliter vel mittere de gentibus et subditis suis, secundum quod sibi fuerit in adiutorium et deffensionem terre castri loci vel territorij dicti domini ducis et comunis Veneciarum, qui offenderetur vel damnificaretur. Item quod dictus magnificus Antonius in omnibus terris, locis et castris ac territorijs suis vel que possidet vel possidebit in futurum, teneatur et debeat receptare tractare, et expedire ac receptari tractari et expediri facere mercatores cives subditos et fideles dicti domini ducis et comunis Veneciarum et quemlibet eorum et eorum mercantias res et bona amicabiliter, favorabiliter et benigne, quia prelibatus dominus dux et comune Veneciarum in terris et locis suis, sunt contenti et volunt et sic mandabunt receptari tractare et expediri omnes subditos et fideles dicti magnifici Antonij et eorum mercantias et bona amicabiliter favorabiliter et benigne. Item quod dictus Antonius de Açaiolis teneatur et debeat dare et dari facere ad omnem requisitioneum Rectorum Insule Nigropontis, ac aliarum terrarum et locorum dicti domini ducis et comunis

Veneciarum, circumstantium terris et locis que ipse Antonius possidet et possideret in futurum et etiam ad requisitionem civium et fidelium ac subditorum ipsius domini ducis et comunis Veneciarum, et cuiuslibet eorum quemlibet villanum, qui aufugeret de cetero de Insula Nigropontis, vel alijs terris locis et territorijs dicti domini ducis et comunis Veneciarum, et reduceret se ad aliquam terram locum vel territorium, que possidentur, vel possiderentur in futurum predictum magnificum Antonium de Achaiolis, et similiter est contentus, et vult dictus Illustris dominus dux et comune Veneciarum observari et fieri de villanis dicti Antonij de Achaiolis per rectores terrarum et locorum dicti domini ducis et comunis Veneciarum circumstantium terris et locis ipsius Antonij de Achaiolis, excludendo tamen a contentis in hoc capitulo villanos utriusque partis, qui aufugerent, pro excessu comissero per quem meritaent mortem vel mutilationem membri. Item quod dictus magnificus Antonius debeat restituere et facere restitui cuilibet civi, subdito et fideli dicti domini ducis et comunis Veneciarum, possessiones, et bona, quas et que habebant in terris et locis, ac territorijs, quas ipse Antonius possidet, ita quod possint ipsis uti et gaudere, et de ipsis facere et disponere, tamquam de suis rebus proprijs, et redditus et proventus ipsarum, quolibet anno possint extrahere, et conducere ad loca ipsius domini ducis et ad alia loca, ad que voluerint, ad omne eorum beneplacitum. Item quod dictus Antonius teneatur et debeat restituere et restitui facere, cuilibet nostro civi, subdito et fideli, omnes suas possessiones, redditus et proventus retentos propter istas novitates et guerras in locis et terris, que possidet dictus magnificus Antonius, vel justum valorem eorum, possendo de ipsis facere et disponere, prout in proximo precedenti capitulo dictum est.

Item quod dictus magnificus Antonius teneatur et debeat restituere et restitui facere dicto domino duci et comuni Veneciarum omnes munitiones que erant in castro, terra, et loco Sythines, quando accepta fuit per dictum Antonium, vel justum

valorem earum et similiter heredibus quondam viri nobilis ser Nicolai Victuri, qui erat Rector dicti loci Sythines pro ducali dominio Veneciarum dicto tempore. omnes res, et bona dicti quondam ser Nicolai Victuri. que erant in dicta terra, castro, et loco Sithines, tempore predicto, vel justum valorem earum, secundum quod ipse Antonius promisit. Item quod dictus Antonius teneatur et debeat licentiare et bannire de omnibus terris locis, et territorijs, que possidet vel possideret in futurum Archiepiscopum Macharonum perfidum inimicum christianitatis, qui stetit in carceribus Veneciarum, et nullo umquam tempore ullo modo vel forma promittere ipsum habitare in terris et locis suis, que ad presens possidet vel possidebit in futurum, et si dictus Archiepiscopus Macharonus, permetteret se reperire in terris et locis predictis, teneatur dictus Antonius dare ipsum in potentia et forcia dicti domini ducis et comunis Veneciarum. Insuper quod pacta et consuetudines antique, que fuerunt inter ducatum Athenarum, et Insulam Nigropontis, aliaque loca et terras dicti domini ducis et comunis Veneciarum debeant per utramque partem inviolabiliter observari, salvis et integris semper manentibus capitulis suprascriptis et infrascriptis; hoc tamen declarato, quod si aliquid de contentis in aliquo capitulorum huius contractus derogaret, alicui maiori beneficio vel preheminentie, quod vel quam haberet dictus dominus dux et commune Veneciarum, sue terre et loca sua vel subditi sui, per pacta et consuetudines antiquas, intellegatur quod illud maius beneficium et preheminentia reserventur, et reservata sint etiam dicto domino duci et comuni Veneciarum. terris, locis et subditis suis, non obstante aliquo de contentis in capitulo huius contractus. Item quod magnificus Marchio de la Bondoniça, qui est civis et amicus dicti Illustris ducalis dominij Veneciarum, includatur et inclusus est intelligatur in hac pace. Quamquidem pacem et omnia et singula suprascripta et infrascripta promiserunt, et solemnem stipulationem convenerunt partes predictæ, et que libet earum dictis modis et nominibus sibi ad invicem, videlicet

una pars alteri et altera alteri, firma et rata habere, et tenere, attendere et observare et adimplere, et contra non facere vel venire, per se vel alios, aliqua ratione vel causa de jure vel de facto directe vel indirecte, tacite vel expresse, sub pena ducatorum decemmillium auri, cum reflectione omnium et singulorum damnorum, expensarum et interessetis et extra in quam penam incidat quelibet dictarum partium que contrafaceret, et predicta integraliter non servaret, et ab illa exigi possit et debeat, et applicari parti observanti, vel contra quam esse contrafactum tocians, quociens fuerit contrafactum, et pena exacta vel non, predicta omnia et singula nichilominus firma perdurent, et jnviolabiliter observentur, pro quibus omnibus et singulis firmiter observandis et adimplendis dicte partes et quelibet earum dictis modis et nominibus sibi ad invicem et vicisim, videlicet dicti syndici et procuratores ipsius Incliti domini domini ducis et comunis Veneciarum, obligaverunt dicto procuratori dicti magnifici viri Antonij de Açaïolis, prelibatum dominum ducem et comune Veneciarum, et omnia bona mobilia et immobilia presentia et futura dicti comunis Veneciarum et viceversa dictus procurator dicti magnifici Antonij de Açaïolis, obligavit dictis sindicis et procuratoribus dicti domini ducis et comunis Veneciarum, nominibus quibus supra recipientibus, dictum magnificum Antonium de Açaïolis heredes et successores suos, ac sua bona omnia mobilia, et immobilia presentia et futura, renunciantes predictae partes et quelibet et quilibet earum in predictis omnibus et singulis nominibus, quibus supra exceptionj non sic vel aliter celledrati contractus, et geste rei, non sic vel aliter factorum pactorum, capitulorum et conventionum, exceptioni doli mali, condicioni sive causa, vel ex iniusta causa in factum actionj et exceptioni quod metus causa, privilegio fori, et omni et cuilibet alij Juri legum et constitutionum auxilio, eisdem dictis modis et nominibus, et vel dictis principalibus, vel alicui ipsorum quomodolibet competenti, vel competituro, et legi dicenti generalem renuntiationem non valere. Et jnsuper dicte partes,

dictis modis et nominibus. ad maiorem omnium predictorum firmitatem sponte et ex certa animi scientia, juraverunt ad sancta Dei Evangelia, tactis scripturis in animas suorum constituentium, suprascripta omnia et singula et quodlibet ipsorum attendere et observare et adimplere perpetuo bona fide, et ad sanum purum et bonum sensum et intellectum omni cavilatione, absurditate, mala interpretatione, dolofraude et exceptione cessantibus et remotis Voluerunt etiam et mandaverunt ac rogaverunt partes predictae, et quelibet earum de predictis omnibus et singulis, per me Bernardum notarium infrascriptum, confici unum et plura publica instrumenta, eiusdem substantie et tenoris prout fuerit oportunum.

Ego Bernardus de Andalo quondam ser Marci de Venetijs publicus Imperiali auctoritate notarius predictis omnibus et singulis dum se agerentur presens fui et inde rogatus instrumentum confecj. sed alijs occupatus ea ex libris et rogitis meis summen- da et in formam publicam redigenda commisi provido viro Antonio Plumatio notario infrascripto, Ideoque me subscripsi meoque solito signo signavj.

Ego Antonius Plumatio filius domini Johannis de Venecijs publicus Imperiali auctoritate notarius predicta omnia ex libris et rogitis prudentis viri ser Bernardi de Andalo notarij suprascripti ex commissione michi ab eo facta fideliter scripsi et in hanc publicam formam reddegi Ideoque me subscripsi.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟΝ

ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΤΑΥΡΙΝΟΥ ΚΑΙ ΜΕΔΙΟΛΑΝΩΝ

(29 Δεκεμβρίου 1391).

Συνθήκη μεταξύ Νερίου Ἀτζαϊώλη καὶ τῶν ἐπιτρόπων
Ἀμαδαίου τοῦ Σαβαυδικοῦ

Noverint universi et singuli presentes literas inspecturi Quod anno a nativitate domini millesimo trecentesimo nonagesimo primo indicione decima quarta die vigesima nona mensis decembris facta fuerunt ad invicem e (*sic*) in hita solempniter pacta et convenciones infrascriptas inter nos Nerium deyaczollj de Florencia militem dominum Corinti duchaty Athenarum et neopatrie ex parte una Et Abertinum prouane condominum vilarij almesij Et humbertum fabri de chantiaco procuratores negotiorum gestores et locum, tenentes illustris et magnifici domini domini Amedei de Sabaudia principis achaye etc. ex altera non intendentes propterea aliquibus alijs inter nos factis in aliquo derogari. Et primo Ego Nerius supradictus promicto ultra servitia per me debita prefacto domino principi de locis meis quibuscumque predictum dominum principem et super hoc ab eo disputandum tota pose iuvare ad recuperandj et augmetandj totum principatum achaye et morree et ad auferendi totis viribus et anavarensis et quibuscumque aliis tenentibus seu occupantibus ipsum principatum quocienscumque per prefactum domi-

* Ἐκ τοῦ ἐν Ταυρίνῳ R. Archivio di Stato, Sezione 1^a, ἀρ. 1892. Φέρει ἐπιχρεμαμένην τὴν σφραγίδα τοῦ Νερίου Ἀτζαϊώλη, ἐν δὲ τῷ τέλει ἔνθα αἱ λέξεις Nikolaus makri signum ἢ λέξεις signum διακόπτεται ὑπὸ μονοκονδυλικῶς γεγραμμένου σημείου τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Νικολάου Μακρῆ.

num principem seu per eius locumtenentem fuero super hoc requisitus reservato serenissimo domino dispoto Romeorum genero meo. Et quod super hoc consilium auxilium favorem reductum victualla prestabo et omnia alia ad hec necessaria seu oportuna donech et quousque navarenses et alii detenentes dictum principatum totaliter sine (*sic*) expulsi de principatum (*sic*) predicto. Item promicto Ego nerius supradictus non dare reductum alicuy de societate navarensium nec alicuy alteri bapato (*sic*) quovis modo de terra dicti domini principis nec alicuy qui non esset gratuo (*sic*) predicto domino principi seu eius locumtenenty nec eis nec alicuy ipsorum prestare quo vis modo auxilium consilium vel favorem. Item promicto Ego Nerius supra dictus procurare cum effectu quod serenissimus dominus dispotus romeorum toto suo pose juvabit predictum dominum principem ad omnia supra scripta nec contrarium faciet in totum vel in parte omnibus premissis et eciam quod dictus dominus dispotus sollempniter promittet per se et gentes suas iuvare totis viribus prefatum dominum principem seu eius locumtenentem ad recuperandy et augmentandi dictum principatum achaye reservato contra me nerium supradictum. Item peto Ego Nerius quod placeat prefato domino principi facere restitutionem de terris et casalibus quas et que tenebat et posedebat magnus senescalus et hoc relinquo beneplacito prefati domini principis. Item intendo Ego Nerius supradictus quod inteligantur facta dicta pacta non prejudicando capitulis factis per me cum dominatione Venetiarum in ei parte dum taxat ipsorum pactorum qua cavetur quod Ego Nerius teneor facere gueram contra serenissimum dominum dispotum romeorum pro recuperatione civitatum argolicensium. Nos vero procuratores et locumtenentes prefati illustris et magnifici domini nostri principis supradicti promictimus ad instanciam prefati magnifici domini Nerij dicentis se habere ius in et super loco bonsticie quod requerit si per dictum dominum principem ministrari quod quocienscumque per ipsum dominum Nerium vel per suum procuratorem erit petitum seu re-

quisitum dicto domino principi seu eius locumtenenti de iusticia super haec ministranda quod prefactus dominus principes illud faciat summarie et de plano, Promittentes Nos Nerijs et procuratores superius nominati per iuramento nostra ad sancta de evangelia corporaliter prestita.

Ego Nerijs videlicet sub obligatione et ypotheca omnium bonorum meorum presentium et futurorum et nos procuratores sub dicti domini principis obligatione bonorum premisa omnia et singula prout superius continentur attendere et observare rata grata et firma habere et nunquam contra facere vel venire palam vel occulte directe vel indirecte aut alias quovis modo.

Datum in civitate athenarum in capellam palatii ipsius civitatis presentibus testibus ad hec vocatis et rogatis dimitrio rendy nicolao macri abobus notariis et civibus athenarum leonardo de sancto petro de bononya nobilibus antonio de provane de carniano et micaele belenioty de pinaroljo sub sigilo meo Nery supradicti in robor et testimonio premisorum datum ut supra

Ita est Nicolaus macri signum.

2*.

(10 Φεβρουαρίου 1490).

Ἐπιστολὴ τοῦ τελευταίου δουκὸς Ἀθηναίων Φράγκου Ἀτζαϊώλη πρὸς τὸν δούκα Μεδιολάνων Φραγκίσκον Σφόρτσαν.

Serenissime Princeps et Excellentissime Domine. Cum usque ad has Grece partes de Vestre Celsitudinis potentia, principatus amplitudine ac prope inaudita virtute militari singu-

* Ἐκ τοῦ ἐν Μεδιολάνοις R. Archivio di Stato ἐν τῷ φακέλῳ Potenze estere. Φέρει ὀπισθεν τὴν ἐπιγραφὴν [Ill]mo Principi et Excmo Domino D. Francisco [Sf]ortie Vicecomiti Duci Mediolani Pa[pie] Anglerieque Comiti ac Cremone Domino. Ἐξέδωκα καὶ ὑπεμνημάτισ' αὐτό ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Δ' (1904) σ. 216 κ. ἐ. Ἰδὲ καὶ τὰ κατόπιν γραφέντα ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Dräseke ἐν τῇ πραγματείᾳ Aus dem Athen der Acciaiuoli ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift Τόμ. ΙΔ' (1905) σ. 239 κ. ἐ.

larissima fama pervenerit, ideoque, confisus de fama predicta, et cupidus militarem artem quam a teneris annis inchoavi. et illi animum firmiter alligavi non modo relinquere sed illam nullatenus exercere contra christianos pro eorum perfido inimico Theucrorum imperatore, decrevi omnes meas cogitationes omniaque vota mea V. Celsi declarare, sperans ab ea pro sua innata clementia omnem opem et favorem possibillem optinere. Hinc est, princeps collendissime, quod dum superioribus annis civitatis Athenarum aliarumque terrarum eidem continguarum, prout pater patruusque et alij autores mei de stirpe mea annis centum et ultra decursis fecerunt, dominarer, prelibatus Theucrorum Imperator, motus emulorum insidijs et audita ineffabili fortitudine castri et civitatis mee Athenarum antelate, illam videre decrevit. Quam, cum primum inspexisset inexpugnabilem, et aliam sibi partem in suo dominio non habere, summum illi adhibuit amorem, ex quo me ab eius dominio illico voluit amoveri et meam sibi domum relinquere, et aliam civitatem nomine Thebe mihi assignavit, cuius alias progenitores mei etiam dominarunt, licet coacti a potentia prelibati Imperatoris patris illius dominium amiserint. Ab ea quidem Thebarum Civitate et alio opido pingui non minores recipio redditus et introitus quibus a prelibata Athenarum urbe percipiebam. Sed mihi non nulla repugnant contraria, unum videlicet, quod licet dominij nomine fungar, tamen considerans huius imperatoris sentencie crebram mutationem, et quod illius potentie, quamvis invitus, subicior, in dies nomen advene mihi assignare dubito. Aliud est quod onus unum pro dicto imperio intollerabile gero, quod videlicet cogor armis comittibusque meis divo marti devotis, quorum ductor et dominus sum, et forti dextera dimichari et invadere destruereque omne nomen, vexillum ac opem fidey christiane gerentes. Hec quidem potissimum est illa causa qua crucior, qua angor, et qua mea urit et pongit conscientia, quod cum sim christicola, eiusdem fidey et religioni inimicari videar. Unde sciens me mortalem, et omnibus tellis et

flagellis deſ pro premissis eſſe proclivum, decrevi potius et domum propriam et dominium deserere, quam fideſ christiane, quam collere ſemper volo, inimicus et inſaſor efficere. Ad Veſtram igitur Excellentiam, quam armis decoratam intelligo, confidenter recurro, ut ſi pro eius neceſſitatibus militum copiam augere deſiderat, ſi quem fidelem et audacem armorum ductorem habere cupit, de me geſtiſque meis ſiſcitare non ſpernet, et ſi me pro ſua Sublimitate ydoneum ac ſufficientem accipiet, eaque mihi decenter iuxta honorem et condicionem meam de condigno ſtipendio providere placuerit, ducatos decem milia pro apparatu pro comittibus meis floridis et expertis in armis hic de meis exponere non dubitabo, et ad Veſtram Excellentiam illico me conferam, cui et animum et corpus meum quo utor omneſque fortunae meae libenter offero, quae ſi contingerit me paratiſſimum animo ſentiet pro ſua ſuique ſtatuſ ſalute vigilare, nec de ulla alia re cogitare, niſi omni cura et ſtudio ſemper ea facere quae vel ad conſervationem ſui ſtatuſ vel ſui nominis diuturnitatem pertinebunt. Harum demum lator erit Franciſcus Urſi dilectus meus familiaris, cui de premissis reſponſum dare er de hiſ quae nomine meo dicet fidem indubiam adhibere placeat cuius gratiae me devote comendo. Dat. Thebiſ X Februarii 1460.

Franchuſ de Aziolis Thebarum etc domiſ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος σ. ζ'

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

***Εγγραφα ἐκ τῶν ἀρχείων τοῦ Βατικανοῦ** . . σ. 1—91

1. Institui mandat Sacerdotes Latinos in castris et villis O. de Rocca Domini Atheniensis in quibus duodecim habundantes habent mansiones (1210)	3
2. Otto de Rocca Dominus Athenarum statutum edidit in praejudicium ecclesiasticae libertatis (1210)	3
3. Oddonis de Rocca Domini Athenarum donatio facta Capitulo thebano (1217)	4
4. O. de Rocca ut restituat ablata ecclesiae Corintiensi (1212)	5
5. O. de Rocca gravamine illata ecclesiae Corintiensi (1212)	5
6. O. de Rocca Dominus Athenarum jurium ecclesiarum suarum perturbator (1213)	6
7. Atheniensis abbas de Dafin Cisterciensis Ordinis (1217)	8
8. Athenarum Dominus O. de Rocca (1218)	9
9. Patriarchae Constantinopolitano ut relaxet interdic- tum latum a suis legatis in terras O. de Rocca seu de Rocha Domini Athenarum post appellationem ad sedem Apostolicam interpositam (1218)	10

- 1219?
10. Confirmatio ex communicationis latae contra O. dominum Athenarum ejusque fautores detinentes bona ecclesiastica (21 Ἰαννουαρίου 1218) 12
 11. Compositio inter Othonem de Rocca Dominum Athenarum aliosque Barones arcepiiscopus Romaniae (19 Ἰαννουαρίου 1219) 13
 12. Confirmatio laudum inter Episcopum et Capitulum Argolicen. et O. de Rocca Dominum Athenarum super iuribus et possessionibus ecclesiae Argolicen. (1223) 18
 13. Absolutio pro quibusdam de terra O. Domini Athenarum, dummodo expensas quas facere deberent pro accessu ad sedem Apostolicam, impendant in munitione Castri de sola (1223) 19
 14. De terra nobilis viri D. de Rocca ducis Athenarum (1223) 20
 15. Indultum audiendi divinas pro principe Achajae et O. de Rocca Athenarum domino post juratam pacem ab ipsis et praelatis terrarum praedictorum Dominorum (1223) 21
 16. Principi Achajae suisque conceditur, excepto O. de Rocca Domino Athenarum et suis, quod non teneatur restituere fructus ecclesiarum indebite perceptos (1223) 22
 17. O. de Rocca Domino Athenarum conceditur, quod de consensu praelatorum terrae suae exceptis praelatis Argolicensis ecclesiae non teneatur restituere fructus ecclesiarum indebite perceptos (1223) 22
 18. Confirmatur compositio inita inter principem Achajae et clericos dicti Principis deducta terra O. de Rocca Domini Athenarum (1223) 23
 19. Dismembratio Dioecesis Nigriponten. et ampliatio dioecesis Athenien. (1223) 31

20. Ut fiat inquisitio de possessionibus et juribus ecclesiarum pertinentium ad Patriarcham Capitulum et universitatem ecclesiarum Transigenarum Constantinopolitan. et assignatio Domini Athenarum per viginti annos favore dictarum ab ecclesiae obedientia (1223)	32
21. Domino Athenarum ut assistat defensioni Regni Thessalonicae (1223)	34
22. O. de Rocca Dominus Athenarum rogatur ut subsidium ferat pro defensione Imperii Romaniae contra Schismaticos (1224)	35
23. Athenae sub Latinorum dominio (1232)	36
24. Monasterium de Daphino Cisterciens. Ord. Atheniens. dioec. (1237)	37
25. Βουλλα Πάπα Γρηγορίου Θ' πρὸς τοὺς ἀρχιεπισκόπους Πατρῶν, Θεβῶν, Κορίνθου καὶ Ἀθηνῶν (1237)	38
26. Atheniens. Dioec. Lis inter abbatem de Daphino Cisterciens. Ordinis et Boccaran. Nigripontensis super casali de Liconia (1238)	40
27. De colligenda tertia parte reddituum ecclesiasticorum in provincia Atheniensi pro subsidio imperii Romaniae (1238)	42
28. Guido de Rocca dominus Athenarum (1243)	43
29. Dispensatio matrimonialis pro Guidone de Rocca Duce Athenarum cum Mahaut filie principis Achaiae (1299).	44
30. Decima triennalis imposita Ducatui Athenarum pro negotio Regni Siciliae. Instrumentum. (Περιέχεται βουλλα τοῦ πάπα Βονιφατίου Η' τοῦ 1300)	44 5
31. Gualbertus Dux Atheniensis Christianos defendens a Graecis schismaticis (1309).	51
32. Excessus nonnullorum in Ducatu Athenarum (1313)	52
33. Venetis commendatur Gauterius de Brienne Dux Athenien. item gentes Pont. in Nigroponte (1324)	55
34. Contra invasores ducatus Athenarum (1333)	55

35. Ducatus Athenarum invasus. Dispensatio (1338) . . .	60
36. Dispensatio matrimonialis pro Petro de Protimo (1338)	66
37. Gualterius de Brenna Dux Athenarum. Instrumentum (15 Μαρτίου)	67
38. Curantur componi controversiae Galteri ducis Athenarum cum Societate Romaniae (21 Ὀκτωβρίου 1343)	68
39. Legatio apostolica in provincia Athenien. (31 Αὐγούστου 1343)	70
40. Curatur pax inter Galterum Ducem Athenarum et eos de Societate magna Romaniae (*Απρίλιος 1344)	75
41. Absolutio pro illis qui de Magna Societate vocantur in Ducatu Athenarum (15 Ἰουνίου 1346)	77
42. Galterus dux Athenarum dispensatio ad matrimonium (11 Ἰουλίου 1344;)	79
43. Ducatus Athenarum detentus a gentibus quae dicuntur Magna Societas pro interfectione Gualterii ducis (25 Δεκεμβρίου 1363)	80
44. Decima Romanie. Urbanus collectorem decimae triennalis deputat in provincia Atheniae (10 Φεβρουαρίου 1369)	82
45. Copia littere misse domino Bol̄ iiiij Januarii. Et primo copia littere. Ducissa Athenarum cum sit annorum 20 potest secundum Canones matrimonium contrahere ad sui libitum etiam invitis parentibus . .	84
46. Iuvenula filia quondam Ducis Athenarum Cathelani neptis Regis Trinacriae. Episcopo Cameracensi (12 Ἰουλίου)	85
47. Ducissa Athenarum nubilis quae est pulchra et dives dotem habebit 50 Florenorum	86
48. Committitur publicatio Cruciatæ contra Turcas, qui Athenarum Ducatum invaserant. Conceditur alia remissio peccatorum euntibus vel mittentibus ad debellandum Turchos vel dantibus auxilium vel pe-	

cuniam vel aliter predictis bellatoribus (Βουλλα Βο-
νιφατίου Θ' 1389—1404) 88

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ἐγγραφα ἐκ τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης σ. 93—139

1. Quaderno dell'entrate che io Aldobrando di firenze
agio trovato alli chasali di monsignor lo gran sini-
schalco nelle parti di romanìa e chalamata ad primo
di novembre terza indizione 95
2. Ἐπιστολὴ Νικολάου Ἀτζαϊώλη, τοῦ μεγάλου στρατοπε-
δάρχου, πρὸς Ἀγγελοῦ Ἀτζαϊώλην, Λατίνον ἀρχιεπίσκο-
πον Πατρῶν 105
3. Ἐπιστολὴ Νικολάου Ἀτζαϊώλη πρὸς Ἰωάννην Ἀτζαϊώ-
λην, ἐκλελεγμένον ἀρχιεπίσκοπον Πατρῶν, ἐκ Βιλλανόβας
18 Μαΐου 106
4. Ἐπιστολὴ Ἀγγέλου Ἀτζαϊώλη ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν
πρὸς τὸν Νικόλαον Ἀτζαϊώλην, μέγαν στρατοπεδάρχη
τοῦ βασιλείου τῆς Σικελίας, ἐξ Οὐιτέρβου 28 Αὐγούστου
ιβ' ἰνδικτιῶνος 107
5. Ἐπιστολὴ ἀνωνύμου Φλωρεντίνου ἀββᾶ πρὸς Ἀγγελοῦ
Ἀτζαϊώλην ἀρχιεπίσκοπον Φλωρεντίας, ἐκ Νεαπόλεως 23
Ἀπριλίου 110
6. Ἐπιστολὴ Νικολάου Ἀτζαϊώλη πρὸς Ἰάκωβον Ἀτζαϊώλην
υἱὸν Δονάτου, ἐκ Νοκέρας 6 Δεκεμβρίου 112
7. Ἐπιστολὴ Γεράρδου Δανίτση υἱοῦ Παύλου πρὸς Δονᾶτον
Ἀτζαϊώλην, ἐκ Βενετίας 30 Ἰουλίου 1394 114
8. Ἐπιστολὴ Φραγκίσκης Τόκκου, δουκίσσης Λευκάδος καὶ
παλατινῆς κομίσσης Κεφαλληνίας, πρὸς Δονᾶτον Ἀτζαϊώ-
λην, ἐκ Κεφαλληνίας 12 Μαρτίου (1403;) ια' ἰνδικτιῶνος 117
9. Ἐπιστολὴ τῆς αὐτῆς πρὸς τὸν αὐτὸν, ἐκ Σικυῶνος 25
Μαρτίου (1408;) ι' ἰνδικτιῶνος 118
10. Ἐπιστολὴ Ἰακώβου da Prato πρὸς Δονᾶτον Ἀτζαϊώλην,
9 Μαΐου 1388 119

11.	Ἐπιστολὴ Νερίου Ἀτζαϊώλη πρὸς Ἰωάννην Ἀτζαϊώλην εἰς Φλωρεντίαν, ἐξ Αὐενιῶνος 5 Μαΐου	120
12.	Ἐπιστολὴ Νερίου Ἀτζαϊώλη πρὸς Ἰωάννην Ἀτζαϊώλην ἐκλελεγμένον ἀρχιεπίσκοπον Πατρῶν ἐκ Καρπεντράσσου 25 Μαΐου	121
13.	Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν, ἐξ Ἀγκῶνος 10 Σεπτεμβρίου (ἐπιστολὴ μεταγενεστέρα τῆς ἐπομένης) . .	122
14.	Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν, ἐξ Ἀγκῶνος 4 Σεπτεμβρίου (ἐπιστολὴ προγενεστέρα τῆς προηγουμένης) .	123
15.	Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν, ἐκ Νατιῖ 8 Μαρτίου	123
16.	Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν, ἐκλελεγμένον ἀρχιεπίσκοπον Πατρῶν, ἐκ Κεσένης 26 Σεπτεμβρίου . . .	124
17.	Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν, ἐκ Γραδάρας 15 Σεπτεμβρίου	125
18.	Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν, ἐκ Φάνου 1 Σεπτεμβρίου	125
19.	Ἐπιστολὴ ἀνυπόγραφος πρὸς τὸν αὐτὸν, σταλεῖσα διὰ Λέοντος Ἀτζαϊώλη, ἐκ Μέλπου 4 Ἰουλίου	127
20.	Ἐπιστολὴ Ἀλδοβράνδου Βαρογκέλλη πρὸς Λαυρέντιον Ἀτζαϊώλην, ἐκ Γλαρέντζας 15 Δεκεμβρίου γ' ἰνδικτιῶνος	129
21.	Ἐπιστολὴ Ἰακώβου de Neapoli πρὸς Νέριον Ἀτζαϊώλην, ἐκ Χαλκίδος 6 (ἢ 9) Ἰουνίου 1494	132
22.	Ἐπιστολὴ Βενεδίκτου Dei πρὸς Πέτρον Turramini καὶ Σαν, τραπεζίτας ἐν Σιένη, 1 Ἰουλίου 1467	133

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Ἐγγραφα ἐκ τοῦ ἐν Φλωρεντίᾳ ἀρχείου τῆς βαρωνίδος Φιρεδούφη-ῤικάζολη σ. 141 — 229.

- 1 (5). Ladislao di Ungheria concede a Neri Acciaoli la baronia di Basciano e Castagna (1392) σ. 153
 2 (7). Neri Acciaoli investito dal Ducato d'Atene, anno 1394 » 165

3 (4). Testamento di Neri Acciaioli (1394)	» 146
4 (2). Da Venezia si manda a Firenze il testamento di Neri Acciaioli (1395)	» 144
5 (3). Esecutori testamentarii di Neri Acciaioli (1395) »	145
6 (6). Conferma di Gregorio XII del testamento di A. Acciaioli anno 1408	» 161
7 (11). Lettera di Lorenzo a Donato Acciaioli (1413)	» 174
8 (8). Istrumenti riguardanti Neri e Angelo Acciaioli anno 1414	» 167
9 (13). Lettera di Antonio Acciaioli al fratello Neri a Firenze 16 Dic. 1422	» 177
10 (10). Gli otto di guardia contro Neri Acciaioli anno 1422 20 X	» 170
11 (16). Lettera d' Antonio duca d' Atene a Neri Acciaioli, suo fratello 1423	» 180
12 (15). Lettera di Palla Acciaioli in Romania 14 Dicembre 1423	» 178
13 (18). Lodo dato da Antonio di Donato a 1424	» 188
14 (14). Lettera del desposta di Romania a Neri Acciaioli 12 Maggio 1424 (26 Aprile)	» 178
15 (9). Lettera di dispensa (Καρόλου Β' Τόρκου) a Neri Acciaioli 20 Nov II ind. (1424)	» 169
16 (1). Bolla di Martino V a favore di Antonio Acciaioli (1425)	» 143
17 (19). Neri Acciaioli ascritto alla cittadinanza di Roma 1428, 15 Aprile	» 226
18 (17). Procura di Neri Acciaioli in persona di Luigi di Pitti 1441	» 181
19 (12). Lettera di Davanzato Davanzati a Neri Acciaioli 8 Giugno	» 176

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Ἔγγραφα ἐκ τοῦ ἐν Πανόρμῳ ἀρχείου σ. 231 -356.

1 (103). Hoc est Translatum commissionis facte nota-

	rio Petro de Ardoyno de Messana Cancellarie felicis Francorum exercitus in Ducatu Athenarum morante per dominum nostrum (Φρειδερίκος Α') videlicet (8 Ὀκτωβρίου 1316)	σ. 354
2 (104).	Hoc est transumptum licterarum dicti Dei Regis (Φρειδερίκου Α') missarum Guillelmo Thomasij Capitaneo felicis Francorum exercitus, et eidem exercitus de permittendo exercere officio Cancellarie dicto Notario Petro (9 Ὀκτωβρίου 1316)	» 355
3 (102).	Pro Beatrice muliere uxori quondam Bernardi Sullarii (19 Ἰουνίου 1334)	» 351
4 (63).	Pro Petro Scopet (23 Δεκεμβρίου 1355)	» 304
5 (61).	Pro magistro Johanne de montepesolano (8 Φεβρουαρίου 1356)	» 303
6 (62).	(Pro Guillelmo Sesplanes) (8 Φεβρουαρίου 1356)	» 304
7 (100).	Pro Ferrando de Zaguda (22 Ἰουνίου 1361)	» 349
8 (60).	Pro nobili matheo de montecathino (24 Φεβρουαρίου 1365)	» 302
9 (101).	Pro Antonio de Fasana (ἔτους 1366)	» 350
10 (36).	Commissio pro Johanne de bonacolsis de mantua milite (18 Μαρτίου 1366)	» 276
11 (37).	Eodem ibidem (18 Μαρτίου 1366)	» 277
12 (38).	Eodem ibidem (18 Μαρτίου 1366)	» 277
13 (39).	Eodem ibidem (18 Μαρτίου 1366)	» 279
14 (40).	Eodem ibidem (18 Μαρτίου 1366)	» 279
15 (41).	Eodem ibidem (18 Μαρτίου 1366)	» 279
16 (97).	(Pro Guillelmo Friderici de Aragonia) (6 Ἰουνίου 1366)	» 345
17 (92).	(Pro Francisco de Cremona) (28 Ἰουλίου 1366)	» 338
18 (66).	(Pro Beatrice uxore quondam Bernardi de Sullarii) (28 Ἰουλίου 1366)	» 306
19 (91).	(Pro Nicolachio de mauro nicolao de livadia) (29 Ἰουλίου 1366)	» 337
20 (94).	(Pro dimitrio Riende de athenis) (29 Ἰουλίου 1366)	» 342

21 (98).	(Pro Jacobo Sacco et filiis) (29 Ἰουλίου 1366).	» 346
22 (99).	(Pro Jacobo Sacco et filiis) (29 Ἰουλίου 1366).	» 348
23 (89).	Pro nobili bonifacio de Aragonia (3 Αὐγούστου 1366)	» 335
24 (90).	Eodem ibidem	» 336
25 (95).	Pro nobili bonifacio de aragona (3 Αὐγούστου 1366)	» 343
26 (96).	(Philippo imperatori) (11 Σεπτεμβρίου 1366)	» 345
27 (42).	Pro Guillelmo friderici de aragonia commissio (16 Σεπτεμβρίου 1366)	» 279
28 (43).	Eodem ibidem (16 Σεπτεμβρίου 1366)	» 281
29 (44).	Eodem ibidem (16 Σεπτεμβρίου 1366)	» 281
30 (85).	(Pro Michele de Gaspo) (23 Σεπτεμβρίου 1366)	» 331
31 (86).	Pro nobili Georgio de Grapheo (23 Σεπτεμβρίου 1366)	» 332
32 (87).	Pro eodem nobili Georgio de Grapheo (23 Σεπτεμβρίου 1366)	» 334
33 (88).	Pro eodem. Eodem ibidem	» 335
34 (93).	(Pro pace regine Johanne). (24 Σεπτεμβρίου 1366)	» 340
35 (9).	Pro nicolachio de ardoyno (5 Ὀκτωβρίου 1366)	» 240
36 (10).	Pro eodem nicolachio (5 Ὀκτωβρίου 1366)	» 242
37 (11).	Pro nicolachio de ardoyno de thebis (5 Ὀκτωβρίου 1366)	» 243
38 (12).	Pro nicolachio de ardoyno (5 Ὀκτωβρίου 1366)	» 244
39 (13).	Pro eodem nicolachio (5 Ὀκτωβρίου 1366)	» 245
40 (84).	Pro Arnaldo de Spug de livadia (5 Ὀκτωβρίου 1366)	» 330
41 (45).	Pro Reverendo in christo patre symone Thebano Archiepiscopo (10 Μαρτίου 1367)	» 281
42 (46).	Eodem ibidem (10 Μαρτίου 1367)	» 282
43 (48).	Pro iohanne de taxarolis decano ecclesie sancte marie de athenis (28 Μαρτίου 1367)	» 285
44 (47).	Commissio pro nobili zogerio de lauria (14 Μαρτίου 1367)	» 283

45 (83). Pro nobili Rogerio de lauria (14 Μαΐου 1367) . . .	» 328
46 (19). Pro nobilj Rogerio de lauria (16 Μαΐου 1367) . . .	» 254
47 (20). Eodem ibidem (16 Μαΐου 1367)	» 256
48 (21). Pro nobili Rogerio de Lauria (18 Μαΐου 1367) . . .	» 259
49 (31). Ibidem (pro calzarano de peralta (28 Μαΐου 1367)	» 271
50 (66). Pro nobili Nicolao (de Sosa) (1367)	» 307
51 (67). Commissio (pro Nicolao de Sosa) (11 'Ιουνίου 1367)	» 309
52 (68). Pro Nicolao de Sosa ('Ιούνιος 1367)	» 310
53 (69). Pro Nicolao de Sosa ('Ιούνιος 1367)	» 310
54 (70). Pro Raynaldo de Splanes (13 'Ιουνίου 1367) . . .	» 311
55 (14). Pro dicto milite (Bartholomeo de valeriis) (6 'Α- πριλίου 1368)	» 246
56 (15). Pro eodem milite bartolomeo (de Valeriis) (6 'Απριλίου 1368)	» 248
57 (1). Pro belingerio soleri (28 Μαΐου 1368)	» 233
58 (2). Pro belingerio solori (28 Μαΐου 1368)	» 234
59 (3). Pro belingerio soleri (28 Μαΐου 1368)	» 234
60 (4). Pro Petro soleri (28 Μαΐου 1368)	» 235
61 (5). Pro belingerio soleri (28 Μαΐου 1368)	» 236
62 (6). Pro belingerio soleri (28 Μαΐου 1368)	» 237
63 (7). Pro belingerio soleri (28 Μαΐου 1368)	» 238
64 (8). Pro belingerio baldomari (30 Μαΐου 1368)	» 239
65 (71). Pro Georgio Clarenciano de thebis (15 Νοεμβρίου 1368)	» 312
66 (72). Pro Georgio Clarenciano de Thebis (15 Νοεμβρίου 1368)	» 313
67 (73). Pro Iohannucio de splana minore (16 Νοεμβρίου 1368)	» 314
68 (74). Pro Matheo de peralta (31 Μαρτίου 1370) . . .	» 314
69 (35). Pro nobile Matheo de peralta (30 Μαΐου 1370) . .	» 274
70 (32). Pro se ipso (28 'Οκτωβρίου 1370)	» 272

71 (33). Pro se ipso (28 Ὀκτωβρίου 1370)	» 273
72 (34). Pro guilermo de almanara milite (28 Ὀκτωβρίου 1370)	» 274
73 (75). Eodem ibidem (Calzarano de Peralta) (24 Ἰανουαρίου 1371)	» 317
74 (76). (Calzarano de Peralta) (24 Ἰανουαρίου 1371)	» 317
75 (27). Pro calzarano de peralta (7 Ἰανουαρίου 1372)	» 266
76 (28). Pro calzarano de peralta (7 Ἰανουαρίου 1372)	» 267
77 (29). Pro calzarano de peralta (7 Ἰανουαρίου 1372)	» 269
78 (30). Eodem ibidem (7 Ἰανουαρίου 1372)	» 270
79 (18). Pro lambardo dessau de civitate thebarum (3 Φεβρουαρίου 1373)	» 252
80 (16). Pro curia (4 Ὀκτωβρίου 1373)	» 249
81 (17). Pro curia (4 Ὀκτωβρίου 1373)	» 251
82 (77). (Pro Francisco Lionello) (19 Ἰανουαρίου 1374)	» 318
83 (98). (Pro Gilberto Vitali) (19 Ἰανουαρίου 1374)	» 319
84 (79). (Pro Gilberto Vitali Guillelmo Impuial et Bernardo de Vinki) (19 Ἰανουαρίου 1374)	» 320
85 (80). (Pro Bernardo de Vinki) (20 Ἰανουαρίου 1374)	» 322
86 (49). Commisio (pro Aloysio Friderico de Aragonia) (6 Ἀπριλίου 1375)	» 285
87 (58). Pro antonio de Turri (27 Μαρτίου 1375)	» 299
88 (59). (Pro Matheo de Junenio) (2 Ἀπριλίου 1375)	» 300
89 (50 ^a). Pro nobili aloysio friderici de aragonia (6 Ἀπριλίου 1375)	» 288
90 (51). Pro nobili aloysio friderici de aragonia (6 Ἀπριλίου 1375)	» 289
91 (52). Pro francisco lunel (6 Ἀπριλίου 1375)	» 291
92 (54). Pro nicolachio de ardoyno (6 Ἀπριλίου 1375)	» 293
93 (55). Eodem ibidem (6 Ἀπριλίου 1375)	» 295
94 (56). Pro Nicolachio de ardoyno (6 Ἀπριλίου 1375)	» 297
95 (57). (Pro francisco lunel) (8 Ἀπριλίου 1375)	» 298
96 (50). Pro eodem (Aloysio Friderici de Aragonia) (9 Ἀπριλίου 1375)	» 287

97 (51 ^a). Pro eodem aloysio Friderici de Aragonia (9 Ἀπριλίου 1375)	» 290
98 (81). Pro nobili aloysio Friderici de aragonia Commissio (9 Ἀπριλίου 1375)	» 323
99 (53). Pro franciseo lunel (9 Ἀπριλίου 1375)	» 292
100 (54 ^a). Pro nicolachio de Ardoyno (10 Ἀπριλίου 1375)	» 294
101 (55 ^a). Commissio (pro Nicolachio de Ardoyno) (10 Ἀπριλίου 1375)	» 296
102 (22). Pro nobili Johanni de aragona (31 Ἰανουαρίου 1376)	» 261
103 (23). (Eodem) (31 Ἰανουαρίου 1376)	» 262
104 (24). Pro nobili Johanni de aragonia (31 Ἰανουαρίου 1376)	» 263
105 (25). Pro universitate thebarum (6 Ἰουνίου 1376)	» 263
106 (26). Pro nicolachio de ardoyno de thebis (7 Ἰουνίου 1376)	» 264
107 (82). Vicecomitis de insula privilegium vicariatus Athenarum et Neopatrie (1 Σεπτεμβρίου 1392)	» 324
108 (64). Dominus Rex mandavit R de Cumbis (25 Φεβρουαρίου 1393)	» 305

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

Ἔγγραφα ἐκ τοῦ ἐν Βενετία Δημοσίου
ἀρχείου

σ. 357—401

1. Hoc est exemplum littere missae domino duci ex-
parte Nobilium Virorum Andree Danduli et Henrici
Mauroceni Consiliarium Nigropontis (13 Ὀκτωβρίου
1308) » 359
2. Nobili et discreto viro domino Francisco Dandulo
Capitano et baiulo Nigropontis Eiusque consiliarijs
carissimis » 360
3. Exemplum litterarum comitis Liti pro damno illato
suis subditis per ser Gratianum Zorzi (24 Αὐγούστου

- 1359). » 361
4. Exemplum cuiusdam publici Instrumenti ab autentico revelati cuius tenor talis est. Ut sequitur. Venditio et emptio Caristi (3 Ὀκτωβρίου 1359). . . . » 362
5. Confessio et absolutio facta pro galea Johannis Anghinis comitis Lirii. Tenor autem littere dicti domini Iohannis de Anghino talis est (20 Φεβρουαρίου 1367). » 366
6. Lo tenor de li patti et composicion de la paxe facta intro lo magnifico miser guy de Anghin da una parte. et lo magnifico miser lo vicario et Universita del ducame de Athene da laltra parte Sie questo, zoè (περὶ τὸ 1370). » 367
7. Copia pactorum firmatorum, inter Vires nobiles ser Phyllippum Pisani Castellanum Coronis et Mothonis ser Michaelem Contareno, et ser Gabrielem Aymi militem provisos in partibus Romanie, et magnificum dominum Nerium de Azaiolis ac dominum Asanium Zacharia comestabilem Amoree (2 Μαΐου 1390). » 368
8. Universis et singulis presentes litteras inspecturis. Ἐγγραφὸν Φιλίππου Pisani. Μιχαήλ Contareno καὶ Γαβριήλ Αἰμο περὶ Ἄργους (27 Μαΐου 1390). . . .
9. In nomine Domini amen. Millesimo trecentesimo nonagesimo. Indictione XIIII^a die vigesimo octavo Junij in Castro Listrine presentibus Bertraneto de Salahaya, Eroses de Arro. Συνθήκη μετὰ Νερίου Ἀτζαϊώλη καὶ Ζαχαρίου Ἀσάνη (28 Ἰουνίου 1390). . . » 372
10. Instrumentum pacis et concordie celebrate, per castellanos Coroni et Mothoni cum Ambasiatoribus et sindicis Illustris domini dispoti pro civitate Argolicense (27 Μαΐου 1394). » 374
11. Quietatio facta per dominum Nerium de Azaiolis pro pecunia sua, danda dispoto genero suo (2 Ἰου-

- νίου 1394) » 385
12. Quietatio facta per Reverendissimum patrem dominum fratrem Jacobum procuratorem magnifici domini Nerii, ac episcopum Argolicensem. de castro Megare sibi assignato et restituto per capitaneum dicti loci nomine ducatus dominij Venetiarum (2 'Ιουνίου 1394) » 387
13. Copia litterarum apostolicarum obtentarum contra Macoronium Archiepiscopum Atheniensem (27 Μαΐου 1396) » 390
14. Sindicatus in personas Nobilium Virorum Dominorum Thome Mocenigo Provisoris Nigropontis, Danielis Sexendulo, et Marci Polani Consiliariorum, ad tractandum pacta etcet cum domino Thebarum (30 'Οκτωβρίου 1402) » 392
15. In Christi nomine amen. Anno Nativitatis eiusdem Millesimo quadringentesimo quinto Indictione tertiadecima, die ultima mensis Marcij. Συνθήκη μεταξύ τῆς Βενετίας καὶ τοῦ 'Αντωνίου 'Ατζαϊώλη (31 Μαρτίου 1405) » 394

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟΝ

"Εγγραφα ἐκ τοῦ ἀρχείου Ταυρίνου
καὶ Μεδιολάνων

σ. 403—409

1. Συνθήκη μεταξύ Νερίου 'Ατζαϊώλη καὶ τῶν ἐπιτρόπων 'Αμαδαίου Ζ' τοῦ Σαβαυδικοῦ. » 405
2. 'Επιστολή τοῦ τελευταίου δουκὸς 'Αθηνῶν Φράγκου 'Ατζαϊώλη πρὸς τὸν δούκα Μεδιολάνων Φραγκῆσκον Σφόρτσαν » 407

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

(Εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν στίχων δὲν συνυπολογίζεται ἡ ἐπικεφαλὴ τῶν σελίδων)

- Ἐν σελ. 6 ἐν σημ. στ. 1 ἀντὶ *XVIV ol.* γράφει *XVI Vol.*
 » » 9 ἐν σημ. ἀντὶ *II* γράφει *I*
 » » 34 στ. 12 ἀντὶ *marchioni* γράφει *marchioni Montisferrati*
 » » 17 ἀντὶ *Bondovitiæ* γράφει *Bondonitiæ*
 » » 19 στ. 8 ἀντὶ *dammodo...focere* γράφει *dummodo...facere*
 » » 36 ἐν σημ. ἀντὶ *epist.* γράφει *carta*
 » » 40 στ. 18-19 ἀντὶ *Cisterrien.* γράφει *Cisterciën.*
 » » 43 στ. 30 ἀντὶ *Quido* γράφει *Guido*
 » » 52 στ. 1 ἀντὶ *nobis* γράφει *vobis*
 » » 52 στ. 3 ἀντὶ *Atheniensi* γράφει *Athenien.*
 » » 52 στ. 5 ἀντὶ *fidedignorum* γράφει *fide dignorum*
 » » 52 στ. 6 ἀντὶ *Atheniensis* γράφει *Athenien.*
 » » 52 στ. 7 ἀντὶ *grecis* γράφει *Grecis*
 » » 52 στ. 17-19 σημείου. ὅτι αἱ λέξεις *prelibatus-bonorum* προσετέθησαν
 ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ βιβλιογράφου ἐν τῇ ᾄξ.
 » » 68 ἐν σημ. ἀντὶ *Clem. V* γράφει *Clem. VI*
 » » 70 ἐν σημ. ἀντὶ *Clem. VI* γράφει *Clem. VI an. II*
 » » 75 ἐν σημ. ἀντὶ *Clem. VI* γράφει *Clem. VI an. III*
 » » 77 ἐν σημ. ἀντὶ *Clem. VI* γράφει *Clem. VI an. V*
 » » 82 ἐν σημ. στ. 4 ἀντὶ *Mathæ* γράφει *Mathæi*
 » » 86 ἐν σημ. στ. 3 ἀντὶ *Haevemitar um* γράφει *Haeremitarum*
 » » 95 στ. 3 ἀντὶ *novembre* γράφει *noventbre*
 » » 96 στ. 22 ἀντὶ *dassene* γράφει *da sene*
 » » 97 στ. 25 ἀντὶ *soldi* γράφει *ſ*
 » » 100 στ. 5 ἀντὶ *tempo* γράφει *tenpo*
 » » 100 στ. 5 (καὶ 12) ἀντὶ *per mo* γράφει *Φ mo = per ora?*
 » » 100 στ. 8 ἀντὶ *che in* γράφει *chei*
 » » 104 στ. 16-30 σημείου, ὅτι τὰ ἀπὸ τῆς λέξεως *Vendita* μέχρι τῶν *carte 2*
 εἶνε διαγεγραμμένα διὰ πλαγίας γραμμῆς
 » » 104 στ. 27 ἀντὶ *messer* γράφει *meser*

- » » 104 στ. 27 ἀντι *conta* γράφει *contá* σηματοῦνον ἴσως *contanti*
 » » 105 στ. 19 ἀντι *IXVIII* γράφει *IXVIII°*
 » » 120 στ. 45 ἀντι *cora* γράφει *cosa*
 » » 122 στ. 4 ἀντι *deilo* γράφει *dello*
 » » 139 στ. 11 ἀντι *e chonpagni* γράφει *e chonpagni*
 » » 145 στ. 9 ἀντι *tcstamentarii* γράφει *testamentarii*
 » » 147 στ. 14 ἀντι *nosra* γράφει *nostra*
 » » 226 στ. 24 ἀντι *Mon* γράφει *Mon-*
 » » 234 σημ. 1 (καὶ 2) ἀντι *194a* γράφει *194β*
 » » 236 σημ. ἀντι *196a* γράφει *196β*
 » » 237 στ. 8 ἀντι *1368* γράφει *1368*
 » » 238 σημ. ἀντι *197a* γράφει *197β*
 » » 239 σημ. ἀντι *200a* γράφει *200β*
 » » 240 σημ. ἀντι *10a* γράφει *10β*
 » » 243 σημ. ἀντι *11a* γράφει *11β*
 » » 246 σημ. ἀντι *110a* γράφει *110β*
 » » 251 σημ. ἀντι *111a* γράφει *111β*
 » » 259 σημ. ἀντι *124a* γράφει *124β*
 » » 263 σημ. ἀντι *176a* γράφει *176β*
 » » 267 σημ. ἀντι *209a* γράφει *209β*
 » » 271 σημ. ἀντι *140a* γράφει *140β*
 » » 281 στ. 19 ἀντι *Maïov* γράφει *Maρίov*
 » » 306 στ. 1 ἀντι *Reatrice* γράφει *Beatrice*
 » » 362 στ. 14 ἀντι *enim* γράφει *enim*
-

Duodecimo quia Ducissa palam et publice dicitur refutasse matrimonium Vitalis tanquam male informata de condicionibus regis. ipsa timet quod rex indignacionem perpetuam conceperit contra eam. Terciodecimo quia publice tenetur quod ipsa omnibus modis. usque nunc, voluit dictum Aymonem de Gebennis propter quem etiam tot injurias tolleravit. Si nunc cum alio contraheret. perpetuo remaneret notata. Si vero cum eo nichil sibi potest imponi consideratis racionibus supratactis. Quarto-decimo quia forte jam adeo processum est inter dictos dominam ducissam et dominum A. quod sufficit ad aliud impediendum circa quod sciendum quod circa festum beati Johannis Baptiste dum archiepiscopus Neapolitanus incepisset tractare matrimonium istud, ipsa ducissa inquisivit. ut se diligenter informare voluit de omnibus que circa hoc erant attendenda, ut super deliberavit cum pluribus. ut presertim cum domina matre sua. et cum domino Philippo qui ex tunc multum volebant matrimonium istud, decuit etiam quod domine regine bene placebat. Unde finaliter ipsa ducissa voluit quod dominus A. veniret hac de causa ad partes istas, et cum dictus archiepiscopus dubitaret eum facere veniret, ipsa promisit ei quod si vera inveniret que de ipso dicebantur, ipsa omnino contraheret cum eo. Et insuper promisit quod omnia matrimonia que tractabantur pro ea ipsa teneter in suspenso usque ad duos vel tres menses infra quos veniret dictus dominum Aymo, nec interim ipsa procederet cum alia quacunque persona, et ita realiter servavit, et adimplevit.